Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Blicher, Steen Steensen.; med oplysende Noter af Hans Hansen.
Titel | Title:	St. St. Blichers samlede Noveller og Skitser
Alternativ titel | Alternative title:	Samlede Noveller og Skitser.
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 3
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København ; Kristiania : Gyldendal, 1905-07
Fysiske størrelse | Physical extent:	3 bd.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130017628187

ST. ST. BLICHERS
SAMLEDE
NOVELLER
OG SKITSER

MED OPLYSENDE NOTER AF

HANS HANSEN

III. BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA

ST. ST. BLICHERS

SAMLEDE NOVELLER OG SKITSER

ST. ST. BLICHERS

SAMLEDE NOVELLER

OG SKITSER

MED OPLYSENDE NOTER AF HANS HANSEN

TREDIE BIND

BIBLIOTHECA REGIA
HAFNIENSIS

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN OG KRISTIANIA
1907

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

DE ØVRIGE NOVELLER

FRUENTIMMERHADEREN[1]

I min Ungdom besøgte jeg ofte et Par Præstefolk af min Familie. De var begge gamle, men alligevel kære af Børn, som sædvanlig de Ægtefolk, der selv ingen har. Her fattedes mig altsaa intet af alt det, man i den unge Alder helst kan ønske, allermindst det kæreste: en mer end almindelig Frihed. Denne benyttedes mest til Besøg paa en nærliggende Herregaard, hvis Ejermand tiltrak sig baade min Hengivenhed og min Nysgerrighed.

Middelaldrende, stor af Vækst, mørkladen af Ansigt, havde han dog i dette noget, som aldeles ikke frastødte den unge muntre Dreng, hvorvel hans mange dejlige Malerier, Billedbøger og Blomster var kraftigt medvirkende Bevæggrunde til mine hyppige Visitter paa Mørkedal.

Denne Gaard laa dybt nede i en snæver Dal, saa den ikke kunde ses, før man stod saa godt som lige oven over den. En Aa — næsten skjult af store, mørkløvede Elle — løb tæt under Vinduerne og den i gammel Stil prægtige Have, der til Overflødighed var forsynet med herlige Frugttræer og desforuden omgivet og gennemskaaret af stolte Granalleer. Et Drivhus — dengang vist det eneste i Jylland — befandt sig midt i Haven; jeg genkendte der i Virkeligheden mange af Sydlandenes Vækster, hvis prægtige Afbildninger saa ofte havde fortryllet mit Blik: den storbladede Pisang, som man næsten tror at kunne se vokse, den sødtduftende spanske Jasmin, Orangen, brammende paa een Gang med Blomster og Frugt, Kaktus, der forener Liliens Skønhed med Violens, Resedaens og Hyacintens Vellugt, foruden mangfoldige andre, som en varmere Sol opelsker hinsides Alperne. Gaarden selv gemte inden sine tykke, mørkrøde Mure en Samling af skønne Sjældenheder: en Tubus, der fremstillede mig Maanen som et Landkort, en Elektricermaskine med et Batteri,

der i det smaa viste Lynets Virkninger, en Luftpumpe, en Harpe, med meget mere.

Dog, af alle Rariteter var ingen saa mærkelig som deres Ejermand. Overmaade rig — som Besidder af tvende store Godser — levede han dog tarveligt og stille, gjorde aldrig Gæstebud, søgte heller ingen og smagte sjælden Vinen i sin velforsynede Kælder. Han var Adelsmand, men søgte aldrig, fik ej heller nogen anden Udmærkelse end det lille „de" foran sit Navn. Han klædte sig simpelt, ja vel under sin Stand; jeg saa ham ikke i andet end en lang, grøn Frakke med store Opslag, gule Skindbukser og stive Støvler; en lang sort Pisk — som Soldaternes fordum — hang ned ad den brede Ryg, og en lille, spidspullet Hat bedækkede kun Issen af det sortlokkede Hoved. Hans Bohave, Ekvipage o. s. v. var en underlig Blanding af gammelt og nyt: ved Siden af et Ibenholts Skab med uendeligt Snitværk af Engle, Kæmper, Blomster og deslige hang et — dengang — moderne venetiansk Spejl, og paa en engliseret Svedfuks laa et luvslidt Plydses Ridedækken; kort, de enkelte Kostbarheder stak kun saa meget mere af mod de øvrige gammeldags og ofte smagløse Sager.

Hr. Arthur (paa begge Godserne hed han blot „Herren") var ellers intet mindre end gerrig; ikke alene at han pyntede sine mange Kirker saavel indvendig som udvendig, byggede Skoler og Hospitaler og testamenterede dem alle betydelige Legater; men han opbyggede eller istandsatte næsten alle Godsernes Bøndergaarde og hjalp med Laan, med Afgifters Henstand eller aldeles Eftergivelse enhver, som vilde hjælpes. Desuagtet blev han ikke elsket efter Fortjeneste, maaske fordi han ofte var knarvorn, bister og ikke ganske fri for at bære lidt Nag, hvilket vi paa Jysk udtrykker ved „Pikhad". —

„Men hvad gjorde da denne rige Mand egentlig til sin Fornøjelse?" — kunde man spørge — „thi at gøre vel — ja det er kønt, det er ædelt; men morsomt kan det dog ikke være, især naar man ikke høster anden Løn end Utaknemmelighed for sit Ædelmod: hvorledes fik Hr. Arthur Ende paa Tiden? spillede han?" — ja paa Harpe — „jagede han?" — nej — „spøgte han da med de smukke Bønderpiger?" — ingenlunde; han var tværtimod en Hader af Fruentimmer. —

„De skæmter. Hvo kan hade Fruentimmer?" —

Ingen, min smukke Læserinde! ingen, som kender det elskværdigste af begge Køn; men det gjorde desværre den stakkels Arthur ikke; han — miskendte det. Og heri stak just hans største

og beklageligste Synderlighed; han skyede Kvinderne til den Grad, at han ikke taalte et eneste kvindeligt Væsen i sit Brød.

„Men hvem lavede da hans Mad?" — et Mandfolk.

„Hvem malkede hans Køer?" — et Mandfolk.

„Hvem vadskede, hvem fejede, hvem skurede, hvem polerede Vinduer?"

Mandfolk, ingen andre end Mandfolk. Intet Bondefruentimmer vovede at sætte Foden inden for hans Port, og kun med tvungen og kold Høflighed modtog han de sjældne Besøg af sine kvindelige paarørende, der kom for at se hans Blomster og smage hans Vindruer. Det eneste Fruentimmer, som han viste baade Agtelse og en Slags Velvillie, var Præstekonen, min omtalte Grandtante. Med hende hørte jeg ham endog stundom skæmte paa en ret venskabelig Maade, ellers var hans Samtaler med det smukke Køn lige saa korte som tørre og bestod fra hans Side kun i lakoniske Svar.

Engang spurgte jeg min Tante, hvorfor der da slet ingen Piger var paa Mørkedal.

„Min lille Øjesten!" gav hun undvigende, med godmodig Skæmt, til Svar, „har du aldrig hørt, at Piger er mere dratfingrede og værre til at slaa i Stykker end Mandfolk? og du har jo set, at Hr. Arthur har saa mange kostbare Spejle og Tekopper."

Saa meget mindre fornøjet med dette Svar, som jeg kort tilforn havde slaaet en Kop i Stykker, henvendte jeg mig til hendes Mand om bedre Underretning.

„Hm!" sagde han, „det kan du endnu ikke have nogen Gavn af at vide; naar du bliver stor, skal jeg maaske fortælle dig det."

Han holdt virkelig Ord; efter hans Død, som indtraf en Del Aar længere hen i Tiden, fandtes en forseglet Pakke til mig med Formaning ej at aabne den før min Forlovelsesdag. Her følger dens Indhold i ordret Afskrift.

Min kære unge Ven!

Naar du modtager disse Blade, er jeg vel efter Naturens Orden og Guds Barmhjertighed samlet til mine Fædre; og du har da opnaaet den Alder — vil jeg haabe — da du ikke længer behøver mine Formaninger. Men derfor vil du dog vist ikke foragte mit Raad og mine Erfaringer; en af disse kunde maaske være dig nyttig i din Kærestestand, da Følelse og Imagination

saa let tager Tøjlen fra Fornuften, og det saa meget mere, som du i din Barndom kendte og yndede den Mand, hvis Historie jeg nu vil fortælle.

Du vil af den i det mindste lære, „at Skinnet ofte bedrager," og det under Tiden i den Grad, at man næppe „tør tro sine egne Øjne". Gud give, at du ved dydig Kærlighed maa vorde lykkeligere end han, hvis Øjne forblindedes af falsk Mistanke, og som ej fik dem aabnede, før det var for silde, og Døden for bestandig tillukkede dem.

Da jeg havde taget min Attestats, blev jeg rekommanderet til den gamle Hr. Arthur og var saa heldig at vinde hans Bevaagenhed og Løfte om det første Præstekald, der blev vakant. Indtil saadant maatte indtræffe, formaaede han mig til at tage Ophold hos sig og informere hans eneste Søn udi levende Sprog.

Den unge Hr. Arthur var et smukt Menneske, vel opdraget og beleven, alligevel from og trohjertig. Han var munter uden at være vild, skæmtsom uden at henfalde til Satire. Skønt han var nogle Aar yngre end jeg, blev vi dog snart Venner formedelst Ligheden i Principper og Tænkemaade. Vi var begge gudfrygtige og dydige; men han var fyrig og heftig i sine Sindsbevægelser — jeg derimod sat og alvorlig, hvorfor han ogsaa ansaa mig næsten som en ældre Halvbroder.

Den gamle Herre var i en Del Aar beladt med en periodisk Brystkrampe, der regelmæssig indfandt sig hvert Efteraar, og det altid med tiltagende Heftighed, hvorfor han ogsaa betragtede ethvert Løvfald som det sidste, han skulde opleve. Desaarsag ønskede han at se Sønnen gift forinden sin Død, skønt denne kun var lidet over de tyve.

Et Par Mil fra Mørkedal boede — som du vel mindes — Oberst H***** i ret gode Omstændigheder med sin eneste Datter, Frøken Mathilde; denne havde Hr. Arthur udset til Kone for sin Søn, og Frøkenen selv saavel som hendes Hr. Fader var begge tilbøjelige til den paatænkte Mariage, for hvilken derimod den unge Herre viste stor Aversion. Alligevel troede de gamle, at saadant nok vilde finde sig, og berammede en Dag til Forlovelsen, der skulde gaa for sig paa Mørkedal; men da alle var samlet, erklærede min unge Ven rent ud, at han endnu ikke vilde indgaa nogen Forbindelse.

Faderen saavel som Obersten og hans Frøken Datter blev meget nedslagne ved denne Erklæring; men herved var for det første intet at gøre, og man skiltes misfornøjet fra hverandre. Da de fremmede var borte, kom den gamle ind til Sønnen paa

mit Værelse, hvor han — saa at sige — havde forstukket sig. Han var meget opbragt og forlangte af Sønnen bestemte Grunde for hans Vægring.

„Jeg vil ikke lade mig nøje," raabte han, „med det evige: jeg kan ikke lide hende; sig mig: hvorfor? hvorfor?"

„Papa, hun er saa grim!" svarede Sønnen.

„Grim? Barnesnak! hvori bestaar den Grimhed?"

„Jo, Papa!" sagde han, „grim er hun: askegraat Haar, askegraat Ansigt, sorte Øjne ligesom udbrændte Kul i en Askedynge, lyserøde Læber og graa Tænder; naar jeg ser hende, tænker jeg altid paa den gamle graa Kat, der smiskende og svinkende stryger sig op ad en; men inden man ved et Ord deraf, kaster den Kløerne i."

„Hør! Hør!" raabte den gamle — „hvilke Ekspressioner! Jeg siger dig: Frøkenen er en smuk og proper Dame; som hun nu stod her i Dag i sin fulde Puds —"

„Lignede hun varhaftig," afbrød den unge, „en Urtepotte oven paa den Porcelæns Kakkelovn: bred forneden som en Ladedør og smal i Midten — saa smal, at jeg med en Ridepisk kunde slaa hende midt over som en Kaalstok."

Saa vred den gamle end var, kunde han dog ikke bare sig for at trække paa Smilebaandet; og da han selv mærkede dette, gik han hastigt ud og slog Døren i efter sig. Sønnen løb bag efter, da han havde et ejegodt Hjerte og ikke kunde udholde at se sin Fader fortørnet. Det har ogsaa lykkedes ham snart at formilde denne; thi da jeg kort derpaa traadte ind i Dagligstuen, saa jeg, at han med Ømhed kyssede den gamles Haand. Fra nu af blev der ikke talt mere om denne Alliance.

Ikke længe herefter begav det sig, at den unge Hr. Arthur blev indbudt til et Gæstebud — jeg tror paa Silkeborg — hvor de da, eftersom det var i den glade Juletid, ogsaa fik sig en Svingom. Ved Hjemkomsten herfra bemærkede jeg hos ham en total Forandring; han var stille og tankefuld, talte intet til mig, og spurgte jeg ham, fik jeg forkerte og uforstaaelige Svar — kort sagt, han var forelsket. Dette aabenbarede han mig endelig paa min venskabelige og stundom bekymrede Spørgen til hans Befindende.

Paa Silkeborg havde han lært at kende en ung Person, som ganske havde indtaget hans Hjerte — en slem Omstændighed! hun var en Præstedatter, altsaa af borgerlig Stand, og tilmed fattig. Jeg forestillede ham, at han under slige Konjunkturer

næppe kunde vente sin Hr. Faders Samtykke, og bad ham desaarsag at slaa Pigen af sine Tanker.

Jeg prædikede for døve Øren; med opbrusende Heftighed spurgte han: „Kender De Elisabeth Lund?"

Jeg svarede ja, det var vel baade et kønt og et skikkeligt Fruentimmer!

„Køn!" raabte han, „skikkelig! køn! Monsieur Andersen! hun er en Engel!"

„Kan blive," svarede jeg.

„Man bør ikke være vittig," sagde han hidsig, „naar man taler om Jomfru Lund; hun er for ren, for hellig — Monsieur Andersen! De skal ikke engang smile, naar Talen er om hende!" og dermed sprang han bort med en Ivrighed, som om hans Velfærd stod paa Spil; jeg saa ham ikke den hele Dag.

Næste Morgen var han dog saa vidt kommen til sig selv, at jeg kunde tale fornuftigt med ham — thi han havde det ret som i en Feber med Paroksysmer og derpaa følgende Mathed — jeg spurgte ham nøje ud, om Pigen havde ladet sig mærke med, at hun havde gode Tanker til ham, eller om han selv havde talt til hende om sin Inklination.

Med dybe Suk benægtede han begge Dele; han havde ikke kunnet tale et eneste Ord bare for at se paa hende; hun havde vel sagt noget, men han havde ikke observeret, hvad det var, da han havde nok med at beskue hendes Læber o. s. v., o. s. v.

Da jeg nu mærkede, at hans Forlibelse var af saa heftig en Natur, at det ikke vilde være mig muligt med Held at befejde den, gav jeg ham det Raad, at bekende alting rent ud for den gamle og sætte Haabet til hans faderlige Kærlighed — det turde han ikke; han var ganske frygtsom, raadvild og vidste hverken ud eller ind; det, han kunde gøre, vilde han ikke; det, han vilde, turde han ikke. Saa gik da jeg til den gamle og skriftede paa Sønnens Vegne.

I Førstningen blev han meget fortørnet; han mente at have vist Eftergivenhed nok, idet han afbrød den fordelagtige Mariage med Frøken H*****; skulde han nu endydermere tillade ham at forbinde sig med en fattig Præstedatter! Men da jeg forestillede ham Styrken og Heftigheden af den unge Mands Kærlighed, da jeg lagde ham paa Sinde, at han kun havde dette eneste Barn, som maaske kunde tage sin Død over det, ifald han ikke fik Pigen, at denne var et velopdragent og uberygtet Menneske, at hans Søn jo blev mere end rig nok til at gøre en fattig Pige lykkelig, og endelig at hun, just fordi hun blev opløftet fra Fat-

tigdom og ringere Stand til Ære og Rigdom, vilde blive hendes tilkommende Ægtemage des mere hengiven, svarede han rørt: „Saamænd, Monsieur Andersen! I siger noget — lad min Søn komme til mig!"

Med gode Forhaabninger sendte jeg den forlibte Ungersvend ind til Faderen. Da de havde været en føje Tid tilsammen, kom min unge Ven springende ned i mit Kammer, tog mig om min Hals og kyssede mig, løb saa ud igen uden at have talt et eneste Ord — som da ogsaa var overflødigt — og inden jeg vel fik stoppet og tændt min Pibe, hørte jeg ham galoppere ud af Gaarden.

Jeg kan spare mig den Umage at fortælle hans Frieri, da han selv har gjort det i et Brev, som jeg erholdt nogle Dage derefter. Jeg vil anføre det helt og holdent, da det kan vise dig saavel hans sangvinske Temperament som og afgive et Eksempel paa hans kuriøse Skrivemaade.

„Min kære Monsieur Andersen!

Jeg er i Paradis. Hun er min! den skønneste af alle Guds Engle paa Jorden er min! og hun elsker mig; den dejligste, klogeste, vittigste, frommeste Pige paa Jorden har skænket mig sit uskatterlige Hjerte. Jeg er halvt forrykt af Glæde; jeg drømmer om Dagen, og jeg vaager om Natten; men var det ikke en Skam at sove med et Hjerte saa fuldt af Lyksalighed? Er jeg hos hende, kan mine Øjne ikke lukke sig for at se paa hende, og er jeg borte fra hende, pines jeg af Uro og Længsel; og aldrig saa snart falder mine Øjne til, før jeg drømmer om hende: at hun omfavner mig, eller flygter, er syg — død; da farer jeg op i Angest, og borte er Søvnen. Jeg kommer virkelig til at tage en Dosis Opium hver Aften, ellers vaager jeg mig ihjel. Jeg er i lige saa stor Fare for at hungre til Døde; ved Bordet glemmer jeg baade at spise og drikke. Ser hun smilende til mig, taber jeg Ske og Kniv; jeg mættes jo af hendes Øjnes himmelske Straaler. Kysser hun mig, indsuger jeg den sødeste Livsnæring af hendes balsamiske Læber. — De maa virkelig sende mig Lars, at han kan putte mig Maden i Munden. —

Men jeg vilde jo fortælle Dem min Forlovelse — ja — jeg ved næppe selv, hvorledes det gik til. I trende Dage gik jeg paa Gløder — i trende Nætter sov jeg paa Knappenaale. I hendes Fraværelse var jeg modig som en Krigshelt og besluttede hundrede Gange: nu skal det være! men saa snart jeg blot uden for Døren hørte hendes Englerøst — borte var da hele min Kourage.

Flere Gange tog jeg med Magt Mod til mig og nærmede mig

med nedslagne Øjne — thi jeg vidste nok, at naar de mødte hendes, gik jeg straks fra Samlingen; — men det var et og det samme; jeg kunde ikke undgaa at skimte Spidsen af hendes lille Fod, og da sad atter Frieriet fast i min Hals — jeg ønskede mig tusinde Mil borte.

Efter ethvert saadant frugtesløst Forsøg ærgrede jeg mig bitterligt over min Fejghed og fattede ny dristige Beslutninger, der dog aldrig kunde naa Modenhed formedelst den Uvished, hvori jeg svævede, om jeg nemlig turde haabe Genkærlighed eller ikke. Snart syntes det mig umuligt, at saa himmelsk en Skabning kunde elske nogen dødelig, og snart tyktes mig, at hun nødvendig maatte bevæges af saa ren og heftig en Tilbøjelighed som den, der fyldte mit hele Hjerte. Haab og Frygt for i saa hurtig Afveksling igennem min Sjæl som Skyer og Solskin over Himlen paa Stormens Dag.

Omsider var jeg Fortvivlelsen nær, og da — o da slog min Lyksaligheds første Time. Jeg sad i et Lysthus og græd; mit Hjerte bankede, som om det vilde sprænge mit Bryst; med eet stod hun foran mig. Gennem Taarerne saa jeg, at hun var bleg og skælvede som jeg selv — dette gav mig Mod: nu eller aldrig! Hvad jeg gjorde, hvad jeg sagde, hvad hun svarede? jeg ved det ikke; jeg ved end ikke, om der blev talt et eneste Ord; jeg mindes kun, at hun laa i min Favn, hendes Arm om min Hals, hendes Kind ved mit bankende Hjerte, og — og nu er Brevet sluttet; jeg hører hendes Fodtrin. — Adieu! adieu!

Deres lyksalige *Arthur*."

Jeg maatte mange Gange smile under Læsningen af denne rapsodiske Skrivelse, men glædede mig dog ret af Hjertet over disse unge, vakre Personers Lykke. Næppe havde jeg gennemløbet det, før jeg blev kaldet til den gamle Herre, som havde faaet et pludseligt Anfald af sin Sygdom. Jeg fandt ham siddende i sin Lænestol — thi han kunde ikke taale at ligge — med et lignende Brev fra Sønnen i sin Haand og faderlige Glædestaarer i sine Øjne, uagtet hans Legeme led under heftige Smerter.

„I har ogsaa faaet Brev fra min Søn, Monsieur Andersen!" sagde han, „ja! Gud give, det maa geraade til hans sande Vel! Men nu maa jeg dog have Bud efter ham, han skal have min Velsignelse, inden Herren kalder mig — min kære Andersen! jeg tror, min Time er kommen — denne Gang gaar jeg næppe derfra!"

Inden jeg kunde ytre min dybe og oprigtige Bedrøvelse, traadte Præsten ind med det hellige Sakramente, og jeg gik for at lade den unge Herre hente. Det varede ikke længe, inden han kom; og da kunde jeg se, at Kærlighed til den forlovede dog ikke havde fortrængt Kærligheden til Faderen af hans fromme Hjerte. Han vilde absolut være hos ham baade Nat og Dag, og det var kun paa den syges gentagne Befalinger, han var at formaa til under Tiden at nyde et Par Timers Søvn, hvortil han saa højlig trængte.

Med den gamle blev det stedse slettere og slettere; og kortelig at fortælle, efter otte Dages Lidelser hensov han salig og stille. Skønt dette Dødsfald ikke var ganske uventet, foraarsagede det dog en inderlig Sorg hos alle; thi den hensovede var en hjertensgod og from Mand og elsket af alle sine undergivne. Ingens Smerte kunde alligevel lignes med Sønnens; det var næppe, han skriftlig kunde melde Kæresten sit sørgelige Tab.

Dog — Sorgen har ingen absolut Magt over unge Hjerter; Naturen lader sig ikke afdisputere sin Ret; Haabets Solskin fordriver snarlig Kummerens Skyer fra den urynkede Pande; Glæden er stærkere end Sorgen i den unge, levelystne Sjæl. Straks efter Begravelsen begyndte min kære Arthur at længes saa heftigt efter sin elskværdige Brud, at intet var i Stand til længer at holde ham tilbage, da der indløb et Brev, hvori hun meldte ham, at hun ufortøvet maatte afrejse til sin Søster i Hovedstaden. Dennes Mand var pludselig død, og hun trængte nu højlig baade til Trøst i sin Smerte og Hjælp i sit Husvæsen, saa meget mere som hendes smaa faderløse Børn manglede det Tilsyn, hendes egen tunge Sorg hindrede hende i at yde dem. Med Brevet fulgte som Pant paa ubrødelig Troskab en Fæstensring i Stedet for mundtlig Afsked, hvilken Moderen, som ledsagede hende, ikke troede at kunne tilstede.

Dette Brev var en Hjobspost for min stakkels Ven, som i Forening med Sorgen over Faderens Død, Nattevaagen, Sjæls og Legems Anspændelse og Udmattelse kastede ham paa et farligt Sygeleje, fra hvilket han først efter ti Ugers Forløb var i Stand til at rejse sig. —

I al denne Tid maatte jeg føre Korrespondancen mellem ham og Kæresten, hvis Ophold i København trak sig ud langt over Forventning. Det var for mig en saare vanskelig Kommission at skrive alle disse Kærestebreve. I Førstningen gik det godt nok, saa længe han selv var i Stand til at diktere mig; men da han dertil blev for svag, maatte jeg ogsaa føre dem i Pennen, derefter læse dem op for ham, og naar de saa var rettede og ud-

pyntede med adskillige kælne Epiteta, omsider renskrive dem med omhyggelig Efterligning af hans egen Haand, paa det hun ikke skulde mærke, hvor daarlig han var. Endelig tiltog Sygdommen i den Grad, at han i flere Uger var ganske uden Bevidsthed; alligevel maatte jeg fortfare med Korrespondancen; men da jeg havde faaet nogen Øvelse i den forlibte Brevstil, lod hun sig rigtig føre bag Lyset.

Jeg var i Sandhed i en slibrig og ængstelig Stilling og til sidst ganske konfus over dette Skriveri, der kostede mig langt større Hovedbrud end nogen som helst latinsk Stil i min Skolegang; tilmed var jeg jo ogsaa betaget af stor Sorrig og Ængstelse saavel for min unge, elskelige Ven som for hans stakkels Kæreste.

Endelig overstod han Sygdommens farligste Krisis og befriede mig saaledes paa een Gang fra min Frygt og fra hin besværlige Kontorforretning. Han havde næppe forladt Sengen, før han vilde have været af Sted til København; dog, da han kun meget langsomt genvandt de tabte Kræfter, og da Godsets Overtagelse medførte en Del uopsættelige Forretninger, hvilke formedelst hans langvarige Sygdom havde formeret og opdynget sig, hengik atter nogle Uger, inden han kunde tiltræde den forønskede Rejse. Dagen før modtog han med Posten følgende ominøse Brev:

„Kælne Damon! flyv paa Kærligheds Duevinger til din Fyllis! der skal du finde din Glæde fordoblet og Omstændighederne saa gode som muligt. Luc. 1. 36. —

Den graa Kat."

Denne lakoniske Seddel opvakte hos Arthur hverken Skinsyge eller Forundring; ej engang Nysgerrighed efter at kende Autor, saa fast var han i Troen paa sin Kærestes Dyd. Jeg derimod kunde ikke ganske dæmpe en vis Anelse, hvis Betydning jeg — desværre! kun alt for snart skulde erfare.

Min Ven rejste saa vel til Mode og let som en Trækfugl mod Syden. Den første Uge erholdt jeg ingen Efterretning fra ham, den anden ikke heller. Nu begyndte jeg at blive lidt urolig, og da den tredie ligeledes hengik uden Brev, besluttede jeg at rejse efter ham. Det kunde umuligt hænge rigtigt sammen. Forvalteren og jeg havde skrevet hver Postdag — og det endog i nogle for Godset vigtige Anliggender. Vel kunde han efter sit heftige Gemyt over Kæresten glemme os andre, men dog kun for en føje Tid; og en saa langvarig, uforsvarlig Glædesrus var ikke tænkelig.

Jeg tog over Land og kørte Nat og Dag. Paa den tredie arriverede jeg til Staden og ilede nu straks hen til den Gæstgivergaard, hvor han før sin Afrejse havde bestemt — efter den i København velbekendte Tjeners Anvisning — at ville logere.

Det var paa den høje Tid, jeg kom. Han sad halvt paaklædt i en Lænestol og trommede med Fingrene paa begge Stolearmene.

„Herre! du min Gud!" raabte jeg forskrækket, „hvorledes er det fat?"

Jeg frygtede, at han var blevet vanvittig, og virkelig var han ikke langt derfra. Uden at forandre en Mine i sit blege, fortvivlede Aasyn kastede han kun et flygtigt Blik paa mig, og derpaa — som havde jeg været en ham ganske uvedkommende Person — fæstede han igen sine Øjne stift paa Vinduet.

„Gode, kære Hr. Arthur!" sagde jeg og greb hans Haand — kold og slap blev den liggende mellem mine.

Jeg brast i Graad og satte mig tavs ved hans Side. Jeg erindrede mig Hjobs Venner: „og da de saa hans ynkelige Skikkelse, opløftede de deres Røst og græd, og de sad hos ham tre Nætter; men ingen talte et Ord, thi hans Smerte var saare stor."

Jeg ved ikke, hvor længe jeg sad saaledes i stum Bedrøvelse, indtil omsider hans indvortes Sorrig begyndte at faa Luft; han sukkede dybt, og Taare paa Taare randt ned ad hans Kinder. Da forsøgte jeg at tale Trøstens Ord; jeg bad ham dog at betro mig sin Kummer og bryde den ængstelige Tavshed. Det var endnu for tidligt; Saaret var for friskt og ømfindtligt til at berøres.

„Min hjertenskære Ven!" sagde jeg, „fortvivl dog ikke, om end Verden gaar Dem imod."

„Verden er en Røverkule!" afbrød han mig heftigt og rejste sig i Stolen; men han faldt afmægtig tilbage, og hans Hoved sank ned paa hans Bryst.

Jeg hørte Fodtrin paa Trappen; jeg gik ud og mødte Lars — han saa lige saa bleg og forvirret ud som hans Herre.

„For Himlens Skyld!" hviskede jeg, „hvorledes hænger det sammen her?"

„Elendigt, Monsieur Andersen!" svarede han. „Han maa endelig se at faa Herren bort herfra! København er ikke god for ham."

Disse sidste Ord bragte mig paa den Tanke, at det stakkels unge Menneske var blevet forført til Spil eller anden Udsvævelse, hvortil desforuden hans fyrige Temperament lettelig havde kunnet forlede ham. Jeg gik ind i Værelset igen.

„Kæreste Ven!" sagde jeg, „forsag ikke! Gud er naadig til

at forlade; saa længe De endnu har Troen paa hans Barmhjertighed, er ikke alt tabt; kast Dem med et angergivent Hjerte i hans Faderarme!"

Han saa tavs og stift paa mig, som om han ikke forstod min Tale — hvilket han rigtignok ej heller var i Stand til.

„Ingen falder saa dybt, at han jo atter kan rejses, naar han kun ikke fortvivler."

Skønt jeg snart erfarede min Vildfarelse, havde samme dog den gavnlige Virkning, at den gav hans fikse Forestillinger en anden Retning. Et nyt Saar synes jo at formindske Smerten af et ældre, idet det fordeler den. Han rystede paa Hovedet med et bittert Smil:

„De tager fejl, min Ven! mig skader intet andet, end at jeg er bleven ormslagen[2], men — men Andersen! naar Engle falder, da maa Mennesker fortvivle."

Ved disse Ord sprang han op og gik med Hændervrid og vilde Øjekast omkring i Værelset. Nu fornam jeg, at det var Kærestesorger, som trykkede ham.

„Herre Gud!" raabte jeg med et allerede lettere Hjerte, „er Jomfru Lund —"

„Forbandet være hendes Navn!" skreg han, „nævn det aldrig mere! Hendes Billede sidder som en Slangebrod i mit Hjerte; men aldrig skal hendes Navn besmitte min Tunge! — Andersen, før mig bort herfra! langt bort fra denne Fordærvelsens Afgrund!"

„Med den bedste Villie, min Hjertens Ven!" svarede jeg og gik ud til Lars for at lade ham bestille en Vogn.

Vognen kom; men Lars blev borte, og jeg har aldrig set eller hørt noget til ham siden denne Dag. Vi maatte rejse uden ham, da Arthur aldeles ikke vilde bie, og inden en Time befandt vi os paa Hjemvejen til Jylland.

Paa denne saare bedrøvelige Rejse var min ulykkelige Ven bestandig indesluttet i sig selv og talte kun, naar jeg vakte ham af hans mørke Grublerier. Vel søgte jeg paa alle mulige Maader at adsprede ham, ved at gøre ham opmærksom paa de mange smukke Situationer, som præsenterede sig alle Vegne og viste Naturen i dens mangfoldig afvekslende Skønhed; men det var alt sammen til ingen Nytte; han kastede et ligegyldigt Blik derhen, hvor jeg pegede, og drog det lige saa hastigt og uden Deltagelse tilbage for at fæste det snart paa Skyerne og snart paa sine Fødder. Et dybt Suk, en hastig tilbagetrykt Taare var det eneste, som røbede hans indvortes Bevægelse.

Kun een Gang prøvede jeg at lede Talen hen paa den utro Kæreste baade for at erfare Sammenhængen med hendes Utroskab, som og for, at han kunde lette sit beklemte Hjerte ved Meddelelsen af sin Ulykke; men da for han forbitret op: „Dersom De taler endnu engang om hende, springer jeg af Vognen, og De skal aldrig se mig mere."

Naturligvis undgik jeg nu siden at berøre denne Materie. Derimod talte jeg om hans salig Hr. Fader, om Godsets Tilstand, de nødvendige Forbedringer ved samme, ved Gaarden og Haven, med saadant mere. Hertil laante han dog stundom Øre, gav ogsaa undertiden et kort, dog ret fornuftigt Svar. Alligevel fornam jeg ikke nogen ret mærkelig Forandring i hans Sindstilstand, før vi nærmede os Mørkedal. Saa snart han fik Øje paa Hjemmet, brast han i en heftig Graad, som jeg aldeles ikke søgte at standse; jeg ansaa denne Taareflod for en lettende Udtømmelse af Sorgen, ligesom Aareladning — analogisk betragtet — skiller Feberpatienten ved en Del af *Materia peccante*.

Uden at ville tale med noget Menneske paa Gaarden ilede han ind i Faderens Sovekammer, hvilket han i de første tre Uger ikke forlod. Her var jeg alene og næsten bestandig hos ham og opfyldte trolig baade en Vens og en Tjeners Pligter og bestyrede som Mellemmand alle Gaardens og Godsets Affærer. En af de første og besynderligste var den, at afskedige alle Tjenestekvinderne lige fra Husholdersken til Hønsepigen.

Han var ubevægelig i denne Post: „Ingen af dette falske Køn" — sagde han — „skal herefter bo under Tag med mig; jeg vil aldrig have andre end Mandfolk i mit Brød."

Saa snart dette var bragt i Rigtighed, syntes atter en Sten at være lettet fra hans Hjerte, og efterhaanden antog hans Sorg en mere blid og mindre folkesky Karakter. Han bekvemmede sig til i mit Selskab at gøre smaa Spadsereture i Haven og Skoven, skønt disse syntes at forny — dog med stedse aftagende Styrke — en Kummer, der aldrig ganske vilde lade sig udrydde.

Ved denne Tid døde den nærmest boende Præst, og min Ven kaldede mig straks til hans Eftermand. Jeg maatte nu forlade ham, og dette gjorde jeg med Taknemmeligheds og Deltagelses oprigtige Taarer. Han trykkede mig til sit dybt saarede Hjerte og græd som et Barn, der skal skilles fra sin Fader. Jeg lovede at besøge ham saa ofte som muligt, og næsten daglig opfyldte jeg dette Løfte.

Vinteren gik hen. Det var næsten allerede et Aar siden Hr. Arthurs uheldige Forlovelse, at han en Dag ved min Bortgang

rakte mig et Papir med disse Ord: „Min oprigtige Ven! De burde for længe siden været indviet i min Ulykkeshistorie, men først nu har jeg vundet Styrke til at fortælle den; deraf, at jeg har været i Stand til at føre den i Pennen, vil De kunne drage en beroligende Slutning med Hensyn til min nuværende Sindsstemning." — Herunder følger en Afskrift:

„Siden min elskede Faders Død har jeg ingen bedre — ingen anden Ven haft end Dem, gode, kære Andersen! De har med utrættelig Taalmodighed udholdt mine tungsindige og sikkerlig ofte besværlige Luner; ja! De er den, som har frelst mig fra Fortvivlelse, som har lindret min dybe Kummer — skulde De da ikke erfare dens Aarsag? Men ak! naar jeg paa ny opriver det pinefulde Saar — dog — maaske selv denne smertelige Berørelse kan have nogen helbredende Virkning! — Velan! jeg vil vove det!

Bevinget af min heftige, min inderlige Kærlighed, ilede jeg mine Længslers Maal i Møde. Det sødeste Haab opfyldte mit umistænksomme Hjerte — ak! jeg anede ikke, at jeg hastede hen mod den Afgrund, der skulde opsluge alle mine Glæder i Livet.

I Roskilde blev jeg, haardt imod min Villie, forsinket nogle Timer — Aarsagen dertil mindes jeg nu ikke mere. Da jeg meget utaalmodig herover omsider steg til Vogns, mødte jeg i Forstuen Frøken H*****, som i nogen Tid havde opholdt sig i København. Med et tvetydigt, højst modbydeligt Smil ønskede hun mig en lykkelig og fornøjelig Rejse. Ligegyldig hilste jeg igen og sprang hende forbi, lige saa hastigt som dette varselfulde Møde forsvandt af min Erindring. Først længe efter Opvaagnelsen af min korte Glædes-Drøm tilbagekaldte jeg i min Hukommelse hendes fæle Smil og sælsomme Betoning af Ordene „lykkelig" og „fornøjelig". —

Snart naaede jeg Porten til den By, som inden sine Volde gemte min Sjæls udkaarede. Med pinlig Utaalmodighed maatte jeg oppebie Enden paa Visitørernes Undersøgelser; men endnu under disse drog Lars — stakkels Karl! — mig til Side og bad mig stammende og skælvende dog ikke straks at opsøge min Kæreste.

Denne Anmodning, hans forvirrede Tale, hans usædvanlige Forlegenhed indjog mig en dødelig Angest. „Er hun syg? er hun død?" raabte jeg, men fik intet Svar; thi Lars sad allerede i Vognen — vistnok for ogsaa at faa mig derop og saaledes at unddrage mig de omstaaendes Nysgerrighed. Jeg sprang op til ham og gentog mine ængstelige Spørgsmaal; men under den

stærke og uafladelige Rumlen og Larmen kunde jeg ikke forstaa hans Svar.

Havde det varet længere, kunde jeg have sprunget af Vognen og revet ham med mig — dog, straks inden for Porten holdt vi ved den Gæstgivergaard, som han kendte og havde anbefalet.

„Er hun der?" raabte jeg, idet jeg foran ham for ind ad Døren.

„Nej!" svarede han, „det er her, vi skal logere."

„Men saa bring mig da til hende!" skreg jeg forbitret og greb ham ved Armen.

Han bad mig for Guds Skyld ikke at forhaste mig, men endelig bie, til han havde fortalt mig, hvad jeg lige saa godt først som sidst maatte vide. Jeg stod paa Gløder; han maatte næsten med Magt føre mig ind i det anviste Værelse.

Længe martrede han mig her med Udflugter og Omsvøb, før mine Trusler aftvang ham den sønderknusende Tilstaaelse: Han havde af en troværdig Ven i Roskilde erfaret, at — — min elskede, min tilbedte Pige var — en Skøge.

Havde dette Tordenord ikke lamslaaet alle mine Lemmer, vilde jeg maaske have myrdet ham paa Stedet.

„Kom, du Helvedes Sendebud!" skreg jeg, saa snart jeg blev i Stand til at røre min Tunge — „du skal bringe mig til hende! een af jer skal dø!"

Jeg greb ham i Brystet og slæbte ham mod Døren.

„Naadige Herre!" stammede han skælvende lige saa stærkt som jeg selv — „hun er flyttet — lad mig først forhøre, hvor hun bor — inden et Kvarter skal De se hende! vil De bare bie, til jeg kommer igen."

Med disse Ord rev han sig løs og var ude af Kammeret, inden jeg kunde standse ham. Jeg stod som fastnaglet og stirrede paa den lukkede Dør. Dersom nogen Tilstand paa Jorden ligner Helvede, da var det min; jeg ved ikke, hvor længe den varede; for de fordømte maa enhver nok saa liden Del af Tiden være uden Maal.

Endnu tror jeg, at disse Øjeblikke var Kulminationen af min Sjælemarter — pinefuldere end selve det, der gjorde min Frygt til Vished. Mit Ansigt maa rædsomt have udtrykt den indvortes Kamp imellem forskellige Sindslidelser; thi en Pige, som kom ind med et Brev, tabte det af Forskrækkelse og fløj ud igen med et Skrig. I det samme kom Lars; men inden han vilde føje sig efter min Villie, tog han mig ordentlig i Ed: at jeg blot maatte

se og høre, men hverken tale eller foretage mig noget og ufortøvet følge tilbage med ham.

„De maa dræbe mig," sagde den tro Kárl og stillede sig for Døren — „eller og De skal love mig ved Deres Salighed, at De vil være rolig!"

Jeg var nødt til at sværge. I dette Øjeblik opdagede han Brevet, som Pigen havde tabt og jeg slet ikke ændset. Han tog det op.

„Det er vist fra Jomfruen," sagde han, „det er hendes Haand; vil De ikke læse det først?"

Jeg rev det op — det var fra hende; men jeg kunde ikke læse det, saaledes rystede jeg, saaledes dansede Bogstaverne for mine Øjne. Han maatte læse det for mig; hun meldte blot korteligt, at hun havde maattet følge med sin Søster til Holsten, hvor dennes Svigerfader vilde tage hende og Børnene til sig; hun havde med Dagsposten tilmeldt mig det samme i et Brev til Mørkedal; men i Tilfælde af, at dette Brev kom for silde til at hindre min Afrejse, havde hun villet aflægge et andet her, i hvilket hun bad mig paa min Gaard at oppebie hendes Hjemkomst, der forhaabentlig ikke ret længe skulde udsættes."

„Men saa er hun jo ikke her?" raabte jeg.

„Kom selv og se, naadige Herre!" svarede han, „men husk, hvad De har lovet mig!"

Vi gik langt — jeg tror til den modsatte Kant af Byen. Mine Fødder brændte under mig; snart forekom det mig, at jeg stod stille, og at Folkevrimlen for med Stormens Hurtighed forbi mig; snart var det mig, som om jeg sejlede og følte et Skibs gyngende Bevægelse. Omsider førte han mig ind i et Hus, nogle Trapper i Vejret — jeg befandt mig alene med ham — han slog Skodden for Døren og mindede mig atter om mit edelige Løfte.

„Sæt Dem nu her ved Vinduet!" sagde han, „og hold Øje med den Stue i første Etage lige overfor! De vil snart faa hende at se — men kom ikke alt for nær til Vinduet!"

Jeg saa hende allerede; hun kom og satte sig paa en Stol. Straks efter nærmede sig en ung Officer, omfavnede og kyssede hende, tog saa Hat og Stok og gik. — Mit Bryst var en Øglerede.

„Se! naadige Herre!" raabte han bag ved mig, „nu rejser hun sig og vender Siden til!"

Himmel og Jord! hun var frugtsommelig. Det blev sort for mine Øjne — jeg daanede. Af denne lykkelige Ubevidsthed vaagnede jeg først ved Vognens Skumplen under mig; min Tjener

havde faaet en Hyrekaret, hvori vi vendte tilbage til mit Logis. Jeg vilde hen til hende — Synet af mig skulde sønderknuse hende — jeg vilde udfordre Officeren — men den tro Karl hindrede ethvert Udbrud af mit Raseri.

„De kan jo skrive hende til," sagde han, „at De nu kender hendes Utroskab."

Jeg greb dette Raad, men kunde ikke følge det; Pennen dansede paa Papiret — jeg kunde ikke trække et Bogstav — han maatte skrive for mig. Flere Ark rev jeg i Stykker; naar han læste for mig, hvad han havde skrevet, var det alt sammen ikke bittert nok.

„Jeg tykkes ikke," sagde han til sidst, „at hun er Deres Vrede værd; var det ikke nok, naar De ganske kortelig slog op med hende?"

Dette fandt mit Bifald; saaledes kunde saavel den krænkede Stolthed som den skuffede Ømhed bedst se sig hævnet. For at gøre Hævnen fuldkommen angav jeg slet ingen Grund til vor Adskillelse, men meldte hende blot, at jeg fandt det rigtigst at hæve vor Forbindelse og skikkede hende derfor Fæstensringen tilbage; al Korrespondance og muligt Forsøg paa fremtidig Nærmelse frabad jeg mig som noget ganske unyttigt.

„Dersom hun," sagde jeg til ham i Bortgaaende, „ikke leverer dig sin Ring, skal du forlange den og sige, at din Herre havde foræret dig den."

Da han var borte, for en isnende Kulde igennem mit Bryst. Med ufravendt Blik stirrede jeg paa den Finger, der havde baaret hint — engang saa dyrebare — Kærligheds-Pant. Ligesom dens Indtryk gradvis forsvandt, saaledes — svor jeg lønlig — skal hendes Minde udslettes af mit Hjerte! Ak! min Ven! min Ven! Eden er endnu uopfyldt! —

„Hvad sagde hun?" spurgte jeg den tilbagevendende Tjener.

„Hun smilede og sagde, det var godt," sagde han.

„Godt!" gentog jeg; og dette var det sidste Ord, jeg talte, indtil De kom og atter aabnede mine Læber og mit Hjerte.

Fra dette Tidsrum har jeg i øvrigt ingen anden Erindring, end at jeg spiste, drak, gik til Sengs og stod op, naar min Tjener mindede mig. Jeg var saa aldeles nedsunken i hin døsige, til Vanvid nærgrænsende Ligegyldighed, at end ikke Synet af Dem, min dyrebare Ven! mægtede at vække mig.

Saaledes visnede mine skønneste Forhaabningers Foraarsblomst! saaledes sønderrev en vellystig, troløs Kvinde min stærkeste Livstraad — men Venskab og Religion, de ulykkeliges sær-

deles Ven, har igen knyttet andre — Gud ved, hvor længe disse skal holde."

Nogle Dage efter at have læst denne Beskrivelse over hans uheldige Kærligheds-Handel modtog jeg atter et Brev af følgende Indhold:

„*Min meget kære Ven!* —

Jeg maa forlade Dem paa nogen Tid — uvist hvor længe jeg rejser — uvist hvor hen. Engen grønnes, Træernes Knopper svulmer, Violerne blomstrer allerede; deres søde Duft har vakt smertelige Minder i min Sjæl — ak! hvorledes skal jeg undfly dem? — Jeg maa bort — her kan jeg ikke oppebie den skønne Vaar.

Da den i Fjor smykkede Mark og Skov, da Blomsten aabnede sit Bæger, da Bøgen bekransede sit Hoved, da Fuglen lokkede sin Mage — da lokkede mig Sirenens Sang — jeg kan ikke taale her at skue den atter oplivende, evig unge Natur. — Lev vel, min trofaste Ven! Lev vel, til vi genses — om Gud vil — jeg da med et roligere Hjerte."

Jeg vilde have taget Afsked med ham, men han var allerede borte. Ingen vidste hans Rejses Maal; Kusk og Tjener havde blot to Timer i Forvejen modtaget hans Befaling at spænde for og pakke ind. Denne pludselige Resolution gjorde mig ikke urofig; jeg haabede tværtimod ret glædelige Følger af saadan Adspredelse, hvilke ej heller udeblev.

En Maanedstid herefter læste jeg i de offentlige Tidender, at Jfr. Elisabeth Lund var død i København. Der stod alene, at en Tæring havde gjort Ende paa hendes langvarige Lidelser, uden nærmere at antyde disses Beskaffenhed eller Aarsag.

Ogsaa af dette Dødsfald ventede jeg gavnlig Virkning paa min Vens Sindsstemning; nu hendes forføreriske og skrøbelige Legeme var skjult i Jordens Skød, maatte — tænkte jeg — en fuldkommen Tilgivelse fra hans Side lettere finde Sted og Hadets giftige Brod uddrages af hans Hjerte og saaledes give Rum for bedre og mildere Følelser.

Niugersdagen efter Arthurs Bortrejse havde jeg den Glæde at gratulere ham til en lykkelig Hjemkomst. Han havde i dette Tidsrum gennemrejst det nordlige Tyskland, men ikke opholdt sig længe paa noget Sted. Jeg mærkede nok, at han forgæves havde stræbt at rejse fra den besværlige Følgesvend Sorgen, der, som Horatius saa smukt siger, sætter sig bag ved Rytteren, om end Hesten er nok saa rap. Dog behagede det mig, at han havde medbragt en Del nye Bøger, blandt hvilke jeg ellers siden saa

en med Titel: „Leiden des jungen Werthers". Samme Bog var af en meget forlibt og sværmerisk Tendens, hvorfor jeg tidt, men forgæves, vilde overtale ham til at konfiskere den. Han havde ogsaa faaet sig en Harpe, hvilket behagelige Instrument han snart lærte at traktere med megen Douceur.

Han var endnu uvidende om Jomfru Lunds Død, og jeg var meget forlegen for at faa ham denne Begivenhed bibragt paa den lemfældigste Maade, saasom det gamle Saar jo herved igen maatte oprives. Efter passende Forberedelse gav jeg ham Avisen at læse og lod ham derpaa være alene. Da jeg kom tilbage, saa jeg, at han havde grædt.

„Fred med de døde!" sagde han stille og med nedslagne Øjne og rakte mig sin Haand.

„I hendes Navn," svarede jeg, „som nu staar for den barmhjertige Dommer, modtager jeg Deres Haand som et Forsoningstegn — Gud forlade os vor Skyld, som vi forlade vore Skyldnere"!

„Amen!" sukkede han. —

Jeg mindes saa tydelig, som om det var sket i Gaar, at Maanen just i det samme brød frem fra en mørk Sky og kastede et pludseligt Lys ind i Værelset paa den Væg, hvor Harpen stod; det saa virkelig ud, som noget hvidt skred hen forbi den — Strengene dirrede med en sagte Klang. Jeg er ikke overtroisk, ved ogsaa meget vel, at sligt kunde have en ganske naturlig Aarsag; alligevel forekom dette Fænomen mig som et Glimt af Aandernes Verden, og min Ven har vistnok haft en lignende Fornemmelse; han faldt om min Hals og græd — han blandede sine Taarer med mine.

Tjeneren bragte Lys. Jeg lod mig forevise de medbragte Bøger og Skilderier, hvilken Tidsfordriv opmuntrede os begge og opholdt mig til silde paa Aftenen. Jeg tog hjem uden at have forrettet mit vigtigste Ærinde, som var at bede ham bivaane mit Bryllup, der havde været udsat til hans Hjemkomst. Næste Dag oprettede jeg min Forsømmelse; han lovede at ville være Vidne til min Ægteforening. Paa Bryllupsdagen fortrød jeg at have afnødet ham dette Løfte; thi hans indvortes Bevægelse undgik ikke min Opmærksomhed.

„Modtag en velmenende Vens Lykønskning!" sagde han til mig efter Vielsen, „Deres Kæreste har bevaret sin Troskab mod Dem i fem Aar. Gid Konen maa være Dem lige saa tro og lige saa kær i ti Gange fem!"

Uagtet sit Fruentimmerhad havde Hr. Arthur virkelig Agtelse for min Kone, og jeg kan med Sandhed sige, at hun var

den eneste kvindelige Skabning, som han med Fornøjelse saa paa sin Gaard. Maaske hans Venskab for mig bidrog meget hertil, skønt hun sandelig formedelst sin Fromhed og Forstandighed fortjente at agtes og elskes af enhver.

Vinteren randt hen uden at have medført nogen anden Forandring paa min Vens Gemyt end den, at han stundom viste sig lidt opfarende og vanskelig mod Tjenestefolkene. Overalt — mærkede jeg — at jo ældre han blev, jo mere tog hans Tungsindighed af og hans Værkelighed til; dog maa jeg ikke sige, at han enten var urimelig eller uretfærdig mod nogen. Barskheden bestod blot i et mørkt Øjekast og et Par butte Ord.

Min Kone og jeg begyndte nogle Gange paa Kapitlet om Giftermaal; men det var spildt Umage; hans Satirer herover var saa skarpe og smagte saa stærkt af indvortes Bitterhed, at vi omsider besluttede at lade den Fugl flyve. Du kan sagtens vide, at Oberst H*****s Forsøg paa atter at knytte den afbrudte Alliance ikke var heldigere.

Næste Foraar gjorde han sin anden Udflugt, og denne Gang til Paris, hvor han opholdt sig en Maanedstid, og hvorfra han medbragte — foruden Bøger og Musikalier — et Assortiment af udenlandske Blomster og Gevækster. Ved at bygge det Orangeri, som du fra din Barndom af kender, og udstyre dette med Sydeuropas skønneste Produkter, fandt han om Sommeren en behagelig Moro. Hans Ungdoms Munterhed lod endog til for en Del at ville vende tilbage, og snart havde jeg vovet at haabe en fuldkommen Helbredelse, hvis ikke en vis Begivenhed havde vist mig et ubedrageligt Symptom paa indgroet ulægelig Sjæls-Sygdom.

Efter en usædvanlig lang Fraværelse fra mit Hus kom han en Dag til os i ret muntert Lune; men dette forvandledes lige saa pludselig som uventet i det Øjeblik min Kone traadte ind og bød ham Velkommen: han blev med eet bleg, forvirret og svarede paa hendes Tiltale med korte, usammenhængende Ord. Saa snart hun forlod Stuen, spurgte jeg til hans Befindende, saasom jeg ikke formodede andet end en hastig paakommen Upasselighed; desværre! det var langtfra Meningen.

„Hav Taalmodighed med mig!" svarede han, „der sidder endnu noget her, som ikke vil ud. Jeg maa oprigtig tilstaa Dem, at siden hint usalige Øjeblik, da jeg sidst saa hende, paa hvem jeg endnu altfor ofte tænker, da jeg i hendes før saa ranke og dejlige Skabning saa hin frygtelige Forandring — ikke Kærlighedens, men Vellystens Værk — siden den Tid foraarsager Synet af en frugtsommelig Kvinde mig stedse en ubetvingelig Mod-

bydelighed. Tilgiv mig, min dyrebare Ven! Deres Kone er i gode Omstændigheder — Gud skænke hende og Dem Lykke og Velsignelse! hun er det paa Ærens Vej. Og tilgiv du mig, o milde Gud! at jeg gyser for det skønneste Tegn paa din Skabermagt! — Kære Andersen! undskyld mig hos Deres brave Hustru, men skjul min Svaghed for hende. — Har De Tid, da ledsag mig lidt paa Vejen!"

Jeg fulgte ham hjem og blev hos ham til langt ud paa Aftenen. Han saa ikke vort Hus før længe efter min Kones Nedkomst med et dødfødt Barn, som — efter Herrens uransagelige Villie — baade var det første og det sidste.

Jeg vil ikke trætte dig med en lang Beskrivelse over vor Arthurs meget ensformige Liv. Det ene Aar lignede det andet med den liden Forskel, at hans Rejser efterhaanden blev kortere baade med Hensyn til Tid og til Rum; de indskrænkedes omsider til Smaafarter imellem Mørkedal og Egeberg — hans anden senere tilkøbte Gaard.

Hans Harpe, hans Bøger, hans Blomster udgjorde hans Fornøjelse; Godsernes Forbedring hans Arbejde — du kender noget til begge Dele — hvoraf dog ingen forskaffede ham den fuldkomne Sindsro, som er Livets største Lyksalighed. Til Bevis herpaa vil jeg meddele dig et af hans Breve, som er skrevet hele tyve Aar efter hin ulykkelige Kærlighedshistorie.

„Dersom ingen vigtige Forretninger hindrer Dem, saa kom og besøg mig i Aften! Det er et trist Vejr; Efteraarstaagen ligger som et Liglagen paa de livløse Marker; Naturen sørger i graat. Vestvinden tuder i Tagskægget og svinger med Træernes afklædte Grene. De har mistet deres skønne Sommerdragt, de gule Blade hvirvler omkring paa den mørke, blomsterløse Jord. Men et andet Foraar skal atter smykke dem med guddommelig Ynde og vække den sovende Blomst.

Min Vaar er forbi; den vender aldrig mere tilbage. Snart skal jeg som hint visnede Løv bortføres af Tidens Strøm. Jeg skal falde som et udlevet Træ — jeg — den sidste af min Slægt. Ak! jeg har intet Barn, som kunde genoplive mit hendøende Minde. — Min Ven! o min Ven! Til hvad Ende var jeg her? Jeg ved det: jeg har forfejlet mit Maal; jeg har faret vild af min Vej, men det er for silde at finde tilbage.

For hvem har jeg virket her i Verden? Hvad har jeg udrettet? Intet, mindre end intet! De Træer, jeg plantede, skal fremmede Hænder omhugge; fremmede Fødder skal nedtræde mine Blomster som Græsset paa min snart forglemte Grav! kom, min

kære! kom og adspred — hvis De kan — de skumle Skyer, der samler sig omkring mig og sammenpresser mit arme Hjerte."

Af saadanne Breve har jeg flere, hvoriblandt nogle af langt sildigere Dato; men det anførte viser noksom den stakkels Arthurs melankolske Sindsstemning og stedsevarende Utilfredshed. Ak! denne ophørte ikke, førend Herren indkaldte ham til den evige Fred. — Det er nu ti Aar, siden jeg overgav hans Støv til Støvet.

Min kære, unge Ven! jeg er en gammel Mand, som for længst har givet Afkald paa Verdens Glæder og befæstet mit Hjerte mod dens Sorger; men denne ene — Sorgen over min Vens ynkelige Død — vil ikke forlade mig, før jeg forlader Livet.

Arthur gik i sit tresindstyvende Aar. Fyrretyve Aar var henrundne, siden hans Hjerte aabnedes — og atter hastigt og voldeligt tillukkedes for den stærkeste og farligste af alle Passioner. Det var en Søndag, just som Gudstjenesten var ude, at hans Tjener kom galopperende ind i Gaarden — bleg som et Lig. Hans Herre var blevet heftig syg og forlangte uopholdelig at tale med mig.

Jeg skyndte mig til Mørkedal.

Da jeg kom ind, sad min Ven i sin Lænestol og stirrede bønligt paa mig, som om han vilde tigge Livet af min Haand; men Dødens stærkere Haand havde allerede grebet ham med Kæmpekraft; jeg saa, at den ikke mere vilde slippe sit Bytte. Han pegede til Bordet — ak! der laa hans Dødsdom! Hør den, min unge Ven! og tag Advarsel af denne grusomt bedragne Mands rædselfulde Skæbne. Jeg vil afskrive dig disse Ulykkesbreve i samme Orden, som jeg, skælvende af Forbavselse og inderlig Sjælesmerte, læste dem. De sidste havde været indesluttet i det, som nu følger:

„*Naadige Herre!*

Paa min Dødsseng og nu, da jeg har udsonet mig med min Gud, vil jeg ogsaa forsone mig med Menneskene og lette mit Hjerte fra en Hemmelighed, som i mange Aar har betynget det. Ikke som om jeg selv havde været Opfinder af det Bedrageri, jeg nu skal aabenbare Dem; men, desværre baade for Dem og flere, har jeg været Medvider deri og vistnok dulgt det alt for længe. Nu vil jeg fortælle Dem den rene Sandhed.

I mit syttende Aar kom jeg som Kammerpige i Tjeneste hos den nu salige Frøken H*****. Det var just i den Tid, at det stod paa med Formælingen mellem hende og naadige Herre. Hun

havde stor Godhed for Dem og troede, at De var ligesaadan sindet mod hende. Da skete det, at De ganske uventet forlovede Dem med Jfr. Elisabeth Lund. Dette tog min Frøken sig meget nær og lovede at ville revanchere sig ved Lejlighed; denne tilbød sig snart saaledes.

Frøkenen rejste i et Besøg til København, og jeg fulgte med hende. Kort efter hørte vi, at Jfr. Lund ogsaa var kommet der for at se til sin Søster, som nylig var blevet Enke, og straks derpaa erfarede vi Deres højsalige Hr. Faders dødelige Afgang, samt at De selv med det første vilde i egen Person afhente Deres nye Kæreste. Dette sidste blev tilmeldt os af Deres daværende Tjener Lars, som allerede længe havde været bestukket til at forraade os alle Deres Hemmeligheder. Imidlertid faldt De i en Sygdom, der et Par Maaneder udsatte Deres Rejse. Kort førend De tiltraadte denne, mødte min Frøken og jeg paa Gaden et Fruentimmer, som vi formedelst den fuldkomneste Lighed begge antog for Jomfru Lund. Hun gik med en ung Officer, og da hun kom nærmere, saa vi, at hun var højfrugtsommelig. Min Frøken standsede foran hende, nejede og sagde lidt spodsk: „Jeg gratulerer, lille Jomfru! en lykkelig Nedkomst!"

Fruentimmeret saa forundret paa hende; men hendes Ledsager brast i Latter og svarede: „Min Kone er ikke Jomfru, lille Jomfru! ellers takker jeg skyldigst for Gratulationen!"

„De tager mig formodentlig for en anden," sagde hun, „thi jeg har ikke den Ære at kende Dem."

Med det samme gik de os forbi og ind i et Hus i Nærheden. Hendes københavnske Udtale og ganske fremmede Mæle overbeviste os fuldkommen om vor Vildfarelse; men denne besynderlige Lighed gav første Anledning til et Bedrageri, som ikkun alt for godt lykkedes.

Da vi var kommet hjem, sagde Frøkenen til mig: „Cicilie! vi vil spille den unge Hr. v. Arthur et Puds; i det mindste skal vi indjage ham en lille Forskrækkelse! skaf mig at vide, hvem dette Fruentimmer monne være!"

Jeg indhentede snart den Efterretning, at hun var en Officers Frue og boede paa første Sal i det Hus, hvor vi saa hende gaa ind med hendes Mand. Paa Frøkenens Befaling lejede jeg paa den anden Side af Gaden et Værelse paa anden Sal, hvorfra man kunde se ned i Officerens Stue — jeg foregav, at det var en Slægtning, som jeg ventede med det første fra Jylland.

Mod den Tid, da vi af Deres Tjeners Skrivelse vidste, at De skulde komme, rejste vi Dem i Møde til Roskilde for med Lars

at aftale det fornødne. Hertil fandt han ogsaa Tid og Lejlighed ved at foraarsage Dem et Par Timers Ophold.

Hvorledes han derefter førte Dem ind i det af mig lejede Værelse og lige overfor viste Dem den omtalte Officers-Frue; hvorledes De blev skuffet af hendes store Lighed med Deres Kæreste: alt dette husker De maaske selv alt for godt. Det Opsigelsesbrev, som De i Deres Hidsighed tilskrev Jomfruen, bragte Lars først til min Frøken.

Da hun læste det, gav hun et Skrig og sagde: „Det overgaar min Forventning! Hans egen Blindhed fordømmer ham — lad os se, hvor vidt det kan gaa!"

Lars bragte nu Brevet med Fæstensringen hen til Jomfruen — hvis Bopæl vi vidste — men hendes Svar til Dem saa vel som et senere Brev kom ikke i Deres Hænder, fordi han leverede dem til min Frøken. Disse Breve læste hun siden mange Gange, da de aldrig manglede at sætte hende i meget godt Humør; men da Jfr. Lund et Aarstid efter døde, var min Frøken uenig med sig selv, om hun straks skulde sende Dem Brevene eller beholde dem en Tid endnu. Dette sidste besluttede hun sig til, baade fordi hun ikke nænnede saa snart at skille sig ved dem, og „fordi," sagde hun, „jo længer jeg bier med at vække ham" (det var Dem, naadige Herre! for siden De ikke vilde bejle til hende, kaldte hun Dem aldrig andet end h a m) „jo større skal hans Forfærdelse blive!"

Nogle Aar herefter var det, at min Frøken faldt til at skrante og endelig ogsaa saligen hensov. Paa sin Dødsseng flyede hun mig disse Breve og paalagde mig strengelig, at jeg straks skulde besørge Dem samme sikkert tilsendt; men Frøkenens Død og Begravelse var Skyld i, at det gik mig ad Glemme; siden har de ligget i min Dragkiste, men sendes nu her indesluttede.

Det, som gjorde mig mest ondt, var, at Jfr. Lund tog sig det saa nær, at hun blev syg og siden døde i Tungsindighed. Da De var rejst fra København, kom Lars og fik en betydelig Forære af min Frøken — men hvor han saa er blevet af, ved jeg ikke.

Jeg har nu oprigtig bekendt min Forseelse, hvorom min Samvittighed ofte har paamindet mig; men beder baade Gud og Dem allerunderdanigst om Forladelse! I Haab derom vil jeg da sige Dem og Verden Adieu.

Deres allerydmygste Tjenerinde

Cicilie Hansen."

Ulykkesbrevet faldt ud af min skælvende Haand. — Jeg vilde tale, men kunde ikke finde Ord — Taarer var de stumme Vidner om min dybe Smerte. Arthur betydede mig ved Tegn, at jeg skulde læse de andre Breve. De var virkelig fra hans elskelige, hans trofaste og dydige Elisabeth, skrevne kort efter hinanden saa inderligt og rørende, at der maatte en Frøken H*****s Hyænehjerte til for ikke at bevæges ved dem.

Det første lød saaledes:

„Ak, Arthur! Arthur! du har stødt et Sværd igennem mit Hjerte — jeg ulykkelige! hvad har jeg dog forbrudt, at du saa grummelig vilde sønderknuse mig? Er dette dine Løfter om evig Kærlighed? Er du den Arthur, der saa ofte med Glædestaarer trykkede mig til dit Bryst? Rev du mig derfor ud af mine Forældres Arme, at du siden kunde forskyde og træde mig i Støvet! Ak, min Gud! er ikke alt dette en Drøm! Det er dog umuligt, at du, hvem jeg elsker af min ganske Sjæl, kan være mig utro, ja spotte den arme, bedragne Pige — o kom, kom dog og sig mig, at dette var kun et Blændværk! Mine Fødder mægter ikke at bære mig, ellers skulde jeg flyve til dig — men kom da du, min inderlig elskede, og udriv mig af denne Dødsens Angst!

Din tro *Elisabeth*."

Det andet, som sandsynligvis var skrevet Dagen efter, var af følgende Indhold:

„Du kommer ikke — du svarer mig ikke — saa skal jeg da fortvivle! Arthur! Døden er i mit Hjerte — den løber som en Ild gennem alle mine Aarer — for Guds Barmhjertigheds Skyld kom dog, førend jeg dør! lad mig dog se dit Ansigt, der var mig som en Engels Ansigt — om der da ej er et Spor af den forrige Kærlighed tilbage! Jeg besværger dig ved din evige Salighed, kom! Du er i en skrækkelig Vildfarelse; du er, du maa være bedraget — det er umuligt, at du kunde forvandles til en saa grusom — — kom, du forblindede! ellers maa vi vorde Ofre for en Fejltagelse eller for den sorteste Ondskab. Hvad du end har hørt eller tænker — jeg er uskyldig; det sværger jeg ved den Gud, for hvis Domstol jeg maaske snart skal møde! O, Arthur! min eneste! lad mig dog i det mindste kysse den Haand, der myrdede mig — tilgive dig, og — dø!

Din ulyksalige *Elisabeth*."

Saa snart jeg løftede mine taarefulde Øjne fra disse jammerbringende Breve, rakte han efter dem og stak dem ind paa sit Bryst.

„Disse skal følge mig i Graven!" sagde han — „de er det eneste, jeg har tilbage af hende — de skal hvile ved et Hjerte, som var hende tro selv i sit blinde Had! — Nej!" raabte han derpaa smerteligt, rev dem atter ud og trykkede dem i mine Hænder — „jeg er ej engang værdig til denne Trøst — jeg, den uskyldiges Morder!"

„Min elskelige Ven!" tog jeg til Orde; men min Røst forsagede mig; jeg ledte ængstelig, men forgæves om Trøst for den arme, for sit hele Livs Lyksalighed saa grusomt bedragne Mand. Han saa min Sjæls Urolighed og lagde sin Haand paa min Mund.

„Sig mig intet!" sagde han, „men bliv og luk mine Øjne! o, min Gud! min Gud! var det saa din uransagelige Villie! — Det kommer mig for" — vedblev han efter et Ophold — „som om jeg var opvaagnet af en lang og dyb Søvn, som om jeg havde drømt i disse fyrretyve Aar. Mit Liv ligger bag mig som en øde Ørken — jeg staar nu ved Bredden af Evighedens umaalelige Hav — o, du barmhjertige Gud! forkort, forkort mine Pinsler!"

Krampagtig foldede han sine Hænder og rakte dem knagende mod Himlen. Da løstes min Tunge, jeg bad højt og inderligt; en Draabe af Trøstens Balsam faldt i hans bristende Hjerte. —

Jeg ved ikke, hvor længe vi saaledes blev tilsammen; thi for Sorgens Børn gaar Tiden i Staa — omsider hensank den ulykkelige i en kort Slummer. Da han vaagnede, smilede han som forklaret.

„Jeg har set hende," hviskede han, „hun tilgav mig og vinkede mig til sin Himmel — hun stod blandt Englene og udstrakte sine Arme imod mig. — Elisabeth!" raabte han med en Ynglings klare Stemme, „Engel! nu kommer jeg!"

Han rejste sig og — sank afsjælet tilbage.

Saaledes adskilte et Menneskes Ondskab de tvende ædleste Hjerter, indtil Kærlighedens Gud atter forenede dem. Han har nu omskiftet deres Sorrig til Glæde — hans hellige Navn være lovet!

Her ender Arthurs Historie.

Jeg har for nylig været paa Mørkedal — hvor den var forandret! Græsset groede frodigt i Borggaarden, og Tidsler og Bulmeurt langs hen med Væggene. Sønderslagne Ruder var overklistret med Papir, og afblæste Tagsten erstattet med Halm og Lyng. Drivhuset var et Brædeskur; den største Del af Haven ud-

lagt til Græs. Granerne og Frugttræerne var borte, og kun et Hjørne var beplantet med Kaal. — Jeg skyndte mig op af den sørgelige Dal. De skovløse Banker skjulte den snart for mine Øjne.

Hvor skjules det menneskelige Hjertes Uro og Trængsel? Kun der, hvor Ormen siger til Mennesket: „Du est min Broder!"

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1827, I. B. — Hr. Arthur paa Mørkedal er Arnold Fischer til Allinggaard (se Novellen „Tulipanen"). Han var en Bekendt af Niels Blicher, der flere Gange omtaler ham i Beskrivelsen af Vium Sogn. Den Have, der omtales i Novellen, mindes Digteren (i sin Beskrivelse af Viborg Amt, S. 143) „med Vemod" blandt forsvundne Herligheder. Fischer var en dygtig Landmand, men noget af en Særling — en Tid skal der slet ingen Kvindfolk have været paa hans Gaard. Han døde 1805.

[2] Bidt af en giftig Orm — et Provinsialudtryk. (B.s Note.)

KÆRLIGHED I SYDEN[1]

Bandini, en Genueser af gammel adelig Herkomst, forlod i sit fem og tyvende Aar sin Fædrenestad for i Medicæernes By og ved Tiberens Bredder at bringe til Fuldkommenhed den ædle Malerkunst, i hvilken han allerede hjemme havde gjort mer end almindelig Fremgang.

Med en fyrig og ædel Sjæls Begejstring havde han beskuet en Rafaels, en Correggios og andre Mesteres udødelige Værker og med en Elskers lønlige, søde Fryd vovet at bejle til en Hæder, der hidtil havde været eneste Genstand for hans unge Hjertes Længsel. Med stedse større Sikkerhed, skønsomt Udvalg og ædel Frihed tilegnede han sig Forgængernes særskilte Fuldkommenheder: de skulde — om et længere og lykkeligere Liv havde været ham forundt — med hans egne Aandsgaver have sammensmeltet til et herligt helt.

Men — hvor mange dødelige naar vel det Maal, som uerfaren Indbildningskraft foregøgler og ungdommeligt Mod forjætter? Nogle ræddes allerede, naar de ser, at Ærens Krans hænger højt paa et Bjerg og ikke — som det i den første Forblændelse syntes — i en Dal, hvorhen der danses over smilende Blomster. Andre trættes paa Halvvejen og opgiver et Løb, som mødes og sinkes af uventede og stedse forøgede Hindringer. Andre glemmer det ophøjede, men fjerne Maal, idet de lokkes af nærmere og lettere opnaaelige Glæder. Og atter andre gribes af en fremmed overmægtig Lidenskab, der som et Stormkast pludselig nedhvirvler dem til Foden af det næsten bestegne Bjerg og i et Øjeblik tilintetgør Frugten af hele Aars Kamp og Møje.

Bandini delte sin Tid mellem Kunstens og Naturens Betragtning; snart studerede han en malet Madonna, snart en levende; men begge blot som Maler. Fra de veltrufne Afbildninger af Naturens Skønheder vendte han sig til Originalen selv. —

En Aften vandrede han, henrevet af sine idealske Drømme,

uden for Rom paa Vejen til Tivoli. Det var en af hine yndige Nætter, som kun Sydlændinge kender. Kun over de Lande, som Middelhavet beskyller, hvælver sig saa mørkblaa en Himmel; kun paa denne straaler Stjernerne med saa ren og dog saa stille en Glans — i vort Norden skælver de uroligt, som om de frøs eller frygtede for den aldrig længe hvilende Storm.

Trindt om Bandini hvilede den dybeste Tavshed; kun han og Stjernerne syntes at vaage. Ikke det mindste Vindpust bevægede Træernes Toppe, der stod i saa rene Omrids, som var de malede paa Himmelens mørke Grund. Ruinerne af en Oldtids Villa strakte sine skarpe Kanter som fjerne Klipper op mellem Graner og Laurbær. Selv Aaen, der sender sine Vande til Tiberen, sneg sig tavs og rolig hen mellem Træerne, og ikkun Stjernebilledernes lette Bæven paa dens Sølverbarm røbede dens stille Gang.

Ikke længe nød den unge Kunstner denne skønne natlige Scene. Han vaktes af sin Henrykkelse ved Lyden af Fodtrin og en hemmelighedsfuld Hvisken, der nærmede sig mere og mere.

Anende noget urigtigt stillede han sig tæt op til et stort, løvrigt Morbærtræ ved Siden af Vejen, hvor han ganske uset kunde lade de kommende gaa forbi. Nogle faa Skridt fra hans Skjul standsede disse og lod ham blive Vidne til følgende Samtale.

„Holdt!" hviskede den ene, „her er Stien, han maa følge; her vil vi vente ham."

„Saa kan hans Blod blande sig med hendes," sagde den anden, „det er endnu ikke størknet paa min Dolk — din er blank, Lorenzo! hvorfor gav du hende ikke ogsaa et Stød?"

„Det var jo overflødigt, Nicolo!" svarede denne, „du traf godt nok; hun faldt uden at give et Suk."

„Hm!" sagde hin, „din Sparsomhed er overflødig; men kanske rørte der sig noget inden i dig? Jeg har før mærket, at du er lidt blød, naar det gælder Fruentimmer."

„Jeg vil ikke nægte," genmælede Lorenzo, „da hun laa der paa Knæ foran os med Hænderne foldede over sin Barm, da — da saa hun livagtig ud som den hellige Susanne."

„Tys!" afbrød Nicolo, „der rørte sig noget."

„Det var ikke andet end din Samvittighed," sagde den anden.

„Pyt!" lød Svaret, „den er saa vel forvaret, som om den laa i Abrahams Skød; Hans Eminence svarer til den."

„Godt nok!" hviskede Lorenzo. „Naar han nu ogsaa vil svare til Sjælen?"

„Det er hans Sag," svarede Kammeraten, „han absolverer os jo baade foran og bagefter; det er en hellig Mand, han betaler

baade med Aflad og Penge. — To Hundrede Dukater for din hellige Susanna og to Hundrede for hendes *Cavaliere servante*, den unge Sicilianer: det er al Ære værd. — Hør! der har vi ham — nu skal du støde først!"

Banditterne traadte ind i Skyggen paa den anden Side af Vejen. En Mand nærmede sig med hurtige Skridt; Bandini trak sin Kaarde.

„Det gælder eders Liv, Signore!" raabte han den kommende i Møde. „Træk! der staar Morderne; I tager den ene og jeg den anden!"

Den fremmede fulgte Opfordringen, og med Lynets Hastighed for begge ind paa Banditterne. Den ene sank, gennemboret af tvende Kaarder; den anden undløb.

„Hvem har lejet eder dertil!" raabte den fremmede til Banditten; men Døden havde allerede tillukket dennes Mund.

„Lad mig svare for ham!" sagde Bandini; „men følg mig først til mit Hjem, Signore! her er farligt at være."

Med disse Ord tog han den frelste under Armen og fortalte paa Tilbagevejen til Rom Banditternes Samtale. Ved Efterretningen om den for Bandini ubekendte Dames Mord gav hans Ledsager et Skrig af Forfærdelse og Smerte. Han rev sig løs og vilde til den elskede; men paa hins Forestilling, at hun ikke stod til at redde, og at han selv derimod ogsaa vilde ile den visse Død i Møde, lod han sig bevæge til at følge sin Redningsmand.

Dybe Suk og smertelige Udraab var de eneste Svar paa dennes trøstende Tiltale.

Da de var ankommet i Bandinis Bolig, brast den fremmede i Graad, og det varede længe, førend dens Heftighed aftog saa vidt, at han blev i Stand til at tilfredsstille sin unge Værts Nysgerrighed.

Jeg vil forbigaa alle de Beklagelser og Forbandelser, som hvert Øjeblik afbrød Fortællingen, og fremsætte denne i sammenhængende Orden.

„Mit Navn," lød den, „er Cotaldi; mit Hjem Messina. Min Stand er adelig; min Formue saa stor, at jeg aldrig har behøvet at nægte mig selv Opfyldelsen af noget rimeligt Ønske. Det kæreste af disse var en Rejse til Verdens minderige Hovedstad; den er udført og — bitterlig fortrudt. Jeg havde kun opholdt mig her en Maaneds Tid, da jeg en Nat foretog mig en Vandring i den Egn, hvor De frelste mig fra Døden. Lyden af en Citar, ledsaget af en sød, kvindelig Stemme, drog mig hen til en Have, som paa

de tre Sider omgav et lidet nydeligt Landsted og paa den fjerde beskylledes af en Aa.

Jeg nærmede mig de tillokkende Toner og saa i en Løvhytte den skønne Kvinde, der nu er faldet som et Offer for sin egen Kærlighed og sin Forførers Skinsyge. Naturen har ikke dannet mit Hjerte af Staal: jeg blev henrevet af den heftigste — om ikke den reneste — Tilbøjelighed. Jeg nærmede mig og hilste Damen. Hun lod Citaren synke, rejste sig, rødmede, besvarede min Hilsen og — forsvandt. I det samme traadte et middelaldrende Fruentimmer frem fra en Sidegang og spurgte i en kold Tone og med et mistænkeligt Øjekast, hvad jeg behagede.

Jeg svarede, at Hændelsen havde ført mig hid, at jeg ønskede at bese den smukke Have —

„Og" — afbrød hun mig med et tvetydigt Smil — „dens smukke Beboerinde? Min Herre! til Haven er kun een Nøgle, og den er i en meget hellig Mands Værge."

Med disse Ord vendte hun mig Ryggen og bortfjernede sig.

Baade vel og ilde til Mode vendte jeg tilbage; men næste Morgen befandt jeg mig atter ved Haven. Den ældre Dame sad inden for Gitterporten. Af hendes Ytring den foregaaende Dag maatte jeg formode, at den dejlige ubekendte var en gejstlig Prælats Mætresse — dette vakte paa engang baade min Skinsyge og mit Mod.

„Signora!" begyndte jeg, „De talte i Gaar om en Nøgle, formodentlig en Jernnøgle; jeg ejer en af Guld, som jeg ønskede maatte passe til denne Dør."

Under denne Tiltale fremtog jeg en Silkepung, gennem hvilken en Haandfuld blanke neapolitanske Dukater tilsmilede den opmærksomme Duenna.

„Ræk den herind!" svarede hun, „saa vil vi gøre et Forsøg."

Forsøget lykkedes — jeg stod i Haven, og Døren lukkedes efter mig.

„Nu, min gode Moder!" sagde jeg længselsfuld og utaalmodig; „bring mig nu til min Engel, at jeg kan falde ned og tilbede!"

„Min gode Herre!" svarede hun listigt, „ikke saaledes! først maa vi kende Dem og Deres Hensigter, om de ogsaa er gode; behag at følge mig!"

Jeg begyndte at forsikre og sværge; men hun tilvinkede mig Tavshed og skred foran ind i et Havehus — jeg fulgte efter.

„Behag at sætte Dem!" sagde hun; „sæt Dem, sæt Dem, Hr. Cotaldi!"

Jeg studsede ved at høre mit Navn. —

„O, Hr. Cotaldi; jeg ved endnu lidt mere end Deres blotte Navn: De er en ung adelig Herre fra Messina, og en ung rig Herre; men Ungdom, Adelskab og Rigdom er ikke altid i Selskab med Klogskab og — Dyd. — Smil ikke, min gode Herre! De tror, her venter Dem en ganske let Erobring; De tror, at fordi jeg modtog Deres Guld, derfor maa jeg nødvendig være en — Forræderske imod mit Herskab. Men jeg kan sige Dem: Deres Penge har jeg alene deponeret som et Gidsel paa Deres Oprigtighed. Og dersom min unge Dame ikke netop befandt sig i en Stilling, som De maaske med Tiden tør lære at kende, ved den hellige Jomfru! denne Dør skulde aldrig have været aabnet for en Mand, som jeg endnu kender alt for lidet til ubetinget at betro mig til ham."

Denne Tiltale gjorde mig ikke vaklende i min Mening om Duennaens Stilling, men viste mig blot, at jeg ikke havde at gøre med en Koblerske af det almindelige Slags, og at jeg maatte respektere hendes smukke Dyds- og Ærbarheds Maske.

„Hvad forlanger De af mig?" spurgte jeg.

Hun saa længe paa mig med et alvorligt og prøvende Blik og sagde langsomt:

„Mod, Sindighed, Oprigtighed! Men Tiden er snart forløbet; i Dag kan De ikke opholde Dem her længer — jeg maa bede Dem at forlade os."

„Hvad?" raabte jeg, „uden engang at have set den elskværdige Dame, for hvis Skyld jeg" —

„Allerede har vovet en vægtig Pung," afbrød hun smilende; „men De har intet vovet, her er Deres Guld — nej, nej, min Herre! ikke Hænderne paa Ryggen! det er mit Alvor — jeg forsikrer Dem: tager De ikke Deres Penge tilbage, vil De ikke selv bære dem herfra, jeg kaster dem over Gitteret ud paa Vejen!"

Ogsaa dette, tænkte jeg: jeg maa følge alle de Bugter, Slangen slaar; hun fører mig gennem mange Omveje til Maalet — maaske for at gøre dets Opnaaelse desto kosteligere og kostbarere: ligesom vi i en nymodens Have ser et fortryllende Tempel i en ikke fjern Frastand, men dog maa finde os i at gennemkrydse en lang Labyrint, der ofte ganske skjuler Templet, stundom lader det dunkelt og flygtigt gennemskinne; men omsider just desto fuldeligere stiller den heftigt pirrede Længsel.

Jeg fulgte hende uden videre Indsigelse, saa sikker var jeg i min Sag. Da hun aabnede Havedøren, sagde hun:

„Overmorgen uddeler den hellige Fader Velsignelsen; er Sig-

nor Mateo Cotaldi modig, sindig og oprigtig, vil jeg ikke forgæves vente ham her."

Hun ventede mig ikke forgæves. Jeg overlod Velsignelsen til de gode Romere og ilede paa den fastsatte Dag med fordoblet Længsel ud til den fortryllende Have.

Min Taalmodighed maatte endnu underkaste sig en haard Prøve: heller ikke denne Gang fik jeg min Armida at se; uagtet alle mine indstændige Bønner, min heftige Paatrængenhed, kom jeg dog ikke videre end til hendes Historie.

Armida — lad mig kalde hende med dette Navn — Armida var eneste Datter af en siciliansk Marchese i Nærheden af Palermo. Formedelst uforsigtig Tale mod Inkvisitionen var han blevet indstævnet for dette Tribunal, og da han ikke mødte, blev der foreløbig lagt Beslag paa alle hans Ejendomme. Han flygtede, og endnu var hans Opholdssted og Skæbne ubekendt. Rimeligvis maatte han være død, da den frygtelige Inkvisition straks efter for stedse blev ophævet og han endnu ikke var vendt tilbage.

Imidlertid var hans Godser solgte, og der var næppe levnet Datteren saa meget, at hun derfor kunde rejse til Rom for at paadrive en Revision af Faderens Proces, hvilken hun af Mangel paa mægtige Venner intet Haab havde til lykkelig at ende i Palermo. Hun var paa mødrene Side — skønt langt ude — beslægtet med en af de romerske Kardinaler; herpaa grundede hun sine Forventninger.

Ledsaget af Faderens gamle Godsforvalter og Fortællerinden — hendes Amme — tiltraadte den fjortenaarige forældreløse Pige en Rejse, der desværre fik et ganske andet Udfald end det forhaabede. — Straks efter Ankomsten til Rom lejede de et Par smaa Værelser nær ved Klosteret St. Onofrio; men inden Armida kunde opnaa en Audiens hos Hans Eminence Kardinalen, døde Forvalteren og efterlod de tvende Fruentimmer uden Beskyttelse i den store Stad.

Dog, snart fandt Armida en mægtig og tilsyneladende naadig Beskytter i sin høje Slægtning. Med største Venlighed hørte han hendes Andragende og lovede at anvende al sin Indflydelse for at skaffe Processen et lykkeligt Udfald; men indtil dette, som maaske ikke turde være saa nær, tilbød han sin unge Slægtning et bedre og for hende mere passende Opholdssted paa sin Villa.

Dette Tilbud blev med Glæde og Taknemmelighed imodtaget: Eminencens egen Ekvipage førte de tvende Sicilianerinder ud til et dejligt Landsted — det samme, hvor Cotaldi fandt dem —

der syntes alt længe at have været forberedet og udsmykket til deres Modtagelse.

Værelserne var udsirede med den højeste Pragt og Smagfuldhed, og den omgivende Have lod til at være anlagt paa en mægtig Fes Befaling. Ikke længe lod dens høje Ejermand vente paa sig; han forespurgte sig med største Omhyggelighed, om intet manglede i den unge Dames Bekvemmelighed, gentog sine givne Løfter med Hensyn til Processen og endte sit Besøg med en Tiltale fuld af Opmuntring og Formaninger fulde af Salvelse.

Snart blev hans Besøg hyppigere og længere, hans Samtaler mere muntre, hans Væsen og selv hans Klædedragt mere beleven og verdslig. Andagtsøvelser og religiøse Underholdninger fortrængtes efterhaanden af Fyrværkerier og Gondolfarter i Havens Kanaler, hvilke forskønnedes ved sød, men usynlig Musik; ja omsider blev endog af lejede Dansere og Danserinder opført lige saa nydelige som sanselige Balletter, hvis Emne og Maal var — Kærlighed.

Dog, hvortil en omstændelig Optælling af alle Forførerens ikke mindre hurtige end sikre Skridt? Armida hildedes i det fine Garn, før hun anede, at noget saadant var udspændt for hende, ja næsten uden at mærke og fortryde sit Fangenskab: saa stor var hendes Tillid til den hellige Mand, saa mægtig Virkningen af hans Absolution og beroligende Sofismer. Ammen selv blev — uagtet hendes Alder og Erfaring — skuffet af den mere erfarne Vellystnings skinhellige Maske; og da hun begyndte at gennemskue denne, kom Advarslen allerede for silde.

Tilmed fandt ogsaa hun nogen Trøst i Eminencens gejstlige Værdighed, der af en rettroende Katolik maatte anses som ophøjet baade over Synd, Anger og Straf. —

Saaledes var nogle Maaneder henrundne, da Ammen en Aften, medens Kardinalen og hans Offer under en liflig Musik befandt sig alene i en Løvhytte, blandt en af de spillende genkendte en Landsmand, der ganske nylig var kommet fra Palermo.

Paa hendes Efterspørgsel erfarede hun af denne, at Armidas Proces var endt og hendes Godser i fremmedes Eje, hvem det vilde vorde umuligt nogen Sinde at frarive dem.

Nu faldt det sidste Bind fra hendes Øjne, og hun forudsaa tydeligt sin stakkels Frøkens tilkommende Skæbne. Da kom Cotaldi.

„Signore!" vedblev hun, „De er nu i Besiddelse af en Hemmelighed, som jeg ikke skulde have betroet Dem, hvis jeg ikke havde kendt noget mere end slet intet til Dem. Jeg saa Dem

for to Aar siden ved den hellige Rosalies Fest; Deres gamle Melazzi, der havde tjent saa længe i Deres Familie, men nu er død og borte — han var min Farbroder. Han viste mig Dem i Processionen, og han kunde ikke blive træt af at rose Dem for Deres mange Fuldkommenheder, men især for Deres store Mildhed og Godhed imod ham og det øvrige Tyende. I dette Mellemrum kan Deres Indvortes vist ikke have forandret sig mere end det Udvortes; og jeg bør anse Dem som en Engel, den hellige Rosalie eller en anden af de himmelske har sendt til vor Redning. O! visselig, Signore! De kan ikke være den Mand, der vilde misbruge min Tiltro; De kan ikke være i Stand til at knuse det knækkede Rør! En ulykkelig, hjælpeløs Skabning er i Deres Magt; o, Hr. Cotaldi! hvorledes vil De bruge denne?"

„Saaledes som Dyd og Ære byder!" svarede den unge Mand.

„Saa kom igen i Morgen Aften!" endte hun. „Dagens Lys maa ikke oftere se Dem paa denne Vej; det var tænkeligt, at et spejdende Øje kunde opdage Dem. Nu tør De ikke tøve længer; men i Morgen, naar Mørket falder paa, er De her, og da vil vi overlægge, hvad vi begge imidlertid har udtænkt til min Frøkens Redning."

„Saa længe jeg hørte Ammens Fortælling," blev Cotaldi ved, „var al Mistanke fremmed for min Sjæl; men jo mere jeg fjernede mig fra hendes hemmelighedsfulde Opholdssted, jo mere vaklede jeg i mine Meninger. Det var jo alligevel muligt, at jeg havde med en ret listig Koblerske at gøre — at hun kendte mig, havde kun lidet at betyde — maaske endog just derfor kunde min Rigdom have indgivet hende Lyst og min Godhed, som hun behagede at udtrykke sig, Mod til at udkaste sit Garn; ja, det var endogsaa tænkeligt, at Kardinalen selv — ked af sin Frille — vilde saaledes spille hende i mine Hænder, at jeg skulde tro selv at have grebet hende og af Frygt for hans Hævn snart og lønlig ile bort med mit Bytte.

Men hvorfor — tænkte jeg saa igen — har hun aabenbaret mig Armidas Fald og virkelige Forhold til Kardinalen? Hvorfor har hun ikke hellere bundet mig et skønnere Eventyr paa Ærmet, afskildret mig Lokkeduen som aldeles ren og uskyldig? Frygtede hun, at jeg alligevel snart skulde komme efter Sandheden? Og lad den nu være, som den være vil; Eventyret er altid værd at bestaa! —

Jeg lod ikke vente efter mig; Marilla — saa kaldte hun sig — var ogsaa paa Pletten.

„Jeg indfører Dem til min Frøken," sagde hun, „som en Lands-

mand, der agter sig til Palermo og, da han har erfaret, at Signoraen opholder sig her, har villet gøre hende sin Opvartning og forespørge, om han kunde tjene hende med noget Ærinde til deres fælles Fødeø. Skulde hun spørge om sin Proces, da ved De derom intet; vi maa ikke vise hende den Afgrund, hvori hun er nedstyrtet, førend vi ved os i Stand til at drage hende op af den. Hun henlever endnu i sorgløs Uvidenhed om sin sørgelige Stilling, og jeg har ikke haft Hjerte til at forstyrre denne lykkelige Drøm. Vogt De Dem ogsaa for ethvert Spørgsmaal, og svar kun paa dem, der er hende uskadelige. Naar De da forlader os, vil De erklære mig, om De agter den ulykkelige Deres Bistand og Redning værd."

Med spændt Forventning og urolig Længsel traadte jeg ind i det antikke Hus, som stod midt i Haven og lignede mere et Tempel for en usynlig Guddom end en Bolig for et legemligt Væsen. Det ustadige Skin af min Ledsagerindes Haandlygte viste mig en dobbelt Søjlerad under en Frontespice, der var prydet med Hautreliefs. Saa vidt jeg ved det flygtige Lysglimt kunde skelne, laa der — omgivet af Amorer — en Venus, Templets Gudinde.

Det indvendige stod i fuldkommen Harmoni med det udvendige af dette Asyl for lovløs, forbuden Kærlighed: Lamper af Alabast hængte ned fra de malede Lofter og kastede et tvivlsomt Skær paa de lange, mørkrøde Silkegardiner og sorte Atlaskes Divaner, der var adskilte ved hvide, nøgne Marmorfigurer. Gulvet var belagt med kostbare vævede Tæpper, at ej engang et Fodtrin skulde lyde i denne Kyprias Løndom.

Gennem tvende saadanne Værelser blev jeg ført ind i et tredie, hvor min Ledsagerinde lod mig bie, medens hun meldte den unge Dame min Ankomst. Tvende tykke, nylig antændte Vokslys i massive Sølvstager belyste de udvalgte Malerier, med hvilke Væggene var prydede, alle skikkede til at vække Andagt eller — Sanselighed. Ved Siden af en angerfuld Cæcilia steg en fortryllende Venus Anadyomene op af Havet; og under Madonna med Barnet omfavnede Digternes skælmske Gud den allerede halv forvandlede Daphne.

De forføreriske Billeder, det hemmelighedsfulde i mit Besøg, den saa længe og saa højt spændte Forventning, bragte mit Blod i en sød, mig hidtil ubekendt Bevægelse.

En Dør gik op, og efterfulgt af Marilla indtraadte min dejlige Palermitanerinde med den elskværdige Utvungenhed, som er hendes Landsmændinder saa egen og naturlig.

Hendes flygtige — næsten kunde jeg sige flyvende — Gang,

hendes lave og smækre Vækst, hendes aabne, hjerteglade Mine skulde have bragt mig til at antage hende for et endnu ikke udvokset Barn, hvis ikke Barmens og de lilliehvide Armes Fylde havde forkyndt den fuldtuddannede Jomfru. Det skønne Legemes yndefulde Bevægelser ledsagedes af et — hvad skal jeg kalde det? Smil er for lidet; det er ingen Benævnelse for den næsten leende, livlige Munterhed, der straalede fra det dejlige Ansigt og paa een Gang udtrykte skalkagtig Overgivenhed og elskelig Oprigtighed.

Øjenlaagene bedækkede halvt et Par Øjne, hvis Farve syntes at være et glinsende Himmelblaa, og som fremglimtede under de lange sorte Bryn som matte Smaalyn under den mørke Aftensky. De smalle, altid lidt aabnede Læbers Rødme forhøjedes af Tændernes Snehvidhed. Den søde Mund syntes lige saa vel skabt til skælmske Taler som til smægtende Kys.

Jeg — der var kommet med stolt Forudfølelse af en sikker og snar Erobring — saa mig ved det første Møde overvunden af min Friheds fortryllende Fjende; jeg — der havde forberedt mig til med hele min Veltalenheds uimodstaaelige Magt at besejre det yndige Barn — jeg stod nu maalløs hensunken i Beskuelsen af denne henrivende Skønhed, og det var kun paa hendes ivrige, hurtigt gentagne Spørgsmaal om det kære Sicilien, at jeg atter fandt mit tabte Mæle.

Men havde ikke den glade, trohjertige Nærmelse, hvortil Landsmandskabet opmuntrede denne livlige Sjæl, forjaget min pludselige Blyhed, da maatte hun vist have antaget mig for døvstum eller fjantet. Hvilken barnlig Glæde, hvilken inderlig Længsel efter det elskede Hjem udtalte sig i hendes bløde Stemme, der bævende opsteg dybt fra det bølgende Bryst! Tvende Taarer stod som findrende Stjerner i Øjnenes mørkblaa Himmel, skønt Smilet stedse spillede om de let bevægede Læber.

Snart og umærket forsvandt det frygtsomme, fremmede Forhold imellem os; og det, at vi kendte og elskede de samme Bjerge, Dale, Bække og Lunde, syntes at forny et gammelt Bekendtskab, ja berettigede os til at anse hverandre for beslægtede — om ej paa Blodets, saa dog paa Tankens og Følelsens Vegne.

I Samtalens Løb mærkede jeg, at hun endnu ikke nærede nogen Mistanke til Kardinalen, men ventede et godt Udfald paa sin Sag. Jeg turde naturligvis ikke betage hende denne Vildfarelse, men forenede mine Ønsker med hendes Forhaabninger.

Tydeligst udtrykte sig hendes Længsel og Hjemveens søde

Smerte, da hun hørte, at jeg om kort Tid agtede mig tilbage. Hun udstrakte sine Arme imod mig, som til en Omfavnelse, men lod dem saa synke med et langt, vemodigt Suk. Det mørklokkede Hoved bøjede sig mod hendes Skuldre — det forekom mig, som om jeg skulde gribe hende i mine Arme og bære hende lige til Sicilien.

Marilla gav mig et Vink, at det nu var paa Tiden at gaa — jeg tog da Afsked og udbad mig Tilladelse til at modtage hendes Befalinger Hjemmet angaaende. Den blev mig givet — om tvende Dage skulde jeg komme igen.

„Hvilken Bestemmelse tager De?" spurgte Marilla ivrig, idet hun lukkede mig ud.

„At frelse den himmelske Pige!" svarede jeg, „at føre hende tilbage til Sicilien, saa snart et Skib lader sig hyre, og der — at genoprette hendes spildte Lykke."

„Vor hellige Frue velsigne Dem!" sagde hun og kyssede min Haand, „stræb, Hr. Cotaldi! at opspørge et Skib, og naar det er lykket Dem, da først maa hun vide alt — i Overmorgen ved samme Tid er De atter her!"

Drømmende naaede jeg min Bolig, og i en Tilstand mellem Søvn og Vaagen tilbragte jeg Natten.

Min Sjæl hensmeltede i Kærlighed; kun Skinsyge og Had til den mig ubekendte Kardinal formaaede at gøre en Deling i mit Hjertes Følelse; saadan en elskelig Uskyld skulde vorde et Offer for en skinhellig Bedrager!

Dette himmelske Væsen, der endnu ikke syntes at ane sin Brøde, skulde ubarmhjertig overgives til Angerens og Fortvivlelsens Furier!

Nej! jeg vil frelse hende, om Frelse er mulig; lad saa min Belønning og Enden herpaa vorde, hvad den vorde vil.

Næste Dag ilede jeg til Ostia, hvor et Skib nylig var indløbet fra Palermo; men det kunde ikke blive færdigt til Hjemrejsen før om to til tre Uger.

Med denne Efterretning traadte jeg den følgende Aften Marilla i Møde. Hun bad mig hos Armida at iagttage samme Tilbageholdenhed som forrige Gang.

Vel havde hun ønsket vor Plan en snarere Modenhed; thi Kardinalen var just blevet upasselig, og dette Tilfælde vilde meget lette vor Flugt, naar den kunde iværksættes, før han atter blev frisk. Imidlertid maatte mine Bestræbelser indskrænke sig til at opnaa og befæste mig i den unge Dames Yndest og

Tillid. I Sandhed! hertil behøvede jeg ingen Opmuntring: alle mine Ønsker, al min Stræben havde kun dette ene Øjemed.

Den uforstilte Glæde, Armida saa umiskendelig ytrede ved at gense mig, nærede og hævede mit Mod og mine søde Forhaabninger. Hendes Velvillie var allerede ved dette andet Møde vokset til en saadan Grad, at hun ved min Side overlod sig til en indtagende hjertelig Fortrolighed og med barnlig Snaksomhed fortalte mig sin Historie. Kun da hun kom til den for mig saa smertelige Periode, som jeg allerede kendte, overdrog en pludselig Sky det glædestraalende Aasyn.

Et Suk undslap hendes Barm, og som om hun nu først besindede sig paa noget, der hidtil var gaaet hende ad Glemme, rejste hun sig og gik ind i Sideværelset. En dyb Smerte sammenpressede mit Bryst: i mit af saa mange stridige Følelser heftigt bevægede Hjerte maatte jeg paa een Gang bejamre den faldne Engel og forbande den Djævel, der havde indsneget sig i et saadant Paradis af Uskyld og Glæde.

Efter et kort Ophold kom Armida tilbage med en Guitarre hængende i et himmelblaat Baand under den fulde — nu mere end før — tugtigt tildækkede Barm. Hun satte sig i en Afstand og istemte en Canzonetta i den for mit Øre saa fortryllende sicilianske Mundart. Det var en af Maurerne i Fangenskab henslæbt Hyrdes Klagesang; og saa rørende tolkede den Længselen efter det elskede Hjem og den forladte Brud, at mine Øjne svømmede i Taarer, som kunde have vist den skønne Sangerinde det dybe Indtryk, hun gjorde paa mit Hjerte, hvis hun ikke havde været lige saa hentaget af sine egne Følelser.

Guitarren skred ned paa hendes Skød, hendes Hoved bøjede sig tilbage, som om hun kun i denne Stilling kunde skaffe Udgang for det lange, dybthentede Suk. Jeg var mig ikke længer selv mægtig.

„O, Signora!" raabte jeg, springende op fra mit Sæde, „følg med mig til vort skønne Fædreland!"

Langsomt hævede hun sit Hoved: de rige Lokker trillede ned over den hvide, bølgende Barm. Hun stirrede hen forbi mig, som om jeg slet ikke havde været der.

Jeg forskrækkedes: hendes Ansigt var blegt, berøvet ethvert Spor af Glæde, hvoraf det tilforn uafladeligt straalede — jeg kendte det ikke mere.

Jeg havde været i Begreb med at kaste mig for hendes Fødder; men nu standsede en stivnende Kulde enhver Bevægelse — jeg stod som en Støtte foran hende.

I dette Øjeblik indtraadte Marilla, som formodentlig havde hørt mit heftige Udraab.

„Ledsag Hr. Cotaldi!" sagde Armida til hende.

Derpaa rejste hun sig langsomt, nejede for mig dybt, næsten ydmygt, med nedsænket Blik, og forsvandt. Maalløs blev jeg staaende som rodfæstet til mit Sted og hørte som i Drømme uden at kunne svare Ammens gentagne, ængstelige Spørgsmaal:

„Signore! hvad har De gjort?"

Under Bortgangen fortalte jeg hende omsider det forefaldne.

Hun sukkede og gentog med Hovedrysten det sicilianske Ordsprog:

„Det Frø, som modnes for tidligt, modnes ikke!"

„Om fire Dage først maa De komme her igen."

I dette Mellemrum var jeg blevet fuldkommen enig med mig selv med Hensyn til Armida; forudsat at jeg kunde vinde hendes Tilbøjelighed, hvilket jeg allerede var dristig nok til mer end at haabe, vilde jeg føre hende til mit Hjem og give den elskelige Skabning tilbage til Dyden og en bedre Kærligheds Lykke.

Dette Forsæt fyldte min Sjæl med en Glæde, som hævedes — ja næsten tør jeg sige — forædledes ved den stolte Bevidsthed: hendes timelige og evige Salighed skal være ganske mit Værk! mig, hendes frelsende Engel, skal hun skylde alt — ja hun vil mere tilbede end elske mig, naar hun i sit til Uskyldighed genfødte Hjerte erkender, hvad jeg var for hende. Gennemtrængt af denne søde, ophøjede Følelse traadte jeg ind i Haven.

Armida traadte mig i Møde med et Ansigt, der syntes at forkynde baade Længsel og Glæde; dog laa der noget vemodigt i hendes venlige Smil, og ofte glimtede hendes Øjne gennem Taarer som Stjerner gennem den natlige Taage. Hun talte kun lidet, og alt om det elskede Fødeland; hendes Stemme var blød og bævende, den lød som dæmpede Harpetoner.

Mit Hjerte smeltede: næppe var vi alene, før jeg nedsank for hendes Fødder med det Udraab:

„Armida! jeg elsker dig!"

Ak! det tyktes mig, at hun maatte have sunket i min aabnede Favn og trykket den søde tavse Tilstaaelse paa mine smægtende Læber; men nej! hun næsten segnede tilbage med et svagt Skrig, løftede sine Hænder over sit Hoved, foldede dem, vendte sig og flygtede.

Før jeg kunde besinde mig paa at følge hende, var hun allerede forsvundet, og Marilla traadte hastigt ud fra Hækken.

„O, Signore!" sagde hun, „De overiler alt — hun elsker Dem;

men ikke saaledes, ikke saa pludseligt, saa snart skulde hun have erfaret dette; thi hun vidste det ikke selv — nu har Deres Erklæring revet Bindet fra hendes Øjne. Dette burde ikke sket før i det Øjeblik, hun kunde fly fra dette fordærvelige Sted. Hvad er der nu at gøre? Om Kardinalen, som nu er i Bedring, forinden besøger hende, hvorledes tænker De da hun vil modtage ham? Ak! jeg frygter, at alt er tabt."

Jeg formaaede ikke at svare hende, saa betaget var jeg baade af Frygt og Glæde.

„Gaa, Signore!" vedblev hun efter en kort Betænkning — „gaa! skynd paa Afrejsen! og lad mig søge at berolige hende og bringe hende til en tydelig Anskuelse af hendes Stilling, og kom saa i Morgen ved samme Tid!"

Ved næste Daggry ilede jeg til Ostia og vendte tilbage med den Besked, at Skibet kunde afgaa om seks Dage.

Med den frembrydende Nat gik jeg til Villaen. I den Løvhytte, hvor jeg første Gang havde set Armida, hørte jeg hendes og Guitarrens sammensmeltende Toner.

Jeg nærmede mig, standsede og lyttede; sødt, tungsindigt klang de bævende Strenge; endnu vemodigere den opvaagnende Angers rørende Klage.

Jeg hørte følgende af tunge Sukke ledsagede Ord:

Det syge Træ kan grønnes smukt;
Dog let paa Blade, Blomst og Frugt
Den skjulte Brøst du kender:
Saa røber og det tvungne Smil
Den slet fordulgte Angers Pil,
Som dybt i Barmen brænder;
Forgæves Freden i dit Aasyn staar,
Naar under lønlig Kamp dit Hjerte slaar[2].

Ubemærket af den i sin Anger selv saa indtagende Sangerinde kom jeg ind i Haven og stod allerede tæt foran hende, inden hun blev mig var.

En mørk Rødme overfor hendes taarevædede Kinder — ak! det var snarere Skræk end Glæde, der satte hendes Blod i Bevægelse. Hun formaaede næppe at rejse sig, række Guitarren til Marilla og gøre mig en tavs, ærbødig Hilsen. Som Maanen belyste hendes sorrigfulde Aasyn og ydmyge Stilling, syntes hun mig at være en til Bluelse og Ruelse over sine Synder opvakt Cæcilia, der første Gang vil nedsynke for sin Helgen.

Jeg bød hende min Arm og ledsagede hende til Huset; Ma-

rilla fulgte efter. Da denne, efter at vi var traadt ind, havde forladt os, greb jeg hendes Haand — den skælvede i min.

„Skønne Armida!" begyndte jeg, „De er mig endnu et Svar skyldig."

Hun tav.

„Har mit Hjerte bedraget mig?" vedblev jeg, „nærer De ikke en eneste venlig Følelse for den, der elsker Dem saa inderlig og oprigtig?"

„O, min Gud!" udsukkede hun med et smertefuldt Øjekast til Himlen, „j e g u l y k s a l i g e!" derpaa vendte hun sig langsomt med det Udraab: „Signore, jeg kan aldrig blive Deres!"

Jeg greb hendes Arm og sagde:

„Armida! saaledes skilles vi ikke! vil De bortstøde det Hjerte, der brænder for Dem, da — o da skal De i det mindste sige mig, hvorfor! Ved alle Helgene! jeg slipper Dem ikke, før jeg ved, hvad der saa pludselig har bevirket denne Forandring!"

Hun vendte sig rask imod mig.

„Vel!" sagde hun, „det være saa! det være den ulykkeliges velfortjente Straf selv at afsige sin Dom — et Ord, Cotaldi! skal snart for evig adskille os; jeg — jeg er Dem ikke værd!"

Hendes Røst blev til Hulken, idet hun atter bortvendte sig og med de foldede Hænder skjulte sit Ansigt.

„Nej! du elskelige!" sagde jeg, „dette Ord adskiller os ikke; just dette forener os!"

Hun drejede sig endnu engang imod mig og spurgte med et hurtigt, men strengt gennemborende Blik:

„Signore! forstaar jeg Dem?"

„Nej!" raabte jeg, „nej, Armida! De forstaar mig ikke; men snart skal De læse i min Sjæl; skænk mig ikkun nogle Øjeblikke, og da først skal De afsige Dommen over vor fælles Skæbne!"

Jeg førte hende til en Stol og satte mig hos hende.

„Nu bort med al Forstillelse! Tiden er kostbar, og denne Time kommer aldrig igen! Bort derfor med enhver falsk Ømfindtlighed! Jeg maa aabne Deres skønne, men nedrigt bedragne Hjertes Saar; men — ved Gud og alle hans Engle! — kun for at læge det! — De har fortalt mig en Del af Deres Historie; men De afbrød den — jeg vil fuldende. Den Mand, De valgte til Beskytter, forraadte Dem; Deres egen umistænkelige Uskyld overgav Dem i en snedig Forførers Vold — alt dette ved jeg, og dog, Armida! dog elsker jeg Dem; men, ved den evige Kærlighed! jeg elsker Dem af et rent Hjerte!"

Bleg som den Billedstøtte, til hvilken hun hældede sig, sad

hun længe efter at jeg havde ophørt at tale, før hun fra sit dybtsukkende Bryst frempressede disse Ord:

„Retfærdige Himmel! nu først ved jeg, hvad jeg har tabt!"

„Nej, Signora!" blev jeg ved, „De ved endnu ikke alt! ogsaa Deres Proces har De tabt; Deres Ejendomme er alle uigenkaldelig borte."

„Saa er jeg da ogsaa en Betlerske!" raabte hun. „Himmel, og jeg vandrede sorgløs og letsindig paa denne Lavastrøm; men jeg føler det, nu begynder den at brænde igennem — fly mig, Cotaldi! hvorfor tøver De? hvad vil De den vanærede, fattige, fortvivlende Armida?"

„Elske og frelse hende!" var mit Svar.

Jeg udviklede hende nu min hele Plan: at føre hende til Messina som min Brud og der at gøre hende meddelagtig i det, Himlen havde beskaaret mig.

Jeg skjulte ikke for hende, at Marilla havde aabenbaret mig alt, og at hendes Fortælling især havde bestemt mig. Jeg sagde hende, at jeg allerede i Haab om at vinde hendes Genkærlighed havde hyret et Skib, som om faa Dage skulde føre hende bort fra et Sted, hvor hun havde mistet og — genfundet sit Hjertes Fred.

Jeg bad, jeg besvor hende ved alt, hvad der er helligt, baade paa Jorden og i Himlen, at bøje hendes ædle Genstridighed, at modtage og skænke Trøst og Haab. Længe modstod hun; ædel Undseelse kæmpede mod Hjertets varme Ønske — omsider sejrede det sidste: hun sank ned for mine Fødder, omfavnede mine Knæ og vædede mine Hænder med en Strøm af Taarer.

Jeg løftede hende op til mig; men hun skjulte sit blussende Ansigt ved min Barm.

„O, du naadedige!" hviskede hun, „hvormed har jeg uværdige fortjent din Forbarmelse?"

Med mit Hjerte, til hvilket hendes Læber syntes at tale — mere end med mit Øre — hørte jeg den frelste Engels inderlige Tak til Himlen og mig. Salige Øjeblikke! I var kun et Laan fra de forklaredes Land, der hvor de sjunge et jublende Halleluja, naar en Sjæl frelses fra Døden.

Armida rev sig ud af mit Favn; hun ilede ind i sit Sovekammer og knælede for den korsfæstedes Billede; jeg sank ned ved hendes Side og bad med hende.

Marilla kom og vædede vore Hænder med Glædestaarer.

„Jesus Maria!" skreg Armida, „og jeg er endnu her? Bort, bort fra dette forfærdelige Sted!"

Med Vanskelighed overbeviste vi hende om Nødvendigheden af at forblive der, til Skibet afgik, da en tidligere Flugt vilde være forbundet med den største Fare for os alle. Hun vilde ikke mere kunne udholde Synet af sin Forfører; men omsider beroligede vi hende med den Forestilling, at hun i det korte Mellemrum af seks Dage næppe behøvede at frygte for hans forhadte Nærværelse. Til ydermere Sikkerhed blev det besluttet, at jeg kun een Gang før vor Afrejse skulde besøge hende. Dette Møde blev fastsat til den tredie Aften derefter. O Gud! det var det sidste!

Marilla modtog mig. Da jeg kom i Forværelset, hørte jeg atter Guitarens Klang; den var sød, men vemodsfuld — jeg standsede. Hun sang en mig velbekendt Siciliano med den Forandring, at hun satte mit Navn i Stedet for det oprindelige:

Hvert Foraar, Cotaldi! grønnes min Grav,
Naar Sneen paa Bjergene smelter,
Naar Jorden sig bader i Solstraalens Hav
Og Blomsternes Skarer udvælter:
Den nyfødte Rose i Møde dig ler —
Du tænker vel ej paa den falmede mer?

Hvert Foraar, Cotaldi! grønnes min Grav;
Jeg sover saa stille derunder.
Den vaagnende Blomst kaster Lagenet af;
Jeg bliver dernede og blunder:
Den rødmende Rose i Møde dig ler —
Du tænker vel ej paa den falmede mer?

Hvert Foraar, Cotaldi! grønnes min Grav,
Naar Livet genfødes deroppe,
Naar Fuglen sig bader i Æterens Hav
Og sjunger blandt Myrternes Toppe:
Den blomstrende Rose i Møde dig ler —
O! tænker du ej paa den falmede mer?

„Jo, min inderlig elskede!" raabte jeg, idet jeg sprang ind og trykkede hende til mit Bryst, „jeg vil tænke paa dig, saa længe mit Hjerte slaar! Men hvorfor tænker du paa Døden? Livet, et Liv fuldt af Glæde venter dig; eller — mistvivler du om din Cotaldis Kærlighed?"

„Du elsker mig," sagde hun; „men," lagde hun til med et smerteligt Smil, „Cotaldi! kan du nogensinde agte mig?"

I dette Øjeblik for Marilla ind. „Kardinalen!" raabte hun ængstelig; „Signore! De maa skjule Dem i dette Klædeskab, og De, min Frøken! lider af en heftig Tandpine."

Med disse Ord ombandt hun hende et stort Klæde, der skjulte det halve Ansigt, og bad hende lægge sig i Sengen; mig indelukkede hun i Skabet.

Næppe var dette bragt i Rigtighed, før Kardinalen kom og, underrettet om Armidas foregivne Upasselighed, gik ind til hende. Mit Blod kogte; min Haand sluttede sig krampagtigt om Grebet af min Kaarde. Et Par Minutter derefter kom han ud og sagde til Marilla:

„Eders Frøken er ikke vel; men det forekommer mig, som om Tandpinen ikke kunde være hendes eneste Onde; hun er i det hele ganske forandret."

„Ak!" sukkede den listige; „Deres Eminence! Deres egen Sygdom — Længsel efter Dem!"

„Mener I?" sagde han. Jeg kunde gennem Nøglehullet se hans Ansigt: han vendte det mod Marilla med et tvetydigt Smil. „For Tænderne skal jeg sørge; se I til, at alt andet er, som det bør, naar jeg om tre Dage kommer igen."

Han blev endnu nogle Øjeblikke staaende i samme Stilling; derpaa bortfjernede han sig.

Jeg ilede til Armida; hendes Sind var i et heftigt Oprør, hartad et værgeløst Bytte for flere voldsomme Lidenskaber. Med Nød formaaede jeg nogenlunde at berolige hende. Kun den Forsikring, at vi inden to Gange fire og tyve Timer vilde befinde os uden for Italiens Jordbund, paa Vejen til det dyrebare Fødeland, gav hende Kraft til at udrive sig af mine Arme. — Langsomt og forsigtigt forlod jeg Huset og Haven.

Det forekom mig, som om jeg saa en Skygge glide hen ved Muren; desværre! det har ikke været et blot Foster af min frygtsomme Indbildningskraft: Kardinalen maa sikkert have luret i Haven. Ak! min ulykkelige Armida er faldet for en Snigmorders Dolk, og De, min ubekendte Frelser! har hindret mig i at følge hende til Kærlighedens rette Hjem."

Dette var Indholdet af Cotaldis sørgelige Historie, som jeg for Sammenhængens Skyld har tilladt mig at fremsætte med mine egne Ord og med større Orden og Klarhed, end den ulykkelige Yngling var i Stand til.

Bandini, gennemtrængt af den inderligste Medlidenhed, søgte forgæves at trøste hans dybt saarede Hjerte.

Til at dæmpe saadanne Storme har Fornuften ingen Kræfter; de lægger sig kun ved Religionens og Tidens Hjælp.

„Skønt jeg, som ubefaren paa Kærlighedens farlige og troløse Hav, hverken kan beregne eller begribe Styrken af Deres

Sjælssmerte," sagde han til Slutning, „saa indser jeg dog, at den er af saadan Beskaffenhed, at jeg for det første ikke tør forlade Dem. Og da jeg mærker, at De ikke selv formaar at fatte nogen Beslutning, maa jeg handle for Dem. I Morgen — har De sagt — afgaar Skibet; det skal føre os begge til Deres Hjem. De maa bort fra dette rædselsfulde Sted, og jeg ledsager Dem. I Deres skønne Sicilien maa findes Trøst for Dem og Moro for mig."

Cotaldi rakte ham tavs sin Haand. Dette Haandtryk var en uopløselig Venskabspagt.

Haabet, der smigrer vore lettroende Hjerter med saa mange glimrende Løfter, ja stundom endog med Umuligheder, Haabet gjorde næste Morgen Cotaldi det Spørgsmaal: „Men om din elskede endnu var i Live, frelst maaske paa en eller anden forunderlig for dig ubegribelig Maade?"

Heftig for han op og raabte til sin Ven: „Jeg maa vide, om hun virkelig er død, og da først —"

„Du bliver her!" svarede Bandini, „jeg gaar at bringe dig Vished om det, som du aldrig burde omtvivle."

Han lod sig nøje underrette om Armidas Vaaning og alle dens Omgivelser, om hende selv og Marilla — deres Udseende og Klædedragt; og derpaa tiltraadte han sin aldeles overflødige Vandring.

Den Beretning, som han efter et Par Timers Fraværelse aflagde for den ængstlig ventende Cotaldi, stadfæstede Armidas Død. —

Ikke langt fra den betegnede Villa havde han mødt et midaldrende Fruentimmer, som han med Rette antog for Marilla.

Han tiltalte hende med en Hilsen fra en vis ung Sicilianer, der med største Bekymring ventede Underretning om en Landsmandinde, som beboede hin Villa. Med sorrigfuld Mine svarede hun, at den omspurgte unge Dame havde omskiftet sin forrige Bolig med en bedre og tryggere.

„Sig den, som udsendte Dem," — lagde hun til — „at hun endnu førend denne Dags Sol vil være under Jorden i det mørke Hus, hvor ingen Snigmorders Dolk mere skal vække hende."

Med disse Ord ilede hun hastig bort ad en Sidevej.

Der var nu intet videre at gøre end at forberede og paaskynde Afrejsen, hvilken Bestilling Bandini alene maatte udføre. Saa snart Mørket faldt paa, forlod begge Vennerne de sørgelige Levninger af Verdens gamle Hovedstad, og den opgaaende Sol saa dem paa Dækket af den lille Bark, der udspredte sine Sejl mod

det nye Messene. Cotaldi sad nedsunken i sin dybe Smerte og stirrede paa Bølgerne, der, rødmende i Morgenskæret, gled ham skvulpende forbi.

Bandini stod alvorlig, men sorgløs, ved hans Side og hæftede sit Blik paa det bortvigende Hesperiens yndige Kyster. Efter nogle Dages langsomme, men ellers heldige Sejlads fremsteg Ætnas snetakkede Gubbehoved af Bølgerne; og lidt efter lidt hævede sig til højre Sicilien, til venstre det bjergfulde Calabrien.

Sundet, fordum saa frygteligt for de søfarende, syntes at aabne sin Favn og den smilende Ø at ile de ankommende i Møde. Snart ankrede de ved de gamle Messeniers prægtige Stad.

Cotaldis Vaaning var et Palads, hvis indvendige endogsaa overgik det udvendige i Glans og Kostbarhed. Hvad der for Bandini havde den største Tillokkelse, var en talrig og velvalgt Malerisamling.

„Her," sagde Værten, idet han anviste ham Værelser til egen fri Raadighed, „her er dit Studerekammer og her ved Siden af dit Sovekammer."

Dette sidste var et Hjørneværelse, hvorfra man mod Østen saa ud over Staden og Sundet til Reggio og Bjergryggen, der som en Række af blaa Skyer begrænsede den fjerne Synskres; mod Syden udstrakte sig begge de yndige Kyster, udvidede sig jo længer jo mere, ligesom tilbagetrængte af det mægtige Hav, der omsider syntes at sammensmelte med Himmelen; til højre hævede sig den gamle Vulkans Kæmpehoved.

Den unge Maler tabte sig i tavs Beskuelse af disse Naturens Triumfer over al menneskelig Kunst og over selv den rigeste Indbildningskraft. Han vaktes først af sin Henrykkelse ved Cotaldis lydelige Graad.

Selv med Øjnene fulde af Taarer — men disse kun Glædens og Begejstringens søde Børn — faldt han om Vennens Hals.

„Her," sukkede Sorgens Søn, „her skulde hun have boet og hver Morgen, opstaaende fra min Favn, tilbedet Himlens og Jordens almægtige Skaber; her skulde hendes Engleøjne, som dine, tindret i Henrykkelsens Taarer — nu tildækkes de af Dødens og Gravens Mulm."

„O, min arme Ven!" hviskede Bandini, „tilbed ogsaa du! bøj dig ydmyg og haabende under den evige Visdoms Villie! Glædens Dør skal atter aabnes for dig."

„Bandini!" raabte Cotaldi og løsrev sig af hans Favn; „du kender ikke Kærlighed; o, at du aldrig maatte kende den!"

„Mit Hjerte," sagde Bandini smilende, „elsker allerede; jeg har efterladt det i la bella Fiorenza; her kan jeg ikke tabe det."

„Hvorledes?" spurgte hin forundret, „og dette siger du mig først nu? Hvo er den, der har bundet dig med saa — zefyrlette Kæder?"

„En totusindaarig Skønhed!" svarede Maleren, „Phidias's himmelske Datter!"

„Sværmer!" advarede Vennen, „vogt dig for de femtenaarige! Havskummets Datter har forladt sit gamle Cypern og oprejst sit Tempel ved Siden af sin Ægteherres Værksted; vogt dig for Trinacrias forføreriske Piger!"

Med en uerfaren Ynglings Selvtillid hørte Bandini sin Vens Advarsel; thi endnu stedse slog hans Hjerte frit og ubesejret af en Lidenskab, hvis Styrke kun den elskende kender.

Hidtil usaaret ansaa han sig selv for usaarlig og vandrede blandt Siciliens farlige Skønheder ubekymret og dristig som den Sømand, der stedse heldig har undgaaet Klipper og Skær[3]. De dejligste Kvinder var for vor begejstrede Maler ikkun levende Modeller; han — studerede dem.

Dog — ogsaa hans Time slog; og jo roligere hans Hjertes Havblik (om vi saa maa sige) hidtil havde været, desto heftigere rasede den paafølgende Storm.

I Messina boede den rige med Cotaldi fjernt beslægtede Marchese Monaldechi.

Nogen Tid efter Vennernes Ankomst gjorde denne et stort Gæstebud, hvortil begge blev indbudt. Efter at have forestillet sin genuesiske Ven og indledet en Samtale mellem ham og Marchesen som smagfuld Kender og Ynder af de skønne Kunster, hengav Catoldi sig til sine egne sørgelige Tanker, og blandende sig imellem de øvrige Gæster tabte han snart Bandini af Sigte og talte ej heller med ham, inden de langt ud paa Natten var kommet tilbage til Hjemmet.

Her gjorde han det almindelige og ligegyldige Spørgsmaal, hvorledes hin havde moret sig.

„Fortræffeligt!" var Svaret.

„Og hvad siger du om Marchesen?" spurgte han videre.

„Marchesen! hvad for en Marchese?" sagde Bandini adspredt.

„Marchese Monaldechi, vort Vært!" vedblev Cotaldi forundret og opmærksom.

„Ah!" svarede Bandini, „jeg mindes i Sandhed ikke, at jeg enten har set ham eller talt med ham."

„Du drømmer!" raabte Cotaldi, „ikke set Marchesen? Hvem har du da set?"

„Hans Datter!" svarede Bandini hastigt, „hende har jeg set og ingen anden!"

Mistroisk saa Cotaldi paa sin Ven: dennes Øjne tindrede; hans Aasyn havde noget saa sværmerisk sødt, som om han just nylig havde haft en himmelsk Aabenbaring; endnu var det uvist, om denne Fortryllelse skulde tilskrives Ynglingen eller Kunstneren.

„Taaler hun maaske en Sammenligning med den medicæiske Venus?" spurgte Cotaldi videre med et flygtigt Smil.

„Phidias og Apelles, Rafael og da Vinci," raabte Bandini ivrig, „den romerske Skole og den lombardiske, den venetianske og den florentinske, alle de, der nogen Sinde har taget en Pensel i Haand, og jeg selv med er kun Stympere, Fuskere, usle, indbildte, frække Fuskere — Gianetta, Gianetta er et Ideal, som spotter alle Kunstnere i Verden med samt deres Madonner og Magdalener og Cæcilier og hele denne Hær af malte, flove, livløse Hjernefostre. Ak, Cotaldi! Cotaldi! nu ved jeg, hvor ulykkelig du er."

Cotaldi blegnede. „Det forbyde Himlen!" sagde han med sagte og bævende Stemme. „Gianetta er Prins Morisis Brud."

Bandini blev endnu blegere end hans Ven.

„Elsker hun ham?" spurgte han skælvende.

„For alle Helgenes Skyld!" raabte Cotaldi, „berolige mig dog med den Tilstaaelse, at det blot er Kunstnergalskab, der taler af dig, og ikke en Lidenskab, hvis Ende — for dig i det mindste — kun kan blive Fordærvelse."

„Berolige du mig," lød Gensvaret, „med den Underretning, at hun ikke elsker Prinsen eller nogen anden."

„Og hvor skulde jeg vide det?" afbrød Cotaldi; „men, enten hun elsker eller ikke: Prinsens Gemalinde vorder hun, og var det da ikke dødelig Synd at opvække en anden Kærlighed i hendes Hjerte?"

Bandini tav og gik saa heftig frem og tilbage i Værelset, som om han vilde løbe igennem Væggen.

„I en ulykkelig Time," sukkede den bekymrede Ven, „frelste du mig fra Døden, om din Handling ikke skal have anden Belønning end Tabet af din egen Rolighed! Fly, Bandini! fly, før det er for silde!"

„Aldrig!" svarede denne; „her vil jeg enten vorde lykkelig eller fortvivle!"

„Kan da," vedblev Cotaldi, „et eneste flygtigt Indtryk anrette

saadan Ødelæggelse i et Hjerte, der hidtil var tillukket for Kærlighed, saa stærkt bevæbnet mod alle dens Pile? Kan saa lys en Forstand ikke besejre en afsindig Følelse? Dog — hvad nytter det, at jeg stræber at overtyde dig om dit Vanvid; jeg, der ogsaa selv burde set den Afgrund, i hvilken jeg med forsætlig Blindhed nedstyrtede mig? Hvad nytter det at præke for en beruset? Bandini! kast dig i Søvnens Arme, og naar du i Morgen vaagner med ædru Sjæl, vil du ikke saa halsstarrig tilstoppe dine Øren for en Vens velmente og gavnlige Forestillinger."

Med disse Ord gik Cotaldi til Hvile, og Bandini overgav sig — ikke til kvægende Søvn, men til aandsudmattende, vaagne Drømme.

Til langt hen paa næste Dag forblev begge Vennerne i deres særskilte Værelser: den ene beskæftiget med sin visse Kummer, den anden med sit uvisse Haab og sine sværmeriske Fantasier.

De blev næppe samlet, før Cotaldis velindstuderede Philippika mod Bandinis Kærlighed afbrødes ved et Besøg af Marchesen.

Efter nogle almindelige formelle Komplimenter indledte denne en Samtale om de skønne Kunster, der endtes med den Begæring til Bandini, at han vilde male den dejlige Gianetta.

Cotaldi kastede et skarpt og alvorligt Blik paa sin Ven, hvilket denne dog aldeles ikke bemærkede; thi hans Øjne hang ved de Læber, der havde fremført en saadan Begæring — den søde Overraskelse bandt hans egne.

Ængstelig saa Cotaldi ud ad Vinduet:

„Se engang, hvor roligt" — sagde han med dæmpet Stemme og fremtvungen Ligegyldighed — „se dog, hvor blidt og fredeligt Bjerget[4] viser sig! Alligevel vilde jeg ikke vove at stige ned i dets Krater."

Men spildt var denne advarende Lignelse: Bandinis Tilstaaelse blev givet; den bestod blot i det Spørgsmaal, naar han kunde begynde.

Marchesen ønskede Billedet jo før jo hellere; og følgelig blev samme Eftermiddag foreslaaet og antaget.

Fornøjet gik Monaldechi bort for at underrette sin Datter om den ædle Genuesers Føjelighed. Da han var borte, greb Bandini sin Vens Hænder:

„Ser du?" raabte han, „ser du, Cotaldi! Skæbnens egen Vejvisning? Gianettas Fader kommer selv for at hente mig!"

„Jeg ser," svarede Cotaldi, „at du følger din daarlige Lidenskabs Stemme, og at du forbytter din egen ubøjelige Villie med

Skæbnen. Kan den gamle ane, at han ved sin Indbydelse rækker dig et Giftbæger? Men du, som ved dette, du burde støde det fra dig og ile bort fra et Krater, hvis lønlige Ild snart vil udbryde og fortære dig!"

„Da vil jeg dog vide," raabte Bandini, „om jeg skal fortæres af mit eget Hjertes Ild alene, eller om den Fe, som har antændt den, ikke ogsaa har et Hjerte for Kærlighed? Du vil afskrække mig med denne Morisi? En genuesisk Adelsmand — ung og rig — kan ikke være en ganske uværdig Medbejler for en siciliansk Prins. Skæbnen har — i hvad du end kan sige — tilkastet mig hans Handske; jeg optager den, og først naar Kampens skønne Dronning har rakt en af os Kransen, vil jeg forlade Skrankerne!"

„Om du kan!" svarede Cotaldi; „men jeg ser, at Kærlighed er stærkere end Venskab; gaa da, ubesindige! og er din Beslutning lige saa fast, som den er overilet, saa glem ikke, at du har en Ven, som ej er din Fortrolighed uværdig, og som tilhører dig med Hjerte, Haand og Hoved."

De ædle Ynglinger sank i hverandres Favn, hvoraf den ene kun løsrev sig for at følge en langt vældigere Lidenskabs uimodstaaelige Kald.

Hvo der vil sætte sit Hjerte paa en ret vovelig Prøve, forsøge at male en kvindelig Skønhed, betragte ret nøje det yndefulde Ansigt, stirre dybt og længe ind i de flammende Øjne og indsuge i lange Drag den søde Gift af de smægtende Læber, og kommer han da derfra med frit og ubetvunget Hjerte — i Sandhed! da har han intet haft at tabe.

Men naar den, som allerede elsker, saaledes selv indtrykker Pilen, hvilken Magt skulde da være i Stand til at udrive den?

Hvo der vil udsætte en ung Pige for den øjensynligste Fare, lade hende sidde for en ung og smuk Maler; se hvorledes han — Træk for Træk, Stykke for Stykke — tilegner sig hendes Ansigt; det kan lettelig være, han med det samme tilegner sig Hjertet. Hvorledes skal hun unddrage sig hans dristige Blik? Hvorhen skal hun vende sig fra det Øjekast, der fastholder hendes, ligesom Trylleslangens den arme Fugl, som — hvorvel modstræbende — dog til sidst vorder et Bytte for Kogleren? Og er hun ikke ydermere nødt til at beskue ham, at lade sine Øjnes Straaler sammensmelte med hans? Var det at undre over, om der med saadanne Øjekast ogsaa vekseledes Hjerter?

Gianetta elskede ikke den rige og højfornemme, men — desværre for ham — hverken unge eller smukke Prins Morisi.

Hun vidste overalt slet ikke, hvad Kærlighed var, førend hun opdagede den i den skønne Malers sjælfulde Blik og i sit eget Hjertes søde Uro.

Trende Gange havde de saaledes siddet lige over for hverandre med stumme Læber og talende Øjne. Med Billedet gik det langsomt; men desto hastigere med Kærligheden.

Den fjerde Gang, da Gianettas Moder — som ellers bestandig var til Stede — for et Par Minutter forlod Værelset, laa Bandini for den yndige Piges Fødder og — næsten i samme Øjeblik — hun i hans Arme.

Det rørte sig i Sideværelset:

„Mal!" hviskede Gianetta; og Elskeren sad igen paa sin Plads.

Da den arme Moder efter saa kort en Fraværelse kom tilbage, anede hun ikke, at Datteren havde sluttet en Pagt for hele Livet.

Bandini — næppe sig selv mægtig — udbad sig endnu kun en Time den følgende Dag, med Løfte om, at han vilde fuldføre Billedet hjemme. Derpaa ilede han at udøse en Del af den overstrømmende Salighed i sin Vens Barm.

Denne havde de foregaaende Dage med ængstelig Bekymring spurgt om hans Hjertes Tilstand, men kun faaet meget dunkle Orakelsvar i de afbrudte Ord: „Engel! Himmel! Helvede! Død! Liv! Salighed!" og andre flere, som findes i de elskendes Aurora; og da han nu saa ham komme bleg og skælvende, tænkte han mindst paa, at et Overmaal af Fryd frembringer Virkninger, der har en flygtig Lighed med Skrækkens.

Begge Lidenskaber driver Blodet til Hjertet.

Vi vil springe over, hvad den lykkelige Elsker — saa snart han fik Mælet — sagde for at beskrive sin paradisiske Salighed, men derimod ikke undlade at gøre den Bemærkning — (som Dæmper paa mangen Læsers og Læserindes sympatetiske, stedse klangfærdige Æolsharpe) — at den i Kærlighedens Storme allerede noget afkølede Cotaldi hverken delte sin Vens Glæde eller hans dristige Haab.

Men var hans Advarsler forgæves, alt førend Bandini vidste noget om Genkærlighed, hvorledes skulde vel denne nu have laant Øre til noget fornuftigt Ord? At Forældrene aldrig vilde give Slip paa den glimrende Forbindelse med Prinsen, og denne lige saa nødig afstaa sin skønne Brud; at Trusler og Tvang, ja maaske i Nødsfald Dolk og Gift vilde vorde anvendt — alt saadant var kun stumpe Torne paa Elskerens rosenstrøede Vej: „Naar hun først var hans, vilde alting jævnes af sig selv, For-

ældrene nøjes med en Svigersøn, der vel var mindre fornem, men bedre i Stand til at gøre Datteren lykkelig end den allerede halvt bedagede Morisi, og denne endelig søge sin Trøst hos en Pige, som bedre gengældte hans Kærlighed."

Cotaldi havde omsider intet andet Valg end at bifalde og fremme Bandinis Plan.

Denne var lige saa simpel som dristig. Han vilde overtale Gianetta til hemmelig at forlade sine Forældres Hus; paa et Landsted, som Cotaldi ejede i Val di Noto, skulde de lige saa hemmelig vies af en til Tavshed ved Gaver og Løfter forbunden gejstlig. Fra dette Asyl vilde de dernæst anraabe om Forældrenes Tilgivelse og — hvis denne ej var at erholde — flygte til Bandinis frie og beskyttende Fædrenestad.

Cotaldis Raad formaaede dog saa meget over ham, at han ikke betroede disse eventyrlige og forvovne Forslag til Papiret, men besluttede sig til at meddele Gianetta samme i et lønligt Møde, hvilket han udbad sig i en Billet, som han næste Dag vilde forsøge hemmelig at tilstille hende.

Forsøget lykkedes. Under Malerbordet blev Brevet med et Haandtryk afgivet; og skønt Moderen som sædvanlig var nærværende, ankom Svaret paa samme Vej. Saa stor er en elskende Piges Snildhed, Aandsnærværelse og Behændighed, at Gianetta — sin tvungne Stilling uagtet — fandt Lejlighed til under Bordet baade at læse Elskerens og med hans Blyant at skrive sin egen Billet. Næppe var dette bragt i Rigtighed, førend Prinsen, hvem man endnu ikke ventede saa hastigt, traadte ind.

Bandini behøvede al sin Fatning for med nogenlunde Anstand at modtage en Medbejler, som han hadede uden at kende ham. Endnu pinligere blev hans Stilling, da denne — af sin tilkommende Svigermoder straks underrettet om Hensigten af Bandinis Nærværelse — ytrede det Ønske baade at se Billedet og, naar det var færdigt, at komme i Besiddelse deraf.

Kun Gianettas forstilte Rolighed og fuldkomne Aandsnærværelse neddæmpede Stormen i Elskerens Indre, eller hindrede i det mindste ethvert Udbrud af den. Timen var forbi; og med det Løfte, om tre til fire Dage at overbringe det fuldendte Maleri, anbefalede han sig. Saa snart han var kommet hjem, udfoldede han det dyrebare Brev — der egentlig kun var en fingerlang Papirstrimmel.

Hvor mange Kys han trykkede paa dette første Kærlighedspant. kan vist ikke være Læserne saa vigtigt at vide som dets Indhold, der bestod i følgende faa, men indholdsrige Ord:

„I Nat Klokken tretten[5], bag Havemuren; de fire Myrter."

Dersom nogen skulde undre eller støde sig over, at en fornem, velopdragen og sædelig Pige saa hastigt kunde fatte den Beslutning at give et lønligt Møde, den være det lagt paa Sinde, at Kærlighed i Italien er en ganske anden Lidenskab end her i Norden, og at den hisset ligesom Planterne, drevet af en hedere Sol, udklækkes, vokser og modnes med en Styrke og Hurtighed, som er ubekendt under denne koldere Himmel, hvor den vel kan opnaa Egens Styrke, men og som denne kun langsomt og gradvis. Hvor Orangen paa een Dag udfolder sine Blomster, der aabner sig ogsaa Hjertet i Øjeblikke for Kærligheds brændende Solstraale; og hvor dens Vaar kun er kort, der elskes heftigt og snart.

Hvorfor skulde jeg her give en omstændelig Beskrivelse over tvende elskendes første lønlige Sammenkomst? For den, der har haft en saadan, er Beskrivelsen overflødig; for andre uforstaaelig, ja maaske som alt det uforstaaelige og mystiske fristende og farlig.

Lad altsaa hine fire Myrter skjule de lyksaliges uskyldige Fryd og kun aabenbare os dette, at Gianetta først efter mange Overtalelser og under hede Taarer samtykkede i den omtalte Plan. Næste Nat blev bestemt til dens Udførelse.

Lige saa lidet vil vi trætte Læserne med lang Fortælling om Elskerens utaalmodige Længsel, samt hvad han foretog eller ikke foretog sig i de næste fire og tyve eviglange Timer; men hellere straks lade Bortførelsens højtidelige Klokke lyde.

Den tro Cotaldi holdt med sin Vogn, sin Kusk og sin Skriftefader uden for Messinas sydlige Port for at modtage de flygtende og se deres Afrejse. Selv vilde han vende tilbage til sin Bopæl for ikke at vække Mistanke om Delagtighed i dette Pigerov.

Men — Klokken slog tolv, tretten, fjorten — ingen lod sig se, og bespændt af de sørgeligste Anelser gik Catoldi hjem og lod Vognen køre ind til sit nærliggende Landsted. Den frygtelige, uheldsvangre Nat forløb; men endnu udeblev Bandini.

Uagtet den pinlige Uvished, hvori Cotaldi svævede, turde han dog kun ved en tro Tjener indhente Underretning. Denne havde hos en Pige i Marchesens Hus alene faaet den Oplysnin, at Frøkenen om Natten, pludselig var blevet syg, at Huset havde været i Uro; men ingen vidste hvorfor. Vi, som ved det, vil uden Omsvøb berette det.

Prins Morisi havde en gammelagtig Elskers Mistænkelighed

og en erfaren Verdensmands skarpe Syn. De elskendes Uro ved hans pludselige Fremkomst; deres lønlige, hurtige, men meget sigende Øjekast var ikke undgaaet hans Opmærksomhed, og Gianettas forstilte Venlighed mod ham havde, just fordi den var større end sædvanlig, bidraget til at bestyrke den fattede Mistanke.

Allerede anende hemmelige Sammenkomster, befol han sin Kammertjener at gaa paa Lur i den tilstundende Nat. Denne, for hvem den lønlige Dør paa Monaldechis Havemur fra forrige forlibte Eventyr var velbekendt, skjulte sig bag en Busk i Nærheden og blev saaledes Vidne til de elskendes Møde og til den Samtale, som kun Myrterne burde have hørt.

Ufortøvet meddelte han sin Herre alt, hvad han havde erfaret, og lige saa hastigt tog denne sine Forholdsregler derefter, idet han — uden engang for sine tilkommende Svigerforældre at udlade sig om noget — næste Aften posterede fire velbevæbnede Folk nær ved det berammede Mødested. Tillige holdt han en Vogn til Rede — i hvad Hensigt skal vi straks erfare.

Midnatstimen slog; men aldrig saa snart havde Gianetta aabnet Havedøren og den forraadte Elsker kastet sig i hendes Arme, førend han af de fire bevæbnede blev grebet bagfra og med bundne Hænder og et Klæde for Mund og Øjne bragt ind i Prinsens Vogn. Den forfærdede Pige havde intet andet Valg end at vende tilbage og overgive sig til sin Fortvivlelse, der snart gik over til en virkelig Sygdom, hvis Aarsag hverken de bekymrede Forældre eller nogen i Huset anede.

Saavel af Finhed som af Klogskab havde Morisi besluttet at afbryde hendes Kærlighedsforstaaelse med Bandini paa en Maade, hvorved den for stedse kunde vorde skjult: saaledes frelstes hans Bruds Ære, og saaledes — mente han — vilde hans attraaede Forbindelse med hende uden mærkelig Standsning lettere fremmes. Da han altsaa den følgende Dag aflagde sit Besøg hos Marchesens, var det aldeles overensstemmende med hans Plan, at han baade for Forældre og Datter viste sig fuldkommen uvidende om det forefaldne og ikkun forandret i Henseende til sin Bekymring over Gianettas Sygdom.

Vi fulgte Bandini til Vogns; vi maa ledsage ham til Rejsens Ende. Morisi, skønt Italiener, skinsyg og højst fornærmet, var ikke af nogen grusom Karakter; overalt var hans sindige Klogskab Enevoldsherre over alle hans Lidenskaber.

Det var ikke hans Hensigt at hævne sig paa Medbejleren, men blot at fjerne ham fra Messina. Til den Ende lod han ham føre

til et Slot nogle Mil fra Staden, hvor vel Bevogtningen var streng, men Behandlingen mild og anstændig.

Naar Brylluppet — hvilket Prinsen ikke troede vilde finde lang eller betydelig Hindring i Brudens flygtige Elskovsintermezzo — var forbi, vilde han atter skænke Fangen hans Frihed, under Løfte om evig Tavshed og Borteblivelse fra Sicilien.

Menneskene lægger Planer, hver sin og mange tvært imod hverandre — et Vink af Skæbnens mægtige Styrer kuldkaster dem alle. Vi vil en Stund forlade den fortvivlede Bandini i hans Fængsel, den bekymrede Cotaldi i hans Palads og den fantaserende Gianetta paa hendes Sygeleje for at beskue en Naturbegivenhed, der i faa Øjeblikke gjorde Ende paa Tusinders Sorg og Glæde og satte et Maal for de stolteste Planer og vældigste Lidenskaber.

Den frygtelige Kæmpe, den gamle Menneske- og Lande-Fordærver, Vulcanus-Ætna, havde i lange Tider forholdt sig stille og fredelig. I Menneskealdre havde intet Jordskælv, ingen Lavastrøm, ingen Askeregn ødelagt den skønne Ø, som dette forfærdelige Bjerg behersker. Cykloperne syntes at sove, og Ilden i deres uhyre Værksted at være udslukket. Siden sidste store Udbrud havde trende Slægter levet, bygget og boet i Fred paa den frugtbare og smilende, men indvortes hule og troløse Jordbund.

De nulevende havde ganske forglemt Oldefædrenes rædsomme Skæbne; de for halvfemsindstyve Aar siden omstyrtede Mure var igen oprejst og atter blevet gamle. Hint brændende Lavahav var for længe siden størknet, dets Skorpe smuldret og beplantet med Vinranker og Oranger, Olivenskove og Myrtelunde. Saftige Frugter og sødtduftende Blomster bedækkede Forfædrenes Grave, og deres Børnebørns Børn færdedes om Bjerget muntre og sorgløse som Myrerne paa den Tue, et øjeblikkeligt Stormkast omstyrter og tilintetgør.

Men ikke udslukket var den underjordiske Ild; den ulmede. Ikke slumrede Polyfemus og hans Svende: de samlede Næring til Ilden og Kræfter til et nyt Ødelæggelsesværk. Næsten Halvdelen af Aaret 1783 var forløbet. Ætna forholdt sig rolig; ingen Røgstøtte over Bjergets Isse mindede om forrige Udtømmelser af dets forfærdelige Vrede; intet Drøn i dets uhyre Vom varslede om nye Udbrud; dets dybe Tavshed alene vakte hos erfarne Oldinge en lønlig Frygt for nær forestaaende Ulykker, der end mere forøgedes ved Naturens betydningsfulde Tegn.

Himlen var overtrukket med disige Dunster; Solen lignede en

mørkrød Ildkugle, selv naar den stod højest paa Himlen: dens Skin var mat og svagt som den opgaaende Maanes. Ingen Skyer, ingen Vinde afkølede den lummerhede, kvalme Luft; det lod, som de alle af Frygt havde skjult sig i deres lønlige Hjem. Men Havet var stedse i urolig Bevægelse: Bølgerne tumlede hid og did, som om de ikke vidste, hvorhen de skulde rulle, og et dumpt uophørligt Drøn i Dybet forkyndte, at Afgrundens Kræfter begyndte at røre sig.

Fuglene flagrede forvildede omkring; de turde hverken stige op i Luften ej heller forblive paa Jorden. De vilde Dyr forlod deres Huler, de tamme deres Græsgange; Kvæget udstødte afbrudte, ængstelige Brøl; Hundene tudede mod Himlen.

Endelig kom det Øjeblik, da Naturens bange Tavshed skulde endes med det rædsomste Oprør. Som Bulderet af tusinde Vogne lød det pludselig hen under Siciliens Kyster. Taarne og Huse ravede, Mure revnede, Sparreværker knagede, Tagstenene raslede ned paa Gaden, Træernes Toppe svingede frem og tilbage.

Da vaktes de forfærdede Indvaanere af deres ulyksalige Tryghed. Rædselsordet: J o r d s k æ l v! lød paa een Gang fra Millioner skælvende Læber. Enhver, hvis Fødder mægtede at bære ham, stræbte at fly fra de usikre Vaaninger — forgæves! Det andet Stød kom med et Drøn, som om Alverdens Kanoner paa een Gang blev løsnet. Da styrtede Messinas mange tusinde Bygninger, dens Kirker og Paladser sammen i een eneste Grushob. Hundrede Aars stolte og stærke Værk faldt som et Barns Korthus. Ild og Røg og Støv af de sønderknuste Mure steg op over den ødelagte Stad. Begge Sundets Kyster følte Kraften af de underjordiske Luer.

Markerne bølgede som et Hav; Bjergene skælvede; Højene vaklede; Afgrunden gabede; dybe Revner aabnede og lukkede sig; Floder forsvandt; selv Havet flygtede fra de hærgede Kyster, og Strandbredden strakte sig langt ud i dets Enemærker. Med Jordens Kræfter løslodes ogsaa Himlens. Tordenen og Stormen syntes kun at have ventet paa dette Øjeblik for at føje sine Ødelæggelser til Vulkanens og ofre til Havet dem, som var undslupne Døden paa det tørre.

Mange Tusinde omkom i disse skrækkelige Øjeblikke; men flere frelstes dog — til Dels paa underfulde Maader. I de sidstes Tal var ogsaa — paa Morisi, Monaldechi og hans Hustru nær — de Personer, som vor Fortælling omhandler.

Da Marchesens Palads styrtede sammen og begrov de fleste

af dets Indvaanere under sine Ruiner, faldt nogle Favne af underste Stokværk udad, medens det øvrige sank indad.

Skæbnen vilde, at Gianetta med tvende Piger, som vaagede hos hende, skulde befinde sig i hint Værelse, og saaledes kom de uskadte ned i Haven. Den pludselige Skræk gengav den syge — i det mindste for en kort Tid — nogle af de bortvegne Kræfter, og med sine Pigers Hjælp naaede hun først den fri Mark, som grænsede til Haven, og derpaa, bortrevet af en flygtende Hob, Strandbredden. —

Det Slot, hvor Bandini holdtes fangen, var ogsaa blandt dem, som Jordskælvet omkastede; men alle deri fik Tid til at frelse sig. Hans Vogtere tænkte kun paa sig selv og lod ham i fuldkommen Frihed. Han ilede til Messina — den var ikke mere til. Hartad sig selv ubevidst fulgte han, som Gianetta, Skaren til Havet.

Ogsaa Cotaldi var, endnu førend de andre, lykkelig undflyet Fordærvelsen med sine rede Penge og Kostbarheder, hvilke hans gamle Tjener allerede nogle Dage i Forvejen havde formaaet ham til at indpakke. Herre og Tjener besteg, med én Del andre af de først flygtende, et Skib, som Stormen snart bortførte fra den ulykkelige Ø.

Eet Skib havde optaget Bandini og Gianetta. Hun var i Kahytten, han paa Dækket; og saaledes gik det til, at de ikke genfandt hverandre, førend Skibet næste Morgen strandede ved Neapels Kyster. Da det stødte, for alle op paa Dækket. Ligegyldig for Liv og Død stod Bandini ved Masten.

De mange fremmede Ansigter, paa hvilke Dødsangsten havde trykket sit frygtelige Præg, forekom ham som Masker paa et Karneval.

Med eet stod Gianetta lige foran ham. Da rørtes den eneste endnu spændte Streng i hans Sjæl — med et jublende Glædesraab fløj han i hendes Favn. De genforenede holdt endnu hinanden tæt omslyngede, da Skibet adskiltes, og en Bølge kastede dem i Havet.

Bandini holdt den elskede i den ene Arm og arbejdede sig med næsten overnaturlige Kræfter gennem Brændingerne til Land; men da han udmattet segnede paa Strandbredden, ak! da saa han, at han ikkun havde bjærget — et Lig.

Med den haabløse Fortvivlelses stive Blik stirrede han paa det blege Ansigt, der endnu hang over hans Arm — det var Lear med Cordelia — og saaledes fandt Cotaldi, som ligeledes var strandet ikke langt derfra, det ulykkelige Par.

„Bandini!" skreg han, „Bandini! o, Himmel! er det saaledes, jeg ser dig igen!"

Bandini hørte og kendte hans Røst; men han vendte ikke sine Øjne fra den elskede døde. Fortvivlelsen havde allerede lagt sin iskolde Haand paa hans Hjerte.

„Læg os i een Grav!" sagde han med en døendes sagte Stemme; „min Verden er forgaaet — jeg følger efter."

Med disse Ord drog han en Dolk og stødte den i sit Bryst; hans Blod strømmede ud over Gianettas kolde Barm, og hans Læber bøjede sig i Døden ned til hendes blegnede Kind.

Hvad skal jeg sige om Cotaldis Smerte? Længe stod han ved de afsjælede, selv lig en Billedstøtte; og først ved flere tililendes Ankomst vakt af sin Bedøvelse mindedes han sin hedenfarne Vens Bøn. Tvende Dage derefter opfyldte han den.

Bandinis og Gianettas jordiske Levninger hviler i en og samme Grav, og højtidelige Messer lød for deres — som vi haaber — over Grav og Død ophøjede og i et bedre Liv genforenede Sjæle.

Cotaldi, hvis Penge og Kostbarheder den tro Tjener ved Skibbruddet havde reddet, og som desuden havde betydelige Kapitaler staaende i Neapel, saa sig lettelig i Stand til at give de kære døde en fuldkommen tilbørlig Begravelse efter den katolske Kirkes Ceremonier. Da denne smertefulde Pligt var opfyldt, vandrede han — medens Tjeneren søgte at opspørge eller hyre et Skib til Sicilien — ud til det for nylig af sin syttenhundredaarige Grav opstandne Pompeji.

Under de tungsindigste Betragtninger over Forgængeligheden af alle menneskelige Værker, hvorpaa han selv saa nylig havde oplevet det rædsomste Eksempel, traadte han ind i den under Aske begravede Oldtids-Stad. Porten og et lille Stykke af en Gade var allerede gjort ryddeligt og atter bragt frem for Dagens Lys.

Han kastede sit Øje paa et af de første Huse og saa det Ord „*Salve!*" (Hil dig!) udhugget over Døren.

Vemodigt smilende tænkte han: „Gælder denne Hilsen ogsaa mig? Skal ogsaa jeg som denne Vaanings forrige Beboere lade mig daare af dette betydningsløse Ønske? Saaledes tilraabtes jo hine, som i Stedet for Held og Lyksalighed ikkun fandt Død og Fordærvelse inden for disse Mure. Hvad skal jeg vel finde her, jeg, som har set min Fædrenestad synke i Grus! jeg, som har mistet Venner og Brud, Venskab og Kærlighed?"

Han traadte ind i den store Forsal; den var øde og tom. En

Stenbænk var det eneste, som Eftersøgerne her havde levnet. Paa denne satte han sig og hensank i mørk Tungsindighed. Hans Erindring fremmanede alle hans unge Livs ulykkelige Begivenheder, ligesom Kogleren til sin egen Forfærdelse hidkalder Underverdenens skumle Skygger; han begyndte og endte ved den elskede og udstødte til sidst af sin sorgbespændte Barm et højt:

„Armida!"

Da lød det i Nærheden:

„Cotaldi!"

Det for som en elektrisk Rystelse gennem alle hans Nerver — det var Armidas Stemme.

„Er her," raabte han, „en Bolig for de salige Aander? saa kom, o min elskede! vis mig dit forklarede Aasyn! skænk mig dette Tegn paa en snar og evig Forening!"

Da stod Armida i Døren lige over for ham, bleg, skælvende med udstrakte Arme; men kun et Øjeblik: med et Skrig segnede hun til Jorden.

Det var den virkelige, den levende Armida: hendes Skrig og Fald viste ogsaa den af Forbavselse og Glæde næsten vanvittige Cotaldi, at det ikke var nogen Aand, som mødte ham her, skønt i en underjordisk Verden.

Vi vil ikke opholde os ved en svag og ufuldkommen Beskrivelse af de genforenedes Henrykkelse, efter at Elskerens Kys og Omfavnelser havde kaldet den besvimede Armida tilbage til Livet; men derimod opklare dette glædelige Underværk.

Den gode Marilla, der paa sin Frøkens Skrig var ilet til, maa her føre Ordet.

Da Cotaldis Glæde havde aabnet et lidet Rum for Nysgerrigheden, fortalte hun som følger:

„Hin Aften, da vi forgæves imødesaa Deres Komme, aabnedes Havedøren, og da min Frøken, som i Nærheden utaalmodig ventede Dem, hørte dette, ilede hun straks derhen, men fandt tvende ubekendte Mænd, som spurgte, om hun var Armida. Da hun i bange Forventning havde bejaet dette, sagde den ene:

„„Hans Eminence lader eder vide, at eders Elsker i Aften bliver myrdet, og at I selv skal lide samme Straf.""

Ved disse skrækkelige Ord sank hun paa Knæ for Morderne, bedende om Barmhjertighed med hende selv og med den elskede; eller — om hendes Død var fast bestemt — at hun da maatte lide for begge. Svaret var et Dolkestød, ved hvilket hun som død segnede til Jorden. Banditterne gik.

Kort efter fandt jeg hende bleg, blodig, men siddende paa Jorden og støttet paa sin Arm. Jeg bar hende ind og afklædte hende: Korsettet var hendes Frelse; thi Dolken havde truffet et Fiskeben og kløvet det, men derved baade tabt en Del af sin Kraft og tillige faaet en skæv Retning. Kort sagt: Saaret var aldeles ikke farligt, men vel et længere Ophold i Villaen. Endnu samme Nat maatte vi flygte, men hvorhen? Helst ad den Vej, som De skulde komme, for at advare Dem for Banditterne — dette var Frøkenens Villie.

Dog dette havde jo været at udsætte hende anden Gang for Døden; derfor tillod hun mig omsider ene at udføre dette vigtige Hverv; men ikkun fordi hun følte sig for svag til at gaa saa langt. Jeg forbandt da hendes Saar og mere bar end ledte hende hen i Krattet lige over for Villaen. Jeg ilede nu Dem i Møde, men var ikke kommet ret langt, førend jeg saa tvende Personer løbe tvært over Vejen et Stykke foran mig og støde en tredie ned.

Jeg tvivlede nu ikke paa Deres Død og vendte tilbage til Frøkenen, hvem jeg saa længe som muligt søgte at holde i Uvished om Deres ynkelige Endeligt. Jeg gik endnu engang tilbage til Villaen og forsynede mig med Levnetsmidler og Klæder. Derpaa vovede jeg at betro mig til en Frugtsælgerske, som beboede en liden Hytte ved Vejen. Hun var os tro, skjulte os, indtil Frøkenens Saar var lægt, og var derefter for en ringe Betaling vor Vejviserinde ind over dette Kongeriges Grænser."

„Men," bemærkede Cotaldi, „en Ven — nu desværre død og borte — som Dagen efter talte med dig, hilste fra mig og spurgte om Armida?"

„Ak!" svarede hun, „jeg holdt ham bestemt for en Spion fra Kardinalen."

„Men hvorledes finder jeg eder her?" spurgte han videre.

„Paa Vejen til Neapel," var Svaret, „hvorfra vi havde i Sinde at sejle over til Sicilien. Da vi var kommet nær hertil, troede jeg i en forbiilende Rytter at genkendte en af Kardinalens Tjenere, skønt han næppe ved et flygtigt Blik skulde søge os i denne Gitana-Dragt. Dog, til desto større Sikkerhed besluttede vi at opholde os her til Aften."

Saaledes endte Marilla sin Beretning; og nu er ogsaa den hele Fortælling snart til Ende.

Cotaldi førte Armida til sit Landgods i Val di Noto, hvor der knyttedes et helligt og lyksaligt Baand, som Døden maaske endnu ikke har opløst.

Det kan være, at begge den Dag i Dag lever roligt og vel i Kresen af Børn og Børnebørn og tænker mindst paa, at deres Ungdoms-Kærlighedshistorie rører deltagende Hjerter i det fjerne Norden.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1827, I. B. Her hedder Novellen „Jordskælvet i Messina".

[2]
D'ogni pianta palesa l'aspetto
Il difetto,
Che il tronco nasconde,
Per le fronde
Dal frutto, o dal fior:
Tal d'un' alma l'affanno sepolto
Si travede in un' riso fallace,
Che la pace
Mal finge nel volto
Chi sente la guerra nel cor.

Metastasio. (B.s Note.)

[3] I første Tryk og Saml. Noveller: som den altid heldige Erobrer gennemfarer de undertvungne Lande: (Rettet af P. L. Møller.)

[4] Ætna. (B.s Note.)

[5] I Italien inddeles Døgnet i 24 fortløbende Timer.

KRYBSKYTTEN[1]

For rigtig at bedømme navnkundige Mennesker — berømte saavel som berygtede — maa man sammenligne Modstanden med Kraften.

Naar en Attila eller en Tamerlan fører en Million Krigere frem til Kamp, og der aldrig engang modsættes dem den halve Styrke, da fortjener det ingen Beundring, om de sejrer. Kan derimod en Skanderbeg med tyve Tusinde i tredive Aar heldig forsvare sig mod det tidobbelte Antal, da tilkender vi ham enstemmig Heltenavn.

Endogsaa naar en lovløs Røver viser List og Mod, opvækker han Forundring — om ikke Beundring — og vor Afsky bliver blandet med Forbavselse.

Mathias Klostermayer var en af disse, som Naturen synes at have bestemt til Anfører, men som desværre kun blev en Røveranfører. Hans List, Mod og Aandsnærværelse gjorde ham det muligt med en halv Snes forvovne Karle i hele seks Aar at trodse og undgaa Bayerns og Schwabens civile og militære Magt.

Han blev født i Aaret 1738 i Küssing i Bayern, hvor hans Fader var Hyrde. Denne holdt — sin Fattigdom uagtet — Sønnen flittigt til Skolegang og Arbejde. Til sit sekstende Aar blev Mathias hjemme hos Faderen, hvorpaa han kom i Tjeneste paa det Jesuiterne tilhørende Slot Mergenthan. Hans Opførsel var her upaaklagelig; men en Lyst opvaagnede hos ham, hvis stigende Magt drog ham i Fordærvelse — Jagtlyst.

Naar den Küssinger Skytte af og til kom i Køkkenet med et Stykke Vildt, da var det den unge Mathias's største Glæde at betragte dette saavel som Skyttens Bøsse, hans Hirschfænger og øvrige Jagttøj. Denne selv, som saaledes hentede den hurtige Fugl ned af Luften og Hjorten fra Bjerget, var Genstanden for hans højeste Beundring; han betragtede ham som et Væsen af højere, ædlere Natur.

En Jægers Stand og Liv var fra nu af hans inderligste, dri-

stigste Ønske. Skytten, som snart mærkede Knøsens Tilbøjelighed, underholdt ham — efter Jægeres Maade — med Jagthistorier, den ene eventyrligere, mere pirrende end den anden; og Følgen blev, at Mathias's Tanker nu kun sjælden var hjemme, men som oftest i Marken og Skoven ved Hjortene og Vildsvinene. Skytten, som ønskede sig en Kammerat paa Jagten og tidt behøvede en til at fremdrive Vildtet og skaffe det hjem, tillod den muntre Knøs at følge sig, naar Lejlighed gaves, og lærte ham derefter at bruge et Gevær, hvilket han med større Fyrighed tog i Hænder, end Jesuiterne Krucifikset.

Med saadan Lyst og Iver kunde det ikke fejle, at han jo i kort Tid opnaaede megen Færdighed, og snart traf hans Kugle lige saa sikkert som den gamle, øvede Jægers. For desto oftere at kunne ledsage denne forlod han sin Tjeneste i Mergenthan og drog tilbage til sin Fødeby. Men ikke altid havde Skytten Lejlighed, naar Mathias havde Lyst, og nu vovede denne alene at betræde Vildbanen — først vel med bankende Hjerte, men siden med jo længere jo stærkere tilvoksende Mod. Udbyttet af dette Solofængeri gemte han i hule Træer og dybe, ham velbekendte Gruber og Kløfter og afsatte det med megen Forsigtighed til Gæstgivere og andre, som gjorde sig en Næringsvej af at skille Krybskytterne ved det stjaalne Vildt til lave Priser.

I hele fem Aar stod Lykken ham trolig bi, hvortil det dog bidrog meget, at han boede Skytten saa nær, at han altid kunde vide, naar han var sikker for ham. I en anden Henseende smilede ogsaa Lykken til ham, idet han elleve Gange i disse fem Aar ved det unge Mandskabs Udtagelse til Krigstjeneste trak et Frilod.

Men omsider beviste den blinde Gudinde ogsaa sin Ustadighed paa vor Krybskytte.

En Sommeraften i Aaret 1761, som han just havde bragt en Værtshusmand i Friedberg en Raabuk og i Skænkestuen fortærede en Del af det erholdte Honorar, maatte det føje sig saaledes, at en Trop bayerske Hververe fik i Sinde at udkaste deres Garn paa samme Sted. Saa snart de traadte ind i Stuen, opdagede det øvede Blik straks den velvoksne, flinke Mathias, og med megen Appetit udkastede disse Menneskefiskere Garnet efter ham; forgæves! Som Loke fordum sprang han nu over med Raskhed og smuttede nu under med Snildhed.

Da List ikke vilde hjælpe, gik man en Genvej og brugte Magten. Vel gjorde den eventuelle Helt tapper Modstand; men fire mod een er et stærkt Argument; snart sad han med bundne Hænder paa Bænken. Han beraabte sig nu paa Værten; dog,

denne, som allerede ved Hjælp af nogle Dukater var blevet ganske entusiastisk for Landets Tarv, skød sin Hue næsten baglæns af Hovedet og sagde med megen Patos:

„Jo, min Broder! du er rigtignok hvervet, og det er godt for dig — meget bedre end Tugthuset!"

„Hvad siger Han?" raabte Mathias og lettede sig fra Bænken, idet han forgæves vrikkede og sled med de bagbundne Arme.

„Jeg siger," svarede Værten, „at saadan en Krybskytte som du maa takke den naadige Kurfyrste, at han vil tage dig i sin Tjeneste."

„Ho, ho, Fatter!" genmælede Mathias, „er jeg en Krybskytte, er jeg en Vildttyv, hvad er saa Han? — en Hæler, lille Fatter! —"

„Nej, min Søn! deri ta'er du fejl; jeg er Vært i den sorte Bjørn," svarede denne, „og har jeg købt en Hare af dig, saa var det, fordi du bildte mig ind, at du var Skytte i Mergenthan og solgte efter dine Herrers Befaling."

Klostermayer bed Tænderne sammen, og hans Ansigtsmuskler bævede konvulsivisk som hos en, der har nedslugt en bitter Medicin; men en indvortes hastig Beslutning glattede snart igen enhver Rynke, og med en Mine, halv sur og halv sød, sagde han:

„Fanden hvilket! er jeg Soldat, saa er jeg Soldat! Hør, din lodne Skælm! giv os noget at leve af! Den sidste Daler, jeg fik af dig, skal herud! men — jeg kan ikke engang komme i min Lomme!"

„Vil du være ordentlig og fornuftig," svarede en af Hververne, „saa skal du snart faa dine Hænder fri."

Som sagt, saa gjort: Klostermayer fik sine Hænder og med det samme — som det lod — sin Tunge fri. Han fortalte, pralede, løj, drak og skæmtede saa længe, til det virkelig lykkedes ham at inddysse Hververnes Aarvaagenhed. Endelig forlangte han at komme ud i et vist Ærinde, hvilket tillodes ham under tvende Hververes Opsyn. Saa snart han var ude paa Gaden, gav han pludselig den ene et vældigt Puf i Hjertekulen, saa Sans og Aande forgik ham, spændte Krog for den anden og ilede nu af alle Kræfter ud af den nærliggende Stads-Port.

Vel satte Hververne efter ham; men det vundne Forspring var allerede for stort, og ingen af de mødende fandt Kald til at stoppe den raske Flygtning, ihvor meget end hans Forfølgere raabte og skreg. Han stilede nu sit Løb lige ned til den forbiflydende Lechflod: Hververne, som troede at fange ham der,

bagefter; men Klostermayer var en øvet Svømmer. Rask styrtede han sig i Vandet og kravlede alt op paa den modsatte Bred, da Hververne naaede til Floden. Til Afsked viste han disse sin Tunge, derefter en vis anden Del af Legemet og forsvandt saa i det tykke Krat.

Da han kendte — saa at sige — hver Busk i nogle Miles Omkres, blev det ham ikke vanskeligt henimod Midnat at naa en Kulsvierhytte, hvor den venskabelige Modtagelse viste, at han ikke var fremmed. Men det kolde Bad oven paa Svedekuren sendte den stakkels Krybskytte en Feber paa Halsen, som uden Kulsviernes Pleje ufejlbarlig havde lagt ham i Graven.

Som han en Dag omsider følte sig stærk nok til at forlade sit Asyl og — siddende i Kakkelovnskrogen med Albuerne paa Knæerne og Kæberne understøttede af begge Hænder — tænkte paa sin Riffel og Jagttaske, som han havde gemt fire Mile borte paa den anden Side af Lech i en hul Eg, bukkede en Mand sig ind ad den lave Stuedør med en Riffelpibe foran sig. Hans hele Udvortes havde noget skummelt — næsten lønligt ved sig.

Paa det sorte, allerede med graat indsprængte Hoved bar han en lille trekantet Hat, hvis Hypotenuse sad skævt ned over det højre Øre. Den ene korte Spids bedækkede næsten det højre Øje; men lignede dette det venstre, da var det mørkt, dybtliggende, næsten skjult under et kridhvidt Øjenbryn og flankeret af en mægtig Ørnenæse. Det hele Ansigt var ellers aldeles uden noget Udtryk, men en Fysiolog vilde maaske have lignet det ved et Blad, hvorpaa der er skrevet med sympatetisk Blæk, og som ved Hjælp af Varmen kan lade sig læse. En gammel mørkegrøn, men i Sømmene lysegrøn Jakke sluttede sig om den brede, noget krumbøjede Ryg og skjulte det halve af et Par sorte, over Knæerne glinsende Skindbukser. Han satte meget betænksomt Riflen i en Krog, som det lod til han før havde kendt, hængte Hatten paa Piben og tog en Grævlingeskinds Jagttaske over Hovedet, hvoraf han ved Bagbenene udtrak en Hare.

„Her er en Mis!" sagde han til Kulsvieren, „lad Grete stege os den til Aften. Og her er en Snaps" — føjede han til, idet han lagde en lille, flad Kurveflaske paa Bordet.

Kulsvieren tog uden at svare mod Haren og gik i Køkkenet til sin Kone. Den fremmede satte sig for Enden af Disken, knappede sin Jakke op, drog sine Sko af og lagde sine Fødder op paa Bænken.

Ved denne Bevægelse kom han til at vende Ansigtet hen mod den Krog, hvor Klostermayer sad. Ubevægelig betragtede han denne, som, endnu mat efter sin Sygdom, ikke følte Kald til at

afbryde Tavsheden. I nogle Minutter tog de saaledes hverandre i stiltiende Øjesyn — ikke ulig to fremmede Jagthunde, der uventet mødes, standser, betragter hverandre med mistroiske Blik og derpaa enten gaar sagte og varsomme hver sin Vej eller ogsaa ved Jægerens Mægling forenede fortsætter den afbrudte Jagt. Saaledes gik det her, da Kulsvieren kom ind og forestillede begge Krybskytterne for hverandre.

Da den ældres i Tysklands Skove vidtberømte Navn, Xaverius Bobinger, blev nævnet, rejste den unge sig gennemtrængt af Ærbødighed og udbad sig ydmygt en saadan Mands Protektion. Bevæget ved Mayers Skæbne og end mere ved Kulsvierens fordelagtige Vidnesbyrd lovede Bobinger at tage ham med sig som — Driver og underholde ham, indtil han atter kunde komme i Besiddelse af sit Gevær. Dette Tilbud blev med Taknemmelighed modtaget, og et Par Dage derefter tiltraadte de deres Vandring.

Paa denne profiterede Mayer særdeles af den erfarne Bobingers Omgang, forøgede sine Kundskaber i Geografi og Jagt samt i den Kunst at undgaa de regulære Jægeres Efterstræbelser, men maatte gengælde denne praktiske Undervisning med saadanne Arbejder, som han med Rette ansaa for at være under sin Værdighed. Han blev ikke Riflen betroet, men maatte nøjes med at opjage Vildtet, bære og sælge det til Hælerne, udspejde Skovene og saa videre.

Ikke med Uvillie skiltes han derfor fra sin Mester, da de havde naaet Skoven, hvor Riflen var skjult. Til Afsked fik han som Erkendtligheds-Bevis Anbefaling til en Bøssemager, der til Krybskytters Bekvemmelighed forfærdigede Rifler med flad Kolbe, som kunde skrues af ved Laasen og puttes under Kjolen.

I det velbekendte Gemmested fandt Mayer til sin store Glæde den kære Riffel, skønt overdragen med Rust. Medens han afgned denne, fik han med et Slag paa Skulderen den Hilsen: „Glück auf, Weidemann!"

Det var en Frijæger, som under Navnet „Tyroleren" allerede længe havde været en Skræk for alle Herskabsjægere.

Bekendtskab og Venskab blev indgaaet i samme Øjeblik, og Jagten drevet med Fordel og Held. Efterhaanden kom flere Krybskytter til; og dette Selskab drev i fire Aar uforstyrret den ædle Jagt, indtil det omsider af en udsendt Kommando blev omringet, fanget og sendt paa $^3/_4$ Aar til Tugthuset i München.

Her gjordes flere nye Bekendtskaber; da Straffetiden var udløbet, forenede man sig efterhaanden, og Mayer, som den raskeste, snildeste og færdigste Skytte, udvalgtes til Anfører. Han

viste sig denne Post fuldkommen værdig ved sin Retfærdighed i Byttets Deling og ved sin Snuhed i at undgaa alle Efterstræbelser.

Inden kort Tid blev Mayer — eller, som han nu hed: den bayerske Hiesel — en Genstand for Jægernes Frygt og Had og Bøndernes Beundring. Bayerns og Schwabens Skove hjemsøgtes; Vildtet formindskedes; Landmanden glædede — Godsejeren harmede sig. Aldrig kom man rigtig paa Spor efter disse ubudne Gæster; de erholdt altid betids de fornødne Vink af Hælerne, af Kromændene og af Bønderne selv; og naar de forenede Herregaardsjægere troede at have dem vist, var de allerede over Grænsen og huserede i andre Jagtrevierer.

Da Hiesels Bedrifter nu blev det yndede Tema i Krohusunderholdninger, lod engang en Møller ikke langt fra Mähringen sig uforsigtig forstaa med, at han opfostrede en ualmindelig stor Bulbider, ved hvis Hjælp han haabede at kunne fange den frygtelige Hiesel, saa snart han kun vilde vise sig i Egnen.

Da Friskytten erfarede dette utidige Praleri, ilede han til Møllen, men overgav først Riffel og Hirschfænger til sine Kammerater i det nærliggende Krat, og meldte sig hos Mølleren som en Svend, der søgte Tjeneste. Mølleren behøvede ham ikke, men vilde dog formilde sit Afslag med en god Beværtning. Under denne ledte Hiesel Samtalen uformærket hen paa sig selv og sine Bedrifter.

I Førstningen vilde den ellers snaksomme Møller ikke ret bide paa Krogen, men svarede kun med et „hm" og et listigt Smil paa den andens eventyrlige Fortællinger. Da han endelig steg saa højt med sin Ros, at han paastod, Hiesel var ej alene skudfri, men kunde ikke engang overvindes eller fanges af noget Menneske, da fik han rigtig Mølleren paa Glatis.

„Pyt, min Ven!" raabte han, „jeg har en Hund, han skal alene gøre det af med Karlen."

„En Hund!" gentog Hiesel studsende og betænksom, „en Hund! I hans Akkord med Fanden staar maaske intet om, at han skal hytte ham for Dyr, men blot for Mennesker — hm, Fatter! den Hund gad jeg dog set!"

Efter nogen Vægring lovede Mølleren at vise ham den; men advarede ham ikke at gaa ind til den i Laden, hvor den for sin Glubskhed var indelukket. Han fulgte ham derhen og aabnede Døren paa Klem; men Hiesel — ligesom drevet af ubetvingelig Nysgerrighed efter ret at se Dyret — stødte Døren helt op.

I samme Øjeblik for Hunden løs paa ham, og Mølleren, som frygtede, at det kunde koste Menneskets Liv, vidste i sin Angest

intet andet Raad end at løbe ind efter sit Gevær for at skyde Hunden. Imidlertid tabte Hiesel ikke sin Aandsnærværelse, men svøbte i en Hast sit Lommetørklæde om den venstre Haand og jog den ind i Bulbiderens aabnede Svælg. Denne, i Angst for at kvæles, lod sig lettelig rive om og binde med en Strikke, som Hiesel i denne Hensigt havde medtaget. Med Tørklædet snørede han derpaa Flaben til, og inden Mølleren fik sit Gevær ladet, havde den foregivne Møllersvend allerede baaret Hunden ud i Krattet.

Paa Vejen mødte han den rigtige Møllersvend og bad ham hilse hans Husbond, at han i Dag havde set sin Hund sidste Gang, men den bayerske Hiesel første Gang. —

Saa fjendtlig Krybskyttens og Hundens første Bekendtskab var, saa venskabeligt blev dog deres Forhold siden, og Dyrets Frygt for sin Overvinder gik over til den største Hengivenhed. Hvor Hiesel kom ind, tog han altid sin Plads for Enden af Bordet, og Hunden sin oven paa det; og naar denne laa der, rullende sine frygtelige Øjne omkring paa de tilstedeværende, var disse ikke utilbøjelige til at anse den for Belzebub selv eller en af hans Haandlangere.

Da alle regelmæssige Jægere var Hiesels naturlige Fjender, fattede han til disse et uudslukkeligt Had og søgte ved hver given Lejlighed at hævne sig paa dem for de Forfølgelser, under hvilke han idelig led. Intet Under om han skar den hele Jægerstand over een Kam og ofte lod uskyldige føle sin Hævn. Denne gik dog aldrig videre end til Skældsord, Slag, Geværstød og mindre farlige Hirschfængerhug; aldrig har han gjort sig skyldig i Mord paa nogen Jæger, som han i Skove eller Værtshuse antraf med afgjort Overmagt og som ikke satte sig til Modværge.

Hans Bedrifter af denne Natur vil Læserne vistnok skænke Aktor, der med kedende Omstændelighed har anført og sikkert overdrevet dem alle. Jeg skal altsaa indskrænke mig til Fortællingen af hans mod angribende Jægere og Soldater holdte Fægtninger, i hvilke han lod se et Mod, en Snildhed og en Aandsnærværelse, der var en bedre Sag værdige.

Den første Skærmydsel forefaldt i Waldbergerskoven i Nærheden af Augsburg, hvor han blev angrebet af Jægere og Soldater. Da han kun var selvsjette mod et mangedobbelt Antal Fjender, fandt han et Tilbagetog raadeligst og udførte virkelig dette under idelig Skyden saa heldigt, at han kun mistede en af Banden, som faldt i et Baghold.

Da han kort efter havde forstærket sit Korps til otte Mand,

blev han i Nærheden af Simnach angrebet af türkheimske Jægere, mistede atter en Mand, men frelste de øvrige.

Alvorligere var følgende Affære, som forefaldt sidst paa Aaret 1768. Hiesel befandt sig med fire Kammerater paa en Mejerigaard, hvor de forblev Natten over. I Morgenstunden saa de sig pludselig omringede af et fuggerisk-kirchbergsk Strejfparti, der opfordrede dem til øjeblikkelig Overgivelse.

Hiesel lod, som han dertil var ganske villig, og bad blot om Tid til at klæde sig paa. Det blev ham tilstaaet; men i Stedet for at overgive sig flygtede han med tre af sine Kammerater igennem en Bagdør.

De her posterede Jægere skød: en af Krybskytterne faldt død paa Stedet; Hiesel og de to andre fortsatte saarede Flugten hen ad den nærliggende Skov til. Tvende af de Jægere, som havde fyret, kastede nu Geværerne og løb efter de flygtende med dragne Hirschfængere.

Da Hiesel mærkede, at de halede ind paa ham, gjorde han pludselig omkring og skød den ene af Forfølgerne gennem Hjertet; den anden faldt næsten i samme Øjeblik, dødeligt saaret af Tyroleren.

De øvrige Jægere, som var i Begreb med at komme deres Kammerater til Hjælp, standsede nu saa længe, til de forfulgte fik Tid at naa Skoven, hvor det endnu mindre var raadeligt at fortsætte Jagten efter dem. Medens den døde og døende blev baaret ind, saa den fjerde Vildttyv, som hidtil havde skjult sig i Kælderen, sit Snit og undslap lykkelig til sine Kammerater.

Saa snart Hiesel i et af sine sikre Smuthuller havde faaet sit Saar lægt og den adspredte Bande — der nu beløb sig til femten Mand — samlet, drog han ud til nye Foretagender, nemlig Hævn over de Jægere, med hvem han troede at have gamle Regninger at afgøre.

Efter en saadan Ekspedition blev han i Grevskabet Burgau angrebet af en Trop kejserlige Soldater. Men Hiesels Spejdere var paalideligere end hans Fjenders; han vidste baade disses Ankomst og deres Antal, og disse heri overlegen rykkede han dem dristigt i Møde og forjog dem op paa Slottet.

Denne Hiesels Lykke til at undgaa sine Fjender er ikke saa forunderlig, naar man overvejer, at Hælerne, til hvem han for lav Pris afhændede det stjaalne Vildt, at Kromændene, for hvem han og hans Folk var gode Kunder, at Bønderne, som gerne saa Vildtets Formindskelse — at alle disse fandt en særdeles Interesse ved at staa Krybskytterne bi med gavnlige Efterretninger, og at andre ved Frygt afholdtes fra at forraade dem.

Saaledes kunde de længe uhindrede gennemfare det sydlige Tysklands Skove og stødte først i Efteraaret 1769 igen paa en Kommando Roggenburgere i Breitenthal; men vel underrettet om dennes Svaghed angreb og forjog han den efter at have taget en Korporal til Fange. Stolt af Sejren gik han med fire Kammerater til Roggenburg selv, forlangte Middagsmad for sig og sine, og da man undskyldte sig med et herskabeligt Forbud, erklærede han spottende, at han nok selv skulde finde Vej til Køkken og Kælder, hvor han ogsaa huserede efter Behag.

Ikke længe derefter angreb han et andet Strejfparti i Byen Buchloe, dræbte nogle af dem og drev de øvrige paa Flugt. Ingen bedre Lykke havde en endnu talrigere Augsburger Troppeafdeling i Wertachskoven. Hiesel posterede sig bag Ruinerne af et gammelt Kapel; han og Tyroleren skød, de andre ladede Geværerne til dem, og uden Tab paa sin egen Side tvang han Angriberne til Retirade.

Kort efter indfandt hele Fribytterselskabet sig en Søndag Eftermiddag i Byen Kellmünz, og efter at have udstillet en Skildvagt overlod de sig til alskens Lystighed i Værtshuset. Næsten hele Landsbyen havde her forsamlet sig for at se den navnkundige Hiesel, der med sin lille Hob saa ofte havde undgaaet, trodset og adsplittet tvende Kreses regulære Tropper. Smigret ved denne Udmærkelse haranguerede Anføreren den gabende Almue og fremstillede sig selv som dens Beskytter mod Adelens Undertrykkelser.

„I ser," sagde han, „hvorledes Grever og Baroner, Rigsstæder og Fyrster, Kurfyrster, ja Kejseren selv, har sammensvoret sig imod mig og tragter efter mit Liv, fordi jeg befrier eder for Hjorte og Vildsvin, som ødelægger eders Marker. Men om Paven selv kom herhid med alle hans Kardinaler, jeg agtede ham ikke mere end den Hane, der sidder."

Med disse Ord lagde han sin Riffel til Kinden og skød Hovedet af Hanen, der stod paa Enden af Huset.

„Saaledes" — raabte han triumferende — „skal det gaa alle mine Fjender. Hiesels Kugler gaar ikke forbi. Tag et Spil Kort, Tyroler! træd tyve Skridt af, og hold mig Spar-Es frem mellem dine Fingre."

Denne gjorde efter Befaling, og med en Riffelkugle gennemborede den sikre Skytte Kortet. I samme Øjeblik kom den udstillede Vagt og berettede, at en stærk Kommando Bayrere var i Anmarsch.

I Steden for at flygte posterede Hiesel sine Folk foran Værtshuset, medens Bønderne skyndsomst forlod Valpladsen. Bay-

rerne, som troede, at Vildttyvene var inde i Værtshuset, nærmede sig dette ubekymret; men aldrig saa snart drejede de omkring det sidste Hjørnehus, før de to forreste faldt dødelig trufne af Hiesel og hans tro Tyroler. Nu blev Ilden almindelig fra begge Sider; mange af Bayrerne blev saaret, men de var dog for overlegne i Tal. Efter at have mistet tvende af sine Folk trak Hiesel sig med de øvrige fægtende tilbage til den nærliggende Skov.

En heldigere Kamp, som endte med afgørende Sejr, bestod Hiesel mellem Jul og Nytaar 1770 i Byen Elchingen. Han sad i Værtshuset og fik sig et Slag Kort med sine Jægere; og da han havde besluttet at blive der Natten over, havde han sendt sine Sko til Skomageren, trukket Kjole og Vest af og gjort sig det ret mageligt. Da knaldede pludselig tvende Skud uden for Døren. En Kommando Stadsoldater fra Ulm havde umærket nærmet sig og skudt Skildvagten. Døren fløj op, og en behjertet Soldat sprang ind med spændt Gevær og opplantet Bajonet; flere stod bag ham i Forstuen; de øvriges Vaaben klirrede uden for Vinduerne.

Uden at svare paa Soldatens „gebt Euch!" strøg Hiesel meget sindig sine Penge sammen og puttede dem i Bukselommen, hvilken han lige saa besindig tilknappede. Herpaa greb han Riffelen, som stod ved ham i Krogen; og enten nu Soldaten blændedes af Lysene, eller han troede, at Hiesel vilde udlevere sit Vaaben — nok er det, han gav denne Tid til at skyde sig.

„Lysene ud!" skreg Hiesel, „skyd de Hunde ned!"

Saa hurtigt gjort som sagt: Lysene slukkedes, og en almindelig Salve af Krybskytterne dræbte og saarede flere af de i Forstuen staaende Soldater. Friske traadte i deres Sted og fyrede ind i Stuen, men i Blinde. Der var mørkt, og de angrebne i Sikkerhed for Soldaternes Kugler. Ingen var værre faren end Værten og de øvrige Gæster, som gerne vilde være neutrale i denne Krig.

Ved Hiesels første Skud sprang de op og søgte sig hver et Fristed: nogle under Bænkene, andre bag Kakkelovnen og andre i Sengene, hvor de tilhyllede sig med Dynerne og svedte Angstens Sved. Medens Hiesel og hans Folk ladede paa ny, listede sig en af disse paa hans Befaling hen til Døren, som Vinden havde blæst i, og holdt paa den. En af Soldaterne rykkede udenfra, men kunde ikke aabne den, da han kun havde fat i Klinken, Krybskytten derimod paa Haandfanget.

Da alle havde ladt, raabte Hiesel: „Slip nu!" Døren fløj op paa vid Væg, og en anden Salve indenfra gjorde atter lyst blandt

Ulmerne; endogsaa deres Fændrik, Kazenwadel, faldt ved Løjtnantens Side, med fire af Soldaterne. Alligevel fortsattes Striden til bestandigt Tab for Angriberne. Hiesel, som frygtede, at de, naar en General-Salve fra Stuen var gaaet, skulde storme ind i Masse med en Fakkel fra Ildstedet (hvilket de straks burde have gjort), fandt det raadeligere, at bruge sin gamle Taktik: han og Tyroleren alene skød — de øvrige ladede.

Hver Gang nogle af Fjenderne lod sig se for Døren belyste af Ilden paa Skorstenen, blev et Par af dem dræbt eller saaret; og med frisk ladte Geværer kunde de belejrede vedligeholde en Løbeild og afslaa Stormen. Ogsaa Bulbideren tog virksom Del i Forsvaret og bed blandt flere en indtrængende Soldat saaledes, at han blev Krøbling sin Livstid. Men i sit blinde Raseri adskilte den ikke nøje nok Ven og Fjende: den anfaldt en Vildtskytte, som stod Døren for nær, og med Nød og næppe kunde han frelses fra dens frygtelige Tænder.

Besynderligt nok! fra dette Øjeblik af forsvandt Dyret ganske og aldeles — mon ikke af Skam og Harme over sin Fejltagelse? Hiesel saa den aldrig mere. Dette Tab gik ham nær til Hjerte, og han ansaa det med Rette for et ondt Varsel. Endnu nogen Tid forsøgte den kommanderende Officer at forcere Indgangen, forgæves! Hans Folk blev under deres frugtesløse og blodige Anstrengelser stedse mere modløse; Forstuen og Bryggerset var fulde af døde og saarede, og næppe var der friske nok til deres Bortbringelse. Flere af de første maatte virkelig efterlades, da Retiraden omsider blev besluttet. Denne iværksattes med temmelig Orden og under bestandig Fyren mod Husets Vinduer og Døre.

Da Hiesel mærkede Fjendernes Bortgang og ikke holdt det for raadeligt at fyre efter dem ud af den stærkt beskudte Dør, lod han Halvparten af sine Folk stige op paa Loftet og sende de flygtende nogle Kugler til sidste Afsked. Lige saa forsigtig som dristig troede han sig endnu ikke fuldkommen sikker, men lod en aabne Bagdøren ud til Haven for der at se efter. Rigtigt: her var en Underofficer posteret med sin Peloton med den bestemteste Ordre hverken at fyre eller røre sig af Stedet, før Røverne mulig vilde flygte gennem denne Udgang. Tavs og ubevægelig havde denne Trop hørt paa den langvarige Skyden, uvis om Kampens Udfald, især da Ilden til sidst sagtnedes og til Dels syntes at fjerne sig.

Saa snart Bagdøren gik op, lod Underofficeren sin Kommando give en Salve derhen, dog uden Virkning; men da den straks blev besvaret med flere Skud fra Huset saavel som med jublende

Sejrskrig, da han straks derpaa i Enden af Byen hørte Retirade-Trommen, maatte han ogsaa beslutte sig til at følge denne.

Hiesel, som nu mærkede, at Huset og Byen var forladt af Fjenderne, lod tvende af sine Folk regalere de flygtende med et Stykke paa Valdhorn. Det lystige Jagtstykke kontrasterede skarpt med de saaredes Jamren og lød sørgeligt i de bortdragende harmfulde Krigeres Øren.

Nu blev Lysene tændt; Værten og Gæsterne kom frem af deres Smuthuller; de tilbageblevne døde udplyndredes, og den i Stuen først trufne Soldat, som endnu levede og bad om Drikke, blev af Hiesel selv vederkvæget med et Krus Øl, hvorpaa han drog sit sidste Suk. Den eneste haardt saarede Vildtskytte var den af Hunden forbidte.

For at faa ham plejet paa et sikkert Sted laante Hiesel en Hest af Værten til at transportere ham, da han ikke var i Stand til at gaa. Efter at have nydt nogle Forfriskninger oven paa Kampen drog den sejrende Hob endnu samme Nat bort til andre Egne og hævnede som sædvanligt den formentlige Uret paa adskillige herskabelige Jægere og Betjente og først paa en ulmsk Jæger i Golzwang, hvis Hus blev udplyndret. Jeg skulde ikke have udhævet denne blandt flere lignende Begivenheder, dersom den ej havde tjent til at belyse en Side af den ulykkelige Forbryders Karakter. Hanerne var spændte, og fem Geværpiber pegede mod Jægerens Bryst; da styrtede hans højfrugtsommelige Kone ind og kastede sig for Røverens Fødder, og den allerede af Hiesel fældede Dødsdom: „Du ulmske Hund maa dø!" blev tilbagekaldt.

Sejrstolt og endnu varm fra Blodbadet i Elchingen vidste han dog at betvinge sit og sine Fribytteres myrdelystne Sind. Da disse forlod det plyndrede Hus, rakte Anføreren den ængstede Jæger Haanden med de Ord:

„Du kan takke din Kone for dit Liv!"

Og gennem Vinduet tilkastede han ham et i Elchingen erobret Gevær i Steden for hans eget, som Røverne tog med sig. Jeg kalder dem Røvere; thi med lignende Plyndringer, skønt ikke med Blod, betegnede de nu deres Vej.

Læserne venter maaske at se denne Fortælling oplivet ved een eller flere Kærlighedshistorier — jeg kan ikke opfylde denne Forventning, da jeg har besluttet. uden mindste Afvigelse at følge Sandheden. Slemt nok og sært nok, at Historien i dette Punkt iagttager den dybeste Tavshed! saa meget særere som Hiesel, efter dens Beskrivelse, skal have været en smuk Karl — ret en Rinaldo i alt undtagen i Kærlighed: høj, stærk, vel-

skabt, med et af Sundhed og Mod blussende Ansigt, store, blaa Øjne, der altid var i munter, fyrig Bevægelse, og en hurtig og fast Gang, der forkyndte Mod, Aandsnærværelse og Beslutningskraft.

Ikke lidet vilde det have pyntet nærværende Novelle, om dens Helt havde haft nogle Amouretter med sværmeriske og fordomsfrie Frøkener eller med Fruer bevogtede af skinsyge Mænd; eller om dog i alt Fald en resolut Jomfru med Riffel paa den Alabasters Nakke og Gehæng om den smalle Taille havde delt Jagtens Glæder og Kampens Farer med sin elskede Røver.

Men intet af alt dette; har den vilde Jæger elsket, da har det kun været „im Durchfluge". Saadanne flygtige Væsner synger vel med Wallensteins Ryttere: „im Sturme erringen wir Minnesold!" og paa dem kan vist ogsaa anvendes Oehlenschlägers Beskrivelse af Niord:

„Hurtig Nærmen, hurtig Fjernen;
Snart besøgt og snart forladt!" --

Nu da, kære Læsere og Læserinder! tag til Takke med denne ukærlige Historie, som den er! I mange Tusinde andre skal vi have nok af Kærlighed. Jeg nærmer mig til Enden af denne, idet jeg fortæller Hiesels sidste ulykkelige Bataille.

I Værtshuset i Osterzell — en By, som tilhører Klosteret Rotenbuch — tilbragte han selvtiende en kold Januarnat i Aaret 1771. Da de udsatte Skildvagter lige til Dagningen intet fjendtligt havde mærket, inddrog han disse saa meget tryggere, som Jorden var bedækket med dyb Sne, og der just faldt en meget tyk og vildsom Rimtaage. De forfrosne Skildvagter var næppe blevet opvarmede og havde taget Plads ved Spillebordet, førend deres Ro og Morskab paa en frygtelig Maade blev afbrudt.

Fyrstbiskoppen af Augsburg havde udsendt et Kompagni Grenaderer under Premierløjtnant Schedels Anførsel. Med disse havde mange Politibetjente og Jægere forenet sig; endogsaa flere store Hunde havde man ikke forsmaaet at medtage. Hele denne Trop havde i nogle Dage været paa Spor efter Banden uden at kunne naa den. Endelig kom sikker Underretning, at den om Aftenen var draget ind i Osterzell. Det var Midnat, og man havde tre Mil at marschere ad dybt tilsneede Veje; alligevel brød Schedel ufortøvet op og naaede Osterzell just i det heldige Øjeblik, da Hiesels Skildvagter havde forladt deres Poster.

Først blev en Skov, som laa nogle Hundrede Skridt fra Byen, besat med Jægere; derpaa blev Værtshuset i al Stilhed omringet. Dette laa i Enden af Byen og bestod — som almindeligt —

kun af en eneste Bygning; det nærmeste Hus, der laa lige over for Kroens Køkkendør, blev vel spækket med Grenaderer. Den almindelige Indgangsdør, som førte til Gæstestuen, var paa den modsatte Side ud til Marken; men de Grenaderer, som beordredes til at angribe denne Dør, kunde ikke nærme sig den uden at krybe under de Vinduer, hvor de frygtelige Gæster var inde. Ved et af disse stod just den altid urolige og mistænksomme Hiesel, da den første Grenader krumbøjet listede sig forbi.

Han vendte sig om til de spillende og sagde: „Lad nu Beterne staa og put Pengene i Lommen; her er nogle udenfor, som vil have Frokost. Skyd Jernstængerne for Døren og kom saa herud i Køkkenet, men lad Mellemdøren staa!"

Denne Disposition var den bedste, som kunde tages; thi herfra kunde Husets tre Døre bestryges, og fra den fjerde paa Husets modsatte Ende ind til Stalden førte kun en smal Mellemdør, som med et stort Bryggerkar og et vægtigt Salttrug spærredes ind til Røvernes Vaabenplads. Værten og hans Familie, som ikke kunde undfly, maatte søge deres Tilflugt i Sovekamret, for hvis eneste Indgang de opstablede Dyner og Puder som et Brystværn mod Kuglerne.

Hiesel aabnede Køkkendøren forsigtigt og saa her Fjendens Hovedstyrke marscherende op ad Gaden med Schedel i Spidsen. Denne skulde vorde det første Offer — han holdt ud igennem Dørsprækken — Riflen klikkede; og inden den blev sat i Stand, var Schedel inde mellem Pelotonerne.

Fløjmanden, en kæmpestor Grenader, blev nu udset i hans Sted; han hørte hverken Skuddet eller Hiesels: „Rejs til Helvede, Goliat!"

Hurtig greb han et andet Gevær, og førend Pelotonen kunde svinge og gøre sig færdig, laa allerede en anden ved Goliats Side. Soldaterne havde nu ordnet sig og skød gennem den lukkede Dør; men Hiesel og hans Folk havde søgt Skjul bag Murene. Saa længe de stod her, var de sikre; men Fjendens Ild maatte besvares, og dette kunde kun ske gennem Døren og Vinduerne, hvorved de altsaa blev udsatte for Kuglerne.

Hiesel og Tyroleren paatog sig som sædvanligt denne farlige Bestilling; de passede det gunstige Øjeblik, naar de fleste Skud var faldet udenfor. En af de andre maatte aabne Døren paa Klem, og med lynsnar Hurtighed blev gennem den smalle Aabning lagt an, sigtet og skudt, og efter ethvert Skud lød en frygtelig Forbandelse fra Hiesels Mund.

Dog, da Soldaterne ikke mere stod lige for Døren, men havde trukket sig til den ene Side, da der kun var liden Tid til at sigte,

og da den tykke Krudtdamp gjorde dette usikkert, traf Røvernes Kugler ikke mere saa godt, skønt de næsten alle tildelte lettere og sværere Saar. Da Soldaterne nu ogsaa skød gennem Endedøren og gennem Gæstestuens Vinduer, ogsaa ind ad Mellemdøren, blev intet Sted i Køkkenet længere sikkert, og en efter den anden af Røverne blev truffet, dog ikke dødeligt, ja ej engang saa haardt, at de jo kunde fortsætte Kampen.

Schedel, som mærkede, at Røvernes Ild ikke tog af, begyndte at frygte for Ulmernes Skæbne; thi hans Folk, af hvilke tvende allerede laa døde, og mange saarede havde forladt Kampladsen, lod til at ville tabe Modet. Han besluttede derfor at angribe ovenfra; men for at komme op paa Loftet maatte man nødvendig passere den nu stedse halvaabnede Dør, der desuden af mangfoldige Kugler var gennemboret som et Sold. Ved at løbe hurtigt lykkedes det dog alle paa en nær; en Herregaardsskytte lod sig nemlig af Nysgerrighed eller Overmod forlede til at standse et Øjeblik for at se ind til Fjenden. Dette Øjebliks Tøven kostede ham Livet. De øvrige, som lykkelig var kommet op paa Loftet, brækkede her en Fjæl op; men forefandt derunder en Hvælving, som atter maatte gennembrydes. Her fik Røverne nu et nyt Punkt at forsvare, og det vanskeligere end de øvrige: thi de kunde ikke skyde op igennem Hullet uden at udsætte sig for Kuglerne ovenfra. En af dem blev ogsaa snart dødeligt truffet, og paa en anden blev, idet han sigtede, hele det underste Kæbeben bortskudt. Soldaterne havde paa Loftet fundet en gammel Seng. Af Dynevaar og Halm gjorde de Patroner, som de fyldte med Krudt, antændte og kastede gennem Hullet ned i Køkkenet, hvilket her formerede Dampen, Heden og Forvirringen. Men Ilden begyndte ogsaa at angribe Loftet og truede at stikke hele Huset i Brand; der maatte derfor tænkes paa at slukke. I Mangel af Vand trillede de en Øltønde, som laa deroppe, hen til Hullet og hældte Indholdet ned. Den saarede Krybskytte, som laa lige underneden og før var i Fare for at opbrændes, blev nu stedt i en ny — den at drukne.

Men nu blev Kampen alt for ulige: en af Vildttyvene var allerede død, en anden laa i sidste Aandedræt; alle de andre var, paa en nær, saarede. Hiesel selv havde faaet to Strejfkugler i Benene; Heden, Røgen og Kvalmen tiltog; Krudthornene og Kuglepungene var dels tømte, dels ikke til at finde; Bøssestenene sløve, Panderne vaade — kort: Slaget var tabt. Anføreren beholdt længst Modet: han bad, opmuntrede, truede, bandede — forgæves! han maatte se, hvorledes hans Stalbrødre efterhaanden for-

svandt — en bag Ovnen, en anden inden i den, en tredie mellem Flæskesiderne i Skorstenen.

Da raabte han endelig højt, første og sidste Gang i sit Liv: „Pardon!"

„Giv jer paa Naade og Unaade og kom ubevæbnede herud!" lød Schedels Svar; og med det samme bød han at holde inde med Skydningen.

Hiesel med en anden nærmede sig Døren; men da han først vilde vide, hvorledes Pardonen blev holdt, stødte han Kammeraten hen for sig. Denne blev straks grebet, bundet og kastet ud i Sneen. Da han saa dette, besluttede han endnu engang at dø med Vaaben i Hænde; men Haabet, Misdæderens sidste Ledsager, forandrede hans Beslutning og lod ham øjne et Glimt af Redning.

Rask sprang han ud og lige hen til Schedel, som han omarmede ligervis som en overvunden Feltherre yder den lykkeligere Sejrherre sin Hylding. De forbitrede Soldater vilde have myrdet ham; men Schedel afværgede det og lod ham binde. De andre Røvere blev opsøgt i deres Smuthuller og hele Selskabet henført først til Buchloe, hvor deres Saar blev helede, og derfra til Dillingen.

I sit lange Fængsel fornægtede Hiesel ikke sin kække, sorgløse Karakter, ej heller i de mange Forhør, som over ham blev anstillet. Med største Oprigtighed fortalte han alle sine Bedrifter; især opholdt han sig længe og gerne ved de Fægtninger, han sejrrig havde leveret sine Forfølgere: hans Miner og Fagter fortalte da lige saa fyrigt som hans Tunge.

Man bebrejder ham, at han gerne vilde vælte Skylden for de æreløse Foretagender, at mishandle og plyndre værgeløse, paa sine Kammerater; men heri har han næppe gjort dem Uret. Ikke kan han af Fejhed og Troløshed have beløjet disse Mennesker; thi ellers vilde han vistnok ogsaa have røbet de Hælere, til hvem han afhændede det stjaalne Vildt. Men i denne Post var han ubøjelig: ingen Trusler, ingen Løfter, ingen Smiger (hvilken sidste alene ofte med Held anvendtes) var i Stand til at fralokke eller fravriste ham denne Hemmelighed, som Taknemmelighed og Æresfølelse bød ham at bevare.

„Æresfølelse?" vil man spørge, „hos en Tyv, en Røver?" — O ja! thi Hiesel ansaa sig ikke selv for en saadan.

Hans Forsvar, der ofte satte Dommerne i Forlegenhed, lader sig virkelig høre og forklarer det Haab om Benaadning, som han lige til sin Dødsdag nærede.

„Vildtet er fælles Ejendom," sagde han, „tilhører ingen med

udelukkende Ret; „i Dag her, i Morgen der, maa det falde for den, som har Mod og Færdighed i at dræbe det. Dette er Naturens Ret, som ubillige Love og partiske Privilegier ikke kan ophæve; og af denne har jeg benyttet mig og tjent mit Brød ved en for Almenheden gavnlig Bedrift. Idet jeg forhvervede mit Udkomme, hjalp jeg til at befri den haardt plagede Bonde fra de Dyr, som ødelagde hans Kornagre og Vingaarde og saaledes berøvede ham de Midler, ved hvilke han skulde mætte sin hungrige Familie og slukke sine ubarmhjertige Herrers Pengetørst. Kun dette gjorde jeg; men man forstyrrede mig i min Haandtering, forfulgte mig, som om jeg selv havde været et vildt Dyr, og tragtede efter mit Liv. Da maatte jeg forsvare mig; det samme gør Konger og Fyrster, naar de angribes. Dette mener jeg at have gjort som en Mand. Det er ikke min Skyld, at mine egne Landsmænd var mine Fjender. Vilde min naadige Kurfyrste tage mig i sin Tjeneste, skulde jeg mod hans Fjender vise det samme Mod, som jeg nu — desværre — har spildt paa hans Soldater."

Men hans Grunde var spildte, hans Veltalenhed frugtesløs: efter syv Maaneders Fængsel blev han med tvende af sine Stalbrødre (de andre havde fundet Lejlighed til at undslippe) henrettet. Han blev kvalt, derpaa radbrækket og parteret. En Kriger skulde have fundet sig hædret ved Hiesels Mod, Snildhed, Aandsnærværelse og Standhaftighed i Døden. —

Man kunde have ønsket ham en bedre paa Ærens Mark.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1827, I. B. — Matthias Klostermeyer, bekendt under Navn af „den bajerske Hiesel", blev født 1738 i Kissing ved Augsburg. Han var først Krybskytte og Røver; senere blev han Fører for en Bande og begik en Mængde frygtelige Ugerninger. Han blev henrettet 1771.

URTEPOTTEN[1]

Da asiatiske Barbarer for som en skarp Frostvind fra Norden over det yndige, men kælne Hesperien, søgte en flygtende Skare Tilflugt i Havet paa nogle øde Sandrevler — kun Tilskyl, maaske tarvelige Almisser fra de Floder, som Rhætiens Alper nedsender.

Fra disse i Sandhed landflygtige fattige Fiskere nedstammer de venetianske Nobili, et Adelskab, som i Ælde, Stolthed og Standsaand ikke veg for noget andet i Verden, lige til det napoleonske Sekulum. Hine Sanddynger er Grundvolden til det prægtige Venezia, i Aarhundreder Havets Dronning, Handelens Middelpunkt, Kongers Voldgiftsmand, Verdens Kassemester.

Men her — selv her, hvor Frihedssind fandt et Fristed fra Lænker og Svøber, har Despotismen vidst at rejse en Trone saa fast, at kun Tiden i Forbund med en vældig Erobrer formaaede at omstyrte den.

Flere indvortes Rystelser modstod den uden engang at vakle: Tiepolis, Bedemars, Falieris Sammensværgelser syntes endog at fornye dens Styrke og Fasthed.

Den sidste, Statens Souverain, selv Oligark, forenede sig med Folket mod Oligarkiet — forgæves! hans graahærdede Hoved faldt som Sonoffer for Adelens fornærmede Majestæt, hans gamle, men varme Blod besudlede hans egen hertugelige Trone.

Den første faldt — lig Genuas Fiesco — med Sværd i Haand, dog ej ved Sværdet; men ved et af de Skæbnens Bud, som Mennesket kalder Hændelse. Hans lemlæstede Lig blev kastet i Havet og — af Krønikeskriveren — gendøbt med Skræmmenavnet Catilina.

Saga er som oftest uretfærdig mod den ulykkelige — men Braga maa det tillades i det mindste at a n e det bedre, at sige, hvad Hjertet — ak! alt for tidt mod Forstandens strenge Dom — kunde ø n s k e. Er Ønsket ædelt og skønt: saa kalder Verden det D i g t.

Det var Statens højeste Festdag, dens aarlige Bryllupsdag. Formælingen var fuldbyrdet, Bruden havde modtaget sin Fæstensring, og Brudgommen, omgiven af en glimrende Skare, skred under Musik og Jubelraab over Markuspladsen.

Hvilken Larm! hvilken Glæde! Man tilsmilte, man tilraabte, lykønskede hinanden. Dersom nogen, ubekendt med Dagens Højtid, pludselig havde befundet sig i Vrimlen, han skulde troet, at alle giftefærdige holdt Bryllup paa een Gang. Mænd og Kvinder i festligste Gildedragt, Blomster og Kranse i Vinduer og paa Balkoner, Guirlander og Flag paa Skibe og Gondoler.

Paa et Hjørne stod den unge Adelsmand Bajamonte Tiepoli tavs og udeltagende og lod Optoget og Skaren drage sig forbi. Hans venstre Haand hvilede paa Sværdhæftet, hans højre i Barmen; hans Overlæbe var optrukken, hans Øjenbryn nedtrukne, hans højre Fodspids klaprede paa Fliserne: hans hele Stiling, Mine og Væsen udtrykte kold Foragt.

Kun naar en Broder Nobile hilsede, nikkede han med et tvetydigt Smil; eller naar en smuk Dame vendte sit Blik til ham, forandrede han for et Øjeblik sin stolte Holdning og bøjede sig med en *Galantuomos* fine Belevenhed.

En og anden fornem Bekendt kunde i Forbigaaende spørge: „I her, Signore?"

„Jeg hører ikke til Signoriet," var hans hele Svar.

(Der laa en dobbelt Mening i dette Svar; thi Signoriet var i Venedig det store Raad — en Del af den virkelige Regering).

Der fandtes ogsaa dem i Hoben, som hilste og blev genhilste ganske ligegyldigt, men hvis Øjekast en opmærksom Iagttager ikke vilde have fundet uden Betydning.

Omsider nærmede sig en Genstand, paa hvilken den unge Nobile hele Tiden syntes at have ventet, en Pige — maaske slet ikke skønnere end mange andre, men sikkert for ham den skønneste, hans Hjertes Sol; thi Straalerne fra hendes Øjne traf lysende, opklarende Tiepolis Aasyn, som naar en virkelig Solstraale pludselig rammer Bjergets mørke Side. Den haanligt opkastede Overlæbe sank, Øjenbrynene steg, den venstre Haand faldt fra Kaardeknappen, den højre trykkede sig fastere ind til Hjertet, og den fremstrakte Fodspids trak sig hurtigt tilbage.

Gondoliererne drog just nu i Procession over Torvet med deres Silkeflag og bemalede Aarer. De smukkeste Piger af denne Kaste fulgte efter, bærende paa en forgyldt Papgondol deres forgyldte Paphelgen. Blandt disse fremskinnede Margarita som en virkelig Perle blandt Kvinder.

Tvende Gange tilforn havde Tiepoli set denne Perle, og tvende Gange var den atter forsvundet i Trængslen.

„Denne Gang," besluttede han, „vil jeg følge dig, om det saa var til Havets Afgrund!"

Og trolig fulgte han Optoget alle Vegne, ubekymret om Venners Smil og Bekendtes Hvisken.

„Se Tiepoli!" sagde en til en anden, „han løber efter en Gondoliera!"

„Se Tiepoli!" sagde Dogen, der fra sit Paladses Balkon tog Processionerne i Øjesyn, til en af de hosstaaende Timænd, „hans Blik er fastgroet til hin Gruppe af Piger; han har vist ikke Politik, men forlibte Eventyr i Hovedet."

„Forlibelse i Hjertet," svarede den gamle Foscarini, „og Politikken i Hovedet. Cæsar, Serenissimo![2] gik og som en Straajunker paa Dumpejagt."

Gradenigo rynkede Næsen. „Cæsar! der har kun været een Cæsar i Verden."

„Men mange Catilinaer!" afbrød den kloge Olding; „hvorfor har han hverken været i Templet eller paa Bucentauren, ej heller noget andet Sted, hvor hans Rang tilstod ham det?"

„Det opklarer sig nu!" svarede Dogen leende og gik over til andre Genstande.

Gondolierernes Tog var til Ende. Nogle vandrede hjem; blandt disse Maurizio med sin Datter, den smukke Margarita.

Ej ubemærket fulgte Tiepoli dem i nogen Afstand, indtil hin aabnede Døren paa sin lille Bolig, lod Datteren træde ind, vendte sig og med dyb Ærbødighed spurgte, om Hans Excellence havde noget at befale.

„Jeg ønskede kun at vide," svarede Tiepoli, „hvo denne Dame er, som nu gik ind."

„Ingen Dame!" sagde Gondolieren, „det er kun min Datter — min eneste Datter —" lagde han alvorlig til — „en uberygtet Pige —"

„— Saa meget desbedre!" afbrød Tiepoli, „jeg har aldrig søgt Bekendtskab med berygtede Fruentimmer; eder og eders vakre Datter ønskede jeg gerne at kende."

„For megen Ære!" svarede Maurizio mørk, — „eller — maaske —"

„— For megen Vanære! vilde I sige?" tog hin hastig Ordet. „Nej, min Ven! saaledes er det ikke ment."

„Jeg ved ikke," sagde Maurizio, „hvad Grev Tiepoli ellers kan mene med sit høje Besøg i min ringe Hytte."

„Det skal I erfare," lød Svaret, „dersom I i Aften vil besøge mig i min Bopæl, den ligger —"

„Ved Rialtobroen!" afbrød Gondolieren; „enhver Venetianer kender jo Grev Tiepolis Palads — jeg skal komme og modtage eders Excellences Befalinger!"

Med disse Ord gjorde han en dyb Reverens og gik ind i sit Hus.

Tiepoli gik hjem.

I Paladsets Forsal fandt han den unge adelige, engang rige, men nu forarmede Molizzi.

„Har Serenissimo," sagde denne med dæmpet Røst, „udset sig en Dogaressa i Dag?"

„Maaske, Hr. Admiral!" svarede Tiepoli smilende; „hvorledes staar det ellers med Flaaden?"

„Efter tvende tabte Slag," sagde hin, „kan den ikke være i bedste Forfatning — kun tyve sejlfærdige Galejer; men Stemningen er god blandt Besætningen; den er ganske forbitret imod Regeringen."

„Meget vel!" vedblev Tiepoli, „Arsenaloterne —?"

— „Ligner sig selv!" svarede Molizzi, „ægte Prætorianere! Den højstbydende rækker de altid deres brede Næver."

„Borgerne?"

„— Tre Hundrede er allerede vundet —"

„— Hvor meget ved de?" —

„— Omtrent saa meget som jeg: at der er et gavnligt Værk i Gære; men naar, hvorledes og ved hvem det skal udføres —"

„— Det sidste ved I dog, Molizzi!" afbrød Tiepoli. „I og jeg alene; paa denne Hemmelighed hviler det hele store Værk. Vore Fjender ser maaske den voksende Strøm; men finder de ikke Kilden, hvorfra den udspringer, skal de forgæves prøve paa at standse eller aflede den. Her, min Ven!" lagde han til, idet han førte ham ind i sit Kabinet, „her er Penge! bland dem med Løfter og uddel dem med eders sædvanlige Klogskab — lønligt! Glem ikke eder selv! men lad, som I forglemmer eders Kreditorer! for dem maa I endnu være den fattige, forgældede Molizzi; ellers vilde I lettelig vække deres Mistanke. Hvad er der udrettet med Landtropperne?"

„Fire Kaptajner," lød Svaret, „er vundet for vor Sag: paa første Vink støder de til os med alle deres Folk. Men tillad mig nu at spørge eder: naar skal det bryde løs? alt er forberedt; Gemytterne er varme; ved alt for lang Opsættelse vil de lettelig afkøles. Gnisten er tændt; men uden Næring vil den snart slukkes."

„Alle mislykkede Revolutioner," svarede Tiepoli, „er begyndt for tidligt. Jeg venter paa de tvende Regimenters Afsejling til Fastlandet; og den skal jeg paaskynde. Se her! sørg for at disse Papirer kommer i Løvemunden[3]. — Gør eder magelig, Molizzi! her kan ingen overraske os."

Paa denne Anmodning lagde Molizzi en forloren Næse og en hvid Haartour paa Bordet. —

„Det er haardt," vedblev Tiepoli, „at en tapper Krigsmand skal liste sig forklædt omkring som en Bandit — saaledes lønner Venezias Herrer. I har ofret Fædrelandet eders Guld og eders Blod; og dette giver eder ej engang saa meget tilbage, at I dermed kan skjule eders Saar."

„Despoternes Drabanter," svarede hin bittert smilende, „maa altid sejre; eet tabt Slag udsletter alle deres forrige Fortjenester."

Det ringede. Tiepoli gik ud i Forgemakket, og hans Ven maskerede sig igen. Lidt efter kom hin tilbage og meldte, at en Dame ventede ham. Molizzi trak Øjenbrynene sammen.

Tiepoli greb hans Haand og sagde leende: „Der gives mangfoldige Masker — man kan maskere sit Ansigt og sine Handlinger: den forlibte Fruentimmergæk Tiepoli er ikke frygtelig for Statens vise Fædre; de glemmer, at Venus og Mars spiller under Dække med hverandre."

„Antonius," svarede Vennen mørk, „glemte alt i Cleopatras Arme."

„Men Cæsar ikke!" genmælede hin; „lad mig ledsage eder til Bagporten!"

De gik.

Kort efter kom Tiepoli igen med en Triumfators Anstand og Mine. Med korte, hurtige, faste Skridt ilede han gennem Værelset, men standsede pludselig som ramt af et elektrisk Slag ved et meget stort Spejl.

Han gjorde en truende Bevægelse med Haanden: „Forræder! vil du røbe mine Hemmeligheder?" hviskede han. „Skriver du ikke tydeligt: Tiepoli og Signora Foscarini? — Men nej, du est min Ven og vil advare mig; godt! ingen uden du skal læse i mit Ansigt, at Timandsraadets skjulteste Planer nedlægges i den kælne, men gamle Foscarinis Ægteseng for siden at afsløres i den unge Tiepolis Lønkammer — men — hvad er dette? hvad staar der nu under dette unge Menneskes nedtrukne Bryn? F o r f ø r e l s e? — Det er Usandhed! hun kom mig først i Møde — S p i o n e r i? Hm! *an dolus an virtus qvis in hoste reqvirat?*[4] Uden den første vilde Krigeren være enarmet —."

Tjeneren kom og afbrød denne Monolog. „En Gondolier lader sig melde!" berettede han.

„Før ham ind!" befalede Herren.

Med kold Ærbødighed, med flygtige, mistroiske Blik fremstillede Baadføreren sig. Tiepoli gik ham i Møde.

„Jeg har bedet eder — men lad os sidde ned —"

Maurizio bukkede dybt, men blev staaende; Tiepoli greb tvende Stole, satte sig paa den ene og næsten trak Maurizio ned paa den anden.

„I skriver maaske" — vedblev han — „paa eders Datters Regning en blot simpel Høflighed, som Agtelse for Borgerværd byder; I tror maaske, at Adelsmanden i dette Øjeblik ler i sit Hjerte ad Faderens Godtroenhed, at han ved en forstilt Medlidenhed vil afkøbe denne Datterens Ære og Dyd?"

Maurizio kastede et hurtigt Blik paa Tiepolis Ansigt; det viste kun venlig Oprigtighed.

„I tager fejl; men det er naturligt — det er nødvendigt, at I maa miskende mig! thi den Borgerklasse, til hvilken jeg hører — aldeles uden mit eget Valg — nærmer sig sjælden paa denne Maade eders, undtagen naar den trænger til eders kraftfulde Arme eller lyster efter eders Koner og Døtre —."

Baadføreren vendte sig halvt om mod den talende og saa ham forundret, men dristig ind i Ansigtet.

„Tror I," blev Tiepoli ved, „at Ægteskab mellem adelige og uadelige er tilladeligt efter Naturens Love — forstaa mig vel — efter Naturens Love, ikke efter Statens?"

„Ja."

„Hvilke Love anser I for at være de ældste og almindeligste?"

„De første."

„Godt! men om nu I og jeg engang bliver enige om at hylde de første? Lad os tage et andet Eksempel: hvor mange Børn har I?"

„Kun eet."

„Har heller ikke haft flere?"

„To til, Excellenza! men de har med deres unge Blod betalt deres Gæld til Fædrelandet."

„Til F æ d r e l a n d e t!" gentog Tiepoli langsomt; „til Staten, vilde I sige, til — Adelen" — det sidste Ord hviskede han halv bortvendt og halv højt som for sig selv, dog saa at Maurizio tydeligt kunde høre det.

„Naa! og disse to Sønner, døde de efter Statens Love eller efter Naturens?"

„Efter Statens."

„Vist nok! thi efter Naturens maatte de have levet endnu, arbejdet for eder, naar eders egne Kræfter efter samme Love svækkes — saaledes, ser I, ligger Naturen og Staten ofte i Strid — hvilket Parti vilde I vel slaa eder til, naar I engang skulde vælge? Hvilken Herre er den mægtigste, Naturens eller Statens?"

„Excellenza!" svarede Gondolieren, „jeg er en god Venetianer; eders Naade behager at sætte mig paa Prøve —."

„— Det gør jeg virkelig; thi det er mig vigtigt at vide, hvorledes den Mand tænker, med hvem jeg maaske kommer i nøjere Forbindelse — hvor faldt eders Sønner?"

„I Slaget ved Spartivento."

„Oh! det var ogsaa der, hvor min Fætter Bragadino betalte sin Gæld til Staten; han fik en prægtig Begravelse og hans Enke 30,000 Zechiner — hvor meget fik I vel i Erstatning for eders Tab?"

Maurizio sprang op, men svarede intet.

„Ser I altsaa," vedblev Tiepoli — „Gæld og Gæld er to Ting; naar en Borger falder, betaler han sin Gæld til Staten, saa er de kvit; men naar en Adelsmand betaler sin Gæld, saa formerer han stundom sit Bo — som man siger — atter en Forskel! ja — det overrasker eder at høre en Adelsmand tale saaledes; men M e n n e s k e er en højere Titel, og den er tilfælles for eder og mig. Men til Sagen: jeg har sat mig i Hovedet at ville tage en Kone af Borgerstanden. Vore adelige Kvinder er fordærvede, stolte, rænkefulde, utro — jeg ser mig om efter en borgerlig Pige med ædel, ikke med adelig Tænkemaade —."

„— Men Excellenza! den fine Dannelse — at kunne skikke sig i denne højere Stilling —"

„Et godt Hjerte og en sund Forstand er den bedste Dannelse. Svarer eders Datters Indvortes til hendes Udvortes, saa har jeg fundet, hvad jeg søger. Og er min Begæring til eder, at I forunder mig — i eders egen Nærværelse — en Times Samtale med eders Datter: ynder vi hverandre, bliver vi Mand og Kone; hvis ikke, sværger jeg eder til som ærlig Mand — det er fuldt saa meget som Adelsmand — jeg skal aldrig forlange at se eller tale med hende mere."

„Eders Forlangende, naadige Herre!" svarede Maurizio, „kan jeg ikke afslaa, endskønt jeg ikke er i Stand til at forestille mig Følgerne af denne Sammenkomst, dersom den bliver den sidste; men om I ikke finder hos den simple Baadsmandsdatter, hvad en hastig opvakt Tilbøjelighed har foregøglet eder, da kan I,

naadige Herre! gaa bort lige saa rig og lykkelig som forhen; men Margarita kunde miste alt, hvad hun ejer, sin stille Hjertero, eller i det mindste hin beskedne Nøjsomhed, der egner sig for en fattig Borgermands Datter; hun kunde vende sine Øjne fra den lave Hytte, som hidtil indesluttede alle hendes Glæder, op til Paladsets Herlighed, for hvilken hun hverken er bestemt eller dannet."

„Denne Følge," sagde Tiepoli, „vil vi let kunne forebygge; hun kender mig sikkerlig ikke, og I fremstiller mig for hende under Karakter af en Købmand fra Fastlandet —"

„— Men om nu," afbrød hin, „hun virkelig fandt Yndest hos eder, og —" han rystede med Hovedet — „min Margarita en fornem Dame — Excellenza! —"

„— Det er ikke vanskeligere," raabte Tiepoli, „at se opad end nedad: vi har hørt om en Hertuginde, som ægtede en Bonde, og det blev en lyksalig Forening baade for dem selv og for Folket. Og her, kære Medborger! er Standsuligheden — i Sammenligning — kun saare ubetydelig. I ved desuden allerede, hvorledes jeg tænker i dette Punkt. — Og nu, gode Maurizio! naar tillader I mig at komme?"

„Lige saa gerne straks som siden," svarede denne; „er der Lykke i Vente, kan den ikke komme for tidlig; men i modsat Fald, da er det for mig den største Ulykke at maatte leve i Frygt for den — altsaa naar eders Excellenza befaler —"

„— Saa ledsager jeg eder hjem!" sagde Tiepoli, idet han ombyttede sin glimrende Kjortel med en simplere og sin Fjederhat med en Rejsehue — „men lad Excellenzen og den naadige Herre blive borte baade nu og herefter! Ingen er herlig og ingen er naadig uden Gud alene."

Gondolføreren Maurizio levede som Enkemand med sin Datter Margarita — efter at Krigen havde berøvet ham hans tvende Sønner — hans eneste Barn i sin Fædrene-Bopæl ved en af Stadens Kanaler.

I Huset var foruden dem kun en gammel Rorkarl og en firsindstyveaarig Enke, Maurizios Moster; denne havde været Margaritas Opdragerinde.

Enten man tilskriver det den gamles pædagogiske Kunst eller Naturen, som ofte ved lønlige Kræfter og under usynlig Virksomhed frembringer det skønneste Værk — vist er det, at den sekstenaarige Margarita var en Perle blandt Piger, dejlig af Skikkelse, from, venlig, munter af Sind og netop saa klog, som Kvinden behøver at være for ikke at gøre Manden undselig, enten paa hans egne eller hendes Vegne. Den gamles Opdragelse havde

en dobbelt Tendens: at indgyde Ærefrygt for Himmelen og Foragt for Jorden; Kærlighed til den førstes Indvaanere og Had til den sidstes — mandlige; hendes Ideal af jordisk Lyksalighed var Klosterliv. Sin Lære indklædte hun i Fortællinger; men da disse altid var Sandheden tro, havde de kun det halve af den tilsigtede Virkning: Kærligheden kom ind i det unge Hjerte — Hadet blev udenfor.

Hun elskede Gud og alt, hvad han havde skabt, undtagen Djævelen, hans Væsen og hans Engle, Judas, Jonas, Sørøvere og Banditter: ynke disse, græde for dem kunde hun; men hade dem var hende umuligt, da en saadan Sindsbevægelse var aldeles fremmed for hendes Sjæl. Hvad Klosterlivet angik, da vakte det virkelig hendes Længsel; men mest fordi hun uden for sin Celle tænkte sig en Have, i Haven Blomster og mellem Blomsterne en — Gartner. At dette sidste, men ellers saare nødvendige Rekvisit for en Have ikke udelukkedes af hendes Ideal, deri var den gamle selv Skyld, da hun engang havde fortalt sin Opdragling en Historie om en afskyelig Prins, der under saadan Karakter havde forført og bortført en stakkels Nonne — dejlig havde han været, men just derfor desto farligere og hadeværdigere. Dog, jo mere den gamle skændte paa Prinsen, jo mere beundrede den unge ham; ja hun var nær ved at misunde Nonnen, ikke mægtig til ganske at undertrykke det Ønske: selv saaledes at vorde bedraget.

I de sødeste Ønskers Foraar havde hun set Tiepoli og straks mærket, at hun selv ikke var ubemærket af ham; og se! den unge, skønne, glimrende Ridder blev snart hendes Haves Gartner, hendes Hjertes Prins. Stærkt rødmende, dybt nejende hilste hun derfor den indtrædende, hvem Faderen forestillede hende som en Bekendt, Købmand Gazzo fra Fiume. Denne, forud indtagen for den dejlige Pige, udtydede straks til sin Fordel den yndige Forvirring, med hvilken hun modtog ham; og efter en Times Samtale følte han sig ganske fortryllet af den unge Piges Uskyld og Naturlighed.

Med et ømt Blik til hende og et varmt Haandtryk til Faderen forlod han Huset for hjemme at overgive sig til længselsfulde Drømme.

Næste Morgen befalede han Tjeneren at bringe til Maurizios en stor, kostbar og med allegoriske Afbildninger udsiret Vase fyldt med Jord, der skjultes af et Lag glimrende Sølvsand. Til Margarita fulgte et Brev med forgyldte Kanter omvundet med et lysgrønt Silkebaand; og i Brevet var skrevet følgende:

Tør, skønne Pige! jeg dig byde
Et Blomsterfrø, i Muld nedlagt?
Snart vil det frem til Lyset bryde
I al sin Yndes Ungdomspragt;
Af Solens Straaler vækket,
Det let afkaster Dækket
Og vorder gyldne Vases Pryd:
O! maatte saa min Elskovs Flamme,
Du huldeste! dit Hjerte ramme
Og vække det til Livets bedste Fryd!

En elsket Digters Vers er altid fortræffelige, og indeholder de en Kærlighedserklæring, er de uforlignelige; disse fik altsaa en bestemt, men alligevel urolig Plads paa den skønnes Barm, hvorfra de ofte blev fremtaget for paa ny at gennemlæses og kysses. Næsten lige saa tidt beskuedes, vendtes, vandedes Blomsterpotten, som nu prydede Vinduet i det lille Overværelse, som Margarita delte med den gamle Grandtante.

Der gik nogle Dage bort, inden Tiepoli fik Tid at afhente Svar: Forberedelserne til det store, farefulde Værk beskæftigede ham uafladelig; det skred lønligt, men mægtigt fremad. Timandsraadet lod sig skuffe af de falske Angivelser, og Landtroppernes Afsendelse til Fastlandet blev besluttet; deres Bortgang skulde være Signalet til Revolutionens Udbrud.

Saa snart Tiepoli erholdt en Aftens Fritid, ilede han til Maurizios og vandt paa een Gang Datteren for sin Kærlighed og Faderen for sin dristige Plan. Denne sidste, af Naturen friheds-sindet, modig og fast, blændedes af de glimrende Udsigter til Magt og Rigdom og den høje Lykke, som kunde vorde det eneste, elskede Barn til Del. Han hvervede med Iver blandt de kækkeste af sin Kaste. Men ogsaa han maatte lige til det sidste — som Molizzi — skjule Anføreren for de sammensvornes Øjne.

Margarita blev aldeles uvidende om sin Elskers rette Navn og Stand saavel som om det forvovne Foretagende, der enten skulde hæve eller styrte dem begge. Hun henlevede et kort, men sødt Drømmeliv i sin Elskovs Morgendæmring; hin Hjertets mægtigste Følelse — stundom den mildeste, stundom den vildeste — holdt i sin Fremspiren, Udvikling og Blomstring lige Skridt med det i Guldkarret indesluttede Frø. —

Ak! hvor lidet anede hun, at begge med eet Slag skulde tilintetgøres.

Santo Vitas Fest nærmede sig. Paa denne Helgens Dag havde Venetianerne vundet en Sejr over Tyrkerne, og derfor blev den aarlig fejret med megen Bram og Glæde. Denne samme Dag skulde nu betegnes ved en sørgelig Sejr over Medborgere.

Næstforegaaende Morgen afsejlede Landtropperne til Fastlandet, hvor nogle af de sammensvorne udspredte foruroligende Rygter, saa at der saas Røgen, men Ilden ulmede langt derfra i Hjertet af Staten.

„Nu!" raabte den utaalmodige Molizzi, idet han med glødende Ansigt stormede ind i Tiepolis Gemak, „nu sejler de!"

„Da slaar snart Despotismens sidste Time!" svarede denne. „I Morgen skal Folket atter juble over en Sejr, hvis Frugter Tyrannerne nyder; men vi vil lære det, kække Molizzi! at festligholde Dagen paa en værdigere Maade. Nu tilsiger I tolv af vore at møde en for en hos eder og forblive der til Aften: da gaar de ud og henter alle i Planen indviede Adelsmænd, Officerer og Borgere; men hurtigt og stille — ved Midnat skal jeg være iblandt eder. Selv har jeg nylig vundet en Ven i Baadsmændenes Kaste; hos denne samler jeg et Baghold, som skal falde Fjenden i Ryggen, medens I angriber forfra. Il nu, min trofaste Ven, men lønligt og tavs som til en forbuden Hyrdetime!" — han greb begge Molizzis Hænder — „inden Solen kommer atter der at staa, skinner den paa det befriede Venezia — eller —"

„— Intet Eller!" raabte Molizzi heftigt, „dersom et saadant fejt og nederdrægtigt skjulte sig i min Sjæl, var jeg uværdig Svend hos Venezias anden Bygmester."

Han kastede Tiepolis Hænder fra sig og ilede bort.

Denne blev staaende en Stund tavs, henreven ind i Fremtiden. Derpaa iførte han sig sin sædvanlige Forklædning og gik til Maurizio, hvem han meddelte en lignende Befaling; kort efter Midnat maatte han nemlig have alle sammensvorne Gondolierer samlede hos en af dem, som ejede et rummeligt Hus ikke langt fra St. Markopladsen.

Der vilde han første Gang aabenbare sig for dem som deres Anfører paa den farefulde Vej til Frihed.

Det blev Midnat. Molizzis store, men meget tomme Palads var kun sparsomt oplyst; det saa ud, som det i skummelt Mismod skammede sig ved den indvortes Fattigdom. Herren og Tjeneren — den sidste en overbleven Levning fra fordums Velmagt — færdedes ensomt og tyst som Præster i et forladt Tempel, men denne Nat med mer end sædvanlig Travlhed.

Ikke i en lang Række af Aar var her lavet paa saa talrigt et Selskabs Modtagelse. Tiepolis Gavmildhed havde gjort det muligt at opdække et langt Bord i Husets største Sal med koldt Køkken, men især med kostelige Drikkevarer i rundelig Overflod. En Lysekrone hang midt over Bordet og oplivede med sin

Glans de lange Rader af fyldte Vinkarafler. Alle de andre Værelser i Slottet havde maattet aflevere deres Stole, der — som gjorte til vidt forskellige Tider — var af forskellig Skabelon og Størrelse. Trindt om paa Væggene hang den gamle, tilforn saa mægtige Families Billeder og stirrede paa den festlige Anretning med stive, næsten mistroiske Blikke.

Molizzi, Stammens sidste Skud, gik omkring og beskuede de udgaaede Grene, medens Tjeneren, glad over det uventede Genskin af fordums Herlighed, syslede med Anretningen.

Da lød det givne hemmelige Tegn — et Opstrøg paa Spejlet af Døren med Enden af en befugtet Finger — det rullede som et dumpt Tordendrøn i den øde, hvælvede Forsal. Tjeneren indlod den første af de sammensvorne, og hurtig gik nu Døren op og i; og inden et Kvarters Forløb vrimlede det i Hallen af bevæbnede, der bevægede sig blandt hverandre med tavs Højtidelighed.

Saaledes forestiller vi os en Forsamling af Aander, hvem den mægtige Besværger pludselig hidstævner fra deres vidtadskilte mørke Boliger.

Alle var de indvarslede af hine tolv Molizzis fortroligste uden at erfare noget bestemt om Samlingens Øjemed; og selv de tolv vidste intet mere, end at det gjaldt en gavnlig Forandring i Staten; hvor vidt denne skulde gaa, hvori den skulde bestaa, naar den skulde begynde — alt dette havde Molizzi denne Nat lovet at aabenbare dem, saavel som at fremstille for dem det hidtil skjulte store Drivhjul, Sammensværgelsens ukendte Ophavsmand og Leder.

Forventningsfulde indfandt sig derfor disse — i Alder og Tænkemaade meget ulige og kun i Misfornøjelse med Regeringen enige Mænd. Nysgerrige betragtede de hverandre: de forskende Blikke gled hen over fremmede Ansigter og dvælede med Forundring eller Velbehag paa bekendte. Venner opdagede og tilnikkede hinanden; fjendtligsindede vekslede kolde, mistroiske Øjekast; men ingen opløftede sin Røst, før Værten traadte ind og afbrød denne Aandescenes varselfulde Stilhed.

„Ædle Venetianere!" sagde han, „det glæder mig — og det smigrer mig — at saa talrig en Samling af Fædrelandets bedste Mænd har modtaget og fulgt min Indbydelse. Et Værk for Aarhundreder tager nu sin Begyndelse; kun det halve af en Nat ligger endnu imellem dets Grundvold og dets Krone. Det tilkommer ikke mig at give det Ord, som skal sætte Arbejderne i Bevægelse — ikke jeg, men Mesteren, der lønlig, og dog med lige saa stor Iver som Visdom har samlet Materialierne, maa an-

tyde, hvad og hvorlunde der snart med forenede Kræfter skal virkes. Imidlertid beder jeg eder deltage i et Brodermaaltid."

Ved disse Ord aabnedes Fløjdørene ind til Spisesalen, og Molizzi skikkede sine Gæster til Sæde.

Aldrig har maaske saa talrigt et Selskab holdt saa stille et Maaltid: ingen vilde være den første til at aabne en Samtale, hvis Æmne her aldeles ikke kunde være selskabeligt, men nødvendig maatte angaa det vigtige, endnu ufødte Værk, der beskæftigede alles Tanker.

Vel søgte Værten at opmuntre sine Gæster, men det havde ingen Art; han røbede selv alt for tydeligt sin egen Urolighed. Længselen efter et Udbrud af den lønligt ulmende Ild blev stedse heftigere, Utaalmodigheden efter den s t o r e u k e n d t e stedse ængsteligere.

Endelig rejste sig en fyrig Yngling, skød det fulde Glas fra sig og sagde:

„Signor Molizzi! enhver af os ved, at I ikke har indbudet os for at æde og drikke; det er paa Tiden, at I opfylder paa een Gang for alle, hvad I har lovet enkelte —"

„— Maaske," afbrød ham en af de ældre, „kommer vi til at spise Desserten i Blykamrene[5]."

„Det ser næsten ud," raabte en tredie, „som om dette var en Snare til paa een Gang at fange os alle."

Nu stod en efter en anden op fra sit Sæde, og en forvirret Larm af hundrede Stemmer fyldte den nys saa tavse Hal; den næsten fortvivlede Vært søgte forgæves at komme til Orde.

Da aabnedes Døren, og Tiepoli traadte ind, fuldtbevæbnet med en Konges Anstand og Mine. I glad Forundring modtoges han af Forsamlingen, og hans Navn lød paa een Gang fra hundrede Læber.

„Venetianere!" begyndte han, „Frihed har været Maalet for alle selskabelige Forbindelser; men ingen har hidtil aldeles opnaaet, og mange har — med eller uden Forsæt — ganske forfejlet det; blandt de sidste er det Samfund, som vi tilhører. Vore Fædre begrundede en lovmæssig Forfatning, der skulde betrygge Lighed i Pligter og Rettigheder og almindelig Frihed i Udøvelsen af hine og Nydelsen af disse. Denne borgerlige Ligevægt er efterhaanden forstyrret: Minoriteten har tilrevet sig Friheden, Rettigheder og Nydelser, og væltet Pligterne over paa den langt større Del af Folket. Republikken er ikke mere; Venezia beherskes af nogle Hundrede Konger, hvis usurperede Vælde gaar i Arv fra Slægt til Slægt.

„Ingen Despot har endnu, saa længe Verden staar, over

Slavehorder svinget et saa frygteligt Jernscepter som det, hvorunder de ædle, fordum frie Venetianere nu vaander sig. Den oligarkiske Svøbe hudfletter arbejdsomme, tapre Borgeres under Aaget dybtnedbøjede Rygge. I Følelsen af oprindelig retfærdig — men nu træskelig fraranet — Frihed har de ofte stræbt at bryde de foragtelige Lænker — forgæves! de er hver Gang snoede end fastere om de fribaarne Hænder.

„Landsmænd! Medborgere! det bør ikke — det kan ikke blive saaledes! Tyranniets afskyelige Trone maa styrte! men jo længer den staar, jo mere fordærvende, sønderknusende vorder dens Fald. — Jeg er udsprunget af Aristokraternes Kaste; min Fødsel har aabnet mig Adgang til uretfærdig Magt over tusinde af mine Medborgere; men mine Grundsætninger har forbudt mig at søge dette ulovlige Herredømme — jeg frasiger mig det frivillig, med Foragt bortstøder jeg Svøben, der drypper af mine Landsmænds Blod. Jeg er Borger i Venezia — dette er mere end Adelsmand! Skal mine Forfædres Vaabenskjold være et Symbol paa tilranet Voldsmagt: før sønderbrydér jeg det og kaster det som et Forsoningsoffer i Frihedens evige Alterild."

Her gjorde Taleren et Ophold, under hvilket et lydeligt Bifaldsdrøn rungede i Hallen; kun nogle af Adelsmændene iagttog en mistænksom Tavshed; dette mærkede Tiepoli og vedblev:

„Dersom hele Adelstanden havde været i Besiddelse af Statsmagten; dersom det ikke var et lidet Udskud af samme, der — med Tilsidesættelse af de andre — havde bemægtiget sig Roret, dersom den øvrige langt større Del ikke delte Piskeslagene, Blykamrene, Vandfængslerne, Tommeskruerne, Hængestolen[6] med Borgerne; dersom ikke den titulære Doge selv var Oligarkernes Dukke, hvis Hoved sidder lige saa løst som den ringeste Træls — i Sandhed! jeg skulde næppe have vovet at indbyde saa mange adelige Borgere til den sig nærmende Friheds-Fest.

„Dersom jeg ikke havde troet, at enhver af eder betragtede sit Skjoldmærke ikkun som en alvorlig Paaminder om Forfædres Borgerdyd, som en streng Forpligtelse til at bevare og formere denne kostbare Arv; dersom jeg ikke vidste, at enhver ægte Adelsmand løfter sit Skjold som et Værn for sine Medborgere og sit Sværd ikkun mod sit Fædrelands Fjender — aldrig skulde jeg her til fælles Forbund have forsamlet Mænd, hvis Stilling i en nu forvansket Statsforfatning er lige saa forskellig, som deres Tænkemaade og Grundsætninger er ensartede og sammenstemmende.

„Loven, Venetianere! er vor fælles, eneste retmæssige Herre; med eller uden Skjoldmærke er vi alle dens Tjenere. Lad Navn

og Titler gaa i Arv som et Krav fra Staten paa de med Hæderstegn udmærkede og derved til Hædersdaad forpligtede Slægter; men Embeder og Værdigheder vorde ene Fortjenestens, Dueligheds og Dydens Løn!"

Et endnu fyrigere og almindeligt Bifaldsraab afbrød nogle Øjeblikke den begejstrede Taler.

„Tiden er kommet," vedblev han, „Tyranniet har naaet sin højeste Spids, hvor det svimlende, vaklende, skælvende venter den Haand, som med et rask og let Stød skal nedstyrte det i Afgrunden. Frihedens uudryddelige Træ — længe hadet, ofte forhugget, men aldrig omhugget — har slaaet nye lønlige, men kraftfulde Rødder, og snart skal det med sine vældige, frugtrige Grene overskygge det gamle, herlige Venezia.

„I Morgen giver Despoterne et Skuespil til Pris; dette vorde det sidste Gøgleværk, hvormed de søvndysser det for sin Frihed, sin dyrebare Fædrenearv, saa skændigt bedragne Folk. Hidtil har vi kæmpet for Tyrannerne; i Morgen kæmper vi for os selv og vore Børn i tusinde Led — hvo vil med i den hellige Kamp?"

Med et dundrende „*Io*" for alle Sværd af Balgen, og Forbundet paa Liv og Død besegledes med Staal og Vin.

Tiepoli slog atter til Lyd med Haanden og sagde: „Min Plan er simpel; saa snart Kanonerne i Morgen aabner Festen, giver de Tegnet til Republikkens Genfødelse. I, mine Venner! stormer under Molizzis Anførsel Dogens Palads, bemægtiger eder hans og alle de øvrige Raadsherrers Personer; medens jeg med et talrigt og tappert Baghold gør mig til Herre over Arsenalet og Flaaden. Blod skal spares — saa vidt muligt — men alt, hvad værger sig, maa dø. F r i h e d er vort Krigsraab, og ved dette maa alle i Planen uindviede forene sig med os. Efter fuldbragt Daad fremlægger jeg for det forsamlede Folk Udkastet til en fri, paa billige Love grundet Forfatning."

Molizzi løftede atter sit Sværd: „Leve vor ædle Doge Bajamonte Tiepoli!"

Hans Udraab gentoges med Entusiasme af hele Forsamlingen. Tiepoli vinkede, og der blev atter tyst.

„Ikke saa, mine Venner og Brødre! det er ikke den hertugelige Krone, hvorfor jeg kæmper, men mit Fædrelands Frihed; dens Erobring være min eneste Belønning; skal nogen Ære vorde mig til Del, da være det den, at I gør mit Navn til Løsen og sætter det ved Siden af det velsignede Ord: F r i h e d!"

„F r i h e d o g T i e p o l i! T i e p o l i o g F r i h e d!" lød det i tordnende Samraab, under hvilket han selv forsvandt efter at

have overgivet sin fortrolige, Molizzi, det skrevne Udkast til den kommende Dags blodige Værk.

Hos Gondolererne fandt Tiepoli kun lidet nødvendigt at lægge til Maurizios kraftige Tale, der allerede havde sat de djærve Sømænd i den ønskeligste Stemning. Ved sin Indtrædelse blev han derfor hilset med et jublende: „Leve vor ædle Hertug!"

„Brave Venetianere!" lød hans Svar, „værdige Ætlinge af hine Mænd, som oprejste Frihedens hellige Alter blandt Havets vilde Bølger! Eder er det forbeholdt at genføde den tabte Frihed, at tilbagevinde det frarøvede kostelige Klenodie. Ingen har dybere end I følt Tyngden af det skændige Aag, nogle faa Forrædere har lagt paa Medborgeres fribaarne Skuldre: Rigdom, Magt, Embeder og Ære tilhører enkelte, hvis eneste Fortjeneste er den at nedstamme fra Mænd, med hvis Dyder de søger at skjule deres egne Laster.

„Disse faa Tyranner ejer nu Staten, og de ødelægger den. For dem arbejder alle I andre; for dem lever I, for dem dør I. Eders Arme, eders Blod, ja selv eders Tanker er deres Ejendom. Hvad ejer I selv, uden Møje, Nød og uophørlig Frygt for eders Bødlers Vrede? I har Sønner; men de er Slaver som deres Fædre. I har Hustruer og Døtre; men kun for at frembringe et Trælleafkom, der kan arbejde og kæmpe for hine lade og fejge Despoter. I har Love; men kun for eder selv — Tyrannerne er over Lovene. I har Handel; men den beriger eders Plagere. Eders Galejer furer Middelhavets Bølger; men I selv er smeddede til deres Aarer.

„Se! disse er de med tusindes og atter tusindes Blod saa dyrekøbte Frugter; derfor flygtede vore Forfædre fra det herlige Italia; derfor har de gennem Aarhundreder kæmpet mod Havets og Himmelens Vrede. Venetianere! hædrer eders Forfædres Minde og afryst de skændige Lænker! afto i Tyrannernes Blod den Skamplet, hvormed de har besudlet Venezias ædle Love! drag eders Sværd for eders egen Sag og vord frie!"

Et stormende Bifald fulgte paa denne Tiltale: man priste Taleren som Fædrelandets Befrier, man lykønskede sig indbyrdes; klaskende Haandslag og glædetindrende Blikke viste Tiepoli hans Tales mægtige Virkning.

Under den frydefulde Tummel forsvandt han, men vendte snart tilbage, indledende en tilsløret Dame.

Alles Øjne stirrede med forventningsfuld Nysgerrighed paa det fremtrædende Par; Tiepoli gjorde nogle raske Skridt fremad midt ind i Kresen.

„Medborgere!" sagde han, „I har hørt og billiget mine Ord, uden at min Stand, uden at dette, at Fødselen bestemte mig til eders Tyran, har vakt den mindste Tvivl om min Oprigtighed. Venetianere! mine Handlinger skal retfærdiggøre eders Tillid: jeg foragter den Hæder, som borges fra hensmuldrede Forfædres Grave; jeg forbander enhver Magt, som arves og ikke erhverves ved egen Daad og egne Dyder. Min Sjæl, som kun bejler til sand, selvfortjent Hæder, harmes over hin unaturlige Standsforskel, som daadløs Hovmod har opfundet. Dyd er Adel; den bedste Borger er den højeste Rangsperson i Staten. Lad gæve Forfædres Minde vorde helligt og dyrebart for den Slægt, der træder i deres Fodspor, og fremtræde i Glansen af egne Bedrifter; men nedreven til Grunden, udslettet være den Mur, som taabelig Fordom og fortjenstløs Egenkærlighed har oprejst mellem Borger og Borger! — Medborgere! her forestiller jeg eder og anbefaler til eders skærmende Velvillie Bajamonte Tiepolis Hustru."

Med disse Ord greb han Damens Haand, drog hende frem i Kresen og afslørede hende.

„Margarita! Maurizios Datter!" lød det i frydefuld Forundring fra Mund til Mund.

Rødmende, bævende stod den yndige Brud blandt lykønskende Frænder og Bekendte, næsten segnende under sine Følelsers Vægt. Taarer blinkede under de nedsænkte Øjenlaage, og hurtige, ustadige og ligesom stjaalne var de Blikke, hun kastede paa den høje, elskede Ægteherre og den omringende Forsamling.

„Leve vor Doge!" lød det atter, „og leve vor Dogaressa!" tordnede en dyb Sømandsrøst, og jublende gentoges dette Udraab af hele Samfundet. „Liv og Blod for vor elskede Doge!" drønede det atter.

„Ikke for Dogen!" raabte Tiepoli: „men for Friheden; ikke for mig, men for det elskede Fædreland! Vær mine Venner, ædle Venetianere, men kun saa længe jeg er Frihedens. — Friheden — Venezias Frihed leve!"

Et nyt endnu stærkere Ekko gentog det begejstrede Udraab, og med det Løfte at forholde sig aldeles rolige, indtil Løsenet: F r i h e d og T i e p o l i kaldte til Kamp, gik hver stille og særskilt til sit.

Morgensolen spredte sine Purpurflammer ud over det adriatiske Havs Bølger og hilsedes fra den stolte Vandstad med Kanontorden og Klokkeklang. Tiepoli rev sig ud af sin unge Kones Favn og iførte sig sin glimrende Krigerdragt.

Maurizio — thi i dennes Hus tilbragtes den korte Brudenat — traadte ind og lykønskede de nygifte.

„Fædrelandet kalder os, min Fader!" sagde Brudgommen. „Solen smiler til vort store Foretagende; den forjætter en skøn og herlig Dag. Om en Time er alle Tyrannerne samlede i Dogens Palads, da døbes det genfødte Venezia i deres Blod."

Margarita blegnede, og hendes Taarer randt. Faderen og Ægtefællen søgte at indgyde hende Trøst og Mod; de forestillede hende Kampen let og Sejren vis; men hvad kan vel trøste den elskende Brud, naar Brudgommen iler fra hendes Kys og Favntag mod Kugler og Sværd?

Tiepoli sagde hende det sidste, lange, inderlige Farvel. Bespændt af frygtelige Anelser sank hun tilbage paa sit taarevædede Leje; han gik fuld af Mod og berusende Haab Striden og — Døden i Møde.

Maurizio overgav Datteren og Tanten til den gamle Rorkarls Bevogtning og bød denne at tilspærre Døren.

Kampen var allerede begyndt; den ustyrlige Molizzi kunde ikke oppebie den aftalte Tid; endnu før alle Regeringsmændene var forsamlede, for han ud med saa mange af de sammensvorne, som var forblevne hos ham Natten over.

Deres skrigende Raab: „F r i h e d o g T i e p o l i!" hidkaldte snart de øvrige: flere uindviede forenede sig med dem — nogle af Nysgerrighed, andre af Lyst til Spektakel og Uorden, andre i Haab om Plyndring, og mange af Had til det bestaaende haarde Regimente. — Hoben voksede som en Strøm under Skybrud og stormede hen mod Dogens Residens.

Men her var man ikke ganske uforberedt; Regeringen vidste jo, at noget var i Gære, ja kendte endog Molizzi og flere som Deltagere i Sammenrottelsen; men Hovedmanden var Spionerne endnu ikke i Stand til at opspore. Ham vilde man have vist, inden der sloges løs; og da kun han alene vidste T i d e n og snildeligt holdt denne skjult saa længe muligt, vilde man ej heller forhaste sig med at slaa for tidligt til — man vilde gerne fange dem alle i eet Dræt. Da hertil de mistænkelige Bevægelser først var udbrudt paa Fastlandet, blev baade Opmærksomheden og Stridskræfterne delt.

Imidlertid var dog Vagterne alle Vegne hemmelig forstærkede, og derfor blev Molizzi og hans Skare — endnu før de naaede Dogens Vaaning — alvorligt modtaget. Striden blev straks haard og blodig: paa den ene Side øvede, til Orden, Lydighed, Saar og Farer vante Krigere — paa den anden et tredobbelt, stedse voksende Antal af kamplystne Mænd og Ynglin-

ger, hvem Trylleordet F r i h e d, der saa ofte frembragte Underværker af Tapperhed, opflammede og erstattede i Forvovenhed, hvad der manglede i Erfaring og Krigskunst.

Molizzi var stedse i Spidsen, hvor Faren var størst og Modstanden kraftigst, og ved ethvert Hug faldt Ordet F r i h e d fra hans Læber og en Kriger for hans Sværd.

Regeringens Forsvarere veg og trængte atter forstærkede frem; deres Rækker udtyndedes og fyldtes igen; men nærmere og nærmere ved Dogens Slot rasede Kampen.

Tiepoli blev underrettet om sine Stalbrødres Tilstand, just som han og Maurizio havde samlet og ordnet deres Skarer.

Den sidste skulde med den ene Halvdel angribe Arsenalet; med den anden vilde Tiepoli drage Molizzi til Hjælp og fra en Sidegade falde hans Modstandere i Flanken. Hans Vej faldt forbi Maurizios Bolig. Margarita hørte Larmen, for til Vinduet og rev det op, men stødte i det samme til den uheldsvangre Blomstervase.

Tiepoli standsede nedenunder, saa i Vejret og løftede Haanden til Munden for endnu engang at tilkaste den elskede et Afskedskys. Da faldt Vasen sønderknusende paa hans Pande — han sank uden en Lyd til Jorden og hun, som øjeblikkelig saa den forfærdelige Ulykke, med et Rædselsskrig tilbage i sit Kammer.

Tanten, som af Nysgerrighed var ilet efter hende, rakte Hovedet ud af Vinduet just i det Øjeblik, da begge de elskende faldt.

Skaren, som hørte Skriget, saa altsaa kun hende, og ingen vidste, hvad der havde foranlediget dette, før deres Opmærksomhed henvendtes paa den livløse Anfører og Vasen ved hans Side. Muldet og Blomsten var fløjet ud; de grønne Blade havde lagt sig som en Laurbærkrans om den afsjæledes Hoved, de var endnu i en gyngende Bevægelse, som om de med deres milde Viften stræbte at kalde Livet tilbage i det blege Aasyn. Men det var udslukt for evig — Tiepoli var faldet for sin elskedes uskyldige Haand.

Dette Rædselsbudskab for som en fjernt henrullende Torden gennem Venezias Gader og nedlynede baade Mod og Haab i alle hans Stalbrødres Hjerter. De, som nærmest omringede ham, adspredte sig først, kastede deres Vaaben og søgte hver sit Hjem. Lige saa hastigt blev Maurizio forladt af sin Hob, der endnu ikke havde naaet sit Bestemmelsessted.

Da Rygtet naaede Molizzis nu heldigt kæmpende Skare, blev den lamslaaet af Skræk; Sværdene sank, og de tætsluttede Rækker veg kraftløse fra hverandre.

„Tiepoli er falden! Tiepoli er død!" lød det fra Mand til Mand.

„Tiepoli er død!" skreg de omkring Molizzi.

„Men Friheden leve!" raabte denne. „Fremad, mine Venner! fremad, og hævn hans Død!"

Men kun faa fulgte ham; Mængden vendte Ryggen til og flyede: da søgte og fandt han en Krigers Død.

Dogen og Raadet erfarede næsten paa een Gang Anførerens Navn og hans Død. Deres Tropper rensede nu uden Modstand alle Gader; de faa, som indhentedes med Vaaben i Hænde, blev nedsablet; og inden Middag var — paa Blodet nær — ethvert Spor af Oprøret udslettet.

Da Anføreren og hans fornemste medskyldige var faldet og med dem en Del saavel af Adelen som af Borgerne, fandt den heftig rystede Regering det tjenligst at vise Mildhed og hos Folket at føre sig samme til Fortjeneste; saa meget hellere som den sidste ulykkelige Krig havde bortrevet en stor Mængde af det stridbare Mandskab.

Kun Tiepolis livløse Legeme og Eftermæle maatte endnu undgælde og lide for de levende: hans Palads blev nedrevet og en Slagterbod oprejst paa dets Sted, hans Lig mishandlet, slæbt gennem Gaderne og til sidst kastet i Havet af det selv samme Folk, som for faa Timer siden havde tiljublet ham som en Befrier fra Trældom og Nød.

Om Maurizios og hans ulykkelige Datters videre Skæbne tier Sagnet. Den gamle Enke derimod blev, for hendes øvrige faa Levedage, overøst med Rigdom og Ære. Ved Undersøgelserne om Aarsagen til Tiepolis Død blev hun nemlig enstemmig erklæret for hans Bane som den, der havde kastet en Urtepotte ned paa hans Hoved. Hun vidste maaske selv ikke bedre, men forsikrede dog, at det var sket hende uafvidende — hun blev tillagt en aarlig Pension af tusinde Kroner.

Saaledes fordelte sig dette frygtelige Uvejr, lig en Tordensky, der trækker hastigt og truende op, men efter et enkelt Skrald hensvinder i tynd Damp uden at have afkølet Luften eller læsket den tørstige Jord. Oligarkiet satte sig end fastere paa den rystende Trone for efter Seklers Forløb at hendø af Ælde.

[1] Trykt i „Nordlyset", 1827, III. B.

[2] Dogens Titulatur. (B.s Note.)

[3] I Munden af tvende Metalløver lagdes alle hemmelige Angivelser. (B.s Note.)

[4] List eller Tapperhed — hvo vil spørge derom hos en Fjende.

[5] Det berygtede Statsfængsel. (B.s Note.)

[6] I Fængslet stod op til Væggen en Stol, hvorpaa man lod de til en hemmelig Død fordømte sætte sig: en Jernbøjle for da straks ud og lagde sig om Livet; en anden om Halsen, som af en Bøddel i Værelset bagved skruedes til. (B.s Note.)

STAKKELS LOUIS![1]

Bouchain, Maj 1816.

Min kære, trofaste Ungdomsven! Saa hilser jeg dig første Gang fra Scheldeflodens frugtrige Bredder!

Hvad det dog er for en pæn Indretning med dette Postvæsen — sikkert, snart, for godt Køb at faa sine Breve ekspederede saa langvejs, hundrede, tusinde Mile vidt! Brevskriveriet selv ikke at forglemme! Det har *mai foi* ingen Flynder været, som først opfandt Bogstaver; jeg takker ham i hans Grav, hvor den saa ellers findes; for nu kan vi to dog imellem Stunder raabe til hverandre og meddele vore uforgribelige Meninger. Jeg kan virkelig indbilde mig, at vi er ganske nær sammen: Skillerummet er i Grunden slet ikke større end Gitteret, hvorigennem jeg stundom diskuterer med en lille Novice.

Hvad det nu var, jeg vilde sige: i det Øjeblik jeg satte Pennen til Papiret, fremkogler den — lig en Troldmands magiske Kæp — hine gamle Historier fra vor Barndoms sorgløse Samliv, hine Begivenheder, hvis Vigtighed og dybe Betydning ingen uden du og jeg indser.

Jeg er nu stemt akkurat som dengang vi efter flere Aars Adskillelse mødtes i Kannikestræde: du kom fra Skolen derover for at blive Student — jeg fra Akademiet. Hvor Kæften løb paa os, da vi var kommet ind paa dit Værelse og havde sat os *vis à vis*, som vi Franskmænd siger. „Kan du huske den Gang og den Gang? da vi havde knebet Kirsebær og vore røde Fingre forraadte os? og da vi fiskede Hundestejler i Møllebækken og du gik ned paa Hovedet? og da vi gjorde Kirkenøglen til en Kanon og fik Kallevaps for vore Forsøg i Ingeniørvidenskaben? og da du, og da vi, og da jeg, og da du — og saa fort videre hen ad Vejen.

Eh bien! enfin! — som vi siger her i Bouchain — nu vil jeg igen begynde med noget af det gamle! Kan du huske Emigranten, vor første franske Sprogmester og Tegnelærer, *pauvre Louis*,

som han kaldte sig selv? Kan du huske, hvordan vi løb ud for at møde ham, naar han skulde komme fra Randers?

Jeg synes, jeg endnu grandgivelig ser ham marcherende ned ad Præstegaardsbakken i sin lange, mørkegrønne Frakke, der stedse aaben svajer til højre og venstre, som om han kastede Skøderne til Side med sine skæve Ben — om Forladelse! jeg mener just ikke skæve Ben; men du husker maaske, hans Knæer sad lidt indad; det klædte ham ellers godt, naar han gik. Hatten — lidt gammel og slidt var den, saavel som Frakken — sad altid højt oppe i Nakken og ned i Panden, lidt paa skraa over det venstre Øje, og skjulte Ansigtet lige til Næsetippen, da han næsten idelig saa nedad for sine Fødder; engang imellem saa han op, men i selv samme Øjeblik ned igen, ligesom en, Solen skærer i Øjnene. Et lille smækkert Spanskrør var i uafladelig Bevægelse foran ham, som om han fejede mellem Mygsværme.

Husker du, hvor bange vi blev for ham, den første Gang han kom til os og vi var ene i Stuen? Hans store Figur og martialske Holdning, hans mørkladne, barske Aasyn, som et tykt sort Halsklæde gjorde endnu skumlere — alt dette imponerede os ganske betydeligt. Men da han saa talte til os — hvilken Forandring i dette Grenadergefjæs! hvor han plirede venligt med sine smaa brune Øjne! hvor trohjertigt han smilede! hvor sødt, hvor indsmigrende lød hans „*mes petits*". Det er dog sandt: en Fransk-mand kan ret stjæle Børne- og Kvinde-Hjerter — Mændenes med, kan jeg tro; din Fader havde næppe talt ti Minutter med ham, før de begge to blev ganske fidele, som Burschen siger. —

Det var Mandag og Fredag, han nu skulde give os Lektioner; disse to Dage kom snart til at rangere over Søndagen i vor Almanak, saa glade var vi ved vor *petit Louis*, som vi kaldte ham. Erindrer du, hvor vemodigt han ofte smilte ad os, naar vi sprang ham i Møde, greb fat i hans Kjoleskød og trak ham ind efter os? *Bien venu, petit Louis!* raabte vi til ham. — *Pauvre Louis!* sukkede han, og Taarerne spillede i hans Øjne, Hatten skred ned over Næsetippen og Hagen ind i det sorte Halstørklæde.

Men vi havde ingen Sans for hans Sorger — vi kendte jo endnu ingen selv.

„*Vite, vite!*" skreg vi og slæbte af Sted med ham; og saa greb han os i sine stærke Arme og rendte ned ad Bakken med os som en Kakerlak.

Kan du huske dengang han tog os med ud at se paa Mønstringen? Da var han ikke *pauvre Louis;* hvor alting lo og spil-

lede paa ham! hvor han brystede sig — nikkede — slog Takt med Foden og Spanskrøret! —

„Han har vist selv haft et Regiment at kommandere," sagde en, der stod noget fra os.

„Kavallerist er han," sagde en anden, „for han skræver lidt i sin Gang."

Obersten kom hen og spurgte: „Naa, Hr. Louis! hvad synes De?"

„*Ah, mon Colonel!*" svarede han, „*braves garçons!* Dykti Kænnæk!"[2]

Men jeg glemmer aldrig dengang vi havde lært Marseillanerhymnen ovre i S****** og tog marcherende imod ham med vort skingrende: „*Allons, enfans de la patrie! le jour de gloire est arrivé.*"

„*Foudre!*" sprudede han forbitret, og det var virkelig, som om der for smaa Lynglimt ud fra hans Øjne.

Vi blev forskrækkede og holdt inde baade med Sang og Marchering. Men hans Vrede var kun en kort Overgang, en pludselig Overraskelse.

„Inte syng!" sagde han alvorlig, vemodig og næsten bedende. „Slem Vis! mekket slem *pour pauvre Louis!*"

Naar jeg siden har tænkt paa vor stakkels Louis, er det kommet mig for, at han maa have været noget stort før Revolutionen — en *Duc* maaske; hans Navn kan ikke have været ukendt eller ubetydeligt, siden han ansaa for nødvendigt saa strengelig at holde det skjult; thi Louis kaldte han sig jo kun efter sin ulykkelige Konge.

Hvad om han var Roland? Der fortaltes rigtignok, at han havde ombragt sig selv, da han hørte, at Hustruen havde udaandet sin Romersjæl under Robespierres Guillotine, at han blev fundet død paa en Vej — men hvem ved? —

Siden jeg er kommet til hans Fædreland, tænker jeg ofte paa ham; og hver Gang jeg ser et Menneske i en lang grøn Frakke og med Hatten ned i Øjnene, maa jeg hen og kigge ham op i Ansigtet. Er han i Live og jeg mødte ham, kunde jeg bestemt kende ham igen. Han staar livagtig for mig, saaledes som han saa ud den sidste Gang, han var hos os og kom for at tage Afsked; han havde faaet en pæn hvid Piquets Vest paa, et hvidt Halsklæde og en stor Brystnaal i Kraven og var overordentlig eksalteret. Han snakkede, lo, demonstrerede, sukkede, græd — det gik alt imellem hinanden. — „*Adieu, mes amis!*" ja da græd vi alle sammen; vi to kunde ikke komme fra ham, vi fulgte ham lige til Porten i Randers. „*A—di—di—dieu—Lu—lu—u—is!*"

Vi kunde ikke fatte os den hele udslagne Dag: Stylterne kom ikke i Gang før den næste, Nordbaggen hvilede sig i hele to, og Dragen blev hængende i den store Æsk Natten over og spoleret af Regnen.

Adieu, pauvre Louis! —

Jeg lever for Resten saa *là là*. I Førstningen var alt nyt; men nu, jeg har set, hvad her er at se, keder jeg mig tidt nederdrægtigt. De andre skyder Kaniner, men Jagt er ikke min Sag. Jeg kommer i et Par Huse, hvor der er ret vakre Piger; dem passiarer jeg en Times Tid med; men det bliver man ogsaa ked af i Længden — at sige naar man ikke er forelsket, og den Maladie kender jeg, Gud ske Lov! ikke.

Det er ellers Fanden til Tøser, de franske — nævner alting med dets rette Navn — rent ud; der er ikke et Ord i det hele Leksikon *Tabuh* for dem. Naar vore Damer vilde synke i Jorden af Skamfuldhed, saa staar de ret op og ned og ved af ingen Verdens Ting. Jeg gaar og spadserer med en sytten Aars nysselig Pige i Haven — hun bryder af midt i en Periode: „Hvor vil De hen, Mademoiselle?" spørger jeg; „*à la chaise percée*," svarer hun ganske ugenert, hopper ind, hopper ud igen, tjatter til Borden af sin Kjole og — fortsætter Samtalen. —

Og med alt dette, du Præst! er de saa kyske som Maanen — jeg tror næsten, det er fordi de snakker saa frit og intet forborgent har at rødme over.

Naa! om et Kvarter skal jeg paa Vagt. Faar jeg ikke andet at bestille, skal jeg snart skrive dig til igen. Adieu, Sjæleven!

Bouchain, Juni 1816.

Jeg har ham! jeg har ham! *pauvre Louis*, *petit Louis*, *cher Louis!* — *écoutez!* nu skal du bareste høre:

Der er en Familie her i Bouchain, charmante Folk, som jeg tidt besøger; man lider mig ret godt for mit Snakketøj.

For en tre Uger siden er Husets Damer — Mama og to Døtre — formerede med en lille forviltret Frøken fra Landet, en vittig Carnaille. Inden en halv Time var vi to saa fortrolige og skændtes, som om vi havde været Mand og Kone i tre Uger. Hun paastod, at alle Mennesker i Danmark kom til Verden med Træsko, at vi bor i hule Træer, spiser Agern og Ulvekød, og at enhver nygift Kone faar en Dragt Prygl i Morgengave af sin Mand. Jeg bejaede det alt sammen og forøgede end ydermere dette smigrende Maleri med adskillige lyse Penselstrøg. Jeg fortalte hende, at alle vore Fruentimmer kan tale lige fra Fødselen af, men at

de maa bære Mundkurv, som kun aflægges, medens de spiser og sover; at de dog har en fri Snakkedag om Maaneden, som alle Mandfolk da tilbringer under aaben Himmel; men at ingen tilstaas dem i Fisketiden, da Silden ellers vilde blive forjaget fra Kysterne. Nu var Konversationen i fuld Gang, det gik Slag i Slag; de andre Tasker lo, klappede i Hænderne, æggede og opmuntrede os. Jeg har aldrig haft en interessantere Underholdning. Du kan sagtens vide, at jeg kommer der saa ofte, jeg har Lejlighed.

Forleden Dag tager Louise — saaledes hedder Landsbypigen — imod mig med en dansk Hilsen: „Godda, min Ær! ar di sovett vel?"

Behagelig overrasket svarer jeg i samme Tungemaal; men hun erklærer, at hendes Sprogkundskab ikke strækker sig videre. Jeg tilbyder min Undervisning, hun tager mod den — dog først efter at jeg har maattet forsikre hende, at det Danske ikke skal fordærve hendes Taleorganer eller tage Façonen af hendes lille franske Mund. — Heloise og Antoinette vil ogsaa med. Det skal alt sammen drives efter en ny Metode, *l'enseignement mutuel* (indbyrdes Undervisning) og Louise være Bihjælper. Der skal vælges en Læsebog. Jeg foreslaar *Paul et Virginie;* men den forkastes som alt for tysk, alt for melankolsk. *Corinna* har samme Skæbne — den er for engelsk. Endelig bliver *Stella* enstemmig valgt; heldigvis kan jeg vedlægge den en dansk Oversættelse, og nu gaar det rask: mine vakre Elever gør enorme Fremskridt.

Allerbedst som jeg i Gaar giver min Time, siddende med Ryggen imod Døren, de andre tre foran mig, udstøder Louise et Skrig, springer op og kaster sig om Halsen paa en Mand, der staar bag ved mig. I Førstningen kan jeg ikke se hans Ansigt, thi hun bedækker det med sine Kys; men han er gammel — hans hvidsprængte Haar blander sig med hendes mørkebrune Lokker. Det er hendes *cher père:* det er — vor *pauvre Louis!* Jeg kendte ham paa Øjeblikket.

„Med Tilladelse, min Herre!" siger jeg, „har De aldrig været i Danmark?" —

„Jc!" —

„I Randers? i Aarene nogle og halvfems?" —

„Ja!" —

„Husker De da ikke Deres *petit Chrétien!*"

„*O mon Dieu!*" raaber han og omfavner mig — i n d a r m e r mig; thi saaledes udtrykkes nærmest det franske inderlige, stormende *embrasser.*

Han kunde huske alting — Frits! Han spurgte efter dig, efter din Fader, efter Jesper Degn med den lille snollede Paryk, efter vor arrige Husholderske — t y k k e h S a t a n n, som han kaldte hende — efter Morbærtræet uden for Havestuedøren og efter Peer Kusk, som altid titulerede ham Hr. Laadvig! Og hvor den gamle Mand var glad ved mig! Louise lo med Taarer i Øjnene — jeg havde aldrig troet, at det forviltrede Dyr kunde græde — og saa sang hun med komisk Rørelse: „*Où peut on être mieux*" *&c.*[3]. I Sandhed, det forekom mig, som om der pludselig var knyttet et Slægtskabs-Baand mellem hende og mig: saa nær som et hængende Haar havde jeg omfavnet og kaldt hende Søster.

Han er kommet for at hente Louise hjem og vilde have været borte i Gaar; men for min Skyld blev han til i Dag. Jeg kommer just nu fra at have fulgt dem til Vogns. Hm! jeg er halv flov, naar jeg tænker paa, at jeg lod ham rejse uden at faa det allermindste pillet ud af ham om Fortiden,da han kom gaaende paa sin Fod til Randers, hvorfor han emigrerede? hvordan han nu er kommet til den forfløjne Datter? etc. Men jeg faar ud at besøge ham; han bor kun et Par Timers Vej herfra og bad mig selv ret indstændig derom — hun med, kan jeg tro. „De har endnu ikke lært mig en dansk Arie," sagde hun, „jeg gad dog vide, hvordan det vilde klæde mig at synge Barbarisk?" Hm! det er naragtigt: jeg kan ikke egentlig sige, at jeg — saadan — ja, nu ved jeg snart ikke, hvad det var, jeg vilde sige. Jeg interesserer mig rigtignok for hende, for saa vidt hun er interessant at tale med; men for Resten er hun mig ganske ligegyldig. Følelse har hun vel, men den bliver rent overdøvet af hendes umaadelige Leen; den drukner i bare Vittigheder. Da hun omfavnede sine Veninder til Afsked, tindrede der et Par Taarer i hendes Øjne; men til mig sagde hun blot med et let og flygtigt Smil: „Adieu, min gotiske Ven!" „Adieu, min franske Spirrevip!" tænkte jeg; og „Lev vel, min danske Ven!" siger og mener din trofaste

Christian.

Bouchain, Juli 1816.

Sig mig engang, gamle Frits! hvad er Melankoli? Dersom det er denne hersens Benovelse, jeg nu undertiden sporer, saa maa jeg tilstaa: jeg kan ganske godt lide den. Ved du hvad, Frits! Det er ret interessant at være melankolsk; dog tror jeg, at det bør ikke vare for længe ad Gangen, for saa forfalder man let til Tænkning, Poesi og alskens forfængelige Spekulatser. — Man

kunde ogsaa allenfals brække Halsen, forudsat at man i Melankoli er genegen til at løbe sin Pande mod et Hus, et Træ eller mod en andens Pande, eller og at hænge sig over paa Rygningen af Stolen for gyngende at betragte Maanen. I Gaar Aftes dejsede jeg saaledes baglæns ned og brækkede Bagbenet — af Stolen.

Jeg vil næsten tro, at det er et usundt Sted, hvor han bor, vor gamle Louis; thi det er egentlig først siden jeg var derude, at jeg sporer hint Hang til Eftertanke og stille Maanebetragtninger: men saa skal F— stop! jeg ved, du kan ikke lide den Banden! og vor Armé er lige saa slem dertil som den, Oncle Toby stod ved; det maa være endemisk i Flandern. Egentlig vilde jeg sige, at — nu har jeg min S— min Tro! glemt, hvad det var, jeg vilde sige.

Jo! nu ved jeg omtrent, hvad det var: jeg vilde fortælle dig noget om Rougemont.

Saa snart min kære Louis var rejst, blev jeg betaget af en saadan Længsel efter ham, at jeg tre Dage efter red derud med en Vejviser i Spidsen. — Om Stedets Beliggenhed kan jeg ikke sige dig andet, end at der var en stor Have med mange Træer i, og at Louise sad paa en Bænk inden for Stakitporten og saa ud paa Vejen. Da hun blev mig var, sprang hun op, aabnede Laagen, tog mig under Armen og dansede med mig op til Huset. Gamle Louis tog mod mig i Døren og plirede saa venligt med sine smaa brune Øjne, at jeg ikke kunde bare mig for at falde ham om Halsen.

Hvilken Gæstfrihed, hvilken Hjertelighed er dog ikke disse Franskmænd medfødt! Jeg var som en gammel Ven — som en Søn af Huset; man vidste ikke, hvor godt man vilde gøre det. Fader og Datter firmede omkring mig: han kom med en Stol, hun med en Præsenterbakke; han stoppede mig en Pibe, hun tændte den ved Solen. Og saa kom hans Kone — ved du hvad, Frits! hun ligner bestemt min salig Moder; naar jeg ellers havde været vant til det — men det bruges nu ikke i Danmark — kunde jeg gerne have knælet for hende, saa ærværdig forekom hun mig, ikke formedelst Alderen — thi hun er endnu ikke langt over de fyrretyve — men formedelst en vis Højhed, Anstand og Værdighed i hendes Aasyn og hele Væsen.

Efter en Times levende Samtale gik Damerne bort for at besørge Middagsmaden.

„De er en lykkelig Mand, min Herre!" sagde jeg.

Taarerne traadte ham i Øjnene, han saa taknemmeligt og fromt mod Himlen.

„Gud har mangefold erstattet mig min Ungdoms Lidelser!" svarede han. „Kom!" vedblev han efter et Ophold, „jeg ved, De har et deltagende Hjerte; kom! mens vi er alene, skal De høre min Historie."

Han førte mig ud i Haven og fortalte følgende.

„I dette Hus er jeg født, i denne Have har jeg plukket de første Blomster og fanget de første Sommerfugle. Nu bor jeg her til Leje, skønt alle disse Ejendomme har tilhørt mine Forfædre gennem flere Aarhundreder.

Jeg var eneste Barn, tilkommende Herre af Rougemont, hvortil dengang hørte trende folkerige Landsbyer. Min Moder var død, før jeg kendte hende, og min Fader forblevet Enkemand; han kunde ikke afse mig, og derfor blev jeg hjemme til mit sekstende Aar undervist i Sprog, Matematik, Tegning og alle legemlige Færdigheder. Haven var min Legeplads og Skovriderens Datter Annette min eneste Legekammerat. Hendes Fader boede i hint lille Hus uden for Haven. Dengang laa det ved Indgangen til en Dyrehave, som strakte sig lige til Skoven; men Dyrehaven er for længst tilintetgjort: Indhegningen er nedrevet, Træerne fældede, og nu ser De kun Enge og Kornagre, hvor det fordum vrimlede af store Dyr.

Havens Grænser — om hvilke det hed: hertil skal du komme og ikke videre! — var betegnede med en tæt Hæk og udenfor en temmelig dyb og bred Vandgrøft. Engang stod jeg her som halvvoksen Dreng og adskilte de tætbeløvede Grene med mine Hænder for dog i det mindste at s e mig om i Verden. Paa den anden Side sad Annette — fire Aar yngre end jeg — og flettede en Blomsterkrans. Jeg raabte til hende — hun svarede — og snart var en Samtale i Gang. Den endtes med, at jeg bad om Kransen; hun kastede den til mig over Hækken. Jeg satte den paa mit Hoved og gik ind med Hatten i Haanden. Næste Dag paa samme Tid var jeg atter ved Hækken — Annette paa Engen lige overfor. Vi snakkede endnu længere sammen og gjorde ved Adskillelsen den Aftale, saaledes hver Dag at mødes. Et Par Uger fortsattes disse Stævnemøder. Jeg plukkede af Havens skønneste Blomster og kastede dem over til hende; hun sendte mig dem tilbage som Kranse. „Kom over til mig!" sagde hun en Dag. — „Jeg maa ikke," svarede jeg; „men kom du til mig!" — „Jeg kan ikke," sagde hun, „Grøften er alt for bred." Jeg banede mig en Vej under Hækken og saa, at hun havde Ret. Hvad var her

at gøre? Jeg grundede forgæves den hele Dag — om Natten udfandt jeg det: en Fjæl maatte lægges over Grøften. I Gartnerhuset fandt jeg en, slæbte den hen til Stedet og fik den med Annettes Hjælp lagt over det Vand, som adskilte os. Jeg traadte ud, rakte hende Haanden, og snart stor hun hos mig inde i Haven. Hvilken Glæde! op ad een Gang og ned ad en anden, fra Løvhytte til Løvhytte, fra Blomst til Blomst! Med Skørtet fuldt satte hun sig paa en Græsbænk og bandt Kranse — jeg plukkede Kirsebær og puttede hende i Munden. — Tilgiv mig, min Herre! at jeg opholder Dem saa længe med Begivenheder, som maaske kun interesserer mig selv; men De vil undskylde mig, naar jeg siger Dem, at min Kone — det er den lille Annette. Her er det Sted, hvor jeg lagde Fjælen over Grøften; netop der krøb vi under Hækken; af hint store Kirsebærtræ — det var dengang kun lille — plukkede jeg Bær til hende; og derunder var den Græsbænk, hvor min Fader første Gang traf os. „Hvem er du?" sagde han. — „Jeg er Annette," svarede hun og blev ved sit Arbejde. Glutten behagede ham; han tillod mig at lege med hende et Par Timer hver Dag.

Vi legede sammen i seks Aar; vi arbejdede ogsaa: hun lærte mig at binde Blomsterne — jeg lærte hende at tegne dem. Min Fader fattede saadan Yndest for den lille, at han lod hende tage Del i mange af mine Undervisninger — saa meget hellere som jeg i hendes Nærværelse viste mig langt flittigere, end naar jeg var ene. Saaledes lærte hun Fransk, Italiensk, at skrive, tegne og spille paa Guitar — langt mere end en Skovriders Datter den Tid havde godt af at vide. Uden denne Revolution, som rystede hele Verden, skulde en saadan Opdragelse have været hendes Ulykke.

Jeg gik i mit syttende Aar — jeg maatte ikke længer være Barn. Jeg skulde træde i mine Forfædres Spor paa Ærens Vej; jeg skulde løfte deres Sværd for min Konge. Siden Slaget ved Minden, hvorfra min Fader hjembragte en stiv Arm, havde han ophængt det paa Charosternes uplettede Skjold. Nu rakte han mig det med de Ord: For din Konge, dit Land og din Ære!

Jeg kom til Brienne og var i tvende Aar Kammerat med et Menneske, der siden satte Bourbonnernes Krone paa sit Hoved. Jeg gik derudfra som Løjtnant ved et Kyradserregiment, der ikke havde andet at bestille end at ride fra een Garnison til en anden. Saaledes henrandt syv Aar af mit Liv, om hvilke jeg ikke kan fortælle Dem andet, end at jeg hver Maaned regelmæssig skrev til min Fader, tænkte tit paa Rougemont og stundom

paa Annette, delte min Tid mellem Eksercits og Læsning, delte Pung, men ikke Udsvævelser, med mine Kammerater.

Efter otte Aars Fraværelse gensaa jeg mit Fødested. Regimentet var da forlagt til Rouen, og jeg erholdt fire Ugers Permission. Hvem skulde jeg her først møde uden Annette? Hun var paa Slottet som Guvernante for to forældreløse Niecer, som min Fader havde taget til sig. De gik spadserende paa Vejen hist. Jeg kendte slet ikke min Barndoms Legesøster; hun var nu voksen, en stor og majestætisk Skabning, i sin Ungdoms fulde Flor og dertil standsmæssig klædt; men hun kendte mig, og hendes Rødmen viste, at hun ofte maatte have tænkt paa mig. Hvad skal jeg sige Dem, min Herre! De kan selv gætte det: inden de fire Ugers Forløb konjugerede vi *Amo* igennem alle *tempora*. Vi begyndte med *Præteritum* — Fjælebroen, Blomsterkransen, Kirsebærrene o. s. v., formede deraf et himmelskønt *Præsens* og standsede først ved *Futurum*, da den gamle Baron Bethune Charost overraskede os i *Participio* med Mund til Mund og Barm ved Barm.

Han lod, som om han intet havde set, og kaldte paa mig. Jeg fulgte ham i ængstelig Forventning. Først i Stadsestuen mellem mine Forfædres Billeder standsede han og vendte sig mod mig. „Louis Bethune de Charost!" sagde han, „du k a n ikke ægte Skyttens Datter, og du m a a ikke forføre en uskyldig Pige! Gaa, lad din Hest sadle og rid straks tilbage til din Garnison!" — Jeg adlød — jeg kyssede hans Haand og forlod Rougemont uden at have taget Afsked med Annette.

Revolutionen tog sin Begyndelse. Kort efter min Tilbagekomst til Rouen blev Notablerne sammenkaldt. De kender vist saa meget til hin frygtelige Begivenhed, at jeg i min Fortælling kan indskrænke mig til det, som umiddelbart vedkommer min egen Skæbne. Mit Regiment, der talte gammeladelige, ægte royalistiske Officerer, blev opløst. Jeg drog hjem: Annette var ikke mere i Rougemont; min Fader havde for længst skaffet hende en meget fordelagtig Hovmesterindeplads i Arras. — Urolighederne tiltog, Emigrationen var allerede i fuld Gang. Mange Adelsmænd kom paa deres Udvandring til Rougemont og raadede min Fader at følge Strømmen. Men han var ikke til at overtale, han ansaa Uvejret for en blot forbigaaende Byge; han anede ikke, at det var en Landtorden, hvis Rædsler og Ødelæggelser skulde strække sig over den halve Verden. Et pludseligt Lynglimt aabnede hans Øjne, men kun for at vise ham den Afgrund, det nu var for silde at undfly.

En Morgen vækkede man mig med den Tidende, at Gaarden

var omringet af Bønder og andre, der saa ud som Købstadspøbel. Jeg kastede mig i Klæderne, greb mine Pistoler og min Kaarde og ilede ned. Min Fader mødte mig ubevæbnet i Vestibulen.

„Læg dine Vaaben bort, Louis!" sagde han, „her kan intet Forsvar finde Sted, vi maa tale os til Rette!" Jeg fulgte ham ud paa Trappen, mod hvilken Oprørshoben trængte frem under Sang og Skraal; vi bemærkede i den flere af vore egne Bønder.

„Børn!" sagde min Fader mildt og roligt, „hvad vil I?"

„Dit aristokratiske Blod!" lød en Stemme midt inde fra Flokken.

„Mit Blod," svarede han, „har jeg ofret mit Fædreland i mine stærke Dage; nu er jeg Invalid, vil I have mine forskudte Lemmer, saa tag dem, men skaan min Søn!"

Oprørerne begyndte at skamme sig, de forreste trængte lidt tilbage, da lød atter hin Røst: „Ned med Tyrannen!"

„Lebon!" raabte min Fader, „var jeg en Tyran, da jeg eftergav eders Fader alle hans Restancer, og da jeg laante ham Sædekorn, som jeg aldrig har krævet tilbage?"

„Det er sandt han siger!" lød en anden Stemme; „han har aldrig været os en streng Husbond."

„Visvas, Nonsens!" skreg Lebon, „alle de adeliges Dyder er kun glimrende Laster!" Et vildt Bifaldsbrøl fulgte dette Indfald.

„Gør nu kort Proces!" lød det igen, „stød ham ned! han spiller under Dække med Capet og den østerrigske Tæve[4]."

„Lad saa Loven slaa ham!" sagde en anden, „lad os føre ham og hans Hvalp til Arras! der er flere af den Ulveyngel!"

Dette Raad blev enstemmig antaget; en Del omringede os og førte os bort, en anden trængte ind i Huset og udplyndrede det. — Paa Vejen til Arras var vi ofte i Fare for at blive myrdede; men den, som havde raadet at fængsle os, og i hvem vi genkendte en af min Faders forrige Tjenere, gik bestandig nær ved os og holdt den rasende Hob tilbage med den Forsikring, at vi vilde vorde offentlig henrettede og saaledes yde Folket en værdigere Hævn.

To lange sørgelige Aar tilbragte vi i Fængslet. Imidlertid havde Anarkiet rejst sin blodige Trone, Guillotinen, over hele mit ulykkelige Fædreland. Konventet rasede og udsendte sine Bødler fra Paris til alle de andre større Stæder; til Arras kom Lebon, dette afskyelige Uhyre, hvis Navn aldrig vil glemmes i denne Stad, saa længe den endnu har en Sten paa den anden. Fængslerne fyldtes, Mordmaskinen blev oprejst og begyndte sit blodige Arbejde. Hver Dag hentede den nogle af Fangerne, og

andre kom i deres Sted. Min Fader og jeg havde af Arrestforvareren lejet os et særskilt Værelse; thi vi havde før Bortførelsen fra Rougemont hemmelig forsynet os med Penge.

En Morgen, da jeg som sædvanlig kom ind i det almindelige Forsamlingsværelse for at tage Afsked med de dødsdømte og lede efter Venner eller Bekendte blandt de nysankomne — faldt mit Øjne straks paa en af de sidste: det var Annette! Jeg trængte mig hen til hende — hun sank med et Skrig til mit Bryst.

„Døden, min elskede!" raabte jeg, „gør os nu alle lige! Nu er du min for evig —"

„— For Evigheden!" hviskede hun.

Ulykken hærder ofte, men den kan ogsaa blødgøre og forædle; man omringede os med Deltagelse, med Lykønskninger og Beklagelser.

„Arme Pige!" sagde jeg, „hvad er din Brøde?"

„At jeg elsker Dem!" svarede hun.

„Kom med til min Fader!" raabte jeg, „nu vil han velsigne sin Søns elskede. Al Standsforskel er ophævet, og der gives nu kun gode og onde; de sidste sejrer, derfor maa de første slutte sig des fastere tilsammen."

Min Fader modtog hende med aabne Arme. „Annette!" sagde han, „jeg billiger Deres Kærlighed; thi Skillevæggen mellem Dem og min Søn er nedrevet — elsker hverandre! men tænker paa, at eders Ægteskab først skal fuldbyrdes paa hin Side af Graven."

Jeg spurgte om Annettes Skæbne, og hun fortalte:

„Siden jeg forlod Rougemont, har jeg — paa eet Punkt nær — levet ret behageligt i den brave Lefevres Hus. Længe beskyttede hans borgerlige Stand ham for Mistanke og Forfølgelse, men han var rig, det fordømte ham. For to Dage siden underrettedes han hemmeligt om, at han var denunceret som den, der honorerede de Veksler, Emigranterne i Udlandet lod trække. Han samlede straks alle sine rede Penge og Kostbarheder og flygtede til en Ven paa Landet. Sit Kontor overgav han til en tro Betjent — sit Hus og sine Børn til mig. Jeg tilbragte fire og tyve Timer i ængstelig Forventning. I Morges fløj Døren op, og efterfulgt af fire Nationalgardere indtraadte en Mand med en støvet Hat, en aabenstaaende, luvslidt Frakke, lange Matrosbukser og slubrende Støvler. En stor, krum Sabel slæbte efter ham henad Gulvet.

„Hvor er Lefevre?" raabte han.

„Jeg ved det ikke, Borger!" svarede jeg.

„Er du hans Kone?" —

„Nej."

„Hans Datter?" —

„Nej."

„Hans Maitresse?" —

„Jeg er fransk Borgerinde!" svarede jeg.

„Godt!" raabte han, „vil du elske mig? Jeg er Lebon, Medlem af Nationalkonventet, den suveræne Nations Repræsentant og Frihedens Forsvarer. Arras-Borgere!" sagde han til Gardisterne, „gennemsøger Huset og ser efter, i hvilken Krog Aristokraten har forstukket sig!"

„De gav sig nu til at lede i alle Værelser.

„Han vendte sig atter til mig. „Borgerinde! jeg kan godt lide dig; vil du følge med og lette mig mine uhyre Arbejder? Vil du dele en ægte Republikaners Seng?"

„Jeg rejste mig i Harme og raabte: „Nej!"

„Han smilte og strøg sig om sin Knebelsbart. „Hvem vil du helst omfavne — mig eller Guillotinen?"

„Den sidste!" svarede jeg.

„Ogsaa godt!" raabte han, „du er en fri Borgerinde! Du skal have din Villie."

„En Gardist kom just ind; Lebon sagde til ham: „Se her har vi en af de Damer, der blander Kortet for Emigranterne —!"

„— Meget rimeligt!" afbrød denne, „for hun har længe været hos Charost paa Rougemont."

„Bravo!" raabte Lebon, „han sidder her i Fængslet og venter sin velfortjente Straf -- lad denne barmhjertige Søster komme hen og trøste ham! Lystig, min smukke! du skal snart danse Karmagnolen!"

„Gardisten gjorde en Entrechat og bød mig sin Arm. „Maa jeg engagere Deres Naade?" raabte han med et spottende Smil. Jeg bortstødte hans Arm og ilede foran ham til Fængslet." — —

Næste Morgen bragte os vor kære gamle Præst fra Rougemont — en sand Trøster for os, en modig Vejviser paa den blodige Bane, hvis Betrædelse forestod os ethvert Øjeblik. Han opdagede snart Forholdet imellem Annette og mig og saa tillige, at min Fader billigede det.

„Hr. Kaptajn!" sagde han en Dag til mig, „De og Annette elsker hverandre; Deres Kærlighed er ren, thi dens Maal ligger i Aandernes Land; men lad den allerede her vorde helliget ved Religionens Sakramente! Lad mig forene Dem ved Kirkens velsignede Baand — ikke som Elsker og Elskerinde, men som Mand og Kvinde skal De da træde for den Allerhøjestes Dommertrone!"

Denne Tanke, som hidtil endnu ikke var faldet mig ind, vakte

de heftigste Følelser i min Sjæl: Annette min Hustru — og dog for mig ren, hellig som en Engel, som en forklaret Aand — denne Forestilling havde noget sødt, ophøjet sværmerisk; men — vilde ikke denne inderligere Forening gøre Døden bitrere? og om nu denne fordrede kun en af os? om den anden mulig skulde vorde frikendt? Dog, mine Tvivl forsvandt alle i det henrykkende Haab: at kunne kalde Annette min Hustru — om endog kun en eneste Dag. Vi talte med min Fader; han gik snart over til vor ærværdige Vens Anskuelse. Vi talte med Annette; hun vægrede sig, hun fremkom med en Indvending efter den anden; hun vilde endog heri se noget formasteligt, en Slags Trods mod det uransagelige Forsyn, hvis Styrelse ikke syntes at ville tillade os nogen nærmere Forening i dette Liv. Men hvor længe kunde hun vel modstaa Præstens Forestillinger og Elskerens Bønner? Vi blev viede saa kirkeligt, som det i et Fængsel lod sig gøre. Akten foregik i den fælles Forsamlingssal, og alle vore Medfanger ønskede os til Lykke og viste en Glæde, som om vi havde befundet os i fuldkommen Frihed, og denne Dødens Forgaard genlød af et Gildelags muntre Larmen. „Ret, Broder!" raabte en fordums Krigskammerat til mig, „hold du kun Døden for Nar og stjæl fra den graadige Knokkelmand enhver Glæde, som Livet endnu har tilovers for dig!" Min Fader befriede nogle af de Louisd'orer, som skjulte sig mellem hans Skosaaler, og et festligt Maaltid — Overflod af Mad og Vin — indbød snart alle Fangerne til en Nydelse, der — for seks af dem var den sidste.

Mod Enden af Gildet, som Stemningen var muntrest og Skaalerne gik flittigst omkring, indtraadte vor daglige Gæst — den Herre, som afhentede de indstævnede til Revolutionstribunalet, hvorfra der kun gik een Vej: den til Retterstedet. Ved Synet af denne Dødsherold forstummede Selskabet, Samtalen standsede, og de fulde Glas blev sat ned igen. „Hvem gælder det nu?" denne Tanke gennembævede alle Hjerter. Annette greb min Haand. „O Gud, Louis!" sukkede hun ængstelig. Charon — som vi kaldte ham — fremtog sit Papir og begyndte at oplæse Slagtoffernes Navne. Det første var Louis! — Annette udstødte et Skrig og omspændte min Hals med sine Arme; hun trykkede sit Ansigt ind mod min Barm, som om hun der kunde undgaa at høre den frygtelige Lyd af mit Navn. „Louis — Louis — Bet —"

Han stammede og kunde ikke læse Navnet. Hvilken rædsom Forventning, hvilken pinefuld Spænding! En opmærksom Tilskuer maatte snart kunne have talt, hvor mange der iblandt os hed Louis.

Et ungt Menneske — en fordums Købmand — sprang utaalmodig op. „Det er Skade," raabte han, „naar Embedsmænd ikke kan læse; jeg hedder Louis og gad dog vide, om det er min Dag i Dag?" Han gik hen, saa over Karons Skulder og læste: „Louis Bethouillere! Rigtigt! saaledes hedder jeg." Han gik rask tilbage til sin Plads, fyldte Glasset, rakte det i Vejret og raabte med høj og munter Stemme: „Mine Herrer og Damer! De maa tilgive; en vigtig Forretning byder mig at gøre Brud paa et godt Lag — velbekomme os alle sammen! *à revoir!*" Han stak sit Glas ud og sagde: „Nu vel, min gode Færgemand! hvem flere i Baaden?"

„Pierre Guignaud!" lød det.

En Flinkfyr, før Revolutionen en af Byens Kavalerer, rejste sig op og sagde: „Her er jeg! Man siger, Motion skal være sund oven paa Maden — faar jeg en Dame til Borddansen?"

„Dertil kan der blive Raad!" svarede Charon, „her har vi en — Henriette Prunel!" En ung, smuk, meget bleg Pige rejste sig og skød sin Stol tilbage; en pludselig Rødme overfor hendes Ansigt, der virkelig syntes oplivet af en uventet Glæde.

„*Eh bien, mademoiselle!*" raabte Friskfyren, „vi to kommer ikke mere til at sidde over."

„François Derutter!" vedblev vor Charon. En gammelagtig Mand — fordums Søofficer — saae sig langsomt om efter Oplæseren.

„Jeg er straks klar til at lette," sagde han med en hul Røst, spiste derpaa rent af sin Tallerken og tømte sin Flaske.

„Marie Moudon!" lød det igen. En ung femtenaarig Pige segnede besvimet om i sin Moders Arme. „O, I Tyranner!" skreg denne, „hvorfor hende? Hvorfor ikke mig ulyksalige?"

„Madame!" bemærkede Springfyren, „de yngste og skønneste gaar først fra Haanden."

„Baptiste Ramoneur!" lød det sidste Gang, og Oplæseren sammenlagde og gemte den frygtelige Rulle. En Olding — en Præst, som ej havde villet aflægge Konvent-Eden — foldede sine Hænder og sagde med en Helgens fromme, milde Aasyn: „Jeg takker dig, min Gud og Skaber! for dette Maaltid, hvormed du for sidste Gang har vederkvæget mit gamle Legeme! Jeg nedlægger det nu snart i det Støv, hvoraf det er taget, — giv mig og os alle en salig Opstandelse ved dit evige Naadesbord — Amen!" Han rejste sig, bukkede for hele Selskabet og fremrakte først den indtrædende Slutter sine Hænder at binde. De andre fulgte hans Eksempel efter en kort Afsked med deres kæreste Venner og Be-

kendte. Spraderen kunde endnu ikke bare sig, men sagde i Forbigaaende et tvetydigt Bonmot til Bruden.

Da de dødsdømte var borte, hensank alle tilbageblevne for en Stund i tavs Vemodighed, til min før omtalte Krigskammerat først opmandede sig og sagde: „Atter en Opsættelse af fire og tyve Timer! lad os ikke græde dem bort, mine Venner! Tænk paa, her er Bryllup! de nygifte maa ikke se andre end glade Ansigter!" Han fyldte sit Glas og istemte en munter Vise. Jeg omfavnede min Brud under en stormende Blanding af Glæde over denne korte Frist og Frygt for den dunkle, dødssvangre Fremtid. Min Fader kom hen og indesluttede os begge i sine Arme." — —

Saa vidt i sin Fortælling kom min kære Louis — jeg kan ikke ret vænne mig til at kalde ham Charost — da et Par hvide Hænder foldede sig over hans Øjne; han drog dem ned til sine Læber og kyssede dem: det var Louise! Hun havde med en Sylfes eller Alfes Lethed (jeg ved ikke, hvilken Lignelse passer bedst, derfor tager jeg dem begge to) listet sig hen til den Bænk, hvorpaa vi sad. Hun betragtede mig vist et Par Sekunder, derpaa for hun med sit Lommeklæde hurtigt hen over min Kind. „Jeg kan se," sagde hun med et fortryllende Smil, „at denne Taare tilhører Familien Charost — Fader! nu har du fortalt denne blødhjertede Barbar din Historie!" Han greb min Haand med et inderligt Tryk og bøjede sit Ansigt bagover — Datteren bedækkede det med Kys. „Mig ogsaa, Papa!" hviskede en sød, bævende Stemme, og Hustruen sank ned ved hans Side og slyngede Armen om hans Hals. Det er en velsignet Familie.

Da vi havde spist, maatte jeg tage Afsked; men jeg har Slutningen af hans Historie til Gode — den henter jeg i Morgen. Det, jeg allerede har hørt, forekommer mig som et opdigtet Eventyr; jeg kan ikke ret forestille mig, at Herren og Fruen paa Rougemont er hine til Døden indviede Ofre — jeg brister af Nysgerrighed efter at erfare deres utrolige Frelse. Imidlertid drømmer jeg om intet andet end Sansculotter, Revolutionstribunaler, Guillotine og — Bryllup. Det løber rundt i mit Hoved, — Adieu, Frits!

Bouchain, Juli 1816.

Frits! jeg er forelsket. Længe mærkede jeg, at det var ikke rigtigt fat; først troede jeg, at det var Melankoli; siden blev jeg bange for, at det skulde være en Begyndelse til Brystkrampe; men nu ved jeg bestemt, det er slet ikke andet end Kærlighed — jeg elsker den Heks, den Louise — faar jeg hende ikke, saa dør

jeg — Adieu! — Dog stop lidt! jeg har mere at fortælle dig, naar jeg blot kan samle det; men hun staar uafladelig for mig, den velsignede Glut! jeg ser alle Vegne det søde Gefjæs: det svæver paa Spidsen af min Pen og danser op og ned mellem Linierne. — Naa! vær nu ordentlig, du forviltrede Tøs! og lad mig have Ro at skrive til min kære, kære Fritsemand! Du kan jo krybe ind i mit Hjerte saa længe og blot holde dig fra mine Papirer! — Saa! sid du nu der! —

Hvor var det vel, vor Louis slap i sin Fortælling? Rigtig! det var ved Brylluppet i Fængslet. — Han indføres atter talende:

„Taffelet var hævet. Min Fader, Præsten og vi to Ægtefolk trak os tilbage fra Selskabet og tilbragte i vort Værelse det øvrige af Dagen. De vil maaske næppe tro det, men jeg forsikrer Dem: endskønt det dræbende Staal hang i et Haar over vore Hoveder, var vi dog dristige eller forvovne nok til at holde fast paa et Haab, der ikke var rimeligere end den febersyges fantastiske Drømme. — Det var paa vor sædvanlige Sengetid: min Fader begyndte at nikke, Præsten rejste sig for at bede Godnat og ledsage Annette til det Værelse, jeg hos Slutteren havde lejet for hende. Jeg trykkede et brændende Kys paa hendes Læber. „Sov sødt, min søde Brud!" hviskede jeg og udbredte mine Arme til endnu een Omfavnelse; men den gamle Præst satte sin Haand blidelig for mit Bryst. „Kære Søn!" sagde han, „hun tilhører allerede Himmelen; hun er dens indviede Brud — Abeilard! elsk og frasig dig din Heloise!" Han drog hende med sig, og Døren faldt til.

Min Fader laa allerede i en dyb og rolig Søvn. Jeg sad endnu halv afklædt paa Kanten af min Seng — vaagen og dog drømmende; da stod la Fosse — Kyradserløjtnanten — foran mig; jeg havde ikke mærket hans Komme.

„Charost!" hviskede han, „er det en Maner? Bruden har vist længe ventet, og De sidder endnu her? Hvad er det for anakoretiske Grimasser?"

„La Fosse!" sagde jeg, „hvad tænker De paa, lige ved Gravens Rand —"

„— Vi gaar alle paa Gravens Rand," — svarede han, „fri og ufri — i Dag Bryllup, i Morgen Begravelse: det kan hændes uden Guillotinen. Naar man altid vilde tænke paa Døden, der kan være vore Tyranner maaske nærmere end os, saa skulde man aldrig gifte sig, men lade Menneskeracen rent uddø. Er De en Brudgom? Er De en Kriger — fransk Ridder, og frygter for Døden i det Øjeblik, Livets saligste Time slaar for Dem?"

„Ak, Kammerat!" sukkede jeg, „hold op at friste mig! Guillotinen staar bag ved Brudesengen."

„Den staar ogsaa bag ved Deres egen!" sagde han ærgerlig, „nyd, saa længe De kan! jo kortere Deres Tid skal være, jo mindre har De at skænke bort; tag derfor alt med, hvad der bydes Dem! Vis Døden, at De ikke ænser den; eller om De saa vil: vis Forsynet, at det endnu ikke har mistet Deres Tillid!"

Han slukkede Lyset, tog mig ved Armen og førte mig med sig. Jeg lod mig lede som en beruset. Ved Annettes Dør stod Slutterens Kone med en Lampe. Hun smilede, satte en Hovednøgle i Laasen og lukkede sagtelig op. La Fosse skød mig ind og trak Døren til sig.

Otte Dage indrømmede Skæbnen os — paa den niende slog Adskillelsens Time. Vor Charon oplæste, som sædvanlig, Slagtofrenes Navne. Tre uvedkommendes blev nævnede, det fjerde var Annette Dubois! Samlingen forlod mig; jeg fornam ikke det Afskedskys, hun trykkede paa min kolde Pande. Jeg vaagnede i en Feber, som for fjorten Dage berøvede mig Forstanden og skænkede mig en lykkelig Bevidstløshed. Da Bevidstheden omsider vendte tilbage, forekom det mig, at jeg havde sovet hele Aar; mit Giftermaal, min korte Lyksalighed i min Hustrus Favn, hendes Bortgang — alt fremstillede sig i min Erindring som en længst forsvunden Ungdomsdrøm. Velgørende Selvbedrag! Tiden, som læger alle Saar, havde ved Sygdommen faaet en saadan Udstrækning for mig, at mit Hjertes dybe Vunde allerede syntes langt ældre og derfor mindre farlig og smertefuld. Uden denne Aandsfraværelse, uden denne Legemsudmattelse skulde jeg næppe have overlevet hin Katastrofe — hvad siger jeg? denne Sygdom frelste virkelig min Fader og mig fra Guillotinen; De skal høre hvorledes.

Da jeg var kommet til mig selv, var den første, jeg spurgte efter, vor kære Præst, den anden La Fosse — thi Annettes Navn kom ikke over mine Læber; det laa begravet og indgravet i mit Hjerte som en hellig Løndom, der gemmes til Evigheden. — Min Fader foldede sine Hænder og saa til Himmelen. „Hisset, min Søn!" sagde han, „lønner Gud de ædle, som gik i Døden for dig og din Fader! — Hør og velsign deres Minde! Tilbed et Forsyn, der atter kalder dig tilbage til Livet og Friheden! — For otte Dage siden havde jeg i fire og tyve Timer intet set til disse vore Venner, der stedse skiftedes til at vaage og pleje dig. Du var faldet i en dyb Søvn. Jeg gik ind i Forsamlingsstuen — de var ikke der. Jeg spurgte om dem: en af Fangerne fortalte mig, at de alt den forrige Dag var guillotinerede. Dødsherolden havde

kaldt paa Charost, Fader og Søn. Fader Tirlemont traadte frem under mit Navn og raabte til Forsamlingen: „Min Søn Louis! hvor er du!" — „Her!" svarede la Fosse. Tribunalets Officiant og Vagten kendte hverken dem eller os; de øvrige Fanger tav, grebne af Beundring over en saadan heltemodig Opofrelse. Man vidste, at Lebon paa nogle Dage havde forladt Arras; deres ædle Bedrag lykkedes — de led Døden for os. Fromme Tirlemont! du fulgte din Frelsers Eksempel! Arme la Fosse! dit Hjerte var nu kun tilgængeligt for een Følelse — Venskabets. Du havde samme Dag erfaret din Moders, din Søsters og din elskedes Henrettelse i Nantes. Og her, min Søn! hør hvilken frelsende Stemme der tilhvisker os i Røverhulen!" Han fremtog en lille Billet og læste: „Min gamle Velgører! mindes De endnu Deres Jean Petit, han, som havde saadan uimodstaaelig Lyst til Søen, og som De lod undervise i Navigationen, og som De forsynede med Klæder og Penge? Det er nu tyve Aar, siden jeg forlod Rougemont og gik til Martinique. For tre Aar siden kom jeg tilbage derfra og bosatte mig som velhavende Købmand i Douanenez. Revolutionen rev mig ind i sin Hvirvel: jeg greb Kaarden og har nu befundet mig tyve Maaneder her i Arras som Bataillonschef. Jeg staar mig godt med et af Tribunalets Medlemmer. Han viste mig Listen over de fangne og henrettede, og samme Dag skulde De og Deres Søn høre til de sidstes Tal. Jeg blev i Retten for at prøve noget til Deres Redning: da ser jeg den ærværdige Pater Tirlemont og en ubekendt, som tilegner sig Deres Navne. Jeg mærker Hensigten og tier. Af en Veninde — hvis Navn intet gør til Sagen — erfarer jeg, at De begge var i Live. Ved samme Veninde lader jeg Dem vide, at jeg ved Midnatstid den 13de dennes (det er over Morgen) indfinder mig ved Fængslet. Hun skal hjælpe Dem ud. Vi gaar til min Bopæl, hvor passende Forklædning og falsk Pas vil bringe Dem over Grænsen. Jeg ved, De er uskyldig i den Brøde, hvorfor De er beskyldt, og at den gode Lebon har et Horn i Siden paa Dem fra gammel Tid af. De var engang min Velgører — en Fader for mig, og — Taknemmelighed er en republikansk Dyd. Mit Brev maa De for Følgernes Skyld tilintetgøre!" — Han brændte det, saa snart jeg havde erfaret dets Indhold.

Lyst til Livet vaagnede atter hos mig, især da jeg saa, at min Fader endnu elskede det. Vor Flugt blev besluttet og lykkedes. Petits Veninde — Arrestforvarerens smukke Datter — hjalp os ubemærket ud; vor Frelser modtog os, og ved hans Bistand og Pengeunderstøttelse naaede vi uden Hindring Tysklands Grænser.

Flere beskrev os Danmark som et godt Land for fremmede, og vi besluttede at søge vor Tilflugt der. I Hamborg faldt min Fader i en tærende Sygdom — en Følge af Sorg, Fængslet og Flugtens Besværligheder. Ak! hans jordiske Levninger fandt et Hvilested paa hin Side Elben. Han døde i mine Arme, og jeg var ene i Verden, uden Fødeland, uden Slægt, næsten uden Penge. Min Kummer var stor; dog — min Konstitution var endnu stærk nok til at modstaa saa mange og dybe Sjælslidelser. Jeg vandrede fra By til By — stedse mod Norden, jo længere fra mine Genvordigheders Hjem, jo bedre; Randers blev — som De ved — min Landflygtigheds Maal."

Her blev vi atter afbrudt; men Slutningen haaber jeg snart skal følge. Fru Charost kom ind med en bekymret Mine og leverede ham et Brev. Han læste det, rynkede Panden, knugede det sammen og gik nogle Gange heftigt op og ned ad Gulvet. Jeg følte, at jeg ikke turde opholde mig længer, og red. Idet jeg lod min Hest gaa ganske langsomt forbi Haven, saa jeg over Hækken Louise siddende i en Havestol. Hendes Hoved var bøjet tilbage, hun holdt et Tørklæde for Øjnene — jeg kunde se, at hun hulkede. Da, Frits! da faldt det som Skæl fra mine Øjne; en trykkende Smerte i mit Bryst sagde: „Christian! du elsker hende!" Og hun? — Gid F..... havde alle Vagter, Regnskaber og Skyldbøger og alt det forbandede Kram! Før om otte Dage faar jeg ikke min Skæbne at vide — om jeg ikke kreperer forinden af Utaalmodighed.

Rougemont, August 1816.

Allerkæreste Frits!

I Dag skriver vi — lad mig se! den 6te — ja, saa kan du ikke faa Brevet til den 7de; det er Skade! for ellers vilde jeg bede dig tømme en Flaske Præstevin — om du ingen bedre har — til Ære for højædle og velbaarne Hr. Kaptajn Christian von Rosenberg og Frøken Louise Bethune de Charost, som paa samme Dag agter at indtræde i den søde Forlovelsesstand. Ja, min sødeste Pastor! Jeg er det lykkeligste Asen, som findes baade under Solen og Maanen: Louise elsker mig — det er Tekstens Ord.

Men det er sandt: Du er en smuk, ordentlig, adstadig, bestemt, systematisk Herre, som ikke lider en alt for rapsodisk Galimathias: jeg skal stræbe at nedtvinge min forlibte Galopade til en jævn historisk Pasgang.

Som jeg nu skal fortælle: jeg red da i Gaar atter herud. Min tilkommende Svigerpapa var som sædvanlig mild og venlig, men dog lidt vemodig stemt — Mama og Louise ligesaa. Her maa sonderes! tænkte jeg. Jeg bliver alene med Fatter og begynder saa smaat at føle mig for — da slipper det ud; Lejen er ham opsagt — han skal herfra — han skal forlade Rougemont, det kære Rougemont, hans Fødested, hvor han har tilbragt sin Barndom og seksten lykkelige Manddoms-Aar. Stedets Ejermand er død og har testamenteret det til Jesuiterne. Familien har vel det, hvormed den saa taalelig kan slaa sig igennem; men at forlade Rougemont! — Da farer der mig en himmelsk Tanke igennem Hovedet: jeg springer op, griber begge hans Hænder og siger: „Jeg har et Rougemont derhjemme!" —

Han trykkede mine Hænder til sit Bryst, Taarer trillede ned over hans Kinder. „For mig maaske, kære Kaptajn!" sagde han langsomt, „men —"

Jeg slap hans Hænder og sprang af Sted ind i Havestuen til Moder og Datter. „Madame! — Mademoiselle!" begyndte jeg, „jeg er Adelsmand, jeg ejer et Gods — er fri — min egen Herre! —" Louise blegnede — „Jeg — jeg nedlægger min Frihed, min Formue, mit Sværd for den elskede Louises Fødder."

Fru Charost rejste sig med Værdighed; en svag Rødme viste sig og forsvandt i hendes ædle, majestætiske Ansigt.

„Hr. Kaptajn!" sagde hun, „De nærmer Dem en Familie, som er fattig, husvild, fremmed —"

„Fremmed?" afbrød jeg, „fremmed? Vor Tænkemaade er ens, vor Religion ligesaa — og dersom Kærlighed er et Baand mellem ligesindede —"

Louise traadte hen for mig; hun rødmede som den nys udsprungne Rose; hendes dejlige Øjne svømmede i Taarer; et Smil bævede om hendes søde Mund. Hun rev sin Handske af og rakte mig sin Alabastes Haand. „Hr. Kaptajn!" sagde hun med sin Englestemme, „jeg elsker Dem — gør mine Forældre lykkelige!"

Jeg trykkede hende til mit lyksalige Hjerte. — Moderen lagde sine Hænder velsignende paa vore Hoveder. Louise havde skjult sit Ansigt ved mit Bryst; hun saa i Vejret og sagde med hin fortryllende skælmske Mine: „Men eet Vilkaar! ingen Mundkurv!"

„Ingen!" raabte jeg og gav og tog det første Kys, „ingen uden denne!"

Hun fløj fra mig om Moderens Hals — om Faderens, der i Døren havde været Vidne til denne rørende Scene.

Men for denne nye Historie vil du vel ikke skænke mig Slut-

ningen af den gamle? Du ønsker vel at vide, hvorledes vor stakkels Louis genfandt sin Annette? Han skal selv fortælle det!

„Min kære Søn!" sagde han i Morges, medens vi en Timestid havde Ro for Damerne, „De mindes maaske den sidste Gang, jeg var hos Dem i B**** for at tage Afsked? De fulgte mig til Randers og gav mig de mest rørende Beviser paa Deres Velvillie for mig. Jeg tror ikke, at jeg, saa ømt som jeg burde, besvarede Deres barnlige Kærtegn — ak! mit Hjerte var i Frankrig, min Sjæl var heftig bevæget af Længsel og af et dunkelt Haab, et Brev fra min republikanske Ven Petit havde vakt.

Han skrev mig til, at han af en tilbagevendende emigreret havde erfaret, at jeg opholdt mig i den danske By Randers; at Tingene siden min Flugt havde faaet en uhyre Forandring; at han var Ejer af Rougemont, og at det stod aabent for min Modtagelse! For Resten kunde jeg uden Fare komme tilbage, ja maaske endog finde en fordelagtig Ansættelse i den nye Regerings Tjeneste. Han endte med at bede mig fremskynde min Hjemrejse, da kære Venner med Utaalmodighed ventede mig.

Jeg rejste, jeg ilede, jeg naaede Rougemont. Haveporten d e r stod paa Klem. Dybt bevæget af smerteglade Følelser, af lyse og af mørke Erindringer, nærmede jeg mig Huset. Udenfor paa Trappen sad en lille nysselig Glut og bandt Kranse — Himmel! det var min Annette op ad Dage — livagtig som jeg for tyve Aar siden saa hende paa Engen. Jeg tog hende i mine Arme og bedækkede hendes venlige Ansigt med Kys.

„Hvis er du, lille Engel?" sagde jeg.

„Jeg er Moders," svarede Barnet.

„Er du ikke ogsaa Faders?"

„Faders?" svarede hun og saa forundret paa mig, „jeg har ingen Fader."

„Hvad hedder da din Moder?" spurgte jeg igen.

„Hun hedder Mama," svarede Glutten.

I det samme hørte jeg et Skrig — jeg saa op — Annette stod for mig, bleg, skælvende af Glæde, nær ved at segne i Afmagt. Ja! min Søn! det var hende — det var min elskede, min tabte Hustru; og Barnet — det var Deres Louise.

Hvorfor skulde jeg forsøge at skildre vor Henrykkelse? Det var en Umulighed. Det var et af de Forspil paa Evighedens Glæder, som et naaderigt Forsyn giver os svage, vankelmodige Mennesker — et Glimt af Gensynets Fryd i det himmelske Fædreland — en Anelse om Saligheder, for hvilke de dødelige endnu intet Ord har fundet.

De er vist lige saa forundret — om ikke lige saa henrykt —

som jeg over min Annettes underfulde Frelse? Hør, kære Søn! — Da hun med unævnelig Smerte havde maattet rive sig løs fra sin af Forfærdelse hendaanende Ægtefælle og blev ført for Bloddommerne, indgød hendes bestemte Svar og Væsen, hendes heroiske Kulde — ak! de vidste ikke, at det var den haabløse Fortvivlelses — disse en Slags Deltagelse: — hun blev frikendt. O Gud! hendes Frihed var hende endnu til ingen Gavn — i samme Øjeblik, som den forkyndtes hende, var hendes Forstand borte. En af Tilskuerinderne, en velhavende Kone, følte Medlidenhed med hendes Tilstand. Hun lod hende føre til sit Hus og pleje med megen Omhu, indtil hun efter fire Maaneders Forløb atter blev sig selv mægtig. Hun spurgte om mig: jeg var guillotineret tillige med min Fader — vi stod jo begge paa de henrettedes Liste. Denne sørgelige Underretning skulde maaske have berøvet hende Livet, dersom hun ikke havde følt, at hun snart skulde give det til en faderløs Skabning — en Arvedel, et betroet Klenodie fra den dyrebare, hedenfarne Ægtefælle. Denne Forestilling gav hende Styrke. Hun aabenbarede sin Tilstand og sin hele Historie for Madame Petit. — Det var hende, vor Petits Kone; han selv var ved Armeen. Hun unddrog hende ikke sin moderlige Kærlighed, men beholdt hende hos sig og underholdt hende tillige med min Datter — som Moderen efter mig havde kaldt Louise — i næsten fire Aar.

Ved denne Tids Forløb kom Petit tilbage som General, Ridder og Invalid. Da han hørte, hvem Annette var, overraskede han hende med den for hende hartad utrolige Efterretning om min Frelse og indgød hende det meget sandsynlige Haab, at jeg endnu maatte være i Live. Førend han kunde anstille Undersøgelser over mit Opholdssted, begav det sig saa heldigt, at en fra Danmark hjemkommende Adelsmand i et Selskab, hvor Petit var til Stede, kom til at nævne mig og mit daværende Hjem. Og saaledes kaldtes da Deres stakkels landflygtige, venne- og frændeløse Louis tilbage til sin Fødestavn, til en Hustrus Barm, hvem han længe havde begrædt som et Bytte for Graven, og til en Datters Omfavnelse, hvis Tilværelse han aldrig havde anet.

Den gode Petit overlod mig Rougemont til Afbenyttelse og vilde maaske ganske have overdraget mig samme, dersom ikke Døden — en Følge af hans Saar — havde snarlig bortkaldt ham. Hans Kone fulgte ham hastig efter. De havde ingen Børn, og Rougemont tilfaldt en Broder af hende, hvis nylig indtrufne Død gør mig husvild. En Kapital, som min Fader havde til Gode i Arras, og som Skyldneren var saa ærlig efter min Hjemkomst at udbetale mig, har hidtil sikret mig for Mangel, men har aldrig

kunnet gøre mig rig nok til at købe denne mig saa dyrebare Ejendom. Jeg har gentagne Gange søgt Ansættelse baade hos den forrige og den nuværende Regering, men altid forgæves: en mægtig Mand ved det napoleonske Hof havde været min Faders uforsonlige Fjende. Han vidste smidig at lempe sig efter Tiderne: at ombytte den trefarvede Kokarde med den hvide og indsmigre sig hos Bourbonnerne. Han og hans Familie blomstrer endnu frodigt i Hoffets Solglans, og derfor er der for mig ingen Lykke at vente i mit kære, ulykkelige Fædreland. Og derfor, kære Søn! vorder ogsaa det Offer, De fordrer af mig, af desmindre Værdi. Ja! vi vil alle i Deres venlige Danmark, i dette den huslige Lyksaligheds, den borgerlige Friheds trygge Hjem tilbringe den Tid, som Forsynet endnu forunder os til at prise Visdommen og Godheden i dets ubegribelige Styrelse."

Og nu, du elskelige! — ah! der staar hun, den Engel! og kigger mig over Skulderen — saa maa jeg slutte! Paa Mandag otte Dage bryder vort Regiment op for at afløses af et andet. Om en Maaned i det seneste lader du din Kirke pænt oppynte med grønne Kviste og Blomster og bereder dig paa en fransk Vielsestale for standsmæssig at kopulere den himmelske Louise til hendes lyksalige Christian von Rosenberg.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1827, III. B.

[2] Dygtige Knægte.

[3] „Hvor mon man bedre er end blandt sine Slægt og Venner?" Gammelt Syngestykke. (B.s Note.)

[4] Autri-chienne. (B.s Note.)

DEN SACHSISKE BONDEKRIG[1]

I.

Paa den gamle Ridderborg Gehofen var lystigt Gilde. Borgherren, den unge Grev Maternus, beværtede sine omboende adelige Venner: Grev Wolff af Stollberg, Hans Werther, Kaspar af Ruxleben og flere.

Det gamle massive Egebord var vel besat med kraftige Retter: en Dyreryg, et Vildsvinehoved, vildt og tamt, stegt, kogt og røget; og den vældige Humper, fyldt med Rhinbjergenes kostelige Gaver, gik flittigt omkring, kredenset af Søsterens, Hermuntrude v. Gehofens, nektarsøde Læber.

Det var Reformationens første Fest.

„Es lebe Martin Luther!" var første og sidste Skaal. Vinen randt til Ære for „den ridderlige Præst, Pavens Betvinger, Religionsfrihedens ædle Helt".

Midt under Maaltidet traadte en Tjener ind med et Brev til Greven af Stollberg. Han læste: hans Ansigt rynkede sig og glattedes igen; omsider brast han ud i en inderlig Latter.

„Fra Thomas Münzer!" raabte han, saa snart han atter var kommet til Aande. „Hør engang, hvad den gale Præst skriver!"

Tidt afbrudt ved sin egen og Selskabets ubetvingelige Latter læste han, som følger: „Jeg, Thomas Münzer, efter Guds uransagelige Villie Borgmester i den frie Stad Mühlhausen, lader dig, Wolff Stollberg, hermed vide, at du uopholdelig haver at indfinde dig i min Residens, det nye Zion, for at høre det Budskab, som Herren haver givet mig til dig. „ „Lad hente Wolff Stollberg!" " sagde Herrens Aand til mig, „ „byd ham at forlade sine dumme Afguder og overgive alt sit Land og alt sit Gods til dig, Thomas Münzer, hvem jeg haver sat til en Vægter og til en Konge over Israel!" " Hvorefter du dig haver uvægerligen at rette!"

„En streng Tiltale!" sagde Grev Maternus —

„Og det af en af mine egne fødte Undersaatter," lagde Grev

Stollberg til; „men jeg kommer vel til at lystre Ordre, kun vil jeg tage nogle Hundrede Ryttere med mig, at jeg kan vise mig med Anstand for hans mühlhausenske Majestæt."

„Dette Følge," raabte Hans von Werther, „er næppe talrigt nok; det nye Zion er en velbefæstet Stad; Borgerne er den selvgjorte Konge fanatisk hengivne, og desforuden har han en Livvagt af nogle Tusinde rasende Bønder."

„Alt for overdrevet!" sagde Grev Maternus; „det hele er kun et Pøbelspilop, et Daarekistespektakel, der snart af sig selv vil ophøre."

„Den schwabiske Bondekrig var dog mer end blot Narrespil!" faldt Grev Bodo alvorlig ind; „tænk paa Weinsbergs Ødelæggelse! paa Ludvig von Helfenstein og de halvfjerdsindstyve ædle Riddersmænd, som paa een Gang blev Ofre for disse Uhyrers Grusomhed! deres mishandlede Legemer er endnu ikke forraadnede; desto før burde deres sørgelige Tryghed og Ligegyldighed tjene os Sachser til Advarsel."

„Jeg har kæmpet i tretten Slag," sagde en aldrende Herre; „men aldrig har det saaledes vamlet mig for Hjertet."

„Og I var i Weinsberg?" raabte flere paa een Gang. „I saa da selv, hvorledes det gik til, og kan fortælle os, hvad der er sandt, og hvad der Tilsats af Rygtet!"

„Rygtet," svarede han, „skulde haft vanskeligt ved her at overdrive."

„Aa! fortæl, om I behager, Ridder Eberhard!" sagde en af de yngre.

„Min Fortælling," svarede han, „er kun lidet opbyggelig og passer ilde i et Glædeslag; men da jeg tænker, den kan have sin Nytte, vil jeg ikke forholde eder, hvad jeg der saa og hørte.

„Jeg kom paa min Hjemrejse fra Zürich Paaskedag om Aftenen til det ulykkelige Weinsberg og tog ind til en gammel Vaabenfælle for at overnatte hos ham. Han havde nogle andre Venner samlede, og vi sad — netop som nu her — ved et godt Bord og snakkede om den gale Præst i Nürnberg — det var just den samme Münzer — og om hin Mezger, under hvis Anførsel Bønderne allerede havde plyndret et Par Klostre og Borge. De fleste var af samme Mening som I, kære Maternus! og ansaa det hele for et Bondeopløb af ingen Betydning; men de fik snart andet at vide.

„Midt i vor sorgløse Munterhed begyndte Stormklokken at brumme, og i det samme styrtede tvende af Byens Borgere ind i Hallen. „Hvor er Ilden?" spurgte vi. „Der er ingen Ild," svarede de; „men Bondehæren er for Byen; enhver, som kan bære Vaa-

ben, maa hjælpe at holde den ude!" Vi ombandt da vore Sværd og ilede uden anden Rustning ud for at forene os med Borgerne. Det var for sildigt: Fjenden var allerede inden for Portene! Vi hørte hans vilde Brøl fra alle Kanter og derimellem Skrig af mishandlede Kvinder og Børn.

„Vi besluttede straks at vende om til Torvet, hvor vi ventede at finde de fleste af Borgerne forenede. Vi naaede det; men ikke før Bønderne havde dræbt eller forjaget alle dets Forsvarere. Nu vilde vi slaa os igennem til Raadhuset, hvor vi haabede at kunne forsvare os længst og i alt Fald sælge vort Liv dyrest. Det var umuligt! hvad formaar en Snes Sværd mod et Tusinde Møggrebe, Forke, Vognkæppe og Plejle? Jeg saa en af de sidste svinges over mit Hoved, og i samme Øjeblik tumlede jeg bedøvet ned i en Krog, som en høj Stentrappe dannede ved Huset.

„Ret længe kunde jeg ikke have ligget i den Besvimelse; thi da jeg vaagnede, stod Maanen næsten paa samme Sted over Raadhuset, som da jeg faldt. Jeg følte til mit Hoved: der var intet Blod, kun en lille Bule, og jeg mærkede snart, at det Slag, jeg havde faaet, var af ingen Betydenhed. Men du retfærdige Himmel! til hvilke Grueligheder opvaagnede jeg!

„En Del af Bondehæren — som nu formodentlig ingen videre Modstand fandt — havde samlet sig paa Torvet; de øvrige var endnu adspredte paa Rov og Mord omkring i Husene; jeg kunde paa alle Kanter af Byen høre deres Hujen og deres Slagtofres ynkelige Skrig. De paa Torvet dannede en tæt Kres: hvad der foregik i dens Midte, kunde jeg vel ikke se, men dog alt for tydeligt høre og slutte mig til. Der var antændt et Marterbaal, thi snart slog Røghvirvlerne i Vejret, og snart brød Luen igennem og skinnede paa den modsatte indvendige Del af Kresen.

„Jeg laa saa højt, at jeg kunde se adskillige af disse afskyelige grinende Djævleansigter, naar Ilden stundom bestraalede dem. „Nærmere til Ilden med ham! ret saa! pin ham, den Bondeplager!" lød det uophørligt, og derimellem de martredes hjerteskærende Raab om Naade og Barmhjertighed. Hyppig aabnedes Kresen, naar Kannibalerne kom slæbende med de ulyksalige Slagtofre. Jeg genkendte flere af disse.

„Helfenstein blev ført tæt forbi mig; hans frugtsommelige Hustru krøb hændervridende efter hans Bødler og sank livløs til Jorden, da Kresen sluttede sig imellem hende og den dødsdømte Ægtefælle. Ved Siden af hende stod en Bonde og spillede en schwabisk Vals paa sin Sækkepibe. Endnu mangen Nat vaagner jeg i Forskrækkelse og synes at høre de gruelige Toner, Uhyrernes Helvedes-Latter og de pintes Vaandeskrig.

„Jeg indsaa snart, at der for mig var intet andet tilbage end et Forsøg paa at frelse mit Liv. Krogen, hvori jeg laa, var beskygget af Trappen, og Bønderne vendte desuden alle Ryggen til mig. Ved mine Fødder laa en dræbt Bonde med sin Høfork ved Siden. Jeg byttede i en Hast Klæder med ham, flængede ham i Ansigtet med min Dolk, tog hans Vaaben paa Skulderen og listede mig bort. Uden Forhindring naaede jeg en af Byens Porte og ilede nu af al Magt Nord paa: det brændende Weinsberg lyste for mig. Ved Daggry naaede jeg en Vens Borg, bortslængte Kofften og Forken og blev indladt. Saaledes bjærgede jeg Livet; men Erindringen om denne Rædselsnat vil forfølge mig, saa længe jeg lever."

Ridder Eberhards Fortælling satte hele det før saa muntre Selskab i en mørk, alvorlig Stemning. Hermuntrude var bleg, og Taarer vældede frem af hendes skønne Øjne.

Kaspar von Ruxleben søgte frem for alle at trøste og indgyde hende Mod, og det med mer end almindelig Ømhed og Deltagelse. Et venligt, men tvunget Smil viste, at hans Bestræbelser lykkedes kun halvt.

Grev Stollberg, som under denne sørgelige Beretning om Weinsbergs Ulykke havde lænet sig tilbage i Stolen, hævede sig hurtigt, greb Münzers Brev, vendte og drejede det, slængte det atter foragteligt bort og spurgte en af Tjenerne, hvo der havde bragt det.

„En Person, der saa ud som en Købstedmand," svarede denne. „Portneren, til hvem han leverede det, spurgte, om han ikke skulde have Svar derpaa; men Personen svarede, det behøvedes ikke, for kom Svaret ikke snart, skulde det nok blive afhentet."

„Der aner mig just intet godt," sagde Bodo betænkelig; „jeg vilde ønske, vi havde Dagen for os!"

„Saa lad os i det mindste vente den i rolig Munterhed!" raabte den vakre Vært.

Atter flød den ædle Hochheimer, og Bægeret gik omkring; men den forrige Glædskab lod sig ikke mere fremmane: Vinen maatte nødes ned, Nabo underholdt sig temmelig sagte med Nabo, Samtalerne var afbrudte og uden Liv; kun Frøken Hermuntrude syntes at interessere sig for det, Ridder Ruxleben havde at meddele hende, fornemmelig naar han hviskede; thi hun satte ofte et helt alvorligt Ansigt op, men endnu oftere rødmede hun, slog Øjnene ned og smilte.

Imidlertid begyndte det at vorde lidt uroligt blandt de opvartende Riddersvende: de listede sig hyppig ud og ind, stak Ho-

vederne sammen, skottede til Vinduerne og til hverandre indbyrdes.

„Lyner det?" spurgte Værten.

Et Par af Svendene gik til det modstaaende Vindue, som vendte ud til Marken.

„Det lyner ikke," svarede de; „men imellem ser man Glimt som af Fakler."

En anden kom i det samme ind. „Jeg tror ikke, det er rigtigt fat!" sagde han; „man kan høre noget paa Vejen til Mühlhausen."

„Og hvad kan man høre?" spurgte Ridderen igen.

„Et dumpt Drøn, som af en hel Mængde Mennesker!" lød Svaret.

„Hm!" sagde Greven af Stollberg. „Monstro Gendøberne virkelig skulde faa i Sinde at aflægge os et Besøg?"

„I saa Fald," raabte Ridder Werther, „maa man belave sig paa at tage kønt imod dem."

„Skal ikke mangle!" svarede Værten, idet han rejste sig og gik ud for at træffe de fornødne Forholdsregler.

„Jeg mener," sagde han endnu i Døren, „at det er blind Alarm; men for en Sikkerheds Skyld vil jeg se til mine Folk og sende en Post ud."

Han kom snart tilbage.

„Mine Venner!" sagde han med munter Mine, „Bevægelse er god efter Maaltidet; dette maa tjene til Undskyldning for, at jeg sætter mine kære Gæster i Arbejde. Dette Sværmerpak har virkelig i Sinde at overrumple os: i dette Øjeblik kom en af mine Svende hjem fra Marken; han var dem saa nær, at han kunde høre dem tale om dette Besøg, de nu tiltænker os."

Nu kom der Liv i Selskabet. Værten lukkede op for sit Rustkammer og bad enhver udsøge sig den Hjelm, det Harnisk og de Skinner, som passede bedst — thi de ridderlige Gæster var, paa Sværdet nær, kommet ganske ubevæbnede til Gehofen.

Det kan ikke gaa muntrere til i en Sal, hvor Piger klæder sig til Dans: Man prøvede, forkastede, skæmtede, lo, smaabandte. En Hjelm var for stor, den sank ned over Næse og Øre, en anden fandt sin for lille; man byttede. En Brynje var for vid, en anden for snæver. Man spøgte med sommes tykke Maver, medens somme maatte høre noget om tynde Laar og Lægge. Tre Hundrede Aar længere hen i Tiden vilde en Tilskuer troet at have befundet sig i Paaklædningsværelset ved et Privatteater, hvor man just var i Færd med at give et Ridderstykke.

Kaspar von Ruxleben var den først færdige. Han gik atter

ind i Spisesalen, hvor han kun forefandt Ridder Maternus og hans skønne Søster — den sidste mere fattet, end de fleste Fruentimmer under saadanne Omstændigheder vilde have vist sig. Med munter Mine og ridderlig Belevenhed nærmede han sig den skønne Pige.

„Dersom jeg," sagde han, „nu drog ud til en Turnering eller i en rigtig Kamp, vilde jeg af eder, ædle Frøken! have udbedet mig et beskyttende, Mod og Tapperhed opflammende Skærf —"

„— Men nu," faldt hun smilende ind, „maa I, Hr. Ridder! lade eder nøje med den velmente Formaning: ej at vove eder for dristig ind mellem Plejle og Møggrebe!"

Han greb hendes Haand, som villig overlodes ham, løftede den til sine Læber og paatrykte den et langt Kys, medens hans Blik hvilede ømt paa Hermuntrudes dejlige Aasyn.

„Resten af dette Kapitel," raabte Maternus skæmtende, „gemmer vi til siden — nu til Jagten! Hører I ikke allerede Hundenes Tuden?"

I det samme kom Hans von Werther til.

„Kære Gehofen!" sagde han hastigt, „er der tænkt paa Damernes Sikkerhed? Man bør ikke være uforberedt paa noget Tilfælde, men tænke sig det værste og vistnok urimeligste: at Slottet blev et Bytte for Fjenderne, hvis Mængde alene kunde gøre dem frygtelige."

Gehofen blev med eet alvorlig. „Fra Kapellet," sagde han efter nogen Betænkning, „fører en Løngang ud i Skoven; men uden en Fører vilde Flugt være umulig."

„Udgangen," — tog Ruxleben Ordet — „er jo imellem Ruinerne paa Tannenberg ikke langt fra Vejen til Salzungen?"

„Rigtigt!" svarede Gehofen: „Da jeg ser, I kender Vejen, vil jeg bede eder ledsage Damerne — om det skulde behøves, og for det første at gøre dem Selskab i Kapellet."

„Jeg!" raabte Ruxleben, „skulde krybe ned mellem Gravene, medens I andre bekæmper Fjenden?"

„Hvorfor ikke?" svarede Gehofen, „i denne Strid er ingen Laurbær at vinde."

„Laurbær vel ikke," sagde Ruxleben, „men Saar og Buler maaske; og skulde jeg alene unddrage mig disse, fordi jeg ikke kan vente mig hine til Belønning?"

„En af os to," svarede Gehofen med Heftighed, „maa blive; jeg som Borgens Herre kan ikke være borte fra dens Forsvar, og altsaa — Søster! bed du eller befal din Ridder at følge dig!"

Hermuntrude gav Ruxleben sin Arm, og villigt gik han nu med sit Hjertes Dame ned i Kapellet.

Allerede hørtes Fjendernes Raab og Hujen trindt om Borgen,

og fra denne Musketternes Knalden, da de traadte ind i den af een eneste Lampe kun svagt oplyste Tempelhal.

Men — vi vil hellere høre denne rædselsfulde Nats Historie af Ridder Ruxlebens egen Mund, saaledes som han halvtredsindstyve Aar derefter i sin Bedstefaderstol fortalte den for sine Børnebørn.

„Da jeg med Eders salig Bedstemoder trinede ind i Kapellet," — lød hans Tale — „faldt mine Øjne straks paa en sortklædt kvindelig Skikkelse, der sad med foldede Hænder paa Knæfaldet foran Alteret. Der overfor mig en let Gysen, og jeg drog just den opløftede Fod tilbage, da Skikkelsen i det samme rejste sig og kastede et Slør over Ansigtet.

Jeg vendte mig om til min Ledsagerinde; men hun lagde Fingeren paa Munden, slap min Arm og ilede hen til den sorte Dame. De omfavnede hverandre og talte sagte sammen nogle Øjeblikke. Derpaa kom de mig Haand i Haand i Møde, og Hermuntrude forestillede mig den beslørede som en kær Veninde, der af vigtige Grunde ønskede for det første at være ukendt. Min Nysgerrighed var let dæmpet; thi mine Tanker var delt mellem min elskelige Hermuntrude og Kampen derudenfor. Ilden af Musketterne glimtede som Lyn gennem de høje Buevinduer, og disse klingrede ved ethvert paafølgende Knald. Den fremmede Dame var kendelig angst: hun gøs og var rede til at segne, hver Gang det glimtede og knaldede; Hermuntrude var derimod saa rolig, ja besad virkelig et saadant Forraad af Mod, at hun endogsaa kunde meddele sin frygtsomme Veninde.

Imidlertid blev Kampen stedse heftigere: Bestormernes Brøl lød stedse nærmere og nærmere, og alt imellem kunde jeg tydelig høre deres Feltskrig: „H e r r e n s S v æ r d o g G i d e o n s!" Paa Borgen derimod herskede en alvorsfuld Tavshed: kun Skydegeværernes Skrald, Buestrengenes Surren og enkelte Kommandoraab viste, at dens Forsvarere var paa deres Post. Kvinderne saa spørgende paa mig.

„Endnu gaar det godt!" trøstede jeg, „vore Krigere holder dem nok borte!"

„Hvad betyder denne Plasken?" hviskede Hermuntrude.

Jeg lyttede. „Nu begynder Stormen!" svarede jeg, „det er Risknipper og Træbuller, som de kaster ud i Borggraven — kom, mine Damer! vi er i Jehovahs Hus — lad os bønfalde ham om Beskærmelse og Sejr! da jeg ikke maa stride med mine Venner, vil jeg dog bede for dem."

Vi knælede for Herrens Alter med opløftede Hænder. Vore tavse Bønner blev snart afbrudt ved et højt og rædsomt Vræl. Jeg sprang op: „Stormen er afslaaet!" raabte jeg; „hørte I ikke,

hvorledes Fjenderne skreg og plumpede i Vandet, og nu vore tapre Venners Sejrsraab?"

Der paafulgte nogle Minutters Rolighed, i hvilke man kun hørte de saaredes Vaandeklage og enkelte Skud, som blev affyret efter de flygtende; da aabnedes Kapellets Dør, og Hans von Werther traadte ind — ak! hvor forandret fra hin blide, venlige Yngling, der nys i sin glimrende Rustning stod iblandt os, som smykket til festligt Ridderspil! Den hvide Fjederbusk hang knækket ned over Hjelmen; Brynjen og Skinnerne var besprængt med Blod og Kalkstøv; i hans Ansigt brændte Kampens mørkrøde Ild, og det Sværd, som han ved sin Indtrædelse stødte i Balgen, bar kendelige Mærker af det blodige Arbejde.

Den sorte Dame udstødte et svagt Skrig, styrtede ham i Møde og segnede ind til hans Bryst. Længe holdt han hende i tavs, inderlig Omfavnelse; men pludselig rev han sig ud af hendes Arme, førte hende hen til mig med den ene Haand, medens han med den anden kastede hendes Slør tilbage og viste mig det dejligste Ansigt, jeg næst efter min Hermuntrudes nogen Sinde mindes at have set.

„For eder, Kaspar von Ruxleben!" sagde han, „har jeg i dette Øjeblik ingen Hemmelighed. Jeg betror eder den allerdyrebareste, idet jeg overgiver til eders Varetægt den ædle Frøken Agnes von Stollberg. Hendes Fader vilde tvinge hende til en Mand, hun afskyede; i Gaar har jeg med hendes Minde bortført hende, og om jeg kommer levende fra denne Bondekrig, ægter jeg hende i Morgen. Falder jeg" — her klyngede hun sig saa heftigt om hans Hals, at han næppe kunde tale — „falder jeg, da vil I være hendes Beskytter og mægle mellem hende og Faderen, som nu mindst tænker paa, at hans Datter befinder sig her."

Jeg gav ham mit ridderlige Ord og Haandslag. Agnes kastede sig hulkende i Hermuntrudes Arme og skjulte sit Ansigt i hendes Barm.

Da drønede det atter derude: H e r r e n s S v æ r d o g G i d e o n s! — En ny Storm begyndte. Werther lyttede til Buldret som Stridshingsten til Trompetens skingrende Toner; han trykkede et Kys paa sin elskedes blegnende Kind og ilede atter ud til Kampen. — Min Haand skjalv paa mit Sværdfæste, mit Hjerte bankede mod Brynjen; men jeg kvalte den opblussende Ild og satte mig mellem de værgeløse tvende, der var betroet til mit Forsvar.

Striden blev haardere og haardere: Skuddene blev færre, men Staalgnyet tiltog. Jeg kunde tydeligt skelne Sværdenes hvinende Hug fra Plejlernes og de andre plumpe Vaabens døde Slag, de

brækkede Stormstigers Knagen og de nedstyrtendes Fald i Slotsgraven; thi Kapellet vendte med den østre Ende derudimod, og gennem tvende smaa Huller i Muren hørtes alt, hvad der foregik paa denne Side af Borgen, hvor Angrebet just ogsaa var heftigst.

Faren steg: det mærkede jeg paa Forsvarernes mere ivrige, idelige Befalings- og Opmuntringsraab; deres høje, rene Stemmer gennemtrængte de tykmælede Bønders hæse, skrattende Vræl. Mine Fødder brændte under mig; jeg bævede af Harme og Kamplyst.

Med eet forekom det mig, at jeg hørte en fjernere Larm fra en anden Kant. Jeg sprang hen til den vestlige Ende af Kapellet, der gik ind til Gaarden, hvor det havde et eneste lidet Vindue. Rigtigt! Oprørerne begyndte nu ogsaa der at storme, og, desværre! med større Virkning.

Det varede ikke længe, inden jeg fornam, at de maatte være Herrer over Muren. Jeg for hen til Pigerne. „Nu maa vi tænke paa Flugt!" raabte jeg og greb Nøglen til Løngangsdøren.

„O Gud! Werther, min Fader!" skreg Agnes og vred sine Hænder.

„Min Broder!" sukkede Hermuntrude.

„Gud kan beskytte dem!" sagde jeg trøstende og drog dem med mig hen til Gravhvælvingen.

Jeg tog fat paa Jernstangen, der tilspærrede Gitterporten — den var rustet fast og modstod længe mit Tryk. Hermuntrude tog Haand i med, og endelig gav den efter. Men i det samme fornam jeg ogsaa Skriget og Tummelen nede i Gaarden.

„Vi maa først spærre Indgangen til Kapellet!" sagde jeg og sprang hen til den Sidedør, der førte til Slottets Vaaningsværelser. Det var for silde: en kæmpende Hob tumlede sig allerede udenfor; Døren fløj op, og baglæns fægtende, heftig trængte af seks med Sabler og Piker bevæbnede Fjender — styrtede tvende Riddere ind i Kapellet; Forfølgerne efter dem.

Saa kunde jeg omsider faa Del i Striden; jeg for hurtig til Siden, drog mit Sværd og strakte i tvende dræbende Stød de to bageste til Jorden. De andre, der ikke ret kunde se mig i Skyggen og ikke vidste, hvo eller hvor mange de havde i Ryggen, tabte Mod og Besindelse — de laa snart afsjælede hos deres Stalbrødre. Nu slog de frelste Visirerne op; det var — Stollberg og Werther.

„Døren maa spærres!" raabte jeg.

En nylig forarbejdet Marmorligsten stod op til Muren: den bragte vi med forenede Kræfter derhen, og ovenpaa stillede vi

flere mindre Stene, som vi med de slagnes Piker opbrød af Gulvet; og nu ilede vi hen til Gravhvælvingen. Der stod min Hermuntrude med den næsten livløse Agnes i sine Arme; dennes Slør havde hun velbetænkt kastet hende ned over Ansigtet.

„Hvor er min Broder?" raabte hun de kommende i Møde.

„Vi ved det ikke!" svarede Werther; „dog er det ikke utroligt, at han i Mørket kan have frelst sig ved Flugten."

Et smerteligt Suk hævede hendes Barm, Taarerne rullede ned over hendes Kinder.

„Og hvorhen nu?" spurgte Grev Stollberg mørk og stak sin blodige Kaarde i Skeden.

„Her igennem!" svarede jeg, visende ind i Begravelsen.

„Den Vej," sagde han med et bittert Smil, „kender vi alle; den gaar gennem Graven til Livet — ved I ingen anden?"

„Denne er ret god!" svarede jeg, idet jeg hentede Lampen; „denne Indgang har to Udgange: en til det timelige og en til det evige Liv."

Da vi alle var kommet ind, skubbede jeg Jernstangen for Gitterdøren, lukkede den i Laas og slængte Nøglen ind under Kisterne. Grev Stollberg saa mistroisk paa mig og derefter rundt omkring i den skumle Gravhvælving.

„Begravede er vi, det ser jeg," sagde han, „og sandt nok! vi er alle Gud en Død skyldige; men at lade sig begrave, før man dør — ved min Ridderære! det forlanger han ikke; ej heller indser jeg, hvorfor det skulde være bedre her at svelte langsomt ihjel end hist oppe at faa en hastig — om just ikke meget glorværdig — Krigerdød."

Uden at indlade mig paa nogen Besvarelse, gav jeg mig til at lede om Aabningen ind til Løngangen — Himmel! der var ingen at opdage. Stedse med Lampen i Haanden gik jeg nu Hvælvingen anden Gang rundt og atter forgæves, imedens Hermuntrude oplyste Greven om den underjordiske Vej, her skulde være. Nu begyndte de alle, paa Agnes nær, der blev siddende paa en af Kisterne, at hjælpe mig at lede. Imidlertid saaredes vore Ører og vore Hjerter uafladeligt af den stedse tiltagende Larm, Hylen og Hvinen oven over os, og et rødt Skær paa den modstaaende Kirkevæg, som vi gennem Gitterdøren blev var, overbeviste os om, at Slottet allerede maatte være stukket i Brand.

Nu nærmede sig den vilde Tummel til Kirkedøren, der var skraas over for vort Gravfængsel; man stødte mod den, bandte, truede og bankede igen. Grev Stollberg trak sit Sværd: en rædsom Vildhed var synlig i hans bleggule Ansigt:

„At sulte til Døde," raabte han, „er en Helvedes Tanke, og at pines ihjel af dette Bondepak eller at staa værgeløs herinde, medens de gennem Gitterdøren skyder til Maals efter os, er en Niddingedød. Endnu har vi trende gode Sværd; med dem kan vi forskaffe os en brat Udgang af dette miserable Liv — Kvinderne gaar foran — vi andre følger efter!"

Med disse Ord greb han sin Datters Arm og svingede Sværdet. Werther greb hans opløftede Haand, og Hermuntrude kastede sig imellem ham og Agnes — denne var med et hvinende Skrig segnet til Jorden.

I dette frygtelige Øjeblik havde jeg fundet Løngangsdøren; den var skjult af et Epitafium paa Væggen, som jeg heldigvis prøvede paa at skyde til Side:

„Her!" skreg jeg, „her er Livets Dør!"

Haab og Levelyst genvaktes mægtig hos de fire fortvivlede: Greven for hen til mig for at overbevise sig om Sandheden af min Forsikring. Werther og Hermuntrude løftede Agnes i Vejret, og støttende sig paa dem nærmede hun sig Døren, som jeg nu forsøgte at aabne.

Medens jeg stak Nøglen i den rustede Laas og stræbte at dreje den om, sagde Greven med et hjertelettende Suk: „Gud være lovet, at min Agnes sidder tryggelig hjemme i min Borg; dersom hun nu vidste, hvorlunde Faderen er stedt, da vilde hun visselig med brændende Taarer anraabe Himmelen om Frelse."

Den arme Pige for sammen og klyngede sig ind til sin Veninde.

„Hvem I end er," vedblev han, vendende sig om til hende, „min ubekendte Dame! tro mig, det var af Medlidenhed, jeg vilde give eder Døden. Jeg tænkte i dette Øjeblik, om I havde været Agnes, min Datter; thi heller skulde hun annamme Døden af min Haand end Beskæmmelse af en anden."

Det var en dobbelt Lykke, at jeg havde stukket min Dolk ind i Nøglen og saaledes fordoblet mine Kræfter til at dreje den omkring; thi som Døren sprang op, udstrakte den ulykkelige Pige Armene og vilde kaste sig med angerfuld Bekendelse for Faderens Fødder, og til samme Tid begyndte Fjenderne at hugge løs med Økser paa Kirkedøren. Jeg greb da Grevens Arm, flyede ham Lampen og bad ham gaa foran; derefter ledte jeg Hermuntrude ind, saa Agnes og til sidst Ridder Werther; thi Løngangen var for snæver til to. Derpaa bragte jeg Epitafiet tilbage til dets Sted og lukkede Døren efter mig.

Endnu inden jeg havde vendt mig fra den, hørte jeg Kirke-

døren styrte knagende ind og bagefter den blodtørstende Hob, hvis vilde Raab fyldte Kapellets genlydende Hvælvinger."

„Det er mærkeligt," — vedblev Ridder Ruxleben i sin Fortælling — „hvor hastig Mennesket gaar over fra Sorrig til Glæde, fra Skræk til Haab. Ret som et Uvejr, der hænger skummelt og truende over Jorden med Regn og Storm, med Lynild og Torden: bekymrede ser vi op til den ganske formørkede Himmel og tænker i vort traurige Sind, at det vil vare længe, inden det atter klarer op; og se! i nogle faa Minutter er de sorte Skyer fordrevet, Luften atter renset, Stormen tier, Solen ler fra det klare blaa, og Regndraaberne tindrer som Glædestaarer paa de sagtelig gyngende Blade.

Saaledes blev vi underjordiske Vandrere — jeg i det mindste for min Del — snart ret trøsteligt til Mode. Da vi havde gaaet henved et Kvarters Tid, udvidede den smalle Gang sig til en Runddel, hvor en halv Snes Mennesker mageligt kunde faa Plads. Den var trindt omgivet af stejle Klippevægge; men over os saa vi højt oppe udhængende Fyrregrene og mellem dem den stjernefulde Himmel, der smilte saa venligt og stille, som om intet var forefaldet i denne rædselsfulde, blodige Nat. Vi standsede og satte os paa de i Klippen udhugne Stenbænke.

Hermuntrude havde som en betænksom Husfrue forsynet sig med en Flaske Vin og en lille Kurv med Spisevarer. Vi nød et tarveligt, men hjertestyrkende Maaltid. Kun den stakkels Agnes var ikke til at overtale. Hun sad nedbøjet med foldede Hænder — hendes bølgende Slør viste, hvor dybt og ængsteligt hun drog sin Aande. Ogsaa min Hermuntrude sukkede ofte og udtalte med Smertens Tone sin elskede Broders Navn.

Efter en kort Hvile tog jeg Lampen, og vi begav os atter paa den lønlige Vej, der nu blev saa bred, at vi mageligt kunde gaa to og to. Siden udvidede den sig end mere, og endelig stod vi under aaben Himmel mellem Ruinerne paa Tannenberg. Med megen Besværlighed arbejdede vi os ud gennem Murstumper og omstyrtede Stenblokke og befandt os da paa en af Smaabuske omkranset Høj. Den brændende Borg laa lige foran os, og Larmen dernede naaede vore Ører som en dump, utydelig Summen. Vi faldt alle paa Knæ, bad for de ulykkelige hisset og takkede Gud for vor egen Frelse — ak! den var endnu langt borte.

Igennem Krattet havde vi trængt os hen til den nær forbiløbende Vej, da vi fandt den spærret paa begge Sider af bevæbnede Mænd.

En af disse raabte: „Giv eder til Fange i Guds og Münzers Navn!"

Vi drog vore Sværd; men Hermuntrude, som kendte Stemmen, sagde: „Martin! er det ikke dig! vil du vorde en Forræder mod dit Herskab?"

„Hvad Herskab?" svarede han, „jeg er nu mit eget Herskab og eders med — jeg befaler eder straks at nedlægge eders Vaaben."

„Stød dem ned, det adelige Pak!" skreg en i Bondesproget.

„Nej," svarede den anden, „vi vil have dem levende! Vend Forkene om! Fald an!"

Med det samme rendte de ind paa os fra begge Sider og stødte os ned med de stumpe Ender af deres Piker og Forkestager, uden at vi kom til at bruge vore Sværd.

„Jeg tænkte nok," sagde hin første Stemme, medens de andre bagbandt os tre Mandfolk, „at de maatte være her, siden de ikke var at finde paa Slottet; men jeg kendte Smuthullet. Nu kan du, Morash!" sagde han, „med dine Folk bringe disse tre Midianiter ned til Slottet, saa kan den Guds Mand Pfeifer handle med dem efter sin Villie; jeg selv vil føre Kvinderne varlig til vor velsignede Dommer Gideon."

Her var da for os intet mere at sige eller gøre; vi overlod os til stum Fortvivlelse som Mennesker, for hvem den sidste Gnist af Haab er udslukket.

Anføreren — en af Gehofens egne Bønder, der længe havde tjent paa Slottet — ilede nu med de ulykkelige Piger bort ad en Sidevej, der genskød den almindelige til Mühlhausen; den anden Hob tog Grev Stollberg, Werther og mig mellem sig og tiltraadte Hjemvejen til Slottet. Vi var ikke kommet ret langt, da en Stemme raabte: H o l d t! Vi standsede.

„Jeg tykkes ikke," lød det, „at det er Umagen værd at drive længere med det Kram! lad os gøre Pinen kort og slaa dem ihjel lige saa godt først som sidst!"

Dette trøstelige Forslag fandt Bifald hos nogle; men til vor Lykke var flere derimod.

„Nej!" sagde en af de sidste, „det er imod Pfeifers Ordre, og han er ikke til at skæmte med."

„Desuden," sagde en anden, „kan vi have bedre Spas med dem dernede: der er Ild og varmt Vand; vi kan enten koge dem eller stege dem, ligesom vi selv behager."

Dette vakte almindelig Bifaldslatter.

„Men," sagde en af det modsatte Parti, „dersom disse Karle nu har Penge hos sig, som rimeligt kan være, saa gjorde vi klogest i at tage og dele dem her: thi kommer de først i den almindelige Kasse, saa kan vi skyde en hvid Kæp efter dem."

„Det er sandt! det er sandt!" raabte flere Stemmer.

„Godt nok!" lød atter en anden Røst; „men I betænker vel, at al Ejendom er tilfælles i det nye Jerusalem; og ingen maa være rigere end den anden."

Ved denne Advarsel sank et Par Piker, som allerede var løftede mod os. Dog hermed var endnu ikke denne frygtelige Raadslagning til Ende: der blev endnu længe talt for og imod, og efter Bønders sædvanlige Langsomhed medtog denne Ordstrid vel over en halv Time, der for os trende Slagtofre syntes uendelig lang.

Disputen var ikke forbi, da der hørtes Hestetrav paa Vejen henad Salzungen til.

„Filisterne over dig, Samson Morash!" sagde den, som først vilde have os myrdet paa Stedet: „Havde vi straks gjort det af med dem, saa havde vi nu været nede paa Slottet; hvad om der kommer Undsætning?"

Han havde næppe sagt dette, før Rytterne — en halv Snes i Tallet — var os et Pileskud nær; vi saa med lønlig Glæde deres Hjelmbuske mod den natlige Himmel.

„Hvem der?" raabte en af dem og red nogle Skridt fremad.

„Gode Venner!" svarede en treven Bonderøst.

„Herman!" raabte Stollberg.

„Er det eder, Herre?" spurgte Rytteren.

„Hug ind, Herman!" lød Svaret — og som en Hvirvelvind for Rytterne ind og adsplittede Hoben. Kun faa blev ramt; de fleste flytede ind i Krattet paa begge Sider af Vejen.

„I Gaar," sagde Herman og sprang af Hesten, „hørte jeg af en Tigger fra Mühlhausen, at man havde noget i Sinde mod Gehofen, og da jeg vidste, at I var der, Hr. Greve, bevæbnede jeg i en Hast disse eders Svende. Gud være lovet, at jeg kom tidlig nok for at befri eder af Oprørernes Vold!" "

Nu var vi tre for det første reddede; men Hermuntrude og Agnes! — Jeg foreslog straks, at vi skulde søge at indhente dem, og Werther understøttede mig af al Magt. Grev Stollberg mente vel, at de allerede var alt for langt borte; men da jeg forestillede ham vor Ridderpligt, da jeg bad ham betænke, om hans elskede Agnes havde været en af de bortførte, gav han endelig efter. Tre af Rytterne steg af og overlod os deres Heste, medens de selv sad op bag trende af deres Kammerater.

Forgæves var alle vore Bestræbelser. Vi red først ind paa en Tværvej til venstre — den endte ved et stort Kær, og vi maatte tilbage. Nu troede vi at have truffet den rette; men da vi havde fulgt den nogle Hundrede Skridt, delte den sig. Ogsaa vi delte

os, da vi ikke vidste, hvilken der var den rigtige; og se, efter et Kvarters Forløb stødte vi sammen ved en Kulsvierhytte. Da vi havde faaet Beboeren ud, og han havde vist os, hvorhen vi skulde ride, begyndte Dagen at bryde frem.

Kort sagt: da det blev fuldkommen lyst og vi kunde overse Egnen vidt og bredt foran os, opdagede vi til vor Harme ikke andet end en Hær af maaske et Par Tusinde Bønder, der i en halv Mils Frastand marcherede til Mühlhausen. Hvad andet var da for os at gøre end at søge den nærmeste Vej til Grev Stollbergs Slot. Gud ved bedst, i hvilken Sindsforfatning Werther og jeg ankom der."

Her vil vi afbryde Ridder Ruxlebens Fortælling uden at opholde os længer ved hans smertelige Beklagelser over hans elskedes Tab eller ved Stollbergerens bitre Harme, da han savnede sin eneste Datter, eller ved den endnu ulykkeligere Hans von Werthers ængstende, nagende Sorg — han, som havde ført sit Hjertes Pige i Fordærvelse og nu maatte desto dybere dølge sin Brøde for den saa grusomt forurettede Fader.

Vi vil derimod føre Læserne ind i selve Oprørernes Værksted og gøre dem bekendt med nogle af disse rasende Sværmere, fra hvem den Ødelæggelsens Vederstyggelighed gik ud, der hærgede en af Tysklands skønneste og mest velsignede Egne.

II.

Torvet i Mühlhausen vrimlede af Mennesker: Borgere, Bønder og Kvinder af Almuestanden trængte sig imellem hverandre hen imod Raadstuetrappen, der var besat af Hellebarderer. Begge Fløjdørene stod vidt aabne, og i Baggrunden af den store Sal sad paa en Slags rødtbetrukken Trone Stadens selvgjorte Borgmester, den formedelst sine oprørske Prækener fra Zwickau, Altstedt og Nürnberg forjagede Præst, Thomas Münzer.

Han var iført en lang og vid Præstekjole med uhyre Ærmer og Pibekrave. I sin højre Haand holdt han opret et stort Sværd, hvis Knap han støttede paa Knæet, i den venstre Bibelen. Hans langagtige, smalle, graagule Ansigts Fælhed forøgedes endnu mere ved et rustfarvet Skæg. Et Par lysegraa, matte Øjne pirede frem under dybt nedtrukne tykke Bryn. Kun naar han blev hed i Talen, trak han de sidste højt op i den furede Pande; og de vidt opspilede Øjne stirrede da stift lige ud, som om de tilhørte et Voksbillede.

Paa en Taburet ved hans højre Side sad Borgmesterinden,

en trind, rødmusset, enfoldig Ting, kostbart, men naragtigt udmajet. Hendes Hoved bar en spids Gyldenstykkes Hue, og hendes kluntede Figur var indhyllet i sort Fløjel, rigtbroderet med Perler og bebræmmet med massive Guld- og Sølvfrynser — alt sammen Kirkeran — Alterklæder, plyndrede fra Klostere og omsyede til Stadsdragt for Profetens Hustru. En hvid, meget bred Halskrave stod strittende ud fra hendes plusrøde Kæber.

Ved Tronens venstre Side stod Stadens Skarpretter med sin Økse paa Nakken, og foran den sad de tvende Raadmænd Simon Häfrizer og Balthasar Haubmayer — de to eneste af Stadens rette Embedsmænd, som havde været feje eller lumpne nok til at vedblive deres Betjeninger under den foragtelige, fanatiske Münzer. Forklarligere vorder denne deres Nederdrægtighed, dersom dette Rygte: at de selv hemmelig skulde have indbudt Sværmeren, er grundet paa Sandhed. Deres Opførsel under hele Rædselsperioden synes virkelig at lægge Vægt i denne Beskyldning.

Salen var fuld af Münzers troeste Tilhængere og Haandlangere; kun den midterste Del fra Tronen hen til Døren var bar, at han kunde have fri Udsigt til Torvet og selv ses derfra i al sin Herlighed. Saa snart Morgensolen havde kastet sine første Straaler paa Stadens Taarne, løftede han Sværdet i Vejret, sænkede det atter og raabte:

„Nu sættes Retten i Jehovahs Navn! Herren vil dømme sit Folk! — Hvo som haver noget at andrage, træde frem!"

Paa denne Opfordring nærmede en liden mager Skikkelse i Præstekjole sig Tronen, lagde Armene over Kors paa Brystet og bøjede Hovedet næsten til Jorden.

„Tal, du tro Tjener!" sagde Münzer huldsalig; „sig frem, Gehilf! hvad er din Begæring?"

„Jeg kommer," svarede denne, idet han rettede sig lige op, „jeg kommer at klage over en Vederstyggelighed og et Horeri, som er bedrevet i Israel: Gottfried Krumhalz af Herrens Stad Mühlhausen haver talet bespottelige Ord mod dig, du Guds Mand, og sagt, at du burde bevise med et Tegn, at du var kommet fra Gud."

„Hvor er den Belials Mand?" spurgte Münzer.

Præsten vinkede, og fra en Sidedør kom tvende bevæbnede snart med en gammel Borger af et ædelt og frimodigt Udseende.

„Du forlanger et Tegn af mig, Ven?" sagde Profeten. „Vel-an! ikke for din, men for de troendes Skyld skal det gives dig:

se! jeg siger dig, i dette Øjeblik stander vore Brødre for Porten med Rov og Bytte, med Folk og Fæ, med Kvinder og Børn, som de har taget i de ugudeliges faste Sted Gehofen, den de i Nat har ødelagt med Ild og skarpe Sværd. Men andre til et Eksempel vil jeg sætte dig selv til et Tegn i Israel — din gudsbespottelige Tunge skal udrives af din Hals og nagles fast til Døren af dit Hus."

Borgeren traadte et Skridt fremad. „Thomas Münzer!" sagde han med stærk og fast Stemme, „hør mig een Gang for alle! Vend om fra din formastelige Galskab og hold op at forføre dette forblindede Folk! Se! Hævnens Sværd hænger allerede over dit Hoved — fly, før det er for silde! og lad dog ikke mere uskyldigt Blod komme over dig og disse forvildede! Og I, mine ulykkelige Medborgere —"

Længer fik han ikke Lov til at tale; thi Münzer skreg som en rasende: „Bort, bort med ham! ud med ham i Hinnoms Dal! Ilden fortære hans Krop! og hans Aske adsplittes for alle Vinde!"

Det samme Raab istemtes øjeblikkelig af hele Forsamlingen; og under Slag og Forbandelser førtes den uskyldige Olding ud til Stadens Rettersted, hvor han snart opgav sin Aand paa Baalet. Hans Hus blev plyndret og sløjfet, og hans Ejendomme henbragt under det offentlige — det vil sige i Münzers Skatkammer.

Rædsel greb de bedre og fornuftigere af Indvaanerne; men den bandt ogsaa deres Tunger; de var i den fanatiske Bandes Vold, der tillige med de hidkomne Bønder udgjorde den langt større Del. Der var dem intet andet tilbage end at sukke, tie og bie efter Frelsens Stund.

Næppe var Slagtofret ført bort, før Münzers Spaadom gik i Opfyldelse. At han ved Ilbud havde Underretning om Togets Udfald, det var kun nogle faa af hans fortrolige bekendt. Hvad Under altsaa, at den store Hob blev overbevist om hans profetiske Gaver, da den virkelig saa den natlige Røverhær ankomme med de betegnede Trofæer? Saa snart Münzer af Bevægelsen mellem de paa Torvet tilbageblevne mærkede, at Toget nærmede sig, rejste han sig op og raabte: „Herren haver talet Sandhed ved min Mund; saa sandt som jeg lever, der kommer Joab med Sejr fra Krigen."

Med Sækkepiber og Skalmejer i Spidsen, Fangerne og Byttet i Midten, trak nu Røverhæren op paa Torvet. Münzer traadte hen i Raadhusdøren og overskuede med skummelGlæde sin Armee og dens medbragte Rov. Han hilsedes med hint bekendte Løsen til Blodsudgydelse og al anden Udaad: „Herrens Sværd og Gideons!"

Nu gik den nye Joab — Munken Pfeifer — frem, steg op ad Trappen, bøjede et Knæ for Gideon og begyndte at aflægge sin Rapport. Dette i Fanatismens Historie kun alt for bekendte Afskum var — hvad det legemlige angik — det aldeles modsatte af Münzer. Lav, før, bredskuldret, bar han sit store, sortlokkede Hoved med en Generals Værdighed; en tyk Knebelsbart skjulte Munden og et Stykke af Hagen; store, brune Øjne rullede med Løvens Vildhed; hele den firskaarne Kolos var staalklædt fra Isse til Fod. Disse tvende Folkeforførere var ogsaa hinanden temmelig ulige med Hensyn til indvortes Egenskaber.

Münzer var stolt, fremfusende, men ustadig i sine Planer og Forsætter, besad et kunstigt — i Begyndelsen af Faren desperat — Mod, men det holdt ikke ud ret længe og gav snart Rum for hans naturlige Fejhed. Han var forfængelig og gerrig; han var grusom, men det var Rævens og Maarens Blodtørst, der myrdede i den ubevogtede Hønsegaard. Han var endelig — som alle feje Tyranner — troløs i højeste Grad og opofrede med koldt Blod sine troeste Tilhængere for at berige eller frelse sig selv.

Pfeifer derimod var sindig, uforfærdet i de allerstørste Farer, snu, tavs og tilbageholden. Han sparede vel ikke paa Blod, men ødslede ej heller dermed uden Hensigt — hans Grumhed var Løvens. Han var just ikke stolt; men han foragtede alle andre; han var egentlig ikke gerrig, men han kunde ikke taale, at andre var rige. Kun i Henseende til een Last var der intet at tage fra den ene og lægge til den anden — de var begge i lige høj Grad vellystige.

Eet Fortrin alene hævede Münzer over den langt klogere og modigere Pfeifer: hans T a l e g a v e r. Ikke menes hermed den sande Veltalenhed, men hin Kunst, at kunne tale i Hobens Tone og Smag, med Styrke og Eftertryk, samt med Anvendelse — rettere Misbrug — af bibelske Udtryk og Talemaader. Paa Prækestolen havde han tilegnet sig denne Færdighed, og understøttet af vilde Fagter og en tordnende Stemme kunde den ikke blive uden mægtig Virkning paa den sanselige Mængde, der desuden fandt sig uimodstaaelig henrevet af Trolddomsordet: F r i h e d. Thi Bedrageren harangerede aldrig Almuen uden at tordne mod Pavens, Kongers, Fyrsters og Adelsmænds Tyranni og at forjætte dem Frihed fra alle disse Undertrykkere, hvis Aag rigtignok laa saare tungt paa de lavere Klasser i de fleste af Tysklands Egne.

Pfeifer havde under sin Munkeopdragelse lært at tie, men ej at tale. Han tænkte langt dybere end hin; men da han ej var i Stand til med Kraft og Hurtighed at fremlægge sine Tanker,

maatte han just af denne Aarsag finde sig i at spille en underordnet Rolle og at se den o v e r sig, som han ret vel vidste han var i Stand til at o v e r s e.

Da Pfeifer i sin Beretning kom til at fortælle om Blodbadet paa de overblevne i det erobrede Slot, smilte Münzer som en, der just har sunket en liflig Drik; men da han hørte, at Grev Stollberg — hvem han ret inderlig higede efter at faa i sin Vold — var undsluppet, skulde hans Harme vist have udtømt sig over Generalen, hvis han ellers havde haft Mod dertil.

„Saa er da Oreb ikke i din Haand?" raabte han, „men saa sandt som jeg lever! faar jeg ham fat, da vil jeg tærske hans Kød med Torne fra Ørkenen og med Tidsler."

Pfeifer tav og smilte under Knebelsbarten.

„End Seeb? Gehofen?" spurgte han atter, „er han falden eller fangen?"

„Ingen af Delene!" svarede hin, „Herren maa have slaget ham med Forfærdelse; thi han var ingensteds at finde."

Münzer stampede i Jorden og begyndte derpaa — som for at trøste sig selv — at overskue Byttet og Fangerne. De sidste bestod af fem eller seks — til Dels saarede — Riddersvende, en halv Snes Fruentimmer og lige saa mange Børn. Bagest i Hoben stod Agnes og Hermuntrude, begge tilslørede.

„Hvo er disse to Menneskens Døtre?" spurgte han med forstilt Ligegyldighed.

Pfeifer, som gerne vilde have beholdt dem for sig selv og derfor havde tilladt dem at bedække deres Ansigter, svarede i samme Tone: „Derom har jeg endnu ikke erkyndiget mig; formodentlig løsagtige Kvinder, som hine adelige Horkarle plejer at holde."

„Vi vil dog engang adspørge dem!" sagde Münzer, „lad dem føre herop!"

Med disse Ord gik han ind og satte sig paa Tronen.

Da de ulykkelige Piger langsomt og besværligt — thi den stærkere maatte næsten bære den svagere — gik op ad Raadstuetrappen, herskede blandt alle tilstedeværende en dyb Tavshed; man kunde have troet, at en Henrettelse skulde gaa for sig, og at tvende Synderinder var i Begreb med at bestige Skafottet.

„Træder kun dristigt frem, kære Børn!" hviskede Pfeifer, som fulgte tæt bag efter dem, „svarer frimodigt og beskedent, og glemmer ikke, at jeg har lovet at beskytte eder — det er Münzer, der sidder!"

Saa snart de var kommet ind i Salen, kastede Hermuntrude sit og Agnes's Slør tilbage og gik med den sidste under Armen

hen mod den ved deres høje Skønhed næsten forbavsede Münzer.

„I ser her," begyndte hun, „tvende højst ulykkelige, som anraaber eder om Retfærd og kristelig Medlidenhed. Eders Folk har overfaldet og voldelig bortført os fredelige og værgeløse Kvinder. Vi ved ikke, hvormed vi eller vore kan have fornærmet eder, og derfor beder vi, at I vil sende os tilbage til vore Slægtninge."

Münzer betragtede dem vekselvis med Vellystens graadige Blikke, som om han ikke kunde bestemme sig til, hvem af dem han først skulde udkaare til Offer for sine vilde Begærligheder. Det varede en Stund, inden Hykleren kunde udbryde i følgende usammenhængende Ord:

„Det er Herrens Villie, mine Børn! — den kan ingen modstaa — det gælder om eders Sjæles Salighed — stakkels ulykkelige Skabninger! I er vist endnu ugenfødte — i Djævelens Strikker; men værer frimodige! eders Synder kan endnu vorde eder forladt — jeg vil selv arbejde paa eders Omvendelse; — sende eder tilbage? — Lam iblandt glubende Ulve! — det forbyde Herren!"

Da Hermuntrude hørte denne ildevarslende Galimatias, sank hendes Haab. Hun vilde have spurgt om sin Broder, om Ruxleben, og bedet for dem, hvis de endnu maatte være i Live; men nu besluttede hun at henvende alle sine Bønner og den sidste Levning af Haab til den usynlige alene.

„Hvad? tilbage til eders Slægtninge?" blev Münzer ved. „Hvo er vel disse Slægtninge?"

„Agnes af Stollberg!" svarede Hermuntrude med et smertefuldt Øjekast til sin Medfange; Hævngerrighedens Lue underløb Skurkens gustne Kinder.

„Ha! est du denne forhærdede Filisters Datter?" raabte han. „Hvorfor svarer du ikke selv?"

„Sorg og Skræk binder hendes Tunge!" sagde Hermuntrude.

„Og hvo est du," spurgte han denne, „som taler saa kækt for eder begge?"

„Gehofens Søster!" svarede hun og tilslørede med det samme Agnes og sig selv, og begge blev staaende tavse og ubevægelige, som dødsdømte, der hvert Øjeblik venter det dræbende Hug.

Münzer vendte sig til sin Kone.

„Martha!" sagde han med Salvelse, „gør Barmhjertighed mod disse tvende vildfarende! tag dem i dit Hus og røgt dem vel — de er paa Salighedens Vej!"

Damen rejste sig stift i sin stive Stads, nikkede fornemt, vinkede ad dem og gik, efterfulgt af dem og fire Borgerkoner —

som udgjorde hendes kvindelige Hofetat — ud af Raadstuen, over Torvet og ind i den ligeoverfor beliggende Borgmesterresidens.

De tvende Oprørerhøvdinge saa endnu efter de bortgaaende — den ene med paatagen Kulde, den anden med forstilt Medlidenhed, — da en ny Scene paa det behageligste fængslede begges Opmærksomhed.

Fire sortklædte Mænd med hvide Kæppe i Hænderne traadte med dyb Reverens ind i Raadstuesalen, fremstillede af den afskyelige Gehilf som deputerede fra Staden Frankenhausen; og deres Ærinde var hverken mer eller mindre end at indbyde Profeten til at gæste deres Fædreneby i Spidsen af sin Hær, at han ved sine hellige Vaabens Magt maatte beskytte de troende sammesteds, der blev haardt betrængt baade af Amalekiter og Midianiter (Lutherske og Katolske). Ved denne velkomne, smigrende Begæring følte han sig greben af Aanden og rejste sig for at lade det indvortes Lys skinne over Folket.

„Herrens Aand," — sprudede han med vidtopspilede Øjne — „har aabenbaret sig for eder, som laa i Dødens Skygge; han har lært eder at undfly den overhængende Straf, thi for eders, I faa retfærdiges Skyld, vil jeg spare Staden, hvorvel jeg allerede havde sagt til min Sjæl: naar jeg kommer til Frankenhausen, vil jeg nedbryde dette Taarn og lægge disse Gudsbespottere plat øde. Vel eder, at I har forladt eders Urimeligheder, eders dumme Afguder, Moloch og Baalberith, Paven og Luther! Den sidste kender vel Lyset, men han sætter det under en Skæppe; thi han gør Pagt med Konger og Fyrster at sælge eder alle hen i Trældom. Jeg er den, som skal komme, som gør alle frie og lige. Luther vil lære eder at tro paa Bibelen; men det er ikke nok; han glemmer det indvortes Lys, som Herren forunder de troende i Drømme, Syner og Aabenbaringer. Beder, saa skal det gives eder! beder indstændig! holder det med Herren Dag og Nat, forlanger det af ham, ja — vil han endnu ikke give det — saa truer og bander[2]! thi ligervis som Jakob fordum brødes med Herren, saaledes skal ogsaa vi med Magt tiltrodse og tilkæmpe os Lyset og Friheden." —

I denne Tone vedblev denne Amfibie af Sværmer og Hykler saa længe, til han udmattet nedsank paa sin Trone; men det anførte turde vel for Læserne være nok til en Prøve.

Vi vil altsaa blot tilføje, at et almindeligt Bifaldsskraal ledsagede denne afsindige Snak, og at det derefter blev besluttet, at Münzer selv i Spidsen for en Del af sin Horde næste Dag skulde drage mod Frankenhausen. Nogle af hans Disciple blev straks

udsendt i de omliggende Egne for at oprøre Almuen og bringe den til at forene sig med Hovedhæren. Pfeifer skulde blive tilbage som Viceborgmester i Mühlhausen.

Resten af Dagen og den paafølgende Nat tilbragtes med de afskyeligste Udsvævelser. Der herskede en aldeles ubunden F r i h e d i Tale og Gerning, saavel som den fuldkomneste L i g h e d i alskens Uterlighed. Dovent, liderligt Købstedpak kappedes med raa Landsbypøbel i Udsvævelser af enhver Art. Vellystige Kvinder tog levende Del i disse Bakkanalier, og selv mangfoldige af de mindre fordærvede, ja selv af de tilforn skikkelige og ærbare, blev henrevet af det forførende Eksempel. Mangen forhen agtbar Borger, der saa, at alt nu, i Ordets vidtløftigste Betydning, var F æ l l e s g o d s, at ø v e r s t o g n e d e r s t v a r l i g e h ø j t, og at j o g a l e r e j o b e d r e, tænkte, det var vel bedst at lange til Fadet med, inden de andre havde tømt det, svang sig derfor ud af sin forrige snævre Virkekres, hvor der nu for ham intet mere var at bestille, og sprang — halvt af Desperation — med i Taranteldansen.

Nogle gik med for et Syns Skyld, af Frygt eller Klogskab, men holdt sig dog i temmelig ædru Sindsforfatning. De færreste holdt sig indelukkede i Skjul med deres Familier, ventende med Rette en snar Forløsning fra denne sodomitiske Fordærvelse. Men deres Stilling var ængstelig og fuld af Fare; og ikke faa af disse blev Ofre for gammelt Uvenskab eller ny Ondskab, fremdragne af deres Tilflugtssteder og givne den vilde Hob til Pris.

Dog — her vil vi atter lade Forhænget falde for en Scene, hvis nøjere og længere Beskuelse skulde maaske opvække lige saa megen Væmmelse som Gru, og hellere henlede Tilskuerens Blik paa en Person, der — foruden Medynk — ogsaa turde fortjene hans Agtelse.

Hermuntrude Gehofen mistede i sit femtende Aar sin Moder, en ædel og fremfor Tidsalderen oplyst Kvinde, som med en Ridderfrues — mere paa Aands- end Standsfortrin — velgrundede Selvfølelse og Værdighed i Forhold og Væsen forenede en agtbar Borgerkones blide, huslige Dyder. Hun havde næsten fuldendt Datterens simple og sikre Opdragelse til retskaffen Hustru, da hun døde; men endnu før sin Bortgang turde hun vove at anbetro den unge Pige Husets Bestyrelse og den efterlevende Ægtefælles Trøst og Pleje. Ogsaa han fulgte snart sin inderlig elskede Hustru, og saaledes var da Hermuntrude Husmoder, før hun blev Hustru, ja endnu før hun var ret fuldvoksen Jomfru.

Hun saa sig i den Nødvendighed at maatte være Moder endnu mer end Søster for sin fire Aar ældre, eneste Broder og at maatte

styre og holde til Arbejde og Orden et efter Tidens Brug ikke lidet Antal kvindeligt Tyende. Ved denne uundgaaelige Livsstilling hævedes end mere hendes naturlige nedarvede Selvfølelse, der desforuden under en mild, men fornuftig Opdragelse aldrig havde været nedkuet. De vanskelige Forhold, i hvilke den sekstenaarige Pige befandt sig, skærpede hendes bestandige Opmærksomhed paa sig selv og andre samt æggede hendes Mod til at bekæmpe og overvinde de mødende Vanskeligheder.

Flere Forsøg af Tyendet paa at føre den uerfarne Bestyrerinde bag Lyset, vel endog paa at tiltage sig utilbørlig Magt og Myndighed; Kvindernes indbyrdes Kabaleren og de deraf opstaaende Stridigheder — alt dette var en Skole, i hvilken Hermuntrude lærte Menneskekundskab, Klogskab, Besindighed og en aldrig udeblivende Aandsnærværelse. Lægger vi hertil, at Tabet af Fader og Moder havde tidligt gjort hende fortrolig med Modgang og Hjertesorg, men ogsaa lært hende at søge Raad hos sit eget Hjerte, i sin egen Forstand og endnu mere i inderlig og tillidsfuld Bøn til den usynlige Hjælper, der ofte udstrækker sin frelsende Arm, naar faa andre v i l og ingen k a n, saa vil vor Frygt finde sine Grænser, naar vi ser den ikke saa ganske værgeløse, ridderlige Mø kæmpende mod den — selv i Spidsen af sin frygteligste Voldsmagt — foragtelige Münzer.

Næppe havde hun med sin aldeles modfaldne Veninde befundet sig en Times Tid i det for dem anviste Værelse, før en Pige af et frækt Udseende kom ind og forkyndte hende med et tvetydigt Smil, at hun ufortøvet maatte følge med til Hr. Borgmesteren.

„Hils ham," svarede hun alvorlig, „at jeg finder det mere passende, at han kommer til os, om han ellers har noget af Vigtighed at meddele os."

„Jo!" sagde Pigen højt og næsvist, „jeg skal rigtig bringe Hr. Borgmesteren Deres Svar, „jeg tænker ellers," lagde hun i Bortgaaende til, „at Frøknerne siden giver lidt bedre Køb."

Kort efter traadte han ind med sin Kone — nogle mener, at hun kun var hans Bislopperske — og under det Paaskud, at Værelset var for lidet til tvende, befalede han denne at anvise Agnes et andet. Forgæves var Hermuntrudes Indsigelser, og snart befandt hun sig ene med Skurken.

„En ny og bedre Tingenes Orden —" sagde han, „tager sin Begyndelse, og alt det gamle Papisteri vorder afskaffet. I ser, mit Barn! i mig den Mand, som Herren haver befalet at rense sit Tempel, og hvem han undertiden værdiger at aabenbare sin Villie. Saaledes haver han — endnu inden jeg saa eders legem-

lige Ansigt — i en Drøm vist mig eder som min tilkommende Medhustru —."

Her holdt han op og kastede et forskende Blik paa hende. Hun saa Vellystningen dristigt og strengt ind i Ansigtet.

„Münzer!" sagde hun højt og langsomt, „I taler ikke med et villieløst Barn eller en enfoldig Fjante, der skulde lade sig kue af trække Ord eller bedrage af foregivne Aabenbaringer. Jeg holder mig alene til Guds Aabenbaring, og den byder baade eder og mig: Du skal ikke bedrive Hor!"

Münzer, pludselig forbløffet ved denne uventede alvorlige Tiltale, kunde ikke saa straks fatte sig, men kom en Smule ud af Takten. Han tog sig om Skægget og gjorde nogle Skridt frem og tilbage, inden han genfandt den først angivne Hyklertone. Han traadte atter tæt hen foran hende, rettede sig og sagde myndigt og belærende:

„Abraham havde tvende Hustruer, og det blev regnet ham til Retfærdighed; Jakob ligesaa — vil I anklage Guds udvalgte, Barn?"

„Hvad dengang," svarede hun, „var tilladt, blev siden ophævet og forbudet ved Kristum!"

Münzer skiftede Farve; Sandheden slog ham. Men denne havde han for længst baade kendt og fornægtet; derfor kunde han snart fatte sig igen.

„Kvinderne," raabte han, „maa tie i Menigheden! Jeg er ikke kommet for at disputere med eder om Religionens Sandheder, men —" lagde han med paatagen Højtidelighed til „— men for at forkynde eder Herrens og min, hans Tjeners, Villie."

„Herrens Villie," svarede hun lige saa højtideligt, „er den, at vi skal leve et kysk, tugtigt og ærbart Levnet; og denne er langt helligere og stærkere end eders eller noget andet Menneskes syndige Villie."

Han tabte nu eller i Harme bortkastede sin Skinhelligheds Maske.

„Hvis Villie her er stærkest," raabte han, „eders eller min, det kan snart vise sig; dog —" vedblev han med noget lavere og roligere Stemme — „vil vi først forsøge den mildere Vej. I er en ret fornuftig Pige — hvad det timelige angaar — Klogskab burde raade eder til at bøje eders svage Villie under min, som I dog ikke er i Stand til at modstaa. Det vilde være godt, saavel for eders egen som for eders Venners og Slægtninges Skyld."

Ved disse Ord kastede hun et gennemtrængende Blik paa ham og sagde: „Jeg og mine Venner staar i en langt stærkeres Haand. Har I end for en Tid Magt over mit Legeme — min

Villie skal I aldrig tvinge — hvor meget formaar I vel over disse?"

Hun tav og ventede nu nogen Oplysning om sin Broders og sin elskedes Skæbne.

Han, som ikke straks mærkede hendes Hensigt, svarede: „Hvad jeg ikke haver, kan jeg faa; Øksen ligger allerede ved Roden af Træet."

„Münzer!" vedblev hun, „forsynd eder ikke! skik Agnes og mig tilbage til hendes Fader eller min Broder, og forlang i Løsepenge alt, hvad I vil!"

Her begyndte han at mærke, hvilke Fordele en Løgn kunde give ham.

„Grev Stollberg?" raabte han, „eders Broder? Hvem skulde de vel løse? Gid de kunde løse sig selv!"

„Er min Broder her?" sagde Hermuntrude med et Smertenssuk, „da vis os den Barmhjertighed, at vi maa se og tale med hinanden!"

„Een Barmhjertighed kunde være den anden værd!" svarede han grinende, „føjer I mig, saa føjer jeg eder."

„For saadan Pris," raabte hun foragtelig, „køber jeg mig ikke Gensynet af mit Hjertes Broder; om jeg end ikke skulde se ham mere i dette Liv; men" — sagde hun efter nogen Betænkning for at skaffe sig Vished — „lad min Broder bringe herhen! Han er min Formynder og fødte Værge — hans Villie er jeg forpligtet til at underkaste mig."

Münzer, der nu anede hendes Hensigt, tog sig om Hagen med et listigt Smil; men inden han kunde svare, blev Samtalen pludselig afbrudt. — Der var mellem nogle af Sværmerne opstaaet en heftig Ordstrid over et Punkt i den nye Lære, og uden Profetens Mellemkomst saa den ud til at kunne have alvorlige skismatiske Følger.

Klædedragten var nemlig en væsentlig Genstand for Gendøbernes religiøse Reform.

„Man maa" — lærte de — „stedse se barsk og mørk ud, lade Haar og Skæg vokse, bære grove — som helst — pjaltede Klæder og Skjorter altsaa, der saa meget muligt ligner Johannes den Døbers."

Og her opstod nu det vigtige Spørgsmaal, om vort Blaalærred var godt til Skjorter, eller om det skulde blandes med Gedehaar. Nogle paastod, at det sidste var uomgængelig fornødent; andre — lidt mere moderate — antog den Betingelse: om Gedehaar var at faa.

Pfeifer saa sig ikke i Stand til at decidere i dette vigtige Di-

lemma, og derfor lod han Hovedet hente, som langt om længe løste Knuden med den Erklæring: „at naar Gedehaar ikke kunde overkommes, skulde Blaarlærred anses for reglementeret; kun maatte det være lidet skættet og saa ru og fuldt af Skæver som muligt."

Men inden denne vigtige Kendelse faldt, nærmede sig Tiden til Opbrud mod det arme Frankenhausen; og Münzer fandt — for denne religiøse Strid — ikke for det første Lejlighed til at fortsætte den amourøse.

Denne Afbrydelse befriede vel altsaa Hermuntrude for Øjeblikket fra Oprørerhøvdingens forhadte Nærværelse, men foranledigede tillige, at hun maatte følge ham paa Røvertoget. Thi dels tog han i Betænkning at lade hende tilbage hos Pfeifer, hvis Skødesynd var ham lige saa bekendt som hans egen; dels tillod hans ved Modstanden endnu heftigere ophidsede Begærlighed ham ikke at slippe Ofret af Syne. Den næste Morgensol saa hende i Midten af Mordbrænderhorden paa en Vogn hos tvende af Münzers Kvinder. Porten lukkede sig mellem hende og den ulyksalige Agnes.

Grev Wolff von Stollberg besad sin Families hele Stolthed, var dertil opfarende, myndig og taalte aldeles ingen Modsigelse. Han havde altsaa opdraget sine Børn paa en ganske modsat Maade end Ridder Gehofen, og da hans Hustru var bortdød fra disse — en Datter og en noget yngre Søn — i deres spæde Alder, savnede de den, som skulde have formildet og lettet det haarde og underkuende i den faderlige Strenghed. Agnes — det ældste Barn — var især Genstanden for de ofte frygtelige Ytringer af en lige saa ofte ubeføjet Vrede. Hun lærte da tidlig at lyde og idelig at skælve, og hendes K æ r l i g h e d t i l F a d e r e n maatte derfor stedse blive hendes F r y g t f o r H e r r e n underordnet.

Hvad Under, at den fra Faderhjertet bortviste kastede sig med sin hele Kærlighed i den vakre, skønne, ridderligædle Hans von Werthers Arme? Hvad Under, at hun — truet med en gammel og barsk Gemal, under Udsigter til at ombytte et Aag med et andet — gav efter for den elskede Ynglings Overtalelser og under Faderens Fraværelse flygtede med ham til Gehofen? Hun var jo vant til selv ingen Villie at have, men stedse blindthen at følge en andens: fra det Øjeblik af, hun overgav sig til Elskeren, arvede denne Faderens ubetingede Magt og Myndighed.

Men Angeren over dette Fejltrin forfulgte hende uafladelig, overgød hende Kærlighedens Bæger med Malurt og gjorde hende end mere frygtsom, raadvild og villieløs, end hun tilforn havde

været. Med bange Anelser ser vi altsaa denne svage, værgeløse Skabning i den frygtelige Pfeifers Vold. Ved at vide hende skilt fra sin sidste Beskytterinde og overgivet til en samvittighedsløs Nidding gribes vi af samme benovende Følelse, som naar vi ser Duen under Forfølgelse af Høgen — en ængstelig Jagt, hvis Udfald ikke kan vorde tvivlsomt.

III.

Kurfyrst Friederich af Sachsen laa for Døden paa sit Slot i Weimar. Ved hans Seng sad hans Broder Johan og Grev Albrecht af Mansfeld og hørte den døende Herres sidste Villie. Da meldtes og indlodes Grev Wolff af Stollberg.

Den syge Fyrste rakte ham sin Haand. „Velkommen og Farvel, kære Stollberg!" sagde han med et venligt Smil og sagte Røst.

„Herren," svarede denne dybt sukkende, „kalder eder i en bedrøvelig Tid; det arme Sachsen vil dobbelt føle eders Savn."

Friederich saa kærligt til sin Broder, lagde sin Haand paa hans og sagde: „Her er den, som vil erstatte det; til mit Hjertes Broder overgiver jeg trøstig Folk og Land."

„Gud give," svarede Greven, „I kunde have overgivet det i en bedre Tilstand!"

„Hvorledes?" spurgte Friederich og rejste sig over Ende, „hvad mener I dermed, Hr. Greve?"

Prins Johan blinkede ad ham; men han mærkede det ikke og sagde: „Det være langt fra mig at tilskrive eders Lemfældighed de Ulykker, som nu sker; jeg selv har jo tillige med de fleste større og mindre magthavende ringeagtet Gæringen og dens Ophavsmand."

Friederich fæstede atter sit Blik paa Broderen og spurgte: „Er det om den halvforrykte Præst, Han taler? Er der noget med ham nu?"

„Det er den samme," svarede denne, „som I, Hr. Broder! i Fjor Høst havde stævnet herhid for hans oprørske Prækener."

„En jammerlig Person! —" afbrød den syge, „jeg ynkedes over ham, saa taabelig og fej var han, og lod ham gaa med en Skrivelse til hans respektive Øvrighed, at man skulde indespærre ham som vanvittig, ifald han atter begyndte paa sine Krøniker. Jeg husker endnu," — vedblev han, idet han atter lagde sig tilbage i Sengen — „hvorledes Vagten herude i Slotsgaarden gjorde Løjer med ham, da han gik bort: den ene vilde

spaas, den anden vide, naar Verden skulde forgaa; den tredie plukkede ham i Skægget — naa! og han?"

„Er nu Borgmester i Mühlhausen!" tog Stollberg Ordet. —

„En Komedie," sagde Hertug Johan med tvungen Munterhed, „som Borgerne spiller med dette gale Menneske!"

„Det er ingen Komedie, med eders Naades Tilladelse!" afbrød Greven, „men et blodigt Spil, lige saa farligt som Frankernes og Schwabernes i Fjor. Almuen bliver rebellisk vidt og bredt, forlader Hus og Hjem, drager til Mühlhausen eller sværmer omkring og afbrænder et Herresæde efter det andet —"

„— Store Gud!" udbrød Kurfyrsten, „og det hører jeg først nu?"

„Hvorfor skulde I høre det før, kære Broder?" svarede Johan. „Det er ikke to Dage siden, jeg modtog Efterretningen om disse Optøjer. I eders Tilstand burde I ikke besværes med slige Fortællinger, dem Rygtet stedse forstørrer og forværrer. Det hele kunde jo være endt, inden I behøvede at vide, det var begyndt."

„Saa snart og let ender det ikke," vedblev Greven uden Skaansel med den dødssyge Herre, „man regner allerede Bondehæren til over 10,000 Mand foruden Mühlhauserne. Gehofen og flere Borge har de hærget med Ild og Sværd; jeg har selv været i deres Hænder. Deres Frækhed gaar saa vidt, at de har — paa en for mig ubegribelig Maade — bortstjaalet min Datter, Grevinde Agnes, dog uden ellers at molestere min Residens. Hun, Ridder Maternus og flere er for Øjeblikket i deres Vold." —

Som han talte, traadte Ridderen selv ind i Værelset.

„Han altsaa ikke!" sagde Kurfyrsten.

„Hvorledes," raabte Stollberg den ankommende i Møde, „har I reddet eder af Fangenskabet? Hvor er min Datter?"

„Om eders Datter —" svarede han — „ved jeg intet, men jeg har ikke været fangen. Det sagde man om eder, Hr. Greve! Det glæder mig at finde eder her; ved I noget om min Søster?"

„Jeg ved, at hun hin sørgelige Nat blev fanget," sagde han, „for Resten intet."

Ridderen sukkede og traadte med et dybt Buk nærmere til Sengen. „Naadige Herre!" sagde han, „jeg bringer eder Hilsen fra Hertug Henrich af Brunsvig og Landgreve Philip af Hessen: de staar to Mile fra Staden med en Hær af 4,000 Mand og beder, at I vil forene eders Magt med deres for at gøre Ende paa Oprøret, inden det griber videre om sig."

Kurfyrsten foldede sine Hænder. „Herre, du min Gud!" bad han, „har jeg ved alt for stor Eftergivenhed givet Anledning til denne Ulykke, da vil du tilgive mig af din Naad! det var altid

mit Ønske at gaa den mildeste Vej; hver menneskelig Blodsdraabe har været mig dyrebar — skal det derfor rinde i Strømme? — Kære Broder!" vedblev han, ,,du vilde skaane mig, skaan nu ogsaa mit arme og forblindede Folk! tag du vor Kommandostav! lad vor Hær blive saa talrig som muligt, at dens Størrelse maa indjage Rebellerne Frygt og bringe dem til godvillig Underkastelse! Hjertekære Broder! jeg beder dig for Jesu Skyld, anvend alle lemfældige Midler, før du skrider til de strengere. Prøv først Formaninger og Trusler, før du slaar til med Sværdet! og forman ogsaa vore Venner Brunsvig og Hessen til samme Sindighed! — Min Herre og min Gud, lad din milde Almagt dog snarligen adsprede denne Sky, som formørker mit Livs Aften! lad din arme Tjeners sidste Gerning her paa Jorden vorde Tilgivelse og Barmhjertighed!"

Han løftede sine matte Øjne mod Himmelen og vedblev endnu en Stund at bede i Tavshed.

De omværende græd. Den døendes Broder lovede helligt at ære hans Villie og gik bort for — som han sagde — at give de Befalinger, han allerede, den syge uafvidende, havde udstedt.

Ridder Maternus maatte nu fortælle, hvad vi allerede har hørt, Historien om hans Fædreneborgs Bestormelse og Undergang.

Vi lægger blot til, at han, da han saa, at alt Forsvar var unyttigt, at hans Medkrigere var enten faldne eller forsvundne, med Sværd og Skjold banede sig en Vej igennem Sværmen hen til den Side af Slottet, som vendte ud mod Skoven; at han her svingede sig ned af Muren ved Hjælp af et gammelt Lindetræs Grene, svømmede over Graven, fortsatte Flugten mod Vesten hele Natten og det halve af den følgende Dag, til han heldigvis stødte paa Landgreve Philip, hvem han nu fulgte til Brunsvig.

Han havde næppe tilendebragt sin første Fortælling, før Kaspar von Ruxleben blev anmeldt og indladt. Hans Beretning lød endnu sørgeligere og rædsommere end de forriges: Frankenhausen var taget med Storm, og Grueligheder af enhver Art var udøvet i den ulykkelige Stad. Kirkerne var vanhelligede, Klosterne plyndrede, Munkene dræbte og Nonnerne skændede; og for ret at sætte Kronen paa sit Niddingsværk havde den afskyelige Münzer ladet flere velsindede Borgere brænde paa et Baal, der var oprejst af Raadhusarkivet, hvorved mangfoldiges Velfærd: Skøder, Obligationer, Enkers og umyndiges Sikkerhed, gik op i Røg og Lue.

Næste Morgen stod de forenede Smaahære opstillede uden for Slottet. Den høje syge befandt sig saa meget bedre, at han

siddende i en Lænestol kunde gennem Vinduet tage Tropperne i Øjesyn. Hos ham befandt sig foruden Hofpræsten og Lægen Ridder Maternus von Gehofen, som, skilt ved Gaard og Gods, havde kun sig selv at fremstille i de forbundnes Rækker.

„Mine Øjne," sagde Fyrsten til ham, „slaar mig fejl! kom hen til mig, unge Mand, og sig mig, hvo det er, vi har her for os."

„Paa højre Fløj," svarede Ridderen, „holder Hertugen af Brunsvig i Spidsen for sine Kyradserer; bag ved ham et Regiment Fodfolk og tvende Kartover; derefter kommer Grev Albrecht af Mansfeld med sine Ryttere; i Midten befinder sig eders Naades egne Tropper, et Regiment Kyradserer og tvende Regimenter Bueskytter; paa venstre Fløj ser I Landgreven af Hessen med Ryttere, Bueskytter og fire Kartover samt Greven af Stollberg med et Kompagni Kyradserer."

„Skønne Folk!" sagde Kurfyrsten; „men det er mig en smertelig Tanke, at disse glimrende Vaaben skal mørknes af mine Undersaatters Blod — noget til venstre holder to enlige Ryttere; den ene skriver i Sandet med sin Lanse; den anden sidder ganske ubevægelig og synes at stirre stift ud foran sig."

„Den første," svarede Ridderen sukkende, „er min ulykkelige Søsters forlovede, Ridder Ruxleben, den anden er Ridder Hans von Werther."

„Werther!" sagde Fyrsten forundret, „den raske, muntre Ungersvend! han, som altid var den første ved Turnering og Dans, stedse fyrig og urolig som hans Stridshingst!"

„Hans Munterhed er borte nu," svarede Maternus, „han er den ulykkeligste af os alle."

„Hvorledes det?" spurgte Fyrsten.

Ridderen tøvede noget med Svaret, og inden han kunde give det, blev Opmærksomheden henvendt paa Anførerne, der nu fra deres forskellige Afdelinger samlede sig foran Fronten; kun Werther og Ruxleben blev paa deres Plads.

„Jeg ønsker at tale endnu engang med dem alle!" sagde den syge Herre. Maternus gik ud og foredrog dem Kurfyrstens Begæring. De steg af Hestene og traadte ind i Slottet; hin nærmede sig til sine ulykkelige Venner.

„Dersom denne Udrustning," tiltalte Fyrsten de forsamlede Herrer, „gjaldt Landets Fjender og ikke dets Børn, vilde jeg glæde mig over eders Krigeres skønne Holdning og Anseelse; men nu bløder mit Hjerte ved Forestillingen om denne Forsamlings sørgelige Med. Endnu er intet Forsøg gjort paa ved milde Midler at bringe de forvildede tilbage til deres Pligt. Lad os prøve

et saadant, mine Venner! og inden Hæren drager ud, afsende en sindig og forstandig Mand, som mulig kan tale de stakkels Mennesker til Rette!"

Han tav.

„Jeg ærer eders gode Villie," begyndte først Hertug Henrich af Brunsvig; „men jeg frygter, denne Eftergivenhed, som Oprørerne maaske kunde tilskrive Frygten, vil kun gøre dem mere forstokkede og fjerne Enden paa disse Afskyeligheder."

„Endogsaa i dette værste Tilfælde," tog Landgreve Philip Ordet, „skal det aldrig angre mig at have forsøgt, hvad Kristen-Kærlighed og Fyrstepligt byder."

„Jeg tiltræder eders Mening," sagde Hertug Johan, „og følgelig er vi jo enige i at opfylde min Hr. Broders ædle Begæring. Spørgsmaalet bliver altsaa kun dette: hvo skal — eller maaske rettere — hvo vil paatage sig dette usædvanlige og ingenlunde farefrie Gesandtskab?"

Der paafulgte nogle Øjeblikkes Tavshed.

Endelig traadte Grev Stollberg frem og sagde: „Farens Størrelse kan ikke her friste mig til et Vovestykke; men vel det Haab, at min Tiltale vil kunne udrette noget. En stor Del af mine Undersaatter befinder sig blandt Oprørerne, og jeg vilde meget fejle, om min Nærværelse ikke skulde virke baade paa dem og de øvrige Rebeller."

„Jeg takker eder forud, kære Greve! for dette eders Tilbud," sagde Landsfaderen; „alene skulde I dog ikke tage af Sted. De Mennesker, I faar med at gøre, er at betragte og behandle som vilde Dyr —"

„— Dem," afbrød Greven, „truer man med et Ord til Lydighed."

„Med truende Ord," gentog Kurfyrsten, „udretter man mindre end med venlige; begge Dele, begge Dele! hver til sin Tid! Det er en vakker, mild Ungersvend, den Ridder Gehofen; tag ham med, Hr. Greve! og vor gode Ruxleben! Det giver eders Sending tillige mere Anseelse."

Greven bøjede sig tavs og gik ud for at meddele de tvende unge Riddersmænd Landsherrens Ønske. De var straks villige til at opfylde det.

Ved deres Bortgang kastede Hans von Werther et betydningsfuldt Blik til dem begge; de forstod ham og nikkede.

Med en hvid Fane foran nærmede de tre Afsendinge sig til en af Frankenhausens Porte og forlangte — i Kraft af deres Heroldsværdighed — at vorde fredelig ind- og udladt.

Vagten bragte dette Budskab til Münzer, der just paa Tor-

vet befandt sig omgivet af Bondeanførererne og de ham hengivne Borgere.

Da han hørte Gesandternes Navne, smilte han og raabte: „Herren smelter de vældige som Voks; Kongerne bøjer sig og beder om Naade — lad deres Sendebud føres hid for mit Ansigt!"

De kom. Grev Stollberg red et Par Skridt frem foran de andre, slog Visiret op og sagde: „De forsamlede Herrer og Fyrster af Sachsen, Brunsvig og Hessen samt vi Grever af Mansfeld og Stollberg kundgører eder alle vor Villie og Beslutning: at lade Naade gaa for Ret, at tilgive og ikke efter Fortjeneste straffe eders begangne Forbrydelser, paa det Vilkaar —"

Her blev den talende afbrudt ved en Murren og Summen i hele Forsamlingen og ved en flerstemmig Gentagelse af Ordet V i l k a a r, dels i spørgende, dels i en vred og haanlig Tone.

Münzer, lige saa forbløffet som betagen af Vrede, kunde ikke saa straks fatte sig og komme til Orde.

Ridder Maternus, frygtende for de rimelige Virkninger af den stolte Greves her saa ilde anbragte Myndighed, red hen til hans Side og sagde:

„Landsmænd! Fyrsterne tilbyder eder Fred og Forglemmelse af alt det passerede og forlanger — som billigt — at hver gaar til sit og atter tager fat paa sin fredelige Dont."

„Den vise har en bedre Tone!" mumlede Bondehøvdingen Johannes Winkler, „naar Rotten sidder i Klemme, saa piber hun."

„Det er ikke svært," raabte Ruxleben, „at se, hvo nu sidder i Klemme! Fyrsterne har Landet, og I, kære Landsmænd! befinder eder mellem Frankenhausens Mure."

Den store, tykke, firskaarne Samson Morash løftede den ene Skulder, trak op i sine Bukselinninger og sagde, idet han saa ned paa sine Naboer til begge Sider:

„Der er dog nogen Mening i den Tale —"

„— Lokkemad, Lokkemad!" udbrød Münzer, som nu genfandt sit Mæle; „de vil blot skille os ad for siden at myrde os en for en."

„Hvad?" raabte Greven forbitret, „vover du at drage vort fyrstelige Ord og Tilsagn i Tvivl? Nedlæg eders Vaaben og modtag den Naade, som I ikke har fortjent!"

„Grev Stollberg!" sagde Maternus hastig og sagte, „dæmp eders billige Vrede og betænk, hvor vi er!"

„Satan taler af din Mund, du Belials Mand!" skreg Münzer; „vil du spotte Herrens udvalgte? Vedst du ikke, at jeg har Magt til at døde dit syndige Legeme?"

„Vil I forgribe eder paa Fyrsternes Gesandter?" sagde Ruxleben! „har I ikke selv givet os frit Lejde, at komme og drage bort i Fred?"

„Men I kommer," skreg hin, „som Spioner og Forrædere at gøre Guds eget Folk splidagtigt og uens med sig selv, men nu skal I ligge paa eders Gerninger! Herrens Sværd og Gideons! fald an, o Israel! og ofrer disse Hedninger Herren til en sød Lugt!"

Da bruste det vildt igennem Hoben, Pikerne begyndte at skyde sig i Vejret.

„Død og Helvede!" brølte Stollberg, „skal dette vorde Enden! men du skal ikke se mit Fald, skinhellige Afskum!"

Han greb efter Sværdet og klemte Hestens Sider for at styrte sig over Münzer. I dette for Liv og Død afgørende Øjeblik tabte Ruxleben hverken Mod eller Besindelse.

Han greb Grevens Arm og sagde: „Det er endnu ikke Tid?"

Derpaa slog han til Lyd med Haanden og raabte: „Et Ord, Landsmænd!"

Det blev lidt stillere i Kredsen. —

„Vi er i eders Magt, og I kan altid, naar I vil, berøve os Livet — give os det tilbage staar ikke mer i eders Magt. Dræber I os, Fyrsternes Udsendinge, er alt Haab om Fred og Tilgivelse for stedse udslukt, og deres Sværd vil hævne vort Drab paa eder og alle eders."

Forgæves raabte Münzer flere Gange: „Hører ham ikke, hører ham ikke! og udretter Herrens Befaling!"

Ingen rørte sig for at anfalde dem uden Winkler, der vel fældede sin Pike, men stødte ikke til, da han saa, at de øvrige endnu var tvivlraadige.

„Vil I ikke lade os gaa," gentog Ruxleben, „kan I jo beholde os som Gidsler! der kommer maaske snart den Dag, da vi paa denne Maade kan vorde eder nyttige."

„Ja, ret saa!" sagde Kæmpen Morash, „Gidsler skal de være, Børn! det er et godt Pant," og snart stemmede hele Forsamlingen i med ham.

Münzer fnyste: „Du Øgleunge!" snærrede han, „hvo haver lært dig at undfly den overhængende Vrede? men g e m t e r i k k e g l e m t! — Vel da! bringer dem i sikker Forvaring; men ser til, at eders Ulydighed ikke paadrager eder Himlens Vrede! og tænker paa Saul, som sparede Agag! jeg tor mine Hænder."

Med disse Ord rejste han sig og gik med undertrykt Forbitrelse ind i det Hus, hvor han havde taget Bopæl, for at forny

en kort tilforn afbrudt Kamp af en ganske anden Art: den mod Gehofens sjælestærke, uforfærdede Søster.

„Gidsler! Gidsler!" dette Ord søndersavede han flere Gange med Tænderne; men med eet standsede han og udtalte det højt og jublende. „Ja, i Sandhed! en herlig Gidsel! Broder for Søster — at det nu først rinder mig i Tanke! — Vel, at han lever! — det var Herrens Finger!"

Hermuntrude sad, som om hun havde været hjemme i fredelig Fædreborg, roligt sysselsat med et kvindeligt Haandarbejde, som hun endog i det forstyrrede Frankenhausen havde vidst at forskaffe sig, da Münzer traadte ind i Stuen. Hun saa op og mærkede øjeblikkelig af den skumle Glæde i hans lumske Aasyn, at en for hende sørgelig Begivenhed maatte have fundet Sted. Men lige saa hastig forberedt paa det værste, fortsatte hun, fattet og udvortes fuldkommen rolig, sin Bestilling.

Münzer spadserede nogle Gange frem og tilbage paa Gulvet, standsende af og til med Sideblik paa den modige Kvinde. Omsider traadte han tæt hen foran hende og sagde:

„Barnlille, vil du endnu længer stampe mod Braadden? Du ser, at Herren er med mig i alle mine Veje — tør du, o Kvinde! ene være imod mig?"

Hermuntrude blev ved at arbejde. „I ved min Beslutning!" sagde hun, „hvorfor skal jeg atter gentage, at den er lige saa fast som min Tro paa Gud og hans Retfærdighed?"

Skurken grinte: „Det vil komme an paa en Prøve!"

Han ringede. En Drabant traadte ind.

„Lad den fangne Ridder Maternus von Gehofen føre hid!" bød han og fæstede sit forskende Blik paa Hermuntrude.

Hun saa flygtigt op paa ham, men blev ved at sy, fængslende sin Frygt og Kummer dybt i sin egen modige Barm.

Døren oplodes. Betynget med Lænker, omringet af bevæbnede Bønder indtraadte Kaspar von Ruxleben.

Münzer vendte sig helt om imod ham. Med indvortes Forfærdelse saa Hermuntrude den elskede; men ogsaa i dette frygtelige Øjeblik vidste hun at beherske sig selv.

Inden Münzer atter kastede sine Øjne paa hende, havde hun allerede med et Blink og en sagte Hovedrysten givet Ridderen et Tegn, som denne straks forstod og fulgte.

„Kender I denne Mand?" spurgte Skurken hende med et triumferende Smil.

Hun betragtede ham koldt og fremmed. „Det er ikke min Broder," sagde hun, „men en anden Herre, som jeg vel før har

set, men hvis Navn nu ikke vil falde mig ind — I kan jo adspørge ham selv!"

„Jeg hedder Kaspar von Ruxleben," sagde denne, „og har intet videre med eder at bestille, end at jeg paa Fyrstens Anmodning er kommet at stifte Fred og Forligelse."

„I har jo taget fejl," sagde Münzer til Vagten, „det var den anden Ridder, Gehofen, jeg forlangte; bringer ham og fører denne tilbage! Og —" raabte han efter de bortgaaende, „stiller ham an uden for Vinduerne hernede i Gaarden!"

Han traadte atter med sammenlagte Arme hen foran Hermuntrude og saa længe ubevægelig paa hende. — Hun tav — han ogsaa.

Endelig slog han begge Armene ud, drejede sig omkring og raabte: „Se! din Broder kommer! et Ord af din Mund kan skænke ham Friheden eller Døden!"

Maternus stod midt i Gaarden. Han saa sin Søster i Vinduet og udstrakte sine lænkebundne Hænder imod hende; men hun viste med et tillidsfuldt Blik mod det høje og dernæst paa sit Hjerte.

Broderen forstod hende. „Herovenfra skal Hjertet hente sit Haab og sin Styrke."

„Nu skal vi erfare," raabte Skurken, „hvor vidt I vil drive eders dumme Halsstarrighed: om I vil give mig eders Kærlighed eller eders egen Broder Døden; thi Herren gøre mig saa, og lægge saa dertil! der er ingen tredie Vej; det ene eller det andet skal ske endnu i denne Time!"

„Det første sker ikke," svarede Hermuntrude, „hverken i denne eller nogen anden Time, som Gud vil forunde mig at leve; og det andet — det er dog utroligt, at I, som kalder eder en Guds Tjener, vil udgyde saa uskyldig en Mands Blod, alene fordi hans Søster hverken kan eller efter Guds Lov tør give eder sit Hjerte. Har I Villie til mig, som I desværre alt for ofte har sagt mig, vil I da fremme den ved at myrde min Broder? Nej, sikkerlig! I vil ikkun true mig; men vid det, Münzer! eders Trusler er lige saa uvirksomme paa mig som eders Løfter: med Gud og min Ære vil jeg leve og dø."

Han skar Tænder.

„Trusler? sagde han og aabnede det ene Vindue, ved hvilket han stod.

Et Tørklæde, vaadt af de Taarer, Hermuntrude i Løndom udøste, laa foran hende.

Han rev det til sig, hængte det paa Krogen i det oplukkede Vindue og raabte til Vagten: „Naar jeg borttager dette Klæde,

borttager I denne Synders Liv! Hans Blod skal være paa eders Spyd!"

„Ha!" raabte Ridderen, „hvorfor skal jeg nu myrdes? Har I ikke taget mig saavel som mine Medfølgere til Gidsel? Hvad er Aarsag til denne eders grusomme Beslutning?"

„Her," svarede hin, „lige for eder, ser I Aarsagen. Eders Søsters forstokkede Sind, hendes formastelige Hovmod, hendes Genstridighed mod Herrens Raad og Villie er det, som nedkalder Hævnens Sværd over eders syndige Hoved."

Han for hen til Hermuntrude, stødte hendes Vindue heftigt op, saa det tørnede mod Muren og Ruderne faldt klingrende ned.

„Se her!" skreg han, „her staar hun, den vise Dronning af Saba. Prøv nu selv, om I kan bøje hendes Stolthed! Af hendes egen Mund skal I høre eders Dom."

Han tog et næsten udrundet Timeglas og satte det i Vindueskarmen.

„Naar det sidste Sandskorn falder," lagde han til, „er eders Skæbne afgjort; saa længe ligger den endnu i eders egne Hænder — derefter tager eders Beslutning."

Med disse Ord traadte han tilbage og vedblev i den fastsatte Tid at gaa hastig op og ned i Værelset. Af og til kastede han et Øje til Timeglasset, men lod for Resten, som om han slet ikke gav Agt paa de ulykkelige Søskendes Samtale.

„O, min Broder!" jamrede Hermuntrude, „min Skændsel skal være Prisen for din Frihed og dit Liv."

„Saa har du kun eet at vælge," raabte Maternus: „Saa dyrt køber jeg ingen af Delene; dø kan vi begge — du ogsaa, Søster; thi jeg kender dig; men Æren vil vi tage med os i Graven."

Angstfuld vred Hermuntrude sine Hænder. „O Gud, min Gud!" raabte hun, „er der ingen Barmhjertighed mere i Verden?"

Hun sprang hen og kastede sig paa Knæ for Uhyret og bad med Ord, som vilde have rørt den haardeste Tyran paa Jorden; den blodtørstige, den vellystige Münzer blev ubevægelig.

Han pegede kun paa Glasset og svarede: „Ja eller Nej, Liv eller Død ligger paa eders egen Tunge!"

Da rejste den ædle Pige sig, bleg som Døden selv. Langsomt traadte hun hen for Vinduet og sagde: „Farvel, min Broder og min Ven. I sin Himmel belønne Gud dig for al din Kærlighed imod mig! Han forbarme sig over os begge!"

„At dø," raabte Maternus, „er vor fælles Skæbne, og denne gaar jeg med Ydmyghed i Møde; men at efterlade dig, min eneste, min dyrebare Søster her i denne Mordergrube, o Gud! det

er Gift og Galde i mit Hjerte — Münzer!" raabte han med stærkere Stemme, ,,er det saa, at jeg skal dø?"

Münzer nikkede og viste paa Timeglasset.

,,Vel da," gentog Ridderen, ,,i Herrens hellige Navn! Uberedt skal jeg stedes for din strenge Dom — Gud, vær mig Synder naadig!"

,,Uberedt?" spurgte Münzer. ,,Vil I have en Præst? Den skal I faa! Hist nede" — raabte han til Vagten — ,,sidder en af Baals Præster; hent ham herhid til Synderen, saa kan de berede hverandre — thi han er ogsaa skyldig at dø."

Man hentede Præsten.

Imidlertid havde Rygtet om, hvad der var paa Færde der i Gaarden, udbredt sig over hele Byen.

Samson Morash og flere af Opmændene, der allerede begyndte at mistro baade deres Profet og deres Lykke samt at tænke med lønlig Angst paa Fremtiden, vilde nødig ved et Mord paa Fyrsternes Gesandter opægge disses Vrede til den højeste Grad og saaledes afskære sig selv enhver mulig Vej til Naade.

De dannede allerede en Opposition mod Münzer og hans mest zelotiske Tilhængere, der — mistvivlende om nogen Slags Udsoning — kun søgte at holde sig saa længe muligt og, ved at drive alle samtlig fra Udaad til Udaad, at forbinde dem desto fastere med sig.

Nogle af de mere moderate samlede sig da og ilede for at forhindre Gehofens Drab, til Münzers Bolig. De stormede derind og lod under dette Hastværk Dørene staa aabne efter sig. Da de aabnede den sidste ind til Münzer, og denne vendte sig om imod dem, rev et heftigt Lufttræk det uheldige Signal af Krogen ned i Værelset.

Vagten, som mente, at det med Villie var givet, styrtede med Mordskrig ind paa Ridderen og Præsten.

,,Herre Jesus! annam min Aand!" raabte hin; og i samme Øjeblik faldt de begge gennemborede i deres Blod.

Hermuntrude sank afmægtig til Jorden.

Der paafulgte nogle Minutters Tavshed: Alle stod betagne af Forfærdelse og Angst for den saa frækt udæskede Hævn; selv Münzer syntes — eller maaske virkelig var — ganske forbløffet. Første Gang maatte han her gribe til Undskyldninger for sine undergivne: han forsikrede, at han alene ved at indjage Ridderen Skræk havde villet aftvinge denne Bekendelse om Fjendens Styrke og Angrebsplaner.

,,Men," sluttede han, ,,den ugudeliges Time var kommet — det var Herrens Villie — den kan ingen imodstaa."

„Saa er mit Raad nu dette," begyndte Morash, „at vi lader de andre løs og sender dem tilbage for at mægle Fred, inden dette spørges."

„Kan den ene ikke være nok?" sagde Münzer, der nødig vilde slippe Stollberg af sine Kløer. „Skiller vi os ved begge, har vi jo intet Gidsel mere."

„Det bedste," sagde Blodhunden Winkler, der kom til i det samme, „var at skikke dem efter den første, saa blev den Snak ikke længere. Hvad, Fred! Hvad, Mægling! Herren er med os, hvo kan da være imod os? Hvad siger han til Gideon? Med tre Hundrede Mænd vil jeg give Midianiterne i din Haand."

Morash blev alligevel ved at forfægte sin Mening. Münzer tav saa længe, indtil han saa, at Flerheden hældede til denne. Da traadte ogsaa han over til samme og befalede at afsende Ruxleben med det omtalte Hverv.

Da Fyrsterne hørte, at deres Afsendinge var lagt i Lænker, at den ene var myrdet og den anden endnu befandt sig i Rebellernes Vold, brød de ufortøvet op med hele den forenede Styrke. For imidlertid at frelse Grev Stollberg afsendte de en opfanget Bonde med den Besked, at Greven først skulde gives løs, inden man vilde indlade sig i nærmere Underhandlinger.

Ved dette Budskab udbrød Münzer: „Sandeligen! Fyrsterne i Zoan er Daarer; Pharaos vise Raadgiveres Raad er blevet ufornuftigt. Herren haver blandet og udøst en saare forvendt Aand inden i dem. Men de skal forfølges og adspredes som Avner paa Bjergene for Vejret og for Hvirvelvinden! Forsamler eder nu alle af Israel, at vi kunne gaa ud imod dem og søndertrampe dem som Skarn under vore Fødder!"

Under vild Tummel og uafladeligt Skraal stormede nu Bondehæren ud af Staden, den fast forventede vidunderlige Sejr i Møde. De, som ikke var fuldt saa stærke i Troen, lod Münzer snildelig blive tilbage under Anførsel af Oppositionens Hoved, Samson Morash, hvem han dog stillede tvende ivrige Gendøbere ved Siden. De formanedes at bevogte Byen vel og under intet Tilfælde at lade Grev Stollberg og Frøken Gehofen slippe sig af Hænderne.

Münzer slog Lejr paa en Bakke en Fjerdingmil uden for Frankenhausen og omgav denne — efter gammel, endnu ej ophævet Krigsbrug — med en tredobbelt Vognborg. Fire Kanoner plantedes paa Lejrens fire Hjørner og foran Münzers Telt en uhyre Fane, paa hvilken en Regnbue — Tegnet paa hans foregivne Pagt med Gud — saas afbildet. En Grav og et Brystværn blev til ydermere Betryggelse opkastet uden for Vognborgen.

Disse Forberedelser, der ikke tydede paa Angreb, men Forsvar, medtog den største Del af Dagen. Det øvrige af denne blev, tillige med Natten, tilbragt med Svir og Bønner, Salmer og Viser.

Münzer gik alle Vegne omkring og spaaede en let og glorværdig Sejr. For at gøre denne endnu mindre tvivlsom fortalte han, at Jehovah havde aabenbaret sig for ham og lovet i Slagets Hede at sende ham en Legion Engle til Hjælp.

IV.

Det var Dag. I Kirketaarnets Glamhuller stod allerede mange paa Udkig. Nedenunder paa Gaderne begyndte det at blive uroligt; Dørene lukkedes op og i; Beboerne gik ud og ind; Bevægelsen tiltog. Man ilede frem og tilbage, standsede, tiltalte hverandre, fulgtes et Stykke og skiltes atter ad for at slutte sig til andre.

For hine oppe i Taarnet maa Frankenhausen have set ud som en Myretue, i hvilken en ørkesløs Dreng nylig har pirret op med sin Kæp: de smaa Indvaanere firmer forstyrrede hid og did, farer ilsomt af Sted, gør pludselig Holdt, beføler hinanden, løber igen, bestandig uden at forlade den lille vrimlende Plet.

Solen brød frem. Da saa Spejderne den med eet tindre paa Fyrstehærens blanke Vaaben fjernt ude i Vesten.

„De kommer!" lød det frygteligt som Stormklokkens Klemt fra Taarnet.

„De kommer, de kommer!" lød det igennem alle Gader.

„Til deres egen Fordærvelse!" skreg Zeloterne.

„Maaske!" sukkede de frygtsomme.

„Til vor Forløsning!" mumlede de velsindede.

„Hvor nær er de?" raabte alle Partier op til Taarnvægterne.

„En Mils Vej, eller halvanden!" svaredes der.

„Morash! hvor er Samson Morash?" spurgte nu den ene Bonde den anden.

„Samson Morash!" skreg man snart over hele Byen.

Men Samson Morash var der ikke; han var klogere end som saa. Allerede længe havde han begyndt at fortryde sin Deltagelse i dette Vovespil, hvilket han i Førstningen ikke troede vilde have gaaet saa højt. Han havde ladet sig henrive af Strømmen, smigret ved den Udmærkelse at vorde udkaaret til sine Sognemænds Anfører. Efterhaanden anede det ham, at han under den tilkommende Afstraffelse vilde komme til at nyde en mindre mis-

undelsesværdig Udmærkelse. Han fattede da den Beslutning: ved først givne Lejlighed at sørge for sig selv.

Til den Ende gik han ved Midnatstid ind til Grev Stollberg, hvis Bevogtning han velbetænkt selv havde paataget sig, og tilbød at ville bringe denne i Sikkerhed til Fyrsternes Hær, naar han turde bestemt love ham Pardon. Herpaa gav Greven sit Æresord. Sin Datter vilde han naturligvis gerne haft med; men da Morash forsikrede ham, at hun befandt sig i Mühlhausen, maatte han for det første opgive dette og nøjes med at frelse sig selv.

I Dagbrækningen naaede begge den forenede Armé, og efter at Morash havde underrettet Anførerne om Rebellernes Stilling og Planer, erholdt han den forønskede Tilgivelse.

Man rykkede ufortøvet op mod Oprørernes Lejr. I Kanonskuds Afstand blev gjort Holdt, og Landgreve Philip red med et hvidt Flag paa sin Lanse saa nær hen til Vognborgen, at hans Raab kunde høres og forstaas derindenfor.

Han lovede da for allersidste Gang en almindelig Amnesti paa det Vilkaar, at Münzer, Pfeifer, tillige med tolv andre Rebelhøvdinger straks blev udleverede, saavel som Vaabnene og alt det ranede Gods. Mange skulde med Glæde have grebet dette Tilbud; men Sværmernes Parti var for stærkt, og Münzer vidste ved sin tordnende Tale, ved sine profetiske Forjættelser, vældig at oppuste den dulmende Ild.

Da steg atter fra ti Tusinde Halse Feltskriget: „Herrens Sværd og Gideons!" vildt op mod Himmelen; en Pilehagl faldt ned foran Landgreven; de to Hjørnekanoner bragede og udsendte et Par afmægtige Kugler, og Luntebøsserne knaldede ud mellem de sammenlænkede Vogne.

Saa var da Dødsdommen afsagt over Tusinder; Blodstrømmens Sluser var aabnede og alle Krigens Furier løsladte.

Fyrsternes Hær satte sig i Bevægelse. Buldrende, tindrende under Morgensolens Straaler skred den frem lig en uhyre Bølge, som Vindene rullede ind mod Strandbredden.

Først paa halv Skudafstand udvæltede de hvide Dampskyer fra Kanonernes tordnende Munde. Kuglerne slog ind igennem Vognborgen: Træstumper og Splinter dræbte og kvæstede endogsaa flere end hine. Skrækken greb de øvrige: de vaklede og begyndte at se sig om efter Flugt og Frelse.

Endnu holdt Anføreren Stand: fra Indgangen af hans Telt midt i Lejren lød hans Røst stærkt igennem Bulderet og Larmen og de saaredes Skrig.

„Se!" raabte han med Tordenrøst. „Se! hisset aabner Jeho-

vah Himmelens Porte! ser hans Hærskarer bryde ud med Hævnens flammende Sværd!"

Solen brød i det samme frem mellem tvende Skyer. Sværmerne saa didop, hvor Profeten viste, blændedes af Solglansen og saa — hvad de vilde se.

„Herrens Sværd og Gideons!" skreg alle som med een Mund.

De ivrigste sprang med blindt Raseri gennem Vognborgen, de fjendtlige Ryttere, — der nu stormede frem i brusende Galop — i Møde.

Münzer saa deres blinkende Sværd over Oprørernes Hoveder: da sluktes den sidste Gnist af hans tvivlsomme Mod. „Herren vil maaske prøve os!" sagde han sagte og skælvende til sine nærmeste, gik ind i Teltet, afkastede i en Skynding sin hele Rustning og iførte sig en simpel Haandværksmands Dragt, som han — vistnok til dette Brug — havde ført med sig.

Han sneg sig bag ud, hen til den modsatte Side af Lejren, hvor allerede en stor Del af Bondehæren var i Begreb med at flygte. Han kastede sig paa en af de her staaende Heste og jog nu, med nogle foran og flere bagefter, ind til Frankenhausen.

Denne By var allerede forladt af sine fleste Forsvarere; det første Kanonskud var dem et Signal til Flugt. Hermuntrudes Bevogtere var de første, der salverte sig; men uagtet hendes Bønner og glimrende Tilbud førte de hende med sig til Mühlhausen, drevne enten af Lydighed mod Münzer eller snarere af Haab om i den yderste Knibe at bruge hende som et frelsende Gidsel.

Ubarmhjertig rasede Sværdet mellem de snart værgeløse Bønder. De tætsluttede Kæmperækker fandt kun stakket Modstand af disse uordentlige Hobe. Som Hvalen Bølgerne, saaledes væltede den faste Krigermasse dem foran sig og styrtede dem til begge Sider ned ad Bakken. Flugten blev almindelig til alle Kanter; den sejrende Hær delte sig og forfulgte: faa undslap, mange blev fanget, men endnu flere nedhugget. Den største Hob søgte Frankenhausen; kun de, som med Münzer først greb Flugten, naaede den. Enkelte, som var beredne eller rappe til Fods, for lige gennem Byen ad Mühlhausen til.

Ved Indtoget i Frankenhausen fandt den sejrende Hær ingen Modstand; alligevel kunde Fyrsterne ikke forhindre alle Følgerne af en saadan Krigsbegivenhed; først efter tvende Timers Forløb blev de i Stand til at sætte Grænse for Soldaternes Myrde- og Plyndre-Lyst.

Ved Middagstid var Orden tilendebragt og Infanteriet og Artilleriet indkvarteret. Rytterne indbragte endnu bestandig Fanger. Blandt disse søgte man forgæves Hovedmanden; han var

ingensteds at finde, og man troede allerede, at han var sluppet til Mühlhausen.

Næste Dag gjaldt det denne Stad, Oprørets Middelpunkt. Før det endnu blev lyst, satte Hæren sig i March. Werther og Ruxleben, som ikkun havde taget liden Del i den forrige Dags blodige Værk, red nu i Spidsen. Bespændte af Sorg og Ængstelse hæftede de deres mørke Blikke paa den uheldsvangre Stad.

I Frankenhausen havde de erholdt rædsomme Tidender, at Agnes var i Pfeifers Vold, og at Hermuntrude vel under Slaget havde været her, men derefter var forsvundet. Maaske befandt sig begge paa et Sted, hvor Oprørets Grueligheder snart skulde forøges med Bestormelsens. En Fjerdingmil uden for Staden drog en fredelig Skare den fremrykkende Hær i Møde — Tusinde af Mühlhausens Borgere i Sørgeklæder med hvide Stave i Hænderne. Endnu længe førend Fyrsterne kom dem nær, faldt de paa Knæ og bad om Naade for den ulyksalige Stad.

Hertug Johan red hen til dem.

„Naadens Tid er forbi," sagde han, „og den retfærdige Gengældelses er allerede begyndt; vi underhandler ikke med Rebeller."

„Naadige Herre!" svarede en af dem; „Rebeller har vi været — dog ikke alle; men vi erkender med angergivne Hjerter vor Forvildelse."

„For silde, for silde, I Borgere af Mühlhausen!" gentog Hertugen. „I har selv indkaldt Fordærverne i eders By og udjaget den retmæssige Øvrighed; I har næret og fremmet Oprøret; I har traadt alle guddommelige og menneskelige Love under Fødder: derfor skal I nu bøde."

„Ak! barmhjertige Herre!" raabte en anden af de stedse knælende Borgere, „lad dog eders retfærdige Vrede formilde og straf ikke de uskyldige med de skyldige! Tag vort usle Liv, om I vil; men skaan vor elendige By for Stormens Rædsler! skaan vore Kvinder og umyndige Børn!"

De øvrige Fyrster var imidlertid kommet til og talte sagte med Hertug Johan.

Denne vendte sig igen til Borgerne og sagde: „Paa eet Vilkaar vil vi opfylde eders Bøn: I udleverer os Münzer, Pfeifer, alle Bondeanførere samt saa mange af eders egne Medborgere, som eders Borgmester Berlet Probst, der bedst kender de skyldigste iblandt eder, navnligen vil bestemme."

„Ak! meget naadige Hr. Hertug!" svarede Borgerne: „hvad I forlanger, staar ikke i vor Magt at opfylde. Münzer er ikke hos os; ej heller ved vi noget om ham, siden han drog ud mod

Frankenhausen; og Pfeifer med alle de øvrige har Staden i sin Magt."

„Saa skynd eder tilbage," raabte Hertugen, „og del Skæbne med dem! Her er intet mere for eder at gøre —!"

Sukkende, jamrende, hændervridende vendte de arme Borgere tilbage. Hæren standsede og forberedte sig til Stormen.

Da aabnedes atter Mühlhausens Port. Som en Fos bryder hvidtfraadende ned mellem mørke Klipper, saaledes strømmede den hvidklædte Kvindeskare ud af Murene: Tusinde Ungmøer vilde gentage et Forsøg, der var mislykket deres Fædre, Brødre og Elskere. Et rørende Syn da disse favre Piger i tvende lange Rækker stillede sig foran de haarde, sejrstolte Mænd og knælende opløftede deres Lilliehænder mod Himlen! Rørte mod deres Villie holdt Fyrsterne i nogen Afstand og betragtede tavse de bedende Kvinder.

„Munkespilop!" sagde Grev Stollberg spodsk. „Man anstiller Processioner for os, som om vi var Helgenbilleder, der kunde græde paa Kommando. Det var en barnagtig Blødhed at indrømme Døtrene, hvad vi nægtede deres Fædre."

Ved denne haarde Tale rejste sig en af de knælende, en høj, ædel Skikkelse; det lange Slør flagrede tilbage fra den fyldige Barm, idet hun gjorde nogle raske Trin fremad.

„Grev Wolff af Stollberg!" sagde hun alvorlig og kæk, „har I ingen Børn?"

Dette pludselige Spørgsmaal stak den stolte Ridder som et Slangebid.

„Ved du noget om min Datter, Pige?" spurgte han efter et Ophold i lavere Tone.

„Jeg ved," svarede hun, „at eders Agnes er i Mühlhausen; jeg ved ogsaa. at den snareste Frelse var hende den bedste. Stormer I Byen, kan hendes Lod vorde som alle vi andres."

Greven vendte sig hurtig om til Fyrsterne og sagde: „Det var dog værd at høre disse Gesandters Tilbud."

„Vi har intet Tilbud," afbrød den dristige Pige, „men vi gentager kun Borgernes Bøn."

„Kvinde!" sagde Hertug Johan, „din Mund beder; men dine Øjne trodser. Dine Søstre kunde valgt en ydmygere Ordførerinde. Hr. Greve!" vedblev han i det samme til Stollberg, „at eders Datter just skal befinde sig imellem disse Umennesker, smerter mig inderligt, men det kan intet forandre i vor Bestemmelse; for at frelse hende bør vi ingenlunde lade Rebelhøvdingerne undslippe og derved give dem Tid og Rum til paa andre Steder at antænde den Oprørsild, vi nu paa een Gang kan ud-

slukke; for at frelse en eneste maa vi ikke sætte Tusinders Liv paa Spil — Piger! vil eders Mühlhausere udlevere Anførerne?"

Ordførerinden bøjede et Knæ til Jorden.

„Hr. Hertug!" bad hun, „vær barmhjertig og — vær retfærdig i eders Fordringer! De kan ikke opfylde denne; deres Villie er bundet under Pfeifers og hans Tilhængeres."

„Dette Baand," svarede Hertugen, „er deres eget Arbejde. Gud ved, mit Hjerte er ikke følesløst for eders Nød og Fare; men jeg kan ikke handle anderledes."

„For os," sagde Hertugen af Brunsvig, „er kun een Vej; for eder, I Piger! staar endnu tvende aabne: I kan vende tilbage; men I kan ogsaa blive her under vor Beskyttelse."

„Nej, Hr. Hertug!" svarede Pigen; „den sidste er lukket; thi os binder et helligt Løfte: i dette Tilfælde at vende tilbage."

De tvende Hertuger saa med Skuldertræk og mørke Miner til Jorden.

Den ædle Landgreve Philip trængte sig ind mellem dem og bad dem endnu engang at overlægge, om intet Middel til at frelse Staden skulde kunne udfindes. Sagte, men ivrig og ofte ledsaget af heftige Fagter, var deres Samtale. I disse vigtige Øjeblikke herskede rundtom den dybeste Tavshed. Krigerne stod ubevægelige som Billedstøtter; Pigerne laa knælende foran dem som en Flok Svaner under Strandbreddens mørke Klint.

De tvende om deres elskedes Skæbne i ængstelig Uvished svævende Riddere havde med spejdende Blikke redet langs hen ad de mühlhausiske Borgeres Rækker, for om muligt iblandt dem at opdage en Bekendt.

Da de ingen saadan fandt og var kommet ned til Enden, forespurgte de sig hos den sidste Mand i Raden. Forgæves! Han vidste intet eller vilde intet vide om de ulykkelige Damer; og da nu alle i samme Øjeblik fik Befaling at forføje sig bort, red ogsaa begge Vennerne tilbage til de to Eskadroner, som paa Marchen var dem betroet, da deres egne Anførere var blevet saaret ved Angrebet paa Lejren.

Nu kom Mühlhauserinderne. For de fleste af Krigerne var dette et langt mere indbydende Skuespil, og mangen ung Riddersmand red frem for at mønstre det yndige Korps. Sidst nærmede sig ogsaa Ruxleben, men med ganske andre Følelser end hans Medkrigere, ja egentlig uden at være sig sin Hensigt tydelig bevidst. Langsomt og tavs red han i en Afstand hen mod de knælende Kvinderækker og var just kommet de raadslaaende Fyrster paa nogle faa Skridt nær, da hans Øjne faldt paa Ordførerinden.

„Hermuntrude!" raabte han, sprang af Hesten og ilede med udbredte Arme hen imod hende. En Glædesrødme overfor Pigens skønne Aasyn; hun rakte den elskede Ridder sin Haand, som han henrykt trykkede til sine Læber og til sit staalklædte Bryst.

Men hastig bortjog Tanken om den grusomt myrdede Broder Glædens flygtige Rosenskær. „Maternus!" sukkede hun smerteligt, og Taare paa Taare randt ned over hendes blege Kinder.

Grev Stollberg havde hørt Ridderens frydelige Udraab og genkendte nu først sin skønne Værtinde fra hin uheldsvangre Nat paa Gehofen. Hurtig red han til, bevidnede sin oprigtige Glæde ved at finde hende her frelst og ude af Fjendernes Vold og spurgte dernæst om sin Datter.

Hans von Werther var omsider kommet tidlig nok til for et Stykke bag ved Greven at høre hans Spørgsmaal og se den Hovedrysten og den sørgelige Mine, hvormed det blev besvaret. Langsomt vendte han sin Hest og red med slappet Tømme og nedbøjet Hoved tilbage paa sin Post.

Nu var Fyrsternes Raadslagning til Ende. Hertug Johan nærmede sig for at give de skønne Udsendinge Besked. Ruxleben forestillede ham deres Anførerinde som sin forlovede.

„Det er mig en dobbelt Glæde," sagde Hertugen, „at se eder her i Sikkerhed, min Frøken! og dernæst at I kan lade eders Medfølgerinder hjembringe et noget trøsteligere Budskab: Vi har nemlig besluttet at tilstaa Mühlhauserne fire og tyve Timers Betænkningstid til at opfylde de Vilkaar, paa hvilke vi vil forunde dem Naade."

„Jeg takker eder, naadige Herre!" svarede Hermuntrude, „og eders høje medforbundne i de ulykkelige Mühlhauseres Navn; men denne Tidende maa jeg selv bringe dem."

Forundret og med Bekymring sagde Ruxleben: „Og I vil atter forlade mig, atter, næppe frelst, vove eder ind i Røverhulen?"

Med et tillidsfuldt Smil svarede hun: „Det Forsyn, som hidtil har opholdt mig i Røverhulen og givet mig Kraft og Naade til at holde alle mine Løfter, vil ej heller forlade mig under Opfyldelsen af dette sidste!"

Hun rakte Ridderen sin Haand, bøjede sig for Hertugen og vendte tilbage i Spidsen for den kvindelige Hær. Den hvide Linie bevægede sig tilbage til Staden som en skumklædt Bølge, der glider hen over Dybet og taber sig i den fjerne Bugt.

Da Rygtet om Münzers Nederlag naaede Mühlhausen, udbredte det først almindelig Bestyrtelse blandt Oprørerne; men Pfeifer oprejste snart igen den synkende Tro, idet han erklæ-

rede dette Uheld for en aabenbar Guds Straf, fordi man imod Profetens Villie havde sparet Gesandternes Liv.

„Men," lagde han til, „Herren skal atter besøge sit Folk og sende os vor Dommer Gideon til Hjælp med himmelske og jordiske Hærskarers Mangfoldighed: Thomas Münzer vil snart igen være inden for vore Mure!"

Men i Stedet for Gideon og hans Sværd saas de sejrrige Fyrsters.

Mange af Borgerne vovede nu at gøre Pfeifer Forestillinger om Nødvendigheden af at overgive Byen. Derom vilde han i Førstningen intet høre; dog tillod han dem omsider at underhandle med Fyrsterne og under Betingelse af almindelig Amnesti at overgive Staden.

Fortvivlende kom de udsendte Mühlhausere tilbage; de havde nu kun en skrækkelig Undergang i Vente! Udenfor de strenge Hævnere og indenfor de fanatiske Blodmænd; intetsteds var Frelse at øjne.

Da foreslog den ædle Hermuntrude det andet og heldigere Gesandtskab og tilbød sig i egen Person at anføre det og tale de fortvivledes Sag. Pfeifer tillod det paa de os allerede bekendte Vilkaar — Udfaldet ved vi.

Fyrsterne havde ganske rigtig beregnet, at Pfeifer og Konsorter vilde benytte den givne Frist til at undfly. Derfor udskikkede de om Natten forskellige Rytterafdelinger, som skulde omgaa Staden og opfange de flygtende.

Da Morgenen brød frem, aabnedes Mühlhausens Porte. Nøglerne til disse blev udbaaret og de ankommende Sejrherrer overrakt af knælende Borgere. Byen blev taget i Besiddelse i fuldkommmen Orden og Stilhed; men af Oprørshøvdingerne var ingen til Stede. Dog varede det ikke ret længe, før de udsendte Rytterhobe indbragte de fleste og blandt disse Pfeifer selv.

Intet kunde lignes med denne Forbryders Frækhed under Forhøret, undtagen det ubøjelige Mod, hvormed han udholdt alle Pinsler; disse var ikke i Stand til at afpresse ham enten Bekendelser eller Beklagelser: tavs, tilsyneladende følesløs laa han udstrakt paa Pinebænken. Blodet sprøjtede ud under hans Negle; Sveden perlede paa hans Ansigt; men intet Skrig — ej saa meget som et Suk undslap hans fast tillukkede Mund; han stirrede stift hen foran sig og tav.

Kun da Grev Stollberg nærmede sig og spurgte om sin Datter, rettede han sit Blik paa ham og svarede: „Hvad vedkommer mig eders Datter? Jeg har haft andet at bestille end at passe

paa letsindige Tøjter, der løber fra deres Forældre for at flakke Landet omkring med vandrende Riddere."

Stollberg befol Bøddelen at skrue end stærkere til; og Werther, der forgæves havde søgt efter Agnes overalt i Staden og af Pfeifers Bekendelse lige saa forgæves ventet nogen Oplysning om hende, forlod Torturkammeret lige saa trøstesløs som tilforn.

Han var næppe borte, førend Münzer af tvende Kyradserer blev bragt ind. De havde i deres Kvarter i Frankenhausen fundet ham liggende paa en Seng i et afsides Værelse, bleg og med et stort Tørklæde om Hovedet. Han gav sig ud for en Skræddersvend, der laa syg af Feberen. Dette troede de og vilde just forlade ham, da den ene fik i Sinde at optage et Brev, der laa i en Krog; det var en streng Advarsels- og Formaningsskrivelse fra Martin Luther til Thomas Münzer. Nu fattede han Mistanke, og med dragen Sabel tvang han Niddingen til at give sig til Kende. De satte ham paa en Hest og førte ham ufortøvet til Mühlhausen. Han afløste Pfeifer paa Pinebænken.

Idet denne rejstes for at gøre ham Plads, sagde han med skærende Kulde:

„Sengen falder lidt haard og umagelig, Münzer! men hvad vil det sige for en Guds Mand? Naar I bliver ked af dette Leje, kan I jo sende Bud efter en Skok Engle; de skal nok hjælpe eder lige saa godt som ved Frankenhausen!"

Som han sagde disse Ord, blev han bortført af Vagten.

Saa betaget af Rædsel og Nag var den elendige Münzer, at han ej engang kunde tale og ved en frivillig Bekendelse, hvortil han blev opfordret, befri sig fra Marteren. Men allerede ved første Grad af denne udstødte han et Skrig og tilbød at ville aabenbare alt, sine Planer og medskyldige.

Man spændte ham nu løs, og efter at have afgivet en nøjagtig Forklaring over alle Spørgsmaalene og tilstaaet sit hele Bedrageri blev han bragt i Fængsel og derfra — efter nogle Dages Forløb — tillige med Pfeifer og mange andre medskyldige paa Retterstedet.

Et Aar sørgede Hermuntrude for sin myrdede Broder; derpaa blev hun den brave Ruxlebens lykkelige Hustru. De levede mange Aar kærligt tilsammen og efterlod sig et talrigt og vakkert Afkom. Børnebørn græd ved den førstes og Børnebørns Børn ved den sidstes Baare.

Werther søgte i tvende Dage forgæves efter Agnes. Paa den

tredie red han — uden selv at vide hvorhen — ud af Mühlhausen.

En halv Mil fra Staden, der hvor en liden Elv styrter sig ned mellem tvende høje og stejle Banker, paa Skrænten af en af disse saa han fra Vejen en kvindelig Skikkelse siddende frembøjet over det brusende Dyb. Hendes Hoved var bart, og Vindene omhvirvlede hendes udslagne Haar.

Med et af Længsel, men tillige af mørke Anelser bankende Hjerte sprang Werther af Hesten og ilede op ad Brinken. „Agnes!" raabte han og udbredte i Løbet sine Arme.

Hurtig drejede hun Ansigtet — et Billede paa den haabløse Fortvivlelse. Hun saa, hun kendte den elskede; men med et svagt Skrig, som snart hendøde i Vindens og Elvens forenede Susen, rejste hun sig i Vejret, løftede de fast sammenknugede Hænder højt over sit Hoved, vendte sig og — sank som et Sneskred ned i den skummende Fos.

Tredie Dagen fandt de hendes Lig. Hendes Død blev en Hemmelighed, som Werther mange Aar derefter, dødelig saaret af en tyrkisk Sabel, under Wiens Mure betroede Ruxlebens og Hermuntrudes Søn.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1827, IV. B.

[2] Dette formastelige Daarekistesnak er Münzers egne Ord. (B.s Note.)

SILDIG OPVAAGNEN[1]

Jeg mindes ikke noget Dødsfald, der har vakt større Sensation end min mangeaarige Ven Doktor L*s i R*. Man standsede hverandre paa Gaden, man for omkring fra et Hus til et andet med de Spørgsmaal: „Har De hørt det? Ved De det? Hvad mon var Aarsagen? Mon han har gjort det i Vildelse?" o. s. v. Han var en meget elskværdig, en almindelig yndet og agtet Mand, en fortræffelig Læge med udbredt Praksis; som det syntes, lykkelig gift; Fader til seks vakre Børn, af hvilke de to ældste Sønner allerede var i Vej, den ældste Datter forenet med en brav Embedsmand, den næst efter nylig konfirmeret, og de to yngste ti og tolv Aar gamle. Han var dertil formuende, holdt et gæstfrit Hus og var en altid munter og behagelig Selskabsmand. Han havde naaet sit otte og fyrretyvende Aar og aldrig været syg.

Pludselig lød Rygtet, at han var blevet upasselig. Hans Patienter ventede en hel Dag forgæves. Man lod spørge til ham, man kom for at besøge ham — han tog ikke mod nogen: enten hed det, at Doktoren sov, eller at han ikke var saa vel, at han kunde se nogen. Byens anden Læge blev vel — ikke kaldet — men dog indladt. Naar man spurgte ham om Doktor L*s Befindende, trak han paa Skuldrene, rystede med Hovedet og erklærede, at han ikke kendte hans Sygdom. Lægemidler vilde han aldeles ikke bruge. Jeg, hans Præst, var den eneste, som han havde daglig og længe hos sig. Børnene kunde han ikke lide at se; naar nogen af dem kom ind, vendte han sig om til Væggen. Saaledes laa han i otte Dage; den niende skød han sig. —

Da den anden Læge erklærede, at han havde aflivet sig i et Delirium, blev han hæderlig begravet. Jeg vilde have talt nogle Ord over hans Grav; men Smerten brød straks min Stemme, og jeg kunde for Graad næppe fremsige Jordpaakastelsesformularen.

Jeg erfarede af ham før hans Død den lønlige Aarsag til dette

frygtelige Skridt. Dog, hvad dengang var en Hemmelighed, kunde ikke længe blive det, da fem Personer var delagtige i samme; den ene, drevet af Skinsyge og billig Harme, mægtede ikke at dølge Historien om en Forbrydelse, der hellere maatte have været begravet med dens ulykkelige Offer og indstillet alene for den evige retfærdiges Domstol. Hvad i hint Tidspunkt sneg sig skummelt omkring som blot mundtligt Rygte, kan gerne nu betros til Papiret med Udeladelse af de paagældendes Navne; thi af disse er endnu kun i Live tre af Dr. L*s Børn, som tilmed bor i Udlandet, og hans Enke — Hovedpersonen i denne Tragedie. —

Men jeg vil begynde min Fortælling noget længere tilbage.

Det var netop fem og tyve Aar før denne sørgelige Katastrofe, at jeg som teologisk Kandidat antog en Huslærerplads i R*. Kort efter min Ankomst gjorde L* og jeg vort første Bekendtskab, og det just ikke paa den allervenskabeligste Maade. Han havde for kort siden sat sig ned der i Byen som praktiserende Læge. Vi stødte sammen paa et Bal. Jeg var kun et Aar ældre end han, munter og let af Sind, en dygtig og lidenskabelig Danser.

Blandt Damerne opdagede jeg snart den bedste Danserinde, som tillige ustridigt var den smukkeste. Dog maa jeg tilstaa, at hun i den første Egenskab gjorde størst Indtryk paa mig. Jeg bød hende op til en af Datidens Modedanse og fik et bejaende Buk. Jeg stod for at føre op og havde just med Haandklap givet Tegn til at begynde, da L*, hvem jeg aldrig før havde set, traadte hen til min Dame, bukkede og erindrede hende om, at hun havde lovet ham denne Dans.

Jomfru W* rødmede og undskyldte sig med, at hun troede, det var den næste, til hvilken hun havde ladet sig engagere; „men dersom min Chapeau tillader," lagde hun til, „kan vi jo endnu bytte om."

„Ingenlunde!" svarede L* lidt spydigt, „jeg resignerer og finder mig i at være Nr. 2, allerhelst da jeg vistnok kun er en daarlig Danser imod denne Herre."

„Det gør intet til Sagen," sagde jeg, „hvem her danser bedst; men er De ikke fornøjet med min Dames Proposition, beder jeg om, at vi nu maa komme til at begynde — hele Kvadrillen venter."

Han stod just imellem os begge. „Baade begynde og ende," svarede han mere spodsk og traadte fra.

Da jeg kom til Enden af Kvadrillen, saa jeg ham staa nederst med en af de mest kluntede Figurer, som fandtes paa Ballet; og jeg lagde Mærke til, at han i Kæden ikke vilde give min Dame

sin Haand. Hun smilte næppe mærkeligt til mig, og jeg troede at føle et sagte Tryk paa mine Fingre. Fyren var skinsyg, det var aabenbart. Jeg troede, han maatte have andre Rettigheder end de, som Ballovene giver. Da Dansen var ude, gik jeg derfor hen til ham og gjorde ham en Undskyldning for mit korte Svar.

Denne Tiltale fremkaldte et høfligt Gensvar, og snart stødte vi paa nærmere Bekendtskab vore Puncheglas sammen.

Jeg dansede siden endnu engang med Jomfru W*. Da jeg takkede af og maaske med nogen Varme kyssede hendes Haand, modtog og besvarede jeg det andet Tryk. Jeg kan forsikre, at hverken mit Hjerte eller min Sanselighed kom herved i mindste Bevægelse; kun min Forfængelighed fandt sig behagelig smigret. Jeg havde vel tilforn i Dansens Hede og Glædens Tummel modtaget saadant lønligt Tegn af en smuk Pigehaand, men vidste ogsaa, at en slig ofte uvilkaarlig Ytring af et ømt og glad Hjertes Bevægelse gerne var lige saa flygtig som den Hilsen, tvende hinanden forbifarende Vandrere giver og glemmer i et og samme Øjeblik.

Men da jeg et Par Maaneder efter erfarede, at Jomfru W* allerede dengang var L*s hemmeligt forlovede, satte jeg i min Hukommelse et NB. til disse Haandtryk. En fri og ubunden Pige kan vove et saadant — og alligevel vover hun mere, end hun maaske ved eller aner — men naar en Fæstemø tillader sig sligt, fremstiller hun sig selv som Kokette; og er det en gift Kone, vil hun af enhver ikke ganske uerfaren Kavaler ansès for, hvad hun enten er eller vil vorde — en Skøge.

— Dog det var første og sidste Gang, jeg mærkede noget mistænkeligt hos Jomfru W*, og da jeg var Vidne til hendes tugtige og sædelige Væsen og Opførsel baade som Pige og som Kone, begyndte jeg at tro, at jeg havde taget fejl baade af Haandtrykkenes Mening og af den, der mulig ej engang vidste, at hun gav dem.

Jeg har en synderlig, ja ofte sørgelig, ved alt for mange Eksempler bekræftet Erfaring: at det første Indtryk, et Menneskes Ansigt — eller bedre: Aasyn — frembringer hos mig, er tilforladeligt, er et sikkert Blik ind i Sjælen, et træffende Øjekast paa et saadant Menneskes sande Karakter. Jeg har ofte harmet mig over, hvad jeg selv ansaa for en Grille; jeg har ofte straffet mig selv for mine umotiverede strenge Domme og lønligt gjort den lønligt fornærmede Afbigt, naar jeg siden saa en Opførsel, en Handlemaade ganske modsat den, det første Indtryk lod mig formode; og overalt, naar jeg saa ej alene en ganske

anden Karakter, men og et ganske andet Ansigt. Og dog — ak! med Smerte maa jeg bekende, at Fornuftgrunde omsider snarere eller senere har staaet til Skamme for en uvilkaarlig Flyvetanke.

Det var ikke saa meget Jomfru W*s Haandtryk som det første Blik paa hendes Ansigt, der tilhviskede mig: denne dejlige Pige er ikke for een Mand. Der var i hendes Øjne hverken dette sødt hensmægtende eller det fyrigt opfordrende, ikke det ømt tilladende, ej heller det dybt udforskende; hendes Smil var hverken sødligt eller skælmsk og endnu langt mindre kækt; hendes ranke, fuldkommen skønne Figurs Bevægelser havde intet yppigt, intet, som forraadede sanselig Vellyst; og dog laa der i dette blide, lidenskabsløse Ansigt noget forborgent, noget fordægtigt; det syntes mig at gemme en dyb, frygtelig Løndom, eller snarere at varsle om en endnu ikke i Tanken undfangen Forbrydelse, som Fremtiden først skulde bringe for Dagen.

Efter fem og tyve Aars Forløb blev jeg frygtelig erindret om denne saa længe forglemte Anelse.

Var Vampyrer andet end Misfostre af en tøjlesløs Indbildningskraft, da maatte jeg have set en af disse Skabninger — udvortes levende, indvortes livløse, Legemer uden Sjæle, Kødmasser uden Hjerte. — Jeg kendte hende som atten Aars Jomfru, som Ægtefælle og Moder; jeg saa hende i de dansendes Rækker og i de bedendes; med Kortene i Haanden, med en Patteglut ved Brystet; ved sin Datters Bryllup og sin Mands Lig; men hun var stedse sig selv lig: blid, rolig, opmærksom og fuldkommen beherskende alle sine Bevægelser, Ord og Miner.

Jeg har set hende for nylig — hun er nu ikke langt fra de halvtreds — men hun er næsten uforandret, nyder en blomstrende Sundhed og en altid lige, altid uforstyrret Munterhed. De mørkeste Dage om Aaret (efter denne sørgelige Begivenhed, mens jeg boede i R*) var for mig de tvende, paa hvilke jeg maatte meddele hende Sakramentet. Jeg har i mine Skriftetaler nogle Gange prøvet at ryste hendes Samvittighed vaagen; men der var intet at vække. Kommer disse Blade hende for Øje, er jeg vis paa, at hun skal kunne læse dem uden at tabe en Maske eller gøre et eneste Fejlsting.

Men jeg griber for meget forud i min Historie; jeg vil atter gaa tilbage.

Det mellem L* og mig saa tvært begyndte Bekendtskab fortsattes flittig og blev snart til et Venskab, som kun Døden mægtede at opløse.

Tre Maaneder efter hint Bal betroede han mig, at han var og

allerede dengang havde været hemmelig forlovet med Jomfru W*. Det slog mig; jeg mindedes hendes Haandtryk og spurgte ham — dog uden at røbe mine Anelser — om han havde raadført sig ej alene med sit Hjerte, men ogsaa med sin Forstand? Om han kendte hende, og om han var forsikret om, at hun baade vilde og kunde gøre ham lykkelig.

Hans Svar var et elskende Hjertes varme Udgydelser. Han forsikrede, at hun elskede lige saa inderligt, lige saa oprigtigt som han; men tillige, at hun forstod saa fuldkomment at beherske sig selv, at ingen engang havde anet hendes Tilbøjelighed; hvilket var saa meget mere nødvendigt, som en streng og haardhjertet Fader uomtvisteligt vilde have afbrudt Forbindelsen med et ungt Menneske uden fast Levebrød. Saa snart han fik et saadant, vilde han bejle og mistvivlede ikke om Forældrenes Samtykke.

Et halvt Aar efter døde den i R* ansatte Distriktslæge; L* blev hans Eftermand og snart efter Elise W*s lyksalige Ægtemand. Jeg har aldrig set noget gladere Menneske end ham; han var næsten ellevild af lutter Fryd; han kunde hverken sidde eller staa længe paa eet Sted; den søde Uro jog ham hid og did og omsider — saa snart det blot blev nogenlunde gørligt — tilbage i Feens Tryllekres. Hans Patienter fik i disse Hvedebrødsdage — der blev til Uger og Maaneder — kun korte Besøg og korte Recepter, men derimod de trøsteligste og gladeste Forhaabninger; thi i denne Periode var ingen Sygdomme dødelige; han var Mester baade for dem og for Døden. Vist nok er det, jeg mindes det meget vel: hans Kure var alle heldige; jeg tror næsten, at han kurerte med sit glade Ansigt og sin lystige Snak.

Hans Kone syntes vel ogsaa at være ret lykkelig; men hendes Glæde bar dog Maadeholdenheds Præg; Konen var Kæresten fuldkommen lig, og Brudesengen havde ingen synlig Forandring bevirket. Da han engang i ubundne Dityramber beskrev mig sin Lyksalighed, kunde jeg ikke tilbageholde det Ønske, at hun maatte dele den i lige Grad.

„Vilhelm!" hviskede han, „die holde Sittsamkeit beim Tage" — her standsede han, lagde den ene Haand paa Hjertet, Fingerspidserne af den anden paa Munden og saa henrykt op imod Himmelen.

„Godt, godt!" sagde jeg smilende og forlangte aldrig nogen videre Forklaring.

Dog forekom det mig stedse tvivlsomt, om der under denne rolige, spejlglatte Overflade skulde findes nogen synderlig Be-

vægelse; var der nogen Varme i dette skønne Legeme, syntes det mig at maatte være, hvad jeg — naar det ikke var en Selvmodsigelse, — vilde kalde en kold Ild, eller dog kun en mat Glød, som aldrig kunde opblusse til Lue, maaske lige saa lidet udslukkes.

Otte Maaneder efter Brylluppet skænkede Elise sin glædedrukne Mand den første Søn. Ved Barselgildet gik det højt til. Det var just i hin Selskabeligheds Periode, da Phoebus og Bachus var uadskillelige Gæster ved ethvert Samkvem, da disse stedse ytrede en mægtig Vekselvirkning paa hverandre og en uimodstaaelig Indflydelse paa alle deres Tilbedere: Bægeret maatte indvies med Sang, og Sangen besluttes med Skaaler. Min var den sidste; ved Gildets Ende overraktes mig mit Kaldsbrev til Kapellaniet i R*.

To Aar efter gjorde Sognepræsten Plads for mig, og jeg ægtede nu min Henriette, med hvem jeg fra mine første Studenterdage havde været forlovet. Vi holdt en jævnlig og stedse højst venskabelig Omgang med L*s.

Hans Kone havde født den anden Søn og min den første, da en tredie Familie indtraadte i vort selskabelige Forbund: Løjtnant H* blev forlagt til det i R* garnisonerende Regiment. Han var en af de elskværdigste og mest dannede Officerer, jeg har kendt, og gift med en Kone, der var smuk, vittig og Munterheden selv.

Doktorens og Løjtnantens (eller Kaptajnens, thi han avancerede hurtigt) boede Hus om Hus med hverandre; jeg lige overfor den første. Med Hensyn hertil kaldte vi mellem os selv vort lille sluttede Selskab Triangelen; L* var den rette Vinkel, H* den spidse Vinkel L. H. C., jeg den anden ditto H. C. L.

Vi samledes ordentligvis i en af Vinklerne hver Onsdag Aften; men udenfor Turen gjorde L* og H* ofte større Selskaber, som da hed Cirkler; thi begge var formuende: den første arvede betydeligt efter sin Svigerfader, den anden efter sine egne Forældre.

Vi levede i en Forfatning, der tidt syntes mig for lykkelig til at kunne vorde varig. Det eneste, Kaptajnen savnede, var Børn; men han havde da til Gengæld et større Overmaal af Munterhed.

Vi tre Mænd havde uimodsigeligt de tre smukkeste og bedste Koner i R*; dog var deres Karakterer og Væsen højst forskellige, og netop denne Uoverensstemmelse — tror jeg — var Grunden til den fuldkomne Harmoni imellem dem.

Min Kone var stille, venlig og bly; hun syntes at være de to

andre subordineret, skønt hun i Grunden havde den dybeste Følelse og den klareste Forstand. Fru H* var altid lystig, fuld af Spøg og Indfald, og førte derfor stedse Ordet. Fru L* var stille, men hendes hele Væsen havde noget imponerende, noget, der antydede en højere Aandsoverlegenhed, som hun dog aldrig søgte at gøre gældende; derfor blev hun af de andre behandlet som en ældre Søster, hvorvel hun baade var den yngste og mindst dannede.

Dersom Lighed i Karakteren skulde være Betingelse for ægteskabelig Lyksalighed, burde vi seks Mennesker have været anderledes parrede; der maatte have sket en total Omskiftning. Mit jævne Humør, min naturlige Sathed, som ved min Stands Værdighed fik end fastere Holdning, maatte da have forbundet mig med Fru L*. Hendes muntre, aabne, raske og kække Ægtefælle havde i Fru H* faaet den mest lignende Mage. Og min fromme, bløde, ydmyge Hustru skulde have været kaaret til Kaptajnens Ledsagerinde paa Livets Vej.

Kaptajn H* besad virkelig intet andet krigersk end Uniformen; civilklædt saa han ud som en beskeden, undselig Depositurus. Ikke at han jo var en flink Officer; denne Berømmelse havde han ved hele Regimentet, af høje og lave. Ved Mønstringen var hans Kompagni altid det dygtigste, skønt Karlene var bedre bekendte med hans Pung end med hans Stok, der blot for et Syns Skyld dinglede ved hans Haandled. Hans Mod, Retskaffenhed og ædle Tænkemaade var erkendt og paaskønnet af alle. Ved Stridigheder valgtes han gerne til Voldgiftsmand, og i denne Egenskab forhindrede han mangen Duel. Kort sagt: han var en yderst indtagende Mand og langt farligere for Kvindehjerter, end han selv syntes at vide.

Hvor længtes vi alle efter Onsdagen! Vi samledes til Tevandstid, opofrede derpaa et Par Timer til Musikken, i hvilken vi alle — paa Fru L* nær — tog levende og ikke uheldig Andel. Efter Aftensmaaltidet fik vi tre Herrer os en alvorlig L'hombre, og Damerne holdt et Privatissimum, der oplivedes af Fru H*s Indfald og hjertelige Latter. Denne sidste har mer end een Gang foraarsaget en Bet eller forpurret en ren Kodille og jaget os fra Spillebordet hen til vore lystige Koner.

Et Aars Tid eller vel mere randt saaledes hen, uden at noget forstyrrede den gode Forstaaelse og jævne Munterhed. Men paa een Gang foregik en kendelig Forandring med Kaptajnen: han var ofte adspredt, begik svære Bommerter baade i Koncerten og L'hombren; stundom var han mørk og ordknap — stundom over-

given og ualmindelig snaksom, skønt hans Passiar tillige var temmelig usammenhængende. Min Kone gjorde mig opmærksom paa denne sælsomme Forvandling og gav mig Vink om, at hun frygtede, det ikke var rigtigt mellem ham og Fru L*. Jeg tyssede paa hende og stræbte at berolige hende i denne Henseende; men — jeg vidste mere end hun; jeg var imod min Villie blevet Vidne til en Scene, som aldrig udslettes af min Hukommelse, og som i lange Tider gav mig nok at bryde mit Hoved med.

Der var længe talt om at faa en Maskerade bragt i Stand, og jeg tror, at Fru L* var den, som først havde givet Ideen hertil. Endelig blev alt arrangeret, Masker og Dragter anskaffet og Aftenen bestemt — den skulde holdes paa Klubben. Da jeg ikke selv kunde tage Del i denne Fornøjelse, havde jeg aftalt et Spilleparti med tre andre af Byens L'hombrister. Hen paa Aftenen blev jeg betaget af en ikke usædvanlig Hovedpine. Jeg fik en til at tage mit Kort og vilde, som jeg plejede, tage mig en Lur. Jeg bad Værten anvise mig et stille og afsides Værelse, hvor en halv Times Hvile forhaabentlig vilde fordrive mit rheumatiske Anfald. —

Jeg fik et saadant saa langt fra Balsalen, at den svage Lyd af Musikken og Støjen blot bidrog til at dysse mig i Slummer. Jeg søgte og fandt denne i en Lænestol, der stod i en Krog ved Vinduet.

Jeg havde ikke sovet ret længe, før jeg vækkedes ved Dørens Knirken. Der kom to ind i Kammeret; det kunde jeg høre; men ingen saa jeg; thi der var ganske mørkt. Det maatte være et Mandfolk og et Fruentimmer, men begge maskerede; det mærkede jeg paa Stemmernes Utydelighed.

„Nu! og hvad vil du saa, min søde Ven?" sagde han.

„Sødeste Mand," læspede en kvindelig Røst, „du er saa velsignet i Aften."

„Men Kone!" sagde han igen, „hvad tænker du dog paa, behøver vi at stjæle os til hinanden, som om vi gik paa forbudne Veje?"

Intet Svar — Lyden af et Kys lod mig gætte, at de havde demaskeret sig.

Jeg sad som paa Naale; hvad skulde jeg gøre? Min Hovedpine, som ved denne pludselige Opvækkelse var blevet endnu heftigere, tillod mig ej heller at fatte en Resolution. Døren knirkede atter; men om de gik eller blev, vidste jeg ikke. Alt blev stille, og et Skænderi udenfor i Gaarden var alt, hvad jeg hørte.

Saaledes sad jeg nogen Tid og lyttede forgæves; jeg prøvede

atter at falde i Søvn. Men Spektaklet i Gaarden blev værre. En kom ud med en Lygte eller et Lys, der kastede sit Skær gennem Vinduet paa den modstaaende Sofa. Selv uset saa jeg der Kaptajn H* i Fru L*s Arme. En rædsom Fejltagelse havde altsaa fundet Sted; men om den var forsætlig paa nogen af Siderne, vidste jeg dengang ikke at afgøre.

Kaptajnen sprang op med et Angestraab; Fru L* sank tilbage og skjulte — som i Fortvivlelse og Skamfuldhed — sit Ansigt i begge sine Hænder. Det blev atter mørkt.

„Gud forlade os begge!" sagde han; „evig Tavshed, og — om det var muligt — evig Forglemmelse!"

Det forekom mig, at hun hulkede. Han udstødte et smerteligt Suk og gik; lidt efter fulgte hun, og jeg blev alene.

Længe blev jeg endnu tilbage, ganske forvirret og bedøvet af det, jeg her saa ufrivillig havde erfaret. Da jeg atter traadte ind i Balsalen, havde man just demaskeret sig. Doktoren og Kaptajnen var ganske ens klædt, nemlig som Don Juan. Fru H* havde Tyrkindedragt; Fru L* havde bestemt baaret samme Dragt, da jeg saa hende paa Sofaen; nu var hun Hyrdinde — det var mig baade paafaldende og mistænkeligt.

Doktoren var i et glimrende Lune: han gækkede Fru H* og paastod, at hun havde mødt ham ene i Gangen og omfavnet ham i den Tanke, at han var Kaptajnen. Denne stod hos og prøvede paa at le; men Forsøget faldt uheldigt ud og endtes med en tvungen Hoste. Fru L*s Ansigt var uden mindste Forandring; hun smilte saa roligt, som hun plejede, til alle hendes Veninders spøgefulde Anmærkninger.

Jeg begyndte at mistro mine egne Øjne; havde hun været skyldig, hvor var det da muligt at bevare en slig — jeg kunde sige — Helvedes Rolighed? Tyrkinden i hint Værelse kunde jo dog have været en anden, som lignede hende; min Hovedpine havde maaske betaget mine Sanser deres Skarphed, o. s. v. Kort sagt: jeg havde næsten genvundet min Tro paa hendes Uskyldighed, da min Kone — en fin Iagttagerinde — nogen Tid efter i Fortrolighed sagde mig, hun frygtede for, at hendes forhen ytrede Mistanke ikke var ganske ugrundet.

At der siden hin Maskerade var foregaaet en væsentlig Forandring med Kaptajnen, faldt tydeligt i Øjnene: han var ofte adspredt og hensunken i Tanker; han havde mistet sin forrige jævne Munterhed og i dens Sted faaet en sælsom Lystighed, der frembrød stødvis og tidt uden rimelig Foranledning. Aarsagen til denne Forandring — Nag over hans uvitterlige Brøde — var mig

jo velbekendt; men jeg fortav det for min Kone. Jeg søgte at forsvare Fru L*, men indlod mig ikke paa nogen Forklaring Kaptajnen angaaende..

„Kære Kone!" sagde jeg, „vogt dig for at mistænke nogen! det er jo ellers ganske mod din Natur -- ved du noget? Har du set noget?"

„— Kun et eneste Øjekast," svarede hun; „men det var et Øjekast, som bragte ham til at rødme og mig til at blegne; vi maa altsaa begge to have forstaaet det. Det var hurtigt som et fjernt Lynglimt paa en natlig Sky, men klart nok til at give Lys. De var ene to i Værelset, og jeg saa det med fravendt Ansigt i et Spejl."

Jeg rystede paa Hovedet, som om jeg ikke troede hende, og paabød Tavshed om denne Sag. „Vi vil ej engang selv tale med hinanden om denne Materie," sagde jeg; „thi hvor let kan du ikke tage fejl i dine Formodninger; et Øjekast kan jo have flere Betydninger — hvorfor da antage den værste?"

Hun rystede ogsaa paa Hovedet; og nu blev dette Emne ikke bragt paa Bane i — tyve samfulde Aar.

Imidlertid fortsatte min Kone og jeg meget længe vore lønlige og ganske isolerede Iagttagelser; men intet — ikke det allermindste — opdagedes. Kaptajnen genvandt efterhaanden — ikke sin forrige aabne Munterhed — men dog en vis Holdning i sit Væsen, der havde et alvorligere — maaske mattere — Anstrøg. Han blev jo ogsaa med hver Dag ældre, og mere og mere forsvandt jo for ham det søde Haab om Faderglæder.

Tiden, som ruller os henad vor Bane, afsliber alle vore ungdommelige Følelsers skarpe Kanter, og vi opnaar uformærkt enten Fasthed eller Bøjelighed, Styrke eller Sløvhed, indtil omsider alle Lidenskaber forlader os for at begynde deres Spil med yngre og blødere Hjerter.

Triangelen blev uforstyrret; Cirklerne ligesaa. Vi holdt vore Koncerter; vi spillede vore L'hombrer. Vore Børn vokste til, formerede Stemmerne i de første og løste os af i de sidste, naar Postnyhederne vilde dele vor Opmærksomhed.

Doktorens to ældste Sønner var blevet Kandidater i Medicin og Kirurgi; min i Teologi; hans ældste Datter gift og min forlovet, da Vulkanen, der saa længe og saa lønlig havde ulmet i Mørke, brød Forborgenhedens Dække og ved sin uventede Eruption ødelagde tvende Familiers jordiske Lyksalighed.

Jeg var kommet hjem fra en Rejse, der havde medtaget flere Dage, da min Kone modtog mig med den bedrøvelige Efterret-

ning, at Majoren var meget syg. Jeg kastede Rejseklæderne og ilede derover. Han sov. Fruen stod med bekymret Mine og foldede Hænder ved Hovedgærdet af hans Seng; et smerteligt Smil var hendes Hilsen til mig. Jeg nærmede mig sagtelig og spurgte om den kære syges Tilstand. Hun virrede blot med Hovedet og vedblev gennem de frembrydende Taarer at betragte ham. Hans Søvn var urolig: Læber og Fingre var i idelig Bevægelse, og Øjnene rullede uophørlig under deres Laage.

Jeg satte mig for at vente paa hans Opvaagnen. Imidlertid fortalte Fruens Tante mig Aarsagen til og Fremgangen af hans Sygdom: Han havde for tre Dage siden forkølet sig ved Eksercéringen; var blevet hed og havde drukket koldt Vand; havde kort efter Hjemkomsten befundet sig ilde; maattet søge Sengen; var stedse blevet slettere og slettere og havde hver Eftermiddag havt Feberanfald. Vor Ven Doktoren, der besøgte ham flere Gange daglig, trøstede godt nok — som han nu altid plejede — men havde alligevel set noget betænkelig ud.

Fru H* gav hende nu et Vink om at besørge et eller andet; hun gik ud.

Kort efter vaagnede Majoren; hans Øjekast var forvildet. Man mærkede straks, at han ikke var sig selv bevidst. Han saa paa sin Kone og kastede sig forskrækket tilbage i Sengen: „Elise!" begyndte han, (Majorinden hed Charlotte) „Elise! hvad vil du mig? Det er nok nu — det er alt for meget. Dersom Doktoren eller min Kone traf dig her i Sengen hos mig, hvad vilde de saa sige? Gaa! gaa! og lad mig være!"

Han strakte begge Hænderne ud for sig som for at skyde en tilbage. Majorindens Øjekast mødte mit — hun skiftede Farve.

Den syge blev ved at fantasere: „Det var et ulykkeligt Indfald med den Tyrkindedragt; jeg vidste bestemt ikke andet, end at du var min Kone." —

Fru H* lyttede med ængstelig Opmærksomhed; jeg saa tydeligt, at hun ikke begreb hans Tale — jeg forstod ham kun alt for vel: Maskeradescenen stod levende for min Erindring.

Jeg gik hen til den stakkels Kone og greb hendes Haand: „Fat Dem, kære Frue!" sagde jeg, „Deres Mands Sygdom turde nu være paa det højeste — han taler vildt." —

Hun svarede kun med et dybt Suk.

„Hys! hys!" hviskede han, „man kunde høre os her underneden — De ved jo, Elise! at Munderingskammeret er lige oven over Rullestuen, og tænk engang, om nogen opdagede den hemmelige Dør i Lysthuset." —

Majorinden greb krampagtig fat om Sengestolpen; hun blegnede — i hendes Ansigt foregik en frygtelig Forandring.

„Bedste Frue!" sagde jeg, ladende som jeg kun mærkede den ene Aarsag til hendes Sindsbevægelse, „var det ikke rigtigst at faa Bud efter Doktoren? Hans Nærværelse vil maaske berolige os — denne Krisis er vist ikke saa farlig, som det lader."

Hun svarede med et Nik og gik hastigt ud.

Den syges Øjne faldt til — han slumrede; men uroligt. Jeg saa ud i Gaarden: Fru H* ilede med hurtige Skridt hen til Rullestuen. Munderingskammeret var virkelig over denne, og Lysthuset i Doktorens Have, som var to Stokværk højt og bygget af Planker, stødte umiddelbart dertil — en rædsom Mistanke greb mig og var ikke langtfra at gaa over til Vished. Jeg havde om Sommeren ofte drukket Te og spillet L'hombre i det samme Lysthus og mindedes godt, at man der meget tydeligt kunde høre, naar nogen var inde paa Munderingskammeret. En sørgelig Sandhed maatte upaatvivlelig ligge til Grund for Patientens Fantasier.

Medens Fru H* var ude — sikkert nok for at anstille Undersøgelser efter de erholdte Vink — kom Doktoren af sig selv. Han gik med bekymret Mine hen til Sengen, betragtede den syge, følte hans Puls, saa betænkeligt til mig og rystede paa Hovedet.

Majoren vaagnede — han stirrede stift og forfærdet paa Doktoren.

„Hvad!" udbrød han, „hvad skal det betyde? De bildte mig ind, at Deres Mand var rejst til en syg ude paa Landet og blev borte i Nat, og her staar han lyslevende for mig. Hvorfor vilde De narre mig? Hvorfor vilde De give det aftalte Tegn? Fæstede De ikke den røde Sløjfe i Lysthusgardinet? Gaa, gaa! og sov hos Deres egen Mand! Deres Forvovenhed gaar alt for vidt, og Krukken kan gaa saa længe til Vands, indtil den gaar hankeløs hjem."

Jeg stod som paa Gløder. Jeg drog Doktoren med mig hen til Vinduet; jeg vilde forhindre ham fra at høre og lægge Mærke til mere.

„Hvad mener De?" spurgte jeg.

„Han fantaserer stærkt," svarede han; „Sygdommen tager ingen god Vending."

„Hans Ideer er rent forkerte," vedblev jeg.

„Aa nej!" raabte Majoren, som havde hørt, hvad jeg sagde; „jeg ved ret godt, hvad jeg siger; og jeg erklærer Dem een Gang for alle, Fru L*! nu skal det være forbi imellem os! Det er Synd

baade mod Deres Mand og min Kone, og ingen af dem forskylder det af os."

Nu begyndte Doktoren at blive opmærksom; han kastede et hurtigt Blik ud til Lysthuset, hvis øverste Vindue man fra den syges Værelse kunde se. Jeg fulgte hans Øjne, og — inden for Vinduet stod Majorinden med opløftede, sammenknugede Hænder; men i samme Øjeblik forsvandt hun ogsaa. Himmel! hun maatte selvfølgelig have fundet den lønlige Gennemgang, som Febricitanten omtalte. — Denne faldt atter hen.

Doktoren blegnede. Jeg greb hans Haand og hviskede:

„For Guds Skyld, kære Ven! De lægger dog aldrig Fold til, hvad et Menneske taler i Vildelse? I en saadan Feberparoksysme kan jo en Patient indbilde sig de urimeligste Ting af Verden."

Han saa eftertænksomt paa mig, men svarede ikke. I hans Øjekast laa noget, som kunde udtydes: „Du mener ikke det, du siger."

I det samme kom Majorinden ind. Hun blussede — hendes Aasyn udtrykte næsten samme Vildhed som den syges. Doktoren gik hende med rolig Fatning i Møde, trøstede hende og gjorde nogle Spørgsmaal Patienten angaaende. Hun besvarede dem flygtigt og skødesløst; hendes urolige Blik delte sig mellem dem begge.

Dog snart lettede en Taarestrøm hendes beængstede Hjerte: hun for hen til Sengen, kastede sig paa Knæ og trykkede den syges Haand til sit Bryst.

„O Gud!" bad hun hastigt og sagte, „skænk ham blot denne Gang Livet, at han kan modtage min Tilgivelse, om han er skyldig, og min Afbigt, om jeg gør ham Uret."

(Jeg hørte vel kun de halve Ord, idet jeg supplerede Resten; men de gik alle Doktorens Øren forbi; thi han var ikke lydhør.)

„Ja! ulykkelige!" vedblev hun og trykkede sin Pande mod hans Haand, „du er den forførte! men hun —" her sprang hun op og vendte sig til Doktoren.

Jeg greb hendes Haand og trykkede den stærkt: „I dette Øjeblik," sagde jeg, „er det til Lægen alene at tale; dæmp Deres Frygt og Deres Smerte! — saa sandt De har Deres Mands Liv kært!" lagde jeg til saa sagtelig, at han ikke kunde høre det.

Hun fattede sig og tilbageholdt de fordærvelige Ord, som allerede svævede paa hendes Læber. Hun var af de lykkelige Gemytter, som med heftige Lidenskaber forbinder et hurtigt Omblik og en lys Forstand, som de første aldrig er i Stand til helt at omtaage; hendes Hjerte var ømt, men ingenlunde svagt. Ak!

det var dog ikke stærkt nok til at modstaa den langt farligere Prøve, det snart efter blev underkastet.

Der kom Bud efter mig: jeg maatte bort i Embedsforretninger. Hun fulgte mig udenfor; og her søgte jeg af al Magt at berolige hende med Hensyn til hendes Mands forblommede Fantasier.

„Da jeg ogsaa," endte jeg min Formaning, „har været Øre-vidne til disse, vil De ikke kunne anse det for paatrængende Indblanding i ægteskabelige Forhold, at jeg omtaler dem. Jeg kan med roligere og sikrere Blik betragte det, som let blænder og forvirrer et elskende Øje. Sandsynlighed er ikke altid Sandhed, og der kan gives mange tænkelige Tilfælde foruden det værste. For Himlens Skyld! brug Deres ellers altid saa klare Forstand! skaan Dem selv og Deres syge Mand! og for alle Ting lad Dem ikke mærke med det allermindste for Doktoren! der kunde ellers ske en dobbelt Ulykke, og det maaske af en blot Fejltagelse."

Sukkende trykkede hun min Haand og gik tilbage i Sygeværelset.

Jeg fik meget at bestille; min Fraværelse havde opdynget Forretningerne: dette var om Formiddagen, og først mod Aftenen blev jeg fri. Jeg vilde atter over til Majorens, men besluttede dog først at tale med Doktoren i dennes eget Hus for at høre hans virkelige og rene Mening om vor Vens Sygdom.

Hans Kone var ude paa Landet med den næstældste voksne Datter; de to yngste var budne i Byen. Pigen sagde mig, at Doktoren var paa sit Arbejdsværelse. Jeg gik derop.

Han stod med Ansigtet mod Døren og Ryggen mod sit Chatol; i sin venstre Haand krammede han nogle Papirer, og den højre klemte han krampagtigt mod Brystet; hans Ansigt var den kolde, stumme Fortvivlelse, hvor Indgangen er tillukt baade for Haab og Frygt. Mit Hjerte isnede; jeg saa straks, at alt maatte være opdaget og Mistanken modnet til Vished. Han saa flygtigt paa mig, som om han ikke kendte mig.

Hvorledes skal Trøst kunne finde Indgang i et Hjerte, som Ulykkens Vinterstorm har omgivet med sin Isskorpe? Jeg opløftede bedende mine Hænder til den Herre, hvis Barmhjertighed begynder der, hvor Haabet ender.

Jeg kender intet vanskeligere, intet misligere Hverv end det at trøste dem, som mest har Trøst behov; det vil sige: dem, der ikke kan trøste sig selv. At sige til en, hvis hele jordiske Lyksalighed paa een Gang er tilintetgjort: „Vær en Mand! Kæmp! *tu contra audentius ito!*" er det samme som at raabe til

den, der er faldet og har brækket Benet: „Kom hid til mig, saa vil jeg rejse dig!" eller til den, der uden at kunne svømme er styrtet ned i en rivende Strøm: „Brug dine Kræfter! du kan nok bjærge dig, naar du blot vil!"

Nogle trøster med det Haab, den ulykkelige har mistet; andre med Tiden, hvis Pinagtighed han ikke er i Stand til at udholde; og atter andre bærer sig ad som Jobs Venner — der langt hellere maatte blevet ved med deres tavse Medlidenhed og sympatetiske Graad — idet de ymter om Guds Tugtelser, om begangne vitterlige og lønlige Synder: i Stedet for at gyde Balsam i Saaret drypper de Gift deri.

Sandelig! den lidende kan svare dem i sit sønderrevne Hjertes Bitterhed: „Jeg har hørt mange Ting som disse; I er alle sammen møjsommelige Trøstere! Er der ingen Ende paa de Ord, som er kun et Vejr, eller hvad hærder eder til at tale saaledes? Jeg, jeg kunde ogsaa tale som I: gid eders Sjæle var i min Sjæls Sted! jeg kunde og sammenføje mange Ord mod eder og ryste over eder med mit Hoved."

Naar Smerten sammenknuger Brystet, naar den ej engang kan faa Luft gennem Læberne, hvad skal da kunne optø det stivnede Hjerte, dersom det ikke er en medfølende Vens tavse Taarer? Mine randt overflødig og vædede hans Haand, som jeg havde draget fra hans egen Barm til min. Da aabnedes ogsaa hos den ulykkelige de Kilder, gennem hvilke baade Sorgen og Glæden udtømmer sig: han støttede sin Pande mod mit Bryst og græd som et Barn.

Dog ikke længe: han rev atter sit Hoved i Vejret, og Taarerne vendte tilbage til deres lønlige Huler.

„Der! der!" raabte han, idet han med vild Heftighed trykkede Papirerne i min Haand, „det er Recepter, læseligt skrevne — tydelige at forstaa — specifike Midler mod Romangriller, Kærlighed, Tro paa kvindelig Dyd, paa Venskab —"

Han kastede sig paa en Stol, skar Tænder og udstødte nogle Toner, som lignede Latter.

Medens jeg læste Papirerne — Breve, hvis Indhold nedenunder skal meddeles — stirrede han uafladeligt paa mig; jeg kunde sige med misundelige Blikke og med et saadant modbydeligt, bittersødt Smil, som ofte endnu længe efter Døden ses paa ihjelfrosnes Ansigter.

Det Brev, der laa først for og ligesom de andre to vel var adresseret til Majoren, men hverken havde Datum eller anden

Underskrift end: „Din **i** (Elise)", var upaatvivleligt det yngste og lød saaledes:

„Ja, min elskede! jeg kan ikke, jeg vil ikke skjule for dig, at jeg under mit alt for svage Hjerte bærer et lønligt Pant paa vor lønlige Kærlighed. Min Samvittighed bebrejder mig en Brøde mod min Mand; men Kærlighed kender kun een Brøde — Utroskab mod den elskede; den har kun een Pligt — at gøre alt for den dyrebare Genstand, at hengive den baade Legeme og Sjæl, ja, om det udfordres, at opofre begge Dele. Frans! du var barnløs, det krænkede mit Hjerte. Har jeg forspildt min Lyksalighed hisset, da gjorde jeg det for at glæde dig her. Nu, elskede! har jeg intet mere at give dig."

Det andet var aabenbart skrevet straks efter hin ulykkelige Maskerade.

„Sket er sket," skriver hun; „men Skæbnen, den dunkle Skæbne selv er det, der mod vort Vidende og Villie har ført os til hverandre. Den har selv forenet os — hvo vil nu adskille os? Jeg føler det, jeg ved det: siden hin Nat er jeg Deres for evig; jeg har faaet et nyt Hjerte, en ny Sjæl. Jeg er aldeles forandret; mine Tanker, mine Ønsker, mine Længsler har kun eet Maal — Dem, Dem, elskede, tilbedte Mand! O, had mig ikke! foragt mig ikke! Det er ikke Sanselighed, som drager mig til Dem; nej! ren skal min Kærlighed være; men tale med Dem maa jeg for at udøse mit kvalfulde Hjerte, for at afbede en Brøde, for hvilken Skæbnen alene maa staa til Ansvar. Jeg ved ikke, hvad jeg skriver — Klokken elleve i Aften venter jeg Dem — min Mand er paa Landet — forbarm Dem over den ulykkelige **i**."

„Hemmelighed," lød det tredie, men i Tiden formodentlig det mellemste, „er Livsprincippet i Kærlighed; uden denne mangler Myrten baade Rod og Top. Dersom nogen vidste, at jeg elskede dig, dersom du var min ægteviede Mand, ja jeg tror, at det umulige blev virkeligt. Men hvilket Tempel for vore lønlige Glæder! et Pulterkammer fuldt af Kommiskjoler og Blaarlærred! — I Aften rejser Manden til P*. Klokken elleve er alle til Sengs undtagen hun, der venter dig med brændende Hjerte. Solen staar først op Klokken syv. Ah! der er længe til, inden jeg siger: Frantz! Frantz! Steh auf! der Morgen graut."

Da jeg var færdig med Læsningen og det sidste Brev faldt ud af min skælvende Haand, rejste L* sig, greb mig i Skuldrene og spurgte med et gennemborende Blik: „Naa, gode Præstemand!"

„Hvorledes," sagde jeg, „er disse Breve kommet i Deres Hænder? Er de ogsaa ægte?"

„Saa ægte," raabte han, „som *cortex peruviana selecta,* men ikke fuldt saa gavnlige for Sundheden, og jeg har dem direkte fra Hr. Galanen selv."

(Den ulykkelige Fru H* fortalte mig siden, hvorledes det var gaaet til. Da Doktoren om Eftermiddagen var kommet igen for at se til den syge, begyndte denne atter at fantasere, og det endnu tydeligere end tilforn; til sidst havde han befalet hende — som han bestandig antog for Doktorinden — at bringe ham en vis Skuffe af Chatollet; i Skuffen var en dobbelt Bund; ved at trykke paa en Stift, var den øverste sprunget op og Brevene kommet til Syne; han havde flyet hende samme med de Ord: „Der, Elise! har du dine Breve! riv dem i Stykker eller brænd dem!" — Hun sønderrev nogle andre Papirer, gik hen bag hans Seng og læste Billetterne. Ikke længer sig selv mægtig havde hun leveret Doktoren dem, og nu var Loddet kastet over den grusomt bedragne Mand.)

„Min arme, beklagelsesværdige Ven!" sukkede jeg, „hvilken Bestemmelse tager De nu? Hvad vil De gøre?"

Han slap mig og gik med hurtige Skridt og knyttede Hænder rundt i Værelset.

„Hvad jeg vil gøre?" gentog han mange Gange.

„For det første," tog jeg atter til Orde, „turde vel disse fatale Breve tilintetgøres?"

„Tilintetgøres?" skreg han, „disse Breve?" — han rev dem hurtig til sig — „hvad! disse søde, velsignede Kærlighedspanter!" han knugede dem med en Elskers Heftighed til sit Bryst. — „Nej, Pastor! ved dem kan jeg ikke skille mig; de skal følge med mig i Graven og fra Graven didop, hvor alle saadanne Panteforskrivninger skal indløses."

„O, min Ven! min Ven!" sagde jeg, „er de ikke allerede for længst protokollerede? Hvorfor vil De være hendes Anklager? Dem hører hverken Hævnen eller Dommen til, men en Gud, hvis Retfærdighed er ophøjet over vore snart hendøende Lidenskaber."

Han standsede, saa længe op til Himmelen og gav mig dem derpaa tilbage.

„Der," sagde han rolig, „behold dem! tilintetgør dem! men lov mig først, at De, naar jeg er død og borte, vil vise hende dem!"

Jeg lovede dette, men lagde til: „Hvorfor, kære Doktor! vil De tale om Døden? Deres Stød er haardt, forfærdeligt — De mister en Kone, som De elsker — en uværdig, foragtelig Skabning; men har De endnu ikke Deres Børn?"

Han saa stift paa mig og skogrede vildt i Vejret: „Hvis Børn? mine Børn? — nej Majorens Børn." —

„— De to ældste," afbrød jeg, „var jo født, inden han kom til Byen, og ingen kan ved et blot flygtigt Øjekast tage fejl af deres Fader."

„Og de andre?" spurgte han bittert smilende, „hvo af dem, hvor mange af dem er mine? Har De ikke læst Brevet, og synes Dem ikke, at de ligner ham op ad Dage? — o! —"

Han slog sig med den knyttede Haand for Panden og gik atter med stærke Skridt omkring i Kammeret.

Jeg tav — jeg vidste i en Hast intet at svare; thi naar jeg tænkte mig om, fandt jeg, at han ikke havde saa ganske Uret, fornemmelig hvad den gifte Datter angik. Hendes Lighed med Majoren var umiskendelig.

„Fantasier," — sagde jeg omsider noget langsomt og halv tvivlraadig — „kan ogsaa bevirke —"

„Ha!" faldt han ind, „her behøver vi ikke at tage Fantasien til Hjælp; Skøgen tilstaar det jo selv."

I det samme kom de to yngste Døtre ind og ilede hen for at omfavne ham. Men han traadte saa langt tilbage, som han kunde komme, satte Hænderne imod dem og stirrede paa dem med Forfærdelse og Afsky i alle sine Miner. De arme Smaapiger blev forskrækkede, skjalv, brast i Graad og faldt hinanden om Halsen — de frygtede for at have forset sig i noget. Jeg tog dem i mine Arme, og mine Taarer faldt paa deres guldlokkede Hoveder.

Da opløstes ogsaa hans Forhærdelse i Medynk; den gamle Ømhed vendte tilbage og jog — for en Tid — Tvivlens Dæmon ud. Han satte sig, tog dem paa sine Knæ og kærtegnede dem vekselvis: de smaa græd nu af Glæde.

I denne ønskeligere Sindsstemning troede jeg at turde forlade ham for at tage fat paa mine ufuldendte Forretninger. Jeg overlod ham til hans gode Hjertes mildere Følelser og den Barmhjertiges mægtige Naadevirkninger.

Da jeg den følgende Morgen besøgte ham, laa han afklædt, men vaagen i Sengen. Den næstyngste, tolvaarige Datter sad hos ham og vilde paanøde ham en Kop Te. Han afslog den, saa mørk, kold og næsten fremmed paa os begge.

Med bønlig Mine pegede jeg paa den lille, og nu tog han Koppen, satte den til Munden, smagte, men som om det havde været bitter Medicin, lod han den atter hvile paa Dynen. For at faa Glutten bort bad jeg hende om at skaffe Frokost og søgte nu ved

min venlige Tiltale paa ny at aabne den arme Mands tilknugede Hjerte.

Han satte Koppen fra sig og foldede sine Hænder. Enten hørte han mig ikke, eller han forstod mig ikke.

„Mit Liv," sagde han omsider sagte og langsomt, „er hjemfalden til den, som gav det — Giften virker; jeg har udtømt Bægeret til sidste Draabe, og for mig findes ingen anden Modgift end Døden. Jeg er opvaagnet af en lang og sød Drøm; jeg har — som det ofte hændes de afsindige — faaet et lyst Øjeblik, den nære Opløsnings sikre Forbud. O, min Gud! min Gud! tag mig dog bort herfra, inden denne Slange kommer tilbage!"

Han lukkede sine Øjne, som om han frygtede for Synet af hende.

„Jeg elskede saa ømt, saa trofast," vedblev han efter et Ophold, „af mit ganske Hjerte, Sjæl og Sind; i tyve Aar indbildte jeg mig at bebo et jordisk Paradis og vandrede paa en Vulkan, der lønlig brændte under mine Fødder — den tynde Skorpe, som adskilte Himmel og Helvede, er nu bristet og jeg nedsunken i det flammende Svælg — barmhjertige Gud! lad Legemet fortæres og tag min arme Sjæl!"

Jeg bad med ham, for ham, om Styrke og Taalmodighed; jeg trøstede ham med Guds almægtige Godhed, med Tanken om hans tvende haabefulde Sønner, om en taaleligere Fremtid under Adskillelsen fra den uværdige.

Han rystede sagtelig med Hovedet: „Jeg kan ikke leve i den Verden," sagde han, „hvor hun aander; vi kan ikke mere have een Sol tilfælles. Adskillelse fra Bord og Seng og Hus og Fødeland — det er alt sammen intet — Lys og Mørke, Liv og Død, Tid og Evighed maa være imellem os; før er vi ikke adskilt."

Den ældste Datter (jeg tør desværre ikke sige h a n s Datter) kom ind med sit to Aars Barn paa Armen. Glutten rakte efter den formentlige Bedstefader og udlallede denne ham forhen saa søde Benævnelse. Med Tegn paa indvortes sønderslidende Smerte bortvendte han sit Ansigt. Den bedrøvede Moder satte Barnet ned, og Taarer vældede ud af hendes Øjne.

Jeg maatte føre begge bort og opbyde al min Kunst og Opfindelseskraft for at berolige den stakkels Kone. Det lykkedes mig kun halvt — hun anede en forestaaende Ulykke.

Saavidt min Tid tillod det, forblev jeg hos min ulykkelige Ven, var hans Vogter, Opvarter, Trøster i de følgende syv Dage. Jeg havde en tung Bestilling: baade at passe ham, at afholde alle Besøg og at berolige Børnene.

Den anden Læge kom et Par Gange ubuden; men da han intet fik at bestille, blev han omsider borte.

Jeg skrev til Sønnerne i København; jeg haabede, at deres Nærværelse vilde virke gavnligt paa den arme lidende — de kom først tidligt nok til at ledsage hans afsjælede Legeme til det længselsfuldt forønskede og voldeligt tiltvungne Hvilested.

Min Ven blev med hver Dag mere stille, mørk og ordknap; det var mig sandsynligt, at han rugede over en eller anden frygtelig Plan.

Ottende Dagen efter denne sørgelige Opdagelse hensov Majoren; han havde bestandig siden ligget som i en Døs og døde uden at have faaet sin Bevidsthed igen. Jeg bragte L* denne Tidende; han modtog den ligegyldig og sagde blot: „Vi vil snart mødes."

Dagen efter var Fru L* ventendes tilbage. Jeg spurgte hendes Mand, hvorledes der skulde forholdes ved hendes Ankomst, og om det ikke var bedst, at hun blev bortfjernet? Han svarede, at han var fuldkommen beredt paa hendes Komme, og at alt vilde nok falde af sig selv.

Jeg fattede Mistanke og ytrede den. Med et roligt Smil rakte han mig sin Haand og sagde: „Om jeg nu med Vished forudføler min Død, vilde De da misunde mig Opfyldelsen af det eneste Ønske, mit sønderknuste Hjerte endnu har tilbage? De Lænker, der bandt mig til Livet, løser sig Led for Led — der er kun eet tilbage: saa snart jeg ser hende, vil dette springe."

Der var en dobbelt Mening i disse Ord; jeg burde ikke ligefrem antage den værste. Dog vedblev jeg at henpege derpaa og anbragte alle Fornuftens og Religionens Grunde.

Ak! Fornuften udretter intet mod et fortvivlende Hjerte, og Religionen formaar kun at trøste den, som den tilforn har vejledet. Og Dr. L* havde enten været for letsindig eller for lykkelig til at besidde nogen dyb religiøs Følelse. Han havde vel haft Tro; men en let Tro, som aldrig var prøvet eller styrket ved betydelig Kummer eller Genvordighed. Han var en Glædens Søn, og skilt fra denne hans bestandige Ledsager paa Livets Bane maatte han vorde et let Bytte for Sorgen — for den frygteligste af alle de Lidenskaber, mod hvilke den svage Menneskesjæl her har at kæmpe.

Jeg blev hos ham til langt ud paa Natten. Da jeg vilde til at gaa, udstrakte han sine Arme efter mig og trykkede Afskedskysset paa mine Læber. Endnu et Par Taarer tindrede i hans matte Øjne, og med næsten bristende Stemme sagde han blot de Ord: „Tak — lev vel saa længe!"

Jeg gik hjem og lagde mig halvt afklædt med den Beslutning, tidlig næste Morgen at vende tilbage til ham, dels for at bevogte ham, dels for — om muligt — at forebygge Sammenkomsten mellem ham og den troløse Kone eller dog i det ringeste at være en vistnok højst nødvendig Trediemand ved samme.

Men udvaaget, som jeg var, sov jeg over mig, og ingen af mine nænnede at forstyrre denne Hvile. Jeg vækkedes ved det Skrækkens Bud, at Doktor L* havde skudt sig. Jeg for derover: han laa endnu i den blodige Seng med gennemboret Bryst. Ingen af Familien var derinde, men den anden Læge, Borgmesteren og Pigen. Denne sidste havde været til Stede, da Gerningen skete. Hun berettede, at hun med Doktorens Tilladelse havde afløst mig i at vaage hos ham; at hans Kone, som af den ældste Datter var blevet underrettet om sin Mands Sygdom, var ilet ind til Byen og traadte i Dagbrækningen uventet ind til ham. Saa snart han saa hende, havde han rejst sig over Ende i Sengen, sagt nogle Ord i et Sprog, som Pigen ikke forstod, derpaa taget en Pistol frem under Dynen og trykket den af mod sit Bryst.

Jeg vil ikke tale om den paafølgende Jammer. Jeg har i Begyndelsen af denne Fortælling kortelig antydet, hvorledes en vellystig og samvittighedsløs Kvindes Brøde bragte tvende Familier Fordærvelse og mange andre en Sorg, som længe smertede dybt og aldrig ganske forglemmes.

---

* Trykt i „Nordlyset", 1828, V. B.

RODISERINDEN[1]

(GRUNDET PAA EN VIRKELIG BEGIVENHED)

I Marseilles Havn var usædvanligt Liv og Færdsel: Bryggen vrimlede af Mennesker; alle Skibe flagede; alle Kanoner tordnede. En af Rodiserriddernes Gallioner stak i Søen, prægtigt udrustet og stærkt bemandet.

Men hvad der især tiltrak den saa manges Nysgerrighed og Deltagelse, var den glimrende Skare af franske Ynglinge, som nys havde taget Korset og nu vilde ud at prøve deres Jomfrusværd paa Tyrkernes Turbaner.

Paa ingen af disse unge Riddere hvilede saa mange kvindelige Øjne som paa François de Saint Previl. Med det ungdommelige, af Sundhed og Mod mildt glødende Ansigt henvendt (som alle hans galante Vaabenfæller) mod det skønne Fødeland og dets skønne Døtre, gled han baglæns ud paa det vilde Hav og følte Nordvindens Vinger, betyngede med Sukke og Afskedsraab, vifte Køling til de blussende Kinder.

Hos ham stod hans Fætter og Barndoms Legekammerat Amaral, i enhver Henseende det modsatte af den aabne, venlige og under alle Sindsbevægelser stedse sindige og fuldkommen selvbevidste St. Previl.

Amaral var hoffærdig, tilbageholden — ja ofte forbeholden indtil Træskhed; utæmmelig i sine Lidenskaber, ustyrlig i sine Ønsker, dem han ofte først af sanselig Lyst og siden af Stolthed kæmpede for at opnaa. Han var stor, velskabt og smuk — næsten smukkere end den middelhøje, men kraftfulde og smidige St. Previl, dog vanheldedes hans mandige Skønhed af Hovmods og Indbildskheds frastødende Træk, dem kun Vellyst — ikke Kærlighed — formaaede at udslette. Næppe tyve Aar gammel var han allerede en erfaren Forfører, og efter ham udaandedes flere end eet: „Adieu, smukke Forræder!" medens dejlige, forgæves smægtende Læber ledsagede St. Previls Bortgang

med et sagte: ,,Adieu, smukke uskønsomme! Adieu, du skønne Billedstøtte!"

Provences Kyster sank ned bag Bølgerne; Korsikas fremsteg.

Da øjnedes en Sejler forud, der syntes at være lagt ud fra Landet og nu styrede Syd efter. Gallionen søgte at indhente den og satte derfor alle mulige Sejl til.

Efter trende Timers Jagt var de kamplystne Rodisere den saa nær, at de tydeligt erkendte den for et stort tyrkisk Krigsskib. De stolte Muselmænd havde med Villie ladet sig indhente; thi de førte kun smaa Sejl og drejede ofte Siden til, ret som for at bie efter Forfølgerne og spotte dem for deres Langsomhed.

Ridderne lod gøre klart Skib og beredte sig til en alvorlig Dyst; thi de vidste vel, at Tyrken var stærkere paa Mandskab, og at hans krumme Sværd førtes af kraftfulde Arme.

De ældre, allerede længe krigsvante stræbte at temperere de unge Novicers fremfusende Mod med den nødvendige Besindigheds Kulde og lovede dem, at de ved Entringen — om det kom dertil — skulde vorde blandt de fremmeste.

Slaget begyndte. Kanonernes hule Torden syntes kun at være blot Trusel; thi Kuglerne gik over eller forbi. Saaledes hilser Fægtere hverandre med Skvadronader, Lufthug og Stampen, inden de ret begyndte det blodige Værk.

Tyrken skød slet; men han manøvrerede bedre, og snart var han saa nær, at han ogsaa maatte træffe og hævne noget af det Mandefald, han allerede havde lidt.

Gallionens Befalingsmænd, der lige saa meget som Fjenden ønskede en Entring og ikke vilde afskrække denne derfra ved at vise ham sin hele Styrke, havde holdt den halve Besætning i Skjul til det afgørende Øjeblik.

Dette kom: Skibenes Bove berørte hinanden. Kristne og Tyrker stod paa Spring — da kaldtes de sidste ved et tordnende Kommandoraab tilbage fra Rælingen — en Snes af de første styrtede over til dem, og i samme Øjeblik afhuggede tyrkiske Økser Riddernes Entrehager, og deres egne stødte Gallionen fra.

Nu opdagede ogsaa Rodiserne Aarsagen til denne Manøvre: tvende Sejlere med Korsflaget paa Toppen ilede disse til Undsætning. Tyrkernes Anfører, som først blev dem var, besluttede straks at søge sin Frelse i Flugten, stolende paa sit Skibs større Hurtighed.

Vel gjorde Gallionen alt for atter at nærme sig ham; men dette var umuligt: den kunde blot forfølge Fjenden med sine Kugler, der blev besvaret fra hans agterste Kanoner. Mere og mere fjer-

nede han sig; inden en halv Times Forløb var han ude af Skudvidde, og efter tvende Timer havde Nattens Skygger borttaget ham fra de kristne Ridderes hævnsprudende Øjne.

De til Tyrkerne oversprungne fægtede en fortvivlet og blodig Kamp.

Uden at vorde i Stand til at yde dem Bistand maatte deres tilbageblevne Kammerater være ledige Vidner til den ulige Strid og se, hvorledes den ene Hjælm forsvandt efter den anden mellem Turbanerne.

Snart var der kun een tilbage — det var Saint Previl. Med Ryggen mod Kahytdøren holdt han ryddeligt foran sig; hans lynende Klinge mærkede enhver, der kom ham for nær.

„Spid ham op mod Væggen med Baadshagen!" raabte en Stemme, og allerede løftedes flere imod ham; men den **næstkommanderende** holdt dem tilbage, og beundrende den unge Krigers uforfærdede Mod og Tapperhed tilbød han ham Pardon.

Baadshagerne rejste sig lige op, Sablerne sank, og Halvkresen rykkede sig i Forventning af hans Svar.

„Hvad koster den?" spurgte St. Previl.

„Fem Tusinde Zechiner," lød Svaret, „og Friheden gaar med i Købet."

„Det er dyrt!" raabte St. Previl, „men jeg skal sørge for Pengene."

„Godt," sagde Tyrken, „ræk mig saa dit Sværd! naar du løser dig, skal du faa det tilbage, eftersom du bruger det saa vel."

Den højstkommanderende, som hidtil havde været ved de Kanoner, der besvarede Forfølgernes Skud, kom nu til.

Han harmedes over, at Kampen med de entrede havde varet saa længe, men endnu mere over, at Sejren havde været saa kostbar; thi det tredobbelte Antal af dræbte Tyrkere laa endnu paa Dækket mellem de faldne Riddere. Det var ham derfor haardt imod, at hans Underbefalingsmand havde skænket den unge kristne Livet, og maaske var det ogsaa kun de fem Tusinde Zechiner, der afholdt ham fra at bryde den tilbudte og tilstaaede Fred.

St. Previl blev ført ned i Rummet og indesluttet i et lille Lukaf, hvor man overlod det til ham selv at forbinde sig et Par ubetydelige Saar. Med Fødemidler blev han tilstrækkelig forsynet.

Under sørgelige Betragtninger henslæbte Natten sig for ham. Standset ved det første Skridt paa Ærens Bane, adskilt fra Venner og trosforvandte — flere af disse faldne ved hans Side —

befandt han sig nu i Korsets Arvefjenders Vold, og dersom hans Slægtninge skulde vægre sig ved at udrede den svære Løsningssum, kunde Trældom blandt vilde Barbarer vorde hans Lod.

Dog Haabets milde Straale gennemtrænger endogsaa den mørkeste Vraa, hvor meget lettere fandt den Vej til den unge Frankers modige Hjerte! Rolig bar han sin Skæbne og ventede Guds Time med barnligren Tillid.

Henimod Morgenstunden vilde han just — enig med sig selv og hengiven i Forsynets Tilskikkelser — overgive sig til Søvn og sød Forglemmelse af alle Sorger.

Han foldede sine Hænder i andægtig Bøn, kyssede Korset paa sit Bryst og lagde sig ned paa Straamaatten med et lydeligt Hjertesuk. Da hørte han dette besvaret af et andet tæt under sig. Han for op med det mekaniske Udraab:

„Hvem der?"

„François! er det dig?" lød Stemmen.

„Min Gud, Amaral!" hviskede St. Previl, „hvor er du?"

„Paa Vejen til Skærsilden for det første," svarede Amaral; „jeg rider paa Roret; men længe holder jeg det ikke ud; og hvor er du?"

„I et mørkt Hul," sagde St. Previl; „i god Bevaring for det første, og med Haab om at blive ranzoneret."

„Naar du engang kommer hjem," sukkede Amaral, „saa hils de provençalske Piger fra mig og sig, at jeg ligger paa Havsens Bund."

„Endnu ikke, Kammerat!" sagde den fangne Ridder, „jeg vil prøve paa at frelse dig; her er et Hul til et vist Brug; det er for lidet til at krybe igennem, men har du din Dolk hos dig, vil jeg udvide det."

Han aabnede Klappen, modtog Amarals Dolk og begyndte med Forsigtighed at gøre Aabningen større. Da han troede den rummelig nok, bad han Vennen at afføre sig sin Rustning og sagtelig at lade den Stykke for Stykke glide ned i Vandet. Da dette var gjort, rakte Amaral St. Previl sin Haand og slap, skønt med Besværlighed, op til ham.

Her fortalte han nu, hvorledes han var blevet frelst fra Blodbadet: Han havde straks i Begyndelsen af Kampen faaet et bedøvende Slag paa Hovedet og var faldet bevidstløs om paa Dækket; han vaagnede først, da han med de døde blev kastet over Bord; det kolde Bad bragte ham til fuldkommen Besindelse, og han var saa heldig at svømme agter om og der at klynge sig

fast til Roret. For Resten var han uden Saar og Smerte og følte ingen anden Ubehagelighed end Kulde.

Han afførte sig derfor de vaade Klæder, og den tro Ven delte sine tørre med ham. Han tilbød endvidere ædelmodig at dele Spise og Drikke med ham og ved Ankomsten til en tyrkisk Havn af alle Kræfter at virke til hans Løsladelse. For ikke imidlertid at vorde røbet skulde Amaral, hver Gang Fødemidler meddeltes dem, skjule sig under Straasækken, der udgjorde Fangernes Seng.

De havde næppe gjort den Aftale, før lydelige Menneskestemmer tæt ved Siden af advarede dem om at holde sig selv saa tavse som muligt. Virkelig var de kun ved en tynd Brædevæg adskilte fra den tyrkiske Anførers Kahyt, og igennem en Sprække kunde de overse en Del af denne: en Opdagelse, som faa Dage derefter blev Anledning til deres Frelse og satte dem i Stand til selv at bestemme Prisen for deres Frihed.

En Morgen blev det uroligt paa Skibet; Kanonerne gik; de besvaredes af svagere eller fjernere Skud, saa at vore fangne ikke kunde tvivle paa, at en Kamp fandt Sted mellem Tyrken og en kristelig Snekke.

Efter en halv Times Fyren tav Kanonerne, og Sværdene begyndte at klirre, — der entredes; men uvist af hvem. Dog snart overtydede Ridderne sig om, at det var deres Fjender, og at disse havde sejret. Under det frygtelige Allahraab gik Nedsablingen for sig, og derimellem hørtes Jammerskriget af mishandlede Kvinder.

Riddernes Hjerter brændte, alle deres Lemmer skjalv af Harme og afmægtig Forbitrelse.

Ikke længe efter aabnedes Døren til Høvdingens Kahyt. St. Previl satte Øjet til Sprækken og saa nu Tyrken dragende en ung Kvinde i græsk Dragt efter sig; han slog Kahytdøren i.

„Nu, min smukke Myrtekvist!" begyndte han, „her er vi ene, og du behøver ikke at undse dig eller forstille dig. Du er nu for Øjeblikket eneste Sultaninde i mit hele Harem, og derfor —"

Her afbrød han sin barbarisk-galante Tiltale for at slutte Perioden med en Omfavnelse; men Kvinden satte ham en saa kraftig Haand for Brystet, at han gik to Skridt tilbage og lod de opløftede Arme synke. Han rynkede Panden, strøg Knebelsbarten og lavede sig til at lade, som han var vred for at understøtte sit forlibte Angreb med Trusler, da hun forekom ham med følgende Tiltale:

„Tyrk! jeg er Kristen — Barbar! jeg er en græsk Pige og ingen Skøge — mit Liv er i din Magt, men ikke min Ære —"

„— Æren ogsaa, min knibske Glut!" afbrød han. „Giv godvillig, hvad jeg kan tage med Magt!"

Han nærmede sig atter med udbredte Arme; men Pigen gjorde et hurtigt og sikkert Greb efter hans Dolk, rev den ud af Bæltet, gjorde en Vending, saaledes at hun satte Ryggen til den modstaaende Væg og holdt Dolken foran sig.

Hidtil havde St. Previl ikkun bagfra set hendes høje, ranke Skabning; nu viste hun ham et Ansigt, hvis ædle Skønhed paa een Gang vakte hans højeste Beundring og dybeste Medynk.

„Nu er du i m i n Magt!" raabte hun. „Kommer du mig nærmere, skal denne Dolk sidde i dit Bryst."

Amaral, som med Forbavselse havde hørt hele Samtalen, hviskede til sin Ven:

„Det maa være Fanden til Pige — lad mig ogsaa se denne Amazone!"

St. Previl tog sit Hoved bort og trak den længe tilbageholdte Aande.

Tyrken begyndte efter en Pavse at lokke og, da dette ikke hjalp, atter at true. Han forsikrede den kække Grækerinde, at hun dog ikke kunde undgaa ham, at han i værste Fald vilde hente et Par af sine Folk, og dersom hun nødte ham til at bruge Magten, skulde hun vorde given hele Mandskabet til Pris.

„Gør det!" svarede hun. „Gaa! og hent kun dine Slaver! Men vær vis paa, at denne din egen Dolk skal frelse mig fra eder alle."

Med sammenpresset Bryst hviskede St. Previl: „Længer holder jeg det ikke ud — vi maa frelse hende!"

„Frelse hende?" sagde Amaral, „hvorledes? Ved et Mirakkel?"

„Hvad bestiller Tyrken nu?" spurgte St. Previl ængstelig.

„Han er i Færd med at løse en af Sofapuderne," svarede Amaral.

„Den vil han bruge baade som Skjold og Angrebsvaaben," sagde Previl; „nu er ingen Tid at spilde! Bræderne er tynde og halvraadne, vi løber dem ind og —"

„— Og saa?" spurgte Amaral sarkastisk. —

„Saa dræber vi Tyrken og frelser hende!" sagde St. Previl, men saa højt, at Tyrken hørte det.

„Lurer du, Kristenhund?" raabte han.

„Nu!" sagde St. Previl og rendte mod Væggen af al sin Magt:

den brast, og han tumlede langt ned i Kahytten — Amaral efter ham; dennes Dolk var i hans Haand.

Den forfærdede Høvding stirrede et Sekund paa dem begge; men det var nok for St. Previl til at rive Dolken ud af Grækerindens Haand og støde den i Barbarens Hjerte. Han sank uden mindste Lyd til Gulvet.

Der fulgte nu et Ophold, i hvilket de levende var lige saa stumme som den døde.

Myra — det var Pigens Navn — brød først Tavsheden:

„Jeg takker eder, mine ædle Frelsere!" sagde hun. „Himlen maa have sendt eder for at fri mig af et Uhyres Vold; men den alene er nu ogsaa mægtig til at fuldføre vor Redning; thi for menneskelige Øjne er Faren endnu lige stor os alle."

St. Previl svarede kun med et Blik, der noksom viste, at Frygt ikke var den Følelse, som for Øjeblikket beherskede ham; han syntes at have tabt Bevidstheden om det foregaaende saavel som om det forestaaende.

Den ellers mere fremfusende Amaral havde virkelig større Fatning.

„Ved Sankt Johannes!" sagde han, „den skønne Dame har Ret: vi har blot vundet saa meget, at vi nu kan dø i hverandres Selskab; vi har kun drevet Prisen paa vort Liv et Par Tyrkehoveder højere i Vejret; de vil snart savne deres Anfører. Lad os imidlertid først have Ryggen fri! Hjælp mig, François!"

Med disse Ord begyndte han at sætte de udsprængte Bræder i Lave. Da dette var gjort, stillede de begge Sofaen foran og derovenpaa en vægtig Kiste.

„Og hvad gør vi ved ham?" spurgte St. Previl, pegende paa den døde Høvding.

„Lever vi til Aften," svarede Amaral, „sender vi ham den Vej ud, paa hvilken jeg kom ind."

„Og saa?" vedblev St. Previl med et smerteligt Øjekast paa Grækerinden.

„Dog" — han fæstede sine Øjne paa Gulvet — „maaske er der endnu eet Middel: under Slaget hørte jeg, at der blev raabt herned efter Karduser: deres Krudtforraad maa findes her i Nærheden."

Han greb fat i en Ring i Gulvet og trak: en Lem hævede sig; under denne nok en, og se! her fandtes rigtigt et muret Rum, mer end halv fuldt af Krudtkarduser.

„Himlen være lovet! nu har Samson Filisterne i sin Magt;

blot en eneste Ildgnist, og vi kunne sprænge dem alle sammen i Luften —"

„Tillige med os selv!" faldt Amaral ind.

„Og hvo ved," blev St. Previl ved, „hvortil vi med denne Trusel kan tvinge vore Fjender? — I dette Skab ser jeg Lunterne, og her er Fyrtøj — skønne Dame!" henvendte han Talen til Grækerinden, „vi var Vidner til eders høje Mod og Aandsnærværelse; jeg tør ikke tvivle paa eders villige og kraftige Deltagelse i min Plan. I og min Ven bliver her, medens jeg gaar op paa Dækket og forelægger Tyrkerne tvende Vilkaar: enten fører de os til en kristelig Havn, og i dette Tilfælde giver vi dem frit Lejde, at de sikkert og ubehindret igen maa afsejle; eller og sprænger vi Skibet i Luften."

„Eders Plan, ædle Ridder!" sagde Myra, „kan ikke være mig skrækkeligere end det, hvorpaa I allerede har set mig vel beredt; i værste Fald bevarer vi alle det dyrebareste vi ejer, vor Ære."

„Det er rimeligt," tog Amaral Ordet, „at vi redder mer end den; men lad mig udføre dette Gesandtskab! Jeg trænger saa til Klæder, og han der behøver ingen — hjælp mig, François!"

Med disse Ord begyndte han at afklæde Liget.

Myra vendte sig om; og snart stod Franskmanden som tyrkisk Bassa.

Han trykkede Turbanen dybere ned i Panden og stak den blodige Dolk i Bæltet.

„Det skal undre mig," sagde han smilende, „hvad Pakket vil sige til deres nye Kaptajn. Synet af en ganske fremmed i den gamles Dragt, der kommer som ned fra Skyerne eller op af Graven, vil slaa dem med Forfærdelse. — Eder, min dejlige!" sagde han med en Franskmands Belevenhed til Myra, „vilde jeg ikke gerne være saa frygtelig som min Formand."

„Robert!" sagde St. Previl alvorlig; han stod allerede med den brændende Lunte i Haanden, „dette er ikke Tiden til Galanterier; inden faa Minutter har vi maaske gjort et vigtigt Skridt —"

„— Et Spring, vilde du vel sige," afbrød Amaral; „men lige saa godt med Glæden som med Sorgen! Adieu saa længe! vi samles snart igen, enten her, eller —" han pegede opad — „der!"

Han aabnede Kahytdøren og gik rask op ad Trappen. Myra saa med Uvillie efter ham. Derpaa fremtog hun et lidet Guldkors fra sin Barm, knælede, kyssede det og bad med foldede Hænder en kort, men tavs og inderlig Bøn. Ogsaa Ridderens

Sjæl vendte sig fromt begejstret og mægtig styrket til Dødens og Livets Herre.

Dog snart afbrødes deres Andagt af Amarals høje og raske Tilraab:

„Har I Lunten i Beredskab!"

„Ja!" raabte St. Previl, „der er kun en Alen mellem den og Krudtet."

„Godt!" svarede hin, „naar jeg raaber: Fyr! saa tænder an i Guds og alle helliges Navn!"

Men dette frygtelige Ord blev ikke udtalt: efter nogle Minutters Forløb steg Amaral triumferende ned i Kahytten og raabte: „Viktoria! mine Venner! nu styrer vi lige mod Rodus."

Den forvovne Yngling havde ved sin første Fremtræden sat de paa Dækket værende Tyrker i den højeste Forbavselse: det var deres Chef, og det var ikke ham; hans hele Dragt til det allermindste Stykke, hans Figur, men ikke hans Ansigt, og endnu mindre hans Stemme, da han begyndte at tiltale dem.

Amaral, som læste den skrækblandede Forundring i deres Aasyn, forsøgte ved følgende Paafund at benytte det første Øjebliks mægtige Indtryk.

„Tilbage!" sagde han med dyb og bydende Stemme, „tilbage, I Islamismens Sønner! den første, som nærmer sig, er Dødens visse Bytte. Hører og bæver! Her er sket et Underværk, hvis Lige ikke er set siden Profetens Dage: Eders Anfører er levende optaget i Paradiset, og jeg er ført gennem Luften fra Kairos Mure for at træde i hans Sted. For en fjerdedel Time siden red jeg der blandt mine Mamelukker, da Profeten — hans Navn være lovet! — aabenbarede sig for mig. „Ibrahim!" sagde han, „sæt dig op paa den otteføddede Hest; den fører dig med Lynets Hurtighed ind paa et Skib, som du skal føre til den glorværdigste af alle Sejre. Saa snart du kommer om Bord, skal du sejle lige til Øen Rodus, som de vantroende nu behersker. Naar du da uddrager dette Sværd —" (her drog og svingede han det) „skal det skinne med en Glans ti Tusinde Gange større end Solens. De vantroende skal forfærdes, fly og styrte sig alle tilsammen i Havet; og du skal vorde Ejer af deres Stad og alle deres Skatte."

Ingen mælede et Ord til denne smukke Tale; alle stod stive og maalløse og betragtede med stirrende Blikke denne Profetens begunstigede Yndling, til en af de bageste, noget svagere i Troen end de andre, hviskede til sine Sidemænd:

„Det skulde dog aldrig være den fangne Franker?"

„Ingenlunde!" svarede disse, „ham kender vi alt for godt; enten er det Sandhed, han siger, eller det er Djævelen selv."

„Svarer mig, I Profetens Sønner!" tog Amaral atter til Orde, „vil I lyde hans hellige Bud eller vente den forfærdeligste Straf her og hisset?"

Imidlertid var den næstkommanderende, som havde staaet for ude paa Skibet, kommet til og havde hørt Ridderens sidste Tiltale.

„Hvad er dette?" raabte han, idet han traadte op paa en Lavet bag ved den tætsluttede Klynge, „og hvo er du, som her er kommet at befale?"

Amaral gentog kortelig sin Fabel.

„Hoho!" sagde han, „de Tider er forbi, da Profeten gjorde Mirakler; fornuftige Folk kan du ikke indbilde saadan et dumt Eventyr. Du er en Franker, det røber din Udtale, og maa have vidst at forputte dig etsteds her i Skibet; men bi et Øjeblik, saa skal vi putte dig hen, hvor Profeten ikke mer skal finde dig."

„Muselmænd! — griber ham!" vilde han have sagt; men inden han fik udtalt, slog Amaral op med Haanden og raabte:

„Holdt! Endnu kun eet Ord! Dersom du ikke hører mig nu, koster det dit og hele Besætningens Liv; giv mig blot Tid at aabenbare Sandheden, saa kan I gøre ved mig, hvad I lyster; I har mig jo lige vis."

„Saa tal da; men skynd dig!" lød Svaret.

„Hernede i Kahytten," sagde nu Ridderen, „staar min Kammerat med tændt Lunte for det aabne Krudtkammer; saa snart I lægger Haand paa mig, flyver vi alle i Luften" — (da var det, han raabte ned til dem) — „Tyrker! I ser nu, hvo der har den højeste Magt paa Skibet; men vi vil ikke misbruge den, med mindre I tvinger os dertil."

Hassan rykkede sig i sit Skæg, og de øvrige mumlede Forbandelser.

„Hvor er Imri, vor Bassa?" spurgte han.

„Hvor jeg allerede har sagt," svarede Amaral; „hans Sjæl, om han havde nogen, er hos Profeten: han er nu blandt Houris, som viser sig mere føjelige end Grækerinden hernede, der brugte hans egen Dolk imod ham. Men hører nu, hvad jeg har at foreslaa eder: I fører os til Rodus, og saa snart I der har sat os af, sejler I frit og ubehindret bort med Skib og Gods. Du skænkede min Vaabenfælle Livet; nu vil vi gøre Gengæld."

„Vel nok!" sagde Hassan; „men hvad Sikkerhed giver du os

derfor? Kommer vi til Rodus, tager eders Kammerater vort Skib og gør os selv til Slaver."

„Vi sværger," svarede Amaral, „ved vor Ridderære og ved vort hellige Evangelium: ingen skal røre et Haar paa eders Hoveder. Vor Stormester har ikke Magt til at bryde vort Løfte. Desuden ser du jo, her er intet andet Valg."

Hassan overlagde med sine Folk; og Udfaldet blev da, at denne besynderlige Pagt virkelig blev sluttet.

Amaral forlod Dækket, og Skibet vendte sin Stævn mod Johannitternes Ø. Denne laa kun en halv Dagrejse borte, og under Sejladsen derhen skiftedes begge Ridderne til at være paa Dækket; de gik ganske roligt omkring blandt Tyrkerne.

Nu fik den skønne Myra Tid til at fortælle Vennerne, den ene efter den anden, sin Historie: Hun var Datter af en græsk Købmand paa Rodus; denne var for flere Aar siden død; men hans Enke levede. En meget rig Morbroder til Myra, som var bosat paa Kandien, men ugift, havde tilbudt at tage hende til sig og indsætte hende til Universalarving, hendes yngre Søster skulde blive tilbage hos Moderen.

Thoraki — saa hed denne Morbroder — var selv for en fjorten Dage siden kommet til Rodus paa sit eget ogsaa til Kamp ret vel udrustede Handelsskib. Efter tolv Dages Ophold paa Øen afsejlede han og medtog en Del rejsende, hvoriblandt et Par Familier, der agtede at bosætte sig paa Kandien.

Ulykkeligvis blev de angrebet paa Vejen af denne dem langt overlegne Korsar og efter en kort Kamp taget ved Entring. Hun selv blev dog Tyrkernes eneste Bytte; thi efter at hun var bragt om Bord til disse, udvalgt af Anføreren til et Offer for hans Vellyst, og medens Myrderiet endnu gik for sig, raabtes der, at Kandieren vilde synke. Ej engang alle Tyrkerne fik Tid til at redde sig over paa deres eget Skib og fjerne dette; og næppe var de kommet et Bøsseskud bort, førend hint sank med Top og Tavl.

I de faa Timer, Sejladsen til Rodus varede, maatte Myra skiftevis være ene snart med Amaral, snart med hans Ven. Begge underholdt hende paa aldeles forskellige Maader: den første talte alt for meget, den anden slet intet; hin angreb hende baade med Ord og Øjekast; denne vovede næppe at se paa hende: et dæmpet Suk var det eneste, som røbede, at han befandt sig i Nærheden af en dejlig Pige. Alligevel var den stumme Selskaber hende langt behageligere end den snaksomme.

Amaral var vant til at sejre; dette gjorde ham dristig og

paatrængende; men Myra var intet let Bytte; hendes kvindelige Stolthed var et Værn mere for hendes Dyd.

Ridderen, som plejede at anse enhver Modstand for blot Skrømt og Forstillelse, gik saa vidt i sine Galanterier, at den ædle Pige med Strenghed maatte vise ham tilbage inden Ærbødighedens Grænser.

„Hr. Ridder!" sagde hun med en Tone og en Mine, som viste, at det var hendes Alvor, „gem eders Spøg til dem, som vil forstaa den! Hav Agtelse for kvindelig Dyd! det skulde gøre mig ondt for eders Landsmændinder, om I nu først maa erkende dens Tilværelse. I har set, hvorledes en græsk Pige kæmper mod Vold; List — foragter hun."

Den forbløffede Amaral blev her afløst af sin bly og beskedne Ven. Han bed sig i de smægtende Læber; han maatte indtil videre opsætte sit Angreb; men han opgav det ikke.

Kort før Solens Nedgang sejlede Korsaren med Korsflaget paa Toppen gennem det snævre Indløb ind i Havnen paa Rodus. Lidt derudenfor var alle Tyrkerne, paa Hassan nær, gangne ned i Rummet for ej at alarmere den rodisiske Vagt paa Havnebatterierne.

St. Previl stod til Rors; Hassan med sammenflettede Arme ved hans Side.

„Nu har du os, Kristen!" begyndte Tyrken til St. Previl; „det vil snart vise sig, hvorledes I holder Ord."

„Det skal du erfare!" svarede Ridderen: „Vi kan ikke give dig nogen bedre Sikkerhed for dets Opfyldelse end den, vi selv havde: Krudtkammeret og den brændende Lunte."

Han kaldte Amaral og Myra op af Kahytten.

„Lad blot saa mange af dine Folk komme paa Dækket," vedblev han, „som er nok til at vende Skibet; og gaa du saa selv herned! Hist nærmer sig en Baad med Havnekommandanten; den tager os med; jeg siger ham vor Aftale; du sejler ubehindret bort, og i de første seks Timer lover jeg, at ingen skal forfølge dig."

Som sagt, saa gjort: Baaden lagde til Borde; Befalingsmanden hørte med Forundring Riddernes Fortælling, tog dem og Grækerinden med sig og ilede til Land.

Han respekterede den oprettede Pagt, og første Gang siden Johannitterne fik Øen i deres Vold, sejlede her en tyrkisk Orlogsmand fredelig ind og ud.

De tvende Ynglinger, der havde begyndt deres Noviciat med et saa ridderligt Eventyr, blev af deres Rejsefæller modtaget

med den mest levende Glæde og af de ældre behandlet med velfortjent Agtelse.

Stormesteren selv — ogsaa en Franskmand — ydede dem den tilbørlige Ros: de maatte for ham gentage hele Historien; Amaral førte Ordet; thi St. Previl var dygtigere til at handle end til at tale.

Deres Kvarter blev dem anvist; St. Previl fik sit hos — Myras Moder. Den værdige Matrone modtog ham med Glædes og Taknemmeligheds Taarer, hendes Datter med et Blik, der sagde mer, end hun selv vilde eller vidste. Ynglingen følte, at han havde omskiftet et Fangenskab med et andet.

Et Fjerdingaar var henrundet. St. Previls Kærlighed til den ædle Pige, hvis Liv og Ære han havde frelst, havde saaledes grundfæstet sig i hans Hjerte, at hverken Tiden eller Arbejde, Fraværelse eller Adspredelse mere var i Stand til at udrydde den.

Og dog havde endnu intet Ord forraadt den elskede — hvad der dog ikke var hende en Hemmelighed. Ynglingen agtede hende alt for højt, han tænkte for ædelt, for ægte ridderligt til at ville meddele hende en Følelse, som hans Stand forbød ham at nære. Han vidste, at ingen lovlig Forbindelse mellem dem kunde finde Sted; og skønt han havde Eksempler nok paa utilladelige mellem hans Ordensbrødre og de rodisiske Piger, skjalv han dog ved den Tanke, at Myra skulde være hans Frille.

Han foresatte sig at bekæmpe sin Lidenskab: han saa hende kun saa ofte, han var tvungen dertil; han skyede hendes Nærværelse, han opholdt sig saa meget muligt uden for det kære, det farlige Hjem. Han stred som en Mand; men Striden udmattede ham; den tærede paa hans Sundhed, forjog Ungdommens Roser fra hans Kinder og dens Ild fra hans Øjne.

Og dog blev han genelsket med den inderligste Kærlighed. Men Myras Hjerte var stærkere end hans, med ringere Tab formaaede hun at besejre sine stille Ønsker.

Om hun end ikke var i Stand til at dæmpe den lønlige Ild, da mægtede hun dog at forhindre dens Udbrud: intet Blik, intet Suk røbede ham hendes Følelser. Hendes høje Sjæl øvede et sikkert Herredømme over Hjerte og Sanser, og det skønne Legeme beholdt sin ungdommelige Sundhed og Kraft.

Hvor vidt skulde vel en Amaral komme med saadan en Pige?

Om hun end ikke havde elsket St. Previl, vilde dog alle Forførerens Angreb have strandet paa saa klippefast en Dyd. Forgæves var derfor alle hans Kunstgreb: Smiger, Bønner, glimrende Løfter — alt var spildt; selv den haabløse, lidende Kærligheds tragiske Maske gjorde ikke den mindste Virkning.

I Begyndelsen fattede han Mistanke om en hemmelig Forstaaelse mellem hende og St. Previl; men han opdagede snart, at ingen saadan fandt Sted. Saa havde han kun den Trøst tilbage: at den skønne Grækerinde maatte være uden al Følelse; thi den, der kunde modstaa ham — mente denne Provençalindernes Yndling — maatte Naturen have nægtet sin skønneste Medgift.

Men paa Rodus var nok af dem, mod hvilke den havde været alt for gavmild: Amaral vendte sig fra den uovervindelige Myra og søgte og fandt Oprejsning hos hendes svagere Søstre.

Et halvt Aar havde han været paa Øen, da han i Ordenens Anliggender blev beordret til Frankrige; derfra til Spanien og atter til Frankrige; videre til Kandien og tilbage igen; og saaledes skete det, at han først efter fem Aars Forløb, til Ordenens ubodelige Skade og sin egen Fordærvelse, anden Gang saa Rodus.

Et Par Maaneder før Amarals Afrejse blev Myras Moder syg og døde.

St. Previl delte begge Døtrenes Sorg — den yngste, Frosine, var først tolv Aar gammel — han var jo for begge som en Broder; den afdøde havde jo elsket ham som en Søn.

Men Sorg for Fader og Moder er af ingen Varighed, om den end har Styrke for en stakket Tid: Cypressen plantes og vandes i Førstningen med Taarer; siden overlades dette Arbejde til Duggen og Skyerne, — den unge Pige forglemmer den over Myrten.

Sørgedragten var aflagt; Myra indflettede atter sit dejlige Haar med Blomster. St. Previl tav og sukkede; men hans Kræfter aftog Dag for Dag; hans Gang sagtnedes, hans Udseende blev stedse mere mørkt og tungsindigt — han nærmede sig til Graven. Han mærkede det selv, og dog tav han. Hvad fortjener en saadan Kærlighed? en Myras Genkærlighed.

St. Previl havde allerede i lang Tid spist paa sit Værelse. En Aften lod Myra ham ved sin Pige bede, at han vilde dele Maaltidet med hende. Sødt bevæget af dunkle Anelser traadte han ind i den festlig smykkede Stue. Bordet var dækket til to. Frosine var til Sengs.

Myras dejlige Ansigt blussede med mer end almindelig Ild;

stiltiende anviste hun Ridderen Plads; de satte sig lige overfor hverandre; Maden blev sat frem; der skulde spises; men begge smagte den næppe. Den skønne Værtinde gav Pigen et Vink; hun gik ud.

En Sølvpokal fyldt med kostelig Vin stod imellem begge; Myra satte den til sine Læber, nippede og rakte Ridderen den. Uden selv at vide, hvad han gjorde, tømte han den til Bunden. Et nyt Liv gennemstrømmede ham. Mod og Haab fyldte hans Hjerte; det var ham, som om han havde drukket af et fortryllet Bæger.

Nu først vovede han at fæste sine Øjne paa den favre Genboerske, og se! der sad hun i al sin fortryllende Ynde med et Smil, som paa een Gang smeltede hans Hjerte og hævede det til de sødeste Forhaabningers svimlende Højde.

Og hun var smykket som Brud, som de græske Piger paa Livets højtideligste Dag: den røde Bryllupskjortel sammenholdtes om den smækre Midie med et bredt gyldent Bælte; en Guldkæde slyngede sig mange Gange om den hvide Marmorhals; en glimrende Sølvplade adskilte de fyldige Bryster, der steg og sank under det bølgende Lin; Bruden var færdig — kun Myrtekransen manglede endnu.

Henreven af overstrømmende Kærlighed rejste St. Previl sig op og vilde kaste sig for Tryllerindens Fødder med den længe undertrykte Tilstaaelse. Men Myra rejste sig ogsaa og udstrakte sin Haand som for at holde ham tilbage; hendes Aasyn blev med eet alvorligt, Rødmen forsvandt fra hendes Kinder: hun hentede et dybt Suk og sagde:

„Ridder! længe har vi begge baaret paa en Hemmelighed; vore Læber har ikke forraadt, hvad vore Hjerter følte — St. Previl, vi elsker hinanden!"

Hun gjorde et Ophold; hendes Blik sank til Jorden; de taarebeduggede Øjne skjulte sig, som om de bluedes over Mundens dristige Bekendelse. Den lykkelige Yngling bævede af Glæde, hans Hjerte bankede mod hans Bryst; han vilde tale, men fandt intet Ord for sine Følelser.

Myra hævede atter sit Blik og vedblev:

„Eders Tavshed, Ridder! har talt for eder; havde I end været begavet med en Engletunge og ladet den tolke, hvad I nu med ædel Selvbetvingelse har dulgt: i Sandhed! aldrig skulde I have fravundet mig Tilstaaelsen om min Genkærlighed. St. Previl! I har reddet min Ære! men ikke for siden at røve den. François! hvad du ikke vilde tage, giver din Myra dig frivillig!"

Hun løftede Laaget af en Vase paa Bordet, udtog en Myrtekrans og satte den paa sit Hoved.

„Os," sagde hun højtideligt, „har ikke Menneskene forenet: de kan ikke heller adskille os. Vi har en højere Lov skrevet i vore Hjerter; den følger vi, min evig elskede! Ja, François! jeg følger Himmelens Stemme og trodser Verdens — elskede Mand! omfavn din Hustru!"

Hun udbredte sine Arme — de sank i hverandres Favn.

Fire Aar svandt hen som een Dag, som en frydelig Foraarsdag for det lyksalige Par. Myra havde født sin Kæreste en Søn og en Datter: Michael var tre Aar, Sophia to. Da kom Amaral tilbage: han hørte om deres Foreniŋg, han saa deres Lykke, og den urene Lue opblussede paa ny; Skinsygens Slange stak hans stolte Hjerte; han saa, at den skønne Grækerinde dog havde Følelse, kun ikke for ham. Han besluttede atter at forsøge sit Held.

Med forstilt Venskab, med hyklet Godmodighed trængte han sig til sin Ungdoms Legebroder; han søgte at sætte sig fast i dennes Tillid i det Haab at naa ved Tid og Lejlighed hos Mætressen, hvad Jomfruen nægtede ham.

Han passede og benyttede enhver Lejlighed til at være ene med hende og anvendte nu al sin Kunst og lange Erfaring for at naa sit Maal. Lige saa forgæves som tilforn: Myra afviste alle hans Bestræbelser først med kold Høflighed og siden med alvorlig Strenghed. Dog dulgte hun hans Nedrighed for sin elskede.

Men St. Previl, som desuagtet anede noget, iagttog en Tid, da Amaral maatte tro ham fraværende, og blev nu Øjenvidne til hans Forræderi og Myras urokkelige Troskab.

Han hørte hende til sidst sige: „Dersom I oftere besøger mit Hus, Hr. Ridder! i St. Previls Fraværelse, nødsages jeg til at søge Beskyttelse hos ham mod eders Uforskammethed."

„Uforskammet," svarede Amaral, „kan man kun være mod Ægtehustruer — —"

Han kom ikke videre; St. Previl traadte ind.

„Jeg foragter eder nu alt for dybt," sagde han, „til at spilde Bebrejdelser paa eder — gaa, uværdige! og lad mig aldrig finde eder her!"

„Om ikke her, skal I vel finde mig et andet Sted," svarede Niddingen og gik.

Myra sank med Taarer og ængstelig Forudfølelse til sin elskedes Bryst.

Næste Dag mødtes Ridderne i flere af deres Vaabenfællers Nærværelse.

„St. Previl!" begyndte Amaral, „I brugte i Gaar et Udtryk, som var højst fornærmeligt; vil I kalde det tilbage?"

„Amaral!" svarede hin, „sande Udtryk kan aldrig være fornærmelige for en Mand af Ære; desuden var vor korte Samtale ikke offentlig."

„Men dog," sagde Amaral haanlig, „i et offentligt Fruentimmers Paahør."

„Jeg mærker vel," sagde St. Previl, „at I søger Anledning til Strid; den skal I faa: jeg erklærer jer for uværdig til det Kors, I bærer."

Dette var nok: Tvekampen blev bestemt til næste Dag.

St. Previl stræbte at skjule det forestaaende for sin elskede, og det lykkedes ham. Næste Morgen rejste han sig tidlig fra den sovende Myra; han kyssede sagtelig hendes Haand; han omfavnede ømt sine sødt slumrende Børn, væbnede sig og gik.

Da Myra vaagnede, bragte man hende hans afsjælede Lig.

Da hun en Time havde bedækket hans blege Ansigt med Kys og Taarer, rejste hun sig og aftørrede Graaden: hendes Beslutning var fattet. Hun aftvættede det blodige Dødssaar og klædte det elskede Lig i den hvide Jorddragt.

Derpaa gik hun ind til Børnene; de laa endnu i den søde Søvn og omslyngede hinanden med de uskyldige Smaaarme: hun trykkede Afskedskysset paa Glutternes Læber og gik til sin Søster. Hun vakte hende med Efterretningen om denne Morgens rædselsfulde Begivenhed.

„Naar jeg dør," endte hun, „da vær en Moder for St. Previls Børn!"

Frosine begreb hende ikke; hun var bedøvet og hartad uden Samling.

Myra forlod hende, iførte sig sin elskedes Klæder og Vaaben, kyssede endnu engang hans kolde Læber og gik for at opsøge hans Morder. Hun fandt ham ikke langt fra det Sted, hvor Tvekampen havde staaet, med tvende af hans Kammerater. Hun havde nedslaaet Visiret paa Hjælmen.

„Hvad!" raabte han halv forfærdet og halv spottende, „gaar de døde saa hastig igen?"

„Hans Hævner!" svarede Myra og drog sin elskedes Sværd.

Amaral greb sit, og de forundrede Tilskuere henstillede sig som Sekundanter.

„Enten du saa er død paa Skrømt," raabte han, „eller du est opstanden, eller Djævelen har laant dit Legeme: mit Sværd skal vise mig, om du har Kød og Blod!"

En rasende Kamp begyndte: Amaral blev haardt saaret; men Myra faldt.

Da de to Smaasøskende vaagnede af deres søde Slummer, laa Fader og Moder Lig. Frosine sad ved deres Leje med Smertens vildeste Udtryk; men siden blev hun de forladte en Moder. Et Aars Tid derefter ægtede hun en rig Købmand.

Da Tyrkerne bemægtigede sig Rodus, nedsatte de sig paa Kandien og opdrog St. Previls og Myras Børn som deres egne.

Amaral blev afskyet af næsten alle sine Vaabenfæller; Stormesteren foragtede ham. Æren, hans sidste Nødanker, var sluppet, og han drev nu uden mindste Hold omkring paa Lasternes vilde Hav.

Den af den lastefuldes onde Lyster, som sidst forlader ham, er Hævnens: Amaral blev en Forræder mod sin Tro og sin Orden. Da Soliman belejrede Rodus, blev han dennes Spion — han fik en Forræders Løn; men Johannitterne mistede Øen.

Trykt i „Nordlyset", 1828, VI. B.

FIORE OG FIORETTA[1]

Det hændte sig engang, at Kongen af Hispanien gjorde Indfald udi Frankerige med en utallig Hær.

Kongen af Frankerige turde ikke fordriste sig til at møde saa mægtig en Fjende i aaben Mark. Derfor lagde han al sin Krigsmagt ind i sine stærkt befæstede Stæder og Slotte, hvor han værgede sig saa mandelig, at Fjenden intet formaaede at udrette.

Han berendte en Stad efter en anden, løb vel og Storm til samme, men blev hver Gang med et stort Forlis tilbageslagen.

Kongen af Hispanien besluttede da at drage hjem til sit eget Land, men lagde først en Del af sin Hær i Baghold ved et snævert Pas, hvorigennem alle Pilegrimmes Vej maatte falde. Af disse blev mange undlivet og mange bortslæbt i Trældom.

Blandt andre, som rejste til den hellige Grav, befandt sig og en Greve af Auvergne med sin unge Hustru; ham slog Maurerne ihjel, men hende skaanede de for hendes Dejligheds Skyld og førte hende frem for Kongen. Saa snart Kongen saa hende, blev han bevæget ved hendes Ungdom og Ulykke og adspurgte hende om hendes Stand og Herkomst.

Og da hun med megen Høviskhed, dog under stor Bedrøvelse, havde svaret Kongen paa alle hans Spørgsmaal, besluttede han at gøre vel imod hende og atter at ophøje hende til Ære og Værdighed. Saa saare han derfor kom til sin Hovedstad Corduba, satte han hende til at være Kammerfrue hos sin Gemalinde Dronningen.

Som hun nu en Dag sad tillige med andre fornemme Fruer og Jomfruer og baldyrede en Kjortel til Kongen, siger Dronningen til hende: „I ser mig altid saa bleg og sorrigfuld ud, er I ikke fornøjet med at være ved mit Hof?"

„Min allernaadigste Dronning," svarede hun, „maa ikke fortørnes over mit Udseende; thi for det første har jeg mistet min

kære Hosbond, som eders Krigsfolk slog ihjel, og dernæst vil jeg ikke forholde eder, at jeg er med Barn ved min salige Herre."

„Velan da," svarede Dronningen igen, „fortæl mig nu og, hvad Tid I forventer eders Nedkomst."

Hun svarede: „Henved den glædelige Pinsefest."

„Saamænd!" sagde Dronningen, „ved de samme Tider venter jeg ogsaa min egen Forløsning."

„Gud bevare og velsigne eders Liv!" svarede hun, „og se i Naade til mig usle og fattige Kvinde!"

Og begav det sig derefter, at paa den højhellige Pinsedag fødte Dronningen en liden Søn til Verden, og paa den selv samme Dag bekom Grevinden sig en lille Datter.

Kongen blev saare glad og sagde til alle sine Hofsinder: „Hvad Navn skal vi nu give den unge Prins?"

Da sagde en et, en anden et andet; men intet var endda Kongen tilpas.

Omsider fremstod en snild og kløgtig Hofmand, som var vel berejst i fremmede Lande: „Konge, Herre!" sagde han, „af alle de Navne, jeg har hørt, tykkes mig intet smukkere end det Navn Fiore, som paa det vælske Tungemaal betyder en Blomst!"

„Det klinger smukt og har en smuk Betydning," svarede Kongen, „Fiore skal han hedde!"

Dronningen var dermed vel tilfreds og sagde: „Skal vor Søn hedde Fiore, saa vil vi kalde min Kammerfrues lille Datter Fioretta; thi det betyder en liden Blomst."

Disse tvende Børn, siges der, var hinanden saa lige, at havde det ikke været for deres Køns Forskellighed, skulde de lettelig være blevet forbyttede og den fangne udlændiske Kvindes maaske kommen til at sidde paa en Kongetrone. De bar og saa stor en Kærlighed til hverandre, lige fra den Tid af de begyndte at skønne, at de stak bitterlig i at græde, hver Gang man vilde skille dem ad.

De vilde altid lege tilsammen om Dagen, og om Natten vilde ingen af dem sove, med mindre de maatte ligge i een Seng og indslumrede udi hverandres Arme.

Kongen huede ikke denne Børnenes indbyrdes Kærlighed, og da de var blevet syv Aar gamle, besluttede han at skille dem ad.

Han gav Fiore en Hofmester, der skulde undervise ham i Læsning; men Fiore kunde ikke lære at kende et Bogstav, hvorover Hofmesteren beklagede sig til hans Hr. Fader. Denne satte ham skarpt i Rette; men Fiore svarede og sagde:

„Kæreste Fader! dersom Fioretta maatte være hos mig, skulde jeg vel snart lære baade at læse og skrive."

Kongen tænkte som saa: her er endda god Tid at adskille dem, og tilstod ham hans Begæring.

Nu lærte de begge at læse og skrive, saa det var en Lyst at se paa, og Folk forundrede sig overmaade over deres Flid og Nemhed.

Da de havde naaet deres tiende Aar, sagde Kongen til Dronningen: „Jeg frygter, der kommer intet godt ud af i Enden, om Prinsen, vor Søn, og Kammerfruens Datter skal blive længer til Hobe. Endnu er det Tid at tage dem fra hverandre; men bliver de tilsammen endnu et Stykke, skiller vi dem ikke med Lempe. Jeg vil sætte Prinsen i Ride- og Fægteskole, og sæt du Fioretta hen at væve og baldyre; saa skal de vel snart glemme hinanden."

Saaledes gjorde de. Men begge Børnene kunde nu slet intet lære.

En Dag gik Kongen paa Rideskolen for at se, hvad Fremgang Prinsen, hans Søn, havde gjort; men da havde han slet intet lært af Kunsten, hvorover Kongen blev vred og skændte. Desligeste bespurgte han sig og hos Fægtemesteren; men der var det endda lige nær. Da skændte Kongen end mere paa sin Søn.

Men Fiore græd bitterlig og sagde: „Kæreste Fader! dersom Fioretta aleneste maatte være hos mig og se til, da skulde jeg vel snart lære baade at ride og at fægte."

Kongen tænkte ved sig selv: der er endda Tid at skille dem ad, og tilstod ham hans Begæring. Nu lærte Prinsen at ride trods nogen gammel Rytter, og i Fægtekunsten var han nær ved at gaa sin Læremester paa.

Men Fioretta havde hverken lært at væve eller baldyre. En Dag vilde Dronningen se, hvor vidt hun var kommet; men da hun fornam, at hun kunde hverken det ene eller det andet, talte hun hende haardelig til.

Da græd Fioretta bitterlig og sagde: „Allernaadigste Dronning! Dersom Prinsen aleneste maatte være hos mig og se til, da skulde jeg snart lære baade at væve og baldyre."

Dronningen tilstod hende hendes Begæring, og nu gjorde Fioretta saa stor en Fremgang i alle kvindelige Kunster, at enhver, som saa det, vel maatte forundre sig og love baade hende og hendes Læremesterinder.

Paa denne Maade var Børnene atter bestandig til Hobe, og

deres Kærlighed voksede og tiltog med deres Alder. Naar Fiore var i Rideskolen, stod Fioretta trolig hos og holdt uafladelig Øje med ham og hans Hest. Dersom denne gjorde et Sidespring eller stejlede, da skreg Fioretta; men blev han siddende fast udi Sadlen og betæmmede Dyret, da sprang hun i Vejret og slog Hænderne sammen af Glæde.

Paa det sidste, naar Læretimen var forbi, kastede Fiore sig af Hesten og om Fiorettas Hals og kyssede hende mange Hundrede Gange, ikke anderledes end en nygift Ægtemand, der kommer hjem fra en lang Rejse til sin unge Hustru.

I lige Maade udi Fægteskolen, hver Gang den unge Prins hvilede, satte han sig hos hende, og hun tog ham om Livet og aftørrede ham Sveden og kyssede ham tusinde Gange paa Pande, Øjne og Mund.

Men naar som helst hun baldyrede og vævede, da sad han hos hende og udviste hende tusinde smaa Tjenester: han traadte hendes Naal, knyttede de Traade, som sprunge, og tabte hun sin Skytte, turde hun aldrig ved at tage den selv op; thi han fik hende den altid igen.

Da de nu var blevet tolv Aar gamle, siger Kongen til Dronningen:

„Det maatte nu være paa den høje Tid at skille disse tvende unge Mennesker fra hinanden; thi bliver de længer til Hobe, da frygter jeg, at Prinsen, vor Søn, aldrig fatter Villie til nogen anden Kvinde, og hvorlunde skal vi da kunne formæle ham efter hans kongelige Stand og Herkomst. Fioretta er ikkuns af grevelig Byrd og tilmed født af kristne Forældre. Lad os derfor sende hende til en anden Stad og give Prinsen Heste og Hunde og Falke og unge adelige Junkere til alle haande Leg og Tidskort; da turde han vel om føje Tid forglemme hende."

Dronningen svarede: „Min Herre Konge! Lad det ske, som I siger; men det bæres mig for, at vi har tøvet for længe, og at de unge Personer aldrig vil forglemme hverandre."

Saa blev da Fioretta forskikket til en anden Stad med flere unge Jomfruer af samme Alder, og Fiore blev beskænkt med Heste og Hunde, med Falke og unge Junkere; men det blev endda værre end tilforn; for de græd og jamrede sig baade, han her og hun der, Natten med Dagen, saa det var en stor Ynk at høre; og kunde intet stille dem til Ro, førend de atter var kommet til Hobe.

„Jeg mærker vel," sagde Kongen til Dronningen, „der bliver

inteț andet for, end at vi maa omkomme Fioretta; thi saa længe hun er i Live, vil Prinsens Hu aldrig bortvende sig fra hende."

„Nej, min Herre Konge!" svarede Dronningen, „lad os dog spare det unge Blod! Og undliver vi hende, da turde det sidste vorde værre end det første og Prinsen, vor Søn, tage sig sin Død derover. Lader vi hende leve, da har vi altid et Middel til at stille hans Sorg, om den skulde tage Overhaand; men tager vi hende af Dage, da kan vi ikke med al vor Magt igen kalde hende til Live. Lad os derfor, om eder saa godt synes, forskikke ham paa en stakket Rejse; og naar han kommer tilbage, vil vi indbilde ham, at hun er død og begravet. Imidlertid kan vi holde hende forvaret paa et sikkert Sted."

Denne Tale behagede Kongen vel; og forsendte han straks sin Søn med Brev og Bestilling til sin Svoger, Kongen udi Sevilien, og Fioretta forvarede han paa et af sine Slotte, og nogle Dage derefter udgik det Rygte, at hun var død.

Imidlertid fik Kongen det Sind, at han vilde aldeles skille sig af med Fioretta.

Til den Ende befalede han en af sine højt betroede Mænd, at han skulde sejle med hende over Havet til den Stad Smyrna og sælge hende der paa Torvet.

Og blev dette sat i Værk efter Kongens Villie.

Nogen Tid derefter kom Fiore tilbage fra Sevilien.

Og det første, han erkyndigede sig om, var om Fioretta.

„Kære Søn!" sagde hans Forældre, „du tør ikke ved at spørge efter Fioretta, din Legesøster; thi hun faldt i en Sygdom, medens du var borte; al Lægernes Kunst kunde ikke frelse hende; hun er nu død og begravet."

Fiore slog Hænderne sammen og raabte: „Viser mig hendes Grav!"

Da ledede hans Forældre ham ind udi en Lund, paa en Ø, som var omflydt med Vand. Der var opkastet ligesom en Grav, og derovenpaa laa en kostelig Marmelsten. Og paa Stenen stod tvende Figurer i Skikkelse af tvende snehvide Duer, som næbbedes, og nedenunder stod udhugget at læse disse Ord:

„Her hviler Fioretta; hun var saa fager en Mø!
„Alt udi sin fejreste Ungdom saa maatte hun dø."

Da Fiore havde læst disse Ord, kastede han sig ned paa Graven og sagde: „Saa vil jeg ogsaa dø! Her vil jeg ligge, indtil

Gud løser op for mig og fører mig igen til min allerkæreste Søster; her vil jeg dø, og her vil jeg begraves!"

Og dermed gav han sig til at sukke og græde, saa hans Taarer flød som en Strøm over Gravstenen.

Da blev hans Forældre saare angest og bedrøvede og vidste næppelig, hvad de skulde gribe til; jo mere de stræbte at trøste ham, jo stærkere græd han.

Omsider sagde Dronningen til Kongen: „Der bliver intet andet Raad for, end at vi maa sige ham Sandheden; det kan hænde sig, at han endda med Tiden tør give sig til Taals."

Kongen svarede: „Ja, gør nu, hvad dig bedst tykkes!"

Og siger hun saa til Prinsen: „Hjertekære Søn! jeg vil sige dig Sandheden; Fioretta er ikke død; men hun er bortstjaalet af Røvere. Vi vil sende ud paa alle Veje og Stier og se til at finde hende igen."

Men Prinsen svarede og sagde: „Moder! Moder! hvorfor vil I lyve for mig? I har visselig ladet hende omkomme og begravet hende her."

Da lod Dronningen Folk hente, som væltede Stenen fra Graven og opkastede Jorden tvende Favne ned, lige til den haarde Klippebund; men der fandtes intet derudi.

Da sagde Prinsen: „Jeg ser vel, at hun ikke er her. Men dersom I ikke siger mig, hvor I har forvaret hende, da vil jeg ikke leve en Time længer i denne Verden."

Dermed tog han en Kniv ud af sit Bælte og satte Odden for sit Bryst.

Dronningen greb ham om Haanden og sagde: „For Guds Skyld, allerkæreste Søn, mit Hjertes Øjesten! gør intet ondt ved dig selv, saa vil jeg sige dig den pure Sandhed: din Fader har ladet hende sælge paa Torvet i Smyrna, og Købmanden, som solgte hende, er nu kommet tilbage; af ham maa du forhøre, hvorledes med hende er tilgaaet, og hvo der har købt hende."

Blev saa Købmanden hentet og fortalte, hvorlunde han efter Kongens Befaling havde ført Fioretta til Torvet i Smyrna og der solgt hende for tre Hundrede Mark Guld til en Købmand fra Østerland.

Da Prinsen fornam dette, drog han et dybt Suk og sagde, at han nu vilde gaa afsides hen at sørge for sin Ungdoms Legesøster; thi han kunde vel mærke, at hun nu var fortabt for ham.

Hans Forældre haabede da, at Sorgen skulde stille sig lidet af hos ham, og lode ham derfor gaa, hvorhen han vilde.

Men Prinsen gik lige hen til Løvegaarden og sprang over

Muren ned til disse vilde og grumme Bæster. Der skulde man set et vidunderligt Spektakel; Løverne, i Steden for at falde an paa ham, krøbe for ham som Smaahunde, viskede med deres Haler og slikkede hans Fødder.

„Hvad nu!" raabte Prinsen, „hvorfor vil I ikke sønderrive og fortære mig? Er mit Kød ikke lige saa godt som en andens?"

Og dermed tog han Kindbakken af en Hest, som Løverne havde ædet, og slog af al Magt løs imellem dem; men det hjalp endda intet. Løverne krøb end mere ydmygeligt for ham.

Imidlertid kom Opsynsmanden over de vilde Dyr til for at give dem deres sædvanlige Æde; men da han saa Prinsen løbe omkring og slaa paa Løverne og disse at krybe for hans Fødder, gav han et grueligt Skrig og løb hen at berette dette Jærtegn til Kongen og Dronningen.

Og komme da disse tilløbende med alle Hofsinder; men Prinsen var imidlertid gaaet ud af Løvegaarden og dem i Møde.

Saa snart han saa sine Forældre, raabte han: „Der er nu mere Barmhjertighed hos de grummeste Dyr end hos Menneskene; thi mit Liv vil Løverne ikke berøve mig; men det vil min egen Fader og Moder, eftersom de har skilt mig ved det, der var mig det kæreste paa Jorden."

„Hjerte Søn!" sagde Kongen, „jeg tænkte ikke, at du vilde lagt dig den Sag saa tungt paa Sinde. Men tag nu denne Købmand, som har solgt Fioretta, og Tjenere og Penge, saa mange du vil, og rejs over til Smyrna! Det turde vel hænde, at du endnu kunde oplede din Legesøster."

Da Fiore hørte dette, blev han noget lettere om Hjertet; og aarle den næste Morgen begav han sig paa Rejsen, saaledes som hans Hr. Fader havde tilladt ham. Hans Moder medgav ham paa Vejen desforuden mange Ringe, Armbaand, Perler og ædle Stene. Paa det sidste medgav hun ham en Ring, som havde den sjældne Beskaffenhed, at hvo som bar den, var fuldkommen sikker paa sit Liv og Lemmer, saa at ikke al Verdens Magt, hverken Ild eller Staal eller Gift eller nogen som helst opregnelig Ting, formaaede noget mod samme.

Da Prins Fiore med sit Følge kom til Smyrna, lod han straks flittigen spørge og lede alle Vegne om Fioretta; men hun var ingensteds at finde; ej heller den østerlandske Købmand, til hvem hun var solgt.

Da blev Prinsen meget vred paa den sin Faders Købmand, som havde solgt hende, og truede ham, at dersom han ikke fandt hende, skulde det koste hans Liv.

Købmanden blev ræd og svarede: „Hvis det eder godt synes, min unge Herre! vil vi adskille os, hver paa sin Led, og søge; thi her opdager vi dog intet. "

Men tænkte han kun paa at frelse sit Liv.

Prinsen svarede: „Det vil vi prøve! Gak du mod Norden med een af Tjenerne! Tvende andre gaar mod Østen! Selv vil jeg vende mig mod Syden."

Saa skiltes de da fra hverandre; og Prinsen tog den fjerde Tjener med sig og en Del af Pengene og alle Ringene og Armbaandene og Ædelstenene og Perlerne.

De vandrede mange Uger og Maaneder ganske omsonst. Paa det sidste, der Prinsen var moksen betagen af Træthed og Sorrig, kom han en Aftenstund til et Herberge.

Saa snart Værtinden i samme fik ham at se, slog hun Hænderne tilsammen og raabte:

„Smukke Junker! enten er I et forklædt Kvindfolk, eller ogsaa maa I være Broder til en Jomfru, der for rum Tid siden drog herind; for I ligner hinanden som tvende Tvillinger."

Prinsen blev saare glad; han skænkede Værtinden en Guldring og spurgte:

„Hvad hed den Jomfru, og hvor drog hun hen?"

Værtinden svarede: „Den Købmand, som førte hende med sig, kaldte hende Fioretta; hvor de agtede sig hen, ved jeg ikke; men de satte ud ad den Vej, som fører til Bagdad."

Aarle den næste Morgen drog Prinsen ad samme Vej og bespurgte sig omsonst alle Vegne og blev saaledes ved, indtil han var kommet en Dagsrejse fra Bagdad. Der drog han atter ind i Natteherberge.

Saa snart Værten i samme fik ham at se, slog han sig for sit Bryst og raabte: „Ved den store Profet Mahomed! hvis I ikke er den skønne Fioretta selv udi Karleklæder, da maa I visselig være hendes Broder."

Da blev Prinsen vel til Mode og sagde: „I siger sandt; thi jeg er hendes Broder, og her har I en Guldring for det Ord, I sagde. Kan I bringe mig nærmere Tidende om hende, da giver jeg eder et Armbaand af Guld."

„Tidende kan jeg vel bringe eder," sagde Værten; „men om de er gode, faar I selv skønne: eders Søster er i Kalifens Harem; min Broder er Portner der, hos ham kan I videre spørge eder fore."

Da blev Prinsen baade glad og bedrøvet.

„Her har I det Armbaand, jeg lovede eder, og vil I være

tavs og tro, skal jeg vel forskylde eder det med ti Gange saa meget. Her er Penge! ser til, at I køber mig en Jødindedragt, og saa vil jeg forsøge min Lykke. Min Tjener vil jeg lade blive her, til jeg kommer tilbage; men ser I mig ikke inden syv Dage fra denne, da skal han vende hjem og forkynde mine Forældre, at jeg er død."

Fik saa Prinsen Klæder og iførte sig som en Jødinde og gik ind i Bagdad og købte sig kostelige Silkestoffer, og dermed vandrede han hen til Kalifens Slot. Portneren, som var Værtens Broder, lukkede op og spurgte ham om hans Ærinde.

Da gav Prinsen sig til Kende, saavel som i hvad Ærinde han var kommet, og lovede Portneren at gøre baade ham og hans Broder saa og saa rige, om han nu aleneste vilde forhjælpe ham til at se og faa sin Søster Fioretta i Tale, og dermed gav han ham et Guldbæger fuldt af Perler og ædle Stene.

Portneren sagde: „Det er ingen let Sag; men kunde vi først bringe Sulma, hendes Opvarterske, paa vor Side, da turde det vorde bedre."

Som han saaledes talede, kom Sulma løbende til for at se den indbildte Jødindes Kram.

Medens Fiore stod og udbredte sine Varer for hende og roste dem, spurgte han efter hendes Herskab, den dejlige Fioretta, hvorledes hun var til Mode, om Kalifen havde set hende, og deslige, og med det samme stak han en kostelig Ring paa hendes Finger.

Men Sulma saa ham stift ind i Ansigtet og sagde: „Jeg vil dø paa, at I er den Fiore, om hvem min Frøken taler baade Natten med Dagen, for hvem hun græder de mange modelige Taarer, og for hvis Skyld hun afviser de Troendes Behersker."

Da blev Fiore saare glad og sagde: „Det er, som du siger, og hvis du vil fly mig min Kæreste i Tale, da skal jeg saaledes forskylde dig det, at du skal blive den rigeste Jomfru i Bagdad."

Sulma svarede: „Jeg vil gøre alt, hvad jeg formaar, og det for slet intet; men det vil holde haardt at sætte noget Anslag i Værk, saaledes at de andre Kvinder og Øversten for Gildingerne ikke skal formærke det. Imidlertid følg mig nu med eders Kram, saa hitter vi vel siden paa Raad."

Og tog hun saa Prinsen med sig og skjulte ham i Fiorettas Sovegemak og gik derpaa ind til hende selv og sagde:

„Min sødeste Frøken! I tør nu ikke ved at græde længer: jeg ved, I er saa stor en Libhaverinde af Blomster, og derfor har

jeg bragt eder den skønneste, som er at finde i den ganske Verden."

Fioretta sukkede og sagde: „Der er ikkun een Blomst, som jeg elsker frem for alle; men jeg kan vel se, hvorledes den ser ud, som du har bragt mig."

Dermed fulgte hun efter Sulma ind i Sengekammeret, hvor Fiore stod udi sine egne Klæder og havde aflagt Jødindedragten.

Da de tvende forelskede fik Øje paa hverandre, faldt de hverandre om Halsen og kyssedes mange Tusinde Gange, og lod det, som de aldrig mere vilde slippe hverandre af Favnen.

Sulma saa til og græd og lo i Flæng, alt af et oprigtigt Hjerte.

Omsider sagde hun: „Nuvel, min Hjertefrøken! hvad tykkes eder om den Blomst, jeg har forskaffet eder? monne det være den rette, eller kender I nogen rarere?"

„Nej, Sulma!" svarede Fioretta, „det var just den Blomst, jeg længtes efter; naar jeg har den, bryder jeg mig intet om alle andre Blomster i Verden."

Men Sulma drog et Suk og sagde: „Ind har jeg faaet den; men Gud maa vide, hvorlunde jeg bringer den ud igen?"

„Hvad?" raabte Fioretta, „vil du igen berøve mig min Blomst? Nej! aldrig mere vil vi skilles ad."

Og med disse Ord lagde hun sin Kind til Fiores Bryst og trykkede ham saa tæt og fast ind til sig, som om hun ingen Sinde mere skulde slippe ham af sin Favn.

Sulma sagde: „Vi vil prøve et Raad! jeg vil iføre mig Prinsens Kvindeklæder og gaa bort med hans Kram, saa skal de tænke, at jeg er endnu bestandig herinde. Men i Morgen vil jeg lade hidbære tvende store Kurve med Tøjer i og selv følge med som Jødinde. Saa vil jeg skjule eder begge under Tøjet hver i sin Kurv og bringe eder til et Sted, hvorfra vi alle tre kan iværksætte vor Flugt ud af Staden og Riget."

Dette Paafund huede dem alle.

Sulma iførte sig Jødindeklæderne og sagde: „Sover nu sødelig udi hverandres Arme! men førend Solen staar op, maa I, min Prins! tage mine Klæder paa og henstille eder i Forgemåket, paa det at naar Øversten for Gildingerne kommer, han da kan finde alt udi sin vanlige Orden."

Med denne Formaning gik hun bort og forlod de tvende elskende alene.

Fiore satte sig nu ned og tog Fioretta paa sit Skød og fortalte hende alle Ting fra det første og indtil det sidste, hvor-

lunde det var tilgaaet den Tid siden de skiltes fra hverandre, og hvorlunde han havde sørget og grædt for hende og søgt hende uafladeligt paa Veje og Stier, og hvor mange Gange han havde været nær ved at gaa i Fortvivlelse og skille sig selv ved Livet.

Og Fioretta fortalte ham igen, hvorlunde de havde ført hende imod hendes Villie til Torvet i Smyrna, og hvorlunde en af Kalifens Udsendinge der havde købt hende og bragt hende til Bagdad, og Kalifen nu holdt det med hende aarle og silde for at vinde hendes Hu til sig, men at hun havde modstaaet hans Villie og Begæring lige indtil den samme Stund.

Og alt som de fortalte, kyssedes og klappedes de og vuggede sig i hverandres Arme. Men der det blev Aften, ginge de til Sengs og hendrev Natten i megen Kærlighed.

Og der det blev Dag, laa de og sov sødelig med Mund til Mund og Bryst til Bryst.

Og Øversten for Gildingerne kom efter sin Sædvane for at se til Kvinderne i Haremet, og da han ikke forefandt Sulma i Fiorettas Forgemak, kiggede han igennem Nøglehullet ind i Sengekammeret og saa hende liggende der selvanden.

Han blev da saare forfærdet og løb hen til Kalifen og fortalte ham, hvad han havde set. Og Kalifen gik med ham og kiggede selv ind i Kammeret og sagde til Øversten:

„Saa sandt som jeg lever, der ligger tvende i Sengen; men jeg er ikke mægtig for at sige, hvo af dem er Fioretta, saa meget ligner de hverandre; men det er sikkerlig en ung Karl, som hun har faaet ind til sig, og han skal dø; thi med dette mit Sværd vil jeg afhugge hans Hoved. Se du nu til, hvilken der er Fioretta."

Øversten saa til og sagde: „Naadige Herre! om det saa skulde gælde mit Liv, kan jeg ikke gøre Forskel mellem dem; thi de ligner hverandre i eet og alt som tvende Draaber Vand."

„Saa stød Døren ind!" sagde Kalifen, „og før dem begge to i Retten og for mit Riges Raad: de skal dømme dem efter deres Gerninger."

Gik saa Kalifen hen og satte sig paa Dommersædet og lod forsamle til sig alle sine Høfdinge og Vældige, og Øversten førte frem for dem Fiore og Fioretta, at de kunde dømme dem.

Men de tvende dødskyldige holdt hverandre omfavnede og knælede for Tronen.

Kalifen talede og sagde: „Ser her tvende dumdristige Forbrydere! Den ene er en Kvinde, som jeg har købt og tilhandlet mig. Jeg har elsket hende som min egen Øjesten og besluttet

at tage hende til min Hustru og opløfte hende paa min Trone. Men hun har idelig modstaaet min Villie og nu paa det sidste indtaget en ung Karl og ladet ham sove hos sig. Dømmer I nu selv, hvad Straf de monne fortjene!"

Da dømte alle enstemmig, at de burde begge at dø. Og de førte dem begge udenfor i Slotsgaarden, hvor et Stillads var oprejst, og Skarpretteren stod der med sit Sværd.

Kalifen raabte til ham: „Afhug nu Fiorettas Hoved, saa hendes Boler kan se derpaa."

Da greb Fiore til den kunstige Ring, som hans Moder havde givet ham, og sagde til Fioretta: „Lad mig først sætte denne Fæstensring paa din Finger!"

Men Fioretta saa paa Ringen og sagde: „Er det ikke den samme Ring, om hvilken jeg har hørt min Moder fortælle, at den, som bar den, ikke paa nogen voldelig Maade kunde berøves Livet? Nej, allerkæreste Fiore! denne Ring skal du selv beholde, at du kan frelse dit Liv; thi det er mig langt dyrebarere end mit eget."

Fiore svarede: „Nej, ingenlunde, min allerkæreste! naar du est død, kan jeg ej heller leve. Tag du Ringen og frels dit Liv og lad mig dø; thi jeg er Skyld i al din Elendighed."

„Ak nej!" sagde Fioretta, „det er mig, som er Skyld i din Ulykke, og lad mig saa lide derfor. Behold du Ringen og vend tilbage til din Fader og din Moder og vær deres Alderdoms Glæde!"

„Det skal aldrig ske!" raabte Fiore, „at jeg forlader dig mere! Dit Liv er mit Liv, og din Død er min Død; tager du ikke Ringen, da vil jeg alligevel dø; og kan jeg ikke omkomme paa anden Maade, da skal jeg sulte mig selv til Døde."

Med disse Ord vilde han trykke Ringen paa Fiorettas Finger; men hun tog den og kastede den langt bort fra sig og sagde: „Vilt du ikke leve, allerkæreste Fiore! saa skal jeg ikke heller leve, og vi vil dø til Hobe."

Da opstod der et stort Bulder blandt alle de overværende, og alle ynkedes inderlig over deres Ungdom og grumme Skæbne.

Men Kalifen raabte til Skarpretteren: „Gør nu en Ende paa disse Ting, og skil saa ham først ved Livet, eftersom han saa meget længes efter at miste det."

Skarpretteren greb ham ved Armen og svingede Sværdet; men Fioretta kastede sig imellem og strakte sit Hoved frem for Hugget. Skarpretteren forbavsedes og holdt Hugget tilbage.

Kalifen raabte: „Gør det saa af med hende, siden hun vil være den første!"

Nu tog Skarpretteren fat paa hende, løftede atter sit Sværd i Vejret, men som han hødede at slaa til, sprang Fiore imellem og vilde optage Hugget paa sin Nakke. Og alle forundredes end mere over en saa trofast Kærlighed, at den ene vilde lade sit Liv for den anden.

Men Kalifen sagde: „Hold stille lidt med Henrettelsen! Hvad tykkes eder, mine tro Mænd og Raadgivere! monne Døden kan anses for nogen Straf for dem, der længes saa meget efter den? Var det ikke bedre, om vi lod disse Forbrydere leve, dem selv til daglig Kiv og Harme og andre til et levende Eksempel og bestandig Advarsel?"

Da opløftede alle deres Stemmer og priste Kalifens Retfærdighed.

„Velan da!" vedblev de Troendes Herre, „det være saaledes! men paa det, at de ikke oftere skal løbe fra hinanden, da vil vi forene dem med et uopløseligt Baand og smedde dem tilsammen udi Ægteskabs-Lænker."

Ved disse Ord istemmede hele Hoben et højt Bifaldsskrig; Skarpretteren kastede sit Sværd til Jorden, men Fiore og Fioretta sank paa Knæ og omfavnede hverandre og græd af Glæde.

Og derpaa sprunge de Haand i Haand ned af Stilladset og hen til Tronen og knælede for Kalifen og omfavnede og kyssede hans Fødder.

Men Kalifen strøg sig om sit Skæg og smilede og sagde: „Fortæl os nu, du forvovne Ungersvend! hvo du est og hveden du kommer her!"

Fiore rejste sig op med Fioretta, lagde Haanden paa sit Bryst og fortalte alle Ting baade om sin Herkomst og sin Skæbne hidindtil.

„Og est du en Kongesøn," sagde Kalifen, da Prinsen havde endt sin Fortælling, „sømmer det sig vel, at jeg gør dit Bryllup, og det skal stande endnu i Morgen den Dag. Men kan hænde, der var flere Ungmøer udi mit Harem, der gad nyde samme Skel. Velan! lade vi nu udraabe over hele Bagdad, at alle unge Karle skal forsamles i Morgen her paa Slottet, saa faa vi at se, hvorledes det vil tilgaa!"

Dette skete da efter Kalifens Befaling. Næste Dag mødte alle unge og ugifte Karle uden for Slottet. Og som de var forsamlede, lod Kalifen alle Kvinderne i sit Harem træde frem i en Rad foran dem og raabte: „Tager nu hver sin, saa mange af

eder som kendes ved hverandre, og hvo, som ingen har, skal vel faa, om der ellers er Raad til."

Da for der tre Hundrede unge Karle ud af Hoben, og hver af dem tog sig sin Kæreste ud af Kalifens tre Hundrede unge Piger, saa der blev kun en eneste tilbage, og det var Sulma.

Kalifen sagde: „Hvorledes gaar dette til? Her staar en endnu, som ingen har?" (Men Sulma var den dejligste af dem alle, saa nær som Fioretta). „Vil ingen have denne," blev Kalifen ved, „da faar jeg vel at tage hende selv!"

Da faldt Sulma paa Knæ for Kalifen; men han tog hende ved Haanden, rejste hende op og satte hende ved sin Side.

Saa blev da stor Glæde og Jubel baade paa Slottet og i den ganske Stad. Og næste Dag gjorde Kalifen Bryllup med sig og Sulma og med Fiore og Fioretta og med de tre Hundrede unge Karle og deres Kærester. Og varede denne Fest og Lystighed i trende samfulde Uger.

Derefter droge Fiore og Fioretta tilbage til Corduba, og da blev endda større Glæde hos deres Forældre. De levede tilsammen udi mange Aar, og Fioretta fødte mange dejlige Sønner og Døtre.

Da den gamle Konge og Dronning samt Fiorettas Moder var døde i en høj Alderdom, besteg Fiore sin Faders Trone og regerede længe med stor Ære, Hæder og Lyksalighed.

Han og hans Dronning Fioretta døde paa een Dag og udi een Time, i hverandres Arme og med samme Kærlighed, i hvilken de havde levet.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1828, VII. B. — „Flos og Blankflos", en Digtning fra Middelalderen, i den nedertyske Mundart, siden omarbejdet af Büsching paa højtyske Vers, er lagt til Grund for nærværende Novelle. (B.s Note.) — Flores og Blanseflor nævnes ved Siden af Tristan og Isolde som Riddertidens berømteste Elskerpar. Emnet blev allerede i Middelalderen behandlet paa næsten alle europæiske Sprog; den danske Bearbejdelse er udgivet af C. J. Brandt i „Romantisk Digtning fra Middelalderen", 1869—1877.

DEN DØVE MAND OG DEN BLINDE KONE[1]

Paa en Rejse gennem det sydlige Frankrig — (har en af mine Venner fortalt mig) — kom jeg en Aften til en lille pæn Landsbykro. Værten, en smuk Mand paa de fyrretyve, tog imod mig i Døren. Et Ar, som delte det højre Øjenbryn; et andet ved den venstre Mundvig, der ellers ikke vanheldede Ansigtet, men gav det kun et skælmsk Anstrøg; Æreslegionens Kors og mer end alt dette: hele Holdningen viste, at jeg havde en forhenværende Kriger for mig.

Han førte mig ind i Dagligstuen med mange Undskyldninger, fordi han ikke straks kunde anvise mig andet Værelse.

„Om en lille halv Time," lagde han til, „vil en rejsende tage bort; imidlertid beder jeg Dem tage til Takke med mit og min Kones Selskab."

Med disse Ord viste han paa en meget smuk og velklædt Brunette, der lod til at være i sine bedste Aar. Hun rejste sig fra en Lænestol og hilste; men jeg bemærkede, at hendes Øjekast gled hen forbi mig.

„For at forebygge Konfusion," sagde nu Værten, „vil jeg straks underrette Dem om, at De har to Invalider for Dem: jeg er stokdøv, min Herre! og min lille der er blind. De vil derfor behage at give hende direkte Deres Ordrer eller ogsaa at nedskrive dem paa denne Tavle."

Jeg studsede og ytrede i et Par Ord min Deltagelse.

„Jeg ser paa Deres Ansigt," sagde han smilende, „hvad De siger; men De maa ikke beklage os! vi føler i den Henseende intet Savn; Mama hører for mig, og jeg ser for hende; begge har vi to Ører og to Øjne, det er eet til hver; og det er jo ogsaa nok for Ægtefolk, der er *moitié* om alle Ting."

Den vakre Kone nikkede med et ømt og yndigt Smil; hendes matte Øjne stirrede hen ad den Kant, hvorfra de kære Toner lød.

Et nydeligt halvvoksent Pigebarn kom nu ind i Stuen med en Presenterbakke og bad om en af de fremmedes Regning.

„Deres Datter?" spurgte jeg — Moderen med Ord og Faderen ved Tegn. Begge bejaede; og han lagde til: „Saadanne har jeg seks, min Herre! og dem er min Josepha og jeg ogsaa lige gode om."

Han lo, og hans Josepha smilte endnu ømmere og yndigere end før.

Min muntre Vært skrev Regningen op og leverede sin Datter. Denne gik, og en mindre Dreng kom ind.

„Victor!" kaldte Værtinden (der som alle blinde kendte Folk paa Gangen), „kom og led mig ud i Fadeburet!"

Drengen løb straks til, tog Moderens Haand, svajede den frem og tilbage og begyndte at danse af Sted med hende.

„Stille, du Vildkat!" skændte hun. Knøsen kyssede Haanden, lagde sin Kind kælende op til hendes Arm og gik saa taalig som et Lam.

„Dejlige Børn, De har, min Herre!" skrev jeg, da de var gaaet; han smilte med Faderstolthed, og et Par Taarer traadte i hans fyrige, brune Øjne.

„Ja ja!" vedblev jeg, „Æblet falder ikke langt fra Stammen; men *apropos:* det forekommer mig, at Deres Kone har en ganske fremmed Udtale; hun taler Fransk — jeg kunde næsten sige — som en Spanierinde."

„Meget rigtigt!" gentog han flere Gange og nikkede hurtigt dertil — „meget rigtigt! hun er ogsaa en Erobring fra Spanien; jeg beholdt mere af Landet end min Kejser — har været!" lagde han sukkende til.

„Ja, min Herre! denne Kone er min skønneste Trofæ! disse her" — han pegede paa sine Ar — „og en halv Snes andre paa Kroppen og dette" — han trykkede Ridderkorset med Inderlighed til sit Bryst — „en egenhændig Gave af — De er jo vist en Udlænding?"

„En Dansk!" svarede jeg.

„Vel, vel!" vedblev han. „Dette har den store Napoleons Heltehaand selv overrakt mig paa Friedlands blodige Sletter. Alle disse er kære Erindringer — menneskelige Souvenirs; men min Josepha, hun er en Guds Gave!"

Han foldede Hænderne over sit Bryst, og Glædes og Taknemmeligheds Taarer trillede ned over hans solbrændte Kinder.

„De sætter ikke alene mit Hjerte, men ogsaa min Nysgerrighed i Bevægelse," skrev jeg; „og dersom det ikke var ubeskedent af en fremmed, saa vilde jeg gerne have erfaret, hvor-

ledes en af den store Kejsers tapre Soldater har indflettet denne yndige Myrtekvist mellem sine Laurbær!"

Paa den artige Franskmand forfejler en Artighed aldrig sin Virkning; og min Tiltale indeholdt en tredobbelt — jeg tror næsten, at den til hans kære Napoleon havde en lige saa stor som den til hans kære Josepha.

„Naar de andre rejsende er borte," svarede han, — „der er saa et Par Lillier iblandt" — her skottede han til Døren og drejede Munden nedad med et spodsk Smil — „Trokaderokarle! naar vi bliver ene, skal jeg med Fornøjelse meddele Dem mit Eventyr."

„Tobaksrøg ulejliger Dem dog ikke?" spurgte min krigerske Ven, da de fremmede var paa Døren.

„Ingenlunde!" svarede jeg, „jeg ryger gerne selv."

„Saa meget bedre!" raabte han; „for naar jeg skal fortælle om mine Felttog, maa jeg ogsaa have min Feltpibe i Munden."

Med disse Ord fremtog han af et Skab et lille Chagrins Futteral, der indeholdt en Stump Lerpibe, næppe et Spand langt. Han stoppede denne til sig selv, en Tyrkepibe til mig. Begge blev tændt, Børnene vist bort og Stole sat hen foran hans Josephas.

Vi tog nu Sæde; han lige overfor mig og med Siden til sin smukke, blinde Hustru, hvem han klappede under Hagen og først tiltalte saaledes:

„Maman! den fremmede Herre ønsker at høre vor Historie, og saa maa du, min søde Krigskammerat! ogsaa være til Stede. — Ja, min Herre!" vedblev han, henvendende sig til mig; „den stakkels lille Kone har ogsaa været i Ilden, ret i Ilden; derom vidner disse blinde Øjne."

Han bøjede sig over til hende og kyssede ømt først det ene, saa det andet, medens et Par Taarer nedrandt over begges Kinder. Hans venstre Haand forblev herefter under hele Fortællingen hvilende mellem begge Josephas; og med den højre gestikulerede han, tog Piben nu og da af Munden, og brugte samme snart som Sabel, snart som Bøsse og snart som Bajonet.

„Det var i Aaret 1808," begyndte han, „at den franske Ørn første Gang svingede sig op over de pyrenæiske Alper; muntre fulgte vi dens Flugt og anede ikke, at den lumske Død lurede i hver en Dal paa denne yndige Halvø. Men hvorfor skulde jeg sværte min Josephas Landsmænd? De er gode, saa længe de maa være det; men Munkenes Prædikener, min Herre! er det samme for dem som Brændevin for Tysken; det er disse ger-

rige Dagdrivere, der gør dem galne; det er denne uforbederlige Yngel, Napoleon har at takke for al sin Ulykke. Havde han haft de tre Hundrede Tusinde tapre Krigere, de her lod hænge, brænde, snigmyrde og forgifte, havde han haft dem i Rusland — men dette hører nu ikke til min Historie. Altsaa: det første Blod var rundet i Madrids Gader; Ørnen udspilede sin Klo; Spanien var okkuperet; men nu skulde det ogsaa erobres.

Mit Korps marcherede mod Syden. Endnu kendte vi ikke Folket eller denne Krigs Natur; vi ansaa Mytteriet i Hovedstaden for et tilfældigt Pøbelopløb, der ingen betydelige Følger vilde have. Sorgløse drog vi ind i la Mancha, den udødelige Cervantes's Provins. Mit Kompagni blev netop indkvarteret i Tobosa; vi drog frem under Spøg og Latter; enhver Bonde, vi mødte, hilste vi med et „*bon jour, Sancho!*" og alle Fruentimmer hed for os Dulcinea eller Maritorno. Men vor Skæmt blev ikke besvaret; man modtog os koldt, med mørke og ildevarslende Blik; vi mærkede straks, at vi ikke var velkomne Gæster.

Jeg fik mit Logis i en anselig Avlsgaard, der laa et Par Bøsseskud fra Byen; jeg og to simple Soldater — thi jeg maa sige Dem, min Herre! jeg var dengang Sergeant-Major ved det 42de Linieregiment, et af de skønneste, min Herre! i den store Armé. Nu vel! min Vært var en Mand over Bondestanden, i sine bedste Aar, en smuk Mand, stor, martialsk; men tilbageholdende, stolt som alle hans Landsmænd. Andet ondt vil jeg ikke sige ham paa; thi han var min Josephas Fader."

Her kyssede han sin Kones Haand; hun sukkede dybt, og et Par Taarer stjal sig ned over hendes lange, mørke Øjenhaar.

„Hans Fejl — om jeg maa kalde den saa — var hans alt for store Patriotisme, der ytrede sig i det vildeste Had til min Nation og dens store Kejser. Hans Mund sagde vel intet; men hans Blik, hans hele Aasyn desto mere.

Alligevel behandlede han os med en vis alvorlig Høflighed, og aldeles intet havde vi at udsætte paa Beværtningen: Spise og Drikke var udsøgt, vore Værelser var endog ualmindelig smukke; jeg havde et for mig selv alene, hvorfra der var Udgang til en stor og dejlig Have. Jeg afbenyttede denne saa ofte som muligt, fordi jeg næsten altid var sikker paa her at træffe vor Værts Datter, den smukke Josepha. Ikke fordi jeg jo ogsaa kunde tale med hende ved Bordet; men De ved nok, min Herre! med en smuk Pige taler man bedst under fire Øjne, allerhelst naar man ikke er Sproget aldeles mægtig — hvilket var Tilfældet med mig — thi da kan Øjnene lettest hjælpe Tungen.

Saaledes gik det den dejlige Spanierinde og mig: i andres Nærværelse kunde vi slet ikke faa vort Hjertes Mening frem, enten gennem Munden eller Øjet; men i Enrum, især i et vist dunkelt og lønligt Jasminlysthus, gik det straks meget flydende — ikke fra Tungen, thi den gik snart i Staa eller snakkede om ganske ligegyldige Ting; men Øjnene kom rent ud med Sproget. Og ved deres Hjælp kom ogsaa Tungen omsider i Gang. Kort at fortælle: jeg havde ikke været tre Dage i Joseph Leos Hus, førend hans Datters dejlige Øjne betroede mine, at jeg ikke var hende ligegyldig, og mine gjorde hendes en lignende Tilstaaelse: Efter otte Dages Forløb sagde vore Tunger det samme.

Besynderligt nok, at vi først derefter begyndte at anstille Betragtninger over Følgerne af denne vor Kærlighed; og de var i Sandhed ikke de behageligste; jeg, en omflakkende Kriger, i Dag her, i Morgen der, snart i Syden, snart i Norden, og overalt efter rimelig Beregning bestemt til at dø en tidlig Død paa Ærens Seng og med mit Blod — som hundrede Tusinde andre — at besegle den store Kejsers og den store Nations Hæder og Lykke: hun, en Spanierinde, eneste Datter af en Mand, der med næsten alle sine Landsmænd delte Hadet mod alt Fransk — hvad skulde Enden herpaa vorde? Ja, havde min Kærlighed blot været et almindeligt Soldatereventyr! men intet mindre; jeg elskede min Josepha med Oprigtighed, og jeg følte, hvad jeg skyldte det stakkels Barn, der blindthen følgende sine Følelser havde kastet sig i mine Arme.

Men hvad var nu at gøre? Alle disse fornuftige Betænkninger kom bagefter, og den antændte Brand stod ikke mere til at slukke. Hvad gjorde vi da? Det, som alle Daarer gør, naar de har begaaet en dum Streg: vi overlod Udfaldet til Tiden, der gør saa mange krogede Ting rette og sætter Taaberne paa samme Hylde som de vise.

En Nat, da vi som sædvanlig mødtes i Haven, var Josepha mere mørk og nedslagen, end hun plejede: hendes Skriftefader havde trængt heftigt ind paa hende for at erfare noget om vor Forstaaelse; men dreven af en dunkel Anelse havde hun standhaftig nægtet og fortiet alt. Herover gjorde hun sig nu ængstende Skrupler; thi det er jo ufravigelig Pligt for alle rettroende Katoliker, intet at holde skjult for deres Sjælesørgere. Vi franske Soldater, Revolutionens Børn, tog ikke den Ting saa strengt: Napoleon var vor Pave, og Absolution modtog vi af Fjendehaand tidlig eller silde paa Valpladsen. Jeg stræbte derfor at berolige

hendes ømme Samvittighed og besvor hende at holde vor Kærlighed hemmelig og ikke at røbe det mindste derom for noget Menneske. Hun lovede det og forlod mig med et lettere Hjerte.

Men næste Nat var hendes Ængstelighed vendt tilbage med forøget Styrke.

„Robert!" sagde hun, idet hun med Heftighed sluttede mig i sine Arme, „min Fader har sikkert ogsaa mærket noget, men hans Opførsel sætter mig baade i Frygt og Forundring; thi han giver ikke utydelig at forstaa, at dette Forhold behager ham — ham, jeg saa mange Hundrede Gange har hørt forbande dine Landsmænd. Robert! Robert! ak, gid jeg aldrig havde set dig! der forestaar dig vist en Ulykke, og jeg skal dele den med dig, om jeg end ikke kan afværge den."

Jeg sluttede den elskede Pige i mine Arme og søgte med paatagen Rolighed at bortjage hendes Bekymringer og stille hende tilfreds. Det lykkedes mig kun halvt; ved Afskeden formanede hun mig til Forsigtighed og Opmærksomhed, da man aldrig kunde vide, hvad hendes Landsmænd havde i Sinde. Jeg fulgte hendes Raad og saa endnu samme Nat tvende mistænkelige Skikkelser liste sig ud af Huset.

Dagen efter overraskede jeg, paa en Spadseregang i den nærliggende Olivenskov, min Josephas Fader i en ivrig Samtale med Familiens Skriftefader — hvem jeg allerede godt kendte — og en anden Munk. Jeg hørte ikke, hvad de sagde; men saa snart de blev mig var, gik begge Munkene bort; kun min Vært blev tilbage og fulgte mig hjem under en trohjertig Passiar om ganske ligegyldige Ting.

Paafølgende Aften var han ved Bordet ualmindelig oprømt, tømte flittig sit Glas og nødte mig og mine Kammerater til at drikke mer, end vi plejede. Dette gjorde mig noget mistænkelig. Jeg gjorde Tegn til dem, for at de skulde holde Maade; men de forstod mig ikke eller vilde ikke forstaa mig og blev ved at gøre Værten Besked.

Selv holdt jeg Maade og sørgede for, at jeg ikke skulde drikke Samlingen bort. Men mine Vaabenbrødre blev stedse mere og mere oprømte, begyndte at skvadronere og synge. De jublede over Spaniens nær forestaaende Indlemmelse i det store Rige, og — Joseph Leo jublede med.

Omsider sagde vi Godnat; han med et betydningsfuldt Smil, de andre med stammende Tunger og jeg med voksende Mistænksomhed.

Da jeg var kommet paa mit Værelse og overtænkte vor Værts

Opførsel, bestyrkedes jeg end mere i min Formodning om, at et hemmeligt Anslag maatte være i Værk. Jeg foresatte mig næste Morgen at gaa ind til Byen for at advare min Chef, der, saavel som hele Kompagniet, hidtil havde levet i sorgløs Tryghed. Selv kunde jeg ikke sove; der anede mig noget.

Mekanisk spændte jeg mit Sidegevær om, stak en Pistol til mig og gik ud i Jasminløvhytten, hvor jeg ventede Josepha. Jeg sad her vel en halv Time; hun kom ikke; det var over Midnat. Jeg blev ængstelig og vilde just gaa hen og se til mine Kammerater, der sov i en Sidefløj af Gaarden, da Josepha kom hurtig som et Vindpust og kastede sig skælvende som et Løv og med bankende Hjerte op til mit Bryst.

„Red dig! Robert! red dig!" hviskede hun i den højeste Grad af Angst; „man vil myrde eder alle sammen. Hele Landet staar op imod eder; paa een Gang skal det alle Vegne bryde løs; naar, ved jeg ikke; men snart sker det, maaske i denne Nat. Robert! Robert! for at frelse dig forraader jeg en Hemmelighed, som vel ingen har betroet mig, men hvori dog min egen Fader er medvidende — fly! fly! og lad mig saa vorde et Offer for min Kærlighed til dig!"

„Josepha!" sagde jeg, „vil du sætte dit eget Liv til for at frelse mit, hvorledes skulde jeg da forlade dig? Skulde jeg fly og lade dig tilbage blandt dine hævntørstende Landsmænd? Nej, dersom du ikke følger mig, saa vil jeg blive her og vente min Skæbne."

Hun omfavnede mig med Heftighed og svarede:

„Robert! jeg er din! jeg følger dig i Livet og i Døden; men lad os ile, min elskede! thi Livet og Døden hænger af et Øjeblik."

„Først," sagde jeg, „maa jeg vække mine Kammerater og tage dem med; thi at forlade dem, det forbyder mig Ære og Pligt. Dog maaske er ej heller Faren saa nær og saa stor, som du forestiller dig — hvad ved du om dine Landsmænds Anslag?"

„I Morges," fortalte hun, „saa jeg vor Skriftefader og en anden gejstlig Herre skyndsomt snige sig fra Lunden ind gennem en Bagdør; og medens jeg endnu stod og grublede over Hensigten af dette hemmelige Besøg, hørte jeg flere Fodtrin nærme sig det Værelse, hvori jeg befandt mig. Det var, som om en lønlig Stemme tilhviskede mig, at jeg skulde søge Skjul i det store Hjørneskab for derfra at belure deres Samtale. Begge Paterne traadte ind — min Fader med dem. Ak! Robert! sværg mig til, at du ikke vil hævne dig paa din Josephas Fader! og at

du vil gøre alt for at redde ham, om han nogensinde skulde komme i din eller dine Kammeraters Vold!"

— Jeg svor. —

„For din Skyld synder jeg mod ham og mit Fødeland! men jeg kan ikke tie, naar Sværdet hænger i et Haar over dit Hoved. De talte om, hvorledes den store Plan, at myrde alle Franskmænd paa een Gang, nu var sin Udførelse nær; hvorledes de indviede gik nu omkring over hele Spanien for at underrette alle Husfædre om, hvad de havde at gøre, samt betegnede de forskellige Dødsmaader, hver især skulde anvende. Med Forfærdelse hørte jeg dette og mere blandet med de grueligste Forbandelser over eder og Jubel over eders nær forestaaende Undergang. Kun Tiden omtalte de ikke; men den kan ikke være fjærn, og jeg frygter saare, at Slaget skal ske i denne Nat."

Saaledes talte hun med stedse stigende Angst og Bævelse.

„Gaa, min frelsende Engel!" tog jeg Ordet, „gaa, det snareste og forsigtigste du kan, og hent, hvad du anser for nødvendigt paa vor Flugt! imidlertid henter jeg mine sovende Soldater."

Hun viste mig en liden Bylt og svarede: „Her har jeg allerede alt."

„Saa bliv her, kæreste Josepha! til jeg kommer igen" — sagde jeg og ilede med bevingede Fjed gennem Haven og over Gaarden hen til mine Kammeraters Værelse.

Døren stod paa Klem — jeg saa Lys derinde og hørte hviskende Stemmer, som ikke var deres:

„Godt truffet!" sagde en, „deres Kættersjæle er allerede Halvvejen til Helvede, begge Hundene er saa døde som Stene."

„Og nu af Sted!" sagde den anden, „til Sergeantens Værelse, at han snart kan komme til at indhente dem."

Haaret rejste sig paa mit Hoved: Hævn og Vrede stormede i mit Bryst. Jeg keg gennem Sprækken: der stod tvende Munke — den ene, Husets Skriftefader, med Lygte i den ene, en blodig Dolk i den anden Haand — mine stakkels Vaabenfæller laa foran dem i Sengen med dødblege Ansigter.

Jeg trak min Kaarde, stødte Døren op, og i to Sekunder laa begge Morderne for mine Fødder rallende og væltende sig i deres Blod. Lygten faldt til Gulvet, men Lyset brændte endnu; jeg greb den og for tilbage til Josepha.

„Kom!" sagde jeg, „kom, min elskede! Her er intet Øjeblik at spilde. Vi maa ile ind til Byen for at bringe Kompagniet paa Benene."

Krampagtig klyngede hun sig til mig. Vi steg over Havemuren og tog Vejen ad Tobosa til. Ingen af os talte et Ord.

Vi var ikke kommet den halve Vej, før det med et begyndte at blive lyst i Byen; fra flere Vinduer saa vi det glimte gennem Mørket, og snart farvedes Himmelen oven over af et rødligt Skær. Jeg standsede. —

„Hvad betyder dette? Her maa Komplottet være opdaget og Kompagniet allerede paa Benene — af Sted! jeg hører Raaben og Larmen." —

„Og jeg Syngen," sagde Josepha; „ah!" lagde hun hurtig til og knugede sig fast om min Arm, „det er Spansk, de synger — det er Nationalmelodien, som jeg vel kender."

„Saa er alt forbi!" raabte jeg: „og Forræderne har sejret."

I det samme hørte vi rappe Fodtrin som af hurtigt løbende nærme sig paa Vejen hen mod det Sted, hvor vi stod. Vi sprang til Side og bag ved en Busk.

„Ud til Leo og Locles og de andre!" raabte en aandepustende og paa Spansk, „lad os se, hvad de der har bestilt."

„Og om de har gjort det saa godt som vi!" stønnede en anden: „ikke een af det hele Kompagni maa undslippe!"

Her havde jeg i et Øjeblik faaet mer end nok at vide.

„Josepha!" sagde jeg og slap hendes dirrende Haand; „du hører selv, at dine grusomme Landsmænd har dræbt alle mine brave Kammerater; mig venter den samme Skæbne; skil dig fra det ulykkelige Slagtoffer, mens det endnu er Tid, og frels dig selv! gaa! forlad mig!"

„Aldrig!" raabte den ædle Pige, kastede begge Arme om min Hals og klyngede sig med mere end kvindelig Styrke op til mig.

„Du elskelige Væsen!" sagde jeg og kyssede hendes glødende Pande, „saa bliv da, bliv hos mig, siden jeg er dig kærere end Livet; ak, hvor gerne vilde jeg nu bevare baade dit og mit — men hvorhen? og i Mørket? paa ubekendte Veje? Hovedkvarteret er ti Mile borte — og overalt, om nu denne Mordnat strækker sig over den ganske Halvø, og jeg maaske er den eneste levende Franskmand i denne store Mordergrube?"

„Vi er to!" sagde den velsignede Pige; „jeg er ikke mere Spanierinde; jeg frasiger mig Fødeland, Slægt og Hjem. Du er nu min eneste Slægtning, min eneste Ven; og hvor du er, Robert! der er mit Hjem."

Mine Taarer strømmede af uendelig Kærlighed, af inderlig Medynk med det dyrebare Væsen, der saaledes elskede mig over alle Ting, ja mig alene af alt. Jeg saa til Jorden, nedtrykket af

en hidtil ukendt vidunderlig frydblandet Smerte. Jeg tog hende paa mit Skød og hældede mit Hoved ned til hendes trofaste Bryst og tænkte: ak! gid vi nu sad saaledes ved Durances fredelige Bredder i min fædrene Hytte! Hun anede mit Ønske; thi hun spurgte sødt hviskende:

„Hvor langt, min eneste! er der til Grænsen mellem dit og mit Fædreland?"

— „Hundrede Mile," svarede jeg dybtsukkende.

Hun gøs.

„Robert!" sagde hun, „jeg ved en lønlig Klippehule hist oppe mellem Bjergene; lad os ty derhen! Jeg vil skjule dig der, gaa ud om Dagen og bringe dig Føde og Underretning om dine Landsmænds Skæbne. Kom, søde Robert! den hellige Jomfru kan endnu forbarme sig over os."

Vi gik. Besværlig, frygtelig var vor Vandring; Lyset i vor Lygte var udbrændt; vi maatte arbejde os møjsommelig frem gennem Tykninger, Bakker og Dale, og over mangen en brusende Skovbæk maatte jeg bære min kære Vejviserinde. Bag ved os hørte vi Banditternes Sang og vilde Jubelraab, Staalgny og Glædesskud. Lys funklede fra hundrede adspredte Steder, og flammende Fakkelskin bølgede bag ved os og paa begge Sider; kun foran os laa i skummelt, truende Mørke den høje, skovgroede Bjergaas, over hvilken Stjernerne mat tindrende syntes at vinke ad os."

Det blev Morgen, inden vi naaede Rygningen af den forreste Bjergrad. Vi standsede paa en aaben Slette og saa os rundt omkring.

„Hisset!" raabte Josepha og pegede ned i en skummel Dal, „hisset maa vort Fristed ligge; jeg kender det paa Vandfaldet og de to store Akasier. Der, min Robert! er vi for det første aldeles trygge; ingen kender Hulen uden jeg og den gamle Hyrde, som nu mer end i et helt Aar ikke har forladt Huset. Priset være den velsignede Jomfru og Santa Theodosia! Men først, min kæreste! en Hjertestyrkning paa Nattens Angst og Møje!"

Med disse Ord aabnede hun sin Bylt, satte sig ned, bredte et Klæde over sit Skød og lagde derpaa Brød og Figener. Vi spiste og glemte for nogle Øjeblikke ved hverandres Side den urolige Verden der nedenunder os. Som den skibbrudne, der har frelst sig op paa et Klippestykke i Havet, hører fra sit sikre Standpunkt paa Stormens Hylen og Bølgernes Torden i Dybet: saaledes lyttede vi sorgløse til Bøssernes Knalden og Klokkernes

Ringen paa la Manchas Sletter. Vi forekom os selv som de tvende eneste overblevne fra en alt ødelæggende Syndflod, som de eneste levende af en hel Menneskeslægt, der nu blev ringet til Graven.

Da vi havde fuldendt vort tarvelige Maaltid, steg vi Haand i Haand ned ad den inderste Side af Bjerget for at naa den forønskede Hule. Tidt sank vi ned i Kløfter og hildede os mellem Rankevækster, hvorfra min Kaarde maatte aabne os Udgang; men de to højtstaaende Akacier bragte os altid igen paa det rette Spor.

Omsider naaede vi det forønskede Asyl: det var en snæver Huling, der gik — uvist hvor langt — ind i Fjeldet; ud fra den sprang en liden Kilde. Vi undersøgte den, saa vidt Lysningen vilde række, og fandt den rummelig nok for tvende; vi samlede udenfor Løv og Mos og beredte os derinde et Leje, paa hvilket vi første Gang indsov i hverandres Arme.

Det var højt op paa Formiddagen, da vi vaagnede. Josepha vilde nu liste sig hjem saa ubemærket som muligt og ved næste Nats Frembrud komme tilbage med Levnedsmidler og Oplysninger om det skete og om, hvorvidt der endnu maatte være Franske tilbage, hos hvem vi derefter kunde søge Tilflugt.

Ikke uden ængstende Følelser slap jeg den kære Pige af min Favn; men hun løsrev sig kækt og tillidsfuldt. Hun var virkelig nu modigere end jeg, end Soldaten; i det mindste var hendes Haab frejdigere og hendes Tro paa Forsynet større end min.

Hvilken langsommelig Dag, min Herre! tilbragte jeg i dette mit ensomme Fængsel! hvor skjalv jeg for min dyrebare Josepha, at hendes Flugt med mig skulde være røbet, og hun selv faldet som et Offer for hendes blodtørstige Landsmænds grænseløse Hævngerrighed! — Solen gik ned — det blev mørkere og mørkere uden for mig — det blev endnu mørkere i min Sjæl. — Omsider kom hun, lig en til Livet opvækkende Engel. Foruden Forfriskninger medbragte hun Lys og Fyrtøj. Hun kastede det alt ned ved mig og sank i mine udbredte Arme.

Da Gensynets første Henrykkelse var sagtnet, slog vi Ild, tændte Lyset og forføjede os til et endnu bekvemmere Sted længere inde i Hulen. Her lejrede vi os nu, og jeg spiste og drak med Begærlighed. Josepha tog et Par Mundfulde og nippede til Bægeret, men betragtede mig med glædestraalende Øjne og smilte over min Graadighed.

Da Hunger og Tørst var stillet, lagde hun Armen om min Skulder og fortalte: I Tumulten havde man slet ikke savnet hende; men siden efter mig desto mere. Hendes Fader, der hele

Natten havde været virksom paa andre Steder og havde overladt mit og mine Kammeraters Mord til de tvende Munke, kom først hjem ved Middagstid. Han saa i mit Værelse og fandt det tomt; han ilede ind i de andres og fandt der baade Soldaterne og Munkene — alle fire døde.

Han maatte have anet, hvorledes det var tilgaaet, og hvo de sidstes Banemand monne være; thi han begyndte mistænkelig og harmfuld at udfritte sin Datter. Men med kvindelig Snildhed og mandelig Fasthed vidste hun at slippe vel fra denne farlige Inkvisition: hvad hende angik, lod baade Faderen og de andre tilstedeværende at være fuldkommen beroligede; men efter mig blev straks forskellige Hobe paa fire og fire udsendt. Af mit Kompagni, der laa i Tobosa, var ikke en eneste Mand undsluppet; men hvor vidt Myrderiet for Resten havde strakt sig — dette havde hun endnu ikke været i Stand til at erfare.

For ej at vække Mistanke om, at hun vidste mit Skjul, maatte Josepha forlade mig længe før Dag og stræbe at være hjemme, før Morgenlyset begyndte at gry. Atten eviglange Timer tilbragte jeg atter i sørgelig Ensomhed. Først da Midnattens Maane kastede sit blege Skær ind i Aabningen af min Hule, vendte hun tilbage til sin længselsfulde Ven. Denne Gang bragte hun trøstende Efterretninger; det blodige Komplot var de allerfleste Steder røbet eller opdaget saa betids, at mine Landsmænd kunde tage betryggende Forholdsregler.

Morderne grebes, dræbtes eller adspredte sig; kun enkelte Franske blev myrdede; men de øvrige koncentrerede sig desto mere, indkaldte deres Forposter og Udvagter eller forstærkede dem: kort at fortælle, Tobosa var en af de faa Byer, hvor den infernalske Plan saa fuldkomment lykkedes. Sluttelig havde hun ogsaa erfaret, at den Division, hvortil mit Regiment hørte, havde taget en fast Stilling to til tre Mile borte paa hin Side Bjergene. Didhen besluttede vi med næste Dagslys at tage vor Tilflugt. Men Skæbnen havde besluttet det anderledes.

Jeg vaagnede i Dagbrækningen; Josepha sov endnu trygt ved min Side. Sagtelig kyssede jeg hendes Kind og rejste mig for at se, om intet Tegn paa mine Landsmænds Nærmelse skulde lade sig til Syne. Jeg gik uden for Hulen. Sletten og alle Dale var endnu skjulte i Morgenduggen; kun Bjergskovens Kroner ragede frem af det hvide Taagehav. Solen bebudede sit Komme ved Purpurglorien i Østen. Mit Hjerte blev inderlig bevæget; min Sjæl opløftede sig, og gennemstrømmet af Følelser, der ellers

er fremmede i Felten, faldt jeg paa mine Knæ for at bede til den, der skabte Solen, Josepha og mig.

Styrket og glædet ved Bønnen vilde jeg rejse mig op og vende tilbage til Hulen: da jeg blev revet bagover af flere kraftige Hænder og bundet — jeg var i mine Fjenders Vold. En skrækkelig Overgang, min kære Herre! Seks vilde Skikkelser omringede mig med Haanlatter, Spot og Forbandelser; iblandt dem min Josephas Fader.

„Morder! Røver!" skreg han, „hvor har du gjort af min Datter?"

Jeg tav; jeg vidste ikke, hvad jeg skulde svare, om jeg skulde røbe hendes Skjul eller ej, dog, jeg valgte det sidste; thi jeg maa bekende: jeg frygtede for hendes Liv — mit eget ansaa jeg med god Grund som fortabt og beredte mig paa at dø med en fransk Soldats Standhaftighed.

„Gør med mig," svarede jeg, „hvad eders blinde Had indskyder eder; men forgrib eder ikke mod eders eget Kød og Blod! Hvad kommer Josepha mig ved? Savner I hende, maa I søge hende andensteds; I har vel selv unge Karle, som en Pige kan faa Lyst til."

— Jeg lyttede, om hun endnu sov: jo! det var ganske stille i Hulen, hvis Indgang skjultes af tykke Myrtebuske.

„Du kætterske Pigetyv!" raabte han igen: „saaledes slipper du ikke; bekend eller dø!"

Han satte mig en Dolk paa Brystet.

„Stød til!" sagde jeg rolig — „dog holdt! endnu et Ord: om jeg nu siger eder, hvor Josepha er, vil I saa tilgive hende og lade mig bøde for os begge?"

„Franske Hund," svarede han, „jeg er ingen Barnemorder; hende skænker jeg Livet."

„Men vi ikke," hørte jeg det hviske bag ved mig.

Nu var jeg ganske bestemt paa ikke at røbe hende — blot hun ikke skulde røbe sig selv.

„Josepha," sagde jeg, „har vel haft en Slags Godhed for mig; men jeg har ikke set hende, siden jeg flyede fra eders Hus. Da jeg mærkede Uraad, tog jeg Afsked med hende; hun var meget bedrøvet og sagde, at hun vilde gøre en Fodvandring til sin Tante i et Kloster, hvis Navn I selv maa vide; der kan I vel finde hende." —

Denne Nødløgn gjorde et behageligt Indtryk paa den barske Leo; hans mørke Aasyn opklaredes noget, og han forlod os

skyndsomt med den trøstelige Formaning til mine øvrige Vogtere:

„Gør det kort, og pin ham ikke for længe! han er dog ikke værre end hans øvrige Stalbrødre."

Nu begyndte en Raadslagning, hvorved jeg vel kunde bare mig for at le. En vilde have mig hængt straks ved Hovedet; en anden ved Benene; den tredie forbedrede denne Dødsmaade saaledes, at jeg skulde hænge med Hovedet i en Myretue, for — som han sagde — at more dem med mine Grimasser. Den fjerde vilde have mig flækket midt igennem i to Dele ved Hjælp af tvende sammenbøjede Grene; men den femtes Forslag vandt omsider enstemmigt Bifald.

„Longa," sagde han, „staar med sine Gueriller inde i Bjergene, næppe en Mil herfra. Jeg var hos ham i Gaar og hørte, at han i Dag tidlig vilde være i Tuestadalen. Der skal holdes en lille fornøjelig Autodafé: de fører seks franske Kættere med sig, som skal brændes levende; lad nu denne være den syvende og bidrage med sin fordømte Krop til at forherlige Festen!"

Ifølge denne kærlige Beslutning, som Forsynet til min Frelse maa have indskudt Umennesket, førte de mig nu med bagbundne Hænder hen til det antydede Sted. Jeg kastede lønlig et Blik om til Hulen og tilsukkede den sovende Engel et smerteligt Farvel.

Vor Vej faldt besværlig, ofte op ad stejle Klipper, atter nedad, snart til den ene og snart til den anden Side, saa at det blev høj Middag, inden vi naaede til den frygtelige Dødens Dal.

Hvilken Scene fremviste sig her! Et Hundrede eller flere Spaniere laa, gik eller stod paa den dunkle Skovslette med deres lange Bøsser i Armen og Papir-Cigaren i Munden. Midt imellem dem laa ni af mine ulykkelige Landsmænd koblede til hverandre. Longa, den skrækkelige Menneskeslagter Longa, stod foran dem, lænende sig paa Kaardehæftet, og betragtede dem med et skummelt, dødbebudende Smil.

Saa snart Hoben blev os var, istemte den et Glædesbrøl, der besvaredes af mine Førere med et lignende. Jeg blev slængt hen til mine Kammerater. Nu først bemærkede jeg, at der inde i Kresen var oprejst ni smaa Baal af tørre, raadne og grønne Grene; det sidste viste mig de nedhængende friske Blade, og jeg kunde heraf slutte mig til vore forlængede Pinsler.

Da mine Førere havde aflagt Beretning mig angaaende til Guerillachefen, sagde denne: „Gesvindt, Børn! red ogsaa en varm Seng op til denne Kryster; thi om fem Minutter tager Ko-

medien sin Begyndelse. Muntert! vi har endnu en lang March at fuldende, inden Solen gaar ned."

At dø paa Valpladsen, min Herre! falde for ærlig Soldaterhaand — det er intet; det gaar som en Dans; men at henrettes som en Forbryder, at massakreres af fejge Kæltringer, af Skovrøvere og Galejkandidater — det er Helvedes Pine for en honnet Krigsmand. — Tragedien begyndte: mine ni Landsmænd blev bundne kastet hver paa sit Baal og surret fast, medens man tilberedte det tiende for mig. Ak! min Herre! jeg har været i elleve store Batailler og i fem og tredive Skærmysler; men aldrig var jeg saaledes til Mode som i denne Forfærdelsens Time. Den staar for min Sjæl, som om det havde tildraget sig i Gaar.

Endnu efter saa mange Aars Forløb drømmer jeg mangen Gang om denne Helvedes Fest og opvaagner i Forskrækkelse. Endnu ser jeg mine Vaabenbrødre paa Baalene og deres Bødler grinende og hylende omkring dem; endnu ser jeg dem tænde an, ser Røgen kvalme op igennem Grenene, Luen slikke efter sit Bytte, jeg hører dens Knistren og Buldren og derimellem de ulyksaliges Smerteskrig og Bødlernes sataniske Skogren. Jeg forbandede min Fødselsdag; jeg ønskede, at Klippen vilde falde ned og knuse mig; jeg forsøgte at nedsvælge min Tunge og saaledes kvæle mig selv, som jeg har hørt om Negerne; jeg hævede min Overkrop i Vejret for at knuse min Pande mod en Træstub — forgæves! jeg kunde ikke naa den. Da tilknugede jeg mine Øjne og ønskede, at jeg ogsaa kunde have tilstoppet mine Ører, ja dødet med eet alle mine Sanser. Men nu greb Uhyrerne mig, min Tur var kommet, og det lindrede virkelig min Sjæls Marter, at jeg nu kunde ombytte den med Legemets og snarlig se en Ende paa begge.

Jeg sad bunden til en Pæl paa min haarde Dødsseng. Mine Vaabenfæller rundt omkring mig var nedsunkne i Aske og Emmer, der endnu ulmede og uddampede en kvælende Stank af de halv forbrændte Legemer.

Longa tog selv en Brand, holdt mig den først under Næsen med de Ord:

„Lugt nu, du franske Hundehvalp! de spanske Jasminer!" og stak derpaa Baalet an forneden paa alle fire Hjørner.

Jeg hørte det knitre under mig, Røgen steg mig op i Næsen — det begyndte at varme — jeg skænkede min Kejser og min Kæreste hver en smertelig Tanke og befalede min Sjæl Gud i Vold — — da, da knaldede Geværer, klirrede Sabler, da lød som Himmelmusik det velbekendte:

„*Vive l'empereur! allons allons, braves français!*"

Kuglerne, mine Venners, mine Befrieres Kugler peb mig om Ørerne. Jeg drejede mit Hoved om til den Side, hvorfra de kom, og se! det var dem! det var mit eget Regiment. „Frels mig, frels mig, Kammerater! inden jeg brænder!" raabte jeg, allerede næsten halv kvalt af den hede Kvalm. Men man hørte mig ikke, kunde vel ej heller se mig for Krudtdamp og Røg af selve Baalet. Jeg vilde atter raabe; men mit Raab blev til en afmægtig Hvæsen. I dette Øjeblik saa jeg nogle af mine Bødler liggende paa Jorden, trufne af de franske Kugler, og de øvrige ilsomst flygtende ind ad Skoven til, lige saa ivrig forfulgte af mine Kammerater, der alle uden at se mig for forbi. Min Fortvivlelse havde naaet det allerhøjeste Punkt —"

Her holdt min vakre Robert inde, greb begge sin Konès Hænder, trak hende med Heftighed op til sit Bryst og bedækkede hendes Kinder med Kys og Taarer.

„Ja, min Herre!" blev han atter ved, „denne Engel sendte Gud til min Frelse. Jeg saa igennem Røgen og Ilden, hvorledes hun kom farende med en Ørns Hurtighed, sprang op paa Baalet, overskar med en Dolk den Strikke, som bandt mine Hænder til Pælen, og — segnede livløs ned i mit Skød.

At springe op, tage hende i mine Arme og fare ned af Baalet ved den Side, Ilden endnu mindst havde angrebet — alt dette var hurtigere gjort, end jeg nu har fortalt det. Tre Favne derfra sank jeg til Jorden med min dyrebare Frelserinde. Et Par af mine Kammerater kom til — jeg greb den enes Vandflaske og bestænkede Josephas forbrændte Ansigt. — Hun kom til Live, hun aandede atter; men — o Gud! mit Liv havde hun købt med Tabet af sit Syn. —"

— Her kyssede han atter med inderlig Ømhed og nye Taarer sin Hustrus for evigt udslukte Øjne.

„Jeg kan ikke," sagde han hulkende, „jeg kan ikke blive ved — fortæl, Josepha! fortæl du selv, hvorledes du frelste mig!"

Han satte hende blidelig tilbage i hendes Stol, rejste sig og gik i heftig Bevægelse nogle Gange frem og tilbage i Værelset.

Josepha foldede sine Hænder og sagde med et fromt Smil:

„Gud har frelst dig — jeg ikke; jeg udfandt intet af mig selv; en højere Visdom indgav mig alt, hvad jeg skulde gøre. Da jeg hin rædselfulde Morgen opvaagnede i Hulen, udstrakte jeg Armen efter Robert, som jeg troede at finde ved min Side — hans Plads var tom — jeg kaldte — der kom intet Svar. Jeg sprang forskrækket op og ilede hen til Udgangen. Mellem Myrternes

Blade saa jeg flere Skikkelser bevæge sig; jeg hørte min Faders Røst, Roberts Røst — Blodet standsede i mine Aarer, jeg stod maalløs og stiv af Forfærdelse.

Endelig nærmede jeg mig Buskene, bøjede letʼtelig Kvistene til Side og saa og hørte nu alt, hvad min Mand allerede har fortalt. Flere Gange stod jeg paa Spring til at bryde frem og kaste mig for min Faders Fødder; men et Blik paa hans vilde Ledsagere, blandt hvem jeg genkendte vor Nabo Alverde, hvis Haand jeg kort tilforn havde afslaaet, sagde mig, at alle mine Bønner vilde være spildt. — De gik. Jeg sprang frem paa Bjergryggen, kastede mig ned og bad til den Benedidede om Redning for min arme Robert. Jeg blev bønhørt. Langt borte paa Sletten viste hun mig en stor Hob Krigere — det var Roberts Regiment.

Jeg fløj over Bakker, Dale og Bjergelve; ja, jeg tror vist, at jeg af Engle blev baaret igennem Luften, saa hurtig, saa let og sikkert kom jeg af Sted og naaede den franske Hær. Obersten gik foran; jeg kastede mig for hans Fødder og besvor ham at frelse Robert og endnu flere Fanger, hvem Guerillerne nu stod i Begreb med under de grusomste Pinsler at aflive: jeg tilbød mig selv som Vejviserinde. Alle Stier og Genveje til Tuestadalen kendte jeg nøje, og at jeg endda næppe kom tidlig nok for at befri min elskede, det har De, min Herre! nu nylig hørt."

Robert tændte sin Feltpibe anden Gang, satte sig i den forrige Stilling og vedblev, som følger:

„Jeg var ej heller sluppet ganske uskadt af Skærsilden: mit Haar var afsvedet i Nakken, og begge mine Hænder, der havde været bundne paa Ryggen, temmelig forbrændte; thi paa den Kant af Baalet maa Luen først være brudt igennem, og der var det ogsaa, ved at overskære Strikkerne, at min Josepha fik sin Skade. Vi sad begge paa Jorden; hun lænede endnu halv afmægtig og smertefuld sit Hoved til mit Bryst. Imidlertid kom Soldaterne efterhaanden tilbage fra Jagten efter Longa og hans Bande og flokkedes omkring os.

Omsider nærmede Obersten sig; Kresen aabnedes, og han traadte hen til os.

„*Foudre, camarade!*" sagde han, „du har været temmelig i Ilden; men hvem er den smukke Pige, du skylder din Redning? Jeg ser, du har gjort godt Bekendtskab i Tobosa. *Mon dieu!* hun er værre medhandlet end du — du skal i Lazaretet; men hvad gør vi med hende?"

„Hvor jeg er, min Oberst!" svarede jeg, „der maa hun ogsaa være; vi to kan ikke mere adskilles."

Han smilede:

„Meget vel, min Ven! men her i dette fordømte Land er ikke Tid eller Lejlighed til lange Amouretter. — Hvor bor du, lille? Kan du selv finde hjem, eller skal jeg lade dig eskortere?"

„Ak, min Herre!" svarede hun, „jeg har ikke mere noget Hjem; vær naadig imod mig og Robert, og lad os blive samlede! Lad mig blive hos ham den korte Tid, jeg maaske har tilbage. For Guds Skyld, Hr. Oberst! vær dog barmhjertig!"

Hun udstrakte bedende sine Hænder mod en anden af de hosstaaende Officerer; Obersten var gaaet bagtil og betragtede min sortbrændte Ryg og svedne Nakke.

„Jeg er ikke Obersten!" sagde Officeren. „Se paa den, du taler til, min Skat!"

„Ak Gud! jeg kan ikke se!" sukkede hun.

Da var det først, jeg vidste, hun var blind. „Min Oberst!" — raabte jeg nu; — dog troede jeg ikke selv, at hun for bestandig skulde have mistet sit Syn — „De ser, hvad hun har tabt for min Skyld, Hjem og Fødeland og Førlighed —"

„*A la bonne heure!*" afbrød han, „tag hende saa med! men du overlæsser dig selv med Bagage — gør et Par Børe af Grene, Soldater! bær dem ned til Vognene, og lad dem saa følge med de andre saarede!"

De kan ikke forestille Dem, kære Herre! hvad min stakkels lille maatte udstaa, inden vi naaede Lazaretet, og endnu mindre den Taalmodighed, hvormed hun bar alle Smerter. Jeg selv, min Herre! jeg laa ikke heller paa Roser; men jeg — jeg var Soldat.

Inden vi blev helbredet, gik to Maaneder hen; de var ikke de værste i mit Liv. Vi havde vore Feltsenge Side om Side; Haand i Haand indslumrede vi, og med ømme Haandtryk vaagnede vi: vor bestandige Samværen forsødede alle vore Lidelser. — Paa een Dag forlod vi Sygelejet, og paa samme Dag blev vi forenet ved Kirkens hellige Baand.

Men nu kaldte mig min Pligt fra min elskede, min blinde Hustru: Jeg maatte følge Regimentet og hun Bagagen. De kan tænke Dem, min Herre! hvad hun led: Savnet af mig, den uophørlige Frygt for at miste mig, hendes eneste Ven og Tilflugt i Verden, og dertil Tanken om det arme Væsen, hun bar under sit Hjerte! Næsten hver Dag kunde hun høre Kanonernes og Bøssernes Torden, hver Dag vidste hun mig imellem fjendtlige

Kugler og Sværd, — hver Aften maatte hun berede sig paa at erfare min Død eller Lemlæstelse.

Og dog udholdt hun med en Heltindes Standhaftighed saa mange, saa langvarige Legems- og Sjæls-Lidelser. Et Kys af mig var nok til at lade hende glemme en hel Uges Elendighed. Ja selv glemte jeg Døden, der næste Dag i tusinde Skikkelser lurede paa mig, naar jeg blot for nogle Øjeblikke kunde hvile i hendes Favn. Naar jeg da langt borte udraabte hendes Navn og hun kendte min Røst, o! hvor skjalv hun af Glæde, hvor udstrakte hun Armene og famlede efter mig; hendes Mund søgte min, hun knugede mig til sig, som om hun aldrig mere skulde slippe mig af sit ømme Favntag. — Ikke sandt, Maman! du troede, at enhver Omarmelse var den sidste?"

— Josepha omfavnede ham, som om det nu igen skulde være Tilfældet.

„Dog, Himmelen," tog han atter Ordet, „forbarmede sig over os paa en Maade, vi aldrig selv havde været i Stand til at udtænke: den — gjorde ogsaa mig til Invalid. I en Bataille sprang en Bombe tæt ved mig. Jeg fik en voldsom Kontusion i Hovedet, der for flere Dage berøvede mig Bevidstheden. Da denne vendte tilbage, var og blev jeg stokdøv.

Jeg fik nu min Afsked, og Josepha og jeg ilede herhid med et hjemvendende Regiment. Min Fader var imidlertid død, og dette Hus var nu min Ejendom; vi tiltraadte den saa betids, at min Hustru her fødte mig den første Datter.

Og nu, min kære Herre! har jeg fortalt Dem vor Historie. Den er ganske sandfærdig, og De kan endvidere fuldkommen tro mig, naar jeg siger Dem: at Tabet af vore Sanser ikke gør noget Skaar i vor huslige Lyksalighed — tværtimod opfyldes paa os det bekendte Sagn: d e r g i v e s i n t e t l y k k e l i g e r e Æ g t e s k a b e n d d e t, h v o r M a n d e n e r d ø v o g K o n e n b l i n d."

Her sprang han op og trykkede under munter Latter et hjerteligt Kys paa Hustruens smilende Mund.

' Trykt i „Nordlyset", 1828, VII. B.

DEN SVENSKE MAJOR[1]

I den lille By Boeløse i Fyen er blandt andre en Gaard, der i flere Aarhundreder er gaaet fra Fader til Søn og saaledes skiftevis beboedes af en Peder Klausen og en Klaus Pedersen.

Hvo der nu ejer den, ved jeg ikke; men i Svenskekrigen 1658 og 59 var det rigtig en Peder Klausøn. Samme Peder Klausøn havde en vidunderlig smuk Datter. Hvad hun hed, har ingen sagt mig; men jeg vil paa min egen Hasard kalde hende Sigrid.

Kong Carl den Tiende i Sverrig gæstede det stakkels Danmark. Han var slem at beværte og hans Folk ikke mindre: hvor de spiste, gjorde de virkelig rent Bord; thi naar de havde fyldt Vommen med Mad og Drikke, fyldte de Lommerne bagefter med Sølvskeer, Bægre og alt, hvad der ellers fandtes af ædelt Metal. Tilmed havde de ogsaa andre fæle Unoder, der gjorde, at mange (ikke alle) smukke Koner og Piger krøb i Skjul for dem.

Da de under Vinters Hjerte drog herind, var man ikke saa rigtig belavet paa deres Komme. Hvem der var meget ræd, maatte flygte over Hals og Hoved og lade Hus og Hjem i Stikken. Blandt disse var og den ærlige og velbyrdige, om ikke mandhaftige, Herre til Billeskov. Han tog med sig, saa meget han kunde føre, og overlod Resten med Gaard og Gods til sin Forvalter; men det var just Peder Klausøn i Boeløse.

Denne meget ærlige, skønt ikke velbyrdige Mand overlod sit eget Hus til sin Kone og tog selv sit Standkvarter i Husbondens. Deres Datter, skøn Sigrid, var paa samme Tid i Huset hos Præsten, hvis Kone laa dødelig syg, saavel for at se Præstekonen, hendes Søskendebarn, til Gode, som for at hjælpe Præsten til Rette med Husvæsenet. Saa vidt jeg ved, hed han Reutze; men var det ikke ham, saa var det en anden.

Nu kom Svensken over det lille Bælt og udbredte sig som en Strøm over Fyens Land. Det gik strygende ned til Øens sydøstlige Kant, hvorfra Overgangen til Langeland, Lolland, Fal-

ster og videre til Sælland siden skulde gaa for sig. Den ene Hob afløste den anden, og alle plyndrede de; til sidst maatte der kun blive lidet tilbage. Den første Indkvarteringsnat døde Madam Reutze, men ikke i Ro; thi storstøvlede Ryttere trampede omkring i alle Værelser, sang, bandte, hujede og slog i Stykker. Den sorrigfulde Præst maatte lade dem raade, som de vilde; han sad med liden Sigrid ved sin døende Ægtefælles Seng, modtog hendes sidste Haandtryk og tillukkede hendes brustne Øjne.

Om Morgenen forlod Rytterne det forstyrrede Hus. Skabe og Kister fandtes opbrudte og tomme efter dem. Men Præsten havde endda forvaret sit bedste Sølvtøj, Linned og rede Penge. Næste Dag kom Soldater; de var ikke et Haar bedre, og den arme Mand maatte købe dem fra sig med et Dusin Sølvskeer og et Par Haandfulde rede Penge, ellers vilde de have brændt Huset af over ham.

Aftenen hertil kom en tredie Trop. Ogsaa hos denne maatte Bopæl og Liv ranzoneres med klingende Væsen. Før de drog ud, ransagede de alle Værelser. To af dem kom ind i Ligstuen. De studsede lidt; men den ene spurgte Sigrid, der stod ved Hovedet, hvo det var, som laa Lig.

Hun sagde det.

„Fru Pastorinden," raabte den vilde Kriger, „trænger ikke længer til Klæder; det var Synd, saa fint et Lagen skulde raadne i Jorden!"

Dermed rev han alle Jordeklæderne af hende, svøbte dem sammen og gik sin Vej. Med grædende Taarer og et beklemt Hjerte klædte Sigrid paa ny Liget i dets Gravstads, og hun og Enkemanden ventede under stor Angst og inderlige Bønner den næste Indkvartering.

Denne var endnu værre end nogen af de foregaaende: Med blottede Kaarder aftvang de Hr. Reutze næsten alt, hvad han af sine Ejendomme endnu havde tilbage. Endogsaa Liget blev anden Gang berøvet sine Klæder og forladt nøgen i Kisten. Nu var der Ro to Dage og en Nat, og dette Mellemrum benyttede Præsten til at faa sin Kone i Graven.

Da stormede en Sværm Polakker ind i den øde Gaard. Præsten, som befrygtede det værste, lod skøn Sigrid skjule sig i en lønlig Krog inderst i Jordkælderen, hvorhen han havde bjærget den sidste Rest af Penge, Linned og Klæder.

Da Barbarerne fandt Huset tomt, begyndte de at ville true Præsten til at vise dem, hvad de endnu formodede, at han havde

gemt. Til ingen Nytte forsikrede han, at deres Forgængere allerede havde berøvet ham alt. De satte nu deres Trusler i Værk og begyndte Torturen: de udstrakte ham paa Jorden og hug ham over de blotte Skinneben med store Stokke.

Han udholdt standhaftig alle de skrækkelige Pinsler, mere af Frygt for den dejlige Sigrids Ære end for at redde sin Smule Ejendom. En af Bødlerne, større, stærkere og grummere end de andre, greb et Mangeltræ og raabte: „I slaar som Hallunker; lad mig komme til, saa skal han nok føle det!"

Med disse Ord slog han den ulykkelige Mand med den skarpe Kant af Mangeltræet saa haardt over Benet, at det knækkedes.

„Bekender du endnu ikke," skreg han, „hvor du har skjult dine Tiendepenge og dit Offer, skal jeg gøre det andet Ben ligesom det første; saa halter du ikke."

Den ædle Præst tav og anbefalede i et smerteligt Hjertesuk Gud sin arme Sjæl. Da slog Uhyret til og forlod bandende med sine Kammerater den lemlæstede Mand.

Længe laa han i denne pinagtige, hjælpeløse Tilstand, før de bortflygtede Gaardsfolk kom tilbage, fik ham bragt til Sengs, mere død end levende, og den stakkels kvindelige Fange paa hans Angivelse fremdraget af hendes Skjul. Næppe var dette sket, førend en ny Trup rykkede ind. Til Lykke var dette bedre disciplinerede Folk og kommanderede af en menneskelig og veltænkende Officer. Saa snart han saa Præstens Tilstand og hørte, hvorledes han var medhandlet, lod han ham ved Bataillonens Feltskær forbinde og besørgede ham plejet paa det omhyggeligste.

Denne svenske Officer — en Major Lindqvist, Lundqvist, Strømqvist eller saadan noget — var en køn, stille Mand med noget vist tungsindigt i sit Aasyn, hvilket — vil man sige — især skal gøre Pigerne blødhjertige. Krigen lod ikke til at være hans egentlige Fag, han syntes at være skabt for fredeligt Liv og huslig Lykke; og man kunde gerne antage, at hans Melankoli rejste sig deraf, at dette hans Hjertes Ønske hidtil var ham nægtet. Og skulde det nogen Sinde opfyldes, maatte det nu vel være paa Tiden; thi han var ikke langt fra de fyrretyve.

Det var ikke sært, at han saavel for sin mod Præsten udviste Menneskekærlighed som for sit nette og adstadige Væsen snarlig kom i dennes Kridthus. Lige saa naturligt var det, at han af skøn Sigrid blev begegnet med Agtelse og Velvillie; og det varede ikke heller længe, inden han virkelig syntes at høre til Familien.

Hans Regiment, der var det sidste af Bagtravet, fik Befaling at blive tilbage i Fyen og holde denne Ø besat, medens Kong Carl med den øvrige Hær drog flere Erobringer i Møde. Derved forlængedes hans Ophold i Præstegaarden til større Gavn for velærværdige Hr. Reutze end for ham selv og den dejlige Sigrid; thi kortelig at berette, der opstod hos begge en gensidig Tilbøjelighed, som ingen af dem syntes at mærke, før det var bagefter.

Den, som først opdagede noget baade hos sig selv og hos den anden, var Majoren, men det var Synd at sige, at han førte sig sligt til Nytte; meget mere tiltog hans Tilbageholdenhed i samme Grad, som den stakkels Sigrid i sit Hjertes Uskyldighed viste sig ømmere og fortroligere. Kun Suk, men intet Elskovs Ord kom over den veltænkende Krigsmands Læber, og ofte blev Pigens milde Blik besvaret med nedslagne Øjne og et Par bittersøde Taarer. Det var ikke enhver Officer, der skulde baaret sig saa enfoldig ad, allermindst i fremmed Land.

Det samme mente ogsaa alle Bataillonens Officerer, som hverken var enfoldige eller blinde; ja en og anden prøvede vel paa at udstikke den taabelige Major; men det var forgæves Møje: i de smaa uskyldige Pigehjerter er kun eet Rum. De Herrer Løjtnanters Galanterier blev enten slet ikke forstaaet eller med Kulde afvist; og videre turde ingen af Ærbødighed og Agtelse for Chefen gaa. Men der var endnu en tilbage, som hverken af denne eller andre Grunde behøvede at genere sig.

Vinteren var forbi, og Foraaret begyndte at melde sig med Lærkesang og alt, hvad dertil hører. Da kom Regimentsobersten første Gang i Præstegaarden. Han var en ung Mand, en smuk Mand og en grevelig Mand; og han havde erobret flere kvindelige Hjerter end hans Herre, Kong Carl, Fæstninger.

Da han i al sin Stads og krigerske Skønhed kom ansættende, gjorde skøn Sigrid store Øjne og Majoren sure Øjne, men Pigebetvingeren forlibte Øjne. Grev Løvenhjelm eller Oxenhjelm eller hvad det var, han hed, begyndte ufortøvet med Smiger og Komplimenter at drage den første Parallel.

Majoren mærkede det og frygtede for, at Approcherne snart vilde lede den sejrrige og erfarne Fjende nærmere til Fæstningen. Hvad skulde han gøre? Aabenbar turde han ikke forstyrre Oberstens Belejringsarbejder; men derimod stræbte han lønlig at nedrive hans Brystværn og fylde hans lumske og forborgne Løbegrave.

Han talte desaarsag hemmelig med Præsten og gjorde ham

ret nøje opmærksom paa den Fare, hvori hans unge og uerfarne Jomfru svævede, og raadede ham — som det sikreste — at fjerne hende fra den farlige Fjendes Øjne, samt derhos med sin præstelige Værdighed og faderlige Anseelse at advare og formane hende til Opmærksomhed paa sig selv.

Jeg kan ikke her lade ubesvaret en Anmærkning, som mangen Læser, maaske og Læserinde vil gøre: „Majoren vidste jo, at skøn Sigrid var ham god; hvi kunde han da være saa ængstelig for hende? Hvor kunde han tænke saa slet om hende?" Hr. Læser! Majoren elskede! og har De selv elsket, saa ved De, at sand Kærlighed er bly, beskeden, mistroisk med Hensyn til egen Elskværdighed og frygtsom, ja ængstelig med Hensyn til den elskede Genstand: mere behøver jeg ikke at sige.

Nu da: det var straks efter Middagsmaaltidet, at denne Aftale blev gjort; hele Eftermiddagen havde Obersten nok at bestille med Tjenestesager, men ved Aftensbordet savnede han rigtig den skønne Sigrid. Præsten svarede, at hun var upasselig og derfor ikke kunde lade sig se. Obersten trak med Læberne som til Smil; men druknede dette hurtig i et Bæger af sin egen medbragte Vin.

„Det vil smerte mig," sagde han galant, men alvorlig, „om den unge Dame just skulde blive syg ved min Ankomst; befinder hun sig ikke bedre i Morgen, skal jeg sende Regimentslægen herhid; det er en duelig Mand, der ogsaa forstaar sig paa indvortes Sygdomme."

Nu gik Samtalen over paa andre Genstande.

Den følgende Dag lod Sigrid sig heller ikke se ved Frokosten. Obersten gentog sit Tilbud fra forrige Aften; Præsten gjorde mange Undskyldninger for at slippe fri for denne Naadesbevisning, forsikrede, at hendes Upasselighed intet havde at betyde, og at i alt Fald, hvis det skulde blive værre, kunde Regimentslægen tidlig nok konsuleres. Obersten bed sig i Læberne, og derved blev det.

Middagen gik forbi, og der var for Regimentschefen i Præstegaarden intet videre at bestille. Han maatte nu tilbage i sit Kvarter; Hestene blev ført frem.

„Ved De hvad?" sagde han pludselig til Majoren: „Jeg tror, vi to engang vil bytte Logis; man kedes ved at ligge saa længe paa eet Sted!" her lagde han Hatten bort — „Hr. Pastor! I er en vakker Vært, jeg bliver hos jer, og I, Hr. Major, behager at sende mig al min Sibensak herned — I kan afbenytte min Hest — hils Forvalteren paa Gaarden! det er en flink Mand."

Majoren blegnede. Men her var ingen Indvendinger at gøre: han bukkede og adlød. Med et betydende Blik til Præsten og et varmt Haandtryk steg han til Hest og bad Jomfruen hilse.

Men den omtalte Gaard var netop Billeskov, og Forvalteren var altsaa den gode Peter Klausøn, skøn Sigrids Fader. Han havde været saa snild, af Anføreren for Avantgarden at tilkøbe Gaarden en Sauvegarde; det havde rigtignok kostet et stort Sølvbæger fuldt af ægte Mammon, hvilket han til dette Øjemed havde udbedt sig af den bortdragende Herre; men saaledes blev ogsaa Gaarden bestandig skaanet for Plyndring og modtog ikke anden Indkvartering end Regiments- eller Bataillonschefer med deres Tjenere.

Peder Klausøn studsede, da han, i Stedet for sin unge lystige Hr. Greve, saa den ham ubekendte Officer indtage hans Plads; men beklemt om Hjertet blev han ved nogle Dage derefter at erfare den rimelige Grund til saadan Ombytning.

Saa snart nemlig den sørgmodige og ordknappe Major hørte, hvo der var hans Vært, at det var den ømt og lønligt elskedes Fader, lod han ham ikke længe blive uvidende om, i hvilken farlig Stilling Datteren befandt sig.

„Jeg har kendt eders Datter," sagde han til sidst, „nu et Par Maaneder; hun er en uskyldig og meget sædelig Pige; men jeg kender ogsaa min Chef, og — kort sagt: I gjorde bedst i at tage eders Datter her hjem."

Peder Klausøn takkede vel Majoren for det givne Vink, men saa dog lidt mistroisk til ham og tænkte ved sig selv: „Saaledes snakker de Ræve for de Gæs; enten Ræven eller Ørnen tager min Gaas, kan være mig lige kraftigt." Dog, det var jo altid sikrest at have Datteren hos sig under umiddelbart Opsyn.

Han takkede desaarsag Majoren for hans velmente Raad og spurgte, hvorledes han bedst skulde afbenytte det.

„Det rigtigste," svarede denne, „er, at I gaar selv derned og forlanger eders Datter paa en eller anden Grund, som I nu bedst kan ophitte."

Den gode Peder Klausøn nikkede, saa den brede Hat sank ned og skjulte det halve Ansigt; dernæst rystede han næsten umærkeligt med Hovedet, men sagde intet.

„Hvad I vil gøre, det gør snart!" sagde Majoren, og som opvækket af en Drøm drejede Peder Klausøn sig hurtigt om, gik ind, iførte sig en Stadskofte, ombandt sin Hals med et langt hvidt Klæde, hvis befrynsede Ender hang ned til midt paa Bry-

stet, tog en messingknappet ti Kvarter lang Stok i Haanden og vandrede af Sted til Præstegaarden.

Han ankom i Middagslavet. Da han traadte ind i Stuen, sad alle Mand til Bords; øverst Hr. Greven, ved hans højre skøn Sigrid, ved Siderne ti, tolv svenske Officerer og nederst hans Velærværdighed, Hr. Reutze.

Sigrid rejste sig og rødmede af Glæde over at se sin kære Fader, men blegnede straks derpaa ved Tanken om sin Stilling, hvis Farlighed allerede var blevet hende indlysende.

„Ej, ej! Hr. Vært!" sagde Greven og tømte sit Bæger; „skal man se eder her? Kommer I for at besøge eders Datter? Hun har været en Smule Patient; men som I nu selv kan overbevise eder om, er hun i ønskelig Bedring."

Peder Klausøn drejede paa sin Hat og sagde: „Det er mig meget belejligt; thi jeg behøver hende nødvendig paa Gaarden, da Husholdersken og begge Kammerpigerne er blevet syge."

„Se, se!" smiskede Greven, „naar er den Sygdom paakommet dem?"

„Straks efter at I var rejst!" svarede Forvalteren.

Greven slugte hastig nogle Mundfulde. „Eders Datter," sagde han, „kan lige saa lidt undværes her, og" — han slængte Skeen og saa stift paa ham — „tror I ikke eders Datter lige saa tryg under min Beskyttelse som under Majorens?"

„Vel det, vel det!" svarede Peder Klausøn; „men det er ej heller derfor, jeg begærer hende; det er ikke for hendes, men for min Skyld, og I vil dog vel ikke, naadige Herre, forholde en Fader hans Barn?"

Greven trak ærgerlig Øjenbrynene ned og sagde: „Ingenlunde, min kære! men hvo skal saa holde Hus her for os og for vor Pastor? Vi behøver ogsaa en Husmoder — hvad siger I selv, min vakre Pige?"

Faderen blinkede hemmelig til hende.

Hun forstod Vinket og mærkede godt Hensigten af hans Komme; maaske bevægedes hun og af Længsel efter en vis anden.

„Dersom eder saa synes, ædle Herre!" sagde hun, „kunde jeg jo paa et Par Dages Tid tage op til Gaarden, og naar alt der er sat i Skik, naar maaske de syge kommer sig eller en anden kan faas, kommer jeg her tilbage."

„Godt!" svarede Greven smilende, „siden det er eders egen Begæring — eder kan jeg intet nægte. Dog, noget for noget,

om Venskab skal holdes: Eders Papa bliver her som Gidsel, til vi ser eder igen."

Peder Klausøns Ansigt formørkedes; han mente, at hans egen Nærværelse paa Billeskov var ogsaa nødvendig; han mente, at hans Ord og Tilsagn nok stod til Troende; men Greven var nu engang af en anden Mening, og den blev altsaa taget til Følge. Datteren blev sendt under Eskorte, og Faderen blev tilbage som Arrestant.

Med en Glæde, der ikke lod sig dølge, modtog Majoren den fra Forføreren saa lykkeligt undslupne Pige; og hendes Fryd ved dette Gensyn lod sig end mindre mistyde af den alt for lykkelige Elsker, der nu paa det nærmeste, forrasket af sit eget Hjerte, ved en Kærligheds-Erklæring havde handlet lige imod sine ædle og højmodige Grundsætninger. Allerede var hans Arme udstrakte til en Omfavnelse, da han endnu i rette Tid besindede sig og atter lod dem synke.

Men Sigrid, hvem Faderen ved Skilsmissen i Præstegaarden havde erklæret, at hun maatte betragte Majoren som sin Dyds og Æres Frelser, greb dennes Haand og trykkede den med Inderlighed til sine Læber.

Forvirret, kæmpende med sig selv, kunde han næppe sanse at faa Haanden tilbage; men at han ikke indløste den uden et lønligt Tryk og et Kys paa Pigens Pande, det vil man vel tilgive den saare nøjsomme Kriger. At skøn Sigrids Pande blev saa rød, som om den var stukken af en Myg, det vil man vist ikke heller tilregne Majoren, som om han skulde have kysset alt for heftigt; tværtimod, det var næppe, han berørte den jomfruelige Pande. Om mere end Panden rødmede af det favre Ansigt, skal jeg lade være usagt; thi den blufærdige Mø bøjede det straks ned mod den heftigt bølgende Barm.

Med heltemodig Selvovervindelse endte Majoren dette fristende Optrin med at spørge efter Peder Klausøn. Ved dette Spørgsmaal delte sig Pigens Følelser, og den ene Halvdel tog en anden, Datteren værdig, Retning. Hun fortalte med Bekymring, hvad hendes Befrielse havde kostet, og hvor slibrigt Sagerne stod for dem begge.

Majoren lagde Haanden paa den rynkede Pande; men inden det lykkedes ham at udgrunde noget Raad, traadte Peder Klausøn selv ind i Stuen, svedig, pustende, uden Sko og med sønderreven Hat. Han modtoges af Datteren med et Glædesskrig og af Majoren med et Forundringsraab. Saa snart han kom til Aande,

fortalte han paa deres gentagne Spørgsmaal, hvorlunde han havde ranzoneret sig selv ved følgende Puds:

Da han betænkte, at Sigrid blot for en Dag eller to var bragt i Sikkerhed, og at en værre Udveksling snart uundgaaeligt vilde finde Sted, besluttede han uden Ophold at flygte til Gaarden for at skaffe baade sig og Datteren et tryggere Skjul. Til den Ende bad han om Tilladelse at gaa ud i et vist Ærinde; han fik den, men tillige tvende Soldater til Bevogtning. Da han var kommet uden for Præstegaarden, nærmede han sig den kun et Hundrede Skridt derfra værende Skov, der næsten uafbrudt strakte sig op til Billeskov Have.

„Hvorhen?" raabte Soldaterne.

„Til Buskene," svarede han rolig.

„Behøves ikke!" sagde den ene; „ekspeder jer, hvor I er!"

Han var da midtvejs imellem Gaarden og Skoven.

„Som I vil;" svarede han; „men høflige Folk vender sig om; det er ikke anstændigt, at I staar saaledes og glor paa mig."

Uden at sige noget vendte Soldaterne ham Ryggen.

Dette Øjeblik benyttede han til at drage Skoene af og med al mulig Hurtighed at tage Løbet ad Skoven til. Soldaterne mærkede ikke hans Flugt, før han var Skoven paa fem eller seks Spring nær. Vel skreg de nu og sendte deres Kugler efter ham; men den ene gik forbi, og den anden rev blot en stor Lap af hans bredskyggede Hat. Nu kastede de Geværerne og søgte at indhente ham; forgæves! han benyttede det korte Forspring og sit Kendskab til Skoven saa vel, at de snart maatte opgive Jagten for ganske slukørede at melde Obersten det passerede.

„Jeg er kommet," endte han, „for at frelse min Datter; jeg selv maa opfylde Pligten mod min Herre og blive her, enten Obersten saa vil respektere Sauvegarden eller ikke."

Majoren rystede paa Hovedet og sagde: „Kender jeg ham ellers ret, kan vi snart vente ham; dersom I derfor ved et Skjul, saa ty derhen med eders Datter! Jeg skal imidlertid, bedre end I selv er i Stand til, varetage eders Pligt og beskytte Gaarden. Naar han mærker, at I ikke er her, tør han maaske give sig tilfreds."

Peder Klausøn trykkede med taknemmelige Taarer den ædle Krigers Haand og lovede snart at lade ham høre fra sig. Sigrid kastede for sidste Gang sine skønne, taarefyldte Øjne paa den elskede Mand, og han trykkede hende en lille Fingerring i Haanden med de Ord: „Til Erindring, skønne Sigrid! om vi aldrig mere skal se hverandre."

Han vendte sig hurtig og gik med Haanden for Øjnene ind i sit Værelse. — Fader og Datter forsvandt.

Det varede kun faa Minutter, inden Obersten kom farende og spurgte efter begge de flygtede.

Paa Majorens Forsikring, at han ikke vidste, hvor de var, fnøs han af Harme, anraabte mange Tusinde Tylter og Tønder af de sorte Engle, rumsterede og ledte i hver en Krog oppe og nede i Slottet, lod Haven og Skoven og de nærmeste Huse og Byer gennemsøge. Til ingen Nytte: det skønne Bytte var sluppet ham af Hænderne; hun var borte, og hun blev borte; ej engang paa Faderen kunde han nu udøse sin Hævn; men til Majoren saa han længe med mistroiske Blikke.

Dog, efter nogle Dages Forløb fik han andet at tænke paa, da der pludselig kom Ordre til at bryde op og følge Hovedhæren. Den dejlige Sigrids Billede fortrængtes snart af andre, og Majoren var vel den eneste, der med dette uudslettelig indgravet i sit Hjerte forlod Boeløse.

Nu vil vi ogsaa for et Par Aar forlade denne lille By, saavel som Oberst, Major og hele den svenske Armé, og først i Aaret 1660, efter at Freden er sluttet, vende tilbage til Skuepladsen for denne sandfærdige Begivenhed.

Og finder vi da den gode Peder Klausøn siddende ganske alene paa en Træbænk under Lindetræet uden for sin Dør i merbemeldte Boeløse. Han ser baade ældre og mere alvorlig og sagtfærdig ud, end da han løb om Kap med de svenske Soldater. Han synes med dyb Sorrig at savne noget, og saa gør flere end han.

Se! ind i Gaarden og lige hen imod ham rider i fuldt Trav tvende Krigere. Den forreste er iført en blaa Kjole og gule Underklæder; hvide Hejrefjedre flagrer fra hans høje Hat — ganske rigtigt! det er vor svenske Major, det er ham selv; hans Rideknægt er det, som følger ham.

Han springer af Hesten, griber den maalløse Peder Klausøns Haand og siger med hjertelig Glæde:

„God Dag, god Dag! min gamle, værdige Ven! Denne Gang kommer jeg ikke som Fjende til det kære lille Boeløse, men i et ret venligt og fredeligt Æinde — hvor er eders elskværdige Datter, hvor er min dyrebare Sigrid? Er hun endnu fri, og mindes hun mig? To Hundrede Mile har jeg redet fra mit Hjem for at bejle til den dydige Piges Haand — sig mig: hvad tør jeg haabe?"

Peder Klausøn svarer intet, men han knuger Majorens Haand, og Taarer tindrer i hans Øjne.

„For Guds Skyld!" siger Svensken blegnende, „hvad er der hændet? Hvor er Sigrid?"

Peder Klausøn løsriver sin Haand; den frembristende Graad sætter alle hans Ansigtsmuskler i bævende Bevægelse. „Der!" hulker han og peger op til Kirkegaarden.

Da skælver den arme fremmede; med et dybt Hjertesuk udstønner han et ængsteligt: „Død?"

„Ja!" svarer den ynkværdige Fader, „hun længtes efter en Ven, hvem hun aldrig mere ventede at skue i dette Liv; hun hentæredes som et knækket Blomster — for tre Maaneder siden begrov jeg hende ved Moderens Side — eders Ring, Hr. Major! har hun med sig i Graven."

Og se! den ædle Krigsmand græder, han omfavner Peder Klausøns Hals og kysser ham; han tager begge hans Hænder og trykker dem til sit Bryst — han vender sig, staar til Hest og rider sin Vej; men ikke som han kom, munter og rask; nej, Fod for Fod skrider Hesten ud af Gaarden; han selv sidder med nedbøjet Hoved og begge Hænderne paa Sadelknappen — Rideknægten følger ham langsomt efter og tørrer sine Øjne.

Men Peder Klausøn løfter sine Øjne og sine foldede Hænder mod Himmelen, lader dem atter synke, sukker, vender sig og gaar ind i sit sørgelige Hus.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1828, VII. B.

FIRE PERIODER[1]

FØRSTE PERIODE.

Jeg var atten Aar.

Med det akademiske Borgerbrev i Lommen og *publico encomio ornatus* rejste jeg ud til min Faders Gods.

Samme min Hr. Fader var en meget rig Adelsmand, saa jeg i Grunden slet ikke havde haft nødig at lære noget — thi at jage, spille, tude og fjase med Pigerne kommer af sig selv — men han vilde, at jeg skulde lære meget for at gøre min Stand Ære.

Han var i Grunden langt mere stolt af sin Stand end den mest uvidende Landjunker, og derfor vilde han ej heller overlade Borgerstanden et Fortrin, som virkelig ikke er ubetydeligt, jeg mener Lærdom — videnskabelig Dannelse. — Fra mit sjette Aar af holdt han Hovmester til mig, og det hele Karle i Sprogene: og da jeg gik til Universitetet, skrev han til alle de eksaminerende Professorer med indstændigt Forlangende: at de vilde være ret strenge imod mig.

Det var de ogsaa, men jeg kunde mine Ting; og — foreløbig sagt — jeg absolverede fire Aar derefter min juridiske Embedseksamen saaledes, at jeg efter andre seks Aars Forløb blev Kongens Amtmand og ikke min Fuldmægtigs.

Mit Hoved var altsaa vel dyrket, men mit Legeme heller ikke forsømt: jeg dansede, fægtede, red, svømmede — alt med temmelig Færdighed; og skal jeg tro et mangestemmigt Vidnesbyrd af sorte, brune, grønne, blaa og graa Øjne, har mit Ansigt og hele min Person ikke haft noget frastødende.

At den unge Student var af gammel Adel og Arving til store Rigdomme, har dog rimeligvis forblændet de smukke Øjne og flatteret hans Portræt. Men en fandtes der alligevel, som i mig kun elskede Hyrden.

Og som en øm Hyrde, en smægtende Nemorin, vankede jeg

omkring i min Faders Lunde, ledende efter Stella. Jeg skulde have ledet længe før, hvis ikke Ciceros Pligter og Epiktets Grundsætninger havde fængslet mig til Studerekammeret.

Naar en attenaarig Knøs leder ret alvorligt om en Kæreste, vil det ikke vorde ham vanskeligt at finde.

Ikke langt fra os boede en rig Justitsraad, som ejede en overmaade dejlig Stella paa seksten Aar. Vi saa hverandre og indsaa i samme Øjeblik, at vi var skabte for hverandre, samt at vor Kærlighed maatte vorde evig. I en Tid af otte Dage gennemgik vi hele Skolen — jeg mener Kærligheds — lige fra det første Suk til den første Omfavnelse.

Det var en Aftenstund i Maj og det allerønskeligste Vejr til at forlove sig i: Himlen var klar og blaa som Stellas Øjne; Luften varm, men ikke her, og viftede netop saa meget, at den kunde vugge Blomsterne i Søvn. Nattergalen trillede, klynkede, klukkede en smeltende Amoroso, og Frøernes — jeg mener Peder Oxes — douce Klokkespil ringede Solen ned. Vagtelen vækkede med ømme Fløjtetoner sin Mage, og Skovduen kurrede sin til Ro.

Førte af en usynlig Magt mødtes Stella — lad hende fremdeles hedde saaledes — og jeg i en Løvhytte. Jeg saa paa hendes Fødder; hun paa mine. Jeg skottede til den højre Side; hun til den venstre. Jeg rev et Blad af og plukkede det i Stykker; hun gjorde ligesaa. Jeg sukkede; hun med. Jeg udbredte begge mine Arme; hun sine; og inden vi vidste det allermindste deraf, laa hendes om min Hals og min om hendes smækre Midie.

Vore Læber var tæt forenede og kunde næppe adskilles saa længe, mens de smaa, men betydningsfulde Ord: „min", og „din", udvekslede s.

Vi tilsvor hverandre en evig, en uendelig Kærlighed.

Ak! dengang vidste jeg endnu ikke, at paa Jorden er intet evigt uden Konversationsleksikonnet, og intet uendeligt uden Jean Pauls Perioder.

Da den første Forbavselse var forbi, og Elskovsrusen havde antaget en stillere Karakter: med andre Ord, da Fornuften atter kom til sit Herredømme, lagde vi de allerfornuftigste Planer til et ret eksemplarisk Engleliv.

Vi vilde intet mindre end oprette Himmelen paa Jorden; og intet havde været lettere, hvis ikke baade et og andet var kommet i Vejen.

Vor første Beslutning var denne: at vor Kærlighed skulde

holdes aldeles hemmelig. (Der var virkelig heller ingen, som mærkede den, uden dem, der saa os sammen.)

Det andet Dekret, som emanerede fra Elskovs løvhvælvede Tempel, var dette: at vi for ej at vække Mistanke kun vilde ses een Gang om Dagen, med mindre Omstændighederne skulde gøre oftere Gensyn tilraadeligt og hensigtsmæssigt.

Vi mødtes virkelig heller ikke oftere, end det var muligt.

Den tredie Beslutning af os to unge fornuftige Mennesker var denne: at vi i Tilfælde af Adskillelse skulde etablere en regelmæssig Postekspedition, som nemlig maatte besørges ved Brevduer — saa meget havde min snilde Stella allerede profiteret af sin Lafontaine.

Endelig blev det et Resultat af modent Overlæg: at vi ikke vilde giftes, førend vi kunde finde en Præst, som hemmelig vilde kopulere os.

Alle vore Planer var fortræffeligt anlagte: det vil ingen seksten Aars Jomfru eller Frøken nægte os. Men hvad formaar vel al menneskelig Visdom mod den blinde Skæbne? Hvad mægter Hjertets Poesi mod Livets Prosa?

Hele otte Dage gik alt efter Ønske; ikke den mindste Sky lod sig se paa vor Kærligheds Himmel! Vi samledes hver Aften i Skoven paa Grænsen imellem vore Fædres Ejendomme, og derforuden to eller tre Gange offentlig ved formelige Besøg.

Men Postvæsenet ruinerede os.

Jeg havde nemlig den sidste Aften til Stævnemødet medbragt en Due, som Stella tog hjem med sig, og som næste Dag skulde gøre sit Prøvestykke som flyvende Post.

Om Morgenen, saa tidlig det gryede ad Dag, var jeg oppe for at vente dens Ankomst og trykke det første Elskovsbrev til mine smægtende Læber. Men Ulykken vilde, at min Fader skulde gaa nede i Gaarden og lige under Dueslaget, netop som den vingede Brevdrager dalede ned og satte sig paa Pinden. Ulykken vilde dernæst, at Brevet skulde være for stort og Flyvehullet for lille: saa Veneris Fugl forgæves stræbte at trænge sig ind til sin Mage. Dens Flagren og Klappen med Vingerne gjorde Papa opmærksom; han slog Øjnene op og mærkede straks Aarsagen.

Jeg stod paa Udkig i Stalden og saa med Forfærdelse, at han snappede Duen med det Udraab: „*mon dieu! qu'est-ce-qu'il-y-a?*"

Han løste Brevet — det var bundet med en rød Silkelidse — læste Udskriften, smilte og puttede det ubrækket i sin Lomme;

thi han vilde anset det som en Overtrædelse af Ærens Forskrifter at aabne noget som helst Brev, der ikke var adresseret til ham selv.

Jeg var i en pinlig Forfatning: min elskedes søde Skrivelse, vor dybe Hemmelighed, i min Faders Hænder! Gerne havde jeg udvekslet dette første Kærligheds Pant for mit akademiske Borgerbrev.

Ængstelig sneg jeg mig op paa mit Værelse — der stod han allerede, søgende efter mig.

„Min Søn!" begyndte han med mild Alvorlighed; thi endogsaa under langt heftigere Sindsbevægelser vidste han at bevare udvortes Anstand og Værdighed — hin fornemme Ligevægt, paa hvilken Hs. Excellence Hr. Gehejmeraad von Goethe lægger saa megen Vægt — „Min Søn! der er arriveret et Brev til dig ved overordentlig Lejlighed," — her tog han det frem og viftede det sagtelig op og ned —.

„Jeg vil ikke tillade mig at indtrænge mig selv i dine Hemmeligheder; jeg ønsker blot, at du vilde gøre mig bekendt med dets Indhold for at erfare om det ogsaa er karteret paa den cypriske Gudindes Postkontor; thi en af hendes Postillioner kom nu nylig med det."

Jeg vidste, at dette „jeg ønsker" i min Faders Mund betød det samme som „jeg vil"; jeg forudsaa endvidere, at min Hemmelighed ikke længer vilde kunne skjules for ham, og sluttelig haabede jeg ved en aabenhjertig Tilstaaelse desto lettere at erhverve hans Minde, hvilket jeg paa Grund af min Stellas eventuelle Rigdom og egne utallige Fuldkommenheder under alle Omstændigheder ansaa for utvivlsomt.

Temmelig fattet bad jeg ham derfor selv at aabne Brevet.

— „Som du behager," svarede han med et venligt Nik, tog en Saks og klippede Seglet løs. (Hvo der i hans Nærværelse vilde løsne et Segl med Fingrene, undgik ikke — hvis han hørte til Huset — hans Irettesættelse. „Endogsaa en trekantet Billet," sagde han, „bør aabnes med Anstand".)

Derpaa udfoldede han Brevet, knepsede til det med Fingeren og vendte Ryggen til Vinduet for at læse samme. Dette medtog flere Minutter; thi min Stella skrev rigtignok lidt utydeligt, og hendes Stil udmærkede sig desuden ved en vis naiv Originalitet i Ortografien.

Under Læsningen afvekslede Smil og Rynker paa min Faders Ansigt.

Endelig blev han færdig, lagde Brevet sammen og rakte mig

det med de Ord: „Du skal ikke læse det i min Nærværelse — din Undseelse maa være uden Vidner! Min Søn! du har begaaet en Overilelse — Jomfru Stella er ikke Parti for dig — med Tiden vil du indse, at jeg har Ret; men nu vil du tillade mig, at jeg advarer dig for en Sottise — tilgiv mig dette Udtryk; Mesalliance, min Søn! er en Daarlighed under alle mulige Hensyn, og et blot Galanteri er ogsaa upassende. En Adelsmands Ære taber alt for meget ved at forføre en Pige af ringere Stand. Du ser altsaa, at en Forbindelse med Justitsraadens Datter ikke leder til noget Resultat. *Enfin, mon fils! laissons ces puérilités!* J e g ø n s k e r, at du vilde bryde af i Tide! — Kollegierne maa snart begynde — om du saa synes, kunde du i Dag eller i Morgen rejse ind til Byen! — Endnu et: en god Gerning kan ikke begyndes for tidlig: da det ved modnere Overlæg vistnok bliver din egen Villie, at denne lille Roman ikke udspindes længere, ø n s k e d e j e g, at du straks vilde betage det stakkels Barn sin Grille! Sæt dig ned — *s'il vous plaît* — jeg vil diktere dig, om du saa synes."

Jeg adlød; men Amor og hans Mama ved bedst, med hvilke Følelser.

Jeg vilde ikke anføre Indholdet; thi det var gaaet mig selv fra, saa snart jeg havde sat mit Navn under Brevet.

Da det var forsynet med Udskrift og Forsegling, tog min Fader det og sagde: „Jeg skal just have Bud over til Justitsraadens i en anden Anledning, saa kan dette følge med. Og — dersom du ikke har noget derimod — vil jeg ordre Kusken. Vejret er smukt; men Barometret er allerede sunket under ustadigt; det var sikrest at køre i Dag — om du saa synes."

Jeg bukkede — han gik.

Gud forlade mig! jeg parodierede min Fader. „O m d u s a a s y n e s," mumlede jeg under Graad og Tænders Gnidsel; „nej, *mon cher père!* det synes jeg rigtignok ikke; *mais, attendez!*" (Saa usønlig sindet var jeg, at jeg endog snakkede Fransk.) —

Men snart smeltede mit harmfulde Hjerte. Stella! min Stella! det Englebarn! naar hun nu modtog mit Brev! Dersom hun ikke døde paa Stedet, var det højst sandsynligt, at hun alligevel vilde forkorte sit skønne Liv; og da — men heller ikke før — besluttede jeg at følge hende efter, ofre mig selv paa hendes Grav.

Jeg forbandede min Fejhed, min slaviske Lydighed; jeg opmandede mig; jeg fattede den Resolution voldsomt at sprænge den faderlige Myndigheds Aag, da Vognen rullede frem og —

min Fader ledsagede mig til den. Alle Husene dansede rundt for mine Øjne, og Hestene dansede med mig til København.

Det første, jeg her foretog mig, var at skrive et Brev til Stella, hvori jeg undskyldte mig for det første, som min Fader havde dikteret; jeg kaldte Sol, Maane og Stjerner til Vidne paa min Bestandighed og besvor hende at vise sig som et værdigt Sidestykke til Julie, Valborg, Heloise og salig Fru Ulfeld. Denne Heroide betroede jeg til min Støvlepudser — en tro og dygtig Svend — formanede ham at levere den i Stellas egne Rosenfingre og bringe mig hendes Svarskrivelse saa snart muligt.

Der forløb en Evighed — det vil sige: fjorten Dage — inden min Brevdrager kom tilbage — med mit Brev! — Stella var med sin Fader rejst til Holsten og ventedes ikke tilbage den hele Vinter. Min Merkurius havde vel fulgt deres Spor Fyen igennem; men da de havde nogle Dages Forspring og han ingen Vinger, maatte han opgive Jagten.

Jeg græd og læste til Filosofikum. Og hermed endtes den første Periode.

ANDEN PERIODE.

Jeg var otte og tyve Aar.

Som Amtmand drog jeg ind i en Provinsialstad, ligé meget hvilken; den jublede mig i Møde. Poeterne ophøjede min Visdom og Retfærdighed, Damerne min Elskværdighed; thi jeg var endnu Ungkarl.

Til Velkomst blev jeg feteret med stor Souper og Bal; man vidste allerede, at jeg var en Elsker af Dans. Til den første engagerede jeg paa Lykke og Fromme den første den bedste af de mig alle sammen ubekendte skønne.

Hun rakte mig Haanden; jeg fæstede mine nærsynede Øjne paa hendes Ansigt og saa — min Ungdoms første Kærlighed, min himmelske Stella! Og Himmel! hvilket Under! endnu den samme friske, nysudsprungne Rosenknop som for ti Aar siden. Jeg fornam i min Barm en Efterklang af hin Naturens søde Stemme, og uvilkaarligt faldt det Spørgsmaal mig ind: mon hun for dig skulde have bevaret sit Hjerte tillige med sin Skønhed?

Men der var ingen Tid til at gøre Samvittigheds-Spørgsmaal! Dansen begyndte; baade mine Fødder og mit Hjerte kom i Bevægelse.

Saa snart jeg havde figureret op og ledet hende til Sæde, tog jeg Plads ved Siden og bevidnede min Glæde over at kunne forny gammelt Bekendtskab.

Hun rødmede og svarede med et yndigt Smil: „Da vi saas sidst, Hr. Kammerjunker! var jeg et Barn —"

„— Jeg med," afbrød jeg, „men der gives Følelser, som tilhører baade den barnlige og den modnere Alder. Jeg mærker altfor vel, at mine var af den Natur; desværre handlede jeg dengang som et Barn —"

Hun afbrød mig lige saa hastigt, som jeg hende, og sagde atter smilende: „Tillad, at jeg betager Dem en Vildfarelse, som vistnok rejser sig af en temmelig Lighed mellem Stella og mig. — Der er min Søster."

Hun bøjede sig lidt frem foran mig og viste til den anden Side. Som et Lyn for mit Blik derom, og jeg genkendte nu den virkelige Stella; men større, fyldigere end for ti Aar tilbage, majestætisk af Vækst og Anstand, en Kleopatra, en Morgana, ja en Juno!

Hun rakte mig sin Haand til Kys og sagde med et Smil, der lig Solglans udbredte sig over det hele skønne Ansigt: „Ej! ej! Hr. Kammerjunker! er det Deres Bestandighed? Det er kun ti Aar, siden De tilsvor mig en evig Kærlighed, og nu begynder De allerede at sige min rigtignok yngre Søster smukke Ting? Jo, jo! jeg har luret."

Skønt denne lette Spøgetone hverken behagede eller smigrede mig, virkede den dog baade adspredende og tempererende paa min eksalterede Stemning, og jeg vandt snart fuldkommen Taktfasthed.

„Skønne Stella!" faldt jeg ind, „tillad mig endnu at kalde Dem med det skønneste af alle Navne! Enkelt er De os stakkels Hyrder farlig nok; men at De oven i Købet skal kunne fordoble Dem —"

Her saa jeg mig om efter Søsteren: hun havde vendt os Ryggen og svævede langsomt ned mod den anden Ende af Salen. Ved ethvert af hendes afmaalte Fjed drapperede sig malerisk hendes lette, folderige Balkjole; hendes fyldige Ravnelokker vuggede sig paa hendes Nakke.

Jeg tænkte uvilkaarlig paa Dido, da hun i Elysium vender Æneas Ryggen og forsvinder som Nymaanen matglimtende gennem Taager.

Et let Slag paa Skulderen af den ældre Stellas Handske kaldte mig tilbage fra Elysium.

„Deres Bebrejdelser," vedblev jeg sukkende, „er velfortjente —"

„— Aa nej!" afbrød hun mildt, „ingen Bebrejdelser! de maatte jo falde tilbage paa mig selv! Vi to er begge angerløse; det er alene vor Brevdue, der er Skyld i det hele."

Jeg vidste dog ikke ret selv, hvorledes jeg var vendt: Fortid og Nutid, den første og den anden Stella, Løvhytte og Balsal, Nattergalsang og Dansemusik fremstillede sig alt paa een Gang i broget Forvirring.

„De er endnu Godheden selv," begyndte jeg uvis: „Deres Ansigt, min Frøken! er endnu et tro Spejl af Deres Hjerte —."

Et Haandtryk og et sjælfuldt Smil belønnede mit Smigreri; men hun afkortede det, sigende i stærkere Tone:

„Hr. Kammerjunker! tillad mig her at forestille Dem min Gemal, Grev Rosenstjerne! —"

En ung, smuk Mand stod tæt ved os; vi hilsede hverandre — jeg med nogen Overraskelse og Forvirring, han med let Høflighed.

„Og her, min bedste!" vedblev hun, henvendende sig til ham og dog uden at slippe min Haand, „fremstiller jeg dig i vor nye Amtmand mit Hjertes gamle Inklination! Vi to har engang i hele fjorten Dage levet af Rosenduft, Maaneskin og Fuglesang."

„Ah!" raabte han leende, idet han greb og trykkede min anden Haand, „saa De er min Kones første Lærer i Elskekunsten! Men det Indfald med Duen, det var en grammatikalsk Bommert, og dog skylder jeg den maaske min nuværende Lyksalighed."

Her lagde han Haanden paa sit Bryst, Hovedet paa sin Skulder og saa med komisk Smægten paa sin leende Gemalinde.

Jeg saa nu klarlig, hvorledes jeg var faren, og at jeg befandt mig mellem Mennesker af den finere Verden: med Lethed fulgte jeg det angivne Tempo, og en levende Samtale, hvis Maal var at ironisere den ømmeste og skønneste af alle Følelser, vedligeholdtes, indtil næste Dans begyndte.

Grevinden var min Dame; men mit Øje søgte hendes Søster med en Længsel lig den, hvormed man higer fra Stadens Tummel ud i den stille, yndige Natur.

Hun dansede mig et Par Gange forbi, men syntes næppe at bemærke mig. Hendes stille Alvor stak fordelagtig af mod Stellas Livlighed og spillende Glæde.

Ved Bordet fik jeg Sæde mellem begge Søstre; men jeg delte

mig ikke imellem dem; thi jeg skal ikke nægte, at jeg tilhørte den yngste ene og alene.

Jeg henryktes lige saa meget af hendes Aands Dannelse som af hendes Hjertes dybe Følelse, der stod i samme Modsætning til hint, den sekstenaarige Stellas barnagtige Føleri, som Madame Stael-Holsteins Romaner til Madame Genlis.

Engang imellem maatte jeg jo alligevel henvende mig til min anden Naboerske, som — endskønt hun blev levende underholdt af sine Genboer, to unge Officerer — var meget opmærksom paa, hvad der taltes mellem Søsteren og mig. Ja mod Slutningen af Maaltidet undslap hende endog nogle Ytringer, der smagte lidt af Skinsyge; men jeg udledte dem snarere fra saaret Forfængelighed end fra Recidiver af gammel Svaghed.

Jeg havde kun halvt Ret.

Ved mit Besøg den næste Dag modtog jeg straks de tydeligste Beviser paa ualmindelig Ømhed. Den galante Dame indledte paa det allerfineste, hvad vi dannede Mennesker kalder Intrige — Eventyr — Roman.

Og for at bortrydde den eneste tænkelige Hindring i sammes Gang — thi den tolerante Gemal var herved en ganske uinteresseret Tilskuer — stræbte hun af al Magt at drage mig bort fra Søsteren, ja til den Ende at stille hende i et latterligt Lys, som en stakkels enfoldig og udannet Landsbytosse.

Men her forfejlede hun ganske sin Vej; thi just denne hendes spydige Stiklen og overmodige Spot hævede Galathea — lad mig kalde hende saaledes — desto højere i mine Øjne.

Galathea — den blide, men sædelige, den beskedne, men selvfølende, den yndige, men ydmyge Galathea — drog mig til sig med uimodstaaelig Vælde; og ak! — drog sig selv tilbage fra mig alt længere og længere, alt jo nærmere Søsteren kom mig Dag for Dag.

Den enes Tiltrækken, den andens Frastøden kunde have bragt mig til Fortvivlelse, dersom ikke det Haab, at jeg ej var den skønne Galathea ligegyldig, havde styrket mig. Men mange svage, dog for en Elsker umiskendelige, Tegn paa en undertrykt Tilbøjelighed undgik ikke mit spejdende Øje.

Da de fleste vistnok kender disse eller i alt Fald kan finde dem tydelig beskrevne i enhver Roman, vil jeg ikke opholde mig ved den søde Piges uvilkaarlige Sukken, pludselige Farveskiften og stjaalne Øjekast. Jeg vil gaa lige til Katastrofen af denne min meget alvorlige Roman.

For at løse den eneste Knude i samme — Stellas ubesva-

rede Godhed for mig — besluttede jeg at gaa rask, ligefrem og oprigtig til Værks.

En Dag, da det fineste Koketteris spildte Kunster havde gjort hende ganske mismodig, greb jeg hendes Haand og sagde: „Jeg elsker Deres Søster — jeg beder Dem om at bejle for mig."

Hun blegnede, sank sammen; hendes Barm gik op og ned, Taarer traadte i hendes Øjne. Men pludselig trykkede hun dem tilbage og rejste sig med Fatning. Hendes Ansigt fik atter naturlig Farve og Liv.

Det var mig tydeligt, at et nyt Haab var oprundet i hendes Hjerte: enten at den bly og sky Galathea, hvem hun spottevis kaldte Sigrid, vilde give mig Kurven; eller, i modsat Fald, at denne vor Roman kun skulde være et *Intermezzo* i hendes egen.

Nok er det: hun svarede med Mildhed og, som hun sædvanlig plejede, spøgende: „En kæk Ridder bejler selv! kan De ikke bøje den strenge Sigrids Hu, hvad skulde da jeg vel udrette?"

Bifaldende bøjede jeg mig, kyssede hendes Haand og ilede ind i Sideværelset til Galathea, hvor hun sad beskæftiget med en Tegning.

„Frøken!" begyndte jeg, „jeg elsker Dem — jeg elsker Dem inderligt og oprigtigt — dersom Deres Hjerte er frit —"

Her hævede hun sig langsomt, rystede Lokkerne tilbage fra det dejlige Ansigt, stirrede et Sekund stift paa mig, bøjede sig atter ned over sit Arbejde, gjorde et Par Strøg med Penselen og sagde: „Herinde i Stuen kan man vistnok høre, hvad De siger, Hr. Kammerjunker!"

„Hele Verden maa høre det," svarede jeg med forstærket Stemme, „gode, ædle Galathea! gør mig ikke Uret, gør ikke noget Menneske Uret! Hvad De end tænker om mig — jeg tilhører Dem alene med Liv og Sjæl. Tro mig! jeg taler uden Skrømt — dette Øjeblik er os begge alt for vigtigt — dersom jeg ikke haabede at have en Stemme for mig i Deres Hjerte, da vilde jeg ingenlunde bede om Deres Haand."

Hun bukkede sig end dybere ned; men jeg hørte dog tvende Taarer falde paa Maleriet.

„Galathea!" vedblev jeg, „hos Dem er alt Sandhed — døm ikke andre efter Skinnet! og betænk, at De har en ærlig Mands Skæbne i Deres Haand!"

Her opløftede hun atter sit Ansigt — det var blegt og fuldt af højtideligt Alvor.

Med fast, men dæmpet Stemme sagde hun: „Om otte Dage skal jeg svare Dem."

Jeg traadte, ærbødig bukkende mig, tilbage og gik. Grevindens Værelse, som jeg maatte igennem, var tomt; jeg forlod Huset.

De otte Dage — den anden Evighed, som jeg allerede i mit ni og tyvende Aar havde oplevet — forløb omsider.

Galathea svarede — saaledes som jeg haabede. Om hun eller jeg har overilet os, det vil vise sig i de to følgende Perioder.

Nok er det: vor Roman blev Stella for lang — blev til en hel Historie. Et halvt Aar efter vort Bryllup drog hun med sin Hr. Gemal til København, til et større og gunstigere Terræn for Romaner, Intriger og Eventyr.

TREDIE PERIODE.

Jeg var seks og fyrretyve Aar.

Dugen var taget bort fra Aftensbordet, og den sædvanlige Forelæsning skulde tage sin Begyndelse. Min Familie havde lejret sig omkring mig og ventede paa, hvad jeg nu vilde opvarte med. (Thi jeg læste altid selv, eftersom ingen af Børnene kunde gøre min Kone det tilpas.)

Jeg havde opslaaet — jeg veed ikke mere hvilken fornøjelig Bog. NB. de ret fornøjelige Bøger er altid nyttige; og tilmed maa Sjælen lige saa lidt som Maven til Aften belæsses med svære Sager.

Nu vel: Lysene var skudt hen til mig, Bogen opløftet, da Tjeneren traadte ind med Aviser og Breve. Jeg vilde have lagt dem til Side, hvis ikke min Kone havde gjort mig opmærksom paa et af Seglene, hvori hun genkendte sin Svogers, Grev Rosenstjernes Vaaben.

Vi havde ikke hørt fra Grevens i langsommelige Tider, kunde derfor slutte os til, at noget særdeles vigtigt maatte have foranlediget nærværende Skrivelse; thi besluttede vi straks at aabne samme.

Brevet var fra min Svigerinde og indeholdt en Indbydelse til at besøge dem og gøre Følgeskab til den forestaaende Kroningshøjtid. Sammes Herlighed var udmalet saa tillokkende, at min Forelæsning derover rent glemtes, og vi for det øvrige af Aftenen fik Stof nok til Samtale.

At denne vandt i Liv og Interesse ved min Erklæring: at ingen skulde blive hjemme — det kan man lettelig indse.

De Glæder, vi slet ikke har ventet, som overrasker os ganske uformodede, er langt heftigere, sødere og mere ublandede end de, paa hvilke vi har haft Tid at forberede os; thi i hint Tilfælde kan den nyfigne, selvkloge Fantasi ikke gøre sine næsvise Forudspring og ved at fremstille os Tingene anderledes, end de vil komme, forplumre os Nydelsen.

Man gotte sig brav længe i Forvejen til et Besøg, til en Rejse eller til hvilken som helst anden Forlystelse! ikke skal man da saa let forsluge sig, naar Nydelsens Time slaar og man finder de hedt attraaede Glæder helt anderledes, og en god Del koldere, end man havde ventet. Den, som tidt og længe forud gaar og smager Maden tilpas, nyder mindst, naar den kommer paa Bordet. — Rigtigheden af anførte Bemærkning — som iøvrigt slet ikke er ny — fik vi alle stadfæstet ved mer end een ubehagelig Erfaring.

Den, der tabte mindst i sine Forventninger, var min med al sin Ømhed alvorlige og sindige Hustru, for hvem ingen Glæde overgik dem, hun nød i sit eget Hus.

Hun og jeg, vor ældste sekstenaarige Datter Julie og vore tvende yngre Sønner (der tilsammen udgjorde den hele Familie), ankom en Aftenstund til Grev Rosenstjernes Gaard.

Hovedbygningen var stærkt oplyst, og vi formodede ganske rigtig stort Selskab. Thi fik vi det Indfald at staa af i Ladegaarden for at søge et afsides Værelse til Omklædning og saaledes berede vore kære Slægtninge en frydefuld Overraskelse.

Jeg traadte først ind i Konversationsværelset, hvor jeg fandt fem Spillebord fuldt besatte med Herrer og Damer.

Ved det midterste og med Ryggen mod Døren sad Grevinden — jeg kunde sige i overnaturlig Størrelse; thi hendes brede Ryg tog næsten hele Bordet for; hendes nøgne Skuldre syntes at være laante af en Torso; Armene var lige saa kolossale, og et uhyre Hovedtøj med trende „vidthenskyggende" Strudsfjedre fuldendte det gigantiske i Figuren.

Da hun just i dette Øjeblik drejede Ansigtet om til Sidemanden, kendte jeg hende paa Profilen og traadte til for at hilse.

„Jeg beholder," sagde Sidemanden med Øjnene stift hæftede paa sine Kort.

„Nej, jeg beholder," raabte hun, lagde den ene Haand med Kortene paa sin Barm og rakte mig den anden.

„Velkommen, Hr. Svoger! er De alene? Er min Søster ikke med?"

(Hun holdt sig endnu tilbage, virkelig overrasket af denne Modtagelse).

„Men narrer De mig nu denne Gang og la'er mig gaa alene — ser De! Baronen har den Vane —"

Her rejste de medspillende sig, og hun maatte — dog med Kortene i Haanden — følge deres Eksempel.

Hun saa nu min fremtrædende Familie, og med den ene vældige Arm — Kortene stedse i den anden — embrasserede hun min Kone med det Udraab:

„Velkommen, *ma chère!* min Gud! har du været syg? Du ser saa daarlig, saa mager ud!"

Sagen var, at Galathea endnu havde sin ranke, skønne Pigefigur og sit friske, men ganske fedmeløse Ansigt.

Man kunde høre Misundelsen over hendes velbevarede ungdommelige Udseende i den korpulente Stellas Tone.

Nu kom hendes Mand og læspede nogle tørre, ligegyldige Komplimenter. Sløvt, koldt, betydningsløst var hans Aasyn som hans Tale; og af den fordums vævre, nysselige Kavaler — Damernes Yndling — var intet andet tilbage end et mat og vammelt Smil, en Bøjelighed i Ledemodene og en flydende Tunge, der maskinmæssigt opramsede en Del flove Galanterier og forslidte Indfald.

Derefter kom den unge Greve og tilkommende Stamherre — en sød Dukkemand, et Faaremælksansigt, der øjeblikkelig begyndte at gøre Haneben for min Julie.

Og endelig stak den anden Søn, en seks Aars, forkælet, uartig Krabat, sit næsvise Gefjæs midt ind i Gruppen .

Saaledes saa det ud med vor første Modtagelse i det Rosenstjernske Hus; og man vil uden Vanskelighed slutte sig til, at vort Ophold der hverken blev langvarigt eller fornøjeligt. Tre Poster bidrog især til at forkorte det.

For det første opstod snart en meget usøsterlig Spænding imellem Grevinden og min Kone.

Hins forrige Livlighed og Skæmtsomhed, der — mens hun var ung og smuk — gjorde hendes Omgang behagelig for alle af hendes eget Køn og fortryllende for vort, havde nu forvandlet sig til Vrippenhed, Skoselyst og Spidsfindighed. Og dette Hang ytrede sig aldrig mere fremstikkende, end naar hun var i sit Element — ved Spillebordet; thi der blev hun ofte rent utaalelig. Vandt hun, viste hun sig overmodig, tabte hun, blev

hun vranten og hartad ondskabsfuld. Slet spillede hun, men var hun uheldig, hovmestererede hun uophørlig sine Medspillere og holdt ved ethvert Spils Slutning en lang Kommentar over de begangne Fejl. Min Kone spillede bedre, men ugerne og uden mindste Lidenskab, hvorfor ogsaa Aftentimerne blev hende til en pinlig Byrde.

Den anden Aarsag til at paaskynde vor Afrejse var den unge Stamherres Surren om vor Julie.

Vel var hun fornuftig og aandrig nok til at overse ham; men jeg havde set saa mangen fornuftig Pige blive bedaaret af en Nar; thi at g e n n e m s e er noget ganske andet end at o v e r s e; og et sekstenaarigt Pigeøje trænger sjælden længere end til Overfladen, og er denne skøn og glimrende, tager Hjertet lettelig Fornuften til Fange.

Galatheas skarpe Blik gennemskuede først saavel sin Datters vaagnende Tilbøjelighed til Lapsen som dennes og hans Moders Plan til et fordelagtigt Parti og meddelte mig sine ikke ugrundede Bekymringer.

Vi besluttede i et hemmeligt Kabinetsraad at bryde op, saa snart Kroningen — hvorfra jeg nu ikke kunde udeblive — var til Ende.

Men den pinagtigste Besværlighed for os alle var dog den seksaarige næsvise, kaade og ubændige Purk. Han var en Plageaand baade for os og for Forældrene: et sandt Huskors, en Nisse, en Trold, en Unge af en Varulv. Han lod ingen af os med Fred, men spillede os tusinde Streger, den ene værre end den anden.

Vor yngste Søn — af hans Alder og Størrelse — maatte især holde for, og vi turde aldrig slippe ham af Syne. Faderen maatte købe ham fra sig med Penge til Slikkerier, og Moderen var i egentligste Forstand under hans Svøbe; thi han sparede ikke paa korporlig Revselse, naar hun ved Opsætsighed havde paadraget sig hans billige Vrede.

Kun fra Spillebordet maatte han blive borte, thi der forstod Grevinden ingen Spøg. Dog for at forebygge alvorlige Optrin — af hvilke vi var Vidner til et, der kun kunde endes med en ydmyg Afbigt paa Moderens Side — sørgedes for, at Knægten kunde komme i Seng, inden den sædvanlige Aftenandagt begyndte.

Den eneste, der var i Stand til at kuske den lille Despot, var Kammertjeneren, hvem Forældrene stundom maatte kalde til Hjælp; naturligvis dog kun i yderste Nødsfald. Men dette var

endelig ikke saa sært, naar man betænker, at han udøvede et lignende Herredømme over — Grevinden!

Galathea og jeg blev engang hændelsesvis Vidner til hans Impertinence mod hende: et Optrin, der jog Blodet frem i mine Kinder og bort fra min Kones.

„Det er en ubehøvlet Person," sagde Stella, som aldrig tabte Fatningen; „men tro som Guld, og han er Grevens Øjesten!"

Hertil gjorde hun en skæv Mund og trak paa Skuldrene — jeg ligesaa; men jeg ved nok, hvad jeg tænkte.

Omsider forløb da de fire Dage — den tredie Evighed i mit korte Liv — og med befriede Fugles Lethed fløj vi til vort kære Hjem.

Der faldt Galathea om min Hals og vædede min Kind med sine Taarer. Nogle af disse tilhørte den ynkværdige Søster; men de fleste runde vistnok som Takofre til Himmelen for vor rige Velsignelse af huslig Lyksalighed.

FJERDE PERIODE.

Jeg er tresindstyve Aar.

Og skulde jeg altsaa efter Talebrugen g å a n e d a d B a k k e. For saa vidt N e d g a n g stedse er lettere, behageligere end O p g a n g, henegner jeg Talemaaden paa mig selv. Thi endnu fornemmer jeg ingen af Alderdommens jævnligt paaankede Byrder: Sløvhed, Skranten, Knarvorrenhed. Mit Livs Aften — jeg burde hellere kalde den Eftermiddag — tegner til at vorde lang og blid.

Eet kun var i Stand til at drage Skyer over min skønne, klare Efteraarshimmel — ikke Fattigdom; thi mine bedste Rigdomme bestaar ikke i Penge eller Penges Værd; ikke legemlige Sygdomme; thi min Sjæl er frisk og sund; ej engang Tabet af et eller flere af mine Børn eller Børnebørn. Vel vilde saadan Storm medbringe Taage, men ingenlunde uigennemtrængelig; thi snart maatte den smelte for Straalerne af mit Livs Sol — jeg mener min Galathea, min — ja min evigt elskede; hun, der, som Verdens Sol, ligner sig selv baade Morgen og Aften.

Skulde hun dale før jeg: det alene var den Aftensky, som kun en anden Morgen var mægtig at opklare. Hendes Ungdom er forsvunden, men ikke hendes Kærlighed; dens renere, dens himmelske Del træder bestandig klarere frem, ligesom den jor-

diske træder tilbage: og sammes stedse uformindskede, usvækkede Styrke er mig et Tegn paa dens højere Oprindelse, dens evige Natur.

Min Datter Julie er ogsaa lykkelig gift. Hun bor saa nær, at jeg hver Dag kan lade hendes tvende Glutter ride Ranke paa mine Knæ. — Hun ligner sin Moder som en Rose den anden.

Min ældste Søn er allerede traadt i Embede. Han er ellers forlovet med en vakker Pige og drømmer nu sin Faders Ungdomsdrøm; Gud give, den maatte faa samme Opfyldelse! — Min yngste Søn ligner sin Broder som en Gran den anden.

Stakkels Stella ikke rent at forglemme! — Paa en Rejse, jeg nylig efter Embeds Medfør maatte foretage mig, faldt min Vej gennem en lille By, som beboedes af et afsondret Kristen-Samfund.

Allerede i fire Aar havde hun levet her: nemlig siden hendes Mand døde; siden hun maatte forlade sin ældste Søns Hus, med hvis Kone hun ikke kunde forliges; siden hun for den yngste Søn ikke kunde finde noget andet Fristed, hvor han jo rykkede hende daglig for Penge til sine Udsvævelser og betalte hende bagefter Renterne i kaade Drillerier og ondskabsfuld Spot.

Jeg maatte dog aflægge hende et Besøg.

Hun beboede et Par elegant møblerede Værelser i Søsterhuset, men havde anlagt Menighedens særegne Dragt.

Jeg troede at se for mig en Skuespillerinde, der just skulde træde frem i en Kvækerinderolle: Klæderne havde hun, tillige med Miner og Fagter; og i Sektens Terminologi var hun fuldkommen hjemme. Men Aanden! den var endnu den samme som tilforn; kun i en anden Form: i Steden for Turban og vajende Strudsfjedre bedækkede nu en ydmyg Snip det forfængelige Hoved.

Hun stiklede, hun mediserte bestandig — kun ikke med Latter, men med Sukke — ikke med kokettisk figurerende, men med foldede Hænder.

Hun indgød paa een Gang Modbydelighed og Medynk; hvilken Tomhed i Sjælen! hvilket Øde i Hjertet! Hendes sørgelige Alderdom forekom mig som en taaget Efteraarsdag: som en

flad, nøgen, uafseelig Ørken uden Græs og uden Løv, den Vandreren gysende betræder efter at have sagt et evigt Farvel til sine bedre Dages løvrige Lunde og blomstrende Dale.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1828, VIII. B. — Efter Novellen: (Ved Godhed meddelt til B.).

MARIA DE CARMO[1]

„Hvem der?"

„Runde!"

„Hvad for en Runde?"

„Storrunde!"

„Storrunde! Holdt! en Mand frem! Kontrategn!"

„Waterloo!"

„Runde! forbi!"

Vinden peb, Regnen plaskede, medens ovennævnte Samtale holdtes en mørk Decembernat mellem den Officer, som førte Runden, og Skildvagten foran Ballycraggen Vagthus midt i Wicklow-Bjergene.

„Vagt i Gevær!" brølte det fra Sergeant M'Fadgens højlandske Lunge og gentoges øjeblikkelig af Korporal O'Callaghan; og op og ud for alle Soldaterne fra deres Tørveild og Brændevinsflaske. Den Historie, til hvilken de lyttede, blev pludselig afbrudt; og snart stod hele Vagten i Gevær uden for Huset.

Kun stakket varede Officerens Visit, og hurtig indtog Soldaterne igen deres forrige Sæder om Ilden. I en gammel Egelænestol nedlod sig den mandhaftige Sergeant. „Kom nu med Historien, Korporal!" sagde han, og alle Soldaterne stemte i med. O'Callaghan rømmede sig og begyndte, som følger:

„Maria de Carmo, ser I, er et portugisisk Navn, som du, Redmond! og du, Tom Pattherson! nok ved. For I har vistnok ofte set denne hersens lille Pige, om hvem jeg nu vil fortælle. Og hun var saa knøv et Folk, som nogen Sinde har baaret Skørter, den samme Tøs, med hendes ravnsorte Haar og hendes hvide Tænder, der saa ud for al Verden som Tasterne paa et Klaver. Ja! hun slog Sparto til alle Piger, jeg har set baade i Spanien og Portugal — det kan I lide paa. Naa da! Harry Gainer var hendes Kæreste — stakkels Fyr! han var min Kammerat mangen hed Dag. Du kendte ham godt, Sergeant!"

„Jeg har selv hvervet Krabaten," svarede M'Fadgen, „for 10 Aar siden i Waterford; en stovt Soldat var han."

„Naa da!" vedblev O'Callaghan; „Harry og jeg gik med Regimentet fra Cork og til Lissabon i Aaret 1810, og det var i Marts Maaned, for vi tilbragte St. Patricks Dag om Bord. Vi havde en god Overfart og landede et Sted, som de kalder det sorte Hestetorv, i Lissabon efter seks Dages Sejlads paa en smuk, varm Dag — saa varm som hos os i Juli Maaned. Kort at fortælle: vi gik i Baadene og sejlede op ad Tajo til Villafranca. Derfra marcherede Regimentet til Abrantes, hvor vi gjorde Holdt. I denne Stad var det, at Harry først saa Maria de Carmo. — Baade han og jeg blev indkvarteret i hendes Faders Hus, et pænt Slags Landsted af dem, som Portugiserne kalder Qvinta, midt i en tæt Olivenskov paa Siden af det høje Bjerg ved Abrantes. Fra Døren kunde man se ti Mile bort og længere over Tajofladen, som kommer løbende fra — ja Gud ved, hvorfra den kommer. Staden selv var en lille skiden Pyt; men vel befæstet. Gaderne er saa snævre, at man fra Vinduerne kan række hverandre Hænderne. Der er rigtignok et bitte Korn Torv eller Praça — som de kalder det — men det er aldrig værd at tale om. — Rent ud sagt: Abrantes er en Mødding midt i et Paradis.

Her laa vi da saa næsten en Maaned; og hele den Tid gik Harry og skottede efter Maria, og hun — kan jeg tro — efter ham. Jeg mødte dem mangen god Gang, naar de spadserede frem og tilbage i Skoven og næbbedes som et Par Turtelduer. Og to Dage efter vor Ankomst kunde jeg have sagt os, hvad der vilde komme ud af; for naar to kan lide hinanden, saa skal de nok passe at komme sammen.

Stakkels Harry var et godt Skrog, en ærlig Sjæl. Han kom til mig Aftenen før vi marcherede fra Abrantes til Elvas, og saa siger han til mig: „Tom!" siger han, og saa sukkede han, som hans Hjerte skulde revne. „Tom!" siger han: „jeg ved ikke, hvad jeg skal tage mig for med Tøsen. Regimentet marcherer i Morgen, og Gud ved, om jeg nogen Tid mere faar hende at se. Hun vil nok følges med mig uden hendes Forældres Vidende."

„Vil du ta'e hende med?" siger jeg.

„Ta'e hende med?" siger han; „hun er den go'e gamle Mands eneste Barn — det bevare Gud mig fra! Jeg vilde hellere springe ned i Floden der end lokke det stakkels Barn og lægge hendes gamle Fader i Graven."

Aah! jeg vidste godt, førend jeg spurgte ham, at han var en honnet Karl. „Ja, saa faar du la'e hende blive her," siger jeg; „det er bedre; men hvad siger hendes Fader?"

„Aah!" siger han, „den sølle Mand vilde gerne la'e mig faa hende til Kone, naar jeg havde en fast Lejlighed; men se nu er jeg jo Soldat, i Dag her, i Morgen der,"

„Ja saa, Harry!" siger jeg, „er der intet andet for end at gi'e hende et Farvelkys og dermed Adieu!"

Saa gik vi da tilbage til vort Kvarter og fik os en Kande Vin, men skønt Harry drak, saa jeg nok, at det var mere for at slukke Sorgen end Tørsten. Jeg for min Part maa tilstaa, at saadan en Smule Spiritus er en prægtig Ting, naar man er forknyt; og den, som ikke kan tømme sit Glas, er ikke et Skud Krudt værd.

Vi havde netop tømt det sidste, da vor Patroa, den gode Signor Jozé, kom og sagde, at vi skulde spise en Mundfuld Mad med ham, siden det var den sidste Aften; og, skønt jeg ikke forstod meget af hans Sprog, kunde jeg dog mærke paa den gamle Mand, at han mente det alvorligt. Vi havde ikke mere Vin at byde ham, hvortil han smilede og pegede til Dagligstuen nedenunder.

„*La esta bastante*," sagde han, hvilket betyder saa meget som: der er nok nede, mine Venner!

Saa gik vi da ned til Nadveren, som bestod af *galinias boas* eller stegte Kyllinger og Suppe, tillige med ypperlige Oranger, der nylig var plukket i den gamle Mands Have. Maria var ogsaa ved Bordet. Jeg har aldrig haft en gladere Aften. Gud ved, om det samme var Tilfældet med Harry og hans Kæreste; jeg tror, der var en Slags Blanding i deres Sind. Der var ingen af dem, som snakkede ret meget, og Maria saa ud, som om hun havde grædt en god Portion, før hun kom til Bordet. Jeg holdt Samtalen vedlige med Jozé, skønt Harry tidt maatte være Tolk imellem os, for han var meget dygtigere i det Portugisiske, da han altid passiarede med Maria. Der er, min Sandten! ingen bedre Maade at lære et fremmed Sprog paa end at have sig saadan en Smule Allerkæreste.

Signor Jozé fortalte os en grumme Hoben om Franskmændenes Væsen, da de første Gang kom til Abrantes. Og alt det, han frygtede for, var, at de skulde komme der igen — især for Marias Skyld. „De kalder sig selv Kristne," sagde han, „og de Engelske Kættere; men af deres Gerninger skal man bedst bedømme dem. Korsets Tegn alene kan ikke holde Fan-

den borte, for ellers skulde der ikke have været saa mange Legioner af dem herinde med Franskmændene, for de havde Kors nok[2]."

Jozé var en honnet Mand i sin Tænkemaade: for omendskønt han var Katolik og derfor holdt mer af Harry, som havde samme Tro, end af mig, saa var han slet ikke urimelig, men tillod enhver at gaa til Helvede efter sin egen Tro."

„Deri havde Jozé Ret," bemærkede Sergeanten, tog Piben af Munden og puttede den ind igen.

„Som jeg skulde fortælle," vedblev Korporalen, „Klokken eet stod vi fra Bordet, og da vi skulde rykke op Klokken seks, tænkte jeg, at et Par Timers Søvn ingen Skade vilde gøre os. Harry blev oppe: jeg vidste nok, at han hellere gad passiare med Tøsen end gaa til Sengs.

Klokken fire blev vi mønstret paa Torvet — Heste og Æsler og vi allesammen. Vore Tornistre havde den gode Patroa fyldt med alskens gode Ting. — Klokken seks marcherede vi, en hel Hob Portugiser fulgte os; men de saa ud, som de vilde sige: „I vil nok næppe holde Franskmændene borte."

Justement som Jægerkompagniet (ved det stod Harry og jeg) nærmede sig Broen over Tajo, gjorde vi Holdt nogle Minutter, og Harry gav sig til at sludre lidt til Afsked med Maria og hendes Fader, der stod og ventede paa ham ved Broen. Hendes Mantilla skjulte for det meste hendes Gefjæs; men jeg saa dog, at hun flæbede — stakkels Tøs! — „Ret eder," hed det nu, og Harry maatte ind i Geledet. Vi rystede den gamle Patroas Haand, Harry kyssede sin Kæreste, og saa allomarch over Broen.

Men kort at fortælle! vort Regiment blev staaende ved Elvas i tre Maaneder, hvorpaa Franskmændene begyndte at attakere os, og vi trak os tilbage imod Abrantes. Det var dengang, de broutede af, at de vilde jage os ud i Havet; men de gode Monsjeurer tog forbandet fejl.

I al den Tid havde vi slet intet hørt fra Maria, og jeg husker godt, at det var lige mod Aften, da vi igen rykkede ind i Abrantes. Harry og jeg vilde hverken nyde vaadt eller tørt, inden vi havde set, hvorledes det stod sig til Jozés. Der hørte vi nu, at han var død for seks Uger siden, det gamle Skrog! Det gjorde os ret ondt, baade mig og Harry — ja det gjorde. Vi spurgte efter Datteren og hørte, at hun var taget til en Slægtning i den anden Ende af Staden. Vi fandt hende snart, skønt man i Førstningen nægtede hende hjemme. Men en net Knøs, klædt

som en Pysano eller Bondekarl, med en bred, sort Hat og et rødt, uldent Skærf kom farende ud imod os og slog sine Arme om Harrys Hals og kyssede ham af Hjertens Grund. Paa min syndige Sjæl! Det var hende selv; og hun havde saaledes udstafferet sig for at undgaa de franske Soldater, der sparede hverken ung eller gammel — kan jeg tro.

De Folk, Maria boede hos, var ret skikkelige; de holdt af hende, som hun kunde have været deres eget Barn, og vilde endelig beholde os; skønt de allerede havde seks Soldater i Indkvartering. Vi fik et godt Værelse og alt, hvad vi ellers vilde ønske os. Harry og Maria tog Lige af Tiden; men jeg maatte ud paa Bagagevagt.

Næste Morgen før Dag marcherede vi alle ud mod Punhete. Vi hørte til Arrieregarden; og da vi ventede Franskmændenes Avantgarde, lavede vi os til at give dem en stadselig Godmorgen. De var rigtignok i Hælene paa os hele Dagen, og ved Aftenstid fik vort Kompagni en Smule Skærmydsel med dem.

Men jeg glemte at fortælle jer, at om Morgenen, da vi gik ud, var det endnu saa dunkelt og tykt, at jeg næppe kunde se Harry; men jeg hørte, at han snakkede med en Portugiser, som fulgte med.

„Naar forlod du Maria?" siger jeg.

„Tys!" siger han, „hun er her."

„Deri har du gjort ret, min Dreng!" siger jeg; „for disse forbandede franske Kæltringer havde gjort en Ulykke ved hende."

„For Guds Skyld!" siger han igen. „Lad ikke nogen Moders Sjæl faa det mindste herom at vide. Hun kan blive hos os saa længe, indtil jeg kan skaffe hende med til Lissabon til hendes Slægtninge."

Jeg svarede ham intet, men rakte Maria min Haand og siger til hende: „Naa, naa, min Snut! du vil blive lige saa god en Soldat som nogen i den hele Division — kom og faa en Slurk af min Flaske!" — Stakkels Tingest! hun smilede og lod til at være saa overmaade glad; men min Rom vilde hun ikke smage; derimod tog hun en lille Tinflaske frem og satte for Munden — det var ikke andet end Mælk.

Ved det samme Godlav begyndte Taagen at lette, og Solen skød et Par Straaler fra sig for at varme os et Korn; thi Morgenduggen havde været kølig. Varmen og Flasken bragte lidt Liv i Folk, og Snakkeradsen kom i Gang ned ad Gelederne, skønt en Skadron af de Blaamænd var tydelig at se paa deres

Pilleker igennem Træerne paa Bjergryggen bag ved os; men de turde ikke komme ned til os.

Naa da! vi kom til Punhete straks efter Middag; og saa snart vi havde faaet os et godt Stykke Beefsteg og skyllet det ned med en Kande Vin, gik vi over Floden Zezere og slog Lejr paa den anden Side under grønne Telte: det vil sige mellem Valnødtræer, Oliven-, Orange- og Korktræer. — Kan du huske den Nat, Redmond? Kan du, Pattherson?"

„Ja vel kan jeg det," sagde Pattherson; „det var første Gang, jeg saa Maria, skønt jeg tænkte, hun var et Karlfolk."

„Den Nat forglemmer jeg ikke, saa længe jeg lever," vedblev Korporalen. „Harry og Maria og jeg, vi laa under eet Træ, og da alle de andre var faldet i Søvn, gav vi hende vore Dækkener og redte hende en god Seng af dem og Majshalm. Der sov hun da, stakkels Barn! mens Harry og jeg stod ved Ilden og sludrede baade om et og andet, til vi ogsaa faldt i Søvn. Vi havde nogle Vindruer og lidt Brød; det var vor hele Aftensmad.

Da Tøsen faldt hen, fortalte Harry det hele, hvordan det gik til, at hun var fulgt med ham. „Tom!" siger han, „du er den eneste Ven ved Regimentet, som jeg kan lide paa; og dersom jeg falder, saa beder jeg dig, at du vil tage dig af Pigen, som om det var din egen Søster."

„Snak ikke om at falde," siger jeg, „før du er rigtig død. Det var heller ikke godt, du skulde falde uden at tage en Snes franske Kanailler med dig."

„Vel!" siger han; „men ingen ved sin Time, Tom! og derfor — Gud velsigne dig! — gør, som jeg har forlangt!"

Jeg gav ham min Haand, og det var af et oprigtigt Hjerte. Jeg sagde ingen Ting; men han vidste nok, hvad jeg mente.

„Hun har skikkelig Familie i Lissabon," siger han igen; „og her er hendes Adresse: *Rua de Flores, Lisboa.*"

Jeg skrev det op og puttede Papiret i Inderlommen af min Brystdug, hvor jeg ogsaa gemte mit Testamente i Tilfælde af, at jeg skulde kaldes bort, for jeg havde et lille Korn hjemme, som jeg gerne ønskede, min Moder og Søster skulde faa godt af. Og der var stor Raison til at vente sligt, for Franskmændene var i Nakken paa os med en stor Magt.

„Tom!" siger han, „den søde Pige ligger nu der og sover; hun er mig lige saa kær som mit Liv, og endda kærere. Jeg vil sørge for hende, med Guds Hjælp! indtil jeg kan bringe hende til Familien. Nu, da hun er fader- og moderløs, skal jeg

staa hende i Broders Sted. Hun skal ikke være andet for mig end en Søster, til vi naar Lissabon, og saa skal hun være min Kone. Staa mig derfor bi, Tom! og hjælp mig at beskytte hende paa Marchen. I den Dragt, hun nu bærer, vil hun gaa for en Muldriver af vor Division og ikke vække nogen Mistanke hos Folkene. Vi maa sige, at hans Mulæsel er dræbt, og at det er en flink Knøs, som vi har Godhed for — at sige, dersom nogen spørger om hende. Jeg tog hende med mig for det bedste, fordi hun var i Fare for mange slemme Ting og for Resten til Byrde for de Folk, hun var hos, i saadanne Tider som disse. Jeg svor paa det hellige Evangelium, før jeg tog bort fra den gamle, at jeg vilde bringe hende urørt og ufornærmet i alle Maader til Lissabon, og jeg haaber, at jeg skal holde min Ed, Tom! Bryder jeg den, saa gid denne Lue maa skinne paa mit døde Lig!"

„Paa mit med, Harry!" siger jeg, „om jeg ikke holder, hvad jeg har lovet dig!"

Se, saaledes snakkede vi hele Natten, lige til det gryede ad Dag. Vi kunde netop skimte vore Kammerater, hvor de laa og snorkede under Træerne, og Skildvagten, der gik og spankede foran, da jeg hørte nogle Puf fra vor Piketvagt, og straks efter saa jeg dem pille ned af Bakken. En, to, tre var alle Mand paa Benene, og Geværerne fat. „Harry!" — siger jeg — „væk den stakkels Maria!"

„Ja," siger han, „det vil jeg — Gud hjælpe hende!"

Saa vækkede han hende da og fortalte hende, hvad der nu var paa Færde, og bad hende ikke komme ham for nær i Skærmydselen, men blot langt fra holde Øje med ham. Men det var en Kvinde, der havde Mod i Brystet. Hun sprang op og knappede sin Trøje med en Fart og lagde Haanden under sit Hjerte og saa paa ham, ligesom hun vilde sige: hvor du er, der vil jeg ogsaa være.

Det varede ikke længe, inden vi og Grenaderne fik Ordre at dække Tilbagetoget. En Eskadron af de franske Dragoner — dem i de grønne Trøjer og med Messinghjelmene — kom travende op ad Hulvejen, der løb lige tværs ind paa den store Landevej. Vi kom dem saa paa en tre Hundrede Alen nær, inden vi naaede denne, for vi marcherede i Skjul af Krattet; og saa lod vi da brænde løs hen imellem dem. De fik travlt — venstre om og tilbage igen; men en halv Snes Mand glemte de paa Pletten. Men de retirerede alligevel ikke ret langt, før de vendte om igen; thi en Kolonne Infanteri kom dem straks

til Hjælp. I samme Øjeblik kom vore lette Dragoner paa Heste, der saa ud som Elefanter mod de Franskes. Hille min Sandten! hvor de kløede paa dem! Og nu vi andre hen mod Infanteriet. Det var i samme Godlav, at jeg observerede Maria tæt ved os, lidt bleg, men ellers kæk som en Løve.

Vi var nu i fuld Attake med Infanteriet, da der med eet fra højre brød en hel stor Sværm Hestfolk ind paa os. Vi havde netop Tid til at fyre, og saa søgte enhver at redde sig, som han kunde bedst. Harry og jeg og en Snes andre blev afskaaret og maatte give os til Fange, som ikke saa sært var. De havde alligevel ikke stor Profit af den Manøvre, for vi saa snart, hvorledes vore Dragoner kørte dem tilbage den Vej, de var kommet. Og var ikke deres Infanteri nu kommet dem til Undsætning, havde vore Folk vistnok taget os igen fra dem.

Jeg glemte rent mig selv, da jeg kastede mine Øjne til Harry, for han saa ud som en gal Mand — jeg vidste nok hvorfor; det var Maria, han savnede. Han prøvede paa at løbe tilbage, men det havde nær kostet ham Livet — „Herom igen!" hed det.

Paa vor Vej til Abrantes mødte vi et fransk Regiment efter det andet, baade Fodfolk og Hestfolk, og de var alle sammen i prægtigt Humør og grinte ad os og raabte til os: „God dam, Krebs!" (De kaldte os Krebs, fordi vi havde rød Uniform). — Harry lukkede ikke sin Mund op det hele Stykke Vej; og jeg sa'e heller ikke meget.

Saa snart vi var kommet til Abrantes og der stillet til Skue, kom en af de franske Generaler — en bitte Svend Tomling, ikke større end Sergeantens Pibe — hen til mig. Han kunde bryde lidt paa det Engelske, og saa siger han til mig: „Du Engelsman? eh?"

„Ja vel er jeg det!" siger jeg.

„Fra vat Part?" siger han.

„Fra et Sted, de kalder Bellinamore, i Grevskabet Leitrim."

„Er den i Jerlang?" siger han.

„Saamænd er den det," siger jeg.

„*Ah bon!*" siger han: „Du værre de Katolik, de Sklave von Engellant?"

„Nej, Monsieur!" siger jeg, „jeg er katolsk; men ikke Slave af Engelland. Der er rigtignok lidt Forskel paa vor Religion; men ellers er vi alle sammen af een Kaliber."

„Vel, min Ær!" siger han; „du vær Katolik, og Fransmand vær Katolik. Du mej gier Kundskap om den Armee af den Engelsman, og vi dej gør en Sergeant i den fransk Gard og

dej gier mekket Darschang. Saa du slaar dej mot di Kætter di Engelsman."

„Mange Tak, Monsieur General!" siger jeg; „men De faar at undskylde mig, om De behager. Engelskmand og Irlænder er eet, naar de er ude af Landet. Vi kan kævles et bitte Korn hjemme, saadan for at vi kan holde os varme; men De tager fejl af os, naar De tænker, vi vil fægte mod vor Konge og vort Fædreland."

„Kom, Folkens!" siger jeg til mine Kammerater, „dersom der er nogen af jer forlegen for Penge og Forfremmelser, saa er det nu Tid. I har ikke andet at gøre end at fægte mod jeres gamle Konge, mod jeres gamle Fødeland og mod jeres gamle Regiment. Hvem der har Lyst dertil, kan blot lukke sin Mund op." Men ikke en Kæft lukkede sin Mund op. „Godt" — siger jeg — „jeg ser nok, hvordan det er fat: ingen af jer vil tage mod Generalens Tilbud. Tag saa jeres Chakoter af, og tre Gange Hurra for gammel England, Skotland og Irland — Hurra!" — I har aldrig hørt saadant et Vræl, som de Karle gav fra sig; det var, ligesom naar en Mine springer.

Generalen grinte, vendte sig om til sine Officerer og sagde paa Fransk (han tænkte ikke, at jeg forstod det): „*En vérité! ce sont des braves gens; si toute l'armée britannique est comme cet échantillon-ci, tant pis pour nous autres!*" og dermed galoperede han væk. Meningen heraf, ser I, var den, at han syntes, vi var flinke Karle; og at Franskmændene vilde times en lille Ulykke, om alle de andre var som vi."

„Det var kønt sagt af Generalen," anmærkede M'Fadgen; og hele Vagten var af Sergeantens Mening.

„Som jeg videre skal fortælle," vedblev O'Callaghan, „vi stod da der paa Torvet; og Franskmændene spankulerede omkring os. Saa siger jeg til Harry Gainer: „Dersom den sølle Maria var nu her, „vilde det gaa hende ilde imellem alle disse Springfyre."

Harry rystede paa Hovedet og sagde: „Aa, Tom! Gud ved, om hun har det bedre, hvor hun er!"

I det selv samme Øjeblik kom en Muldriver frem og skreg imellem alle de andre, baade Franske og Portugiser: „*Viva os Fransesos!*" og han havde en trefarvet Kokarde paa Hatten. Men det var ingen anden end Maria selv lyslevende. Saa snart hun mærkede, at vi saa hen til hende, lagde hun Fingeren paa Munden. Det er et portugisisk Tegn, hvoraf vi nok vidste Betydningen. Harrys Ansigt blev saa blankt som en ny Toskilling;

han vidste knap, hvad for en Fod han vilde staa paa. ,,Stille, min Bro'er!" — siger jeg — ,,og husk paa, hvor vi er!" — Justement i det samme fik vi Ordre at pikke af hen til en Kirke, hvor vi skulde logere om Natten. Der fik vi lidt Brød og en Drik godt Vand til, som vi skulde have at gøre os til Gode med om Aftenen. Som vi gik ind ad Kirkedøren, drev Maria tæt forbi os og hviskede: ,,*Non dorme vos merce esta note, Anriqve! par amor de dios!*" og dermed hoppede hun hen imellem de andre."

,,Paa Engelsk," sagde M'Fadgen, ,,vil det sige saa meget som: hold dig vaagen i Nat, Harry! om du vil vel fare."

,,Rigtig, Sergeant!" — raabte Korporalen — ,,du forstaar Portugisken." Men Sergeanten tog et Drag af Piben og lukkede saa igen sine Øjne.

,,Naa, vi kom da rigtig ind i Kirken" — blev O'Callaghan ved — ,,men den saa ligere ud efter en Stald; for der havde staaet franske Dragonheste derinde Natten før. Det Halm og Hø, de havde levnet, var alt, hvad vi havde at ligge paa, og det stank som en Ulykke. Alter og Prækestol og hele Kleresien havde de brændt op. ,,Harry!" — siger jeg — ,,hun har noget i Sinde."

,,Ja," siger han, ,,hun vil hjælpe os ud, om hun kan; men jeg er bange, det gaar hende galt af, Tom! disse forhærdede Franskmænd kan skyde eller hænge hende, dersom de fornemmer det mindste."

Vi snakkede endnu en Smule saa stille mellem os selv; og endelig blev vi enige om, at vi vilde skiftes til at vaage.

Vi satte os nu ned, alle vi Tyve, og fortærede vor tørre Aftensmad og sludrede lidt; og derpaa faldt vi i Søvn, den ene efter den anden; men Harry og jeg, vi holdt os vaagen. Men da det blev henimod Midnat, kom Ole Lukøje; og saa blev vi enige om, at jeg skulde sove de første to Timer og han holde Vagt. Da de var forbi, skulde han sove; men det havde ingen Art, for han rejste sig hvert Øjeblik og spurgte mig baade om dit og dat.

Det varede heller ikke længe, inden vi fornam, at Vinduet oven over os gik op saa sagte; og straks efter kunde vi skimte Hoved og Overkrop af en Person — det er vist hende — hviskede jeg til ham — og i det samme hørte vi, at hun gav et lille Knyst. Vore Kammerater sov alle sammen haardt og snorkede, for de var trætte.

,,Her er Stigen," hvisker hun paa Portugisisk — den var

af Reb, som I nok kan vide — „kom nu herop! og gør ingen Alarm."

Vel nok! vi kom op i Vinduet; og der sad vi alle tre. Men nu trak vi Stigen til os, lod den gaa ned paa Udsiden, og snart stod vi paa Gaden. I samme Øjeblik raabte Skildvagten for Kirkedøren hans: „*Qui va là!*" Nu er det forbi med os, tænkte jeg. Maria trykkede sig ind til os og skælvede som et Espeløv. Ingen af os rørte for Resten et Lem. „*Qui va là!*" brølte han igen langt stærkere; men vi holdt vor Aande og krøb tættere sammen. Vi vidste ikke, enten vi skulde svare og lade os tage, eller tie stille og lade os skyde. Endelig raabte han an den tredie Gang, og nu svarede en Franskmand, idet han passerede ham forbi; det var sagtens en Officer, der drev omkring for at efterse Vagterne. Det var en Lettelse for os, som I nok kan begribe.

Lidt efter sagde Maria til os, at vi skulde følge ganske nær og sagte efter hende og tage Stigen med os. Som vi saadan gik op ad en Gade og ned ad en anden, kom vi til en dyb Grøft, og der smed vi Rebstigen. Vinden peb og susede, og det var ingen Skade til for os. Nu kom vi da gennem Hullet paa en Mur og ind i en Vingaard. Vi krøb hen under Rankerne, til vi kom uden for et Hus, hvor vi standsede lidt for at drage vor Aande.

Der siger Maria til Harry: „*Men, Anriqve! Men Coraçao!*" Men det er ikke værdt at fortælle det paa Portugisisk. „Munter, min Skat!" siger hun, „nu er vi ved Bagsiden af Sennor Louiz de Alfondegas Hus (det var den Slægtning, hun boede hos), og her maa vi bie til Dag."

„Er der Franskmænd derinde eller ikke?" siger Harry.

„Nej," siger Maria, „ingen uden en syg Oberst og hans Tjener; men begge sover nu ovenpaa. Stakkels Louiz og hans Kone er flygtede, og der er ingen anden tilbage end den gamle Emanuel — (det var et Slags Vingaardsmand, som havde været over 60 Aar i Familien). — Jeg vil gaa til Vinduet og se, om alting er rigtigt. Det var Emanuel, som skaffede mig Stigen og nu venter efter os. Bi her, til jeg kommer igen!"

Kort derpaa kom hun tilbage og førte os ind i Køkkenet, hvor Emanuel tog imod os.

Vi slog Ild, men ganske sagte, og tændte Lys. Maria tog ud af en Krog to Bondeklædninger, vi skulde tage paa for i dem at slippe ind i den engelske Lejr. Næppe havde vi iført os dem, før vi hørte en Lyd paa Trappen, som om en var gledet

ud med Foden. Tys! — siger jeg — der er en, som rører sig, Harry! — Vi tav saa stille som en Mus, og den gamle Mand blæste Lyset ud. Nu hørte vi virkelig en gaa ned ad Trappen; og da der var en Fjæl ude i Skillerummet, stak jeg Hovedet hen til Aabningen; men det var for mørkt til at se noget. Nu var Personen nede ad Trappen og ved Gadedøren. Maria skælvede; men vi nappede hende, for at hun skulde holde sig rolig. Skodden for Gadedøren blev sagtelig skudt fra, og vi kunde skimte ved et Glimt af Gadelygten, at en fransk Soldat i Uniform blev lukket ind af en halvt afklædt Person,, nemlig Oberstens Tjener. Døren lukkede de efter sig, men skød ikke Slaaen for. Død og Verden — tænker jeg — nu er vi kaput.

Vi lyttede og hørte, at den ene af Gavtyvene sagde paa Fransk til den anden: ,,Han sover haardt, men du maa skynde dig, ellers kan han vaagne; Pengene ligger paa Bordet." Og saa gik de begge to op ad Trappen.

,,Harry!" siger jeg — ,,de vil plyndre Obersten, det maa du tro."

Og da jeg havde forklaret Maria, hvad de havde talt paa Fransk, hvisker hun: ,,De vil slaa Obersten ihjel."

,,*Certamente!*" siger den gamle Emanuel.

Knap var Ordet ude af hans Mund, før vi hørte et hæsligt Vræl.

,,Det er Obersten!" siger den gamle Mand.

Harry og jeg sprang ud, og han efter os. Harry kom først op ad Trappen, og saa løb vi begge to ind i Kammeret efter Lyset. En af Gavtyvene skød en Pistol af efter ham; men Kuglen strejfede kun hans Skulder. Obersten laa og sprættede under den anden Kanaille. Harry sprang ind i Sengen til ham, og jeg løb efter den, som havde affyret Pistolen. Han rendte Emanuel over Ende og ned i Køkkenet — jeg efter ham. Det var en stærken Satan; jeg er heller ikke saa vaag, men I kan tro, jeg havde min haarde Nød med ham. Jeg havde godt Hold paa ham; men han snoede sig dog fra mig: Brystpladen paa hans Bandeler, som jeg havde fat i, gik af, og han løb. Jeg smed Pladen og strøg efter ham; men Knægten naaede dog Gaden og slap fra mig.

Saa løb jeg straks op ad Trappen og ind i Kammeret, hvor Harry stod og havde Morderen i Struben. Den gamle Emanuel lettede ved Obersten, der stønnede, men ikke var i Stand til at føre et eneste Ord frem. Han blødte stærkt af et dybt Saar i Siden, og en blodig Kniv laa paa Gulvet ved Siden af Sengen.

I dette Øjeblik hørte vi Folk løbe op ad Trapperne, og ind i Kammeret kom anstigende en Korporal og seks Mand. Den Blodhund, som havde stukket Obersten, fik aldrig saa snart Øje paa dem, før han faldt paa Knæ og takkede Gud for sin Redning. Derpaa sprang han op og skreg til Korporalen, at han skulde gribe hans Herres Mordere. De greb os ogsaa rigtigen alle tre. Vi vilde vel beskrive dem Sagen, saaledes som den forholdt sig; men det hjalp intet. Jeg svor og bandte baade paa Fransk og Engelsk, at vi var uskyldige, og at Tjeneren var Oberstens Morder, og at de skulde spørge ham selv ad — Pyt! da de talte til Obersten, var han saa død som en Sild. — Godt nok! Harry og Emanuel og jeg blev da ført bort som Mordere og slængte i Kachotten.

Ingen af os havde Lyst til at le, allermindst Harry; thi han vidste slet ikke, hvad der var blevet af hans Kæreste.

Saa snart det blev Dag, stimlede Officererne ind til os for at se de to Engelskmænd, der var brudt ud af Prisongen og havde dræbt en Oberst; men den bitte General, som vilde have hvervet os Dagen i Forvejen, han var slem ved os. „Wat!" sagde han, „I være di ærlik Soldah, som ik vil forraat sit Fætterland ok nu slaa ihjel syk Folk." Det kraperede os.

En Time efter blev Krigsretten sat — stakket Dans er snart sprungen — Morderen selv traadte op som første Vidne imod os, og Vagten, som tog os til Fange, forklarede ogsaa, at de havde set os i Begreb med at myrde Tjeneren. Vi fik alligevel Lov til at forsvare os, og det gjorde vi, saa godt vi kunde; men hvad kunde det nytte? alt Skinnet var jo imod os. Jeg fortalte, hvorledes det hele var tilgaaet fra først til sidst; men om Maria snakkede vi ikke et Ord for ikke ogsaa at føre hende med i Suppedasen. — De spurgte mig, om jeg kunde kende den Soldat, som jeg sagde, at jeg havde tumlet mig med i Køkkenet? „En god Dag kan jeg" — svarede jeg — „det er kun Katten, der kan se i Mørke."

Naa da! Dommen faldt hverken værre eller bedre, end at vi skulde hænges alle tre. Og saa førte de os hen uden for Huset, hvor Mudderen havde været; og der stod allerede Galgen fiks og færdig nok saa net, og Profossen nedenunder — det saa godt ud. Jeg befalede min Sjæl Gud i Vold; Harry ligesaa; men jeg kunde høre, at han ogsaa mumlede noget om Maria. Den gamle Mand læste en Bøn efter den anden.

I det samme Godlag kom Maria farende og bad den kommanderende Officer, at hun maatte tage Afsked med Harry. Det

fik hun Lov til, for de tænkte, det kunde være en god Ven af hende — hun var endnu i Karleklæder. Da skulde I have set, hvordan hun skabede sig til: saa fløj hun om hans Hals, og saa om hans Knæer — ja, det var et elendigt Syn! Selv den gamle Emanuel glemte at bede, og jeg ønskede bare, at den Kommerce snart maatte være forbi.

Justement som Profossen tog Rebet i Haanden og vilde til at begynde, kom det over mig som en Nysen, at der endnu var en Krog tilbage at hænge vore Hatte paa.

„Stop! stop! for Guds Skyld!" raabte jeg, „jeg skal bevise, at vi er uskyldige. Hr. Officer! Hr. Officer! lad Bøddelen bie et bitte Korn endnu!"

Alt det raabte jeg paa Fransk; og straks red Officeren hen til mig.

„Monsieur!" siger jeg til ham, „vil De ikke gøre os den Tjeneste at gaa selv ind i Køkkenet der og se, om der ikke ligger en Brystplade paa Gulvet! Jeg kommer i Tanker om, at jeg rev den af den Soldat, jeg brødes med; men desto værre lod jeg den falde fra mig."

Officeren — Gud velsigne ham, for Franskmand han var! — han blev saa glad, som om en havde givet ham ti Rigsdaler; og det gjorde de alle sammen, kan jeg tro. Maria især — hun var færdig til at springe oven over Galgen, hun fløj hen til mig og om min Hals og slikkede mig baade paa Haand og Mund for al Verden, ligesom jeg kunde have været hendes Kæreste.

„Ja, ja! bi lidt!" sagde jeg, „det er endnu for tidligt at skræppe af Gevinsten; lad os se først, om han finder Pladen." Men i det samme kom han med den og befalede straks, at vore Hænder skulde løses. Alle Mennesker raabte og støjede af bare Glæde, og vi tre Syndere faldt paa vore Knæ og takkede Gud. Men der var endda langt frem.

Saa blev vi da ført ind i Kommandantens eget Hus. Det var justement den bitte General.

„*Bien!*" siger han, „den Plade viser Regimentets Nummer; men Karlens?"

„Behag at vende den om," siger Officeren, „der vil De se hans Navn kradset med en spids Kniv."

Ja vel stod det der, og straks blev Krabaten hentet tillige med hans Tornister. —

„Se paa hans Hals," siger jeg, „om den ikke bærer Mærke

af mine irlandske Fingre?" Jo rigtig! den var baade brun og blaa.

Generalen slog et Par Glugger op paa ham, saa det var forfærdeligt: „Monsieur!" siger han, „hvor er Dereses Brystplade?"

Knægten skudrede.

„Den er paa min Bandeler," sagde han.

Bandeleren kom frem — der var ingen Brystplade — Sveden sprak ud af hans Pande.

„Led i hans Tornister!" siger Generalen.

Godt! der trak de frem en Pung fuld af Penge, et Guldur og et snuttens lille Billede af en fornem Dame — Oberstens naadige Frue. Nu var hundrede og eet ude, kunde han ikke længer nægte.

Generalen stod op og gav os Haanden; og alle Officererne kom og gratulerede os. Maria tilstod nu, at hun var en lille Pige, og hvordan hun havde baaret sig ad for at redde os ud af Kirken. — Begge Kanaillerne blev hængt i vor Galge.

Kort at fortælle: Vi blev givet fri og sendt over til vore Landsmænd, og straks efter blev Harry og Maria Mand og Kone."

Her endte Korporalen og tændte sin Pibe. „Hvad blev der siden af Harry og Maria?" spurgte somme af Soldaterne.

„Saamænd!" svarede han; „Maria fik to Sønner, og de gaar nu i Hertugen af Yorks Skole. Hun døde i den tredie Barselseng, og han faldt straks efter ved Siden af mig i Slaget ved Toulouse."

Nu gik Gefrejderen ud med Afløsningen, og Sergeanten tog Piben af Munden og satte sig til at sove.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1828, VIII. B. — Efter Overskriften: (Udaf *the english fire side upon the banks of the Rhine* for 1829).

[2] Æreslegionens. (Bs. Note.)

FALDDØREN[1]

Slottet Glencarthy i en Dal af samme Navn har en lønlig, skummel; ja ret røveragtig Beliggenhed — for saa vidt, maa jeg dog bemærke, der endnu er saa meget tilovers af samme, at det ikke kan kaldes en Ruin. Thi allerede for nogle og firsindstyve Aar siden, i hvilket Tidspunkt nærværende Begivenhed falder, var ej engang Halvparten beboet, Resten overladt til Tidens langsomme, men sikre Ødelæggelser. —

Glencarthy — eller Carthydalen — er at ligne ved en uhyre Grøft eller Grav, der skranner i en Strækning af en halv Mil nedad mod det atlantiske Hav, hvor den aabner en snæver Udsigt til det mørkblaa Ocean.

De stejle, indskaarne og bølgeformige Bakker paa begge Siderne er bedækkede med en Lyngskorpe, over hvilken kun hist og her en enkelt Bregne vugger sig hvislende i Vinden. Ingen Kilde, langt mindre en Bæk, ingen Buske, langt mindre et Træ opliver Hulens ensformige, sørgelige Udseende.

Øverst oppe i samme, dog helt i Skjul og Læ af Bakkerne, ligger eller laa Slottet, der bestod af en dobbelt, sammenbygget Firkant, omgivet af tørre Grave og en tolv Fod høj grundmuret Fod. Bagtil, op mod Landet, havde engang været en Have, hvis eneste Levninger nu var en med Tjørne og Brombær bevokset Grøftevold og nogle faa hist og her adspredte gamle Eske- og Espe-Træer. Den Fløj, som vendte herud, og som laa i Læ for de skarpe Østenvinde, der strøg fra Havet op igennem Dalen med sammentrængte og derved fordoblede Kræfter, var den eneste, som siden 1718 havde været beboet. De andre tre Udfløje samt Tværbygningen, der i sin Tid var indrettet til Kapel og Begravelse, afgav uforstyrrede Opholdssteder for Ugler, Rotter og — efter den almindelige Mening — for natlige Aander. Hele Borgen var, efter gammeldags Maade, af eet Stokværk

foruden Kælderetagen, med høje, smalle Buevinduer, flankeret af fire højtfremragende Hjørnetaarne.

Hele dette gamle Herresæde havde den oprindelige mørkrøde Teglstensfarve og kun til lidet frydelig Afveksling nogle enkelte Rankevækster, der snoede sig op ad Murene, og Græs og Ukrudt i de dybe Vindueskarme, hvis Jernstænger var forrustede, Blysprøjsene forvitrede, og de fleste Smaaruder halvt og helt indslagne af mange Aars Storme.

Fergus Maccarthy var det sidste Skud af en ældgammel, højtberømt Heltestamme. Hans Fader Robert Maccarthy var dybt indviklet i den uheldige Sammensværgelse til Stuartternes Fordel, der endtes i Aaret 1718 med dette Partis Adsplittelse.

Robert, som nylig var blevet Enkemand, flygtede med sin tolvaarige eneste Søn Fergus og sin eneste Datter Lucy til Frankrig, hvor han tog Krigstjeneste.

For Sønnen valgte han samme Bane og anbragte ham i et militært Institut; Datteren blev opdraget i et Kloster.

1740 døde den gamle landflygtige Herre. Fergus tog nu sin Afsked som Kaptajn, hentede Lucy, der var ti Aar yngre end han, ud af Klosteret og drog tilbage til Skotland til sine Fædres forladte Borg.

Under Familiens Udlændighed var dennes tilliggende Ejendomme sekvestreret og kommet i fremmed Værge; selv ansaas den i Betragtning af den Forfaldenhed og de store Bekostninger, dens Istandsættelse vilde udfordre, ej engang for værd at eje og overlodes derfor til en gammel tilbagebleven Stewart eller Forvalter, som afskedigede det meste Tyende og underholdt med Nød og næppe sig selv og de faa øvrige af Gaardens ringe Jorder og forhutlede Skove.

Med sorgblandet Glæde modtog den graahærdede Davison sit unge hjemvendende Herskab paa det hartad øde og tomme Slot og forlod snart efter det lidet, hvorover han med saadan Troskab havde vaaget, for at gaa over i en bedre og herligere Tjeneste. En Skytte, en Tjener — der ogsaa fungerede som Kusk og Rideknægt — og tvende Piger, alle tilsammen gamle Inventarier paa Gaarden, udgjorde hele dens Tyende. —

Fergus fordrev Tiden saa som saa med Læsning og Jagt i de vilde Skovbakker og udyrkede Højlandsmoser, hvorfra han og Skytten forsynede baade Herskabets og Domestikernes Bord med Raadyr, Urhøns og andet Vildt, som udgjorde Slotsbeboernes halve Næring. En Aa paa Grænsen forsynede dem til Afveksling med Foreller og flere Slags Fisk.

Det faldt snart Kaptajnen paa Sinde, at Søsteren, opdragen blandt Nonner, manglede kvindeligt Selskab; thi hendes Smag for Læsning var ringe og udannet, og skønt Husvæsenets Besørgelse gav hende temmelig at bestille, og hun dertil var af et stille, nøjsomt Sind og indskrænkede Begreber, følte hun dog et Savn, som Broderen troede at burde udfylde.

Maria Berthie, en fjernbeslægtet, fattig Pige, fader- og moderløs, opholdt sig just i en saare afhængig og nedtrykkende Stilling paa et Naboslot, med hvis rige, stolte og lykkelige Ejer saavel Maria som han selv var langt ude besvogrede. Denne stakkels Pige ombyttede gerne sin underordnede Plads med en Selskaberindes hos Lucy Maccarthy. Vel var hun syv Aar yngre, men alligevel langt ældre med Hensyn til Verdenskundskab, Klogskab og Mod; hvilken sidste Egenskab hun især besad i langt højere Grad end de fleste andre af hendes Køn.

Det var dog saa langtfra, at hun gjorde disse Fortrin gældende paa nogen fornærmelig Maade hos den uerfarne, svage og frygtsomme Lucy, at hun meget mere ved en beskeden Anvendelse af samme erhvervede sig de tvende Søskendes Yndest og Agtelse.

Det var vel omtrent to Aar efter disses Hjemkomst til den fædrene Borg, at Marie Berthie blev indlemmet i Familien. To Aar forløb atter uden nogen væsentlig Forandring i Beboernes simple og ensformige Levemaade.

Men nu — sidst i Efteraaret 1744 — blev Kaptajnen, tilforn alvorlig og indesluttet i sig selv, stedse mørkere, tavsere, ja endog ofte tvær og adspredt: han talte mindre, sov mindre, spiste mindre; hans Jagtture blev længere og længere; stundom blev han flere Dage borte, ingen vidste hvor. Naar han var hjemme, sad han ofte hele Timer og stirrede ud af Vinduet, svarede forkert paa Tiltale og for af og til heftig op, som vakt af en svar Drøm.

Søsteren formodede her paa Kvindevis en lønlig Elskov, gik i sine Formodninger videre og gættede paa Maria; ja gækkede hende omsider med disse Gisninger. Alt uden i mindste Maade at harmes ved den Forestilling, at den fattige Selskabssøster kunde vorde Kone og Herskerinde i Huset — saa vant var hun allerede til at underkaste sig den hende i Aandsgaver langt overlegne Miss Berthie.

Denne derimod delte ikke Lucys Anskuelser, men troede, at Kaptajnens Tilbøjelighed maatte have hæftet sig til en anden, hende ubekendt Genstand. Dog begyndte hun efterhaanden at

blive uvis og vaklende i sin Mening, naar hun bemærkede, hvorlunde Slotsherren ofte fæstede et langvarigt, stift og forskende Blik paa hende.

Saa smigrende som slig en Opdagelse end kunde have været for den kvindelige Forfængelighed, saa lidet vilde den have behaget Miss Marys Hjerte, i hvilket ikke fandtes mindste Spor af Kærlighed til den ordknappe, mørke, strenge og alt for martialske Krigsmand.

Ikke behageligt overraskedes hun derfor, da denne en Aftenstund, efter at Lucy allerede formedelst en let Forkølelse var gaaet til Sengs og de befandt sig ene to i den vinterlige Dagligstue, saaledes tiltalte hende:

„Miss Berthie!" begyndte han, dog noget forlegen, og med mørke, ustadige Øjekast, „jeg er Dem i mange Henseender højst forpligtet; Deres Kærlighed — jeg kan gerne sige — moderlige Kærlighed for min gode Lucy, Deres kloge og heldbringende Bestyrelse af vort knappe Husvæsen, Deres uforanderlige Sinds Blidhed, hvormed De taaler Søsterens — ja jeg tør vel til Dem nævne Barnet ved sit rette Navn — hendes barnagtige Luner og Broderens Vrantenhed; alt dette — afbryd mig ikke, gode Maria! — alt dette berettiger mig — dog nej — undskylder et Skridt, som er baade dristigt, paatrængende, og — maaske ej heller fri for en temmelig Grad af Egoisme —."

Her holdt han pludselig inde og fæstede sit Blik fast, alvorligt og frittende paa den tiltalte, der nu paa sin Side saa urolig til den ene og til den anden Side.

Hun havde jo efter en saadan Indledning Grund til at vente en Erklæring, om hvis Besvarelse Forstand og Følelse ikke kunde være lige enige.

Dog, det kom ganske anderledes.

„Gode Pige!" vedblev han, „jeg kender Deres Karakterfasthed, Deres Sindighed, Deres Mod; jeg tror end mere, at De fuldt saa vel som nogen Mand er i Stand til at bevare en Hemmelighed; men just derfor tvivler jeg paa, at De skøtter stort om at bære paa en, der er Dem ganske uvedkommende —."

Her aandede hun friere og svarede rolig og bestemt:

„En Hemmelighed, som er af Vigtighed for Dem, Hr. Kaptajn! kan ikke være mig uvedkommende; det vilde være utaknemmeligt af mig, om jeg vilde unddrage mig Deres hædrende Tillid."

„Og om det nu," sagde Maccarthy med et sørgmodigt Smil, „var en farlig Løndom, i hvilken jeg vilde indvie Dem — farlig dog blot for mig, men frygtelig for Dem —"

Han standsede atter.

„Tillad mig," sagde hun hurtigt, „at spørge: er mit Medvidende i denne Løndom aldeles nødvendigt?"

Han betænkte sig et Par Sekunder og svarede derpaa fast og langsomt:

„Ja! — Jeg s k a l have en fortrolig her paa Gaarden; min stakkels Søster er alt for svag og frygtsom; ingen af Tyendet tør jeg tro; ingen fremmed, absolut ingen maa komme her — De, Miss Berthie! er den eneste, og naar De alene vil — naar De tør — —"

„— Endnu eet —" afbrød hun hurtigt, „hvad det end er, naar det kun ikke strider mod Religion, Pligt og Ære; dog —" ligesom gribende sig selv i en Usømmelighed og end mere gjort opmærksom herpaa ved Kaptajnens formørkede Blik og misbilligende Mine — „dog, tilgiv —".

Han lod hende ikke fuldende Undskyldningen og sagde:

„I Morgen Aften ved denne Tid — hvis De bliver fast i Deres ædle, heroiske Beslutning — skal De selv dømme om Sagens baade Vigtighed og Retmæssighed. I dette Mellemrum vil De endnu ret nøje overlægge, om De ogsaa besidder Mod nok til at dele en Løndoms Rædsler, men ikke dens Farer."

Maccarthy havde allerede længe været til Sengs, da Maria endnu stod grublende over denne Samtales dunkle Indhold; og man vil maaske mindre forundres over, at hendes Nattesøvn var afbrudt og urolig, end at hun den følgende Morgen var fuldkommen enig med sig selv om at lade sig indvie i de ukendte, men vistnok saare forfærdelige Mysterier.

Hele Dagen var Maccarthy usynlig: han var ikke paa sit Værelse, ej heller paa Jagt; ingen vidste, hvor han opholdt sig, og endnu mindre, hvad han bestilte. Omsider indfandt han sig ved Aftensbordet, hvor Miss Maccarthy ogsaa var til Stede.

Saa snart det tavse Maaltid var forbi, Tjenerne borte og Lucy havde rejst sig for at gaa til sit Værelse, ledsaget som sædvanlig af Maria, gav Kaptajnen denne et Vink, at han ventede paa hende, indtil hun kom tilbage.

Det varede en Time eller længer, inden Lucy faldt i Søvn; og da hendes Veninde igen traadte ind i Spisestuen, fandt hun Kaptajnen endnu siddende paa sin Stol med Øjnene stift hæftede paa Loftet og Hænderne foldede over Brystet. Han forblev en Stund i samme Stilling og sagde da med dyb og dæmpet Stemme:

„Har De taget Deres Beslutning?"

„Ja!" svarede hun, „jeg er fuldkommen beredt paa at delagtiggøres i Deres Hemmelighed og at udrette for Dem alt, hvad mine svage Evner formaar."

„Saa behag at følge mig!" sagde han, rejsende sig; „men tag Deres Plaid, for det er koldt."

Hun hentede den, og indhyllet i samme traadte hun med faste Skridt hen foran Kaptajnen, der stod med sænket Blik og sammenslyngede Arme midt i Salen.

Han havde imidlertid hængt en Kappe over og holdt en tændt Lygte i den ene Haand, et Nøgleknippe i den anden. Med en let Bøjning gik han forbi hende ud af Salen; hun fulgte efter.

De vandrede hurtigt hen over Korridoren. Midt i samme og lige for Fløjdørene til Vestibulen, der førte ind i Kapellet, standsede Maccarthy, aabnede, lukkede efter sig og Maria, gik videre og oplukkede den egentlige Kirkedør, der med genlydende Knarren drejede sig paa sine gamle forrustede Hængsler.

Det var henved Midnatstider, klart Maaneskin, et stille Højtidsvejr. Den blege Maaneglans frembragte i Forening med Lampens gule Skær en magisk Lysning i den tomme og sjælden besøgte Tempelhal: Epitafierne syntes at danse op og ned paa Væggene, Scener af Opstandelsen, Dommen, Himmel og Helvede finge et flygtigt, men frygteligt Liv og gled i voldsom Bevægelse forbi de tvende Nattevandreres stjaalne Øjekast. —

Kirken var gennemvandret og tillukket efter dem; de befandt sig i den ubeboede østre Fløj. En lang Række af Værelser, høje, øde, skumle, tilbagelagdes med Ilsomhed; det sidste førte til en Vindeltrappe, ved hvis Ende var en snæver Dør ud til den tørre, med Rør, Nelder og Tidsler bevoksede Grav.

Forbi denne steg de videre op ad en anden Vindeltrappe, og efter at Maccarthy her havde aabnet en Dør, befandt de sig i en sekskantet Hjørnestue i Slottets sydøstlige Taarn.

Maccarthy satte Lygten i et af de fire smalle Buevinduer, vendte sig om til sin Ledsagerinde og sagde:

„Hvad synes Dem om denne Spadseretur? Tør De paa samme Tid af Natten foretage den alene uden at skrækkes af Vindens Piben i de søndrede Vinduer eller Uglernes Hvæsen, der ligner et sovende Menneskes Aandedrag, eller Flagermusens Flugt om Deres Lygte og Tørnen mod Dem selv? Kan De uden Hjerteklappelse se Deres egen gigantiske Skygge svævende lig en Kæmpeaand hen over Væggene, høre Genlyden af Deres egne

Fjed og Aandedræt fra den modsatte Ende af Kirken og de tomme Værelser?"

„Er det alene disse Rædsler, jeg har at bestaa," svarede den kække Pige smilende, „da kan De paa mine Vegne være lige saa rolig, som De i dette Øjeblik ser mig selv, Hr. Kaptajn!"

Han nikkede tilfreds og tog atter Lygten.

„Saa er der endnu kun een tilbage," sagde han, „og den ikke ganske uden Fare, dog næppe for en Pige med Deres besindige Mod og faste Aandsnærværelse; thi den egentlige Hemmelighed indeholder for Dem slet intet farligt eller frygteligt — vi staar nu paa den Hvælving, som skjuler samme — skal jeg aabne?" —

Pludselig opfor den Tanke i hendes Sjæl: hvad om denne Mand alligevel skulde have forbryderske Hensigter med dig? Du kender jo i Grunden intet til ham eller hans hidtil førte Levned i den tøjlesløse Soldaterstand; hans skumle, kolde Aasyn kunde maaske dog skjule en vild og vanhellig Lue —

Dog, hun dæmpede kæk og ædelstolt denne flygtige Mistanke lige saa hurtigt, som den var opkommet, og svarede:

„Har De lige saa god Tillid til mig som jeg til Dem, saa behøver De hverken at spørge eller tøve."

„Vel, vel! min ædle Miss!" raabte han og holdt Lygten ned mod Gulvet; „de fleste Piger vilde i Deres Sted have frygtet for noget ganske andet; nej, nej! Kærlighed og forlibte Eventyr er ikke blandt de Ting, der ligger mig paa Hjerte — ser De denne Staalstift? Behag at lægge Mærke til den blandt de øvrige Søm!"

Han trykkede med en Nøgle paa den — en Faldluge sprang op paa Klem.

Han traadte den atter ned i dens Fals, aabnede og lukkede igen.

„Her," sagde han, „er den eneste Smule Fare; denne Lem kan nemlig kun aabnes ovenfra, men naar De saaledes læner den tilbage mod Vinduet, er De fuldkommen sikker — følg mig nu forsigtigt og hold Hovedet tilbage, at De ikke støder Panden mod Muren!"

Han foran og hun bagefter steg de ned ad mange Trappetrin, indtil de omsider standsede i en snæver Hvælving, hvori ikke saas andet end en liden jernbeslagen Kiste.

Paa dens ene Ende satte Maccarthy Lygten, paa den anden sig selv, og uden at agte paa, at en Dame stod foran ham, begyndte han saaledes at tale til hende:

„Det er nu seks og tyve Aar, siden den sidste Revolution for at bringe den retmæssige Kongestamme paa Tronen mislykkedes. Stuarternes tro Venner er i Begreb med at gøre et nyt Forsøg. Carl Edward er formodentlig i dette Øjeblik allerede landet paa vore Kyster. Jeg har besluttet efter mine Forfædres Eksempel at understøtte den retfærdige Sag med Ærens uplettede Sværd. I Morgen gaar jeg at løfte det under Skotlands gamle Kongebanner. Her —" han klappede paa Kisten — „er en Del af vore Hjælpemidler bevarede, de er betroede i mit Værge, og jeg overgiver dem i min Fraværelse igen i Deres Varetægt, min ædle Miss!"

Han rejste sig, fremtog en Nøgle, som laa under Kisten, aabnede denne og lænede det knirkende Laag mod Væggen. Paa Bunden stod seks forseglede Læderpunge.

„Disse," sagde han, „er fyldte med Louisd'orer, der tilhører Kong Edward. Jeg medtager ingen, men lader dem afhente, naar det behøves; og hertil er det, jeg udbeder mig Deres Medvirkning. Saa snart vor unge Konge kommer i Trang for Penge, afsender jeg et paalideligt Bud for at modtage dem. Og dette er Tegnet, hvortil jeg beder Dem at lægge stadigt Mærke: paa Stammen af den gamle Ask uden for Deres Sovekommervindue, som De hver Morgen maa betragte, vil De — naar Tiden kommer — finde et Kors udskaaret i Barken. Ligger Korset paa Siden, er jeg død; staar det opret, da lever jeg; i begge Tilfælde udleverer De saa mange Punge, som der er Huller udgravede under Korset. Naar De om Morgenen opdager Tegnet, gaar De paafølgende Nat Klokken tolv den samme Vej, som vi nu har vandret. Ved Enden af den første Vindeltrappe i den snævre Taarndør, der vender ud til Graven, vil De finde en Mand staaende med den venstre Haand paa Sværdknappen og den højre paa sit Bryst. „Hvorfra og hvorhen?" spørger De; han svarer: „Fra Fergus og til Fergus." Nu forlader De ham, henter her de betegnede Punge og giver ham samme. Han gaar bort gennem Graven, og imellem Dem veksles for Resten intet Ord. Saaledes vil det formodentlig flere Gange gaa til, saa længe som nemlig Punge endnu findes i Kisten. For min Afsending maa De paa saadan Tid og Sted ikke frygte; jeg skikker ingen uden den, hvem De kan have lige saa fuldkommne Tillid som til mig selv. Og nu, min dyrebare Miss! lad os vende tilbage; det eneste, jeg endnu vil lægge Dem paa Sinde, er Forsigtighed med Falddøren. Nøglen til Kisten bliver her; de øvrige

skal jeg lære Dem at kende, alt som vi bruger dem paa Tilbagevejen, og derefter forvarer De dem under Laas og Lukke." —

De gik; Maria med et langt lettere Hjerte end hun var kommet.

Den følgende Dag rejste Maccarthy. Lucy græd og hang hulkende om hans Hals, som om hun anede aldrig mere at skulle faa den eneste Broder at se. Men han lagde hende i Miss Berthies Arme og sagde:

„Der er din Søster — Gud beskytte eder begge!" —

Han kastede sig hurtig paa sin Hest og forsvandt inden faa Øjeblikke bag Glencarthys høje Lyngbjerge.

Faa Dage derefter hjembragte Skytten fra en Jagttur Rygtet om Prætendentens Landgang, hvilken Bevægelse denne Begivenhed havde foraarsaget i Højlandet, og hvorledes Bjergskotterne strømmede til hans Fane. —

Endnu var Askens Bark hel og holden; og Maria glædede sig hemmelig hver Morgen, naar intet Tegn var at opdage. Der forløb atter flere Dage.

Endelig ser hun det betydningsfulde Kors: det stod oprejst, og under det var tvende Huller udskaaret. Under spændt Forventning henslæbte sig for hende den langsommelige Dag.

Solen gik ned — det blev Aften — det blev Midnat.

Lucy var til Ro, de faa Tjenestefolk ligesaa; alt var stille og tyst.

Maria tog Nøglerne frem, tændte Lygten, indsvøbte sig i sin Plæd og tiltraadte — ikke uden lidt Ængstelighed — den ensomme Vandring. —

Det var en mørk Nat, ingen Maane og kun faa Stjerner, der nu og da forsvandt bag Skyerne.

Da hun traadte ind i Kapellet, gennemfor hende en let Gysen; thi — som Maccarthy havde forudsagt — et Par Flagermus omsvævede hende straks; deres smaa, fæle Skikkelser for i let, uhørlig Flugt gennem Lyset, som Lygten udbredte. Ej heller kunde hun afholde sig fra af og til at se sig tilbage, hvor hendes Skygge, strækkende sig fra Gulvet og op paa den høje Hvælving, syntes, lig et uhyre Spøgelse, at forfølge hende. Dog, den raske Pige tabte derfor ingenlunde sin rolige Fatning; hun opmandede sig atter og fortsatte med sikre Trin sin Gang lige mod Taarndøren.

Her stod den forventede, en høj Mandsskikkelse, med den højlandske Kappe kastet over den ene Skulder og ganske i den

beskrevne Stilling. Hun drejede Lyset hen paa ham: det faldt lige paa hans Bryst og paa Armen, der laa tvært over samme.

Men Ansigtet forblev i en halv Skygge, hvilken hun — skønt som Kvinde lidt nysgerrig — dog ikke var dristig nok til med Lygten at opklare. Dog undgik det ikke hendes Opmærksomhed, at et Par venlige blaa Øjne nøje betragtede hende, idet Feltraabet blev forlangt og nøjagtig givet. —

Ufortøvet ilede hun den ubekendte forbi og op ad den anden Vindeltrappe, aabnede uden synderlig Anstrengelse Faldlugen, ligesaa Pengekisten, udtog tvende Punge, og efter at have laaset og lukket efter sig — flyede hun dem til Maccarthys tavse Afsending.

Nu først fik hun Mod til nøjere at ville bese hans Ansigt; men han havde allerede vendt sig med et Buk og — saa forekom det hende — med et Suk, saa hun kun nød et flygtigt Glimt af en smuk og ædel Profil.

Hurtig forsvandt han i de raslende Rør, og Maria naaede uden noget andet Møde sit Værelse.

Kort Tid derefter genlød Bjergskotternes første Sejrsskrig i Carthys afsides Dal. Begge Pigerne hørte med Glæde om Stuartisternes første Vaabendaad og Englændernes Nederlag, eller bedre: deres Flugt ved Preston Pans.

Maccarthy var ikke blandt de faa Ofre for denne ublodige, letkøbte Sejr.

Nogle Uger forløb: da stod atter et oprejst Kors under det første paa Askens Stamme med tvende Huller ved sin Fod. Næsten uden al Frygt, men ikke uden en Slags behagelig Forventning — Længsel tør vi vel ikke kalde det — tiltraadte Maria sin Nattevandring og — fuldendte den lige saa tyst og stiltiende som første Gang.

Den tavse Gesandt havde et Klæde bundet skraas ned over det halve Ansigt — en Erindring formodentlig fra Preston Pans — kun med det ene Øje altsaa betragtede han sin skønne Deltagerinde i det hemmelighedsfulde Stævnemøde, bøjede sig ærbødigt, trykkede Haanden end fastere ind til sit Bryst og forsvandt.

Det blev Vinter. Direkte hørtes intet fra Maccarthy; men paa Omveje erfaredes, at han var i Edinburgh ved den letsindige Edwards Hof, der i sorgløs Blindhed hengav sig til Forlystelser, dem kun en fuldstændig Sejr burde tilladt ham, medens hans Arvefjende i al Mag forberedte hans Undergang.

Foraaret kom. Begge Parterne mødtes ved Falkirk. Ogsaa

her sejrede Skotterne, skønt til liden Nytte for den Sag, der havde en saa vankelmodig og uduelig Formand.

Straks efter at denne Nyhed havde naaet Glencarthy, fremviste Asken det tredie Kors og de to sidste Huller.

Dagen var kvalm og lummer. Tordenskyer lejrede sig truende bag Bjergene; men Uvejret brød først løs henimod Midnat.

Da Maria gik gennem Kapellet, glimtede Lynene allerede gennem Vinduerne og kastede et hurtigt Skær paa Alter og Prædikestol og paa Malerierne. Det drønede hult og dumpt i Fjernet. Maria gøs og ilede ned til Taarndøren.

Den tavse Afsending stod der lænet mod Muren. Med en stum Hilsen skred hun ham forbi og ned i Hvælvingen.

Hastig hentede hun Pungene og overgav ham samme. Med den ene Haand modtog han dem, og med den anden leverede han hende et forseglet Brev, hvis Udskrift lød: „Til Miss Maria Berthie, at aabne i den bevidste Hvælving." — Uvejret var imidlertid draget nærmere: Lynene blev klarere og mere blændende; Tordenen buldrede stærkere og rystede de klirrende Ruder.

Maria kastede et Blik paa den fremmedes Aasyn og pegede ud mod den flammende Himmel; men han — fuldkommen begribende Meningen af hendes Gebærde — bøjede sig dybt, lagde Haanden paa sit Hjerte og ilede ud i den rædselsfulde Nat.

Maria gik tilbage i Hvælvingen med Brevet.

Hun aabnede det: øverst laa en Skrivelse til hende selv, hvori Maccarthy takkede hende for hendes udviste Troskab og Tavshed og anbefalede hende fremdeles sin Søster; dernæst bad han hende i den nu tomme Kiste at gemme vedlagte — for sig selv forseglede — Dokument, der indeholdt de sammensvornes Navne.

„Et Hovedslag forestaar," — saaledes endte Brevet — „dets Udfald er saare tvivlsomt; vorder det heldigt, ved jeg at finde Dokumentet; skulde det mislykkes, er mange Navne skjulte for Fjenderne, og meget ædelt Blod vil blive sparet. Skal jeg falde, da er en saa vigtig Hemmelighed kun slet bevaret paa mit livløse Lig. Derfor gem det, kære Miss Berthie! paa det sikre Sted! Sørg for Lucy og lev vel!"

Medens Maria gennemlæste dette Brev og udrettede det hende overdragne Hverv, var Uvejret kommet lige over Egnen; men i den underjordiske Hvælving fornam hun intet dertil. Just som hun tog Lygten for at tiltræde Hjemvejen, hørte hun et heftigt og hult drønende Bulder: en frygtelig Anelse greb hende. Hun

ilede op ad den høje Stentrappe og fandt ved det øverste — Falddøren lukket.

Forfærdet sank hun i Knæ og satte Lygten paa det øverste Trin; dog ikke længe: hun hævede sig rask og stemmede Skuldre og Nakke imod Lugen. Forgæves: den modstod alle hendes Anstrengelser; hun kunde lige saa godt have prøvet paa at løfte et Bjerg.

Hun eftersaa nu ved Lygtens Skin, om der ikke skulde findes en Aabning, en Stift eller noget saadant, hvoraf hun kunde benytte sig; men nej: Lugen sluttede saa tæt og fast, at hun straks tabte alt Haab om ved egen Kraft at kunne hæve den. —

Hun tænkte nu paa at raabe; men da hun mindedes, hvad Tid det var paa Natten, og at hun desuden befandt sig i et ganske øde og ubeboet Hjørne af Slottet, tav hun stille og besluttede at oppebie Dagens Frembrud.

Først da hun igen var kommet ned i Hvælvingen, fik hun en tydelig, men rædsom Anskuelse af sin Forfatning: L e v e n d e B e g r a v e l s e! —

At dø medfører for en karsk Sjæl ingen absolut, sønderknusende Skræk; men at b e g r a v e s, f ø r m a n d ø r, det oprører Naturen, det smelter selv det haardeste Mod.

Men endogsaa i Dødens Svælg forlader ikke Haabet den modstræbende Aand; og naar det ingen Ankergrund finder paa Jorden, hæver det sig til Himmelen. Maria faldt ned paa sit Ansigt og bad med brændende Andagt, skønt under Skælven og Bæven til den, for hvem enhver Grav er aaben og Dødens Mørke selv et skinnende Lys. —

Styrket rejste hun sig op og satte sig ved Siden af Lygten paa Skrinet med en Følelse lig den, hvormed den dødsdømte sætter sig paa sin Ligkiste.

Dog ikke længe forblev hun i denne Stilling: ubetvingelig Uro drev hende til et nyt Forsøg. Med den største af Nøglerne prøvede hun atter at hæve Lugen: forgæves! den var ej til at rokke.

Hun steg atter ned: se! da var Lyset i Lygten næsten udbrændt. Luen steg og sank som Livskraften i et med Døden kæmpende Legeme: saa skulde da snart det evige Mørke indtræde, og Verdens Lys udslukkes endnu længe før Sjælens! —

Med stum Forfærdelse stirrede hun paa det stedse svagere og svagere glimtende Skær — omsider sluktes det ganske, og hun var nu indhyllet i et uigennemtrængeligt Mulm, ene, uset, uhørt, redningsløs i sin dybe underjordiske Grav! —

Atter for hun op ad Trappen. Hun kunde beregne paa Lysets Længde, at Dagen deroppe maatte være i Frembrud. Hun hamrede paa Lugen, raabte, skreg saa længe, til hendes Stemme hendøde i hæs og ængstelig Gispen. Ingen svarede, ingen hørte hende.

Hun bad igen til Gud om en snar og barmhjertig Opløsning, ravede ned ad Trappen i den skumle Grav, indsvøbte sit Hoved i Plæden, lagde sig ned og støttede det mod Muren, ventende paa Dødens Barmhjertighed.

Udmattet af Anstrengelse og forfærdende Tanker indslumrede hun: Dødens Broder, den smertestillende Søvn, hørte først hendes Bøn og tog hende i sin bedøvende Favn.

Hvor længe hun forblev i denne lykkelige Bevidstløshed, var hun vel ikke selv i Stand til at forklare: men kort har den ikke været; thi da hun vaagnede indfandt sig tvende nye Plageaander: Hungeren og Tørsten.

Da stormede ind paa hendes arme Sjæl alt det rædselsfulde, hun nogen Sinde havde hørt om levende begravne: hvorledes de med graadige Tænder skal have revet Kødet af deres egne Arme, indsuget deres eget Blod og saaledes under fordoblede Smerter have forlænget en gruelig Tilværelse; hvorlunde de havde jaget Haanden i Halsen for at kvæle sig selv eller søgt at knuse Hjerneskallen mod Kisten. —

Knuget af unævnelig Angst sprang hun op, for omkring i den snævre Hvælving, tørnede mod Skrinet, for atter op til Faldlugen og skreg saa længe, til Stemmen kvaltes i hendes Bryst, og hun afmægtig segnede ned paa Trinene.

Endnu ingen Redning. —

Hun bad ikke længer om Livet, det ansaa hun nu som fortabt; ej heller om Døden, den ansaa hun nu som vis; men om Sindsrolighed til at gaa den med kristelig Forberedelse salig i Møde. Langsom krøb hun ned i den Hule, som hun aldrig mere tænkte at forlade, satte sig paa det nederste Trin og lænede sig tilbage mod de næstfølgende; gennemgik i Tankerne sit korte Liv, afbad i Ydmyghed vitterlige og uvitterlige Synder og anbefalede sin Sjæl til Gud Faders Naade og Sønnens Kærlighed. —

En lang Søvn eller rettere Afmagt gjorde et Ophold i hendes Sjæls og Legemes Lidelser. Medens hun sov, vaagede et barmhjertigt Forsyn: det blinde Redskab til hendes Frelse var allerede sat i Bevægelse.

Just som Kaptajn, nu Oberst Maccarthy havde afsendt sin

betroede med hint vigtige Dokument til sit Hjem, erholdt han Ordre at foretage en Rekognoscering henad mod denne Egn.

Da han Natten efter at Maria var blevet indespærret, bivouakerede en tre à fire Mile fra Glencarthy, blev han betaget af en særdeles Længsel og Uro. Det kom ham for, som om han maatte gribe denne Lejlighed til at sige sin eneste Søster det sidste Farvel; det anede ham, at han aldrig mere skulde faa hende at se, og at — saa mente han siden — at alt paa Slottet ikke var, som det burde.

Saa snart Dagen brød frem, overgav han derfor Kommandoen til sin næstbefalende, ilede bort ad Stier og Genveje og naaede Hjemmet hen paa Eftermiddagen.

Her fandt han alle i største Bestyrtelse: Miss Berthie var forsvunden, havde været borte nu paa anden Dag, og uagtet al Søgen og Leden i og uden for Slottet var hun dog ikke til at opdage.

Straks slog den Tanke ham, at hun ufejlbarlig maatte være indspærret i Hvælvingen; men dels for ej at røbe denne Løndom, dels for ej at forfærde den svage og frygtsomme Lucy, sendte han endnu engang hele Tyendet ud at søge omkring ved Slottet, bad Søsteren at tage Vare paa Værelserne og gik nu selv med beklemt Hjerte hen i Taarnet.

Rigtigt! Faldlugen var lukket (hin Uvejrsnat iblæst ved et voldsomt Orkanstød, der ogsaa havde indslaget de tilbageværende hele Ruder i Buevinduet). —

Han aabnede Lugen, og ved Skinnet af den medtagne Lampe saa han ved Trappens Fod Marias Plæd, i hvilken hun som i et Liglagen atter havde indsvøbt sit Hoved.

„Gud i Himlen! hun er død — død for min Skyld!" var den første Tanke, som gennemfor ham; men se! hun levede: Falddørens Oplukning havde hun ikke hørt; men Lampens Skær, der glimtede ned gennem Mørket, berørte hendes Øjne. Hurtig rev hun Sløret bort fra Ansigtet, vendte dette om og opad, hvor hun da saa sin Befrier paa det øverste af Trappen.

Saaledes maa Gravens Indvaanere vorde til Mode, naar Dommedagsbasunen engang skal vække dem af den lange Slummer og sende det evige Livs Lysstraale ind i Dødens mørke Bolig.

Han styrtede ned ad Trapperne og tog den af glad Forfærdelse atter hendaanede Pige i sine Arme.

Han bestænkede hendes kolde, blege Ansigt med nogle Draaber af sin Feltflaske, gød nogle i hendes Mund, og snart op-

vaagnede hun ganske af sin Besvimelse, styrket ved den kraftige Drik og end mere ved Bevidstheden om sin Redning.

Med hvilken inderlig Rørelse hun har takket baade sin himmelske og sin jordiske Frelser, kan vi lettelig forestille os; saavel som hvor angerfuld denne har afbedet sin Ubesindighed, at paalægge hende et Hverv, der nu havde kostet hende saa mange Timers Dødskval og paa det nærmeste selve Livet.

Han forestillede hende dernæst, at ogsaa dette maatte forblive en Hemmelighed for Søsteren og alle andre, og at man til den Ende maatte opspinde et Eventyr om hendes lange Udeblivelse. Et saadant blev ogsaa paa Tilbagevejen sammensat og lettelig troet af Lucy i hendes store Glæde over Venindens Genfindelse.

Een Nat kun opholdt sig Obersten paa Slottet Glencarthy. Da tog han en øm og sorrigfuld Afsked med begge Pigerne for at ile sin Skæbne i Møde.

Næppe fjorten Dage efter hans Bortrejse var forløbet, da saa Maria, som hun en Morgen efter Sædvane mekanisk kastede sine Øjne paa Asken, et liggende Kors. Med Skræk og Bedrøvelse fornam hun, at Maccarthy maatte være faldet.

Saa forsigtigt, saa skaanende som muligt forberedte hun Veninden paa denne sørgelige, men langtfra ikke uventede Begivenhed; og virkelig lykkedes det hende snart at gøre den stakkels Lucy fattet paa at høre det værste.

Selv ventede hun i Midnattens Stund at erfare det nærmere af Oberstens fortrolige, som sikkerlig maatte have givet Tegnet og lige saa vist vilde indfinde sig paa det bevidste Sted.

Ved Midnatsklokkens første Slag ilede Maria hen til Taarnet. Der stod allerede den velbekendte stumme Ven med den venstre Arm hængende i et Bind.

For første Gang hørte hun hans Stemme — sørgelige var de Nyheder, han havde at berette.

„Vor fælles Ven," sagde han dybt sukkende, „er ikke mere; han har udøst sit ædle Blod paa Cullodens Sletter. Alt er tabt, vor Hær adspredt, Carl Edward flygtet. Jeg selv tyr nu saaret og fredløs herhid for at bede om et Skjul for mine Fjender."

„Jeg ved et," svarede Maria, og hendes Taarer runde for den døde — ja vel og for den levende Ven, „jeg ved et sikkert Skjul, hvor intet menneskeligt Øje skal opdage Dem — følg De kun trøstig efter!"

Maria ledte den saarede Flygtning ned i Hvælvingen, men

brugte dog først den Forsigtighed at gøre Falddøren fast til en af Jernstængerne i Vinduet bagved.

Hun delte derpaa sit Lys med ham og forsynede ham i Nattens Løb med Sengklæder og Fødemidler, samt lægende Plaster til den kun slet forbundne Arm. Følgende Nat bragte hun ham desforuden Bøger, Skrivetøj og en Taburet — Kisten maatte tjene til Bord.

Tvende Maaneder tilbragte Skotten saaledes i sit lønlige Fængsel; men det blev ham snart til et Paradis — som man siger — thi Maria blev hans Eva. —

Efter at først Valpladsen og siden Skafotterne havde faaet Ofre nok for Georg den Andens fornærmede Majestæt, efter at den blodgerrige Cumberland var vendt tilbage til Broderens Hof, udstedtes den almindelige Amnesti.

Maccarthys Ven ægtede Maria Berthie, og Lucy fandt hos dem et venligere og gladere Opholdssted end i sine Forfædres skumle og henfaldende Ruiner.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1829, IX. B. — Forf. meddeler, at Novellen er en Omarbejdelse. „Emnet af et skotsk Sagn, der under Titel af „Glenzowan" i en engelsk Nytaarsgave for 1829 er udført temmelig koldt og tørt."

TELSE[1]

FORTÆLLING FRA DITMARSKERKRIGEN

1.

Jorden var bedækket med Sne, Himmelen med Stjerner, Maanen kvællede, alle Vinde var til Hvile. Forneden var intet Liv, men foroven var Firmamentet i uendelig Bevægelse: de utallige Smaalys i Mørket glimtede, tindrede, bævede, blinkede — og smilte — som Engleøjne fra den fjerne, dunkle Evighed.

Tildækket med Vinterens Liglagen, omfunklet med den store Gravhvælvings Blaalys laa Landsbyen Wöhrden og sydligst i samme Fogden Hans Wollersiens Hus. Paa den brede Gavl, som vendte ud til Marken, stod et Vindue aabent og inden for dette en ung Pige, som af og til lænede sig paa Armene i Vindueskarmen, stak Hovedet lidt ud og kiggede nu til den ene Side, nu til den anden.

Naar en seksten Somres Mø staar ved Midnatstid i klingrende Frost for aabent Vindue, ser hun vist ikke efter Stjerner; hendes Haab, hendes Længsel er ikke s a a langt borte; hendes Tanker har ikke Carl den Stores, men Emmas Gang. Og naar en ung Pige sa a l e d e s venter, venter hun vist heller ikke forgæves. —

Fjernt ude paa Sneen saas en mørk Plet, der stedse blev større og stedse kom nærmere — det var Reimer fra Wimerstedt, en ung, smuk Ditmarsker, blandt sine jævnlige den første i Dans og i Strid. Pigen trak nu Vinduet sagtelig til, men krogede det ikke og lagde sig paaklædt til Sengs. Ynglingen kom hid, aabnede det kun paa Skrømt tillukkede Vindue og befandt sig snart inde i den elskedes Sovekammer.

Forarger eder ikke, I kyske Jomfruer og Ungersvende! Dette er vel et S t æ v n e m ø d e, men ingen tysk S c h ä f e r s t ü n d-

chen, ingen fransk *tête à tête;* det er en hel uskyldig, ved ældgammel Folkeskik hjemlet Sammenkomst mellem tvende forlovede, der taler med kold Forstandighed om den snart begyndende Husholdning, om forventet Brudeskænk og Indkøb, om Husets og Værtskabets Indretning, om hvem der skal bydes til Bryllup, og om hvem der ved samme skal hædres med forskellige Bestillinger.

Under disse ærbare Forhandlinger hørtes udenfor en Knirken i Sneen.

„Sæt Krogen paa Vinduet!" hviskede Pigen hurtigt.

Reimer rejste sig og gjorde efter Befaling; dog blev han staaende for at opdage, hvo det var, som gik derude — en stor, mørk Skikkelse, der stedse kom nærmere.

Sagtelig trak han sig tilbage fra Vinduet, satte sig igen paa Kanten af Kærestens Seng og sagde — dog uden mindste Skinsyge:

„Hvem kan det være? Det lader til, at han ogsaa vil fenstre."

„Vistnok Wolf Isebrand," svarede hun; „det er kun faa Dage siden, han sagde til mig, at han kom en Nat med det første for at besøge mig. Jeg tænkte, det var hans Spøg, og svarede ligeledes i Spøg, at Nætterne nu var for kolde, og at mit Vindue var frosset fast."

I det samme pikkedes der sagtelig paa Ruden, og en Stemme sagde: „Telse Hansdatter! sover du?"

„Nej!" svarede hun; „men her kommer ingen ind."

„Da ser jeg dog," genmælede hin, „et Spor hertil og intet herfra."

„Det er mit!" tog Reimer Ordet.

„Hvad for en mit?" spurgte Wolf.

„Reimers fra Wimerstedt!" svarede denne; „jeg kom først, Wolf Isebrand!"

„Hm!" brummede Wolf, „det kunde du have sagt mig, lille Telse! Det er ikke smukt at holde en ærlig Karl for Nar og lade ham løbe for ingenting i Frost og Sne."

„Vær ikke vred, Wolf!" sagde Pigen, „jeg troede jo, I vilde skæmte med mig, for Folk har sagt, at I var gode Venner med Viben-Marie — hun bor jo ikke heller saa langt herfra, og saa gaar I dog ikke forgæves."

„Den Dyvel med Viben-Marie!" udstødte Wolf; „hun har ogsaa faaet sig saadant et glat Ansigt kigget ud med en Smule Fnug paa Hagen."

Her sprang Reimer atter hen til Vinduet og sagde lidt hid-

sig: „Fnug kan blive til Skæg, og en glat Hage kan være lige saa god som en koparret!"

„Hys!" faldt Telse ind, „ingen Spektakler, Reimer! du skal være skikkelig! — gaa væk fra Vinduet!"

Han adlød. —

„Wolf Isebrand! jeg vil sige det kort og godt: Reimer og jeg er Kærester, og om fjorten Dage skal vi have Bryllup."

„Til L y k k e! til Lykke!" sagde Isebrand but; „det kan ellers hænde, at Reimer inden den Tid faar andet at tænke paa — god Nat."

„Hvad mente han med det?" spurgte Telse.

„De snakker saa smaat om Krig," svarede Reimer; „de holstenske Herrer vil nok engang maale deres Ridderlanser med vore Springstokke."

„Ikke andet?" sagde Ditmarskerinden; „saa springer de vel til Pølse, som de plejer."

„Det tænker jeg med," sagde Ungersvenden; „alligevel denne Gang faar vi nok fornemme Gæster — Hertug Frederik og hans Broder, Kongen af Danmark —"

Atter afbrødes den politiske Samtale ved en stærkere Pikken paa Vinduet og et højere: „Telse Hansdatter! sover du?"

„Hvad er det?" hviskede Reimer; „jeg tror, at alle de unge Karle i Wöhrden har faaet i Sinde at fenstre her i Nat —"

„— Telse!" raabtes der endnu lydeligere, „sover du?"

„Ja!" svarede den skælmske Tøs med dæmpet Fnisen, og: „Det er Carsten Holm!" hviskede hun til den lykkelige Elsker.

„Snakker du i Søvne," sagde Stemmen udenfor, „kan du ogsaa rejse dig i Søvne og lukke mig ind."

„Det gør jeg ikke," svarede Telse, „for jeg drømmer just nu, at der staar en slem, sledsk, tyvagtig Hankat herude."

„Spøg nu ikke længer, min Skat!" sagde hin med kælen Røst; „men luk mig Vinduet op! Du ved, jeg mener det ærligt."

„O ja!" svarede hun; „lige saa ærligt som du mente det med Annekke Delve, hvem du snakkede godt for og siden lod sidde — jeg kender nok din Ærlighed, Carsten Holm!"

„Tak for den, min lille!" svarede han; „men sig mig blandt anden Snak, hvorfor gav du mig Lov til at besøge dig i Nat?"

„For at gøre dig ked af det Frieri," sagde hun, „og paa een Gang at blive fri for dit Overhæng."

„Tusind Dyvel!" raabte den gækkede Elsker, „tør din Taske holde mig for Nar!"

„Ingen Skældsord!" for Reimer op; Telse hyssede paa ham

og vilde holde ham for Munden; men den opbragte Ungersvend vedblev: ,,Dersom du ikke pakker dig, skal jeg vende en Mølle med din Meltyv derude i Sneen, saa det skal knage i alle dine Ledemod!"

,,Reimer! Reimer!" advarede Pigen, ,,det er den rige Holm i Heide; han staar højt hos hele Borgerskabet, og hans Ord gælder som Guld."

,,Aha!" raabte Holm, ,,hænger det saaledes sammen? Den, der kommer først til Mølle, faar først malet; det er ret og billigt. Hvem er det ellers, om jeg maa spørge, der taler saa kærligt til mig? Stemmen, tykkes mig, lignede Reimers i Wimerstedt."

,,Rigtigt!" svarede denne, ,,og her er to Næver, som ogsaa tilhører ham; har du Lyst at prøve dem, saa bi lidt!"

,,En anden Gang, go'e Ven!" genmælede Mølleren; ,,spar dine Næver til siden; vi kan snart have alle dem nødige, vi har. Og du derinde, der er saa bange for Mandfolk, forhast dig ikke med at sy din Brudekjole! Du kunde maaske faa andet at tænke paa — Godnat! sov vel, begge to!"

Med disse spottende Ord gik den anden skuffede Bejler skogrende bort.

,,Vred blev han," sagde Telse; ,,men jeg vilde dog ikke haft, at h a n skulde vidst, du var her hos mig. Hvem kan vide, hvad han vil finde paa for at gøre dig Fortræd? — Du er ogsaa altid, som naar man stikker Ild i Blaar."

,,Jeg blæser ham et Stykke," svarede Reimer, ,,den Grynbøtte! Hvad vil han gøre mig?"

,,Jeg ved ikke," sukkede Telse; ,,men der bæres mig intet godt for."

,,Underlige Pige!" sagde Reimer, ,,før saa kæk, og nu forsagt! Den Frygt vil jeg kysse bort."

,,Nej, nej!" raabte hun alvorlig, ,,ikke saa! — vær artig, Reimer! — saaledes har du aldrig før været — skal jeg kalde paa Fader? — Naa! gaa nu! herud af Vinduet med dig!"

,,Godnat da!" knurrede Ynglingen og slængte Kærestens Haand fra sig; ,,men om fjorten Dage — Hochtit, ja Hochtit, Juchhee!"

Med dette Omkvæd af en marsisk Bryllupsvise sprang han hen til Vinduet, aabnede det, svang sig ud og dansede munter hen over Sneen til sit Hjem.

Telse rejste sig op af Sengen, gik til Vinduet og saa endnu længe efter den bortilende Kæreste. Endnu langt længere, end

hun var i Stand til at øjne ham, hørte hun ham snart fløjte, snart synge:

„Juchhee! Hochtit, ja Hochtit is hyt."[2]

Tillukkende Vinduet gentog hun sagtelig: „Hochtit, ja Hochtit," og et ømt Suk hævede det jomfruelige Bryst.

2.

Slottet Melbek havde aldrig tilforn huset saa mange og fornemme Gæster. Der var Kong Hans, tre Rigers Herre; hans Broder, Hertug Frederik af Holsten; deres Søskendebørn, Greverne Adolph og Otto af Oldenborg, og af danske, holstenske og tyske Riddere og Adelsmænd over tvende Tusinde: saa at baade ethvert Værelse paa den vidtløftige Borg var fuldt, og ligeledes i den nærliggende Bondeby, hvor Indvaanerne paa Husbond og Madmoder nær havde maattet give Plads for Riddersvende, Staldkarle, Tjenere og alskens Tros.

I alle Salene var Tummel og Larm, Raaben og Sang og Bægerklang, Latter og Ordstrid; kun i den største, hvor de regerende Herrer befandt sig, gik det mindre støjende til; kun der var det muligt at høre sine egne Ord.

Nederst for den ene Ende af det lange med sølvfrynset Dækketøj beklædte Egebord sad Værten, den gamle, men endnu kraftfulde og krigslystne Henrik Ranzau; i Højsædet for øverste Bordende Trillingerigernes Konge, der nylig var hidkommet fra en Sejr over de opsætsige Svenske og fra deres tvungne Hylding i Stockholm; fra ham igen og nedad ved begge Sider Hertugen, de oldenborgske Grever samt nogle af de fornemste Adelsmænd og Anførere i den forestaaende Krig. At denne var Samtalens Hovedemne, er let at tænke sig.

Alt var flere Skaaler drukket, da Hertug Frederik igen rejste sig med sit Bæger, vendte sig mod Kong Hans og sagde:

„Min Herre Konge og Broder! Nu drikker jeg eder Ditmarsken til!"

Han tømte det vældige Bæger. Kongen greb sit og sagde: „Jeg takker for Skaalen og drikker eder til med Halvparten!"

Alle stod op og drak paa dette Ønske.

Knud Gjøe, Herre til Krenkerup og Landsdommer i Lolland, var den, som drak sidst og langsomst, og idet han satte sig,

brummede han som for sig selv: „Før du har truffet Bjørnen ret —"

„— Skal du ej Gæld paa Huden gøre!" faldt hans Sidemand Ebbe Geed lidt højere ind, saa at et Par af de holstenske Herrer vel hørte, men ikke forstod det betydningsfulde danske Ordsprog.

Men Kongen, skønt længere borte, baade hørte og forstod dets sidste Halvdel — thi Kongerne har ikke alene lange Hænder.

„Er Geden bange for Bjørnene?" sagde han paa Dansk — ellers førtes hele Bordtalen paa Tysk. —

„Nej, Eders Majestæt!" svarede den danske Ridder rask og frimodigt; „men jeg tænker, at se dig for! er bedre end se dig bag! at ingen Fjende er at foragte, og at Forsigtighed ikke vilde skade! det kunde ellers let hænde, at Gedeblod ikke blev det kostbareste, der om stakket Tid kan komme til at rinde."

„Wat segt he?" spurgte Grev Otto af Oldenborg sin Fætter Hertugen.

„Han siger," svarede denne spodsk og i samme Sprog, „det var bedst at falde Marskbonden til Fode og kysse Hænderne paa de otte og fyrretyve Sognefogeder."

En almindelig Latter besvarede dette Hertugens Indfald, og Hans Ahlefeldt, der var bestemt til at føre den berømte Danebroge, sagde haanligt:

„Den, der vil med ind i Marsken, maa ikke have en Hare bunden for Rumpen."

„En Hare for Fronten kan være lige saa slem," sagde Ebbe Geed.

Den beske Pille faldt ikke til Jorden: de Danske og Tyske lo; selv Kongen trak paa Smilebaandet; men Holstenerne bed sig i Læberne. —

Et Hundrede Aar eller lidt mere tilbage i Tiden var nemlig indtruffet den synderlige Begivenhed, at en Hare havde jaget en hel Hær af Holstenere paa Flugt og ud af Ditmarsken. Ved Indrykningen sprang hændelsesvis et saadant Dyr op foran Fortravet. De jagterfarne Riddere i samme opløftede det almindelige Jagtskrig. Bagtropperne troede, at Ditmarskerne gjorde Anfald, standsede og drog sig tilbage. Der kom nogen Uorden i hele Hæren, og Fjenden, som laa i Baghold, benyttede Forvirringen, angreb og vandt en fuldstændig Sejr.

Kongen, som vilde forebygge Ordveksling og Uenighed mel-

lem de tvende Nationer, greb atter det fyldte Bæger og sagde i munter Tone til Ahlefeldt:

„Hermed tildrikker jeg eder det meldorpske Klostergods."

„Til Lykke, Hr. Prior!" raabte Hertugen lystig.

Samtalen tog nu en ganske anden Vending. Den unge Grev Adolph af Oldenborg raabte overgiven til den nybagte Prior:

„Ærværdige Fader! *ora pro nobis!* naar I læser eders første Messe!"

„Og giv os," lagde Broderen til, „naadig Absolution for vore tilkommende Synder!"

„Absolver eder selv først, min naadige unge Herre!" svarede Ahlefeldt i samme Tone, „naar I bliver Abbed i Lunden." —

„Naar saaledes alle I Herrer, sagde Kongen, „bliver Priorer, Abbeder og Munke, som det kan falde sig, hvad skal saa jeg være?" —

„Pave, min Hr. Broder!" tog Hertugen Ordet, „Pave i Ditmarsken." —

„Og jeg," raabte Grev Otto, „vil være Skriftefader i et Nonnekloster."

Denne Skæmt vilde været længere fortsat, hvis ikke Værtens Søn, den unge Breide Ranzau, var traadt ind i Hallen med det Budskab, at tvende ditmarsiske Gesandter befandt sig udenfor i Gaarden og bad om Audiens hos Kongen og Hertugen.

„Gesandter!" sagde Hertugen spodsk, „har Bønder ogsaa Gesandter!" —

„Hvor er de?" spurgte Grev Otto. —

„Nede i Borggaarden," svarede den unge Rauzau.

Greven rejste sig og gik hen til Vinduet.

„Jeg gad dog vide," sagde han, „hvorledes disse Marskstude ser ud."

„Naa, og hvordan ser de da ud?" spurgte hans Broder, som blev siddende. —

„Store, brede og velmæskede," svarede Otto ved Vinduet, „sorte som Ravne fra Top til Taa. De gaar ikke ind ad en almindelig Dør uden paa Kant, for jeg tror, de i det mindste er iførte seks Veste og tolv Par Bukser." —

„En god Vinterdragt," sagde Hertugen; „spørg dem, min kære Ranzau! hvad der er deres Begæring!" —

„Det har jeg allerede gjort," sagde denne; „men fik til Svar, at de havde Befaling alene at fremføre deres Ærinde for Hans Majestæt Kongen og Eders Højhed."

„Dumdristige Pak!" raabte denne, „naar det endda var Underkastelse, de havde at forkynde." —

„Maaske!" sagde Kongen, „om min Hr. Broder saa tykkes, vil vi ikke nægte dem Audiensen; der hjemme har jeg for Skik at tale med den allerringeste af mine Undersaatter, naar han begærer det — skal vi ikke høre, hvorlunde disse brøsige Karle vil belægge deres Ord?"

„Alt som I vil, min Hr. Broder!" svarede Hertugen; „men jeg ved forud: vi faar kun Vrøvl og knubbede Ord; dog kan dette Optrin maaske more vore fremmede, saa mange af dem, som ikke tilforn har haft den Ære at være i Selskab med vore kalkunske Bønder fra Marsken — behag at føre dem op, Hr. Greve!"

Breide Ranzau gik og kom snart tilbage med begge Afsendingerne, der med deres bredskyggede Hatte i Hænderne ærbødig, dog uden Frygt og Forlegenhed, stillede sig inden for Døren.

Hertugen, som sad med Ryggen til dem, drejede Ansigtet halvt om og talte over Akselen:

„Har de Ditmarskens Herrer faaet vort Fejdebrev, og hvad svarer de dertil? Er de endnu lige haardnakkede, eller er de blevet omsindede og har afskikket eder med Afbigt og Bøn om Naade?"

Den ældste af Gesandterne, en ikke fuldt midaldrende, stor og kraftfuld Mand, tog Ordet og svarede:

„Naadige Hr. Hertug! Paa de otte og fyrretyve Forstanderes, Fogders, edsvornes og det menige Folks Vegne beder vi eder, saavel som Hans Majestæt, eders kongelige Hr. Broder, om Fred og Rolighed for vort Land —" —

„— Fred og Rolighed!" afbrød Hertugen opbragt og kastede sig om paa Siden af Stolesædet. „Fred og Rolighed? det er, hvad v i ønsker for os og vore Undersaatter, men hvad I daglig bryder og forstyrrer: ingen kan rejse umolesteret i eders Land og ingen sejle forbi eders røverske Kyster." —

„Braadne Kar i alle Lande, Hr. Hertug!" svarede Ditmarskeren; „det kan vel hænde, og vi vil ikke nægte det, at Uorden er begaaet hist og her —"

„— Naa!" faldt Hertugen ind, „og naar er en saadan Uorden — som I behage at kalde Rov og Mord — naar er den blevet ænset af eders vise og retfærdige Fogder, Forstandere og edsvorne? Sig mig: naar skete det sidst, at saadan en Voldgerningsmand blev straffet?"

„Naadige Herre!" sagde Gesandten, „naar Kiv og Slagsmaal finder Sted, er der gerne Fejl paa begge Sider; men det er Skik hos vore Naboer, at v i skal bære hele Skylden, og det ikke alene for vore egne, men ogsaa for andres Synder; og saa snart der spørges en eller anden Udaad fjern eller nær, saa hedder det straks: det har en Ditmarsker gjort."

„Fordi det næsten altid er saa!" sagde Hertugen; „ingen Røg uden Ild — I er et kivagtigt, grumt og troløst Folk!" —

„Troløst?" gentog Gesandten, og Blodet underløb hans brede Ansigt, men han undertvang sin Harme. —

„Ja — ret troløst," vedblev Hertugen; „det er ikke nok, at I plyndrer og myrder i eders egne Landemærker; hvor ofte har I ikke midt under Fred og Vaabenhvile gaaet fjendtlig ind over mine Grænser og over min kongelige Broders, skændt og brændt og myrdet?"

„Det er sket nogle sjældne Gange," svarede hin; „men af enkelte Personer, Sogne eller Slægter uden vor Øvrigheds Vidende eller Villie, for at tage Selvhævn over tilføjede Forurettelser, dem man forgæves til e d e r s Øvrigheder havde indanket og paaklaget."

Hertugen rynkede Ansigtet og vendte atter Ryggen til.

„Gammelt Sniksnak! gamle Udflugter!" sagde han, „jeg har ikke ladet eder komme herind for at skændes med eder, men for at høre, om I vil antage vore tilbudne Fredsvilkaar." —

„Og de er hverken haarde eller ubillige," tog nu Kongen Ordet; „uagtet disse vore bekostelige Krigsrustninger fordrer vi endnu kun fem Tusinde Mark foruden hine femten Tusinde, vi fastsatte i Rendsborg, og de trende Pladser til Skansernes Anlæg, hvilke vi dog selv med egen Bekostning og eget Arbejde vil fuldføre."

„Eders kongelige Majestæt!" sagde den anden Ditmarsker, en yngre Mand med et skummelt og trodsigt Aasyn, „vi erkender ingen Overherre uden Gud og ingen Skytsherre uden Erkebispen i Bremen. Vi betaler ikke Skat; thi det var at erkende os selv for Undersaatter. Og vi lader ingen Fæstninger anlægge i vort Land; thi det var jo at paalægge os selv Lænker." —

„Hvad vil I her da!" for Hertugen op. —

„Bede og byde Fred," svarede den ældre Gesandt.

„Bede og byde Krig," parodierede Frederik, „og den skal I faa — har I intet videre at forebringe, saa er vi færdige." —

„Et godt Raad, Eders Højhed!" sagde den yngre koldt. —

„Ej, ej!" raabte Fyrsten leende, „et godt Raad! Raad har vi ellers nok af, dog — lad høre, I Herrer!"

„Vi Ditmarskere," sagde hin tørt, „har fra Arilds Tid forfægtet vor Frihed og bevaret vort Land ved Guds Hjælp og vor egen Styrke. For saa gammel og dyrebar en Ejendom har vi besluttet at kæmpe til sidste Mand, og før vi skal overgive os til nogen menneskelig Fjende, vil vi hellere begrave os selv, vore Kvinder og Børn, vore Huse og Marker og al vor Ejendom i Havet. Højbaarne kongelige Herrer, Fyrster, Grever og Riddersmænd! hvorfor vil I vende eders glorværdige Vaaben mod os stakkels Bønder?" —

Her fløj et næppe mærkeligt Smil over Talerens Ansigt. —

„Hos os er hverken Ære eller Fordel at hente: sejrer I, da vil den Ros ikke vorde stor, om tre store Kongeriger og et Hertugdømme, der kan opstille tre Gange saa mange, som der er Mennesker i Marsken, faa Bugt med en Snes Landsbyer, og Byttet tør i saa Fald vorde ringe; thi det lidet, vi har, tager vi med os. Men skulde Lykken gaa vore Fjender imod og Gud den hellige Jomfru stride for de betrængte —"

Han standsede, de buskede Øjenbryn drog sig højt op paa Panden, og Øjnene, som hidtil næppe havde været synlige, rullede store og stolte omkring paa alle tilstedeværende. —

„Det er ikke første Gang," vedblev han, „at de holstenske Herrer er kommet snarere ud af Marsken, end de kom derind, og at der gik færre hjem, end der drog ud. Det er sket før, at en regerende Hertug har ladet sin Hær og sit Liv i vore Sumper."

Under denne Tale var næsten hele Selskabet staaet op fra Bordet og havde slaaet en Halvkres om Gesandterne. Nogle betragtede dem med haanlige Blik, andre — især af de yngste — mønstrede deres Klædedragt med spottende Miner.

Kun Kongen, de tvende danske Riddere Knud Gjøe og Ebbe Geed og endnu een fremmed Herre var forblevet paa deres Pladser. Saa snart Taleren havde fuldendt og givet sit gode Raad, udbrød Tilhørernes længe dæmpede Harme:

„Han truer — Bonden truer — de trodser — de udæsker os —" saaledes lød paa een Gang flere Stemmer.

„Var det i mit Land," sagde en tysk Ridder, „saa hængte vi straks disse uforskammede Tølpere."

„Vokser der i Holsten intet Hamp for saadanne Halse?" sagde en anden.

„Man skulde skære Næsen af disse næsvise Knægte," sagde den tredie.

Hertug Frederik trængte sig igennem Halvkresen tæt hen foran Ditmarskerne og sagde:

„Hvad forbyder mig at straffe eders Dristighed med Døden?"

— „Eders egen Ære," svarede den ældre og: „Frygt for vore Landsmænds Hævn," lagde den yngre dumdristig til. —

„Frygt!" raabte den forbitrede Hertug; „Hr. Henrik Ranzau har dog vel her paa Gaarden en Stump Reb, der er stærkt nok til at holde disse svære Klumper?"

Her rejste sig hans kongelige Broder og sagde:

„Bønderne har halv Ret: vor Ære byder os at sende dem umolesterede hjem. Broder Frederik! det anstaar os ikke at vredes paa saadanne."

Hertugen gik tavs tilbage til sin Stol, og de øvrige fulgte — en efter anden — hans Eksempel.

Den ene fremmede Herre, der under alt dette ikke havde mælet et Ord, men derimod alvorlig tiltalt et mægtigt Vildsvinehoved, ligesom han under hele Maaltidet ikke havde taget videre Andel i Konversationen end den at drikke de udbragte Skaaler, havde nu omsider tilendebragt sit Bordværk. Han skød Sølvfadet fra sig, Stolen tilbage og stod op. Det var en midaldrende, kæmpestor Mand — endnu højere og lige saa før som den største Ditmarsker — med et solbrændt, arret Ansigt, et sort, krøllet Haar, hvide Bryn og store, brune Øjne.

„Er Ditmarsken bundet med Kæder til Himmelen," brummede han, „siden man gør saa mange Omstændigheder? Her er Udrustninger til at sprænge et helt Kongerige; og jeg med min Garde alene tager Marsken paa min Samvittighed — Waer dy, Buer! wenn min Garde kumt!"

Han udstødte nogle hule Toner, som lignede Latter; men intet Træk forandredes i hans barske Aasyn.

Den unge Ditmarsker saa stift paa ham og sagde betydningsfuldt:

„Junker Slenitz! Marsken har Grave." —

Hans ældre Ledsager skottede til ham og sagde hemmeligt:

„Se til, Wolf Isebrand! du mager det saa, vi kan komme hjem igen med hele Lemmer!"

Derpaa traadte han et Par Trin frem til Hertugen og sagde, saaledes at kun han og Kongen hørte det:

„Jeg havde endnu et Ord fra mig selv at tale med eder, naadige Herre!"

Hertugen rejste sig, saa et Par Sekunder forskende paa ham og sagde: „I kan følge mig ind i Sideværelset."

Ankomne her, begyndte Ditmarskeren saaledes:

„Højbaarne Hr. Hertug! nødtvungen og haardt imod min Villie har jeg paataget mig denne hensigtsløse og formastelige Gang; men mine halsstarrige Landsmænd iler deres egen Undergang i Møde — det indser jeg og nogle enkelte iblandt os; dog vor Stemme formaar intet, og vi tør ikke udlade os mere med, hvad vi mener. Mit Navn er Carsten Holm; jeg er Borger i Heide og Møller af Haandtering. Ved Flid og Sparsomhed har jeg lagt mig lidt til Bedste, og dersom Eders Højhed vil love mig Sikkerhed for Plyndring og Overlast, naar I indtager Landet, vil jeg aabenbare eder mine Landsmænds Forsvarsplaner og vise eder den Vej og Maade, paa hvilken I lettest kan naa eders Maal."

„Saafremt I farer med Sandhed," svarede Hertugen, „lover jeg eder paa mine og min kongelige Hr. Broders Vegne Frihed og Sikkerhed for eders Liv og Gods — lad mig høre, hvad I ved at berette!"

„Vore Landsmænd," sagde nu Carsten Holm, „venter Angrebet paa den sædvanlige Vej ad Nordhamme, som de derfor har stærkt befæstet, og hvor de agter at samle deres største Styrke. Mit Raad er derfor: at medens I lader en Trop drage mod dette Sted for at skjule eders rette Øjemed, drager I med Hovedhæren fra Wilstermarsk over Windbergen og lige mod Meldorp, hvor jeg indestaar eder for, at I ikke vil finde synderlig Modstand; thi de faa Lejetropper, her ligger, vil løbe ved første Salve. Naar denne Landets fornemste By er i eders Vold — hvorved I ikke behøver at gaa alt for lemfældig til Værks — vil Skræk betage de øvrige, og disse vil sikkerlig give sig paa første Opfordring. Skulde det krigerske Parti alligevel faa Overhaand, kan I vente hele Stridsmagten ved Heide eller Lunden. I dette Fald maa I ikke opholde eder ved Nordhamme, men over Hemmingstedt drage lige mod Heide. Naar I da som Sejrherre ankommer der: saa mindes, naadige Herre! hvad I har lovet og tilsagt mig!"

Hertugen gentog sit Løfte og førte ham tilbage til Landsmanden, der stod omringet af de unge Grever og mange af de øvrige Herrer, hvem han blot med roligt og uforfærdet Blik, stundom med Smil og stundom med Skuldertræk, svarede paa alle deres Finter og Spottegloser.

Kongen havde med Hans Ahlefeldt og Junker Slenitz, den

sachsiske Gardes Anfører, begivet sig ind i et andet Værelse for at tale om de forestaaende Krigsoperationer.

Begge Gesandterne afskedigedes og sendtes under tilstrækkelig Bedækning tilbage til Grænsen; ikke uden mange Skældsord og Forbandelser af de holstenske Krigere, der ved saadan Lejlighed ikke kunde tilbageholde Udbruddet af det gamle, indgroede Nationalhad. Ditmarskerne lod, som om de intet hørte, og smaasnakkede indbyrdes om Vind og Vejr og andre ligegyldige Ting.

Ebbe Geed, som anførte Eskorten, bestaaende af tre Hundrede jyske Ryttere, havde Nød med at holde de forbitrede og til Dels beskænkede Holstenere til Side. Nogle forsøgte endog, væbnede med korte Sværd, at trænge sig ind mellem Geledderne, og da de med flade Klingedask blev tilbagedrevet, begyndte en af dem at smaanynne den gamle Spotvise mod de Danske: „Grütz und Grütz".

Men Ebbe Geed hørte det og rendte den omvendte Lanse saaledes mod Sangerens Bryst, at han tumlede bag over og beholdt det øvrige af Visen for sig selv. Var i det samme ikke Brejde Ranzau og nogle flere holstenske Officerer kommet til, skulde denne ubetydelige Begyndelse have faaet en blodig Ende. Men saaledes naaede man velbeholden til Grænsen, hvor Gesandterne modtoges af deres ventende Landsmænd.

Ved Afskeden rakte Wolf Isebrand den danske Ridder Haanden og sagde:

„Jeg takker eder for godt Selskab og ærligt Lejde og vil for at vise eder min Erkendtlighed give eder det oprigtige Raad, at I denne Gang bliver borte fra Ditmarsken, hvis I kan og maa, og jeg lægger det oprigtige Ønske til, at vi to ikke mødes saa snart igen."

Ebbe Geed rystede hans Haand, smilte og sagde:

„Mand imod Mand er altid vel mødt."

Derpaa kastede han sin Stridshingst omkring og travede med sin Skare tilbage til Melbek.

3.

Paa Torvet i Heide, det største maaske i hele Verden, var mer end det halve Ditmarsken forsamlet. Hvor forskellig en

Scene, denne, fra hin paa Slottet Melbek! — Hist den gamle, mørke, ja skumle Ridderborg med sine høje Taarnspidser, sine Murkranse og Tinder, tykke Mure, dybt indskaarne Vinduer og snævre Gaarde, velbefæstet med dobbelte Grave, dobbelte Volde — hvilke sidste ragede halvt op om de mørkrøde Huse — stod den der som et truende Sindbillede paa Adelstolthed og Herrevælde — en Fæstning og et Fængsel — omgiven af skovklædte Bakker og Dale.

Men i dens Indre, hvilket Liv, hvilken Lystighed, hvilken Stads og Herlighed! Alle Gaarde vrimlede af Krigere i blanke Rustninger og af Tjenere i mangefarvede Dragter, af Krigsvogne og Stridsheste, alt i travl, forvirret, uophørlig Bevægelse. Alle Sale vrimlede af prægtigklædte Herrer: Silketrøjer med snævre Ærmer og Puf om Skuldrene, lange, snævre Silkebukser med tykt udstoppede Hofter af de mest glimrende Farver, røde, gule, grønne og blaa, dertil brednæsede Sko med uhyre Sløjfer, udgjorde Datidens Stadsdragter. Ringe, Armbaand, Halskæder — alt af Guld og kunstigt Arbejde — og fine Kniplingskraver fuldendte den kostbare Pragt.

Hvo da var flyttet derfra lige til Heide, maatte tro sig hensat i en anden Verdensdel eller i en anden og fjern Tidsalder. Den aabent liggende By med sine lave Huse, sit vide Torv, sine langtudstrakte, flade og jævne Omgivelser syntes at vidne om Fred og Frihed, om Ydmyghed, Tarvelighed og alle andre en lykkelig Olds Dyder. Kun med Friheden havde det sin fuldkomne Rigtighed; det øvrige kunde taale mange Indskrænkninger. Med Naboerne, de Danske, Nordfriserne, Holstenerne, befandt Ditmarskerne sig i næsten uafbrudt Krigstilstand, snart med een, snart med flere. Og var der udvortes Fred, opstod stundom Sogn mod Sogn for med Spydet at jævne en eller anden Familietvist.

Med Ydmygheden stod det sig endnu slettere: Bevidstheden om egen Kraft og Vælde, Mindet om Fædrenes Sejre, fjendtlige Hæres Nederlag, frygtelige Fjenders Ydmygelse, fyldte Marskbonden med en Stolthed, der alt for ofte steg til Overmod; men hans Stolthed sad ikke i Klæderne, den laa dybere i hans Bryst, i Følelsen af eget Menneskeværd og Selvstændighed. Kun ringe var derfor hans ensformige simple Folkedragt mod hin de høje Herrers spraglede Glimmer. Lutter mørke Skikkelser vrimlede blandt hverandre paa Heides Torv, i de tilstødende Gader og ud og ind ad Kirken, ligesom Bier i Sværmetiden ved Kuben. Præsterne sang deres Messer ved de forskellige

Altere, og Tusinder af begge Køn og af hver en Alder strømmede til og knælede for den hellige Jomfrus Billede, udbedende sig af hende Sejren og Beskyttelse for det truede Fædreland. Alle Klokker ringede fjern og nær over hele Marsken og sammenkaldte Folket til Bod og Bøn.

Paa Torvet i Heide holdt de otte og fyrretyve Forstandere Raad, omgivne af Mænds og Ynglingers Skarer. Aldrig tilforn havde Friheden befundet sig i lignende Fare; aldrig havde saa mange og mægtige Fjender forenet sig til Landets Betvingelse eller Undergang.

Derfor var ogsaa Meningerne delte; mange, især af de yngre, skyndede til Forsvar og Kamp paa Liv og Død; men næsten lige saa mange, fornemmelig de ældre, raadede til Eftergivenhed og Fred paa taalelige Vilkaar; og disse havde ogsaa trængt igennem med det forhen ommeldte Gesandtskab, skønt hine havde maget det saa, at den modige og stive Wolf Isebrand var stillet den snilde og bøjelige Carsten Holm ved Siden.

Deres Fuldmagt lød paa: at de vel i yderste Nødsfald maatte love Kongen og Hertugen en Pengesum, dog ikke under Navn af Skat eller Tribut, men ingenlunde indrømme de to paastaaede Skansers Anlæg ved Meldorp og Brunsbüttel; kun den tredie ved Ejderen kunde under visse Betingelser tillades. Som vi har hørt, hindrede Fyrsternes ubøjelige Strenghed, Isebrands lige saa ubøjelige Stolthed og maaske den tvetydige Holms egne hemmelige Planer enhver Underhandling.

Begge kom nu tilbage, og omringede af en nysgerrig og frittende Hob, som stedse formerede sig, men fik bestandig kort og utydelig Besked, gjorde de sig Plads gennem den tæt sluttede Kres og traadte frem for Landets Bestyrere.

„Krig!" raabte Isebrand, endnu inden han blev adspurgt. —

„Krig!" gentog den kamplystne Ungdom.

„Krig!" lød det nu fra Torvet og ned gennem alle Gader; Kvinderne og Børnene udtalte dette frygtelige Ord i Førstningen med Smerte og Skræk; men snart maatte disse Sindsbevægelser vige for Harme, Forbitrelse og blodtørstende Had; og Konerne var dem, som først opæggede deres Mænd til Strid for Arne og Frihed, lovende dem Hjælp og Bistand til sidste Blodsdraabe, saaledes som deres Mødre før dem i Fortiden havde kæmpet ved Fædrenes Side.

De afsendte aflagde nu nøjagtig Beretning om deres Sendelse, om Audiensen hos de forsamlede Herrer paa Melbek Slot. Da Holm kom til sin hemmelige Samtale med Hertugen, saa

mange af Forstanderne paa ham med mistroiske Blikke; selv Isebrand, som dog skulde være indviet i hans Plan, skottede stundom til ham med tvetydige Smil.

„Hvad var din Hensigt," spurgte straks en af de ældste, „med denne lønlige Sammenkomst, hvortil du ikke var bemyndiget?" —

„Dels at udforske noget om Fjendernes Krigsplan," svarede Holm, „dels om muligt at lokke dem i en dobbelt Fælde. Jeg lod, som om jeg ganske mistvivlede om et heldigt Udfald af Krigen paa vor Side, og som om jeg var tilbøjelig til at forraade vore Anslag og Forsvarsmidler. For at gøre Hertugen troskyldig, bad jeg ham om Sikkerhed for mig selv og mine Ejendomme, naar de fik Landet i deres Magt. Jeg mærkede ret vel, at han ikke fæstede stor Lid til mine Beretninger: derfor sagde jeg ham Sandheden i den Forudsætning, at han ikke skulde tro den. Jeg sagde ham, at vor største Styrke vilde samles ved Nordhamme, og at Meldorp derimod vilde saa godt som overlades til sig selv og de faa lejede Hageskytter. Jeg mener, at de just nu antager det modsatte: Meldorp for stærkt besat og Nordhamme for svagere befæstet, og desaarsag gøre Anfald paa det sidste Sted. Det er altsaa mit Raad, at vi her forener vore fleste Fænniker, men derfor ikke taber Meldorp af Sigte." —

„Du er en snild Mand, Carsten Holm!" sagde en af de otte og fyrretyve, „men lidt for kunstig i dine Beregninger. Du har med dine fine og kløgtige Anslag ikke gjort andet end forvilde os i vore, og vi er lige saa kloge som før paa Fjendens Hensigter. Hvad har du vel udforsket, og kan du nu bedre end en af os andre sige os, hvor han vil komme?"

„Ikke for vist," svarede Gesandten; „maaske hverken Hertugen eller Kongen i dette Øjeblik ved det selv; men rimeligt bliver det, at vi kan vente dem ved Hamme." —

„Carsten Holm har Ret!" raabte en anden, „ved Hamme maa vi samle vor Magt."

„Og hvad gør vi saa ved Meldorp?" spurgte en af de ældste Forstandere.

„Som Holm har sagt!" svarede den forrige. „Vor Magt er ikke saa stor, at vi skulde dele den paa forskellige Steder, hvor den ene Del kunde afskæres fra den anden." —

Efter mange Raadslagninger, Indvendinger og Gendrivelser blev omsider den snedige Møllers Forslag antaget; hvorvel Sydmarskerne stod stærkt paa den modsatte Mening.

Da disse omsider saa, at de ikke vilde trænge igennem, raabte en Meldorper:

„Siden I Nordmarsker ikke bryder jer om, hvorledes det gaar os her i Sønden, og vi for at forsvare jer andre skal forlade Hus og Hjem, Kvinder og Børn —"

„— Tag dem med jer!" afbrød ham Carsten Holm. „Der er ingen herinde, som jo med Glæde sætter et Par Smaalandsmænd til sin Bord."

„Tage dem med?" brummede hin, „det er let sagt; men nu under Vinters Hjerte, og saa give alt vor Pik og Pak op for en Boldkæp? Det var smukkere, I kom og hjalp os at forsvare vor Smule Ejendom. En Fænnike eller to kan I dog i det mindste have tilovers for os — og kom du selv med, Carsten Holm! mens du tror, der er saa sikkert i Meldorp."

„Hvor jeg mest kan tjene mit Fødeland," svarede denne, „der vil jeg helst være; men bliver det Forstandernes Mening, at jeg skal drage til Meldorp med min Fænnike, vil jeg ingenlunde vægre mig: vorder Æren der mindst, vorder Faren det ogsaa." —

Og blev dette da omsider saaledes besluttet.

Krigsraadet holdtes et Stykke udenfor Kirken, som laa ved den ene Side af Torvet. Af samme udgik nu den ældste af Præsterne bærende et stort Guldkors foran sig.

Ærbødig gjorde Mængden Plads og aabnede ham Indgang til Forstandernes Kres — alle hilsede med dyb Alvor og stille Andagt.

„Den hellige Jomfru benedide eder, I Folkets Dommere!" sagde Præsten og gjorde Velsignelsens Tegn til alle Sider. „Hvilket Raad haver Herren indgivet eder?"

„At værge vort Land og kæmpe for Friheden med Liv og Blod!" lød det enstemmige Svar.

„Dette Raad kommer fra Gud!" raabte han; „men glemmer nu ej heller at give Gud, hvad Guds er! gører Hærenes Herre et Løfte for Sejren, ham, der frelste Israel gennem Havet og bød det at opsluge Farao og hans Hundredetusinder; hvad vil I love ham, om han giver Fjenden i eders Haand?"

Paa dette Spørgsmaal fulgte en øjeblikkelig Taushed, til en af de ældste fremstod og svarede:

„Sig selv til, ærværdige Fader! hvad eder bedst tykkes; og saaledes skal det være."

„Vort Land," sagde Præsten, „er det eneste i Kristenheden,

som endnu intet Jomfrukloster ejer: lover at bygge og indvie et saadant til den hellige Gudsmoder!"

„Det lover vi, og det sværger vi!" raabte hele Forsamlingen med oprakte Hænder.

„Vor velsignede Frue!" sagde Præsten, hævende Korset i sine foldede Hænder, „høre og fuldkomme eders Løfte! Amen!"

„Og nu," talte han efter et højtidsfuldt Ophold og med forstærket Stemme, „her, o Ditmarsken! her er dit Banner! I dette Tegn skal du sejre! Dette Forløserens Billede skal slaa Fjenderne med Forfærdelse, med Senacheribs Forfærdelse! med Faraos Ødelæggelse! Deres Buestrenge skal briste, deres Sværde skal døves og synke af Mathed med Hænderne, der bærer dem! deres egen Mængde skal være deres Fordærvelse! de skal nedtrædes og knuses under Hestefødderne, under deres egne Stridsvognes Hjul! Dybets Magter skál røre sig, Havets Bølger opsluge dem! Der skal være Graad og Hylen og Hændervrid af de ihjelslagnes Hustruer og Børn! Rygtet om deres Forsmædelse skal udgaa som et Lyn til alle Verdens Ender, og enhver, som det hører, ham skal begge hans Ører klinge!"

Et stormende Bifaldsraab fulgte denne profetiske Tale; og Korset modtoges med jublende Glæde af Landets Styrere.

Saa snart Larmen noget sagtnedes, slog en af disse til Lyd med Haanden og spurgte:

„Hvo skal føre dette hellige Banner i Striden?"

„Efter gammel Sæd og Forfædrenes Maade," svarede Carsten Holm, „bør det være en hæderlig Jomfru."

„Vel talt, min Søn!" sagde Præsten; „en ren og ubesmittet Jomfru skal frembære den velsignede Jomfrusøn og indvie sit hele Liv til Kyskhed og Herrens Tjeneste. — Hvo af eder, unge Kvinder!" lagde han til og saa sig omkring ud over Torvet, „vil først tilbyde sig? Skønt vi siden kan udvælge blandt de mange, skal dog den første under lige Omstændigheder have Fortrinsret."

Ingen svarede; derimod drog de unge Piger sig dels tilbage, dels saa de hist og her og hviskede med Naboer og Naboersker, som om de intet havde hørt. Kække og højhjertede var de vel i Almindelighed, og flere af dem skulde gerne have ofret Livet for den elskede; men at ofre Kærligheden og dens Glæder — det er mere, end man skal forlange af nogen Pige. Hver havde jo sin Elsker, eller ventede ham; og at frasige sig Livets sødeste Haab er langt tungere end at bortgive Livet selv.

„Det vil være vanskeligt," tog Carsten Holm Ordet, „at vælge blandt saa mange, og vil vække Utilfredshed og Misundelse at foretrække en for de andre blandt dem, der melder sig. Bedre: enten at en Fader selv tilbyder sin Datter, eller at Forstanderne og Folket her enes om, hvem de vil hædre med saadan Udmærkelse."

„Det sidste er det bedste!" raabte flere paa een Gang; „hvem tilkommer fornemmelig denne Ære?"

„Hans Wollersien i Wöhrden," hviskede Holm til sine Sidemænd, „er en af Landets ældste og mest agtede Mænd — hans Datter skulde I vælge."

„Hans Wollersien!" raabte begge højt, „hvad mener I om eders Datter Telse? Vil I unde hende den Ære?"

„Telse Hansdatter!" raabte flere, „det er sandt — lad det blive hende."

„Jeg har kun den ene," sagde Hans Wollersien, „og hun er forlovet med Reimer af Wimerstedt —."

„— Lad hende trolove sig med den himmelske Brudgom!" udbrød Præsten; „det er bedre for hendes Salighed og en større Hæder for dem begge og eders hele Slægt."

„Ske Guds og Folkets Villie!" sagde Faderen; „men lader os dog adspørge hende selv, om hun vil, og — om hun kan!" lagde han betænkelig til. „Jeg vil ingenlunde tvinge hende, al den Stund der findes mange lige saa værdige som hun."

„Der er kun eet tænkeligt Tilfælde," sagde Holm med et ondskabsfuldt Smil, „som vi for det første ikke tør antage; men herom kan ingen give bedre Besked end Pigen selv."

„Jephta," sagde Præsten, „var ogsaa en Dommer over Folket, og han skænkede Herren sin eneste Datter, dog vistnok mod sin Agt; eders Offer skal være saa meget kærere, som det er frivilligt."

„I Herrens Navn da!" sagde den gamle Wollersien, „lader os gaa og adspørge Pigen!"

Fire andre Øverster blev, tillige med tvende Præster, udnævnt til at følge med ham til Wöhrden og at overgive Korset, saafremt Telse vilde modtage samme.

Carsten Holm blev tilbage for at deltage i de videre Raadslagninger til Landets Bedste og Forsvar. Disse bestod særdeles deri: at udnævne Høvedsmænd for de forskellige Fænniker, i at fordele Kanonerne og forsyne med Krudt og Kugler og i at beordre Folk til Sluserne for i Nødsfald at kunne aabne disse og sætte Lavlandet under Vand.

Hans Wollersien og hans seks Ledsagere fandt den unge Pige ved hendes Væv. Da hun hørte Hensigten af deres Komme, blegnede hun, og Væverskytten faldt hende ud af Haanden.

„Med min Faders Minde," svarede hun sagte og langsomt, „er jeg trolovet til Reimer af Wimerstedt."

„En langt højere Lykke og Ære venter dig, unge Pige!" sagde en af Præsterne; „Landets Banner, det hellige Kors, skal betros i dine Hænder. Din Fader har allerede lovet paa dine Vegne og i hele Folkets højtidelige Forsamling, at du vil modtage den dig tiltænkte Hæderspost."

„Vis nu," sagde den anden, „at du elsker dit Fødeland højere end egen usikker Lykke og sanselig Lyst!"

Telse rødmede; stridige Tilbøjeligheder kæmpede i hendes Bryst; heftigt bevæget steg og sank det som Havets Bølger: Kærligheden drog hende til Reimer — Æren til det flammende Kors. Endnu sejrede den første.

„Er det ogsaa eders Villie, Fader?" spurgte hun bævende.

„Ikke min Befaling," svarede han, „men mit Ønske; jeg tænkte, du vilde vise os, at du er en Wollersien; at du hører til en Stamme, som hidtil har elsket Fædrelandet og Ære over alt andet paa Jorden."

Telse sænkede de taarefyldte Øjne som til et Afslag; dog Kærligheden viste hende endnu en Udflugt.

„Reimer Vaget," sagde hun, „har jo vort Ord, uden hans Minde tør vi ikke bryde det. Jeg tror, han er inde i Kirken for at hente sin Fane; mig tykkes, vi først burde lade ham hente for at høre, om han vil løse mig fra min Forpligtelse."

Faderen bifaldt dette Forslag, og Reimer blev hidkaldt.

Saa snart han havde hørt, hvorom Talen var, og at Afgørelsen stod til ham alene, nægtede han først bestemt at give sit Samtykke og gav til Gengæld Anvisning paa flere unge, hæderlige Piger, som ingen endnu vidste at være bortlovede. Man trængte heftig ind paa ham med et Angreb efter det andet fra Ærens Side: foreholdt ham, hvor selvisk han elskede sin Kæreste; hvor lidet han tænkte paa hendes, paa sin egen Ære og paa Fædrelandets Bedste.

„Mit Fædreland," sagde han, „skylder jeg mit Blod, og skal betale min Gæld — om Behov gøres — til sidste Draabe; men hvorfor skal jeg, fremfor alle andre, opofre det kæreste, jeg ejer i Verden?"

„Fordi," svarede den ene Præst, „at Folkets Øverster viser den hædrende Tillid til dig; fordi du ikke bør skuffe dem i den

Mening, at ingen Voigdemann vilde agte sin egen Lykke højere end Landets."

„Fordi," sagde en af Øversterne, „fordi den, vi i saa ung en Alder har betroet en Fane, som aldrig endnu har været enten i fjendtlig eller fej Haand — fordi Reimer Vaget af Voigdemannernes ældgamle og uplettede Stamme bør vise, at han er en Mand og ingen egensindig, forkælet Dreng —."

Reimer kastede et vredt Blik til Taleren; men han tav, agtende hans Alder og Værdighed.

„Fordi," sagde den anden Præst, „fordi det er Himmelens Villie, den du ikke uden Formastelse tør modsætte dig." —

Den fra alle Kanter heftigt bestormede saa sig omkring med mørke, usikre Blikke. Da han henvendte dem til den elskede for at læse i hendes Øjne, skjulte hun dem for ham og forandrede ikke en Mine i det blege Ansigt.

„Du betænker dig, min Søn?" sagde den gamle Wollersien; „om endogsaa en anden efter dit Forslag antager det Tilbud, vi staar i Begreb med at forkaste — og derpaa er ikke at tvivle — da vid, at du sætter en uaftvættelig Plet paa begge vore Slægters nedarvede Ære!"

„Den Plet," svarede Ynglingen stolt, „om det er nogen — den vil I og jeg igen aftvætte i Fjendeblod."

„Dine Indvendinger," sagde nu en af Landsstyrerne, Carsten Holms ældre Halvbroder, „forekommer mig saa løse og svage, at jeg næsten kunde fristes til at antage en lønlig, men ogsaa tilstrækkelig Grund til Telse Wollersiens Vægring: unge Jomfru!" — henvendte han sig til hende — „jeg kalder dig saa, fordi jeg ikke vil ymte det modsatte. Du ved, at kun en ren og ubesmittet Mø tør berøre det hellige Korses Banner. Modstaar du længer et helt Folks Ønske og Begæring, da giver du dermed til Kende, at du ikke er det, hvorfor vi anser dig."

En blussende Rødme farvede Jomfruens skønne Ansigt — Æren sejrede. Dybt fornærmet, med stolt og aabent Blik, rejste hun sig fra Væven og tren hen for de udsendte.

„Nu er jeg eders!" sagde hun; „den himmelske Jomfru, som kender min Uskyld — hende vil jeg fra nu af tilhøre! Farvel, Reimer Vaget!" — her rakte hun ham Haanden — „dette er sidste Gang, I berører denne Haand; siger frit ud, om vi har elsket hverandre i Tugt og Ærbarhed?"

Ynglingen sukkede et stille Ja.

„Tak da for eders Kærlighed og Troskab!" vedblev hun, „og

foresiger mig nu, ærværdige Fader! den Ed, jeg haver at aflægge!"

Reimer knyttede Haanden for sit Bryst og gik hastigt ud; tvende Taarer trængte sig frem under den gamle Wollersiens hvide Bryn.

Den dyre, den frygtelige Ed blev fremsagt; Løftet om stedsevarende Kyskhed, om Afstaaelse fra Livets sødeste Fryd, blev givet og beseglet ved Præsternes højtidelige Ceremonier og Former: Telse Wollesien var Himmelens indviede Brud.

Da hun om Aftenen lagde sig paa det ensomme Leje, forhen bestemt til Brudeseng, men som nu aldrig mere skulde deles med den elskede Brudgom — ak! af hvilke ganske andre Følelser bankede da det uskyldige Hjerte, end da hun faa Nætter i Forvejen havde løsrevet sig fra Elskerens Favntag og var indslumret under lyse Drømme om Fremtidens Glæder!

Og Ynglingen, han som hin Nat munter og modig, fløjtende og syngende dansede hjem fra Kærestens søde Kys — hvor stille og tavs vandrede han nu over de snedækkede Marker. Livets skønneste Haab var forsvundet som en flygtig Ungdomsdrøm — kun eet havde han tilbage, dette, at drukne sin Smerte i Fjendernes Blod. — Ve dem, naar de møder ham, den unge, blodtørstende Løve!

4.

Enten nu Hertug Frederik ansaa Carsten Holm for Landsforræder eller for Spion og i sidste Fald hans Udsagn følgelig for en Dobbeltfinte: nok er det, Fyrsterne fulgte virkelig den af Ditmarskeren — uvist om for Alvor eller paa Skrømt — foreslagne Vej over Alvenstorp og Windbergen lige til Meldorp.

Det gik gladelig, som til Dans; og med Dans, med Spil og Sang begyndte Krigen. I Windbergen kom nemlig Fortroppen ubuden til Gilde. I de sydligere Byer var flygtet, hvad flygte kunde, og alle Huse fandtes øde og tomme; men i denne holdt en Del af de sorgløse Indvaanere sig lystig ved et Bryllup.

Der fortælles, at Brudeparrets Forældre havde ladet haant om for Krigens Skyld at opsætte den berammede Fest (hvorvel de med de fleste andre i Byen havde bortskikket en Del af deres rørlige Ejendomme tillige med de uvoksne Børn): en ulyk-

kelig Trods, der kom dem selv og de faa Gæster, der var forvovne nok til at følge Indbydelsen, dyrt at staa.

Som Fortravet i den stille Nat nærmede sig Byen, hørte de allerede langt borte Musikken. Man standsede, lyttede, gik videre frem, udsendte Spejdere, der omgik Byen, og da disse havde overbevist sig om, at alle Huse paa eet nær var forladte, vendte de tilbage og afgav deres Beretning, hvorpaa Gildegaarden snart blev omringet.

De dumdristige og ligegyldige Bryllupsfolk vidste af intet, før Døren sprang op og Lanseknægtene styrtede ind. Her var hverken at tænke paa Modværge eller Flugt. Værgeløse myrdedes alle Mænd og Karle, kun Spillemændene skaanedes for det første, tillige med de unge Kvinder. Disse, som i faa Øjeblikke saa Ægtefæller, Kærester, Slægtninge, Venner sønderhuggede, gennemborede, falde i deres eget Blod, grebes af forstenende Rædsel, som om Helvede ved et Trolddomsslag havde aabnet sig og udspyet en Legion af Djævle.

Lige saa ubegribeligt som forfærdeligt var, hvad der foregik; og først kom de til en endnu gyseligere Bevidsthed, da de gemene Krigere, efter fuldendt Blodbad og medens de døde af Kammeraterne udslæbtes, greb dem, drog dem ud paa Gulvet til Dans og befol tillige de skælvende Musikantere at spille op. Modstræbende, skrigende, bedende, jamrende, svingedes de vildt omkring af Morderne. Instrumenternes bævende, skurrende Toner udgjorde med Soldaternes Hujen og Kvindernes Skrig en sand Helvedes Musik. Bordene omringedes af andre, som under brølende Sang og Latter tømte de levnede Krus og Bægre.

Disse Blodhundes værdige Anfører, paa hvis af Naturen veldannede Ansigt Lasterne allerede havde indtrykt deres uudslettelige Mærke, havde tilegnet sig Bruden og hvirvlede hende omkring i vilde, vellystige Svingninger. Den ulyksalige, nylig dansende i Kærlighedens søde Rus ved den elskedes Haand, nu Enke og hengiven i et Umenneskes Vold, følte Fortvivlelsens Mod og Hævnens bitre Sødhed: hun gav den i Blodet snublende Skurk et saa vældigt Stød for Brystet, at han tumlede baglæns til Jorden; og som han faldt, sprang hun hen, greb en af de bortsatte Partisaner og jog den dybt ind i hans Side — hans Sjæl for ud i en Forbandelse.

Saa hastig var dette forbi, at hun endnu fik Tid at fuldbringe et andet og tredie Offer og at tilraabe sine Medsøstre,

at de skulde følge hendes Eksempel, hævne de faldne, sælge Livet dyrt og frelse Æren!

Kun det sidste lykkedes; thi Krigerne, forbitrede over Anførerens og de tvende Kammeraters Fald for en Kvindes Haand, opofrede nu i en Hast dem, de ellers skulde have bevaret til Skændsel og maaske derefter til en smerteligere Død.

Saaledes var Gildets Ende og Krigens Begyndelse. Denne oprørende Udaad var øvet af Gardens Fortrav som Forspil til den store Dødningedans paa Hemmingstedts Enge.

Disse Udyr — et Afskum af alle Europas Folkeslag — i hvis Bryst den sidste Gnist af Menneskefølelse for længst var udslukt, tilbragte Resten af Natten i Drik og Dobbel. Tyske, franske, spanske og italienske Sange af det liderligste Indhold ledsagedes af Bægerklang, Eder, Tærningers Raslen og de spillendes Trumfen i Bordene. Og langs hen med Husgavlen derudenfor havde de stillet de myrdede Kvinders Lig — i Midten Bruden med sin blodbesprængte Krans over den dødblege Pande. Saaledes fandtes de af den efterrykkende Hær, med hvis Avantgarde, den berygtede og frygtelige „store Garde", de forenede sig til videre Skænden og Brænden.

Det var en stille Vintermorgen. Himlen bar Glædens og Kærlighedens — Jorden bar Uskylds Farve. Paa den lyseblaa Hvælving glimtede endnu enkelte Stjerner; Maanen hang bleg i Vesten. Hele den østlige Horisont var purpurrødt ombæltet, smykket med en guldstribet Glorie, der hvor Solen vilde opstaa. Jorden var tilhyllet med den nysfaldne, rene Sne, alle Træer og Buske var hvidt beklædte. —

Tindrende, flammende fremsteg Dagens Konge; rødtglimtende i dens Straaler bevægede sig de staalklædte Krigerrækker gennem den ulykkelige By. Vejen faldt tæt forbi Brudehuset, uden for hvilket de myrdede Gæsters Lig laa henslængte i den blodbestænkte Sne, og bag dem siddende op mod Husgavlen de kvindelige i deres sønderrevne og besudlede Højtidssmykker. Spottende drog Garden dem forbi; med muntre Sange de Danske og Holstenerne bagefter, næppe værdigende dem et flygtigt Øjekast.

Da de kongelige Brødre, ridende Side om Side, kom lige ud for Stedet, rejste sig en kun halvdød og atter opvaagnende Ditmarsker over Ende og støttede Haanden paa sin Sidemands Bryst. Størknet Blod havde sammenklistret en Del af hans hvide Haar, og røde Strimer furede hans dødblege Aasyn; han fæstede sit stive og vanvittige Blik paa de kommende.

Deres Gangere studsede, standsede, snorkede og rykkede sig; og mod deres Villie maatte Brødrene høre den døende Oldings Tiltale:

„Himlen udspy eder, og Jorden opsluge eder, I kronede Røvere! Hvad vil I her i vort fredelige Land? Hvad har vore værgeløse Kvinder og umyndige Børn forbrudt mod eder? Deres Blod klæber ved eders Hænder; det skal brænde eders Sjæle i Helvede som uslukkelige Luer! Fremad! fremad! myrder! ødelægger! men Hævnens Dag er ikke forbi; Forbandelsens Time kommer, paa hvilken I skal hyle af Angst og skælve af Forfærdelse! I skal se eder omkring efter Flugt og Redning; men der er ingen, som frelser eder af Blodhævnerens Haand!"

En Pil afbrød hans Forbandelse: ramt i Brystet slog han ud med Armene og segnede afsjælet tilbage i Sneen. Toget gik videre frem.

„Et sørgeligt Syn!" sukkede Kongen. —

„Desværre!" svarede Hertugen, „Krigens ufraskillelige Ulykker!"

„Den mishandlede Olding," vedblev Kongen, „disse ynkeligt myrdede Kvinder vil sent gaa mig af Tankerne — mig tyktes, de sad der som vore Dommere paa hin Dag! Denne Krig begynder sørgeligt, min Broder!"

„Ingen Krig uden Blod!" sagde Hertugen mørk.

„Men uskyldigt Blod!" faldt Kongen ind — „det begynder allerede at fortryde mig, at vi har taget denne Garde i vor Tjeneste — det er ikke Mennesker, men Djævle."

„Derfor," svarede Broderen, „er de heller ikke for gode til Hærens *enfans perdus;* lad dem optage de første Stød og Ditmarskerbonden paa dem køle sit rasende Mod!"

„Kun deres Grusomheder ikke skal bringe Straf over os og vore! den døendes Forbandelser lød mig som en truende Spaadom."

„Ej! ej! min Hr. Broder!" raabte Hertugen, „kan en afsindig Bondes Bespottelser forstyrre eders Fatning, da havde det været bedre, vi aldrig havde begyndt Toget herind i denne Røverhule."

„Broder Frederik!" sagde Kongen bebrejdende, „er vi kommet her for at indtage eller for at ødelægge Landet? Til det første behøvede vi ikke disse fremmede Mordbrændere, maaske vil de endog gøre os Erobringen vanskeligere, thi de bringer Beboerne til Fortvivlelse."

„Kære Hr. Broder!" svarede Hertugen, „saa yderligt vil det

ikke gaa: naar Meldorp er indtaget, vil hele Landet falde os til Fode — værre vorder det med Byttets Deling; disse Rovbier er umættelige. Dog i dette Fald har vi Magt til at holde dem i Ave — fem og tyve Tusinde mod fem Tusinde, om deres Antal ikke formindskes forinden." —

En Kanonsalve afbrød Samtalen; det var Garden, som begyndte Angrebet paa Meldorp.

Denne By blev overrumplet, temmelig uforberedt; i det ringeste havde man ikke ventet at vorde anfaldet af saa stor en Magt. Derfor var ogsaa Forsvaret planløst, vildt, fortvivlet. Lejetropperne — et Hundrede Mand omtrent — da de saa den hele uhyre Hær komme anrykkende, raadede Indvaanerne til øjeblikkelig Overgivelse; og da disse, forbitrede og udskældende dem for Fejghed og Forræderi, tvang dem til at blive paa den anbetroede Post, løb de ved første Kanonskud over til Fjenden

De indfødte, langt fra at følge disse fremmedes Eksempel, blev endnu mere halsstarrige i deres Beslutning: at stride til det yderste og kun over deres egne Lig at lade Bestormerne indtrænge i Byen. Ej heller vaklede de i dette heltemodige Forsæt: sikkert og hurtigt skød de først med Stykkerne, der rev store Huller i Gardens Front, derefter med Pile og Kastevaaben, og værgede til sidst med deres lange Spyd — Ditmarskernes Livvaaben — i Porten Mand mod Mand.

Trang blev Vejen for Lanseknægtene, og dyrt maatte Indgangen købes. Men saa meget vandtes dog ved Forsvarernes Selvopofrelse, at Størstedelen af de værgeløse fik Tid at frelse sig ud af Byens modsatte Side til Nordmarsken. De tilbageblevne ventede en frygtelig Skæbne.

Carsten Holm var efter den forudtagne Bestemmelse henlagt i Byen med et Par Hundrede Mand. Saa snart det første Anskrig hørtes, samlede han sine Folk og ilede med Borgerne til Sydsiden af Byen. Da de der var ankommet og saa den lange Række af Fodfolk og Ryttere, som naaede lige til det nu antændte og brændende Windbergen, raabte han:

„Fjenden har skuffet os; i Stedet for at tage den gamle Vej over Hamme anfalder han os her med sin hele Styrke; at holde ham ude af Byen med vor ringe Magt er umuligt; det eneste, vi kan udrette, er at standse ham saa længe, medens de gamle, Kvinderne og Børnene kan redde sig ved Flugten Nord paa. For at opnaa dette Øjemed er det overflødigt, at vi alle opofres; den ene Del af os bør hjælpe de flygtende. Vælger nu,

I Meldorper! hvilket I selv vil! Jeg med mine er lige villige til at blive og til at gaa." —

„Vi takker eder," svarede en Olding, „for eders broderlige Venskab; men ikke skal det spørges, at vi Meldorper flygtede fra vor egen By og overlod dens Forsvar til andre — iler og redder, hvad I formaar!"

Da for Carsten Holm og hans Nordmarskere tilbage ind i Byen, jog de nølende ud af Husene og hjalp til at bære de mindre Børn. Nogle kunde formedelst Alder, andre formedelst Sygdom ikke komme af Sted. Mange Oldinge og gamle Kvinder vilde ikke forlade deres Fødested, og mange Koner væbnede sig og ilede hen for at hjælpe deres Mænd i Kampen paa Liv og Død for at sejre eller falde med dem.

De flygtende delte sig i tvende Hobe; den ene drog ad Büsum, den anden ad Hemmingstedt; Bedækningen delte sig ligeledes, og Holm med sin Afdeling valgte den sidste Vej. De undkom alle paa ham, Anføreren, nær. Han var rigtignok den sidste paa Flugten; men ingen vidste dog, hvorledes det gik til, at han med eet forsvandt, og med endnu større Forundring erfaredes siden, at han var taget til Fange og indbragt til det erobrede Meldorp.

Byen blev taget med Storm: mer end nok for Garden til at besmykke sine Grusomheder. Alt, hvad der havde Liv, maatte dø, og det livløse maatte fordærves og ødelægges; kun Husene sparedes for den strenge Vinters Skyld. — Skønt alt dette udrettedes af Fortogten med en Skyndsomhed, der intet lod tilbage for Hovedhæren, maatte dog de tvende højbaarne Brødre være Vidne til et Krigsoptrin, endnu mere oprørende end hint i Windbergen.

Idet de red ind i Byen, saa de gennem de sønderslagne Ruder af et Hus en halvvoksen Pige, som hidtil maa have vidst at skjule sig, komme farende med et lille Barn paa Armen, og tæt efter hende en Lanseknægt. Da hun ikke længere kunde undløbe, vendte hun sig og rakte Barnet som et Skjold op mod Forfølgeren. Glutten udstrakte smilende sine smaa Hænder efter den blanke Hjelm og den vajende Fjederbusk — Barbaren kløvede dets Hoved. Hertugen nedskød Uhyret og reddede derved Pigen; men hverken han eller Broderen glemte nogen Sinde denne hjærteskærende Scene.

Tavse red de ind ad Franciskanerklosterets skumle Port. Ogsaa Himmelen var skummel og taaget; den drog et tykt Slør over Jordens Elendighed. Det var stille i Luften, og grant hør-

tes i det fjerne Vesterhavets hule Drønen — et Forbud paa Forandring af Vind og Vejr.

Under Tilberedelserne til Hærens Indkvartering og Forplejning i Meldorp og omliggende Landsbyer spadserede de kongelige Brødre alene med langsomme Skridt frem og tilbage i Refektoriets store Sal. Kongen standsede flere Gange og lyttede.

„Hvorfra," sagde han omsider, „kommer det Bulder, jeg hører langt borte?"

„Vesterhavet!" svarede Hertugen.

„Det lyder mig som Hævnens Torden," sagde Kongen — „gid dog denne Krig var snart til Ende!"

„Den e r til Ende," faldt Hertugen ind; „som jeg haaber, vil Indvaanerne, skrækkede ved denne advarende Begyndelse, ile med at underkaste sig, og derfor vil vi — om dig saa synes — tøve her nogle Dage." —

Førend herpaa blev svaret, indtraadte de unge Grever, Hans Ahlefeldt med flere Generaler og til sidst Gardeanføreren Junker Slenitz.

Til denne sagde Kongen koldt: „Eders Folk, Hr. Junker! er tapre, men grusomme; de skaaner hverken Kvinder eller umyndige Børn."

„Eders Majestæt!" svarede Slenitz lige saa koldt, „naar Falken slipper løs efter Raadyrene, gør den ingen Forskel paa Buk og Lam. Vil vi have den ene, maa vi tage den anden med. I Krig gaar det ikke anderledes til — jeg tænkte, Eders Majestæt kendte sligt fra Sverig af."

„Krigen kender jeg noget til," sagde Kong Hans; „men ikkun den Krig der føres mod bevæbnede Mænd; paa værgeløse har m i n e Soldater aldrig øvet deres Mod — en General maa vide at holde Krigstugt."

„Jeg har staaet i den Formening," svarede Junkeren, „at den store Garde, som med Ære har tjent saa mange Potentater, blev taget i Sold for at f ø r e Krig og ikke for at begræde Krigens Elendigheder. Naar den besejrer eders Fjender, burde det vel ikke tages saa nøje, om et Par gamle Kællinger gik med i Løbet. Sker dette, er det uden min Skyld; jeg kan ikke være alle Vegne."

Kongen vendte sig fra ham, bed sig i Læberne og sagde til sin Broder:

„Jægeren er lige saa god som Hundene — lad os skynde os med Jagten, at de alle til Hobe kan faa deres Afsked."

Atter afbrødes Samtalen, idet Henrik Ranzau traadte ind

med den fangne Carsten Holm. Hertugen saa og genkendte Fangen; han vinkede ad ham; de traadte afsides hen i et Hjørne af Salen — Kongen sluttede sig til dem.

Holm bukkede dybt for begge og sagde: „Jeg lykønsker Eders Majestæt og Eders Højhed til denne sejrrige Begyndelse og glæder mig til, at mit ringe Raad blev naadig optagen og fulgt."

„I skal heller ikke klage over Uskønsomhed," sagde Hertug Frederik; „naar Landet er indtaget og bragt tilbage til Orden og Rolighed, skænker vi eder Tileburg til evig Arv og Eje."

Holm bukkede sig endnu dybere og vedblev: „Jeg lod mig uden for Byen frivillig fange for fremdeles at være til Nytte med mine Kundskaber om Landet og dets Indvaaneres Sindelag. Og dersom eder saa synes, vil jeg gaa tilbage til mine Landsmænd enten for at fremskynde deres Underkastelse eller, om de dertil ikke er at formaa, da at meddele de naadige Herrer deres Anslag."

„Ret vel!" sagde Hertugen, „jeg anser eder for en klog Mand og tror, at I er os af Hjertet hengiven; men efter alle de Fredstilbud, vi har gjort eders stolte Landsmænd, anstaar det os ikke at henskikke eder som Gesandt eller Mægler —"

„— Det er ogsaa langt fra min Mening," svarede Holm, „jeg maa komme som Flygtning, som den, der hemmelig er undveget af Fangenskab. Men nu i det Tilfælde, at den krigerske Stemning faar Overhaand, at Mistanke mod mig kunde opstaa formedelst mit fredelige Sindelag, og at det derfor kunde gøres mig vanskeligt at slippe her tilbage: da vover jeg foreløbig at tilraade snarest muligt Anfald paa Nordmarsken, og det nemlig over Sønderhamme og Hemmingstedt og lige løs paa Heide. Paa denne Vej indestaar jeg for, at ingen venter Fjenden, og jeg skal stræbe at bestyrke denne Formening."

Her bukkede han atter sigende: „Jeg udbeder mig og haaber den store Naade at maatte herbergere de høje Majestæter i mit Hus i Heide!"

Man tilnikkede ham et venligt Ja, lod ham bortfjerne sig og gav den fornødne Befaling til at fremme hans Flugt.

Kong Hans, som ved den nære Udsigt til Ende paa Krigen var blevet noget muntrere stemt, kaldte paa Henrik Ranzau og sagde til ham:

„Kære! min Broder og jeg har overlagt, at vi vil tøve her et Par Dage for at afvente, hvad Indtryk disse første Begivenheder vil gøre paa de trodsige Marskbønder. Imidlertid vil vi

stræbe at gøre Opholdet saa behageligt som muligt, og til den Ende kunde vi ønske eders holstenske Damers Nærværelse. Det nødvendige Forraad af Mad og Drikke burde ej heller savnes."

Ranzau smilte, bukkede og gik. Nogle Eskadroner fik Ordre at vende tilbage og fra Melbek og omliggende Slotte at hente Damer, Musikantere, Sangere, Gøglere og Hofnarre, Drikke- og Spisevarer af alle Slags og i største Overflødighed.

5.

Det var Søndag, aarle om Morgenen. Bedeklokkerne gik; de klang dumptungsindigt i den graa, dunstfulde Tøluft; det lød, som naar der ringes for Lig — som om det var Ditmarskens Frihed, der ringedes til Graven.

I trende Døgn havde en stærk Tø ganske forandret Landets Udseende: Sneen var forsvunden fra Træer og Tage, fra Bakker, Digekamme og Agerrygge; kun i Renene, i Grøfterne og i Geestens Dale laa den endnu; lange, lige, hvide og sorte Striber betegnede den flade Marsk.

I Wöhrden holdt de otte og fyrretyve Raad; didhen havde og forsamlet sig en stor Mængde, saavel fra hele Landet som især fra de nærmeste Sogne.

Meningerne var temmelig delte: mange var for Fred, dog flere endnu for Krig. Blandt de første talte Carsten Holm længst og ivrigst:

„Jeg vilde ønske," — endte han — „at enhver krigslysten havde været med ved Meldorp og set, hvorledes Byen paa to smaa Timer havde forandret sig! Da jeg som Fange førtes tilbage, laa de henslængte paa Gaderne, lemlæstede, døde eller døende, der kort tilforn havde været friske og sunde, glade og sorgløse — hvem mener I? bevæbnede Mænd? — de laa alle ved Byens Porte — nej, Kvinder og Børn og graahærdede Oldinge. De blodige Lanseknægte løb hid og did med Spydet i den ene Haand og Bytte i den anden eller sang og drak og rumsterede inden for de sønderslagne Ruder. Hist og her derinde hørte jeg Hylen og Hvinen af de ulyksalige, som fremslæbtes af deres Smuthuller, krænkedes, mishandledes, myrdedes, og i deres hendøende Skrig Bødlernes Skogren. Hist slængtes et nøgent, sønderflænget Kvindelig ud af Døren, her et Barn gennem Vin-

duet — det kan ikke have gaaet græsseligere til i Jerusalems Forstyrrelse. Betænker det vel, I, Landets vise Fædre! samme Skæbne har vi her og overalt i Vente."

Alle Tilhørerne blegnede af Skræk og Harme, fnøs af Forbitrelse; men Landsstyreren Johan Arens tog Ordet og sagde:

„Alt, hvad du her fortæller os, maa snarere opflamme til retfærdig Hævn end overtale til skændig Overgivelse — de myrdedes Blod raaber til Himmelen. Hvad skulde vi vinde ved denne feje Underkastelse? Kun en langsommere Død eller en endnu værre Trældom. Hvad er det dog, som nu skal kuldkaste den engang med velberaad Hu tagne Beslutning? Hvad har vi tabt? Et Par Byer, som ikke kunde forsvares — har vi ikke hele den Del af Landet i vor Magt, fra hvilken Fjenderne i alle forrige Krige med blodige Pander er tilbagevist? Hvad har vi tabt? Et Par Hundrede af vore medstridende — men vi andre Tusinder har vundet tidobbelt Had til de umenneskelige Voldsmænd, der kommer til os med Sværdet i den ene Haand og Lænken i den anden. Hvad har vi tabt? Et Par Hundrede Kvinder og Børn — men vi har vundet tidobbelt Mod til at hævne deres uskyldige Blod. Vi har intet tabt uden maaske Modet hos nogle faa, som lidet eller intet har ejet."

Carsten Holm afbrød ham og sagde: „Ikke altid er den fej, som raader til Fred; Forsigtighed er ikke Frygt." —

„Ikke a l t i d!" svarede Arens; „jeg beskylder ingen — heller ikke eder; I maa selv bedst vide, om det var blot Forsigtighed, der bragte eder til at følge med Kvinderne, i Stedet for at tage Del i Byens Forsvar."

„Her er nok til Stede af dem, der var med mig," sagde Holm stolt og saa sig omkring i Forsamlingen, „lad dem sige, om jeg ikke tilbød Bymændene at gaa i deres Sted, skønt jeg saa den visse, den unyttige Død for Øjne!"

Dette bejaedes fra flere Sider.

„Jeg skylder Fødelandet mit Liv," vedblev han triumferende, „og skal ærligt betale min Gæld; men derfor henslænger jeg det ikke i Blinde. Vil alle I andre stride, saa er jeg med; men overlægger i Forvejen, hvo der skal sørge for de værgeløse, naar vi er faldne!" —

„Carsten Holm er en gæv Mand og taler efter forstandigt Overlæg!" sågde Hans Peters, en af de otte og fyrretyve; „var det ikke bedre, i Tide at give efter for Stormen? Den forlangte Pengesum kan vi let udrede; og de tre Skanser — naar Fjen-

den først er borte og hans Hær opløst, kan vi vel raade med dem efter vort Tykke." —

„Der er Mening i!" raabte mange Stemmer; „Hans Peters snakker ikke hen i Taaget." —

Johan Arens traadte frem to raske Trin, udstrakte sin Arm og sagde med hævet Røst:

„Kender I den By, der ligger? Er det ikke Meldorp? Er det ikke der, hvor de for tre Dage siden slagtede vore Brødre og Søstre uden Skaansel, ung og gammel iblandt hverandre? Var det ikke der, hvor Menneskeblod, Ditmarskerblod, løb som Vand paa Gaderne? Og endda taler I om Fred? Fred! ja, en Fred som den, Lammet har, naar det taalmodigt ser paa, hvorledes Moderen slagtes og selv bagefter drøvtyggende lægger sig ned og rækker Hals for Kniven! — ved Gud og den hellige Jomfru! hvo der havde set det, Holm saa, han maatte blive til en glubende Løve, om end Naturen havde givet ham et Harehjerte. Ser I hin mørke Plet over Meldorps Kirketaarn? Ved I, hvad den betyder? — Det er Kongebanneret, Blodbanneret, der vajer som et Sejrstegn over det frie Ditmarsken, os til en Trusel — nu, saa løber da alle I, som er kede af Friheden og af Livet, løber hist over og knæler for dette Danebroge, som ingen Ditmarsker saa siden Sejren ved Bornhøvede! knæler! rækker Hals for Øksen! og trøster eder saa i Døden med den Tanke: at I dog nu ikke ser, hvorledes Lanseknægtene skænder eders Hustruer og Døtre, myrder eders smaa Børn — hør! hør! hvor det dundrer derovre! Nu drikker de hverandre Ditmarsken til; de drikker paa eders Undergang og Fordærvelse — vil I ikke af Sted og takke for Skaalen?"

Her holdt Taleren inde nogle Øjeblikke, medens alles Blik var henvendt til Meldorp, hvor det dundrede Skud paa Skud og Røghvirvel fulgte paa Røghvirvel, indtil hele Byen var indhyllet i Krudtdamp.

Endnu havde ingen svaret paa Arens's æggende Tilraab: nogle tav af Undseelse, andre kunde for Harme ikkun fremføre uartikulerede Toner, og Resten glædede sig i Stilhed over en Tale, der fuldkomment udtrykte deres egne Følelser.

Endelig optog Wolf Isebrand den angivne Tone og sagde med et spottende Smil:

„Skal vi da af Sted til vore naadige Herrer, saa lader os ikke glemme at medtage, til Tegn paa vor dybe Underdanighed, disse Faner, vore forfængelige Fædre har ophængt herinde i Kirken! Lad os nedlægge for Fjendernes Fødder dem, de saa

frækt og formasteligt fratog de højbaarne Hertuger og Grever ved Nordhamme og ved Anbroen og her — her i dette samme Wöhrden, hvor man betalte smeltet Bly med koldt Staal og saa uhøfligt behandlede de fornemme Gæster[3]. Dermed kunde vi tydeligst vise vor oprigtige Anger og Fortrydelse over Fædrenes himmelraabende Synd, at ville værge for Liv og Gods, for Frihed og Fødeland."

Som en højt opdæmmet Strøm bryder med forøget Vælde ud af sit Fængsel, oversvømmer — bortriver alt med sig: saaledes frembrød nu de længe dæmpede Følelser af tusinde modige, kamplystne Hjerter. Hartad enstemmig besluttedes, forkyndtes nu den ædle Strid for Frihed eller Død, og det næsten ene ved vilde Raab og grusomme Forbandelser.

Nær var Holm og de øvrige Fredsvenner blevet Ofre for det første Udbrud af den rasende Krigslyst; men Arens og flere ansete Ordførere tog dem i Beskyttelse, idet de viste, hvor nødvendig Enigheden nu var, at enhver Arm var kostbar, og at Blodsudgydelsen ikke burde begynde med Landsmænd.

Isebrand tav; han syntes ligegyldig ved, enten Holm og hans Parti var med eller ikke. Kun da Forhandlingerne om Forsvarsværket begyndte, sagde han stiklende:

„Lad os høre Carstens Mening, om han ikke denne Gang kan sige os, hvor vi skal vente Fjenderne."

Med Fatning og uden at lade sig mærke med, at han følte Snerten, svarede denne:

„Første Gang har Fjenden narret os; men nu tror jeg at have opsnappet saa meget, at jeg sikkert venter ham paa den nærmeste Vej fra Meldorp til Hemmingstedt."

Johan Arens smilte og sagde: „Jeg tror ikke, Carsten Holm er heldig i at gætte; der indtræffer gerne det modsatte af, hvad han formoder: og altsaa gætter jeg paa, at vi skal have de fremmede Gæster enten fra Nordhamme eller Büsumsiden." —

„Men jeg," sagde Isebrand tørt, „er nu af Holms Mening; det er ikke rimeligt, at han hver Gang skal gætte urigtigt. Forrige Gang troede vi ham og tog fejl; tror vi ham ikke denne Gang, kunde det hænde, at vi ogsaa tog fejl." —

„For ikke at tage rent fejl," raabte en af Forstanderne, „kunde vi jo befæste os paa alle tre Steder. Der er ikke saa langt imellem, at jo de andre snart kan komme de haardest angrebne til Hjælp. Og deler Fjenden sin Styrke, er det jo nødvendigt, at vi ogsaa deler vores."

Herimod indvendte nogle: at Undsætning — i Tilfælde af

samlet Anfald paa et Sted — kunde komme for silde og for dem ved Büsum gøres umulig, naar Sluserne aabnedes og Marsken sattes under Vand. — Endelig efter lang Raadslagning fik den Mening Overhaand, at alle Adgange til Nordmarsken burde forsvares, men den til Hemmingstedt svagest besættes, saasom den af Naturen var stærkest. De allerfleste af Raadet ansaa det for nok, at her blev stillet een Fænnike og et Par Kanoner.

Som denne Beslutning var taget, indbragte et Strejfparti tre fjendtlige Spejdere. De to blev af den forbitrede Mængde i bogstavelig Forstand sønderrevet: men den tredie lykkedes det Isebrand at frelse; og denne bekræftede paa Tilspørgsel, at Fjenderne havde i Sinde at gøre Angrebet der, hvor Holm formodede.

Skønt vel de fleste troede, at dette var et Krigspuds, i hvilket det kom ud paa et, om Spejderen var Medvider eller ikke, virkede det dog saa meget, at Besætningen paa Hemmingstedtvejen forøgedes indtil fire Fænniker, eller omtrent fem Hundrede Mand og tolv Kanoner. De tre Sogne: Neuenkirchen, Hemmingstedt og Wöhrden afgav Mandskabet hertil, og Wolf Isebrand fik Overanførselen efter hans egen Begæring; og han forlangte igen Carsten Holm til Medbefalingsmand.

Herover forundrede sig mange; men Isebrand erklærede koldt, at Holm havde været hans Ledsager paa Gesandtskabet, nu ønskede han ogsaa at beholde ham hos sig i Striden; han ventede god Bistand af hans dybe Forstand og store Snildhed. Til disse Ytringer smilte Holm — dog lidt tvungent — og en Kender af Ansigter vilde have læst i hans baade Mistro til Isebrands Lovtale og Ulyst til at modtage den foreslaaede Hæderspost.

Saa vidt var alt ordnet; men nu opstod det Spørgsmaal: hvilken Del af Forsvarshæren skal have det hellige Banner — det indviede Kors? Enhver af dem gjorde Fordring paa dette Palladium og erklærede sin egen Post for den vigtigste og farligste, forfægtende sin Mening med alle mulige Grunde — baade stærke og svage. De otte og fyrretyve vidste ingen anden Udvej end Lodkastning.

Da fremstod Carsten Holm og erklærede trodsig: at hvor Korset kom hen, der vilde han med; visse Folk havde draget hans Mod og hans Ærlighed i Tvivl; han forlangte nu Lejlighed til at bevise begge Dele, og dertil var Dusend-Dyvels-Werff Stedet.

En efter anden gav hertil sit Bifald og understøttede Holms Paastand med det Tillæg, at dette Sted laa midt i Forsvars-

linien, og at om Angrebet skete paa en af Fløjene, da kunde saavel Korset som dets Stridsmænd snart henflyttes til det truede Punkt.

Et skadefro Smil for over Holms mørke Ansigt, idet han kastede et hurtigt Blik til Isebrand og et længere til Reimer, som hidtil tavs og indesluttet i sig selv havde staaet uden for Kresen og kun lidet lagt Mærke til Forhandlingernes Gang:

Pludselig traadte han ind imellem de ældste og sagde: „Nu tror ogsaa jeg, at Fjenden vil anfalde ved Hemmingstedt, og beder eder om, at vi Wimerstedtere maa være med der!"

Ogsaa dette bifaldtes.

Ind i Wöhrdens efter Krigen med Grev Geert meget forstørrede og rigt udsmykkede Kirke stimlede nu hele Forsamlingen. Foran Alteret stod Præsterne og signede det bedende Folk. Nærmest ved dem knælede i tvende Halvkrese de otte og fyrretyve Landstyrere, de fleste ærværdige ved hvide Alderdomslokker; og bag ved dem det øvrige Folk, saa mange som Kirken var i Stand til at rumme. Korsangen fyldte det vide Tempel; Murene dirrede, og Fanerne, disse stolte Minder om Fædrenes Heltedaad, bølgede over de bedendes Hoveder.

Da fremtraadte, ført af tvende Præster, fra Sakristiet en tilsløret Kvinde, iført en bleggraa, ydmyg Nonnedragt — det var Telse Wollersien; bag efter hende bar en tredie Præst det hellige Kors. Midt for Alteret stillede de sig og afførte Pigen under Salmesang Sløret og Nonnekappen, bedækkede hendes fyldige Barm med en hvælvet Guldbrynie, hendes Arme med Skinner, satte en blinkende Hjelm med højtvajende Fjedre paa hendes Hoved og Korset i hendes Hænder.

Som hun saaledes stod der i Ungdoms Skønhed, med tindrende Øjne og blussende Kinder, de sorte Lokker nedbølgende over den glimrende Rustning, lignede hun en Valkyrie eller en Krigens Gudinde, som modtager de dødeliges Hylding.

Da Gudstjenesten var til Ende og Kirken forladt, overgaves den dejlige Skjoldmø til Wolf Isebrand; men denne overgav igen baade hende og Fanevagtens Anførsel til Reimer.

Den elskende, men ikke svaghjertede Yngling modtog med Stolthed denne af en uheldig Medbejler anviste Hæderspost. Og under de ældres Opmuntringer og de yngres Lykønskninger bortdrog nu den lille Heltehob, der havde Ditmarskens dunkle Skæbne i sine Hænder.

Det var over Middag, da den naaede den yderste Pynt af Geestlandet, lige sønder ud fra Hemmingstedt, hvor det stræk-

ker sig ud i Marsken mellem denne By og Meldorp. Den indgrøftede Vej fra sidste Sted og op i Nordmarsken gaar lige mod Geestspidsen; men paa et Bueskuds Afstand bøjer den sig Vesten om samme og løber længere borte op i Højlandet.

Ret ud for denne Vejens Bøjning standsede Wolf Isebrand med sin Trop og lod den ufortøvet begynde at opkaste en Skanse. Gamle og unge, som dels havde fulgt Toget, dels siden strømmede til fra de nærmeste Byer, tog ivrig Del i Arbejdet. Hver, som var mægtig for at røre en Haand, hjalp til: Hakker, Spader, Skovle og Trillebøre kom i Gang, og den, der ikke kunde gøre andet, sankede Sten.

Isebrand var alle Vegne til Stede og bestyrede Værket — Opmuntring behøvedes ikke. Endnu inden Mørket faldt paa, var Skansen i Stand og beplantet med Stykkerne, af hvilke de seks kunde bestryge den lige Vej, de øvrige seks tillige beherske dens Krumning. En dyb Grav strakte sig helt uden om Befæstningen, og længere borte fra denne, i behørig Afstand, endnu tvende andre, ligeledes med noget lavere Brystværn. En tyk Taage, som hele Eftermiddagen rugede over Landet, havde skjult dette Foretagende for Fjendernes Øjne.

Det var Midnat; Stjernerne glimtede mat gennem Taagens tynde Slør. Vejret var mildt og stille; Vinden hvilte. Der var Stilstand i Luften; det var, som om Himmelen betænkte sig, fra hvilken Kant og m o d h v e m den skulde sende Stormen. Kun det evig oprørte Vesterhav lod høre sin hule Brummen, hin varslende Røst, som ej forgæves naar Marskboerens Øre.

Isebrand fornam den, som han vandrede fra Ende til anden paa sin nys opdæmmede Vold, og sagde til Reimer, der med nedbøjet Hoved lænede sig paa en Kanon:

„Vi faar uroligt Vejr og nordlige Vinde i Morgen: vil Fjenden besøge os, kommer han maaske til at vade eller svømme. Frisk op, Reimer! Natten er lang, og jeg ser, at du har lige saa liden Lyst til at sove som jeg — lad os faa en Sang!"

Reimer rettede sig og saa tilbage; der stod Teltet, i hvilket Telse befandt sig med Faderen og nogle af sine kvindelige Slægtninge.

„Er du bange for at vække vor Fanebærerinde?" spurgte Isebrand, „hun sover ikke mere end du; jeg har hele Natten hørt dem hviske derinde — syng, min Gut! og vær munter!"

Nu sprang Ynglingen op og satte sig paa Kanonen; holdende om Spydet, der stod ved hans Side, istemte han en krigersk Folkesang. Alt som han sang, kom flere til, slog Kres om ham

og faldt ind med i Omkvædet; og langs hen med Brystværnet efternynnede de vækkede Krigere, som ikke vilde forlade deres Sæder, de kære, velbekendte Toner. —

„Det er Reimer!" sukkede Telse og trykte den brændende Kind mod Korset, som skilte hende ved den elskede; men hendes Medsøstre gik uden for Teltet for nærmere og tydeligere at høre Ynglingens skønne Stemme.

Ofte tilforn ved lystige Gilder, naar Paukerne og Piberne tav under Ophold i Dansen, havde de omkreset ham, de blussende Piger, og smilende lyttet til hans Kvad.

6.

Den syttende Februar fremlyste — for mange Tusinde Livets sidste Dag. Efter Midnat havde Nordvestvinden rejst sig og var efterhaanden steget til stærk Blæst, som jog den kolde, regnsvangre Havguse ind over Landet.

I Meldorp var alt i Bevægelse; Husene var fulde af svirende Krigsmænd, og de, der ikke kunde rummes inde, sværmede omkring paa Gaderne. Sang og Musik lød alle Vegne, men fortrinligen der, hvor ellers kun hørtes Messer og Salmesang, mellem Klosterets gamle, alvorlige Mure. Hornenes, Fløjternes og Gigernes muntre Klang blandede sig i underlig Mislyd med Vindens Brusen og Hylen derudenfor, som Lampernes Skin med Dagskæret i den store Dansesal.

Da knaldede det første Kanonskud, saa Vinduerne klingrede. Dansen holdt op, Instrumenterne tav. Kavalererne takkede af og førte Damerne til Sæde, og i Skynding veksledes blandt mangt et Par ømme Haandtryk, veltalende Øjekast og kælne Ord, saavel i Alvor som i Spøg. Man gentog sig Nattens Fornøjelser og trøstede sig for det hurtige Opbrud med den følgende i Heide; ja mangen forelsket Ridder engagerede allerede sit Hjertes Dame til næste Aften. —

Ingen adskiltes nødigere end Ebbe Geed og den dejlige Ida Ranzau; hun dog med et snart Gensyns glade Haab — han med Uro og sælsomme Anelser.

„Jeg gaar," sagde han, tredie Gang førende hendes Haand til sine Læber, „en uvis Kamp i Møde; denne Uvished, skønne Frøken! binder min Tunge."

„Dersom I ikke," svarede hun skæmtende, „forinden glemmer, hvad I har mere at sige mig, saa ses vi jo snart igen."

„Snart?" gentog han sukkende, slap hendes Haand og greb efter sin Fingerring, den han med et mørkt Blik drejede nogle Gange, trak halvt ud og skød ind igen: Ida saa i sød Forventning til Jorden.

Da tordnede det andet Skud. De elskende for op som af en Drøm.

Endnu et Haandtryk, et sjælfuldt Blik, et ømt: „Vi ses igen!" og ud ilede den danske Ridder med alle de andre for at ombytte den lette Balklædning med Vaabendansens tunge Staaldragt.

I Klostergaarden holdt Kongens, Hertugens og de øvrige Anføreres opsadlede Stridsheste, utaalmodigt stampende og tyggende de skummende Miler; de høje Ryttere stod fuldt udrustede i Forsalen og ventede det tredie Signal.

Hans Ahlefeldt traadte hen for de kongelige Brødre og sagde i en tilsyneladende ligegyldig Tone: „Ubehageligt Rejsevejr ovenpaa en gennemvaaget Nat."

„Et Satans Vejr!" svarede Kong Hans og keg ud ad Døren op mod den mørke Himmel, som allerede nedslyngede Regndraaber og Sneflokker blandt hverandre.

„Ikke værre," faldt Hertug Frederik ind, „for os end for Fjenderne."

„Vi har det dog lige imod os," sagde Ahlefeldt.

„Des ivrigere," svarede Hertugen, „iler vore Folk efter Kvarter."

„Vejen," vedblev Ahlefeldt, „vil blive meget moradsig og Skytset ubrugbart."

„Saa har vi Lanser og Kaarder!" raabte Frederik; „der er flere end nok til at forsvare eders Danebroge."

Den fornærmede Hærfører havde et stolt Svar paa Læberne, men Larmkanonen brølte tredie og sidste Gang; alle sprang til deres Heste.

Kongen brummede, idet han satte sig til Lave i Sadelen: „Een Dag kunde vi endnu have tøvet, Broder Frederik! det er et formaledidet, satanisk Vejr."

„Band ikke Vorherres Vejr!" sagde Hertugen; „denne er vor Formælingsdag med den rige Marsk — der regner Guld ned i Brudens Skød."

„Der regner Vand!" udbrød Kongen, „det ser jeg, og siden efter Blod! — Gid Fanden havde et saadant Bryllupsvejr!"

Han sporede sin fnysende Hingst og for ud med sit Følge for at tage de opstillede Tropper i Øjesyn.

I Spidsen for tredive Tusind Mand holdt paa sin store, kulsorte Ganger Gardens Anfører, den kæmpestore Slenitz, staalklædt fra Isse til Fod.

Han hilste med sit lange Sværd, slog Visiret op og sagde: „Med Eders Majestæts Tilladelse rider jeg nu forud at bestille varm Aftensmad og godt Natteleje i Heide."

Kongen nikkede og svarede: „Kan smage godt paa kold Frokost — adieu saa længe, Hr. Junker!"

Junkeren travede af Sted; den stærke Hest pustede under sin tunge Byrde. Efter ham rullede Gardens Kanoner, og derpaa de fem Tusinde vidtberømte, frygtelige Lanseknægte. Deres lange Spyd bølgede over dem i deres taktmæssige, dundrende Gang, som Trommer og Piber styrede; de lange Rækker bugtede sig som en blinkende Strøm ned over den lange Bakke uden for Meldorps nørre Port. Dem fulgte det holstenske Fodfolk med sine Stykker; og som hver Fænnike kom lige for Kongen og hans Broder, standsede den et Par Sekunder og hilste paa krigersk Vis. Næstefter kom de danske Soldater og derpaa Rytterne. Foran til disse sluttede sig de høje Brødre med Følge, Hans Ahlefeldt med Danebroge i Spidsen.

De holstenske Ryttere udgjorde Bagtogten. Efter dem kom Trosset — uendelige Rækker af Ammunitions- og Bagagevogne; nogle førte Øl, andre Vine; atter andre var bepakkede med Sengeklæder, Dækketøj, Bordservicer, tilhørende Kongen og Hertugen og adskillige af de holstenske Herrer; mange førte Spisevarer, en Vildt, en anden tamt — alt færdigt til Spiddet eller Gryden.

Endelig sluttedes Karavanen af Marketentere og Marketentersker, Spillemænd og Skøger, Soldaterkoner og Børn blandt hverandre. Havde Vejret været bedre, skulde ej engang de fornemme Damer have blevet tilbage; nu maatte de for det første tage til Takke med Klosteret, fra hvis Vinduer de tilvinkede deres Mænd, Kærester, Fædre, Brødre, Slægtninge og Venner et ubekymret Levvel.

Paa Skansen for Dusend-Dyvels-Werff havde man hørt Signalskuddene i Meldorp, skønt Vinden bar fra; men da Luften var tyk af Taage og Sne, blev det umuligt at se derover og lige saa umuligt at gætte, ad hvilken Kant Fjenden vendte sig. Stormen og Snefoget tiltog bestandig.

Isebrand eftersaa Kanonerne, lod Fænghullerne bedække,

Krudt og Lunter bevare for Fugtighed; og alt imellem lyttede han og keg ud over Vejen til Meldorp.

Efter noget mer end en Times Forløb — fra det sidste Kanonskud at regne — raabte Reimer, der uafladelig havde staaet paa Udkig:

„Jeg skimter noget derude — kom og se, Wolf Isebrand!"

Denne kom, og lidt efter udbrød begge paa een Gang: „Der har vi dem!"

Alle sprang nu til for at komme op paa Brystværnet; men Anføreren standsede dem med det Raab:

„Tilbage! hvad vil I her? Fjenden maa ikke vide af os at sige, før han ser Røgen fra vore Kanoner — til Orden! Hver Mand paa sin Post!"

Han saa atter ud mod Meldorp, og nu øjnedes tydelig en mørk Masse i Sneen og svage Vaabenglimt; og større og længere blev den sorte Strime, og flere og hyppigere Glimtene.

„Rid nu," raabte Isebrand til de med Hestene i Beredskab staaende Ilbud, „alt hvad Hestene kan strække, til Heide og sig til de otte og fyrretyve, at Fjenden kommer her; at de maa sende os Forstærkningen fra Lunde og Delve og de andre nordre Sogne og skikke Bud over Hals og Hoved til Büsum; dersom de der ikke allerede har aabnet Sluserne, er intet Øjeblik at spilde! — og I ved Kanonerne, stil dem akkurat paa Vejen; men ingen skyder, før jeg siger til!"

Kun langsomt fremskred den fjendtlige Hær, og borte var allerede hin Orden og krigerske Holdning, med hvilken den var udmarscheret af Meldorp. Vejret blev stedse barskere, Vejen sumpigere; Forspændshestene kunde kun vanskeligt slæbe Kanonerne; naar en trak frem, sank en anden tilbage; her sprang et Køretøj, og der blev en Hest afkræftet liggende — alt dette gjorde Standsning.

Fodfolket, som kom efter, maatte med stor Besværlighed og end større Arrighed ælte i det Dynd, som Artilleriet havde opkørt. Gelederne vaklede, brødes; ikke sjælden trængtes de yderste ned i Sidegrøfterne. Man bandte, skændtes, trykkedes, skubbedes. Officererne var ikke længer i Stand til at dæmpe den udbrydende Uorden; kun naar Anføreren vendte sin Hest og brølte med sin Løvestemme, paafulgte en kort Tavshed.

Saaledes var man kommet Skansen paa et Par Hundrede Favne nær uden endnu at bemærke den; thi Sneen piskede de fremrykkende i Øjnene, og Isebrand holdt sig endnu ganske rolig.

Endelig bemærkede Slenitz, som utaalmodig var redet et Stykke forud, den første Grav, som ogsaa overskar Vejen lige ved dens Krumning. Han standsede og opdagede nu paa een Gang baade den anden Grav og Skansen selv, over hvis Brystværn Kanonerne og enkelte Hoveder stak frem. Hurtig ilede han tilbage, lod gøre Holdt og befalede Kanonerne at beskyde Skansen; Fjendens Tavshed begyndte at forurolige ham.

Da Isebrand saa, at Kanonerne vendtes og Hestene fraspændtes, lod han først begynde det blodige Dagværk: trende Kugler gennemfurede Gardens tætsluttede Rækker. Hans haarde Tiltalte besvaredes, men kun med lidet Eftertryk, da Ditmarskerne stod dækkede af den tykke Vold, og Garden sigtede med mindre Sikkerhed; dog faldt der enkelte af Skansens Forsvarere.

Flere Salver gaves fra begge Sider — Ditmarskernes med stedse lige morderisk Virkning. Gardens Ild blev derimod bestandig svagere; nogle Kanoner demonteredes, paa andre blev Fængkrudtet vaadt og vilde ikke brænde. Da befalede Slenitz at storme Skansen: med Glæde hørtes denne Ordre af disse tapre Krigere, der ikke var vante til saaledes værgeløse at lade sig nedskyde. De for forbi de unyttige Kanoner og hen til den første Tværgrøft, over hvilken de lagde deres Lanser og de til dette Øjemed i Meldorp tillavede Risknipper og Kurvefletninger. Modige sprang de herover, og snart fyldtes Rummet mellem den første og anden Grav.

Her mødte en ny Hindring: Knipper og Fletninger skulde hentes bag fra og føres gennem den tætpakkede Masse, som ej engang kunde udbrede sig til Siderne, saasom den ogsaa her indesluttedes af brede og dybe Grave. Ditmarskernes Kugler gjorde Rift paa Rift i denne sammenhobede Klynge: den vaklede, ravede, bølgede hid og did, lig en sivgroet Holm under stridige Vinde. Ordenen var borte og havde taget Besindigheden med sig; Frygten fik Indpas. Officerernes usikre, ofte hinanden modsigende Kommandoraab, de saaredes Skrig og Stønnen, Ditmarskernes Jubel, deres Spot, deres Trusler og Forbandelser, som Vinden hidførte lydelig — alt forøgede de forhen sejrvante Krigeres Uro og Forvirring. Man maatte tilbage og ud af denne frygtelige Fælde; Anførerens vældige Røst, der end ikke overdøvedes af Larmen og Stormen og Skydsets Torden, befalede Retiraden.

Uordentlig, morderisk var denne, mere endogsaa end Fremtoget: man styrtede til, trængtes, stimedes for at komme over

Graven; paa mange Steder brast den skrøbelige Bro; de forreste nedtraadtes og blev selv til Bro for de efterkommende. —

Rolig, uforfærdet, omsuset af Kugler, holdt Jørgen Slenitz paa sin store Stridshingst midt imellem den tilbagevendende Fortogt og Middelhoben og ordnede begge til et nyt og forandret Angreb. Højt fremragede hans Kæmpeskikkelse over alle hans Krigere. De flokkedes omkring ham som Bølgerne om en Klippe, der staar urokket under Stormens Rasen midt i det oprørte Havs Brænding.

Paa Skansens Brystværn stod Isebrand og betragtede tavs og smilende Forvirringen i den fjendtlige Hær: hans Kanoner vedblev at lyne og tordne.

Da traadte Reimer af Wimerstedt hen til ham og sagde: „Vore grove Klumper synes ikke at smage de fine Herrer derhenne — de betakker sig — de viger — skal vi nu ikke følge dem et Stykke paa Vej?"

„For tidlig, Reimer, for tidlig!" svarede Isebrand, „hvorfor skal vi opofre af vore Folk, før Nøden kniber? Stykkerne gør jo endnu god Besked — vi vil tøve, til Havet kan komme os til Hjælp — hvert Øjeblik maa vi vente vor gamle trofaste bundsforvandte."

„Hvad!" raabte Reimer, „hvo er det, der stormer ned ad Vejen og forbi Skansen?"

Isebrand saa derhen og sagde: „Det er Tellingstedternes Fane — det er af Undsætningen, de sender os fra Heide; men denne Hidsighed duer ikke — se, hvor Garden ordner sig for at tage imod dem?"

„Vi maa komme dem til Hjælp!" sagde Reimer.

„Paa ingen Maade," svarede den sindige Anfører: „Ditmarskens Frelse hænger i et Haar; forlader vi Skansen og overmandes af denne uhyre Mængde, saa er alt fortabt —"

„— Se!" raabte Reimer, „nu springer de allerede over den sidste Grav — nu vender de Spydene — de fælder dem — nu gaar det løs — lad i det mindste Kanonerne tie, ellers skyder vi vore egne tillige med Fjenderne."

„Nej! ikke heller det!" svarede Isebrand; „men sig dem blot, at de retter dem lidt højere — Ilden maa blive ved og Kuglerne ikke spildes."

Reimer for omkring ved Kanonerne at udrette denne Befaling.

Slenitz, da han saa, Tellingstedterne angreb, raabte til sine Tropper:

„Munter, Karle! nu har vi dem — de kommer af sig selv — tag imod dem, som det anstaar den store Garde!"

En heftig Kamp begyndte. I Begyndelsen kunde Gardisterne ikke modstaa Ditmarskernes stormende Angreb og længere Spyd; men langt var de ej heller i Stand til at vige; thi Vejen var spærret, og en Kolonne fremdrev den anden: Umuligheden i at flygte tvang dem, først til at staa og derefter til at trænge den lille forvovne Hob tilbage.

En Fjerdepart af disse hundrede Tellingstedter faldt, og de øvrige sprunge paa de omvendte Spyd tilbage over Graven, hvor Garden for det første ej var i Stand til at følge dem.

„Ser I!" sagde Isebrand til Reimer og til de mange andre, der var traadt op paa Brystværnet for at se paa Striden; „Hidsighed uden Plan, Blodspilde uden Fordel! — Af Sted du og du til Heide! sig dem, at Krigen er ene her; thi fra ingen af de andre Kanter høres endnu et eneste Skud! lad alle Mand ile herhid! og spørg dem, hvad de bestiller ved Sluserne? hvor Havet bliver af? — Sover de der ved Nørremeldorp og Büsum, skulde al Verdens Ulykker slaa dem!"

Tvende Ditmarskere sprang ned, satte sig til Hest og for op til Heide. En ny Trop kom dem med Stormskridt i Møde — det var Delverne.

Gardens erfarne General stræbte at benytte Krigslykkens første svage Smil: han lod alle brugbare Kanoner føre op og rette mod Tellingstedterne, som raadvilde hverken gik frem eller tilbage. Ogsaa Delverne, som ikke kunde rummes i Skansen, vilde vorde udsatte for de fjendtlige Kugler.

Isebrand, som saa Faren, sendte Ilbud til sine blottede Landsmænd, bad dem forlade Vejen, trække sig ud mod Vesten og fra Siden anfalde Gardens Batteri, medens han fra den østlige Kant lod Reimer med sine Wimerstedtere omgaa det — begge Hobe skulde forsøge at trænge ind over Vejen, bemægtige sig Kanonerne, fornagle eller omstyrte dem. Et farligt Foretagende, som dog til de tvivlraadige Fjenders Forbavselse i faa Minutter lykkelig udførtes. Efter at have affyret en unyttig Salve blev Artilleristerne nedstødt, Kanonerne væltet eller nedrevet i Grøfterne — og alt dette forinden Lanseknægtene der bagved formaaede at frelse dem.

Vel gjorde de nu et ordnet, modigt Anfald og dræbte i dette de Ditmarskere, som tøvede for længe paa Vejen; men de øvrige svang sig med Behændighed paa deres Spyd tilbage over Grøfterne og foruroligede fra Engen deres Fjender. Forgæves

lod Isebrand dem kalde tilbage; saa forbitrede var de, saa gridske paa Kampen, at Anførerens Befaling intet formaaede, hvilket dog ej heller var noget usædvanligt hos dette ubændige Folk.

Slenitz gjorde Anstalter til at fordrive Modstanderne: han lod sammenbringe Risknipper, Lavetter, Hjul — alt hvad der kunde tjene til at opfylde Grøfterne; og da han saaledes paa begge Sider havde skaffet sig Overgange, befalede han det dobbelte Angreb, under Feltraabet: „Var dig, Bonde! nu kommer Garden!"

„Hjælp, Maria!" skreg Ditmarskerne og stimlede sammen til Vadestederne, hvor haardnakket Modstand længe holdt Fjenden tilbage; mange af disse faldt for Marskbøndernes lange Spyd, flere klemtes ud i Grøfterne.

Da Isebrand mærkede Slenitz's Hensigt og i det samme saa Vandet stige i Engene mod Vesten, raabte han:

„Nu, Landsmænd! nu er Tiden kommet — ikke til at dø, men til at sejre; til at fordærve vore Fjender og hævne alt det uskyldige Blod, de har udøst i Windbergen og Meldorp. Frisk heran! ser I ikke, at baade Himlen og Havet er med os? Følg mig! fremad, fremad! og se jer ikke tilbage!"

Med disse Ord sprang han ud over Brystværnet og Graven, de fire Hundrede Wöhrdener og Hemmingstedter efter ham. Som en Stormvind for Hoben over den anden og tredie Grav, og med det Udraab: „Var dig Garde! nu kommer Bonden!" styrtede den sig ind paa Fjenden, der nu havde tre Sider at forsvare. De, der var trængt over Grøfterne mod Øster og Vester, blev forladt af deres i Fronten ængstede Kammerater og faldt alle under Ditmarskernes frygtelige Spær og Hellebarder. Disse betjente sig derpaa af Fjendens Overgange og forenede sig med Isebrands Trop. De ængstede, sammenpressede Lanseknægte faldt, hartad uden at kunne gøre Modværge — hele Fortogten var ødelagt.

Men foran Middeltræfningen holdt endnu den uforfærdede Slenitz, ordnende, opflammende denne til nyt Angreb efter at have befalet Bagtogten at dele sig, gaa over Grøfterne, langt uden om Ditmarskerne og Skansen, og bemægtige sig denne, som han nu troede at være forladt — han vidste ikke, at den var besat af fem Hundrede Mand friske Tropper under Johan Arens's Anførsel.

I Spidsen for den lille modige Hær, der allerede havde tilintetgjort en Sjettedel af Garden, og frem over Dynger af

døde og døende trængte nu Isebrand og Reimer ind paa Centrummet.

Den første viste med Spydet paa Slenitz og sagde: „Du tager Hesten og jeg Manden!"

Og med det Raab: „Var dig, Junker! nu kommer Bonden!" rendte han sit Spyd mod dennes Bryst og Reimer sit dybt ind i Hestens Bringe.

„Fordømte Pak!" tordnede Slenitz og afhug i eet Drag begge Spydskafterne.

Isebrands var trængt ind gennem Brystharnisket, men saaledes til Siden, at Spidsen kun berørte Ribbenene, bøjede sig mod Rygskinnen og blev hængende ved Genhagerne.

Junkeren sporede i samme Øjeblik sin Hest for at sætte ind paa Angriberne og nedhugge dem; men Hesten, smertefuld af det dybe Dødssaar, stejlede, vaklede med sin tunge Byrde — sank under den til Jorden.

Dens Rytter, behændig som stærk, kom til at staa opret og hævede atter sit uhyre Slagsværd, da Reimer underløb og greb ham om Livet, og Isebrand med en Hellebarde slog ham Sværdet af Haanden. En tredie Ditmarsker sprang til, klyngede sig op om hans Hals og, da de andre to skød efter, tyngede ham baglæns ned — det drønede i Jorden, da den vældige Kæmpe faldt, forladt af sine Gardere, der nu allerede begyndte at vige for Bondehærens uimodstaaelige Anløb.

Skønt kun let saaret, var det ham umuligt i den tunge Rustning at rejse sig mod de tre vældige Fjender. Og dog havde disse langt vanskeligere ved at dræbe end ved at fælde ham: hans flinthaarde tykke Hjelm og Harnisk modstod alle Hug og Stød.

„Kan han ikke dø som en ærlig Mand," raabte Isebrand, „saa lad ham drukne som en Hund!"

Og dermed væltede alle tre den halvkvalte Kæmpe ned i Grøften — den døde Hest oven paa ham.

Da sank Gardens Mod: „Fly, fly!" lød det hen igennem de vaklende Rækker. „Obersten er faldet — Fjenden sejrer."

Da vendte sig de bageste af Middelhoben til Flugt; de forreste sprang til begge Sider i Grøfterne og søgte at vinde Engene; men paa den vestre Side stod disse allerede under Vand, og de fleste af dem, der søgte herud, fandt Døden; de paa den østlige Side søgte ind i det herværende Krat og reddede sig for Størstedelen, inden den voksende Oversvømmelse naaede dem. Bagtogten, som allerede efter Ordre var kommet over Grøfterne,

saa de forrestes Flugt, fulgte deres Eksempel og frelstes eller druknede med dem. Den store, mægtige Garde — for en Time siden seks Tusinde velordnede, sejrvante, sejrstolte Mænd — var slagen, adsplittet, opløst, tilintetgjort.

Hele den øvrige store Hær havde i denne vigtige Time været ganske uvidende om, hvad der foregik ved Dusend-Dyvels-Werff. Stedse langsommere og langsommere blev dens Fremrykken, til den omsider maatte holde ganske stille. Kongen og Hertugen spurgte forgæves om Aarsagen til denne Standsning; ingen kunde give nogen Oplysninger. Det varede et Kvarter og længer; endnu kom man ikke videre: saa langt man kunde øjne for Snefoget, holdt Fodfolket ubevægeligt foran de hærførende Brødre.

Kongen, som ikke i bedste Lune havde forladt Meldorp, blev stedse mere utaalmodig over dette Ophold i saa umildt et Vejr og forlangte hastig Underretning om Aarsagen til denne uforklarlige Sinkelse; men de, der blev skikket forud og med Møje trængte sig frem gennem nogle Regimenter, kunde til sidst hverken komme frem eller tilbage; de, der sendtes udenom, kom vel igen, men kunde ikke berette andet, end at de var standset af Moradser, og at Sneen og den tykke Krudtdamp, som drev dem lige i Øjnene, ikke tillod dem at se, hvad Garden foretog sig.

„Junker Slenitz," bemærkede Kongen, „gør temmelig lange Komplimenter i Dag."

„Han er lige saa forsigtig som tapper," svarede Hertugen, „og længe vant til at krige i Marsklandene; han vil have Vejen ryddelig, inden han rykker frem."

Nu tav Kanonerne, men Fodhæren kom endda ikke videre.

„Dette er mig lige saa 'ærgerligt som ubegribeligt!" raabte Kongen; „skal det vare ret længe, er jeg i Stand til at vende om til Meldorp — se kan vi ikke, og høre lige saa lidet."

„Med eders Tilladelse!" sagde Ahlefeldt, „det forekommer mig, som om jeg skulde høre en dump, utydelig Larm der forude!"

Man lyttede; men Stormens Hvinen, Hestenes Pusten, Trampen og Plasken i den sølede Vej forvirrede hin dunkle Lyd fra det fjerne. —

Omsider trængte et Rygte tilbage igennem den lange Kolonne af holstenske, tyske og danske Soldater: „Garden," hed det først, „har stødt paa en uhyre stærk Skanse, besat med

hundrede Kanoner; Fortogten laver sig til at tage den med Storm."

Straks efter hørtes der, at Skansen var taget. Kort derpaa sagde man, at Stormen var afslaaet og at Garden trængtes tilbage; og atter hed det paa ny, at Ditmarskerne havde forsøgt et Udfald og blev nu hugget sammen. Endelig skimtede man nogle af de flygtende Lanseknægte, der satte ind ad Geesten til, og nu raabtes der: „Det er Bønderne, der løber; nu bliver det snart lyst her foran."

Men faa Minutter efter lød det Rædselsbudskab: „Det er Garden, der flygter; den er slaget og adsplittet; Obersten er fanget eller faldet."

Straks efter hed det i den danske Hær: „Holstenerne er slaget."

Den bitreste Harme opfyldte de kongelige Brødres høje Sind, Der holdtes de indespærrede paa den snævre, sumpige Vej uden at kunne komme Hæren forved til Hjælp, uden at kunne bevæge enten Fodfolk, Skyts eller Ryttere; et Rygte skrækkeligere, utroligere end et andet; intet sikkert at opdage om Avantgardens Skæbne; intet at se, undtagen de nærmeste Pelotoner af Hæren; alt for Resten Sne og Vand — thi Havet havde allerede oversvømmet Engene paa begge Sider.

En hastig Beslutning maatte tages; men hvilken? Ingen vovede at udtale det Ord „Retirade". —

Kongen skød Skylden for denne mislige Stilling paa sin Broder; han afvæltede den paa de ham omgivende holstenske Herrer; disse igen paa Jørgen Slenitz. Men stedse nærmere og mere truende kom Faren: allerede hørtes Vaabenbraget og de kæmpendes Skrig lydelig forude; allerede saas Uro og Forvirring blandt Fodfolket; allerede saas Flygtninge springende, vadende, tumlende, raabende om Frelse paa begge Sider i Vandet.

Da var Hertugen den første, som nævnede det krænkende Ord.

„Vi maa retirere," sagde han, „ud af denne forbandede Fælde og paa tørt Land ad Meldorp til; der vil vi modtage den dumdristige Fjende."

Med bitre Taarer vendte Brødrene deres Heste, overladende til deres Stab med den halve Del af Rytteriet at komme Fodfolket til Hjælp og standse Fjenden, om det virkelig skulde lykkes ham at trænge saa langt frem. Med største Besværlighed trængte de sig igennem Rytterhoben og Trosvognene, og

kun Ærefrygt aabnede dem Vejen, som herefter lukkede sig for mange Tusinde; og næppe var de sluppet ud af Trængslen, førend Flugten blev almindelig, endogsaa over den hidtil uangrebne Del af Hæren.

Saa snart Kongen og Hertugen var borte, søgte de tilbageblevne holstenske og danske Herrer at oprette den forstyrrede Orden og enten at forjage en Fjende, som hverken formedelst Antal eller Taktik var frygtelig, eller i det mindste at udføre et mindre vanærende Tilbagetog.

Forgæves! Mod, Besindelse, Disciplin — alt var tabt, opslugt af ubetvingelig Angst: den vrede Himmel foroven, det troløse Hav ved begge Sider, foran den glubende Fjende — kun een Vej syntes endnu aaben; og dog var det den farligste af alle. Ryttere, Fodfolk, Kanoner, Vogne, Officerer og Soldater blandedes, styrtedes, væltedes, nedtraadtes blandt hverandre, indtil omsider de dybe Grøfter syntes sikrere end selve Vejen. Mange sprunge da frivilligt, mange stødtes ud og prøvede ved Svømning eller Vadning at undslippe Døden.

Ditmarskerne, som iagttog, at flere og flere af de til Døden indviede Ofre paa denne Maade satte sig i Frihed, ilede nu paa begge Sider langs hen med Grøftkammen og indespærrede deres Fjender; brød nogen ud, gennemborede de ham eller rev ham med Hellebarderne ned i Dybet; og ofte — naar denne Dødsmaade syntes dem for langsom — sprang de i Masse over Grøften og trængte de tætsluttede Rækker over i den modsatte, hvor atter andre modtog dem med Hug og Stik. Som Edderkopper farer til og fra de i Garnet hængende Fluer, snærer dem fastere og fastere, giver dem Rap paa Rap med deres lange, frygtelige Tænder, saaledes for Ditmarskerne op og ned med den indespærrede Hær, svang sig over Grøfterne og tilbage igen; og dette med saa megen større Lethed og Kraft, som de for længst efter Isebrands Eksempel havde bortkastet Harnisk, Hjelm og Skjold — de behøvede jo ikke mere at forsvare sig, men blot at angribe, at dræbe.

Den kongelige Hærs store Mængde var dens Fordærvelse; det halve Antal skulde kunnet bevæge sig friere og lettere have ordnet sig igen efter hin første Forvirring; Over- og Under-Befalingsmænd havde kunnet ses, høres og følges. Nu saas kun den mangefoldige Dødsfare, nu hørtes kun de saaredes Jamren og Fjendernes vilde Sejrsraab, nu fulgtes kun den blinde Frygts Indskydelser. De færreste faldt under Ditmarskernes Spyd;

flere druknede uden Saar i Gravene, nedtraadtes af Hestene eller af hverandre indbyrdes.

Dog viste sig, midt i denne fordærvelige Modløshed, ikke faa Eksempler paa Standhaftighed og mandig Foragt for Døden: det skønneste gav Generalen Hans Ahlefeldt tillige med et halvt Hundrede danske og holstenske Adelsmænd og høje Officerer, der sluttede sig til ham og det trehundredaarige Rigsbanner, det stolte Danebroge, der var betroet i hans Hænder. Dette Modværge frelste nogle Tusind Flygtninge og Ridderskabets Ære; men ikke den gamle, sejrvante Dannerfane.

Den ene af dens Forsvarere segnede efter den anden; og sidst af alle Hans Ahlefeldt under det synkende Flag. I dette Øjeblik havde de unge oldenborgske Grever med en fra Bagtogten samlet Rytterhob arbejdet sig frem til hans Undsætning. For silde! Snart blev de skilt fra deres Ledsagere og omringede.

Da længere Forsvar var umuligt, raabte den ældste:

„I gode Ditmarskere! tag Løsepenge for vort Liv, saa mange I vil — vi er Greverne af Oldenborg!"

„Vi," svarede Wolf Isebrand, „er Bønderne af Ditmarsken og har ingen Tid til at gøre Fanger i Dag!"

Med disse Ord stødte han sit Spyd i Ynglingens Bryst — Broderen faldt ved hans Side.

Slaget var forbi. Den store, veludrustede Hær, hvis Lige Holsten aldrig havde set, var inden Middag dræbt eller forjagen; næppe en Fjerdedel kom tilbage — som det hedder i Visen: „Hvor før red fire, der rider nu een" — og ingen saa sig om, før han var kommet helt ud af dette skrækkelige Land.

Hele Holsteen, hele Danmark blev opfyldt med Forfærdelse og Sorg; i begge Lande fandtes næppe eet adeligt Hus, hvori man jo ikke begræd Fædre, Brødre og Sønner. Forgæves fremsendtes Løsepenge med ydmyge Bønner: Ditmarskerne, grummere end Hektors Bane, afslog at udlevere de faldnes Legemer.

Oven Jorden maatte de forraadne og opædes af vilde Dyr og Fugle; deres Ben opstabledes som et Gærde paa begge Sider af Vejen imellem Meldorp og Hemmingstedt; i mange Aar laa de der som et Minde om „de vældiges Ydmygelse og de ringes Ophøjelse".

Ditmarskerne for videre frem over Kongehærens livløse Ruiner. Støttende det blege, blodige Hoved til et Vognhjul, laa Ebbe Geed just paa Isebrands Vej, Skjoldet sønderhugget, Hjelmen kløvet ved hans Side.

Sejrherren kendte ham og sagde hastelig: „Tak for sidst,

Hr. Ridder! Bedre var det for eder, om I havde fulgt min Advarsel; men jeg skylder eder en Tjeneste; kan I bjærge Livet, skal jeg se at bringe eder i Husly."

Næppe var det sidste ude af hans Mund, før en Hellebarde hvinede ned mod den saaredes Hoved; med Dødshugget fulgte en Røst, som vildt udbrølte:

„Ridderblod er ikke bedre end Greveblod — korteste Pine er den bedste."

Man naaede Trosset. Alle Vognene var forladt, der fandtes ikke en levende Sjæl paa nogen af dem; allerede længe før Slagets Ende var de flygtet ad Meldorp til. Ogsaa denne By var øde og tom; de tilbageblevne, tillige med den efterladte Besætning, befandt sig allerede i Holsteen, da Ditmarskerne kom. Nogle af disse fulgte vel de flygtendes Spor; men uden at have naaet dem, vendte de om ved Grænsen og forenede sig med deres øvrige Landsmænd, som imidlertid havde kørt de erobrede Vogne op til Byen.

Et uhyre Bytte: den hele Krigskasse, umyntet ædelt Metal, Kongens og Hertugens Sølvbordtøj, kosteligt Bohave og prægtige Stadsklæder til Brug ved de forventede Sejrsgilder i Heide og Lunden; mange private Pengeskrin, som betænksom Spekulationsaand havde forsynet sig med for straks at kunne handle med de plyndrende Soldater.

Dog intet var for Øjeblikket mere kærkomment end det store Forraad af Spise- og Drikkevarer: nogle Vogne bepakkede med slagtet og plukket Fjerkræ, andre med spækkede Harer og Dyrerygge, andre med kogte Skinker og atter andre med Bagværk, stærkt Øl, gammel Mjød, herlige Vine — alt tilsammen i stor Overflødighed.

Ikke i Heide, men i Meldorp; ikke af Fyrster og Riddersmænd, men af Bønder fejredes nu den berammede Fest. I de rigt udsmykkede Haller, hvor Natten tilforn Danmarks og Holstens glimrende Adel forlystede sig i sirlige Hofdanse med fine Fruer og Frøkener, der tumlede sig nu i plumpe Spring de firskaarne Marskboer med rødmussede, fyldige Bønderpiger — af Overgivenhed smykkede med den nye og sjældne Stads, med Fjederhatte, Guldkæder, Knæsløjfer og Ridderbaand. Spottende titulerede de hverandre indbyrdes med Hertuger, Grever og Friherrer — Damerne var alle durchlautige og naadige.

Reimer, Hans Ahlefeldts Bane, hilstes som Feltmarskalk og Ridder af Danebroge; Wolf Isebrand hed Greve af Oldenborg — og ingen var ringere end Junker. De mange, til Dels ukendte

Instrumenter blæstes og strøges i vildtskurrende Misklang af indenlandske Spillemænd, hvis hele Færdighed ellers strakte sig kun til Trommer og Piber. De lange med dyre Damasker dækkede Borde glimrede af Sølv og Guld og slebent Krystal og — svømmede i kostbare Vine. Skaaler paa Skaaler lød for Ditmarskens evige Frihed.

Saadan en Nat fulgte paa den evig uforglemmelige syttende Februar.

7.

Natten til den attende Februar, Aaret efter det store Slag ved Hemmingstedt, fenstrede Reimer af Wimerstedt atter hos Telse Wollersien; men ikke som hin Nat, da han munter og let i Hu dansede hen under den stjerneklare Vinterhimmel. Tvivlraadig, ængstelig sneg han sig nu ad forbudne Veje; Taage indhyllede hans Gang, Tøvinden peb i hans vaade Lokker, og Uglen tudede sin tungsindige Midnatssang fra Wöhrdens Kirketaarn.

Han standsede foran den ærværdige Bygning, hvor hans Trofæ, det gamle Danebroge, hang blandt fyrretyve mindre Faner, en Amindelse fra Frihedskampen — en hellig Relikvie for ufødte Slægter: Krigerfryd hævede hans stolte Barm, og en Haabets Straale trængte ind i Ynglingens elskende Hjerte; en lys Tanke opklarede dets Mørke, som Lynet den skumle Uvejrssky. Hurtig ilede han til Jomfruens Bolig og pikkede sagtelig paa det fra gladere Tider saa velkendte Vindue.

Det gik op paa Klem, og en bævende Stemme hviskede: „Er det dig?"

„Luk bedre op, Telse! jeg har gode Efterretninger!" svarede Reimer lige saa sagtelig, „jeg har været i Meldorp."

„Ak, Reimer!" sukkede hun, „bliv hellere udenfor! jeg tør jo ikke tage imod dig —"

„— Hvorfor ikke?" vedblev han og stod allerede i Kammeret, „med Klosteret er det forbi — du bliver hverken Nonne eller Abbedisse."

„Hvorledes det?" spurgte hun glad, „fortæl mig, hvorlunde det gik til!"

„Der var da stor Forsamling," tog han til Orde, „Prioren og hans Munke, de otte og fyrretyve, alle Præsterne og en stor

Mængde Folk baade fra Byen og hele Landet. Først blev oplæst et Brev fra Erkebispen i Bremen, hvori han roste os alle sammen for det gudfrygtige Indfald at ville oprette et Nonnekloster; han opmuntrede os til at stræbe med Bygningen og begave det rigeligt: saa vilde han sende os mange rare Relikvier, et Stykke af Kristi Kors, en Stump af den hellige Jomfrus Svededug og meget mere, som jeg nu ikke kan huske. Denne Skrivelse ledsagede nu Præsterne med mange fromme Formaninger.

Den første, som svarede herpaa, var Johan Arens. „Det er alt sammen meget godt" — sagde han — „Løftet er gjort, og det bør holdes; Penge har vi at bygge Klosteret for, men hvor faar vi Nonner fra?" —

Han kunde ikke bare sig for at smaasmile, da han sagde dette, for den Arens, ved vi nok, har aldrig været nogen Helgen. —

„Det er vel den mindste Sorg," svarede Prioren, „en større Vanskelighed vorder det at vælge blandt saa mange uden at fornærme nogen."

„Klosterløftet skal dog være frivilligt?" spurgte Arens.

„Det forstaar sig," svarede Prioren, „tvungne Løfter modtager Himmelen ikke."

„Hr. Pastor!" raabte Arens overgiven, „kender jeg de ditmarsker Piger ret, er der ingen af dem under de halvtredsindstyve, som har Lyst til at gaa i Kloster; de vil vistnok langt hellere giftes."

Der blev en Mumlen blandt de gejstlige Herrer, og Præsten her fra Wöhrden sagde stødt: „Af en sat Mand at være, og en Landshøvding dertil, taler I noget verdsligt — letsindigt —"

Saa blev Arens vred, vendte sig om imod ham og sagde: „Verdsligt eller ikke, jeg taler efter min Overbevisning. Og det siger jeg eder: ingen Irettesættelser, Præst! Vi Ditmarskere bærer Agtelse for eders Stand og det hellige Ord, I forkynder; men for Resten, maa I erindre, er vi frie Folk, der hverken bøjer os under Scepter eller Krumstav. Ingen Tvang vil vi vide af at sige, ingen Truen og heller ingen Lokken."

„Ingen af Delene skal bydes eder," svarede Prioren; „men I vil dog heller ikke forbyde Klosterets Oprettelse, eller hindre gudfrygtige Kvinder at indtræde deri?"

„For mig," raabte Johan Arens studs, „maa der indtræde saa mange, der vil; men jeg tænker endnu, at vore unge Kvinder hellere vil skaffe Fædrelandet Forsvarere, som det altid

kan behøve, end sidde i ensomme Celler og dreje Rosenkranse. Og hvad de gamle angaar, jeg tror heller ikke de skøtter stort om Klostertugt — vore Kvinder er født i Frihed, saavel som vi."

Den Tale fandt stort Behag, undtagen hos de gejstlige Herrer; og Fogden Peter Nanne sagde: ,,Kanske vil det gaa, som Arens mener, og det kommer alt paa en Prøve an; vore Meninger her kan intet afgøre."

,,Aaja!" siger Arens, ,,lad os anstille et Forsøg! Her i Meldorp findes sagtens en tre Hundrede giftefærdige og gamle Piger: kald dem tilsammen eller gaa til dem enkelte — hvilket I selv behager — og dersom I da faar Ja hos tre af dem, giver jeg af egen Formue tre Sølv-Lysestager til Alteret i Heide Kirke, saa svære som de findes i nogen anden."

,,Det lader sig høre!" raabte Heide Præst, ,,vi kan jo prøve dette gudelige Frieri! naar vi tager hver sin Gade, er det snart bestilt; kom, mine Brødre! og hjælp paa een Gang Klosteret til Jomfruer og Kirken til Lysestager!"

Dette sagde han lystigt, og alle Præsterne drog nu af Sted, hver sin Vej. —

Medens de var borte, blev der snakket herom baade frem og tilbage. Carsten Holm holdt med de gejstlige, som han altid gør, og sagde blandt andet: ,,Jeg ynder ikke denne sælsomme Bejlen; det ser næsten ud, som om vi lod de Guds Mænd løbe med Limstangen. Og sæt nu, at de ingen hverver, hvad beviser saa det? Hvilken Pige kan vel over Hals og Hoved bestemme sig til saa vigtigt et Skridt?"

,,Meget vel!" raabte Thomas Boye, ,,Sagen er bekendt nok, de har haft et helt Aar at betænke sig i; og hvad det angaar at holde Præsterne for Nar, det har intet at betyde: saadan en Tur gør de hellere end gerne."

Saa blev Holm studsig og mente, at man her i Landet ikke viste Kirken og dens Tjenere Ærbødighed nok; men Johan Arens svarede ham lige saa studs: ,,Hvad Ærbødighed? gaar vi ikke i deres Messer og Skriftestole og giver dem deres rundelige Brød? Hvad vil du mere? Mod Kongevælde har vi forsvaret os med Liv og Blod i disse mange Hundrede Aar — lad ingen komme her og byde os Præsteregimente! Vi er frie Folk og regerer os selv."

Den Tale roste de alle sammen, og Mølleren maatte tie stille. — Det varede nu en Times Tid eller mere, saa kom Præsterne igen, den ene efter den anden; men alle sammen slukørede og ganske mutte paa Heidepræsten nær: han kom trækkende med

to gamle Piger paa over tresindstyve Aar, og efter dem fulgte en hel Stimmel unge Piger, som smiskede og fnisede.

„Jeg fik to for een!" raabte han muntert, „hvor mange har I andre?"

De tvende Piger blev ført midt i Forsamlingen, og Prioren spurgte dem nu: „Har I beraadt eder med Gud og med eders eget Hjertelag, at I frivillig vil tjene Herren eders Livstid med Bøn og Sang i Lydighed og Kyskhed?"

Hertil smilte mange, og de unge der bagved knistrede. De sagde begge to ja. „Men," lagde den ene til efter nogen Betænkning, „jeg vil have frit Forlov til, imellem Stunder at besøge Slægt og Venner og ærbare Gildelav" —

„Og jeg," faldt den anden ind, „vil ikke være saa bunden, at jeg jo kan forlade Klosteret, om jeg engang skulde faa i Sinde at forandre mig" — —

Da skulde du hørt, Telse! hvilken Latter der blev i den hele store Forsamling; og Præsterne — kan jeg tro — de fleste af dem lo med. Da der blev lidt roligt, sagde Johan Arens: „Kan I se, jeg kendte nok vore Piger: de har bedre Lyst til Brudekransen 'end til Rosenkransen — Nonnekloster faar vi aldrig her i Marsken."

„Da kan vi faa et Munkekloster endnu," sagde Peter Junge, „vi lovede før Krigen at bygge et Kloster, om Gud forundte os Sejr; vort Løfte bør vi opfylde, og jeg ser ikke, hvorfor jo et for Munke er lige saa godt som et for Nonner."

„Ogsaa godt!" svarede Præsten i Lunden; „og saa meget bedre, som her altid er flere Teologer end Præstekald i Landet. Lad os faa et Kloster i vor By; det vil snart blive fuldt besat."

Dette Forslag vandt almindeligt Bifald, og saaledes blev da omsider besluttet, at et Franciskanerkloster skulde oprettes i Lunden. Du ser altsaa, kæreste Telse! at du fra denne Side har intet mere at frygte."

„Ak, Reimer!" sukkede hun, „hvad kan det hjælpe os? Vi er jo dog lige nær — Eden, den dyre Ed tør aldrig brydes."

„Og hvorfor ikke?" sagde han; „til hvem har du aflagt denne Ed? Til Præsterne; men Bispen er over Præsterne, og Paven over Bispen. Han har Magt til at løse saavel som til at binde; kan han løse et Klosterløfte — det ved jeg er ofte Tilfældet, — kan han ogsaa ophæve Gyldigheden af din Ed —"

„Har jeg ikke aflagt den til Gud," indvendte hun.

„Nej vist ikke!" svarede han, „du har svoret til Mennesker — Mennesker kan fritage dig for din Forpligtelse. Hør engang,

kæreste Pige! jeg har faaet et lykkeligt Indfald: jeg drager til vor Skytsherre Erkebispen og taler for ham vor Sag baade med Ord og med det røde Guld. Penge udretter alt i Verden, og saa meget har jeg dog af min egen Arvepart og af mit Bytte i Krigen, at jeg kan købe en lille Lap Papir, som tilintetgør dit halvt aflokkede, halvt aftvungne Løfte."

„Men om nu Erkebispen ikke vil, om han ikke kan — ikke tør?" sagde Telse.

„Saa gaar jeg lige til Paven," svarede den bestemte Ungersvend. „Der bliver sikkerlig intet i Vejen; og der er ikke længere til Rom, end at jeg jo paa nogle faa Maaneder kan vinde baade hen og hjem."

Med vaagnende Haab, og ak! med vaagnende Elskovs Lyst kastede Pigen sig i den blussende Ynglings Favn.

8.

I det paafølgende Efteraar red Carsten Holm en Novemberdag mod Aften fra Heide ind i Holsten; hans Vej faldt igennem Neuenkirchen. Som han kom forbi det vestligste Hus i Byen — en noget afsides liggende Lade — hørte han derinde en klynkende Stemme. Han holdt, steg af Hesten, bandt den i en Ring ved Døren og keg gennem en Aabning ind i Fæmlet.

Der laa paa en Halmdynge en ung Kvinde med sit nyfødte Barn paa Armen. Den nedgaaende Sol lod gennem en Sprække i Muren falde en Straale lige paa hendes taarefulde Ansigt. Varlig listede han sig tilbage, satte sig igen til Hest og travede ind i Byen.

Han overvejede just med sig selv, om han skulde meddele Ladens Ejermand eller Præsten den gjorte Opdagelse, da han uden for et Hus saa tvende af Byens agtbare Koner. Han holdt Hesten an, hilste og sagde: „Hvad kaldes denne By?"

„I maa vel ingen Ditmarsker være," svarede den ene, „siden I ikke ved, at den hedder Neuenkirchen."

Holm smilte og rystede med Hovedet: „Neuenkirchen kan det ikke være; Neuenkirchen har altid haft Ord for en skikkelig By, saa godt som alle andre her i Marsken; men denne lader til at være fuld af Horer — i det første Hus, jeg kom til, saa jeg en."

Kvindernes Forbavselse gik snart over til Forbitrelse, og denne udbrød i en Strøm af Skældsord, af hvilke „Løgner" og „Æreskænder" ikke var de groveste.

„Saa sagtelig! saa sagtelig!" raabte Holm alt derimellem, „vil I blot umage jer til hin Lade herudenfor, kan I straks finde Kvindfolket med hendes nyfødte Horeunge, og selv vil I da se, om hun hører eder til, eller om det er en fremmed, som gør eder og eders By denne Ære."

Med disse Ord sporede han sin Hest og red sin Vej Øster ud af Neuenkirchen.

Efter at have ledsaget den dem ubekendte Mands Henfart med fornyet Skælden begyndte de at tage hans Ord i Overvejelse og besluttede at undersøge det betegnede Hus. Nogle Naboersker, som deres højrøstede Skænderi havde hidlokket, meddeltes denne Nyhed, og alle ilede ud til Laden. —

Stiltiende nærmede de sig denne og hørte straks et spædt Barns dæmpede Skrig. En efter den anden kiggede gennem Hullet i Porten og saa ligeledes, hvad Holm havde set. —

Med tavse Tegn paa Forfærdelse og Afsky ilede de tilbage ind i den Gaard, som Laden tilhørte. Da Mand og Kone der havde fattet Sammenhængen i den Fortælling, der fremførtes af flere Stemmer paa een Gang, raabte den sidste:

„Saa skal ogsaa den og den flytte og føre hende ud med samt hendes Unge! — hvem er hun?"

Det kunde ingen besvare; men alle var enige i, at hun maatte være langvejs fra, saasom ikke en eneste af dem vidste at have set hende tilforn. Saa glad paa Byens Vegne, som man nu var ved denne Forvisning, saa forbitrede blev dens Indvaanere — især den kvindelige Del — over slig Skamplet, paasat dem af fremmed Liderlighed. Konen i Gaarden erklærede, at Skøgen straks skulde udjages; men hendes Mand, der ikke tog sig den formentlige Vanære saa nær til Hjerte, mente, at man kunde forunde hende Husly til næste Morgen, da hun og Barn ellers vilde omkomme i den kolde Efteraarsnat. Heri fandt han den heftigste Modstand hos de ærekære Koner; dog skulde hans kolde Bestemthed til sidst have sejret, hvis ikke en af dem uformærkt havde tilhvisket Hustruen, at han vistnok maatte have Aarsager, hvorfor han med saa stor Ømhed tog sig af Horekvinden.

Den mistænkelige Ægtefælle gemte ikke længe paa den meddelte Formodning, men sagde sin Mand lige i Øjnene, at der-

som han ikke straks lod Kvinden udkaste, kunde Folk ikke tro andet, end at hun jo maatte være hans eget Boelskab.

Da steg det ditmarsiske Blod ham til Hovedet, og mere rasende end nogen af Konerne raabte han:

„Før saadan en Mistanke skal falde paa mig, før skal jeg svide min egen Hytte af og indebrænde det fordømte Pak."

Med et vildt Skrig bifaldtes denne grusomme Beslutning. Manden sprang ind, rev en Brand af Ildstedet og for i Spidsen for alle Kvinderne ud til Laden. Her bad vel den med Hensyn til hans Troskab beroligede Hustru, at han vilde skaane deres Ejendom, erklærede, at det var jo nok, naar Skøgen blev udjaget, og greb ham om Armen for at holde ham tilbage: men han, ophidset — som ofte de koldeste Gemytter — lige til Vanvid, stødte hende fra sig, for som en Hvirvelvind rundt om Huset og stak Ild paa alle fire Hjørner af Taget. I nogle Øjeblikke stod de forbavsede Kvinder stille og saa til; men da Luen begyndte at slikke op ad det tørre Straa, udstødte de et Rædselsskrig og ilede til Døren for at aabne den.

Den rasende Ditmarsker stillede sig foran samme og værgede den med sin Brand, der, omsvinget i Luften, glødede og gnistrede de angribende i Møde; for al den Hujen og Raaben hørtes endnu intet fra Husets Indre.

Hustruen, der til saadan Yderlighed havde bragt sin Ægtemage, udfandt nu hurtigt et Middel til at dæmpe Ildebranden i hans Sind.

„Er du gal?" raabte hun, „dersom du indebrænder hende, vil Folk sige, at du ikke turde lade os se hende — luk op! luk op! at hun kan komme ud!" —

Det virkede. Øjeblikkelig omsindet vendte han sig og rev Døren op, men og i samme Øjeblik skreg de til ham:

„Taget falder! red dig! red dig!"

Han sprang baglæns ud fra Huset, og tæt foran ham skred det brændende Tække ned for Døren. Igennem Flammer, Røg og Gnister saas den indespærrede springe hid og did med Barnet i sine Arme, skrigende i Dødsangst om Hjælp og Frelse.

Døren var spærret; man for omkring til de andre tre Sider — ogsaa her laa den brændende Vold — Redning var umulig: Halmen derinde var nu ogsaa antændt — hele Huset var et Baal — snart hendøde de ulykkeliges Skrig i Luernes Buldren og Bragen.

I denne samme Stund red Reimer fra Holsten ind ad Ditmarsken paa Vejen til Neuenkirchen og Wöhrden. Lang og be-

sværlig havde hans Rejse været. Bremens Erkebisp kunde, eller rettere vilde ikke opfylde hans Ønske: han havde jo kun den tomme Titel af Ditmarskernes Skytsherre, men ingen Magt og ingen Fordel; han var kun det Skærmbrædt, bag hvilket de stolte og ubændige Marskboere trodsede Konger og Fyrster og skaltede og valtede efter Behag i eget Land.

Reimer blev i Bremen først opholdt med tvetydige Løfter og siden rentud afvist. Han drog nu til Rom; men her var for den enfoldige og ligefremme Marskbonde saa mange Krogveje at gaa, saa mange lavere og højere Trappetrin at belægge med Guld, at han først saare sent vandt op til den pavelige Trone og naaede sine Ønskers Maal. —

Med Dispensationen paa sit glade Bryst ilede han ud af den sidste holstenske Grænseby, da han bemærkede hin Ildløs inde i Marsken. Den forekom ham som et Glædesblus, antændt af den elskede for at fejre og belyse hans Hjemkomst.

Langt ud paa Aftenen naaede han Neuenkirchen. Paa den vestlige Kant af Byen kom han lige forbi Brandstedet, hvor kun dunkelrøde Emmer, enkelte fremspringende Gnister og den svedne Lugt tilkendegav ham, at her havde den Ildebrand været, som han langt borte i Skumringen havde set. Ubekymret red han videre ad Wöhrden til, inderlig frydende sig til, hvor sødt det dyrebare Brev vilde overraske den længselsfulde Pige.

Det var Midnat, da han ved sin heftige Banken vakte alle Mennesker i Hans Wollersiens Gaard. „Hvor er Telse?" var hans første Ord. Hun var to Dage i Forvejen gaaet til Lunden at besøge sin Moster — lød Svaret. Næppe gav han sig Tid til at vise Faderen det pavelige Løsebrev; paa en af dennes Heste svang han sig og fløj af Sted til Lunden. Der vidste ingen af Telse at sige.

Bespændt med tunge Anelser, mindende sig hin sidste, ej uskyldige Fenstren, kom han atter tilbage og fyldte Huset med Forfærdelse. — Ved første Daggry drog alle ud at lede.

Intet Spor før Neuenkirchen: en Mand fra Epperwöhrden, som kendte Telse Wollersien, havde mødt hende der hin Aften og, da han var kommet hende langt forbi, med Forundring set, at hun gik ind i den nu afbrændte Lade.

Den frygtelige Gaade var opløst. — Hvad hjalp det den hævnfnysende Yngling, den ulykkelige barnløse Fader, at de opvakte en Borgerkrig mellem de tvende Byer, at hundrede maatte udgyde deres uskyldige Blod, at omsider Mordbrænderen blev udleveret og paa det grusomste henrettet? De ynkeligt

myrdede kunde ikke mere kaldes til Live, og den rette Ophavsmand til Ugerningen blev aldrig opdaget.

I Aaret 1559, da Ditmarskens Frihed gik til Grunde, da fem Sognefogder, de sidste tilbageblevne af otte og fyrretyve, faldne i den fortvivlede frugtesløse Kamp — bønfaldende aflagde Kong Hans's Ætling den herefter aldrig brudte, aldrig fortrudte Hyldingsed: da var Reimer Vaget af Wimerstedt en af disse fem, en gammel Ungkarl paa to og firsindstyve Aar.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1829, XI. B.

[2] Det er Bryllup i Dag.

[3] Grev Geert den Skaldede (Niels Ebbesens) vilde undertvinge Ditmarsken. Han trængte ind til Wöhrden og adsplittede Fjendernes liden Hær; en Del af denne søgte ind i Kirken, og da de ikke vilde overgive sig, lod Greven sætte Ild paa Taget. Da det smeltede Bly dryppede ned paa Ditmarskerne. gjorde de i Pine og Fortvivlelse et Udfald. Flere strømmede fra alle Kanter disse til Hjælp; Holstenerne blev slagne — to Tusinde faldt — Greven maatte søge sin Frelse i Flugten. Han saa aldrig Ditmarsken mere, men vendte sine Vaaben mod Norden. (B.s Note.)

LETACQ[1]

I.

Hjærtekære Ven!

Dersom det sorte Segl for Brevet har indjaget dig nogen Forskrækkelse, saa lad disse første Linier igen berolige dig med Hensyn til den Familie, du elsker! Den er endnu hel og urørt af Dødens Knokkelhaand; og dog har han været her i Huset, den ubønhørlige! og taget med sig et elskeligt Væsen, hvis Savn vi alle føler, fra mig selv af og lige ned til det yngste Menneske paa Gaarden, min lille treaarige François.

Du vide da: i Gaar otte Dage ledsagede vi til hans jordiske Hvilested vor gamle, kære Letacq.

Det var en Begravelse, om hvilken mine Bønder sagde, at ingen Greve kunde forlange den bedre. Og vistnok, dersom Ligskarens Sorg kan betragtes som Maalestokken for den hedengangnes Værd, da blev François Letacq fyrstelig begravet.

Gaardens mandlige Tyende bar hans Kiste; uden for dem gik det kvindelige. Nærmest Liget gik Mademoiselle Partouneaux og lille François: han som Navne, hun som Landsmandinde var jo hans nærmeste.

Derefter kom mine øvrige seks Børn — Par om Par — min Kone og jeg, Forvalteren, Hovmesteren, Skriveren, Kammerjomfruen, Husholdersken etc. etc., samt adskillige uindbudne fra Præstens; ingen blev hjemme paa Liliedal uden Vægteren og den gamle sengeliggende Kirstine.

Den almindelige — jeg kunde næsten sige trivielle — Skik med Blomsterstrøning anbragtes her ikke uden rørende Betydning; det var jo Blomstergartnerens Børn, der fulgte deres Fader i Graven! Enhver af Følget bar sin Krans, den mine Døtre havde bundet, og det saaledes, at hver Krans bestod kun af een særskilt Blomsterart.

Jeg har været med, hvor Sarkofagen prydedes med Kaarde, med Stjerner og Ordensbaand; men prægtigere tyktes mig her disse Naturens simple Insignier, disse Kærlighedens og Venskabets, Sorgens og Trøstens, Savnets og Haabets Symboler paa Gartnerens Kiste.

Og ingen Krans henlagdes uden en Taare eller dog et oprigtigt Suk; thi var der vel nogen blandt dem alle, som ikke af den venlige Letacq havde modtaget snart en Blomst, snart en h e l Buket, altid ledsaget af et Nik, et Smil eller en godmodig Skæmt?

Du har vist ikke glemt ham, den gamle Kavaler, naar han i sin Søndagsstads kom trippende med Blomsterkurven paa Armen og uddelte Floras Gaver? Min Mariane har højst træffende aftegnet ham i hans snævre grønne, enradknappede Kjole, som altid var hægtet lige under det vældige Kalvekryds, i den gule langskødede Vest, de blaaflammede Bomuldsstrømper og sølvspændte Sko, og Hatten kækt paa det ene Øre. Karle og Piger, lutter virkelige Portrætter, slutter en Halvkres foran ham — thi han har Ryggen imod Haveporten for at værge sin Skat; ellers skulde de røverske Hænder spilde ham Fornøjelsen af en skønsom og med vittige *bonmots* krydret Uddeling. — Det Øjeblik er valgt, da han rækker en kæmpemæssig Malkepige en Solsikke saa stor som en Tallerken med de Ord: „*ma beditt! un beddi Boloms!*"

Men jeg kommer fra Begravelsen. Da Liget var nedsænket, afsang mine Børn følgende, af Hovmesteren forfattede Smaavers:

Du visnede med Løvet
Og sank i Døden hen;
Thi vil dit Støv med Støvet
Forene sig igen.

Din Blomstertid var omme
Paa denne Verdens Ø;
Thi maa til Jorden komme
Du som et modent Frø.

Af Jorden est du kommen,
Til Jorden maa du gaa,
Og atter du til Dommen
Af Jorden skal opstaa."

Efter Jordpaakastelsen holdt Præsten en kort, men meget passende og hjertelig Parentation over de Ord: „Jeg er en frem-

med og en Gæst hos eder; giver mig en Ejendom til en Begravelse!"

Og da nu denne Ejendom af vor kære Gæst var taget i Besiddelse, da dette hans ydmyge Vinterhus var takt med sit Grønsvær, istemtes efterstaaende Slutningsstrofer:

Nu lader vi ham sove
I Jordens Moderfavn!
Fra Livets vilde Vove
Han fandt sin trygge Havn.

Sødt hvile han fra Sorgen
I dybe Nattero!
Til evigt Foraars Morgen
Skal aabne Gravens Bo.

Hvad Mørket her omfatter,
Igen dog Lyset ser.
Det Frø fremspirer atter
For ej at visne mer.

Graven er midt Østen for Kirkens Gavl, tæt ved Muren. Den skal indhegnes med et Jerngitter og prydes med en Sten, som jeg lader komme fra København, og som endnu en Række af Aar skal bevare den saliges Minde herneden, hvor dog intet foreviges, men alt er kun „for en Tid".

Og hvor snart kan ikke den Tid komme, da man paa dette Marmor vil læse:

„François Letacq,
født paa Chateauvieux i Frankrig 1768,
død paa Liliedal i Danmark 1829,
Han var et godt Menneske."

og spørge: „Hvad monstro det var for en Letacq? Hvorledes er du kommet til at lægge dine Ben her i Danmark? Et godt Menneske! det er meget sagt — det er en stor Ros, naar den er sand."

Jo, sand er den; og du glemmes vist ikke der, du gode Sjæl! der, hvor Monumenterne er varigere end Marmor.

Siden denne Dag har saavel jeg selv som min hele Familie fornummet den Tomhed, som følger oven paa en kær Vens Bortrejse, paa Adskillelsen fra et behageligt Selskab: man har ingen Hovn af sit Arbejde, ingen Stadighed nogensteds, man drives uvilkaarlig hid og did med en Slags Uro, lig den, som en fangen Trækfugl ytrer mod Rejsetiden.

Vel ti Gange om Dagen har vi været i hans Kammer, beset alle hans smaa Efterladenskaber og gaaet igen: vi har kigget til hans Lommeur, som nu er gaaet i Staa, men som ingen af os har tænkt paa at trække op; bladet i hans sølvspændte Bønnebog — et gammelt Arvegods i hans Familie; — trukket Gardinet bort fra hans Garderobe og trukket det for igen; stirret paa hans tamme Stillids, der maaske skulde have svæltet til Døde, hvis den ikke selv havde mindet os ved at drage sin tomme Ædekop og Fingerbølle op og ned; og endelig kastet et Blik til hans halvt henvisnede Rosentræ, som Christiane først i Gaar sansede at vande.

Kommer vi i Haven, gaar det os ligesaadan: vi gaar fra det ene Kvarter til det andet, fra Blomst til Blomst; finder ikke, ved ikke, hvad vi søger — ak! det er Gartneren, der fattes; det er den ejegode, den ædle Letacq! han har forladt sine Blomster.

„De visner af Sorg og Længsel," siger Julie.

„Asteren ikke," siger Mariane, „den ved, hvor han er — den ser op til Himmelen, til de andre Stjerner, efter ham." —

Mest bryder os vor lille François med sine mange Spørgsmaal: „Hvor er store François? Lille François vil hen til ham! Er han paa Kirkegaarden? Er han hos vor Herre? — Det siger Mo'er — mig vil ogsaa til vor Herre —"

Og saaledes gaar det i eet væk; den lille Sladdermund, tror jeg, tænker endnu mest paa sin bortfarne Ven, som om det anede ham, at han var den, der først skulde glemme ham.

Aldrig glemmer jeg hans Afsked med os. Det var den samme Dag, som han døde om Natten; han ytrede selv det Ønske at sige os det sidste Farvel. Han var ved sin fulde, sin lyse Forstand, og dertil i en Sindsstemning, som kun en god Sjæl beholder i det store Øjeblik, da den flytter fra et rent og uvanhelliget Legeme.

Da vi traadte ind i Kammeret, sad han over Ende og ventede paa os; min ældste Søn stod ved Hovedgærdet og understøttede ham — det var just hans Tur at passe den syge. — Oldingens Livskræfter syntes, inden de vilde forlade Legemet, alle at have forenet sig i de klare, spillende Øjne; den rejsefærdige Sjæl havde nu kun dette ene Organ for Meddelingen af sine ømme Følelser; han saa vekselvis paa os alle, smilede og nikkede.

Længst og inderligst dvælede hans Blik paa lille François, hvem min Kone bar paa Armen; Barnet rakte efter sin gamle

Ven — min Kone lagde Gluttens friske Læber til den døendes blege Mund — de sidste Taarer randt over hans Kinder — Mælet vendte endnu engang tilbage, for sidste Gang hviskede han sit „*adieu mon ami!*" — hans Øjne brast, den salige Sjæl var ikke mer i Legemet.

Det har altid forekommet mig, at Alderdom var en Tilstand, en Beskaffenhed, der alene angik Legemet. Det synes vel, som om visse Sjælskræfter taber sig, svækkes, forældes: Hukommelsen, for Eksempel, aftager i Hurtighed, Klarhed og Omfang, ligesom de Sanser, ved hvis Hjælp Kundskabernes Forraad indsamledes, vorder affældige: Skarpsindigheden sløves, Dømmekraften slappes; dette kalder vi at g a a i B a r n d o m! et skønt, et ædelt Udtryk for den, der opfatter den rigtige Betydning: „Oldingen bliver atter Barn," er det ikke det samme som „han bliver u n g igen?" Sjælen bor i et gammelt Hus, hvorved den kedes og ledes. Den vorder barnlig paa ny, at den forynget kan hensættes i evig Ungdoms Stand.

Det er højst mærkeligt, at i den høje Alderdom forsvinder Livets mellemste Periode først af Erindringen; Barndomstidens Minde holder sig længst og klarest, eller oftere: vender efter flere Aars Forglemmelse i fuldkommen lyse Billeder tilbage. Uskyldsalderen kommer igen; den forjager, formørker det med Sorg, med Anger blandede Minde om en urolig, møjefuld Manddom for atter i yndigt, skyfrit, ufordunklet Morgenskær at fremstille Livets skønne Vaar: „v i b l i v e r B ø r n i g e n, f ø r v i k u n n e k o m m e i n d i H i m m e l e n s R i g e."

Jeg er ikke vis paa, om du fuldelig forstaar mig, eller om jeg tydelig nok kan udtrykke mine Tanker; men til Oplysning vil jeg meddele dig et meget betydningsfuldt Eksempel.

Natten før vor elskelige Vens Død vaagede jeg dens sidste Halvdel hos ham. Han havde ligget et Par Timer i dyb Søvn; pludselig vaagnede han, udstrakte sine Arme og hviskede ømt fortroligt:

„Suzette! her er Jonqvillen, jeg lovede dig — kom nu og kys mig for den! din Maman bryder sig jo slet ikke derom — kom, søde Suzette!"

Og i denne Tone vedblev han længe at fantasere om en Kærlighed, som var fyrretyve Aar gammel, og som han i Sundhedstilstand saare sjælden, og stedse med Rolighed, ja næsten med Ligegyldighed omtalte; og — synderlig nok — jeg hørte ham nu første Gang, efter næsten lige saa lang Tids Forløb, tale Modersmaalet rent og ublandet med danske Ord, dette

gascogniske Maal, som forekommer de øvrige Franske saa snurrigt, men mig saa naivt og hjerteligt.

Denne Suzette, hans inderlig elskede, hvem han havde saa højmodig frasagt sig for at opfylde ædlere, men tungere Pligter, hun var da endnu ikke udslettet af hans kærlige Erindring ved et Mellemrum af fyrretyve Aar og fire Hundrede Mile! Han var nu igen den fyrige, forelskede Yngling, der kun levede og aandede i Kærlighed! han sværmede atter omkring ved Dordognes Bredder, imellem Medocs Vinhaver, bandt Kranse af Jonqviller og Jasminer for at smykke Ungmøens glinsende Ravnehaar! han dansede atter ved hendes Haand i de svale, duftende Orangelunde, han var atter den kælne Knøs paa atten Aar.

Saa ældes da Kærlighed aldrig! Den kan slumre en Levealder, men den opvaagner igen paa Gravens Rand, den vaagner med Ungdoms Kraft i Oldingens Barm, i hans bristende Hjerte, naar han nærmer sig Dødens skumle Porte — mon dette for evigt at dø, for at følge Støvet i Graven, for med et falskt Haab grusomt at daare den bortflygtende Sjæl? Mon ikke meget mere for med saa sød en Anelse at mildne dens Bortgang fra Legemet, dens sidste Kamp mod Frygt og Smerte?

Hvor dog alt minder mig om den bortgangne Ven! — I Morges kommer Skytten og fortæller mig, at han for et Øjeblik siden har set den første Snæppe.

„Det er Skade," lagde han til med et kunstlet Smil, „at Letacq ikke levede saa længe, til han kunde taget den Jagt med — det var en Karl til Snæpperne!"

Da han satte Hovmesteren af, raabte han til ham: „Pas nu vel paa! det var altid salig Letacqs Post."

Den gode Student er en maadelig Jæger; han fejlede tre Snæpper efter hinanden; da raabte Skytten vranten:

„Det skulde været Letacq! *tirez haut!* — bous! der laa hun!"

— Ogsaa jeg skød et Par slemme Bommere.

„Det er længe siden," brummede den gamle, „at jeg saa naadig Herre skyde saa tidt forbi — det er," lagde han bandende til, „som om vi ikke kunde faa Snæpper, undtagen vi havde ham med — den Sakrenoms Letacq!"

Men det falder mig nu først ind — ja tilforladelig! du er vist ganske uvidende om den afdødes Ungdomshistorie. Nu husker jeg først, at jeg under dit sidste, alt for korte Ophold paa Liliedal ikke fik Tid og Lejlighed til at fortælle dig den.

Jeg havde næppe begyndt, før min Nabos kom, afbrød mig og tog dig saa bort med sig.

Jeg maa altsaa opfylde dette mit hidtil forglemte Løfte, at ikke alt, hvad jeg foran har skrevet, skal vorde dig end mere uforklarligt, end den grevelige Families Forhold til Gartneren allerede dengang var dig.

Allerbedst, jeg sender min salig Faders selvegne Haandskrift, som efter hans Død fandtes i hans Gemme, forseglet og adresseret til mig. En stor Del af Indholdet — især for saa vidt Letacq vedkommer — var mig af hans mundtlige Fortællinger allerede dengang bekendt; og jeg ser ingen Grund til at dølge nogen Omstændighed for dig, min dyrebare, prøvede Ven! Efter Afbenyttelsen udbeder jeg mig Manuskriptet tilbagesendt. —

Gid du kunde bringe det i egen højstkære Person!

Naar du vorder færdig med Læsningen, vil du sikkerlig anden Gang tage dette Brev i Haanden, billige — ja dele de Følelser, der har dikteret det.

Min hele Familie hilser dig paa det venligste — Levvel!

II.

DEN GAMLE GREV LILIEDALS HAANDSKRIFT.

Jeg var imellem ni og ti Aar, da min Fader førte mig til det sydlige Frankrig. Jeg var bestemt til at arve Tante Heloise, der ejede et Gods i det fordums Gascogne, var Enke og uden Børn; men paa det Vilkaar, at hun selv vilde besørge min fremtidige Opdragelse, indtil jeg naaede mit attende Aar.

Da — saaledes var Planen lagt — skulde jeg erholde en Officersplads i Garden, ved hvilket Korps hendes afdøde Mand havde staaet som Major.

Min Fader opholdt sig kun en Maaneds Tid paa Chateauvieux for at se, hvorledes jeg vilde finde mig i min nye Stilling, og forlod med ømme Afskedstaarer en Søn, som han aldrig mere skulde omfavne, men hvis Lykke han fandt sig forpligtet til paa denne Maade at fremme, da min ældre Broder, som Stamherre, var bestemt til at arve Grevskabet.

Det varede længe, inden man formaaede at trøste mig over Tabet af Forældre, Søskende og Fødestavn. Min Hjemve var saa heftig og vedholdende, at Tante omsider troede at maatte

forbyde alle og enhver i min Nærværelse at nævne Danmark, Liliedal og, kort sagt, hvilket som helst Ord, der kunde minde mig om Fødelandet.

Paa den anden Side stræbte hun af al Magt at gøre mig det nye Hjem og alle dets Omgivelser saa behagelige og kære som muligt; hun spadserede med mig i Slotshaven, der var anlagt i hin stive Smag med lige og brede Gange, den ene som den anden; Hækker af Taks og Ligustrum, der var pyntede med udklippede Pyramider, Kugler og andre Figurer baade af livløse og levende Ting; store Runddele med Springvand i Midten og Fisk i Kummen; et Vandfald *en miniature* paa femten Trappetrin — af Tidslede talte jeg dem adskillige Gange — samt tillige Terrasser, hvis Opgange forsvaredes af Træsoldater, der havde det Fortrin fremfor de sædvanlige af Kød og Ben, at de aldrig behøvede at afløses.

Herfra forskriver sig denne min virkelig overdrevne og ubillige Modbydelighed for den franske Havekunst og udelukkende Forkærlighed for den nyere engelske. Jeg indser ret vel, at hin ogsaa har sine smukke Sider: at det ej alene er Kunstens Sag at komme Naturen til Hjælp — som, paa Vejen sagt, ret godt ved at hjælpe sig selv — men ogsaa at opfinde noget paa egen Haand. Hvorfor skulde vel det krogede alene være skønt? Hvi denne ensidige Yndest for krumme Gange, der dog minder om det ene Menneskes møjsommelige Fremslæben, det andets listige, slangeagtige Fremsnigen og, kort sagt, alles Omveje for at naa et Maal, som paa den lige Vej ligger langt nærmere? Kan ikke de snorrette Alleer lige saa vel erindre Vandreren om Dydens og Sandhedens afmaalte Bane? Terrasserne om den stejle og besværlige Opgang til Ærens Tempel eller om den bratte og farlige Nedgang til Lasternes Afgrund? —

Men, som sagt, Trang og Længsel prægede i min unge Sjæl et Indtryk, som aldrig udslettes.

Endmere beklager jeg, at noget lignende fandt Sted med Hensyn til den franske Digtekunst: jeg fik samme Lede til Racine og Corncille som mangen Skolediscipel til Horats og Ovid, og det af samme Aarsag. Hver Aften maatte jeg fremsige mit bestemte *pensum*, modtage Rettelser for min Tone og Udtale og derpaa høre Tante Elses egen Deklamation saa længe, til Ole Lukøje meldte sig og gjorde Ende paa de æstetiske Forelæsninger.

Dog langt kedsommeligere faldt mig hendes Prædikener over Adelskab, dets store Nytte og høje Værd, hvilke alle sammen

endte sig med Sammenligninger mellem fransk og dansk Adel, hvori den første stedse beholdt Fortrinnet. Den højeste Grad af Torturen var det for Tante saa vigtige og behagelige Studium af vor Families og hendes afdøde Mands Stamtræer.

Alle mine Forfriskninger fra disse Arbejder bestod i at spille Fjederbold med Hovmesteren — der heller ikke havde stort andet at bestille — samt i at drille Tantes Skødehund Charite, at sige, naar hun ikke var til Stede.

Omsider fornam hun dog, at jeg tog af baade i Munterhed og Kræfter, og da hun efter sin Maade virkelig elskede mig, fandt hun paa at give mig en Legebroder: det var Letacq.

Slotsgartnerens Søn blev saaledes forundt Adgang til de indre Gemakker; dog under saadanne Indskrænkninger, at dersom Reglementet kunde blevet fulgt i al sin Strenghed, vilde vore Lege blevet til en Tvang for os i Stedet for en Moro: han maatte nemlig ikke tiltale mig anderledes end med et „*Monsieur le Comte!*", bukke dybt for mig, naar han kom og gik, uden Knur finde sig i alle mine Luner — ja selv i Skældsord og Slag, om saadant skulde behage mig, med meget mere; alt under Straf af evig Forvisning fra Hove.

Men saa snart vi var ene, dispenserede jeg ham fra denne for os begge pinlige Etikette; thi af Adelsnykker havde jeg ingen medbragt hjemmefra, og de, Tante vilde indpode mig, slog fejl formedelst hendes mig saa modbydelige Metode. I hendes eller Hofsindernes Nærværelse maatte jeg nødvendig forstille mig, om jeg vilde beholde en Kammerat, der snart ved sin Munterhed, Godmodighed og opfindsomme Aand blev mig uundværlig; men paa vor egen Boldgade, i Haven, i Skoven og Marken, paa Rideture, ved Fiskeri, Fuglefangst og saa videre, hed jeg simpeltvæk „Louis" som han „François".

For at vorde uddannet til en fuldkommen Kavaler lærte jeg naturligvis at danse, fægte og ride, og paa min indstændige Begæring deltog Gartnersønnen i alle disse adelige Øvelser, skønt Tante i Førstningen heftig satte sig derimod. Men uagtet hendes despotiske Overherredømme fik jeg efterhaanden det rigtige Greb paa at dreje hende efter min Villie. Det gik hende ikke bedre end mangen en mægtig regerende Dronning, der uden at vide det danser efter den endnu mægtigere Yndlings Pibe.

Jeg vil ile forbi et Tidsrum af otte Aar, fordi det intet indeholder, som jeg finder værdt at optegne. Om jeg derfor, efter Digteres og andre sværmeriske Sjæles Talebrug, bør kalde

denne mit Livs sorgløse og daadløse Periode fortrinsvis „den lyksalige", drister jeg mig ikke til at afgøre.

Men vist er det: min Erindring dvæler nu langt hellere ved de paafølgende Aars Farer og Trængsler; og kan dette vel anses som en retfærdig Naturlovs fyldestgørende Erstatning for de stormfulde Dages Frygt og Møje. Saaledes taler den gamle Sømand ikke om sine heldige Sejladser, hvor Elementerne var ham gunstige, hans Arbejde lidet og let — alt for Datiden behageligt, men ensformigt; Stormene derimod, Havsnød, Skibbrud, Livsfare, disse Begivenheder staar levende, altid nærværende for hans Indbildningskraft, om disse taler han gerne med atter opblussende Ungdoms Ild. Billedet af en skyfri Himmel, et roligt Hav efterlader kun svage Indtryk paa hans Hukommelse; men dybt indpræger sig de mørke af Orkanen og Lynilden sønderrevne Stormskyer, de bjerghøje, fraadende Bølger, dem han med Mod og ved Dygtighed undertvang eller undflyede.

Ridende, dansende, fægtende, spøgende, fiskende naaede jeg den Alder, da Livet begynder at vorde Alvor; jeg manglede endnu kun Porte-épée og Epauletter for at naa den Bestemmelse, min Tante havde taget med mig; men Skæbnen havde taget en anden.

Jeg nærmede mig det attende Aar paa samme Tid, som Frankrig modnedes til hin store Krisis, der vendte op og ned paa alle statsborgerlige Forhold, og hvis Virkninger endnu fornemmes over den hele Verden.

Jeg anede lige saa lidet som de fleste andre, hvorhen Notablernes Sammenkaldelse vilde føre; jeg var i saa Fald ikke mere fremsynet end Calonne selv; at Tante Else var lige saa klog som jeg, lader sig let begribe. Vi ansaa denne Begivenhed som noget os ganske uvedkommende: „*L'état, c'est le roi,*" tænkte vi med *Louis quatorze* ved hvilken som helst Statsbegivenhed og drømte mindst om, at Stat og Konge saa snart skulde staa adskilte, ja, fjendtligt mod hinanden; at Venskabs og Kærligheds skønne Baand saa mangelund skulde sønderrives, de blødeste Hjerter selv forhærdes — kort, alle Naturens hellige Følelser for en Tid omvendes i dette politiske Jordskælv.

Dets Udbrud bebudede sig vel — ligesom de fysiske Jordskælv ved en vis Døsighed, en sygelig Slaphed i Luften, der virker nedslaaende, søvndyssende paa den hele animalske Natur — saaledes dette ved lignende Symptomer i den moralske;

dog, de, som mærker Tegnene, er mange, men de, som agter paa dem, kun faa.

Og hvad skulde da jeg attenaarige Knøs, med Hjertet fuldt af Kærlighed, bryde mig om Ministerskifter, Nationalbankerotter og andre slige en forelsket Yngling uvedkommende Smaating? —

Men jeg vil gaa ordentlig frem i min Fortælling.

Allerede i nogen Tid havde jeg bemærket en paafaldende Forandring hos min kære Legebroder. Snart var han usædvanlig stille og ordknap og snart igen overgiven og snaksom. Stundom kunde Fisken drage hans Korketold under Vandet, Haren springe op lige for hans Næse, uden at han satte en Finger i Bevægelse.

Raabte jeg i første Fald til ham: „François! træk op!" trak han Snøren i Stykker eller rev Krogen ud af Fiskens Mund; og skreg jeg i sidste Fald: „*tirez bas!*" saa han op i Luften eller skød, naar Haren var saa langt borte, at man ikke kunde række den med en Riffelkugle. Da dette nogle Gange saaledes var indtruffet, blev jeg ærgerlig og skændte.

Han slog paa Bøssekolben med den flade Haand og sagde: „*Sacré nom!* det er Suzettes Skyld."

„Hvad for en Suzette?" spurgte jeg.

„Møllerens Suzette!" svarede han.

„Hvad for en Møller?" spurgte jeg igen.

„Suzettes Fader!" svarede han igen.

Heraf blev jeg ikke klogere; men da jeg nu besindede mig paa, at Letacq bestandig paa vore Jagtvandringer viste en særdeles Forkærlighed til Revieret omkring Møllen Jouillac, at, om vi end gik ud paa en anden Kant, han dog omsider trak derhen, at han da stedse havde et lille Svipærinde ind i Møllen, saa efter dit og saa efter dat — ved at komme alt dette i Hu, kunde jeg selv begynde uden hans Hjælp at orientere mig.

Jeg kendte noget lidet til Kærlighed, men kun af Racine og Tante Else. Det var altsaa den højere Kærlighed — den i højere Stænder — efter Tantes Beskrivelse, der dog ikke svarede til Racines, et Arrangement mellem tvende gode Huse, der satte dem i en vis Forbindelse formedelst en Ægteskabskontrakt, oprettet mellem Sønnen af det ene og Datteren af det andet. Eller, betragtet fra en fornøjeligere Side, et Drama, i hvilket Forstanden havde en Hovedrolle, Hjertet en Statistrolle, som endtes altid dermed, at Kavaleren med Anstand og Sirlighed knælede for Damen, og at denne lige saa pænt rejste ham op igen, og

at begge da forklarede Tilskuerne Betydningen af en saadan Handling, idet de sagde eller sang: „*Nous nous aimons.*" —

Vel havde Poeten givet Vink om adskillige Lidenskaber, der ved slig Lejlighed sattes i Bevægelse; men jeg forstod dem ikke, hvorvel det anede mig, at der undertiden maatte høre mere til end at lægge den højre Haand paa det venstre Bryst, med den venstre løfte Kaarden i Vejret, medens man nedlod sig paa det højre Knæ og sukkede: „*Je vous adore!*"

Instinktmæssig antagende, at der ogsaa maatte kunne gives en Slags Kærlighed i de lavere Stænder, og nysgerrig efter at vide, hvorledes samme producerede sig, spurgte jeg François, om han elskede Suzette og hun ham.

Paa Bekræftelsen af dette Spørgsmaal erklærede jeg, at jeg vilde se, hvorledes de bar sig ad, og derfor følges med ham ind i Møllen.

Francois gjorde et Luftspring af Glæde over denne min Beslutning og udbrød i en Strøm af Lovtaler over den lille Møllerdatters Aands- og Legems-Fuldkommenheder. Derpaa beredte han mig, at der fra Forældrenes Side intet stod i Vejen for hans Ønsker, naar han blot havde Sikkerhed for at erholde Gartnertjenesten efter sin Fader, til hvilket han sikkert haabede jeg ved min store Indflydelse hos Tante let vilde kunne forhjælpe ham straks, uden at jeg skulde behøve at opsætte det, til jeg selv engang blev Herre af Gaard og Gods.

„Den maa du være saa vis paa, som om du allerede havde den," sagde jeg; „men hvorfor har du ikke før sagt mig noget herom?"

„*Sacré nom!*" raabte han, „jeg har ikke selv vidst det før; jeg vidste nok, at vi elskede hinanden, men først i Aftes kom vi til at snakke derom og med det samme bede de gamle om deres Minde."

Under denne korte Samtale havde vi tilbagelagt den lange Dal, som adskilte os fra Møllen, og nærmede os med Stormskridt til min Stalbroders Paradis.

Mølleren og hans Kone modtog os i Døren. Den førstes krybende, sleske Væsen gjorde straks et modbydeligt Indtryk paa mig og forfejlede derfor ganske den ikke utydelige Hensigt at indynde sig hos den tilkommende Stamherre.

Hans evindelige: „Hr. Greve! Deres Naade! min naadige Herre!" var stedse ledsaget af kluntede Buk og vamle Smil, og hans hundske Væsen klædte ham saa meget værre, som han var en stor, velvoksen og smuk Mand, hvis regelmæssige Ansigt

kunde have tjent til Model for Alexanders eller Cæsars; en høj Pande, en Ørnenæse, Øjne som en Løves og Bryn som den olympiske Jupiters tydede, efter Naturens Skrift, paa Aandsstyrke, Højmod og Herskerkraft; men Møllerens Bestræbelser syntes at gaa ud paa, i næsten enhver Henseende at gøre Moder Natur til Løgnerske; kun Hustruens umiskendelige Frygt for sin Ægteherre, hendes tavse Lydighed og uforstilte Forknyttelse vidnede, at han var Konge i sit Hus.

Endnu havde jeg ikke set Suzette, men formodede med Grund, at hun var i Kærestens Selskab; thi François var straks forsvunden og havde overladt min Underholdning til Forældrene. Saasnart der blev et Ophold i den mig ligegyldige Samtale, spurgte jeg om hende. Moderen kastede et frygtsomt og mistroisk Blik til mig, men Faderen svarede med indsmigrende Venlighed:

„Hun er formodentlig ude i Haven eller Lunden med sin forlovede — Deres Naades Gartner — jeg haaber allerydmygst, at han har Deres høje Tilladelse? — jeg vil paa Øjeblikket hente hende."

Ved disse Ord bukkede han dybt og ilede hurtig bort, og jeg, efter et hurtigt Farvel til Konen, ligesaa.

„Naar François kommer," sagde jeg i Døren, „saa lad ham blot vide, at jeg er gaaet hjem!"

Underlig stemt, dels ved Møllerens ækle Kryberi, dels ved en mig hidtil ganske fremmed Uro i Sindet, begav jeg mig paa Tilbagevejen.

Tæt ved denne, under en mægtig Kastanie i Lunden, sad det lykkelige Par: Pigen lænede fortrolig det smilende Ansigt til Ynglingens Barm — han med Bøssen i den ene og hende i den anden Arm. Dybt inde i Fremtiden fornam de ikke min Nærværelse, før jeg, efter længe at have været Vidne til deres Lyksalighed, traadte til og lykønskede dem.

Suzette sprang op, nejede undselig og rødmede med Hænderne foldede i Skødet over en Blomsterkost — sikkert en Foræring fra den galante Gartnerknøs.

Denne førte hende til mig med et Smil, som bedre end Ord tolkede hans Hjertes Tilstand, og udbad sig mit Samtykke, hvilket jeg atter gav ham med inderlig Deltagelse, hvorvel jeg ikke tør nægte, at samme jo var blandet med en vis ubehagelig Følelse. Om det var Skinsyge eller Længsel efter en anden, ikke tilforn savnet Suzette, maa jeg lade uafgjort, da Kærligheds Lykke var ogsaa mig nærmere, end jeg dengang anede,

og min ubekendte allerede ved min Hjemkomst befandt sig paa Chateauvieux; thi havde jeg da om føje Tid intet at misunde min Ven.

Endnu inden jeg var kommet til Slottet, mødte mig en af Tjenerne, som af min Tante var udsendt for at opsøge mig. Han fortalte, at tvende fremmede Herrer var indtrufne fra Marseille, og at en tredie — salig Majorens Broder nemlig — var ventende med sin Datter.

Ved min Indtrædelse fandt jeg de to første i en saa ivrig Samtale med Tante, at de ikke bemærkede mig, før jeg alt havde gjort mig bekendt med deres Personer og Genstanden for deres Underholdning.

Den ene — hans Navn er nu faldet mig fra — var en aldrende Mand med et koldt og stolt Aasyn, stiv og formelig i sit hele Væsen; og som jeg af Samtalen erfarede, var han valgt til en Repræsentant for Adelstanden i de til Hovedstaden indkaldte „*états généraux*" — de andre titulerede ham: „Hr. Marquis!"

Den anden, der snart derefter kom til at spille en glimrende, for Frankrigs Velfærd maaske alt for stakket Rolle i det store Drama, saa ud til at være 12 à 16 Aar yngre; hans brede, kobberrede Ansigt oplivedes af et Par smaa, lynende Øjne. Naar han tav og disse skjulte sig bag de lange, sorte Øjenhaar, naar hans smalle, blege Læber var tæt tilsluttede, ingen skulde have drømt om, at denne var Frankrigs Demosthenes, hvis Filippiker snart skulde bringe Troner og Tribuner til at skælve. Men tog han Ordet, da blev hele dette mørke Aasyn Ild, der strømmede oplysende, henrivende, fortærende baade fra Læber og Øjne.

Aldrig i mit Liv har jeg kendt et Menneske, hvis Tunge udtrykte saa klart, saa kraftigt de Tanker, der glimtede som Lyn paa Lyn fra Sjælen; hvis Minespil saa fuldkomment stemmede med, understøttede, bekræftede hvad han talte. Han standsede aldrig undtagen der, hvor en Pause var nødvendig, hvor Tilhørerne maatte gives Tid til at samle Talerens Ideer og følge hans hurtige Tankegang. Han ledte aldrig om Ord; ethvert sad færdigt paa hans Tungespids, som Pilen paa Buen beredt til at udfare i det rette Øjeblik.

Mindst drømte jeg om, at det var den Mand, der skulde give Revolutionen dens Retning ved i Boldhuset at sige til Hoffets Sendebud, der var udskikkede for at opløse Nationalforsamlingen, de evig mindeværdige Ord: „S i g e r D e r e s H e r r e, at

man ikke skal drive os herfra uden ved Bajonetternes Magt."

Som jeg siden hørte, havde han forgæves stræbt efter at vorde valgt af Adelstanden og rejste nu — saa sagde han selv — af Nysgerrighed og som blot Tilskuer med til Paris.

„Man har —" udlod han sig tilfældigvis — „ikke villet antage mig som Tømmermand paa dette Statsskib, der nu lægges paa Stabelen; velan! jeg gaar med som Passager."

Min Tante forestillede mig som tilkommende Livvagtsofficer.

Marquien sagde mig et Par Artigheder: Han haabede, at jeg vilde gøre saavel den danske Noblesse som min nye Stand Ære o. s. v.

Hans Ledsager skænkede mig blot et flygtigt Øjekast, ledsaget af et Buk og disse mærkelige Ord:

„Kunde De følge mit Raad, unge Mand! vilde De rejse hjem og tjene Deres egen Konge, som kun holder en Livvagt til sin Fornøjelse."

„Hr. Greve!" faldt Marquien ind, „De giver det unge Menneske en særdeles Lærdom: skal man kun tjene sin Konge for Fornøjelsens Skyld?"

„Lykkeligt det Land," svarede Greven, „hvor dette er Tilfældet; men kan De, Hr. Marquis! bestemt sige, hvem han kommer til at tjene, Kongen eller Staten?"

„Begge to vel!" svarede denne.

„*Peut-être!*" sagde Greven. „Ellers" — vedblev han, henvendende sig halvt til mig og halvt til min Tante — „var det ikke uklogt at forblive tjenesteløs paa en Tid, naar man ikke rigtig ved, hvem man kommer til at tjene; der tabes i alt Fald intet ved at se til, hvad denne Gæring vil frembringe —"

„— Gæring" — faldt Marquien lidt spodsk ind — „Madame! De maa vide, at Grev Mirabeau er synsk — han ser Spøgelser —"

„— Oja!" afbrød denne lige saa hurtigt; „men Spøgelser med Kød og Ben, levende Gengangere fra Carl Stuarts Tid — jeg er rigtignok lidt overtroisk, Hr. Marquis!"

Marquien smilede og sagde: „Vantro er ofte Moder til Overtro." —

Mere hørte jeg ikke; thi just i dette Øjeblik indtraadte Obersten, min Tantes Svoger, med sin Datter, og hende tilhørte fra nu af min hele Opmærksomhed. Over hendes Øjne glemte jeg ganske Grev Mirabeaus, og hans Veltalenhed faldt rent igennem mod de faa Ord, der nu og da faldt som kostelige Perler

fra hendes Rosenlæber eller klang, naar hun smilte, som Harpetoner fra Mundens Perlerader.

Man havde næppe hilset hinanden, før Herrerne atter var midt inde i Politikken; dog førtes Samtalen egentlig kun mellem Marquien og den nysankomne Oberst; thi Greven talte kun, naar han blev opfordret til at sige sin Mening — han lod til at finde langt større Fornøjelse i Underholdningen med Adelaide, hvilken han lige saa mesterlig forstod at føre, men med en Slags Veltalenhed, der ikke behagede mig fuldt saa meget som hans politiske.

Kort at fortælle: jeg var i den første Time baade forelsket og skinsyg, og begge Dele uden selv at vide det. Min dobbelte Trøst var, at Greven næste Dag vilde rejse og Adelaide blive.

Da Gæsterne var gangne til Hvile, vendte min Tante sig til mig med en ualmindelig fornøjet og triumferende Mine og spurgte:

„Nu, Louis! hvorledes finder du min Niece?"

Jeg tilstod, at det var en meget smuk Pige.

„Saa meget desto bedre, min Søn!" sagde hun; „dog haaber jeg, at du ikke har været blind for hendes Talenter? Hun er i Sandhed en fuldkommen ung Dame, og Godset Ladaucq indbringer 100,000 Livres aarlig — du forstaar mig dog?"

Jeg forstod hende, men vidste intet at svare.

„Velan, min kære!" vedblev hun, „Obersten og jeg har lagt den Plan at forene Ladaucq med Chateauvieux — hvad siger du derom?" —

Jeg sagde intet, men faldt hende henrykt om Halsen; dog pludselig faldt mig en Hindring ind: „Om hun ogsaa vil elske mig, Tante?" hviskede jeg.

„Derpaa bør man ikke tvivle," svarede hun; „men for Resten maa jeg erindre dig om at konversere hende lidt bedre, end du gjorde i Aften. Du maa vise hende, at du har Levemaade, Forstand og Vittighed. Se dig i Spejl paa Greven! det er en Kavaler, som han bør være: han lod hende ikke et Øjebliks Ro, men attakerede hende uafladelig med sine Galanterier, det ene finere end det andet — saaledes skal det være! Nu god Nat, min meget kære Neveu! Jeg venter alt af din gode Konduite."

Hvad den gode Tante Heloise ventede, indtraf virkelig; men langtfra ikke ved de anbefalede Midler. Min Konduite behagede hverken hende eller Obersten, ej heller — hvad der var det allerværste — den skønne Adelaide; thi hele Konversationen be-

stod fra min Side af blot i Suk, frygtsomme Øjekast og usammenhængende Ord; og mit Galanteri steg ikke højere end til stumme Opvartninger og en slavisk Opmærksomhed paa ethvert af hendes Vink.

Med alt dette erhvervede jeg mig ikke saa meget som et Smil: et koldt „jeg takker Dem!" „gør Dem ingen Ulejlighed," — deri bestod hele min Løn.

Tantes Irettesættelse for denne min kejtede Opførsel og hendes lange Lektioner i Elskekunsten gjorde mig kun endnu mere forknyttet. At Oberstens Formaninger til sin genstridige Datter var lige saa frugtesløse, berettede hun mig ogsaa og skrev uden videre denne Genstridighed paa min Regning. Men Knuden stak just deri — det erfarede jeg siden — at Papa allerede havde valgt uden at adspørge sin lille Datters Tilbøjelighed — Hjertet lider ingen Tvang og bortvender sig endog ofte med sin Tilbøjelighed fra den Genstand, som paanødes det.

Jeg brændte — som det hedder — men Adelaide, som i Førstningen var blot ligegyldig, blev omsider — saa syntes — iskold. Dog haabede jeg stedse og besluttede derfor, ansporet af begge de gamle, at tage et afgørende Skridt: jeg skrev en Kærlighedserklæring.

Under dette Arbejde blev jeg overrasket af Tante. Hun forlangte at se mit Svendestykke — smilte — kasserede det og dikterede mig selv et andet Frierbrev, med hvilket jeg var endnu langt mindre tilfreds end hun med mit. Dog lod jeg hende raade; men Udfaldet blev og derefter: Adelaide gav mig det tilbage med den knibske Erklæring: at hun ikke havde nogen Smag for Poesi.

Nu blev jeg — ikke fortvivlet — men trodsig paa min Side. Jeg tog Sagen paa en ganske modsat Maade, eller bedre, jeg tog mig slet ikke af Sagen; thi jeg havde opgivet Haabet om Adelaides Genkærlighed, og min Stolthed oprørtes dels ved Tanken om min frugtløse Trældomsstand, dels ved Forestillingen om det uværdige i at tiltigge eller ved Hjælp af den faderlige Myndighed at tiltvinge sig en Kone. Jeg rettede atter min krummede Nakke og antog en Mands Holdning: min Opførsel mod hende blev høfligkold. Jeg var ikke oftere eller længer i hendes Selskab, end Husets Skikke udfordrede det; den øvrige Tid tilbragte jeg paa mit Værelse.

Hvad jeg bestilte der? Intet, med Sandhed at sige, thi vel læste jeg flittig i krigsvidenskabelige Skrifter, men naar jeg holdt op, vidste jeg som oftest ikke selv, hvad jeg havde læst.

Mine Øjne fulgte Linierne, men mine Tanker! mine Tanker fulgte, imod min Villie og faste Beslutning, en stedse undvigende Genstand, og hvor tidt jeg end kaldte dem tilbage fra det frugtesløse, udmattende Løb, formaaede jeg dog ikke at holde dem stadig et Kvarter til Ende i Krigsgudens Tjeneste.

Saa misligt ser det ud med Menneskets højtpriste f r i e V i l l i e; ej engang vore egne oprørske Tanker formaar den at betvinge, naar disse vorder Overløbere og giver sig i Tjeneste hos en anden, en u f r i Villie, naar de — skønt modstræbende, ja hadende, foragtende det uværdige Aag — vorder en bedre eller slettere Lidenskabs Trælle! Hvor ofte kastede jeg harmfuld Vauban til Side og greb fat paa Harpen — ak! ogsaa den var Forræder; den forførte mine uskyldige Fingre: naar jeg v i l d e, de skulde spille en Marsch, blev det et Hyrdestykke af Stella; naar jeg vilde synge:

„Il faut donc rompre ces chaines indignes"[2]

begyndte de rebelske Fingre at præludere til

„Tu le veux donc! o peine extrême:
Il faut obéir malgré moi."[3]

Vred rev jeg da i Strengene og tvang dem til at tone den første, men se! naar Fingrene var bragt til Lydighed, revolterte Munden og sang — ret som for at spotte mig:

„Souvent l'amour nous prouve son empire
Et malgré nous il enchaine nos sens."[4]

En fransk Filosof siger: at baade Dyder og Laster udspringer af en fælles Kilde, som hedder Egenkærlighed.

Jeg har ofte ønsket, at han havde Uret; men jeg kan ikke bevise det. Tværtimod, naar jeg ret overvejer det, hvad er vel Kærlighed til en anden uden umiddelbar Kærlighed til sig selv? Drift til at lyksaliggøre sig selv ved en andens Besiddelse? Og hvad skal vi sige om Venskab? Er ikke dets nødvendige Betingelse intellektuel Nydelse — Epikuræisme i en højere Potens? Vel sandt: Letacqs Venskab mod mig har siden vist sig saa opofrende, saa uegennyttigt som nogen menneskelig Dyd er i Stand til; og dog — nej! jeg vil ikke gaa videre i denne golde, trøstløse Filosofi! hvi skulde vi berøve Dyden dens eneste Værd?

Om endog hin Maksime kunde være uomstødelig Regel, ingen Regel alligevel uden Undtagelse — den ædle Letacq er en Und-

tagelse — jeg ikke, med Ydmygelse bekender jeg dette: i to hele Maaneder havde jeg over min egen Ulykke glemt hans Lykke og mine Løfter.

Jeg sad en Dag fordybet i de Tanker, jeg vilde undfly, hildet i det Garn, jeg ikke havde Kraft til at sønderrive; da vakte et dybt Suk mig af mine Drømme — jeg saa op — Letacq stod foran mig med korslagte Arme, han stirrede bekymret paa mig, hans Øjne svømmede i Taarer.

„Ha!" raabte jeg, „François? er det dig? Hvorledes gaar det? Er der noget fejlt med Suzette?"

„Ikke med Suzette," svarede han, „ikke heller med mig; men — med Dem selv, kære Greve! De kommer aldrig i Skoven, aldrig i Haven. Snæppen er kommet og rejst igen, og De sidder bestandig indmuret her — det er ikke, som det skulde være — tør François spørge Dem om Aarsagen til Deres Kummer?"

Jeg sprang op og omfavnede ham; mit sammenpressede Hjerte fik Luft; jeg udtømte mine Sorger i hans trofaste Barm; jeg aabenbarede ham min ensidige, magre Kærlighedshistorie. Jeg græd; han — lo, dansede omkring i Værelset, gned Hænderne og raabte:

„Gud være lovet! det er ypperligt! det er herligt!"

„Menneske!" sagde jeg forbavset og harmfuld, „og derover glæder du dig?"

„Ja, af mit inderste Hjerte!" svarede han, „min hele Sorg har været den, at De ikke kunde lide Frøkenen; men nu bliver alting godt; hun elsker Dem lige saa heftigt som De hende!"

Et dybt Suk fra mit mistrøstige Hjerte var Svaret.

„Jeg ved det," vedblev han, „jeg har set det, jeg forstaar mig paa sligt. Endnu denne Morgen belurede jeg hende i Haven; hun stod dernede i Lysthuset og plukkede Blade i Stykker, bøjede Grenene til Side og kiggede herop til Deres Vindue; og alt dertil sukkede hun og tørrede Taarerne af sine Øjne."

Vantro rystede jeg med Hovedet og sagde:

„Du tager fejl, François! det kan gerne være, hun elsker; men ikke mig — en anden — Grev Mirabeau maaske, eller Gud ved hvem."

Han blev halv ærgerlig: „Jeg sætter min Dobbeltløber mod en Nøglebøsse, det er Dem, hun elsker — hør engang! vil De blot gøre et eneste Forsøg?"

„Jeg har gjort alt for mange," svarede jeg, „jeg fornedrer mig ikke oftere —"

„Nej, nej! ikke saa!" afbrød han mig; „De skal blot sætte

hende paa en uventet Prøve: i Morgen kommer De paaklædt ned i Frokostværelset i Rejseklæder og med et Brev i Haanden, som er kommet med Ilbud fra Paris — jeg holder med to opsadlede og oppakkede Heste uden for Døren — De siger, at Generalen derinde, hvad det er han hedder, skriver Dem til, at den belovede Officersplads er blevet ledig, skal besættes straks — intet Øjeblik er at spilde — De maa bort over Hals og Hoved — og læg saa Mærke til, hvad Virkning det har paa hende, om hun ikke vil blive saa bleg som en Lillie eller give et Skrig fra sig eller besvime —"

„— Men," indvendte jeg, allerede noget opmuntret ved hans Sikkerhed — „om nu intet af dette sker, om hun bliver sig selv lig, hvad saa?"

„Ja, saa," siger han, „saa — rejser De alligevel, eller vilde De blive her og græmme Dem til Døde for en Pige, som foragtede Deres Kærlighed? Men den Frygt er overflødig — De skal nok se!"

Han vedblev endnu saa længe og heftigt at ægge mig til denne Teaterstreg, at jeg samtykkede.

Hvi skulde jeg vidtløftig udmale denne korte Scene, hvoraf jeg ej engang tydeligt mindes mere, end at jeg først blev omfavnet af Adelaide, derpaa af Obersten og endelig af Tante, som efter Letacqs Raad var gjort til Medviderske i Planen. Men næppe tror jeg, at nogen af os fire var lykkeligere end Letacq — i det mindste var han den, som i Lykken følte sig stoltest — han var jo Forfatter til Idyllen.

Nu følger en Periode i mit Liv, om hvilken jeg kan fatte mig kortelig saaledes: „O, søde Forlovelsesstand!" —

Det var hint Havblik, jeg forhen har berørt, eller, for at bruge en mindre fattig Lignelse, hin Morgendekoration til Livets Skuespil, der kan kendemærkes *poetice et eleganter* med:

Foraarsluft, Rosenduft,
Blomstervang, Fuglesang —

eller prosaisk og geografisk rigtig ved følgende Træk: „Klar Himmel — grøn Jord — i Baggrunden Dordogne med sine Vinbjerge — i Forgrunden til Højre Slottet Chateauvieux halvt skjult af mægtige Træer, allerforrest en fransk Have i Le Nôtres Stil og ved et Springvand i samme Grev Liliedal og Frøken Adelaide Arm i Arm og lyttende med sympatetisk Henrykkelse til en Nattergal, som ikke ses, men forestilles syngende i Busken — til venstre, ligeledes i Forgrunden, Møllen Jouillac dybt nede i en romantisk Dal og ved Bækken, som driver Mølle-

værket, Letacq og hans Suzette, sysselsatte paa samme Maade som Parret til højre —"

Ak! hvorfor er dog en Kopi varigere end Originalen? Lærredet beholder i Aarhundreder de indprægede Genstande, bevarer Himmelens Renhed, Træernes friske Grønne, Figurernes Ungdommelighed; men den naturlige Himmel overdrages med Skyer, de levende Træer visner, de virkelige Mennesker forandres, ældes.

Nu ligger Chateauvieux i Grus, Træerne er borte, Kilden, som tilforn udsprudlede af Løvens Mund, sniger sig sukkende hen under Siv og vilde Brombærranker; kun Møllen staar der endnu dybt i sin lønlige Dal, beskyttet af de vældige Banker. Men hvor er de elskende, som vandrede paa disse yndige Steder i sorgløs Tryghed, i skuffende Drømme om et paradisisk Hyrdeliv? Een kun er tilbage af dem alle fire og begræder fjernt herfra i det kolde Norden sin henfarne Ungdoms bedste Fryd.

En Vinter — her i Danmark en lang og dyb Søvn, hist i Syden kun et let Blund — en Vinter, et Foraar, en Sommer gled forbi, og den Tid nærmede sig, da et dobbelt Bryllup skulde holdes — et paa Slottet og et i Møllen.

Efter min Kærestes indstændige Begæring og min egen Tilbøjelighed, som nu havde taget en anden Retning, opgav jeg gerne den militære Bane og fik heri Medhold ej alene af Tante Else, men og af den gamle Kriger, min Adelaides Fader; thi hvad der imidlertid foregik i Paris, havde ganske stemt ham for et fjernt og ubemærket Ophold langt borte fra den urolige Hovedstad. De Efterretninger, vi fik, lød stedse mere og mere uventede og forbavsende. De hist forsamlede Stænder førte et Sprog, som ingen ægte Adelsmand rigtig forstod; og end mere ubegribelige var de voldsomme og, som det syntes, dumdristige Skridt, de tog til Indskrænkning i den verdslige og gejstlige Magt.

Snart hørte vi nu, at en tredie Stand — Borgerne — med hvem dog ikke saa faa af de højere havde forenet sig, trodsede Kongen selv, og det under Anførsel af — Mirabeau, hvem min tilkommende Svigerfader da erklærede for en Overløber og Forræder. Vi mindedes nu denne frygtelige Mands profetiske Ord; og da jeg virkelig ikke var vis paa at komme til at tjene Kongen, men maaske en Bande af Revolutionsmænd, syntes det jo klogest her at bie, til Stormen lagde sig; thi at den skulde vorde saa langvarig og naa det afsides liggende Chateauvieux, dette var endnu ikke faldet os ind.

Thi blev da Forberedelserne til Adelaides og min Bryllupshøjtid gjort i al Rolighed, og saa nær kom vi, at Dagen allerede berammedes.

Letacq havde efter sin Fader faaet den meget fordelagtige Gartnertjeneste; den gamle var flyttet til sin ældste gifte Datter, der boede i gode Vilkaar ikke langt fra Chateauvieux, for blandt sine fremvoksende Børnebørn at tilbringe sine sidste Dage, der ikke forventedes at ville vorde ret mange, saasom han havde lagt de halvfjerdsindstyve tilbage og desuden var svagelig af Helbred. Sønnen kedede sig følgelig ved Ensomheden i sin Fødebolig og længtes inderlig efter at indføre Suzette som Kone i samme.

Det var just ottende Dagen før Brylluppet skulde være, at jeg paa min Vens Anmodning var gaaet hen for at tage hans nye Smaaindretninger og Udpyntninger i Øjesyn. Jeg traf ham midt inde i Levkojfloret, hvor han stod med foldede Hænder og hartad bedrøveligt Aasyn, drejende sig til alle Sider. Han saa ej engang paa mig, idet han sagde:

„Det er vist nok, var det ikke for Deres og Frøkenens Skyld — og saa en til — da skulde disse velsignede Smaastakler ikke saa ubarmhjertig bortrives midt i deres favreste Ungdom. Men hvad skal vi sige: til saadan en Grevinde og saadan en Gartnerinde kan det bedste ikke være for godt."

Her løftede han de foldede Hænder op for sit smilende Ansigt, gned dem hurtigt og sprang over Bedene ud til mig i Gangen. Og nu begyndte han omstændelig at beskrive alle de mange forskellige Bekransninger og Blomsterdekorationer, som, for at forskønne Festen og fryde dens Dronninger, vilde have et Nederlag blandt hans Yndlinger til Følge.

Jeg trøstede ham med, at disse var saa mange, at en lille Udtynding næppe vilde kunne mærkes.

„Ikke mærkes?" raabte han „kan ingen anden mærke det, saa kan dog jeg; jeg kender hver en Blomst her i Haven. Men vil De ellers blot betænke!" — her regnede han paa Fingrene — „hele Kapellet heroppe, hele Riddersalen, hele Vejen fra Kapellet til Riddersalen, og saa Kirken i Jouillac, og saa Møllerens Stadsestue i Jouillac, og saa eet Værelse til i Jouillac —"

„— Er det Brylluppet her tales om," faldt en Stemme ind, „saa skal du ikke for tidlig plukke dine Blomster af! der kunde imidlertid blive andet at tage Vare."

Det var Svigerfaderen, der saaledes tiltalte Letacq.

— I de senere Tider havde denne Mands Sprog og Væsen forandret sig meget til det bedre. Alt som den revolutionære Aand udbredte sig, rettedes hans Ryg og Nakke: ved enhver ny Sejr, Trediestanden vandt over de to første, syntes han at blive en Tomme højere, hans Mæle dybere, hans Sprog djærvere.

Tilforn hed jeg stedse „min naadige Hr. Greve!"; dette blev først forkortet til „min Hr. Greve!", derefter simplificeret til et skødesløst „min Herre!", men i Dag til et blot „De".

„De tillader," sagde han til mig i en Tone, der lød næsten befalende, „at jeg taler et Par Ord under fire Øjne med min Svigersøn!"

„Meget gerne!" svarede jeg og lod dem alene med hinanden, ikke uden Bekymring over Møllerens Adfærd; thi han var virkelig et politisk Termometer, hvis Stigen eller Falden nøjagtig angav Revolutionens Frem- eller Tilbagegang.

At dette levende Vejrglas nu viste paa Bastillens Erobring, erfarede jeg snart.

Et Par Timer derefter opsøgte Letacq mig. „Kære Greve!" sagde han mørk og nedslagen, „vi er kommet til at leve i forunderlige Tider; behag at læse dette Brev."

Brevet, som jeg for sin daværende synderlige Nyheds Skyld har gemt, lød saalunde:

„Borger des Moulins!

„Despotismens Grundstøtte er faldet; Kvinder og Børn har knust Capets Lejesvende og jævnet Bastillen med Jorden. Men det bliver ikke derved, Broder Robert! Snart skal den blodrøde Frihedshue vaje over hele Frankrig. Min Ven Mirabeau arbejder paa et stort Værk: Adel og Gejstlighed skal afskaffes. Du maa hverken betale Tiende eller Landskyld eller nogen anden Afgift — sligt vil snart ophøre af sig selv.

„Mer endnu: min Ven Marat har forsikret mig, at inden tre Maaneder skal alle Overtroens Templer — jeg mener Kirkerne — og alle Røverreder — jeg mener de adelige Slotte — forsvinde af hele Riget. Jeg sender dig hermed den guddommelige Marats Folkeblade: studer dem, og gør dig værdig til at nyde den himmelske Frihed! Jeg sender dig tillige en Dolk, som en Mage til en, jeg gjorde til min Ven Robespierre — brug den vel, naar Tiden kommer! — I Gaar blev jeg indført i Klubben af min Ven Hertugen af Orleans — hele Bretonnerklubben omfavner dig som des Moulins' Broder. —

„Endnu et: inden otte Dage sker store Ting! Folket skal opstaa i Masse — det skal væbne sig med Hævnens Dommersværd — derfor indlad dig ikke i nogen Forretning af Betydenhed; men oppebi først den store Eksplosion! — Din trofaste Broder Charles des Moulins.

Hilsen og Venskab!"

„Hvad er dette?" spurgte jeg i højeste Forundring, „og — Charles des Moulins — en Ven af Mirabeau — en Ven af Marat — en Ven af Robespierre — en Ven af Hertugen af Orleans — hvem er det?"

„Min Svigerfaders Broder," svarede han, „Klejnsmed i Faubourg St. Antoine."

„Klejnsmed des Moulins og Hertugen af Orleans!" gentog jeg med Hovedrysten, „enten er Smeden gal, eller Hertugen."

„Hele Paris er gal, kære Greve!" sagde Letacq; „men det er en Galskab, der smitter, for Mølleren her er nu nær ved at være halv gal; han vil hverken betale Hendes Naade Landgilden af Møllen, ej heller Klosteret sin Tiende — jeg frygter, der forestaar os skrækkelige Begivenheder. Der bliver for det første intet af mit Bryllup; thi vi kan ikke vorde viet, før Tienden er betalt. Dog, det er næppe det værste —"

Her blev han afbrudt ved Oberstens Komme.

„Kære Søn!" begyndte den vakre Krigsmand, „hvor nødig jeg end vilde udsætte din Lykke endnu længer, kan dog dette Brev, som jeg haaber, overtyde dig om, at min Nærværelse paa Ladaucq for det første ikke er overflødig. Heller ikke her tør I imidlertid falde i Søvn; thi hvad der truer os, skal virkelig allerede have ramt flere Godsejere i Bretagne."

Idet jeg modtog Oberstens Brev, rakte jeg ham til Gengæld Klejnsmedens, efter at Letacq paa mit spørgende Øjekast havde forsikret, at Mølleren havde givet ham det netop i den Hensigt, at han skulde gøre det ret bekendt.

Da jeg har anført det ene, vil jeg ej heller udelade det andet; begge kan dog bidrage til at betegne eet Moment i den uhyre Statsomvæltning, hvis Kæmpegang ilede med Stormens Fart saa langt forud for alle Beregninger, Forestillinger og Formodninger. Her følger det:

„Meget kære Fætter!

„Du kender af Historien de fysiske Revolutioners moralske Virkninger. Af Petrarks og Boccaccios Beskrivelser over Pesten ser vi, hvorledes denne gruelige Landeplage opløser alle natur-

lige og borgerlige Forbindelser, blander, forvirrer de Forhold, som gamle Vedtægter, Sæder og Love har oprettet og hævdet. Alle Forretninger gaar i Staa, Standsforskel ophører, Orden forsvinder; det veldannede og i mange afsondrede, skønt paa hverandre indvirkende, Samfund afdelte. Statslegeme taber sin Ligevægt: alt kastes tilbage i hin oprindelige Naturstand, hvor Hvermands Villie er Hvermands Lov, Jordskælv, Ildebrand, Oversvømmelser, Hungersnød fremviser i mindre eller større Grad de samme demoraliserende Virkninger.

„Men uden nogen af de her opregnede Aarsager befinder Frankrig sig i en lignende Tilstand — jeg siger Frankrig; thi Sygdom i Hovedet — jeg mener Hovedstaden — vil snart føles i alle Legemets Dele. — Hvilket politisk Kaos er dog ikke dette! Adelsmænd, Præster, Soldater, Borgere har sprængt de Skranker, som hidtil afsondrede disse forskellige Stænder, og løber blindt imellem hverandre som paa en Maskerade; men ingen ved, hvor eller hvad der styrer denne plumrede Masse. Hoffet vakler, svæver raadvild hid og did, vilde holde sig til en enkelt Stand, men ved ikke, hvor den er at finde.

„Kongen mærker, at han glider, men ser ikke, hvor han skal finde Fodfæste. Dronningen og de fleste Prinser af Blodet søger at samle omkring sig Kærnen af Adelen og den højere Gejstlighed, men der er intet Sammenhæng! Den, de i Dag tror at have vundet, farer i Morgen ekscentrisk ud af den snævre Cirkel. Nationalforsamlingen river uafladelig ned, men bygger kun lidt op igen.

„Mirabeau — den eneste maaske, som var i Stand til at finde Ledetraaden i denne Labyrint — stræber forgæves at forene de stridige Partier: Hoffet tror ikke ham, og han tror ikke sine Kolleger. — Hvad skal dog Enden vorde paa denne uendelige Forvirring? Udsigterne er, egentlig talt, bælgmørke.

„Dersom du i dette Øjeblik var herinde, min Fætter! du vilde ikke kunne genkende Paris, Paris! — den gode Tones, den fine Levemaades Hovedstad. Marquien gaar Arm i Arm med sin Skrædder, begge ligedan klædte i aabentstaaende Kjoler og side Matrosbukser. Hertugen af Orleans er dus med sin Skomager; en tysk Prins, der var kommet herhid for at studere Hofetiketten, sidder i Bretonnerklubben paa Bænk med en Slagter, der ligefrem kalder ham „Charles Hesse". Og en anden halvgal Tysker, en Baron Cloots, der kalder sig selv „Anacharsis" og „Menneskekønnets Talsmand", lader sig midt paa Gaden omfavne af Fiskerkærlingerne. Disse indfinder sig til Kur hos

Dronningen, tiltaler hende „min gode Antoinette!", holder hende moralske Forelæsninger og kysser Dauphin. Kort sagt: hele Paris staar paa Hovedet.

„Dog, du maa være vis paa, der er enkelte, som staar paa Benene og bruger Hovedet. Gigantiske Planer udruges i Løndom og sættes i Udførelse lige saa varme som de kommer fra Hjernen. Den omtalte Klub er et af Værkstederne; og det er et her for nylig udruget Anslag, som egentlig foranlediger denne min venskabeligt advarende Skrivelse.

„Noaille — tænk dig engang — Noaille vil med det allerførste i Nationalforsamlingen foreslaa alle Feudalrettigheders Ophævelse og Tiendens Afskaffelse! Se dig for i Tide, at dine Bønder, naar de hører, at de er blevet „frie Borgere", ikke sætter dit gode gamle Ladaucq paa den anden Ende! Arranger dig i Forvejen med dem, og gør som alle de klogere og moderate — giv efter for Stormen, saa længe eller saa kort den varer! Og vent med mig blidere og roligere Tider!

Din Ac. Merancourt."

„Efterskrift. Jeg havde nær glemt at fortælle dig — saaledes opsluger den ene Begivenhed den anden — at Bastillen den 14de dennes af Pøbelen er stormet, indtaget og nedrevet; og, hvad der er det sørgeligste, den gamle, bråve Delaunay, hvem du sikkerlig har kendt, blev myrdet paa den mest barbariske Maade. Kongen, Nationalforsamlingen, alle Autoriteterne, om der er nogen, var ørkesløse Tilskuere ved denne Begivenhed. Kongen sagde blot: „Det er jo en Revolte"; men Hertugen af Liancourt sagde rigtigere: „Sire! det er en Revolution!" "

Dette Brev var for mig en Kommentar over det første og gav mig endnu en sikker Nøgle til den mig forhen saa uforklarlige Forandring i Møllerens Adfærd. Jeg anede allerede, at vi ogsaa paa Chateauvieux vilde fornemme Stødene af hint vulkanske Udbrud.

Forinden Obersten rejste, bivaanede han først hos Tante et Kabinetsraad, i hvilket jeg ogsaa havde Sæde; men desværre blev Resultatet ikke ganske saadant, som han og jeg ønskede.

Den gamle Dame var, som de fleste andre Kvinder, i ethvert vanskeligt og ualmindeligt Tilfælde, der udfordrer raske Beslutninger og Opofrelser, temmelig paastaaende og ueftergivende. Naturligvis var hendes Blik ind i Tingenes nærværende Stilling dunkelt, ensidigt og indskrænket og Forkærligheden til

den hidtil vante Forfatning saa stor, at hun ej var at formaa til saadanne Indrømmelser og Afstaaelser af nogle virkelig strenge Rettigheder, som kunde erhverve hende hendes Livegnes Velvillie og bevare hende de øvrige.

Hun vilde intet bortgive og mistede derfor alt. Det eneste, vi kunde afliste hende, var det Løfte at behandle hendes Undergivne med større Nedladenhed og Popularitet.

Obersten rejste, bespændt af tunge Bekymringer; og det var først efter nogle Dages Forløb, at mine Kærtegn formaaede at standse den kærlige Datters Taarer.

Med hver Dag forøgede sig det betænkelige i vor Stilling, min Frygt og Bøndernes Mod, der snart steg til Overmod og Trodsighed. En Afgift var just forfalden, men tilbageholdtes af de fleste; og skønt Forvalteren ogsaa raadede til Eftergivenhed, paastod dog Tante at ville have Restancerne inddrevne med Strenghed, da Vægringen havde sin Grund ikke i Mangel paa Evne, men i aabenbar Genstridighed.

Hvad der vakte og nærede denne, var vistnok, foruden de mange andre Rygter om lignende heldig Opsætsighed i andre Egne, Møllerens heftige Frihedsprædikener. Af den tro Letacq erfarede jeg, hvorledes han ikke manglede at underholde sine Møllegæster med Nyhederne fra Paris og at forelæse dem Brevet fra hans Broder — Hertugen af Orleans' og Mirabeaus Ven — samt at forevise dem Dolken som et Sindbillede paa Folkets Suverænitetet. Naar Tønderet er tørt, har Gnisten godt ved at fænge; og tilskrives maa det Nationens medfødte Godmodighed, at Luen ikke før slog i Vejret; men ulmede den længe, brændte den desto heftigere.

Det var en gammel Skik paa Chateauvieux, at den Dag Landskylden betaltes — den ottende August — beværtedes Godsets Bønder paa Slottet og dansede derefter hele Natten i Borggaarden, saafremt Vejret tillod denne Forlystelse.

Forvalteren, Letacq og jeg havde Dagen i Forvejen gaaet omkring — hver paa sin Kant — til de mest genstridige og virkelig formaaet dem til Eftergivenhed, saa at baade Landskylden og de andre Restancer blev rigtig erlagt den ommeldte ottende August. Herover blev min Tante ret højlunet stemt. Hun hoverede over sin egen Fasthed og skæmtede med mig over min utidige Frygtsomhed. For at give sine gode Undersaatter — som hun nu kaldte dem — et Bevis paa sin Skønsomhed forøgede hun det sædvanlige Kvantum af Vin med et Par Ankere tre Aar gammel Margaux.

Saavel i Kraft af Druesaften som i Følelsen af formentligt Ædelmod var ogsaa Bønderne ualmindelig oprømte; og jo længere hen ad Dagen, jo mere tiltog deres Lystighed.

Jeg foreslog Tante, at hun, Adelaide og jeg skulde beære Forsamlingen med vor Nærværelse. Hertil var hun straks villig, og vi gik da ud i Borggaarden, nedlod os paa en Bænk under de store Kastanier ved Indgangen og saa paa Dansen.

Under et Ophold i denne traadte en rask og kæk Bondeknøs ærbødig hen til os og bød med en dyb Kompliment min Adelaide op til en Dans. Hun saa smilende til mig; jeg nikkede, og inden Tante kunde forhindre det — som jeg vist tror hun havde i Sinde — stod min Kæreste allerede med sin Danser øverst i Rækken. Jeg blev heller ikke tilbage, men stillede mig med den første den bedste Bondepige nogle Par længere nede; og skønt man vilde indrømme mig næstøverste Plads, var jeg dog populær nok til at beholde den, jeg havde; den sjæleglade Letacq blev min Sidemand, og hvem anden end Suzette hans Meddanserinde?

Endnu efter saa mange Aars Forløb røres mit Hjerte ved Mindet om denne Dag af Følelser, for hvilket det fattige Tungemaal ingen Benævnelse ejer: hvad der paa een Gang baade udvider og sammenpresser mit Bryst, synes at være Glæde; men en Glæde, der udstrømmer i Taarer, udaandes i Sukke, synes at være Vemod, der bærer Glædens Farve og elskes som den. Der er saadanne Tidspunkter i vort Liv, der fremfor andre hæfter sig i stedse ufordunklet Klarhed ved Erindringen; og dette, jeg nu omtaler, netop maaske fordi det saa snart og pludseligt omskiftedes med det rædsomste Uvejr.

Adelaide og jeg gik efter fuldendt Dans op paa Balkonen, hvorfra vi havde Udsigt over Haven og vidt hen over Dordogne til de fjerne Bjerge, hvis Toppe forgyldtes af den dalende Sol. Blandet var Lyden bag ved os af Instrumenterne og de dansendes Trin. Den lyseblaa Himmels Klarhed, Luftens Mildhed, Fuglenes Sang, og mere end alt dette vor egen lykkelige Kærlighed, forsatte os i en Tilstand, som Digterne betegner ved det Udtryk „paradisisk".

Ak, min Søn! din Faders Paradis var en flygtig Drøm.

Solen havde tilsmilet os sit Farvel, da en pludselig Stilhed inde i Gaarden vakte min Opmærksomhed; men herovenpaa fulgte et usædvanlig vildt og larmende Raab, herefter atter Tavshed, og atter et endnu stærkere Brøl.

Adelaide for forskrækket op og sagde: „Louis! hvad er det? Jeg frygter, der er noget galt paa Færde."

Jeg søgte at berolige hende, skønt jeg selv var intet mindre end rolig, og ledte hende ind til min Tante, som vel havde hørt Larmen, men uden derved at ane noget hende selv vedkommende. Derpaa ilede jeg ind i Gaarden.

Hele Folkemassen havde sammensluttet sig i en tæt Kres og lyttede til en mig ganske fremmed Stemme, som midt derinde fremsagde eller forelæste noget. Jeg gik derhen og hørte netop Slutningen:

— „Og skal ligeledes fra i Dag af alt Livegenskab, Hoveritjeneste, Landskyld og alle andre Feudalrettigheder, af hvad Navn nævnes kan, ophøre og for evig være afskaffede over hele Kongeriget — leve Nationen! leve Friheden!"

De sidste Udraab gentoges med støjende Glæde af hele Hoben, og Hatte og Huer fløj i Vejret.

Nu aabnedes Kresen, og Forelæseren traadte frem just tæt foran mig. En uheldvarslende Figur: Det var en lang, mager, sortsmudset Person; en stor trekantet Hat, smykket med den trefarvede Kokarde — et mig hidtil ukendt Friheds-Symbol — bedækkede — ikke Panden — men Nakken og hang næsten bag ud over Ryggen. Videre var han iført blaa Kjole og Pantalons; en rød, kun halv tilknappet Vest. Et sort Silkeklæde var bundet løst og slusket om hans lange Hals; et Par vide, i mange Folder nedhængende Støvler slubrede om hans Smalben, og en uhyre Sabel, fastgjort i et bredt, gult Gehæng, dinglede ved hans Side og klirrede mod Stenene ved enhver af Fyrens Bevægelser.

I den højre Haand holdt han et trykt Blad — det var hint Nationalforsamlingens følgerige Dekret, som knuste de privilegerede Stænders Vælde, og om hvilket Oberstens Korrespondent havde spaaet.

Jeg havde allerede næsten nok for at orientere mig i denne nye, men for mig og min Familie saa sørgelige Tingenes Orden eller — Uorden. Dog var jeg ikke mægtig til ganske at dæmpe min Modbydelighed for denne Friheds- og Ligheds-Apostel, der som en ond Engel var styrtet herind iblandt os for at forstyrre Dagens Glæde og hele vort tilkommende Livs Lykke.

„Hvem er De, min Herre?" spurgte jeg mørk.

Han saa sig med et spottende Smil om til alle Sider og svarede: „Hvem er det, du taler til? Er det til mig, hvorfor bruger

du da det taabelige Udtryk „ „De?" " Jeg er kun een — et fornuftigt Menneske siger du til det andet — og hvem er du?"

En Bonde, som endnu ikke straks kunde komme til Rette med den nye Grammatik og den lige saa nye Ligheds-Lære, stødte til ham og mumlede: „Det er den unge Herre!"

Sansculotten skottede haanligt til ham og sagde:

„Du er en gammel Nar! Hvad er det, du snakker om Herre? Der er ingen Herre i Frankrig uden Folket".

Han vendte sig atter til mig og gentog: „Hvem er du, min Knøs? Ved du det ikke, saa læs her!"

Med disse Ord rakte han mig Dekretet og tog en hel Slump andre Eksemplarer frem, som han uddelte i Forsamlingen, medens jeg gennemløb mit.

Da jeg løftede Øjnene fra Papiret, havde Bønderne samlet sig i flere Smaahobe, hver med sin Forelæser; men den fremmede stod og talte under heftige Udraab og Fagter med Mølleren i Jouillac. —

„Som jeg siger dig!" tordnede han, „da jeg for tre Dage siden vilde gaa ind i Nationalforsamlingen, mødte jeg derudenfor min Ven Mirabeau, og da siger han til mig: „ „Borger des Moulins!" " siger han, „ „nu har vi slaaet de to Ben fra den Stol, som Fordom og Overtro kalder Trone, det tredie falder af sig selv." " Ja, Broder Robert! Frihedstræet er plantet; men min Ven Marat siger, at det maa vandes med Blodet af tre Hundrede Tusinde Franskmænd."

Nu vidste jeg, hvem jeg havde for mig, og mærkede med Forfærdelse, at Revolutionens Storm havde naaet vort fredelige Hjem.

Jeg stod som fastnaglet til Jorden med det skrækkelige Dekret i min Haand, da Revolutionsmændenes Afsending vendte sig rundt til de omstaaende og sagde:

„Nu vel, mine Venner! Det var en glædelig Nyhed, jeg bragte eder; lad den derfor ikke forstyrre eders Lystighed, men tag fat, hvor I slap! dette er sidste Gang, I for eders egne Penge lader eder beværte paa Chateauvieux — dans da med Hjertens Lyst denne velsignede Nat! I Morgen følger enhver, som kan bære Vaaben for Fædrelandet, med mig til Bergerac!"

De yngre begyndte atter at danse med fordoblet Fyrighed; men de ældre sammenklyngede sig for at tale om denne hartad utrolige Vending i deres Kaar, der — ikke saa utroligt — endnu mere end Vinen gjorde dem svimle i Hovederne.

Jeg bragte mine Damer det sørgelige Budskab.

Adelaide modtog det med taalmodig Hengivelse for sin egen Del; kun for Faderens Skyld følte hun Frygt og Bekymring.

Ikke saa min stakkels Tante: paa dette Slag var hun ingenlunde saa forberedt som vi andre to; og derfor skulde det straks have sønderknust hende, hvis hun ikke var blevet opholdt ved det svage Glimt af Haab: at Dokumentet enten kunde være falsk, eller og at denne unaturlige Tilstand — som hun kaldte det — ikke kunde vare ret længe, men alt igen vilde vende tilbage i den gamle Orden.

Medens vi saaledes trøstede hverandre med en Fremtid, som dog ingen af os ret turde stole paa, traadte Letacq ind til os.

Den vakre Svend, skønt Fædrelandets forunderlige Skæbne havde nedrevet det Skillerum, som ældgammel Standsforskel hidtil havde rejst mellem ham og os, iagttog dog den forrige ærbødige Opførsel, og en oprigtig Deltagelse malede sig umiskendelig i hans ædle Aasyn. Han berettede, at Møllerens Broder gjorde alt for at ophidse eller, som han kaldte det, eksaltere Bønderne; at hans nye Lærdomme begyndte at finde Indgang hos Mængden, og at det derfor blev nødvendigt ved et rask Skridt — ved klog Nedladelse nemlig — at vinde Almuens ustadige Sind.

Dette gavnlige og velmente Raad blev straks fulgt; jeg gik ned og tiltalte Forsamlingen omtrent saaledes:

„Mine Venner! efter Nationens Villie er vi nu alle lige: hvor ubilligt vilde det derfor være at nedtrykke dem, som tilforn stod højere end I, at tilføje dem, som alene har tabt, mens I alle har vundet, et endnu større Tab? Den gamle Kone, som forhen ejede eders Huse, eders Jorder og Vinbjerge, har nu intet andet tilbage end denne Gaard med dens faa Omgivelser; jeg haaber, I vil indrømme hende en fri Borgerindes Rettigheder og ikke forurolige hende i Besiddelsen af det lidet, som er hende levnet, og hvorpaa Ingen af eder kan have noget retmæssigt Krav! Naar vi alle maa nyde Sikkerhed for det, vi efter Naturens Ret besidder, skal jeg ikke være den sidste til at raabe: leve Nationen! leve Friheden!"

Denne lille Tale, der uformærkt — jeg kunde næsten sige imod min Villie — havde opvarmet mig selv, frembragte hos Tilhørerne den gunstigste Virkning; man tiljublede mig fra alle Sider Bifald; endogsaa Brødrene des Moulins trykkede med Hjertelighed min Haand.

Den parisiske sagde med huld Beskyttermine:

„Du er en flink Gut! se her! fæst denne Kokarde paa din Hat! det er en, som min Veninde, Rolands Kone, selv har syet."

Prydet med dette Frihedens Ordenstegn vendte jeg tilbage til de ængstelige Damer, hvis Frygt jeg for Øjeblikket saa mig i Stand til at betvinge.

Efter et kort Ophold forlod Hoben, syngende og støjende, Slottet.

De følgende otte Dage bragte intet nyt. Det var saa stille paa Chateauvieux, at Stedet forekom os snart som et Fangeslot, snart som en ved Krig eller Pest uddød Egn; thi vi saa ingen uden Gaardens Folk, vi, som var vant til bestandig Færdsel af den hoverigørende Almue.

Letacq alene vedligeholdt os Forbindelsen med den øvrige Verden. Han aflagde sine daglige Besøg i Møllen og hjembragte os hver Gang nye, men sjælden trøstelige Efterretninger: den første var Nationalgardens Oprettelse, og det — som vi rigtig formodede — over hele Frankrig.

Charles des Moulins var en af de tusinde, som paa een Gang udstrømmede i alle Retninger fra Hovedstaden og i mindre end otte Dage bevæbnede to Millioner Borgere og Bønder — en Plan af Bretonnerklubben, Jakobinernes Vugge, og udruget maaske alene i Mirabeaus Hjerne.

I Bergerac havde Parisersmeden samlet hele Omegnens vaabendygtige Almue, ladet den forsyne med Bøsser, Bajonetter og Kokarder og tillige sat alle Stadens Skræddere og Sadelmagere i Arbejde.

I Begyndelsen trøstede vi os ved denne Indretning, formenende, at den vilde bidrage til at forebygge Plyndringer og anden Uorden; vi drømte ikke om, at det netop var det voldsomste Oprør, der saaledes blev organiseret.

Vi havde nu i fjorten Dage intet hørt fra Obersten og begyndte desaarsag at ængstes for hans Skæbne — jeg især, thi fra Letacq vidste jeg, hvilke Voldsomheder der i den senere Tid var udøvet imod flere adelige, men jeg skjulte det for Fruentimmerne.

Vi tre sad i Havestuen og meddelte hverandre vore lidet glædelige Bemærkninger over Frihedstumlens Virkning paa vore nærmeste Omgivelser: tre af Tjenerne havde forladt Slottet, og af de tre tilbageblevne havde den ene antaget en Tone og et Væsen, som intet Herskab i forrige Tider vilde have taalt: han undsaa sig ikke ved i vor Nærværelse at tale højt, le og nynne, træde haardt og fast i Gulvet o. s. v.; i Stedet for at han tilforn,

og de andre endnu, aldrig talte, uden de blev adspurgt, og da i en lav, hviskende Tone, og stedse trippede pænt paa Tæerne igennem det Værelse, hvor nogen af Herskabet var til Stede.

Nogle af de kvindelige Tyenders Opførsel var endda mere næsvis, og vi tænkte allerede paa at afskedige de fleste af dem.

Som vi gennemgik dette saare ubehagelige Emne, aabnedes Havedøren, og sagte, med spejdende Øjekast, indtren en Mand i den nye Nationalgardeuniform. Vi kendte ham ikke, før han med udbredte Arme fløj hen imod Adelaide.

Det var hendes Fader — Ak! hvor forskellig var denne hans lønlige, frygtsomme, snigende Ankomst fra de forrige, pragtfulde, larmende Indtog, da tvende Løbere, i Dragter, som glimrede af Sølv, med højt genlydende Piskesmæld travede ind i Slotsgaarden og stillede sig paa begge Sider af Opgangstrappen, og da derefter den med seks stolte Svedfukser forspændte Karet med Forrider, Kusk, Tjenere — alle i prægtigt Stadslivré — raslede op for Døren! Hvor travlt fik da alle Slottets Domestiker for at modtage den ankommende! Enhver vilde være den første og ingen den sidste; af lutter Tjenesteiver stødte de Panderne sammen og rendte hverandre omkuld i Korridorerne.

Oberstens Komme paa en saadan Tid, ad en saadan Vej, og mer end dette hans sælsomme — os alle modbydelige — Dragt, lod mig øjeblikkelig gætte hans Skæbne, endnu før han fortalte os samme.

„Mine Børn!" sagde han efter først at have med Taarer og smertelige Sukke omfavnet os alle, „mine Børn! I ser i mig en Betler — en landflygtig Mand! Jeg har mistet alt, undtagen denne røvede Kjole. Ladaucq er ødelagt, udplyndret, opbrændt: en Horde af Marseillanere har paa deres Marsch til Paris oprørt mine Undersaatter og i Forening med Udskuddet blandt dem forøvet denne Niddingsdaad. Jeg har forgæves søgt som Krigsmand at forsvare min Ejendom, men Røverne var for mange; mine tro Tjenere faldt, og jeg selv undkom med Nød og næppe. Min Kaarde har tilkæmpet mig denne Uniform, som jeg hidtil skylder min Frelse: jeg nedlagde en Nationalgardist, der enkelt i Skoven forfulgte mig, og med ham har jeg byttet Klæder og Vaaben."

Saa snart den første Forskrækkelse havde givet Plads for rolig Betænkning, oversaa vi lettelig det mislige i vor Forfatning. Det var mer end rimeligt, at den dræbte Nationalgardist vilde blive fundet og kendt og Forbytningen opdaget.

At man vilde søge Obersten her, maatte vorde en uudeblive-

lig Følge af den første Opdagelse, og fandtes han paa Chateau-vieux, kunde Slottet og dets Beboere ikke undgaa at dele Skæbne med Ladaucq. Vi mønstrede da alle Kældere, Hvælvinger, Løngange og Huler i og omkring Borgen: intet Smuthul syntes os fuldkommen trygt, eftersom intet med Sikkerhed kunde antages som ganske ubekendt for een eller flere af Tyendet.

Udvandring var endnu ikke kommet i vore Tanker.

Midt i denne Raadvildhed indtraadte ad samme Dør som Flygtningen og i samme Uniform min vakre Letacq.

„Hr. Oberst!" hviskede han hurtigt og med et spejdende Øjekast omkring i Stuen, „her er De ikke sikker; nede i Møllen sidder fire Gardister og en af Deres forrige Tjenere, efter hvis Anvisning man vil søge Dem her. Jeg fik Suzette til at opholde dem med nogle Forfriskninger, medens jeg løb herop; men vi kan vente dem hvert Øjeblik."

„Jeg er forloren!" sukkede Obersten; Adelaide fløj med et Angstskrig om hans Hals.

„I Kaminen!" raabte Tante.

„I Begravelsen!" jeg.

Men Letacq faldt hastig ind: „Det duer ikke — her er han ingensteds sikker — jeg ved et bedre Fristed — vil De betro Dem til mig, Hr. Oberst! saa indestaar jeg for, at alle Frankrigs Gardister ikke skal finde Dem — men uden Betænkning —"

Obersten saa til mig.

„Gaa, min Fader!" sagde jeg, „Letacq holder, hvad han lover."

„Hvor? hvor?" spurgte Tante og Adelaide.

„Det maa ingen vide uden jeg!" svarede han og ilede af Sted med den ulykkelige Flygtning.

Jeg fik næppe Tid til at berede Damerne paa de skrækkelige Gæsters Komme, før vi allerede hørte dem ved Slottets Hovedindgang. Jeg havde grebet en Bog, hvori jeg læste højt — vist ikke med den sikreste Stemme; min Tante og min Kæreste tog fat paa Filernaalene.

Jeg vil ikke udførlig beskrive, hvad der foregik i de paafølgende ængstelige Timer: hvorledes hver Krog, hvert Skab, hver Skorsten, ja lige til hver en Ligkiste i Gravhvælvingen blev undersøgt; hvorledes Tyendet, hvorledes vi selv blev truet. Først ved Dagbrud forlod de Slottet med Løfte snart at besøge os igen — de mente at være kommet for tidlig, og at den, de søgte, snart vilde indfinde sig.

Denne Begivenhed gav Tante hendes Banesaar. I hendes Al-

der, med hendes religiøse og politiske Tro, er det vanskeligt at finde sig i en total Omvæltning af alle hidtil bestaaende Forhold. Den fra Barnsben tilvante Levemaade vorder en ubetvingelig Natur, som forstyrres lettere, end den forandres: fjortende Dagen derefter stod hendes Kiste ved Siden af den i bedre Tider hensovede Ægtefælles.

Jeg var hendes Arving — ak, min Søn! en Arving til uafladelig Frygt og Fare; jeg vidste jo ikke, hvilket Øjeblik det kunde behage de vilde Horder at ødelægge den Vaaning, jeg fra nu af ansaa som et Fængsel, det jeg maaske blot skulde forlade for at finde Døden uden for dets sammenstyrtede Mure.

Der blev stedse mere og mere øde og uhyggeligt paa Chateauvieux, til omsider kun een gammel Tjener og een endnu ældre Pige udgjorde hele Tyendet; thi Letacq var sjælden hjemme. Dog bragte han os regelmæssig hver Aften Underretning fra Obersten, hvem han snildelig havde skjult paa et Høloft i Møllen, hvor Efterstræberne naturligvis allersidst vilde søge ham. Ogsaa gjorde han os bekendt med Revolutionens Gang og mange af hine Rædselsoptrin, der stedse blev hyppigere og blodigere.

Tvende Husundersøgelser, begge dog uden særdeles Ulempe, maatte vi endnu udholde af Marseillanerne; endelig forlod de, efter en seks Ugers frugtløs Venten, Møllen og Egnen, og Obersten kunde nu, ledsaget af Letacq, ombytte sit Fængsel i Møllen med et andet paa Slottet, men som dog forsødedes ham ved en elsket Datters Nærværelse og ømme Kærlighed.

Jeg iler bort over et Tidsrum af et Aar, der tilbragtes i mere eller mindre ængstelig Uvished om vor tilkommende Skæbne, og i hvilket vi ikke var mægtige for at bringe det til nogen fast Beslutning. Mit bestandige Raad var at tage til Danmark med alt, hvad der af Penge og rørlige Ejendomme lod sig bjærge; men den gammeladelige Franskmand kunde ikke saa let løsrive sig fra det skønne Fædreland, om hvis Frelse han endnu ikke havde opgivet alt Haab: at flytte til Danmark forekom ham at være det samme som at opslaa sin Bolig paa Pic de Midis evig sneklædte Bjergaas, og næsten lige saa uglædelige var Adelaides Forestillinger om den Egn, paa hvilken jeg uden synderlig Held stræbte at henlede hendes Opmærksomhed.

Under saadanne Omstændigheder kunde der ej heller tænkes paa den ægteskabelige Forbindelse imellem mig og min Elskede; men dette Ønskes Opfyldelse maatte, som de fleste andres, henstilles til den uvisse og mørke Fremtid.

— I denne Henseende var Letacq ikke lykkeligere end jeg: Borger des Moulins udsatte stedse Brylluppet fra Tid til anden, og hans Grunde herfor var ikke forkastelige; thi Gartnerens Skæbne kunde, i økonomisk Henseende, næppelig skilles fra Slotsherrens. Efter Faderen og en for nylig afdød Slægtning havde han vel arvet et Tusinde Livres; men de fleste af Pengene stod under saa slibrige Konjunkturer slet ikke sikkert.

Udvandringerne tog nu deres Begyndelse og blev snarere fremskyndede end hemmede ved Nationalkonventets strenge Forholdsregler: Forbudet opflammede Lysten, og Dødsstraffen — som det gaar — forøgede kun Martyrernes Antal.

En Dag berettede Letacq os, at Oberstens Navn stod paa Emigrantlisten: han var altsaa ved Loven en fredløs Mand, og det var en Livssag at huse og hæle ham.

Nu bestemte han sig til Flugt; for silde! Efter min af ham desværre ikke i Tide antagne Plan vilde jeg have solgt eller opgivet mit franske Slot og paa et dansk Skib fra Bordeaux søgt mit fredelige Hjem; Adelaide skulde have fulgt mig som Kone og hendes Fader forklædt som Tjener. Denne Plan vilde før Emigrantloven ikke have medført store Vanskeligheder; thi for mig som Udlænding stod Vejen aaben.

Nu derimod, da min stakkels Svigerfader omsider bifaldt samme, var den for hans Skyld forbunden med største Fare for os alle.

Den tro Letacq optoges som Medlem i det hemmelige Raad, der i Midnattens Stilhed gennemgik alle Midlerne til Flugt tillige med de hartad uovervindelige Farer og Vanskeligheder, der modsatte sig den.

Da afbrødes pludselig vore Forhandlinger ved en Tummel i Gaarden, Trampen, Klirren af Vaaben, og derefter en heftig Banken paa Døren.

Obersten blegnede: „Jeg er forraadt," sagde han, „ak Himmel! min Datter! ogsaa dig vil de Umennesker myrde —"

Han sluttede hende i sine Arme; men Letacq, som aldrig tabte Besindelsen, sagde med en Fasthed i Stemmen, der indgød Trøst og Mod:

„Endnu ikke, Hr. Oberst! jeg ved et sikkert Skjul — følg mig!"

Uden Indvending, uden Tøven slap Obersten Adelaide og ilede med sin Fører ud i den dunkle Have, médens jeg sprang til den anden Side af Huset og aabnede Døren. —

Her stod nærmest foran mig Møller des Moulins med blank,

skuldret Sabel og bag ham fire andre bevæbnede, førende imellem sig en Fange, hvis Ansigt endnu beskyggedes af Formanden.

„God Aften!" sagde des Moulins, idet han traadte ind og jeg rykkede mig tilbage; „her er en Cidevant, som du maa laane Hus i Nat, Borger! hans Rejse gik egentlig til Spanien, men vi vil forkorte ham den."

Da jeg mærkede, at dette Besøg ikke gjaldt Obersten, genvandt jeg snart min Fatning og førte de fremmede Gæster ind i den almindelige Dagligstue.

Da jeg her med Lyset i Haanden vendte mig for at byde dem til Sæde, faldt mit Blik først paa Fangen: det var hin stolte Marquis, som ikke to Aar i Forvejen i Selskab med Mirabeau var rejst herigennem til Paris for at befæste Bourbonnernes Trone og bringe den oprørske Pøbel til Lydighed. Medynkvækkende var Synet af den ulykkelige Adelsmand; af den forrige Værdighed, Anstand og Pyntelighed var næppe Spor tilbage; de tynde, graatindsprængte Lokker — tilforn pænt kreppede og pudrede — hang vildt i pjuskede Trævler om det blege Ansigt; en sid, grov Bondekofte, tæt tilknappet fra Halsen til Knæerne, hang slubrende om det magre, af Mathed krumbøjede Legeme; de blaa Strømper og tilsølede Sko tilhørte øjensynlig en langt førere Person. Saa fortumlet var Fangen af en langvarig Flugts for ham saa uvante Besværlighed og af den idelige Dødsfrygt, at han slet ikke kendte mig. Ej heller syntes han at lægge Mærke enten til Stedet, hvor han befandt sig, eller til de Mennesker, som omgav ham: han havde allerede naaet det Punkt af Ulykke, hvor Fortvivlelse gaar over til Ligegyldighed.

At give mig til Kende for ham i denne Tilstand havde blot været at vække ham op fra mindre kvalfuld Letargi til ny Smerte.

Des Moulins forlangte for ham og to af hans Bevogtere et sikkert Værelse.

Jeg anviste dem et med tvende Senge, lod dem her give Forfriskninger og formaaede dog saa meget hos den strenge Republikaner, at han tillod den gamle Mand nogle Timers Hvile. Næste Morgen skulde han føres til Bergerac for der at forhøres og dømmes.

Jeg beroligede Adelaide saavidt muligt med Hensyn til det forefaldne — dog uden at sige hende, hvo Fangen var — og

vendte skyndsomt tilbage til mine ukærkomne Gæster i Dagligstuen, dem jeg ogsaa lod beværte med hvad Huset formaaede.

De tvende af disse var Parisere, Ultrajakobinere, hvis Tale drejede sig om „Aareladning", „Bloddaab" og „Lygtepæle" og var til stor Opbyggelse for Landsbymølleren, der længe kun viste sig som den andægtige Tilhører.

Af deres Ytringer gav det sig snart, at de var Moderklubbens Apostle, udsendte med vigtige Hverv til Filialklubber i det sydlige Frankrig, og at den ene af dem i et Værtshus nær ved Chateauvieux havde opdaget Marquisen — hvem han i Hovedstaden havde kendt — under Forklædningen. Da dette skete, havde des Moulins netop været til Stede og vist sig som ivrig Patriot; og ingen anden end han kunde have givet Anslag paa Chateauvieux til Nattekvarter.

— En Nat, rig paa sørgeligt Indhold, frugtbar paa Begivenheder, hvis levende Farveskær aldrig fordunkles, og som endnu stedse i vaagne Nætter omgiver, lig et Panorama, min Fantasi!

Den af de tvende Sansculotter, som fornemmelig førte Ordet, var en — ved første Anskue — ubetydelig Person: spinkel, faarebenet, med store, matblaa, rødkantede Øjne, lignede han en for tidlig opløben Købstadlømmel fra Nordtyskland eller Skandinavien; en overvættes stor Næse med vide, røde Næsebor, der var i uafladelig Bevægelse som paa en snøftende Hønsehund, krummede sig ud over en lige saa uforholdsmæssig stor Mund, mellem hvis smalle, blegblaa Læber tvende Rader skæve, sorte Tænder ragede frem. Hans Stemme var væmmelig skurrende, og hans Latter endnu mere modbydelig. Kort sagt: han var en værdig Fortæller af Pøbeloptrinnene i Versailles hin sjette Oktober.

Da den første Flaske Vin var tømt og Skaaler drukket for Dagens Afguder, stødte han til mit Glas og sagde ret fidelt:

„Din Skaal, Borger! — for Fanden! hvad hedder du?"

„Liliedal!"

Med skadefro Geskæftighed tog Mølleren her straks fat:

„Liliedal er et udenlandsk Ord og betyder saa meget som *la vallée des Lis* eller *Lisval*."

„Liliedal? *la vallée des Lis — Lisval*" — gentog han haanligt og drejede Munden i en nedadvendende Halvcirkel. „Liliedal? det er et miserabelt Navn — ved du ikke, at alle Lillier er for længst visnede her i Frankrig? — Død og Pestilence! hvorledes tør du endnu hedde Liliedal? Adelsmand maaske? Aristokrat? eh?"

Her satte han Glasset haardt fra sig, sprang op og sparkede Stolen væk bag ud.

Des Moulins faldt hurtig ind: „Ingen Aristokrat, men en dansk Borger og et meget skikkeligt Menneske."

Sansculotten saa ikke det spodske Smil, der betog dette Vidnesbyrd det meste af dets Værd; derfor satte han sig igen, klinkede paany og sagde:

„Det er en anden Sag; Borger des Moulins indestaar for dig — men en Dansk — det er snurrigt — hvorledes kommer du her, og er dette Danmark en Republik?"

Jeg besvarede begge hans Spørgsmaal saa temmelig til Behag, idet jeg fortalte ham, at min Fader vel var Adelsmand, men min Moder borgerlig af Fødsel, og at man i mit Fædreland længe havde haft lige saa udvidet Trykkefrihed som i Frankrig.

Den gode Forstaaelse var atter tilvejebragt, og med hvert Glas tiltog Republikanernes Lystighed. En Anekdot afløste den anden, og alle om Jakobinernes og deres Tilhængeres blodige Bedrifter; Foulons, Berthiers og fleres Mord beskreves og lovpristes, og Lygtepælens Skaal blev med Entusiasme drukket.

„Apropos ved Lygtepæl!" raabte den anden Pariser — en skummel Karl med store, overhængende Bryn og vældige Knebelsbarter — „vi har ikke engang fortalt vore gaskonske Venner noget om den sidste Lanternefest —"

— „Den fik en nederdrægtig Ende," faldt Stalbroderen ind og slog i Bordet, saa Glassene dansede — „en uudslettelig Plet paa Konventets Ære! Ser I: man var kommet under Vejr med, at en vis Bager — en hemmelig Tilhænger af Monsieur *Veto* — skulde have ladet sig købe til at blande Gips i Melet. Folket holdt en Standret over ham og hængte ham straks uden for hans egen Dør. Godt! det var alt i sin Orden. Men bagefter mumledes om, at Bageren var uskyldig — hip som hap! han var mistænkt og allerede derfor skyldig at dø — og Konventet faar det dumme Indfald at stikke sin Næse ind imellem Døren og Karmen: man arresterer, man forhører, man dømmer en af de bedste Patrioter, som havde hængt Bageren, til Døde og lader virkelig Dommen eksekvere."

„Ja," faldt den sorte ind, „det var en ren Skandale — der er hemmelige Aristokrater i Konventet — man maa opdage dem! — man maa hænge dem! ellers er det ude med Friheden. En dejlig Frihed den! naar man ikke engang har Lov at hænge en Skurk af en Bager! — Stakkels des Moulins!"

„Hvad? des Moulins?" faldt Mølleren ind, „hvem var det, som hed des Moulins?"

„Ham," lød Svaret, „som Konventet lod henrette — ja, det er sandt, du hedder ogsaa des Moulins, Borger! men der er saa mange des Moulins til i Verden — kan jeg tro — denne var ellers Klejnsmed og boede i Faubourg St. Antoine — hans Døbenavn var Charles Louis; men han skrev sig da blot Charles — —."

Mølleren sprang op og raabte:

„Ved den sorte Pest! det var min Broder!"

„*Eh bien!*" sagde Pariseren ganske koldsindig, idet han atter fyldte sit Glas, „det er en Ære for dig, Borger! at du havde en saadan Broder, der vidste at dø for Friheden — jeg gratulerer dig!"

Han skyllede Vinen ned; men paa den broderløse gjorde den kraftige Trøstegrund en saadan Virkning, at han med en Fatning, en ægte Sansculot værdig, klinkede med Gratulanten paa Frihedens og Lygtepælens bestandige Velgaaende.

Denne heroiske Scene blev afkortet ved en usædvanlig Larm i Sideværelset, hvor Marquien og hans Vogtere befandt sig. Vi for derind og fandt Fangen liggende paa sin Seng med brustne Øjne og aaben Mund — han var stendød.

Efter at have udøst mange Forbandelser over den afsjælede, fordi han var undsluppet Lovens Sværd, skred man til en Undersøgelse, der snart viste os Dødens Aarsag: en meget lille, flad og tynd Flaske, ikke større, end at den let kunde skjules mellem Kind og Tænder, laa endnu i hans højre Haand.

Den lyshaarede Pariser, som opdagede Flasken, lugtede til den og sagde:

„Her er Nøglen til Karaden! — Skade, den gamle Ørn var Aristokrat — han er død som Republikaner."

Herpaa holdt han Fiolen op mod Lyset og rakte mig den med de Ord:

„Den indeholder endnu en lille Slurk — put den til dig, om du engang skulde komme i lignende Forlegenhed, Borger! — du med det ulykkelige Navn!"

Jeg gav ham den tilbage og svarede saa kækt, som jeg kunde:

„Behold den selv, Borger! Jeg har intet at frygte hverken af Konventet eller af Folket."

En ny Støj i Forstuen kaldte os fra Marquiens Dødsseng. Det var Møllersvenden fra Jouillac, der skrumlede i Mørket fra Dør til Dør og ikke kunde finde den rette, indtil han omsider

snublede over noget og i Faldet med Panden stødte den op til Dagligstuen.

Der ligger et Instinkt i den menneskelige Natur — og det næppe af de bedste — som vækker hos os en ganske ufrivillig Latter, naar vi ser nogen uforvarende tabe en Kop, et Glas ud af Hænderne, snuble eller falde; men ved denne Lejlighed havde ingen af os Trang til Latter undtagen Ridderen af Lygtepælen.

„Velkommen, Kammerat!" raabte han med en høj Skogger, „jeg ser, du er af dem, der vil gennem Verden med Hovedet, du er af mine Folk."

Svenden svarede intet paa denne Tiltale, men rappede sig hurtig op og sagde til des Moulins med en Forfærdelse, hvori Faldet havde den mindste Skyld:

„Mester! kom hjem! Djævelen er nede i Kælderen."

Mølleren smilte og sagde mistroisk: „Hvoraf ved du det? Hvad havde du i Kælderen at bestille?"

„Jeg gik den forbi," svarede denne, „med min Lygte for at fore Hestene, da hørte jeg dernede ligesom en Nysen —"

„— Sagde du ikke Prosit? —" faldt Pariseren ind.

„Nej," svarede Svenden, „men jeg holdt Lygten til Vinduet, og da saa jeg langt inde mellem Fadene to store gloende Øjne."

Nu brast alle de andre i Latter, men mig løb det koldt ned ad Ryggen; thi det slog mig øjeblikkelig, at det maatte være Obersten, hvis Briller havde givet det Genskin, som forskrækkede Karlen.

„Tosse!" raabte jeg, „det har været en Kat —"

„Nej, nej!" svarede han, „før jeg gik bort, nøs det igen."

Nu blev des Moulins opmærksom og sagde:

„Det er ikke rigtigt; Landet vrimler af flygtende Aristokrater — følg med!" raabte han til de tvende, som havde bevogtet Marquien, „hvem ved, om vi ej endnu kan gøre en levende Fangst i Stedet for den døde, der ligger hist inde?"

Jeg betoges af den skrækkeligste Angest; men hvad kunde jeg gøre andet end stræbe at fordølge den og oppebie, hvad Skæbnen havde besluttet over os alle?

Der forløb eller henslæbte sig en frygtelig Halvtime, hvis Pinagtighed forøgedes ved den Tvang, jeg maatte paalægge mig for de tilbageblevnes Skyld: jeg maatte jo for ikke at røbe mig deltage i den nu dobbelt væmmelige Samtale, der drejede sig om Rædselsoptrin i den ulykkelige Hovedstad — ak! snart kunde

jeg maaske vente et gentaget for mine Øjne og selv vorde noget mer end blot Tilskuer ved samme.

Endelig udreves jeg af denne martrende Uvished: Døren fløj op.

Den første, jeg saa, var Obersten med bagbundne Hænder, den næste var Letacq, som holdt Rebet.

Man kan let forestille sig, at dette uventede Syn maatte gøre et heftigt Indtryk paa mig, og vel var det, at Sansculotternes Opmærksomhed alene henvendte sig til samme Genstand. Jeg fik Tid til at fatte mig, til at gaa ind i den Rolle, jeg her havde at spille, og som naturligvis maatte være i samme *genre* som Letacqs; thi jeg tvivlede intet Øjeblik paa, at han jo havde gjort en Dyd af Nødvendighed. Mølleren var med og brystede sig ikke lidet af sin Fangst. Til mig kastede han et listigt og giftigt Blik.

Jeg trak paa Skuldrene og sagde saa koldt, som det var mig muligt:

„Det gør mig rigtignok ondt, Borger des Moulins! men han er egentlig ikke at beklage; og overalt er det mig en Trøst, at han i Grunden slet ikke kommer mig ved."

Da Le Stilet — saaledes kaldte sig den i Borgerblod omdøbte lyshaarede Pariser — havde ladet sine store Glasøjne løbe op og ned ad Fangen, satte han et Vrængefjæs op og saa spørgende paa Mølleren.

Denne gav ham fornøden Underretning om den ulykkelige Oberst og sluttede med at fortælle, hvorledes han, længe og alle Vegne forfulgt og ængstet, omsider havde søgt Skjul i Møllerens egen Kælder, vistnok fordi han formodede, at ingen der vilde søge ham.

Le Stilet begyndte et Slags Præliminærforhør, men blev ikke værdiget noget Svar.

„Din Trodsighed," sagde han da, „klædte dig ret godt, hvis du ikke var en Hund af en Aristokrat; men naar du skal danse Karmagnolen, og Folkets *ça ira! ça ira!* tordner for dine Ører — da vil vi se! Nu, for i Nat kan du faa en Sovekammerat, der er lige saa tavs som du selv — des Moulins! denne unge Borger" — han pegede paa Letacq — „kan vel bevogte ham? Hvem er han?"

„Gartner og — min tilkommende Svigersøn!" — lagde han til med Eftertryk; men mig undgik ikke det ironiske i hans Tone.

Le Stilet vendte sig til Letacq og sagde, pegende paa Døren til den hensovedes Værelse:

„Der, Borger! du indestaar for Fangen med dit Liv. — God Nat! men sov ikke!"

Letacq slog en kaad, temmelig naturlig Latter op og svarede:

„Frygt ikke, Borger! jeg skal nok passe paa den gamle Skurk."

Han tog et Lys, førte Fangen ind og lod Døren staa paa Klem.

„Du har en Datter!" sagde Le Stilet til des Moulins, „hvor er hun?"

„Hjemme i Møllen!" svarede denne.

„Det er ikke langt herfra?" spurgte hin.

„Nej."

„Lad os saa have den Fornøjelse af hendes Selskab! Jeg gider ikke sove, og der er endnu et godt Stykke af Natten tilbage."

Mølleren rejste sig.

„Er der ellers ingen Damer i denne Ørnerede?" vedblev Le Stilet og saa paa mig.

Den lumske Møller tog Svaret: „En gammel Pige og en ung Frøken."

„Lad os se den unge!" raabte hin; „men lad Frøkenskabet være borte! Fanden har taget alle Frøkener i Frankrig."

Sansculottens Kaadhed, Baronens ulykkelige Opdagelse og nødtvungne Paagribelse af den ærlige Letacq havde sat mit Sind i forskellige Bevægelser, af hvilke dog Frygten hidtil havde været den fremherskende; men nu var ogsaa min danske Taalmodighed udtømt: Harmen sejrede over alle de andre Sindslidelser, og jeg var fast bestemt paa at sætte haardt imod haardt.

„Denne Dame," sagde jeg, „er min forlovede; hun er alt længe i Seng, og ingen har Ret til at forstyrre hendes Ro."

Le Stilet gloede paa mig i stum Forbavselse; men hans Kammerat — der kaldte sig La Terreur — oppede sig i Sædet, skottede til sin Kammerat og sagde:

„Den sorte Pest! Monsieur foragter vist vort ringe Selskab —"

„— Citoyen!" faldt jeg hurtigt ind, „jeg frabeder mig Skældsord i mit eget Hus! Jeg er ingen Monsieur, men dansk Borger."

„Godt, godt!" svarede han ganske rolig og lænede sig tilbage i sin forrige magelige Stilling; men hans Kammerat vedblev endnu nogle Sekunder at stirre paa mig, som om han

vilde forsøge at læse min politiske Trosbekendelse ud af mine Øjne.

„Ønsker du noget?" spurgte jeg.

„Lidt Aftensmad og din Kærestes Nærværelse ved Bordet," svarede han uden endnu at unddrage sig mit gennemborende Blik.

„Det første er til Tjeneste," sagde jeg; „det sidste skal du faa i Morgen til Frokosten."

„*Foutre!* jeg vil have det straks!" skreg han, sprang op fra Stolen og jog den højre Haand ind i Barmen.

Øjeblikkelig rejste sig ogsaa La Terreur og gjorde samme Haandgreb.

Jeg blev siddende og sagde saa koldt som muligt:

„Hvorfor denne Hidsighed? Hør engang, mine Venner! —"

Længer kom jeg ikke; vildt afbrød mig Le Stilet:

„Ti! du har ikke Ordet; vi, den store Nations Repræsentanter" —

„Ja, det er vi!" — istemmede hans Følgesvend. —

„Vi," vedblev hin, „befaler, og du — du adlyder, eller Djævelen skal annamme dig og hele dit forbandede Danmark!"

Næppe var disse velmente Ord udtordnede, før tvende Dolke lynede imod mig — Bordet var imellem os — jeg var ubevæbnet; men da jeg kendte mine egne Legemskræfter, tog jeg hurtig den Beslutning: at bruge Bordet baade til Forsvar og til Angreb, at vælte det over Banditterne, fravriste en af dem hans Dolk og — videre gik endnu ikke min lynsnare Tanke, saa lidet som Mølleren, der stod ved Enden af Bordet, var indbefattet i min Beregning. —

I dette for Liv og Død, for mig og min Adelaide afgørende Øjeblik, da begge Terroristerne allerede laa under Bordet, den aldeles forbløffede Møller endnu sad paa sin Stol og jeg med et afbrækket Bordben i Haanden vilde springe omkring og slaa hine Dolkene af Hænderne — fløj Døren til Fangekammeret paa vid Væg, Baronen og Letacq, begge bevæbede med Hirschfængere, ind til os.

Nu sprang Mølleren op og søgte Udgangsdøren. Jeg indsaa straks, at hans Flugt maatte blive vor visse Fordærvelse, da han sikkert vilde hente Forstærkning. Idet jeg derfor raabte til mine Hjælpetropper:

„Tag Dolkene fra dem og bind dem!" for jeg hen og stillede mig i Vejen for Mølleren.

„De bliver her og holder Dem rolig!" jeg svingede mit Vaaben; „gaa hen og sæt Dem!" befalede jeg — han adlød.

Imidlertid blev Skurkene snart afvæbnede og bagbundne. —

Saa vidt var vi kommet; men hvad nu? Jeg var virkelig forlegen med Sejren; thi hvad skulde vi gøre med Fangerne? Dræbe dem? Det faldt mig ej engang ind; løslade dem paa Æresord? Det var det samme som at fælde vor egen Dødsdom. Og saa Mølleren? Han var lige saa 'idet at tro som de andre to. —

Der hengik nogle Sekunder under fuldkommen Tavshed fra begge Sider; ingen skulde sige, at her saa nys var kæmpet paa Liv og Død og alle Kæmperne dog i Live. Men denne Stilhed var mere ængstelig end Tummelen før; Vaabnenes Klirren, Bordets og Stolenes Knagen og Bragen havde ikke nær det frygtelige som vor stakaandede Pusten.

Letacq brød Tavsheden. Maaske havde han allerede, inden han løste og bevæbnede Baronen, lagt den Plan, som han nu fremsatte.

„I eller vi," sagde han til Pariserne, „der er ingen tredie Udvej. Kommer I løs, da koster det alle vi andres Liv, og derfor maa I finde jer i nogle Dages Arrest."

Her vendte han sig til Baronen og mig:

„Vi maa udvandre — der er ingen længere Opsættelse mulig. Indtil vi kan være i Sikkerhed, maa disse forvares hernede i Gravkapellet."

„Men han?" faldt Baronen ind og kastede et Blik paa Mølleren.

Letacq svarede ikke, men han skiftede Farve — des Moulins var jo Suzettes Fader.

Jeg tog Ordet for ham og sagde ikke uden nogen Bitterhed:

„De maa holde Deres Venner med Selskab."

„Meget vel!" svarede han; „men naar nu alle de gode Herrer rejser bort og kommer vel ikke mere igen, hvad skal der saa blive af os? Hvem skal lukke os ud igen?"

— Min Tanke faldt paa Suzette.

„Det skal Deres Datter."

Her saa Letacq halvt spørgende og halvt bedende til mig; Mølleren nikkede med et polisk Smil.

Under alt dette havde begge de bundne siddet ubevægelige paa Jorden med Ryggen til Væggen, der hvor de var henstillet; kun den mørkes skulende Øjnes Rullen og den lyses Snøften igennem de sig ud og ind bevægende Næsebor tilkendegav deres indvortes Harme.

„*Allons donc!*" raabte nu Letacq og rejste den ene efter den anden, og nu gik Toget ned i Gravhvælvingen.

Mølleren maatte gaa foran, bære Lyset og hæve den tunge Lem, der bedækkede Nedgangen.

Herpaa, imedens Baronen og jeg stod Vagt, hentede Letacq Levnedsmidler, Tæpper, Lys og Fyrtøj; og da han dermed var færdig, anbefalede han Fangerne Rolighed og Taalmodighed og forsikrede dem, at de om tre Dage skulde erholde deres Frihed; men gjorde de Forsøg paa at brække ud eller larmede, vilde vi snart bringe dem til evig Tavshed.

Da Lemmen var lukket og en Marmorsten ved forenede Kræfter lagt over dem, sagde han til mig, dog med Villie saa højt, at de dernede kunde høre det:

„Nu er der ingen Tid at spilde! inden fire og tyve Timer maa vi være herfra; thi om fire Dage gaar Skipperen." —

Dette sagde han for at indbilde dem, at vor Flugt gik til Bordeaux — hverken Baronen eller jeg vidste endnu dengang, hvor han vilde føre os hen.

Vi ilede alle tre til Adelaides Værelse.

Da Pigen havde underrettet hende om det natlige Besøg, fandt vi hende vaagen og i ængstelig Bekymring. Vi fortalte hende, hvad videre var sket, og at vi uden Ophold maatte fly hendes ulykkelige Fødeland. Hun modtog vel dette Budskab med Forskrækkelse, men indsaa dog straks Nødvendigheden af dette tunge Skridt og gav sig til med vor Hjælp at indpakke sine Juveler.

Den herlige Letacq havde længe forudset alt dette, og derfor kunde han straks bringe os fire fuldstændige Nationalgardedragter — thi Adelaide maatte ogsaa bære Mandsklæder. Saa stod vi helt udmonderede og udrustede. I Patrontaskerne havde vi vore Penge, Kostbarheder og Linned.

Endnu stod tilbage at overdrage Suzette Fangernes Befrielse, men og med det samme at betro hende de farlige Hemmeligheder — deres Fængsling og vor Udvandring: Handlinger, der begge var lige dødskyldige. Dog, her var intet andet for.

Letacq paatog sig denne Bestilling, for ham den tungeste i hele hans Liv: han skulde sige sin elskede et langt — ja rimeligvis det sidste Farvel; thi hvo vilde dengang stole paa Emigrantlovens Ophævelse, og om han endog nogen Sinde turde vende tilbage, hvor var saa Suzette? I Graven, eller i en andens Arme?

Visselig, min Søn! hans Offer var næsten mer end menne-

skeligt, derfor kan ej heller Mennesker fuldelig lønne ham. Din Moder og jeg gik vel Dødsfarer i Møde, men dog med Haab om Livet og Kærligheds Glæde; han derimod forlod begge frivillig alene for at frelse os og grunde vor Lykke.

Efter en Times Venten saa vi ham igen. Han var bleg — havde grædt, men Dydens Sejr stod malet i hans bestemte Aasyn. Tavs vinkede han ad os: vi fulgte ham. Jeg bar Adelaides Bøsse; skælvende støttede hun sig paa min Arm. Stille Taarer og dybe Sukke var hendes Afsked med det elskede Hjem.

Hvorfor skulde jeg opholde mig ved Beskrivelsen af vor Flugt? Den lignede saa mange Tusinde andres.

Letacq havde et Søskendebarn bosat i Nantua ved Helvetiens Grænser; didhen førte han os efter fjorten Dages Vandring, paa hvilken han ved sin Snildhed, Mod og Aandsnærværelse reddede os af flere end een farlig Forlegenhed.

Næste Dag stod vi paa sikker Grund. Endnu engang vendte vi os om mod det ulykkelige Frankrig.

„*Adieu pour jamais!*" sagde Baronen grædende og skjulte sit Ansigt med begge Hænder.

Adelaide skjulte sit ved min Barm.

Letacq udstrakte sine Arme mod Suzettes Hjem og hulkede: „*Jamais!*"

Det kære Navn kom aldrig mere over hans Læber.

Aaret derefter, samme Dag som din Moder fødte dig til Verden, erholdt vi de første Efterretninger fra Chateauvieux ved en dansk Købmand i Bordeaux:

Suzette — var død.

Her har du nu min og min ædle Vens Ungdomshistorie. Skal han overleve mig, da forsød hans sidste Dage! ær ham som en Fader og elsk ham som dine Forældres frelsende Engel!

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1829, XII. B. — Dér blev dog ikke Plads til hele Novellen, saa Slutningen offentliggjordes i „Samlede Noveller", IV. B. 1834. — Nedenstaaende Vedføjelser skyldes B.

[2] Det bør da at bryde de skændige Lænker.

[3] Du vil det da, o Harm og Smerte!
Imod min Villie jeg lyde maa.

[4] Tidt maa vi føle Elskovs Herredom,
Den mod vor Villie og uden Hinder
Vort hele Væsen lænkebinder.

DEN PRØVENDE[1]

Min Sidekammerat i Skolen, Henrik Verner, en flittig og ædel Yngling, havde allerede i Mesterlektien gjort sig det til en Klogskabsregel aldrig at skænke sine Bekendte, hvad man i Ordets højere Betydning kalder Venskab, førend de havde udholdt en eller anden Prøve, han anstillede med dem. „Venskab er en Helligdom," sagde han, „den maa ingen uindviet nærme sig." Hans Maksime havde den Følge, at han ved sin Bortgang til Akademiet ej talte flere Venner end mig og hans Pudel, Caro. Jeg havde ofte raadet ham at tage Menneskene, som de er, og hellere tro for vel end for ilde om dem; ogsaa var de uheldige Udfald, hans Forsøg for det meste fik, forenede med ubehagelige Fornemmelser for ham selv; men han kunde alligevel ikke lade den Grille fare at prøve Mennesker, og han stod af den Aarsag lige saa ene i Hovedstaden, som han havde staaet i sin Fødeby.

En Velynders Anbefaling havde skaffet ham Adgang i Justitsraad Vinds Hus; han havde næppe været der et Par Gange, førend han ved sin behagelige Opførsel anbefalede sig selv; han nød Familiens Agtelse og Velvillie, og man betydede ham, at han til enhver Tid var velkommen. Imidlertid fjernede en Prøve, han satte disse gæstfrie Mennesker paa, ham for bestandigt fra dem.

Justitsraaden havde nemlig til visse Tider Aftenselskaber, der bestod af Københavns Stormænd, hvis Gunst han søgte, eller som han troede at skylde Forbindtligheder. Du maa se, tænkte Verner, hvordan du bliver modtaget ved slige Lejligheder, og han gik did. Modtagelsen var kold; han blev næppe bemærket; ikke engang Julie, Justitsraadens Datter, tilkastede ham et af de Blik, som allerede flere Gange havde bragt hans Puls i den velsignede Uorden. Saaledes havde dette Bekendtskab Ende.

Min Ven besad et smukt Udvortes og en særdeles Gave til

at behage; det kunde ikke mangle ham paa Erobringer; han gjorde adskillige; men førend han skred til det afgørende Punkt at erklære sig, maatte han forvisse sig om Gluttens jernfaste Troskab og udelte Hengivenhed. Forsøgene, han anstillede, var lige saa besynderlige som snildt udtænkte; selv Sjovere blev sat i Bevægelse med søde, opdigtede Elskovsbilletter, der forjættede den skønne Guld og grønne Skove. Nogle af Pigerne kom efter hans Fif og blev ham gramme; andre var for svage og faldt igennem. Enden blev, Verner fik større og større Mistillid til Menneskene.

Efter at have tilbragt tre Aar ved Universitetet forlod jeg Hovedstaden og hørte i nogle Maaneder intet fra Verner, da et Brev fra ham omsider underrettede mig om, at han havde opgivet Studeringerne, var traadt i det ostindiske Kompagnis Tjeneste og stod rede til at afgaa med et af dets Skibe til Trankebar. Han havde, som han skrev, intet der bandt ham til Fædrehjemmet, da begge hans Forældre var døde og jeg, hans eneste, redelige Ven, nu engang var skilt fra ham. Hvad hans tvende Søstre, af hvilke den ældste var ham den kæreste, angik, da havde de rigtignok den næste Rang i hans Hjerte efter mig; men de var ved Forældrenes Død kommet i fremmede Huse, og han troede, for det Gavns Skyld, han var i Stand til at gøre dem, at det kunde være dem lige meget, hvad enten han opholdt sig i Danmark eller paa Koromandelkysten. I øvrigt drev den Lyst, han altid havde næret til Eventyr, ham til at søge et Land, hvor Trofasthed prøvedes ved Ild og Enken fandt en Vellyst i at bestige Baalet ved Siden af sin Mands Lig. Til Slutning bad han mig med afgaaende Skibe at underrette ham om, hvordan jeg og hans Søstre havde det, da han til Gengæld vilde gøre mig bekendt med sin Forfatning.

I det lange Tidsrum, han tilbragte i den indiske Koloni, var hans Søstre blevet gifte, den ældste, ved Navn Ingeborg, med Kammerraad Nebel, og den yngste, Frederikke, med Bergluft, en ukarakteriseret Embedsmand paa Landet. Jeg havde faaet Levebrød og nød i en af Jyllands Afkroge en umisundt Lykke ved en Hustrus Side, der forvandlede Heden, jeg boede paa, til et Eden. Verner forblev en Del Aar ugift, og jeg sluttede fra de Foræringer, han nu og da sendte mig og Søstrene, at han maatte være rig; thi de kunde i Sandhed kaldes kongelige. For Resten røbede hans Breve fra Ostindien den samme sære og mistroiske Tænkemaade, han havde haft her hjemme; alle endte de sig med hans Valgsprog: „Ærligt Venskab er en sjælden

Fugl paa Jorden." Jeg vil anføre et af dem for Læserne; de kan deraf lære Tonen, som med større og mindre Forandring herskede i dem til Hobe. —

„Min eneste, prøvede Ven! Modtag disse Smaating til Erindring om mig, og fortryd ej paa, at jeg besværer dig med Breve og Pakker til mine Søstre. Jeg har forlagt deres Adresse; naar du skriver, kan du lade mig vide, hvor de opholder sig, og om de er flinke Koner, bedre end de fleste af deres Køn. Deres Mænd er sagtens af den Slags, jeg har truffet overalt, egennyttige, elskende ingen uden sig selv, krybende indtil Ækelhed, hvor en Fordel hænger ud; men kolde, som eders Vinter, mod enhver, der trænger til deres Hjælp. I Indien er Menneskene lige saa sygelige paa Sjælen som i Europa; ingen af dem har holdt mine Prøver ud. Jeg fandt min Genbos Datter ret vakker og havde i Sinde at ægte hende; men min Kontorist maatte først lege Elsker med hende, og det gik, som jeg havde ventet: det unge Menneske løb af med Bruden. Hvor i Verden skal jeg dog hen for at finde redelige Folk? Jeg havde valgt lutter Tynede af Indiernes foragteligste Kaste, Palisterne, fordi jeg troede, de især vilde være mig hengivne som den, der havde friet dem fra deres Beskæmmelse, og dog undveg en af dem forleden Dag, af ingen anden Grund end den, at han skulde bære danske Bukser. Du skriver, du er gift. Godt nok! Men har du ogsaa prøvet den, du valgte? Er du vis paa, at en *potior amicus* (en kærere Ven) ej endnu kan stikke dig ud? Jeg tror, de fleste Ægtemænd i deres Halvdel nærer en Slange ved deres Barm. Og det skader dem min Tro ikke; de har ærlig fortjent deres Skæbne; der sker dem ingen Uret. Dog gør du en Undtagelse, Jørgen! jeg ønsker dig derfor af Hjertet, at din Lod maa være heldigere, endskønt jeg tvivler derpaa. For det første staar min Hu ikke til Fædrelandet; jeg agter endnu i nogle Aar at prøve Menneskeracerne her; det er da tids nok at vende Næsen hjem!"

Af lignende Indhold var det øvrige, og jeg begyndte næsten at tabe Haabet om, at min Ven nogen Sinde vilde vinde Tillid til Menneskedyd. Imidlertid fik jeg med næste Skib den glædelige Efterretning fra ham, at han endelig havde fundet et Fruentimmer, der havde holdt sig kæk i Prøvens Stund og nu var hans elskelige Viv. Brevet bar kendelige Spor af den Indflydelse, Forbindelsen havde paa hans Gemyt; Stilen var muntrere, Satiren over hans Lige sjældnere, og kigede den endog hist og her frem, syntes den dog mere at være et Foster af Lune end

af Grundsætning. Kort, jeg saa, at Verner var paa gode Veje, og Svaret, jeg sendte ham, var indrettet overensstemmende med min glade Formodning.

Atten Aar var forsvundet. Jeg havde i de to sidste aldeles intet hørt fra min Ven, hvem jeg, med alle hans Bizarrerier, inderligt elskede. En Aften, da jeg og min Kone tillige med vor ældste Datter spadserede hjem fra et Besøg i Nærheden, traf vi en Mand til Hest, som spurgte om Vej til G., Landsbyen, jeg boede i. Jeg bad ham følge os, og han steg af Hesten for at trække den efter sig til Byen. Efter en af de almindelige Indledninger til Samtale, under hvilken den fremmedes Øjne var stift hæftede paa mig, spurgte han om mit Navn. Jeg havde næppe sagt ham det, førend han udstrakte Armene og raabte: „Kom til mit Bryst, du min gamle tro Ven og Skolekammerat!"

„Verner!" udbrød jeg, idet jeg omfavnede ham: „Syntes jeg ikke nok, jeg skulde kende Ørnenæsen midt under Sydens Farveblanding? Men hvordan kommer du her?" —

„Jeg har ladet mig sætte i Land ved Fladstrand" — dengang havde Byen sit gamle Navn — „og agter at tilbringe Sommeren hos dig, saafremt din Hustru intet har derimod!"

„Jeg svarer for min Marie!"

Med disse Ord pegede jeg paa min Kone, hvilken rakte ham Haanden og sagde: „Min Mands Ven er mig hjertelig velkommen!"

Han kastede et gennemborende Blik paa hende, som vilde han sige: Er det og virkelig dit Alvor?

Efter at vi begge havde takket ham for de anselige Foræringer, han havde sendt os, forestillede jeg ham min Datter Lise, og Samtalen drejede sig nu hen paa hans Ophold i Ostindien.

„Jeg kan," sagde han, „kun egentlig rose mig af at have haft fire lykkelige Aar i Kolonien; dem skænkede en kærlig Mage mig. Med hende strømmede al jordisk Velsignelse ind i min Bolig: jeg blev Bogholder for et engelsk Handelshus, vandt store Rigdomme og, hvad der er en naturlig Følge hos de vanslægtede Menneskebørn, saa Yndest og Ærefrygt og Smiger rende hinanden omkuld for at være min Person nærmest. Men *Cholera morbus*, en Sygdom, der har hjemme i disse Egne, rev den uforglemmelige fra mig, og Velsignelsen fulgte hende i Graven, tillige med tvende Børn, hun havde skænket mig. Jeg, som lod til at være den sygeste af dem alle, skulde leve for at se min Velfærd gaa til Grunde. Nu staar jeg for dig som en

fattig Mand, der blot har et Par Kasser og 100 Guineer, det eneste, jeg reddede fra Skibbruddet. Her har du mit indiske Eventyr *in nuce*. Jeg er nu over de fyrretyve, og kan jeg efter nogle Aars Ansøgning være saa heldig at erholde en Toldbetjening, saa har jeg Lejlighed til at skrive Elegier over Fru Fortunas Nykker og de jordiske Tings Forfængelighed!"

Marie og jeg bevidnede ham vor oprigtigste Deltagelse og anvendte de Trøstegrunde, vi havde ved Haanden, for at udsone ham med Skæbnen.

Da jeg vidste, at Horatius var hans Livdigter, gav jeg ham det bekendte: *Laudo manentem* etc., hvilket for danske Læsere omtrent lyder saaledes: Jeg roser den stadige Lykke, slaar den derimod de pilsnare Vinger i Vejret til Flugt, giver jeg Slip paa dens Gaver, indhyller mig i min Dyd og tyr til den ærlige, ubemidlede Fattigdom.

„Aa ja!" svarede han. „Det er en let Sag at filosofere, naar man sidder varmt inden Vægge, som den venusinske Hofpoet; men du kender vel Peer Lolles Ordsprog; „Bedre er selver at have, end Søster at bede"?"

Af de sidste Ord sluttede jeg, at min Vens mistroiske Sind endnu ikke havde forladt ham.

Han erkyndigede sig derpaa om sine Søstre og deres Mænd, om hvilke jeg ikkun kunde give ham ufuldstændig Efterretning, saa som de boede langt fra mig og jeg af den Aarsag blot havde vekslet nogle Breve med dem i Anledning af de Kommissioner, Verner fra Tid til anden havde givet mig til dem. Dog vidste jeg, at Kammerraad Nebel var blevet Kancelliraad; thi denne Titel havde han i sin sidste Skrivelse til mig sat under sit Navn. Min Ven lo, da jeg fortalte ham dette, og anmærkede, at det var ønskeligt, enhver karakteriseret Mand vilde bruge den samme Forsigtighed; saa undgik man at saare den noble Æresfølelse, der altid hører blandt de meget pirrelige Væsener.

Verner tilbragte de første fire Uger, han var i mit Hus, med at skrive og afsende Breve til København, alle adresserede til den Skibskaptejn, der havde ført ham fra Ostindien. En Dag træder han ind i mit Kammer og beretter mig, at han havde i Sinde at se til sine Søstre og først besøge Kancelliraadinden.

„Men," føjede han til, „jeg kommer tilbage til dig, min Jørgen! Jeg finder mig saa vel hos eder. Din Marie er en af sit Køns ædle; tilgiv mig, om jeg nogen Sinde har miskendt hende; det var — —"

„Men du har jo ikke anstillet nogen Prøve med hende!" afbrød jeg ham med et sarkastisk Smil.

„Ikke?" var Svaret. „Jeg har iagttaget hende, skarpt iagttaget hende ved enhver Lejlighed og undertiden paa Skrømt gjort Fordringer, som mindre sømmede sig for en Gæst, allermindst for en Stodder. Men jeg har ikke fundet et eneste Træk i hendes godmodige Ansigt forandret derved. „De er hjemme, kære Verner! glem aldrig det!" Saaledes lyder det bestandig af hendes Mund; Dag ud og Dag ind er hun den samme. Jeg forgætter mit Vanheld over din Lykke, og jeg kunde ønske for stedse at bo og bygge hos eder, I herlige Mennesker!"

„Du kan jo ytre dette Ønske for Marie og saaledes stille hende paa en ny Prøve!"

„Behøves ikke. — Og eders Børn! Den Lise er min Øjesten!" Han holdt pludselig inde, som om han fortrød, hvad han havde sagt.

„Du havde nær fortalt dig, Henrik!" sagde jeg. „Men vær kun rolig; min Datter skal ikke faa det ringeste at vide af de gode Tanker, du har om hende."

Nu kom min Kone til, og en venskabelig Strid opstod mellem begge med Hensyn til Verners forehavende Rejse, da han paastod at ville ride og hun, at han skulde køre for Madkurvens Skyld, hvilken hørte under hendes Departement.

„Nej, min Veninde," sagde han omsider, „jeg bør ej gøre større Ulejlighed, end jeg behøver, og saa slap er jeg dog ikke, at jeg ej kan betale de faa Skillinger, min Fortæring kan koste undervejs!"

Jeg afgjorde Sagen til min Kones Fordel, og han kørte bort med sin Madkurv.

„Nu er den første Søster og hendes Mand prøvet!" raabte han fra Vognen til mig, da han efter fjorten Dages Forløb vendte tilbage og traf mig ved en Plantage, jeg havde anlagt. Jeg satte mig op hos ham, og han fortalte:

„Begge tog imod mig, som de gamle Grækere modtog deres Guder, naar disse stundom fik det Indfald at foretrække Dyresteg og Cypervin for Ambrosia og Nektar. De stive Dukker af Børn maatte kysse den rige, splendide Onkel paa Haanden. Søster Ingeborg vilde selv varte mig op; ingen anden betroede hun dertil, og Kancelliraaden paatog sig for min Skyld mangen Tjenerskikkelse. Uden lang Passiar, jeg var Konge i Huset, notabene i de første fem Dage. Men saa aabenbarede jeg i al Fortrolighed min Søster, da hun om Aftenen fulgte mig paa

mit Værelse, at jeg var kommet til Landet som en arm Sollicitant, og lagde, som jeg plejer, Mærke til hendes Miner. Det søde kom øjeblikkelig i Strid med det sure; hun beklagede min Vanskæbne i kolde, høflige, men ingenlunde søsterlige Udtryk og skyndte sig fra mig, det snareste hun kunde.

„Morgenen derpaa var den hele Familie forstemt; Børnene undlod deres Morgenhilsen; Samtalen med Forældrene var tvungen og afbrudt, og Stuepigen fik Ordre til at ledsage mig, da jeg begav mig til Hvile. Jeg kunde nu have ladet det være nok og draget bort Dagen efter; men jeg maa tilstaa, at jeg morede mig over Forvandlingen og havde Lyst til at spille Farcen ud lige til Enden. Jeg lod derfor, som jeg mærkede til ingen Ting, og da jeg engang var ene med min Svoger, ytrede jeg det Ønske for ham at maatte tilbringe mine Dage i hans Hus, eller i det mindste til jeg kunde faa et Levebrød. Du skulde have set Kancelliraadens Fjæs, hans Forlegenhed! Det var en Scene for Hogarth. Han udspilede Øjnene, kneb Munden sammen, trak paa Skuldrene og kom endelig frem med en Jeremiade over de haarde Tider; det meget, hans Børns Opdragelse kostede ham; de Udgifter, hans Rang fordrede, da han dog ej kunde leve paa samme Fod som simple Folk. For at slaa Hovedet paa Sømmet betroede han mig, som en Hemmelighed, at han var i flere Tusinde Dalers Gæld, den han havde haabet hans ostindiske Svoger engang skulde have hjulpet ham ud af. Ved disse Ord gjorde han en komisk-tragisk Grimace.

„Under disse Omstændigheder," svarede jeg, „ser jeg da nok, at Hr. Svoger er lovlig undskyldt, og vil jeg af den Aarsag heller ikke falde Dem til videre Besvær!" hvorpaa jeg lod spænde for og kørte. Jeg havde al Grund til at tvivle om Nebels Sanddruhed; enhver Ting hos ham røbede Velstand; hans Børnetal indskrænkede sig til tre; dette Tal kunde umuligt være byrdefuldt for en Mand af hans Indkomster; rigtignok gik det flot til i de første fem Dage med Gæstebud og Lystpartier, jeg kan tænke for den formentlig rige Onkels Skyld; men desto tarveligere blev det siden, og din Kusk fortalte mig, efter Folkene, at dette var den sædvanlige Levemaade. Hvad hans Foregivende om Gælden angik, da maatte jeg have Vished om den Sag, inden jeg forlod Egnen. Jeg tog ind til et Par af Kancelliraadens Nabopræster og udspurgte dem lejlighedsvis om hans Omstændigheder. Den ene skyldte ham en ikke ringe Sum, og begge forsikrede mig, at han havde Penge indestaaende ej alene i Præste-, men ogsaa i Herre- og Bøndergaarde. Desuden var en

betydelig Arv netop samme Foraar tilfaldet ham efter en Broder. Saaledes er jeg nu færdig med min karakteriserede Svoger. Naar jeg i eders Vennekres har taget mig nogle Dages Erstatning for min Ydmygelse, rejser jeg til Søster Fikke!"

Da Rejsen til hende kunde gøres paa een Dag, forudsat at man tog den tidlige Morgen til Hjælp, fik Verner Tilladelse af min Kone til at betjene sig af sin Kleppert, hvilken han med Sadel og Tilbehør havde købt i Vendsyssel og foræret mig med Forbeholdenhed af at bruge den, saa længe han var hos mig. Den var ung, 40 Daler værd imellem Brødre; Sadelen med Skaberak vurderede jeg til 16 Daler. Dette var for meget at miste for en Mand, der havde saa lidet tilovers af sin Lykkes Ruin. Jeg vægrede mig derfor længe for at modtage Foræringen og foreslog ham i det Sted at sælge baade Hest og Ridetøj, da disse Penge og var værd at tage med, og min Befordring stedse stod til hans Tjeneste. Men han vilde intet høre derom.

„Jeg er enlig," gav han bestandig til Svar, „og kan sagtens slaa mig igennem; desuden er dette ikke det eneste Besøg; nej, jeg kommer tiere, og selv det sande Venskab fordrer: noget for noget!"

„Naar du taler i den Tone, min Broder! maa jeg sige dig, at de Gaver, du fra Ostindien har sendt mig, langt overvejer, hvad jeg og mine nogen Sinde kan byde dig; de har holdt mangen Udgift ude og gjort, at jeg i mit tarvelige Embede nu sidder som en uafhængig Mand. Aldrig vil jeg være i Stand til at erstatte dig de Beviser, du har givet mig paa dit for mig saa dyrebare Venskab!"

„Sligt kan den gøre, som har faa Venner. Naar Vennernes Tal hedder Legio, breder Venskabets *succus et sangvis* (Saft og Blod) sig ud i saa mange Grene, at der bliver lidet eller intet til hver. Imidlertid beder jeg dig, Svendsen! lad dette være den sidste Gang, du taler til mig om disse Ting. Vi er Venner, saaledes som jeg tænker mig Ordet, og *amicis omnia communia* (for Venner alle Ting tilfælles)."

Han rejste og kom inderlig tilfreds tilbage. Den yngste Søster, hvem han havde gjort mindre af end Fru Kancelliraadinden, viste den mest uskrømtede Glæde ved at se ham, og saavel hun som hendes Mand var gennemstrømmet af Taknemmelighed for alt det gode, han havde gjort dem. Den uheldige Vending, hans Skæbne havde taget, forandrede intet i deres Opførsel imod ham; men de blev sig selv lig fra Begyndelsen til Enden. Han ytrede det samme Ønske for Bergluft, som han

havde ytret for Nebel, at han nemlig maatte finde et Tilflugtssted hos ham, hvis Lykken skulde blive ved at forfølge ham.

„Mit Hus staar dig aabent!" var Svaret, „og saa længe Frederikke og jeg har noget, skal du ikke mangle!"

Søsteren vilde have ham til at forblive hos dem med det samme. Deres uegennyttige Kærlighed rørte ham; han forlængede sit Ophold hos det vakre Par og indlemmede Svogeren uden videre Betænkning i vort Broderskab.

Under Verners sidste Fraværelse var nogle Pakker ankomne til mig med Adresse og Brev lydende paa min Ven. Aldrig saa snart var han kommet hjem, førend han af Pakkerne fremtog kostbare Tøjer til mig og min Kone samt alle Børnene.

Jeg studsede, saa paa ham og udbrød: „Men, min Gud! hvordan hænger det sammen? Du er fattig, Henrik! og gør os saa rige Foræringer?"

Han holdt mig for Munden. „Disse Ting," svarede han, „var dig allerede bestemte, førend jeg gjorde Opbud, og mine Kreditorer respekterede dem som din Ejendom. Du ser følgelig, at de tilhører dig som saadan, og du vilde i Sandhed bedrøve mig, hvis du vægrede dig ved at modtage dem. Har du ikke været min Kommissionær saa mange Aar uden andet Salarium end de Ubetydeligheder, jeg har sendt dig? Andre Kommissionærer lade sig anderledes betale. Det er paa Tiden, jeg afgør min Gæld; paa denne Maade vorder jeg først i Stand til som ærlig Mand at begynde forfra igen!"

Vi vedblev alle at gøre Modstand, og jeg erklærede hans Ræsonnement for rent Soffisteri, men intet hjalp; vi maatte modtage, hvad han havde tiltænkt os. En anden Pakke afsendte han til sin yngste Søster. Hvad der imidlertid satte mig i ny Forundring ved alt dette, var, at min Datter Lise, hvem han havde kaldt sin Øjesten, fik den simpleste Foræring af os alle; den bestod blot af et Sjal og Sirts til et Par Kjoler, da derimod hendes Søstre fik baade Sjaler og Silketøjer til mange Kjoler, samt Musseliner m. m. Men det glædede mit Hjerte mere end al den Stads, mine Pigebørn fik, at se Lise forblive lige mild og venlig baade mod vor Gæst og hendes yngre Søstre. Dette lovede mig i hende en Datter, der vilde vorde nøjsom og fri for Misundelse ved andres større Held.

Verner forblev hos os til ud paa Efteraaret. Jeg ledsagede ham paa hans sidste Besøg til hans Svoger Bergluft. Da vi kørte hjem, betroede han mig, at han ej havde handlet saa ganske ærligt imod mig ved at fortælle mig sine Eventyr i Ost-

indien. Han havde en Søn med sin afdøde Hustru, nogle Aar ældre end hans Giftermaal med hende og omtrent paa Alder med min førstefødte Datter. Denne Søn havde han selv undervist og bad mig nu at fuldende Undervisningen og demittere ham. Han havde for det første ladet ham tage med Kaptajnen til København for der at fortsætte Studeringerne, indtil han var blevet fuldkommen bekendt med min Familie. Nu var han overbevist om, at Povl, saa hed Sønnen, vilde i enhver Henseende profitere af at komme i mit Hus. Jeg lovede at opfylde hans Begæring, og det unge Menneske kom en Maaneds Tid efter til os. Min Ven drog fornøjet til Hovedstaden og forsikrede mig ved Afskeden, at han nu havde slukket sin Lygte; thi han havde fundet, hvad han ledte efter.

Jeg vil ikke trætte Læserne med at fortælle om Verners gentagne Besøg og de Gaver, der ledsagede samme; men blot berette, at da han halvfjerde Aar efter besøgte mig med sin Søn, som da var blevet Student, friede han formelig for denne til min ældste Datter.

„Om du var mit eget Kød og Blod," sagde han til Lise, „kunde du ej være mig kærere. Du har holdt gode Miner ved et slet Spil; mine Foræringer til dig var altid sparsomt afmaalte; men jeg opdagede aldrig en Mine i dit Aasyn eller en Tone i dine Ord, som røbede Misfornøjelse over, at du blev tilsidesat; lige god og venlig kom du mig i Møde. Denne Prøve har fuldendt min Kærlighed og Højagtelse for dig, min Datter! Modtag nu den bedste Foræring!" — Han lagde Sønnens Haand i hendes. — „Povl har aabenbaret mig, at I to er Kærester; mine Venner og jeg velsigner eders Forbindelse!"

Saa overraskede Marie og jeg end blev ved dette Optrin, kunde vi dog ej andet end med Glæde give vort Samtykke; thi den unge Verner var et baade beskedent, godmodigt og flittigt Menneske. Saaledes havde vi lært at kende ham i de tvende Aar, han havde været hos os, og den Iver, hvormed han allerede lagde sig efter Lovkyndigheden, lovede ham de bedste Udsigter. Da han var elsket af enhver her i Huset, gjorde dette, at vi mindre lagde Mærke til det Forhold, han og Lise stod i til hinanden, hvilket de desuden paa frygtsomme Elskeres Vis havde søgt at holde saa hemmeligt som muligt.

Dette var ikke den eneste Overraskelse; en anden Opdagelse fulgte den første ved Haanden. Verners Foræringer, forenede med det særegne i hans Karakter, havde rigtignok ladet mig ane, at han var rigere, end han udgav sig for; min Anelse

blev nu til Vished. Ved heldige Spekulationer og et frugalt Liv, saavel som ved Indiernes Gavmildhed, der i høj Grad elskede ham, havde min Ven samlet sig en Kapital, klækkelig nok til at føre et selvstændigt Liv og tillige tilfredsstille den Trang, hans ædle Hjerte følte til at gøre godt og, som han udtrykte sig, afbetale et Lidet paa den store Skyld, han stod i til sin himmelske Panthaver. Han havde allerede købt en betydelig Landejendom til sin Søn; thi i hvor meget han endog ønskede, at denne vilde fortsætte og fuldende sine Studeringer, var det dog ingenlunde hans Hensigt, at han skulde beklæde noget Embede; nej, han skulde blot nytte sine Kundskaber til at være sine Medmenneskers Raadgiver, Enkers Lavværge og de undertryktes Forsvar mod Vinkelskriveres og Lovtrækkeres Edderspy. Mine to og Berglufts trende Sønner holdt denne gæve Ven i Skolen og ved Universitetet; han var en trofast Støtte for sin Svoger, hvilken kæmpede med adskillige Uheld og vilde uden ham have været en ødelagt Mand, ej at tale om de mange andre, han i Løndom gavnede og glædede.

Kancelliraad Nebel og hans Frue bed sig i Fingrene, da de hørte, at Svoger Henrik havde Grunker. De gjorde alle Haande Forsøg paa igen at nærme sig ham; men han kunde ikke glemme deres Opførsel mod den fattige Broder, og alle Forsøgene var frugtesløse. Da en Kunstner, der ej forstod at smigre, nogle Aar efter malede Fru Ingeborgs Portræt, blev Koloritten bleggul; saaledes havde Nid og Ærgrelse skæmmet hendes ellers ret smukke Ansigt.

Til Slutning maa jeg beklage, at min Ven, midt under sine Bestræbelser med at gøre mig og mine lykkelige, fik en temmelig alvorlig Dyst at udholde med Skæbnen, hvilken truede hans Velstand med Undergang og forvoldte hans Sind de mest hjerteskærende Krænkelser. Han opholdt sig gerne om Vinteren i København. En skøn, men yderst letfærdig Enke, der logerede i det af ham købte Hus og var indviet i alle Forstillelsens Kunstgreb, havde vidst at vinde hans Tilbøjelighed. Hvordan hun var kommet efter hans Grille, at prøve Mennesker, ved jeg ikke; nok, hun kendte den, indrettede sit Forhold i Overensstemmelse med samme og forstod at spille sin Rolle saa vel, at de Forsøg, han anstillede med hende, faldt alle ud til hans Tilfredshed. Han skrev Breve under falske Navne og skikkede hende; de kom enten ubesvarede tilbage eller og med Erklæringer, som var højst smigrende for ham. Han fik flere til at anstille sig som hendes Elskere; men de Personer, han brugte,

var netop hendes Bolere, og de bragte ham immerhen de frydeligste Svar: kun ham elskede hun og vilde være tro til Døden; saa hed det. Den forsigtige Verner gik i Fælden; han giftede sig med Dalila, levede tre Aar et kummerligt Liv med hende og saa sig endelig nødt til at lade sig skille ved hende, efter at hun havde tilsat en betydelig Del af hans Formue. Han drog harmslaaet til sin Søn, der boede i Nærheden af Bergluft, og fandt omsider i denne Svogers Søster en Hustru, der endnu blidner hans sidste Dage.

Engang da han besøgte mig, forelæste jeg ham dette Udkast af hans Liv. Han lo og sagde: „Jeg ved, dine Fingre har Forfatterkløe, min gode Svendsen! Lad min Historie indrykke i et af vore Tidsskrifter. Muligt den kan komme en og anden til Nytte!" Jeg har i Sinde at følge hans Opfordring, dog med forandrede Navne.

Jeg har fundet ovenstaaende iblandt min Onkels efterladte Papirer. Saa vidt jeg ved, har det ej været overgivet til Trykken, og jeg formoder, at Aarsagen har været min Onkels Skaansomhed med Hensyn til Kancelliraad Nebels Familie. Men da denne Familie nu ganske er uddød, finder jeg ingen Betænkelighed ved at lade det træde frem for Dagens Lys. Navnene, som staar uforandrede i Haandskriftet, har jeg imidlertid troet burde forandres.

---

[1] Trykt i „Nordlyset", 1829, XII. B.

EREMITTEN VED GRENAA[1]

ULYKKESPROFETEN

„Jeg vil intet Tegn begære og ikke friste Herren."
Esaias 7, 12.

Ved ovennævnte lille By, der ligger midt imellem Kattegattet og Danmarks største Indsø — en Fjerdingmil fra begge — levede i Begyndelsen af nærværende Aarhundrede et Menneske, der af mange betragtedes som Byens største Mærkværdighed. Man kaldte ham for hans synderlige Levemaades Skyld ikke andet end Eremitten; ej heller ved Forfatteren at benævne ham anderledes.

Han var ikke, som andre Eremitter, enten en fordums Hofmand, der, overmættet af den store Verdens tomme og flygtige Glæder, trættet, forfulgt og styrtet af Rænker og Kabaler, tyr hen til Ensomheden for at begræde, foragte og om muligt at glemme Ungdoms og Manddoms skuffede Drømme og Medmenneskers Uretfærdighed; ej heller var han en ulykkelig Elsker, som i Harme over Kvindekønnets saa tidt og højt udraabte Falskhed havde afsondret sig fra deres forføreriske og bedragerske Omgang. Intet saadant. Han havde aldrig været omtumlet af nogen ualmindelig Skæbnes Bølger; men vel af Havets.

Født i Almuestanden, for han til Søs i sin Ungdom, men avancerede aldrig højere end til Matros. Ked af Vandet købte han et lidet Hus, giftede sig som andre Mennesker og satte et Par Børn ind i Verden. Da disse hen i Tiden fulgte Forældrenes Eksempel og Moderen døde, gik det tilbage for Enkemanden, der syntes at have holdt mere af Flasken, end hans smaa Omstændigheder tillod. Huset gik væk, og nu begynder Mandens Eneboerliv.

I et stort Dige lidt uden for Byen graver han sig ind og udhuler en Vaaning, der vel var rummeligere, men næppe kostbarere end den, i hvilken Diogenes vakte Aleksander den Stores

Misundelse. Da denne Eremitage og hin i Dyrehaven sikkert er de eneste i vort paa Eventyr og Særlinge fattige Land, vil jeg til deres Fornøjelse, som ingen af dem kender, give et kort Afrids af den jyske.

Man forestille sig et Kammer, tre Alen i Længden, tre i Breden og halvtredie i Højden, med Vægge af Kampestene, Gulv af Grus og Loft af Græstørv, hvilende paa Stumper af Lægter og Grene; videre et Sengested af samme simple Materialier, som dog var forsynet med Halm og tvende Dyner, stoppede med Mos, men hvis Vaar noget nær var Prøvebøger paa alle Mønstre af uldne, linnede og Hvergarns Tøjer i den vindskibelige Stad Grenaa.

Eremitten forsikrede, at disse „tusindfarvede Dyner" hverken var købt, stjaalet eller givet, men — fundet (at sige stykkevis), saavel som de Synaale og Traade, hvormed Kludene var sammenføjede. Han gjorde sig ikke lidet til af denne Industri, som han overhovedet satte en Ære deri: ej at trænge til sine Medmennesker.

De, der kendte ham nøjere, vilde ogsaa vide, at denne Æresfølelse og Lyst til Uafhængighed og Selvstændighed netop havde bestemt ham til hans sælsomme Levemaade; under hvilke Hensyn vor danske Robinson altsaa havde meget forud for den berømte skotske, hvem haard Nødvendighed intet andet Valg havde levnet.

Det eneste Husgeraad, man foruden Sengen kunde opdage, var en Stump Hylde oven over den, som hvilte paa to fremspringende Stene i Væggen, og hvorpaa fandtes en Lerskaal, en lille Flaske af grønt Glas og — saa vidt mindes — en Bindehose.

Og nu igen til Hyttens største Mærkværdighed, dens Bygmester og Beboer! — Saa vidt som jeg af Beskrivelser og Billeder ved, saa elsker en rigtig Eremit de mørke Farver og hyller sig derfor i en sort eller brun Talar, bedækker sit Hoved med en sort Kalot og sine Fødder — naar Kulden forbyder at have dem bare — med ligedanne Sko eller Sandaler.

Heri var vor jyske Anakoret en fuldkommen Kontrast til alle sine Brødre; han elskede den hvide Farve — sikkert nok for at spare Farvelønnen; en hvid Vadmels Kofte, dito Bukser og Hue og hvide uldne Strømper udgjorde hans Sommer- og Vinterdragt. Kun Skæg havde han tilfælles med alle gamle Eremitter; det var lige saa hvidt, om ikke slet saa langt som deres.

Men meget forskellig fra dem var han i Levemaade og Sinde-

lag; thi han elskede menneskelig Omgang og saa gerne Selskab hos sig. Hvorvel jeg hertil finder rimelige Grunde i hans altid muntre Lune og i hans Smule Forfængelighed, vil jeg dog ikke fordølge, at ogsaa en Smule Egennytte tør have været medvirkende Aarsag til hans Selskabelighed. Han tiggede rigtignok ikke, men ved sine Besøg i Staden lod han sig gerne godt beværte og afslog ej heller de Gaver, som nysgerrige Gæster lagde paa hans Hylde. Om han da ikke besad noget af Skælmen Tuys Skinhellighed, var han ham dog i andre Henseender ikke ulig.

Endnu kun et lille Træk, som enhver Menneskekender vil finde saare naturligt, har jeg sluttelig at tilføje: til sin Tidsfordriv i de mange ensomme Timer havde han nemlig tæmmet en Mus, med hvilken han legede, snakkede, delte sit Brød og raadførte sig, naar nogen af ham forlangte Oplysning om fremtidig Skæbne.

Her ser nu Læseren den Mand, der spillede en Hovedrolle i efterfølgende tragiske Begivenhed.

Det var i et af Krigsaarene, at jeg paa en Gennemrejse opholdt mig et Par Dage i Grenaa. Jeg skulde næppe have tøvet der, hvis ikke en af de Mænd, min Rejse gjaldt, netop havde været i Byen. Han var en ung, vakker og altid munter Fyr, Arving til en betydelig Landejendom og mange gode Obligationer. Ved min Ankomst lidt op paa Formiddagen erfarede jeg, at han befandt sig i Søofficerernes Kaserne, og at han der havde tilbragt Natten.

Jeg gik derud — pikkede paa Døren — der raabtes „Kom ind!"

Jeg aabnede — i Værelset stod en Seng, og i Sengen sad fire unge Mennesker, hver i sit Hjørne, alle i blotte Skjorte: imellem dem laa et Bordblad, og derpaa stod et *Pas-à-dix*-Bræt. Tærningerne raslede, og Sedler, smaa og store, flagrede omkring som visnede Blade i en Hvirvelvind. Det halvnøgne Spilleparti bestod af ham, jeg søgte, og trende Søgutter, der lige saa lidet satte deres Prisepenge paa Rente som hin sine af Faderen rundelig tildelte Lommepenge. Jeg kendte godt den ene af Officererne, og saaledes blev jeg straks indlemmet i Selskabet, der nu stod op og paaklædte sig under megen Spøg og overgiven Munterhed. Jeg kunde ikke slippe for det Løfte at ville blive over til næste Dag; hvortil jeg desuden var nødt, da den ungé Nielsen — lad mig kalde ham saaledes — havde tegnet sig til Bal om Aftenen og mit Hverv til ham ikke kunde udføres undtagen paa hans Faders Gaard.

I dette Tidspunkt gik det gerne lystigt til, hvor vore yngre Sømænd rattede sig efter Kamp mod Havet og dets vældige Beherskere; Livets Glæder maatte gribes i Flugten. Man vil altsaa kunne begribe, at Tiden ikke faldt mig lang; det blev Aften, inden vi mærkede det — Morgen ligesaa; Ballet endtes først ved Solens Lys.

Jeg fik næppe Tid til at stjæle et Par Timer fra Søvnen, før mine fire Messekammerater kom stormende ind til mig, fortalte mig, at jeg var en Klokker, trak Dynen af mig, indsvøbte mig i det ene Lagen og bar mig i det andet ud af Kammeret, ud af Huset. Modstand var ikke at tænke paa; tavs og taalmodig ventede jeg, hvad man havde besluttet over mig.

Toget gik over Gaden — vistnok til lige saa stor Forargelse som Forundring for Byens ærbare Borgere og Matroner — og hen til det skraas overfor liggende Balhus; videre ind i Dansesalen, hvor næsten hele Selskabet endnu var samlet og i Færd med en støjende Blindebuk.

Allerede ved Udgangen fra mit Logis havde de fire Bærere begyndt at synge: „I et Vinhus vil jeg sige mit Farvel" o. s. v.; og da man ved Indtrædelsen i Balsalen istemte det Vers:

„Der skal ringes med Bouteiller,
Naar jeg føres til min Grav,"

greb de derværende Herrer øjeblikkelig til Flaske og Glas for at opfylde den bacchanalske Digters Spaadom.

Farcen endtes med, at jeg maatte ligge paa Gulvet, medens de omstaaende drak mit Gravøl — som de kaldte det — i skummende Champagner; man vil ikke fortænke mig i, at jeg nu satte mig over Ende, forlangte et Glas og tømte det til Taksigelse for den mig beviste Ære.

Man ser, at jeg holdt gode Miner; jeg gjorde mer end dette: jeg blev ordentlig eksalteret, da jeg faldt paa at sammenligne mig selv med Kejser Carl den Femte, der selv sang med ved sin Ligbegængelse. Hans var rigtignok spansk, det vil sige alvorlig; men om den var mere fornuftig, det skal jeg lade være usagt.

Mine Klæder blev hentet, og da jeg i et Sideværelse havde gjort mit Toilette og forenet mig igen med Selskabet, opkastede en det Spørgsmaal: „Hvad skal vi nu bestille?"

„Ud at besøge Eremitten!" raabte Nielsen, dreven — som det hedder — af en grusom Skæbnes usynlige Magt.

Det var en mild Sommerdag, hvilket bidrog til, at nogle

unge Baldamer gjorde Følgeskab. Blandt disse var — jeg vil kalde hende ved Døbenavnet — Laurenza uimodsigelig den smukkeste, men ikke den klogeste; hun besad en ganske almindelig, men udannet Forstand og manglede i lige Grad baade Vittighed og Følelse, skønt et Par tindrende Øjne og det yndigste Smil lovede begge Dele.

Nielsen havde forelsket sig i dette dejlige Legeme; straks ved Ballets Begyndelse mærkede jeg de umiskendeligste Tegn paa hans heftige og — som den med Rette kan kaldes — blinde Kærlighed. At hun gengældte den, kunde jeg ikke spore, men vel, at hun ikke sparede paa sine virkelig fortryllende Smil, der vistnok havde sagt ham mer, end hun mente. At hun delte disse fortrinligen mellem ham og en af Søofficererne, undgik maaske den unge Nielsens Opmærksomhed, men ikke min.

Vi var paa den ulykkelige Spadseretur en tolv fjorten Personer, saavel Fruentimmer som Mandfolk, og saa mange, at kun de halve af os paa een Gang kunde rummes i Troglodytens Hule. Laurenza, Nielsen og den omtalte Sømand — en Maanedsløjtnant — hørte til den Afdeling, som med mig traadte derind.

„Ih! hvor her er fælt!" hviskede Damen, højt nok til at den gamle kunde høre det.

Man kunde tydeligt se paa ham, at han tog det ilde op. Dog sagde han intet, men han hævnede sig lidt efter, som nu skal fortælles. Da der var talt noget med ham om hans Bolig, Levevis og hvad dertil kunde høre, siger Laurenza:

„Fa'er! kan Han ikke spaa?"

Efter at have betragtet den spørgende et Par Sekunder svarede han med et tvetydigt Smil:

„Af mig selv kan jeg ikke sige noget; men jeg vil spørge min Kone, hun er ikke saa taabelig."

Han peb som en Mus, og straks viste sig et saadant lille Dyr i et Hul over Sengen. Han strakte Haanden hen til den; Musen hoppede ud, løb langs op ad hans Arm og satte sig paa hans Skulder. Laurenza gav et Skrig og rykkede sig.

Eremitten smilte som før og sagde til Musen: „Pip! se paa denne her lille Pige og fortæl mig saa lidt om, hvordan det vil gaa hende i Verden!"

Han bøjede nu Øret ned til Musen, som om han lyttede, virrede nogle Gange betænksom med Hovedet og sagde derpaa:

„Det er vel bedst, jeg tier stille med det, jeg ved; hvad kan det hjælpe at være nysgerrig?"

Laurenzas smukke Ansigt forandrede sig pludselig, det blev

alvorligt og næsten frygtsomt. Men hun gjorde sig rask og svarede knipsk:

„Ikke andet! lad os kun høre, hvor klog hans Mus er!"

„Lad gaa!" raabte vor jyske Norcross; „men Hun maa ikke blive vred, om Pip skulde sige et og andet! For det første," vedblev han, „er der to unge Karle paa een Gang efter hende; den, der har længst holdt af hende, faar hende ikke; men den anden — det er en rask Sømand — han skal være nær ved —"

Her standsede han; thi Laurenza for med blussende Ansigt ud af Døren.

Spaamanden saa skadefro efter hende. Sømanden fløjtede, fremtog et Par Sedler og lagde dem paa Hylden; men Nielsen, der mindre kunde skjule sin Forlegenhed, bed Tænderne sammen og snærrede: „Dumt Sludder!"

Den gamle saa stift paa ham og sagde: „Den unge Fyr gør bedst i at gaa af Vejen for Søfolk og tage sig vel i Agt for Vand."

„Mange Tak for godt Raad!" raabte Nielsen med tvungen Latter, og idet han vendte sig mod Døren, lagde han halvt højt til: „Din gamle Ørn!"

Paa Hjemvejen til Byen gjorde jeg mig mine egne Bemærkninger over det passerede. Det randt mig i Sinde, hvilket Hang dog Mennesket har til at løfte det Forhæng, et kærligt Forsyn nedrullede for Fremtiden, og til den Ende at tage sin Tilflugt til Midler, hvis Jammerlighed det ofte selv indser: Maane og Stjerner, Dyr og Fugle, ja Kort og Kaffekopper skal tyde, hvad der er mørkt for den allerlyseste Forstand! Og denne Daarlighed — ja vi kan med Føje kalde den Formastelse — hvor ofte, hvor haardt vorder den straffet! De lykkelige Spaadomme indtræffer sjældent, og aldrig saaledes som de ventes; og selv naar de indtræffer, har de tabt deres største Herlighed, fordi den aandelige Nydelse længe i Forvejen er udtømt som en rig, men fjern Arv, der optages, inden den falder. Men nu de onde Forudsigelser; med utidig, stedse fortidig Angst og Bekymring martrer de de stakkels dødelige, der dog kunde have fuldt op i hver Dags Møje. Og denne Frygt for tilkommende Sorger forbitrer saaledes de nærværende Glæder, der alligevel er flygtige nok. Men den rædsomste Følge af slig overtroisk Nyfigenhed, og som ikke sjælden finder Sted, er dog endnu tilbage. Ligesom Fuglen, fasttryllet af Slangens magiske Blik, ikke mægter at løsrive sit fra Fjendens, men farer den endog med en hartad magnetisk Kraft lige ind i det gabende giftige Svælg, saaledes

stirrer Mennesket uafladelig hen imod det i Fremtiden truende Uhyre, iler det villieløs i Møde og opfylder selv Spaadommen. Ak! mindst tænkte jeg dog, at jeg saa snart skulde opleve et Eksempel paa Rigtigheden af denne psykologiske Bemærkning.

Lidt uden for Byen kom Nielsen hen til mig og spurgte med paatagen Ligegyldighed, hvad jeg tænkte om Spaadommen. Jeg sagde ham min Mening, omtrent som den ovenfor er fremsat.

Han hørte til uden at afbryde mig; men da jeg tav, tog han mig under Armen og sagde mere fortrolig, end jeg kunde gøre Fordring paa: „Ja vist! alle Spaadomme er Bedrag. Den gamle Kæltring vilde gøre sig vigtig — han vidste nok, Byen hed Snærpe, men ikke, hvor den snærpede hen — for jeg vil sige Dem mellem os: Tøsen der er allerede saa godt som forlovet med den af de to unge Karle, som han sagde fik hende ikke, og hun kan godt lide ham, det ved jeg bestemt; og begges Forældre ønsker det, det ved jeg ogsaa — —"

„Manne!" raabte her en af Søofficererne, der forud konvojerede Damerne.

„Holloj!" svarede den anden bagved.

„Har I ingen Træer i Nærheden?" spurgte den første.

„Vil du hænge dig?" spurgte Kammeraten.

„Ikke i Dag," vedblev hin; „men Damerne kunde ha' Lyst til en Skovtur."

Straks blev denne Ide grebet med Ivrighed af hele Selskabet. Man fordoblede sine Skridt for snart at naa Byen og anskaffe de nødvendige Vogne. Inden en Times Forløb rullede fire ud til nærmeste Skov. Jeg maatte følge med og blive endnu denne Dag over.

Spaadommens Frø begyndte allerede at spire. Laurenza havde upaatvivlelig lige til denne Tid næret Godhed for Nielsen, og at hun nu syntes at overføre en Del af denne paa Sømanden, var næppe andet end Øjebliks Letsind, Lune eller et instinktmæssigt Skælmeri til at pine den første Tilbeder, og som ingen videre Følger vilde haft; saa meget mindre som Havets Søn ej heller skulde fortsat et flygtigt Galanteri, hvis ikke Spaadommen hos dem begge havde gjort Spøg til Alvor.

Men just denne ulyksalige Spaadom var det, der førte dem nærmere til hverandre, idet den drev Hjerternes — om vi saa maa sige — overfladiske Bevægelser dybere ind og gav de lette Følelser Udseende af en Styrke, der virkelig var dem fremmed. Eremitten forekom dem at være en Sandsiger, der pludselig sønderrev det Slør, som skjulte deres Tanker for dem selv, og

aabenbarede en Hemmelighed, paa hvis Tilværelse de nu først begyndte at tro.

Første Følge af denne formentlige Opdagelse var vistnok, at de kom til at sidde sammen paa Vognen til bitter Krænkelse for min Sidemand, den arme Nielsen, hvis Skinsyge røbede sig tydeligt nok i usammenhængende Snak og umotiveret Latter, hvorhos han viste, at hans Sjæl uophørlig sysselsatte sig med Orakket, der saa straks og lige for hans Øjne begyndte at gaa i Opfyldelse.

Det var en af de dejlige Dage, da Foraaret og Sommeren mødtes. Skoven var fuldt udsprungen; Bøgen, det skønne danske Træ, havde helt udfoldet sin rige Bladedragt, dette lyse, fine, livlige grønne, som den af alle ene ejer, men som og, lig Menneskets sødeste Ungdomsfryd, snarlig formørkes af Stormen. Vore hjemlandske vingede Sangere, dem Syden ikke kender, fordi de der er kun stumme Gæster, kvidrede, fløjtede, klukkede, kurrede trindt i den store festlige Løvsal, hvis Gulv var bestrøet med Hvidvisser, Floras første Børn i Nordens Skove, med glinsende gule Smørblomster, med Blaaklokken og Glemmigej og med Løvetand, der i sit korte Liv ingen Overgang kender fra Vaar til Høst, blomstrer i Dag og i Morgen bærer sit Frø under Kronen af hvide Dun.

Himmelen smilte til Jorden; ingen Taageplet paa dens lysblaa Kuppel; ingen Vind i den milde Luft; Solen havde forbudt dem alle at røre sig, paa det een Dag hernede kunde henleves i uforstyrret Glæde — Glæde? — jeg glemmer mig selv, jeg glemmer den sørgelige Tildragelse, den Storm af rædsomme Lidenskaber, jeg har foresat mig at skildre, men som bedre maaske laa gemt i Forglemmelsens Mørke lig den visnede Blomst, over hvilken et andet Foraars Blomster udbreder deres friske Blade.

Vi havde lejret os under Hvælvingen af en mægtig Bøg, hvorfra der var vid Udsigt til Havet, og nød de medbragte Forfriskninger, alle med stor Munterhed; kun Nielsens var for overdreven og stundom vild til ikke at være forstilt. Han prøvede at vække den elskedes Skinsyge ved Spøg, der ikke var langt fra Fjasen, med en af de andre unge Piger: forgæves! hun syntes ej engang at ænse det, saa hentagen var hun af sin nye Kavalers Underholdning.

Timerne fløj. En Leg afløste den anden. Omsider gik det ud over de uskyldige Blomster, der maatte tjene som Kasteskyts i et Slag, der — for at tale i Søsproget — begyndte med to af Fregatterne, men snart blev almindeligt over hele Linien. Da

lød uventet de liflige, til Dans indbydende Toner af Violiner og Fløjter — en Overraskelse, forberedt af Søkrigerne. Fluks bortkastedes Vaabnene, og snart svingede Ungersvendene deres skønne Fjender i hvirvlende Vals.

Laurenzas Meddanser behøver jeg ikke at nævne. Nielsen for en Tid lang af Sted, som om han var bidt af en Tarantel; men med eet holdt han op, foregivende til Undskyldning for sin Dame, at han vilde se til Kuskene, om de var færdige til paa givet Vink at spænde for. Det var et Paaskud; jeg saa ham stille sig bag ved en Busk med Ryggen op til et Træ, hvorfra han gennem Bladene kunde holde Øje med Genstanden for hans oprørte Sindsbevægelser.

Mangfoldig er Musikkens Magt. Den hæver de bedendes Andagt, opflammer de kæmpendes Mod; den blødgør Hjertet til Medlidenhed, til Venskab og Kærlighed; men den puster ogsaa til Ilden i den skinsyges Barm og hæver denne frygtelige Lidenskabs Storm til Orkan. Jeg gik forbi den ulykkelige og saa, selv uset, hans knyttede Hænder, hans skælvende Knæer, de halv tillukkede stirrende Øjne i det dødblege Ansigt. Det skar mig i mit Hjerte, men jeg vidste intet at sige til hans Beroligelse.

Dansen blev pludselig afbrudt. En kold Søvind rejste sig og mindede føleligt om Hjemrejsen. Jeg gik hen til Nielsen og sagde ham Selskabets Beslutning, straks at vende tilbage; men tillige foreslog jeg ham, om ikke vi to gjorde bedst i at forlade de andre og køre lige til hans Faders Gaard, der herfra var os langt nærmere end i Grenaa. Han sagde ja dertil og tog mig under Armen.

Vognene stod i en Bondegaard et Par Bøsseskud borte; for at komme herhen maatte vi passere en tættere Del af Skoven, hvor der ikke løb nogen banet Sti. Man trængte sig derfor igennem, hvor man bedst kunde, en hist, en anden her, og saaledes blev Forsamlingen temmelig adsplittet i Opgangen til Gaarden; jeg kendte en mageligere Omvej, og ad denne førte jeg min tavse Følgesvend. — Vi havde tilbagelagt den første Strækning, da vi begge paa een Gang noget til Siden saa Laurenza og Løjtnanten gaa langsomt frem i en aldeles utvivlsom Stilling: hans højre Arm laa om hendes Liv, og med den venstre Haand holdt han hendes højre; da Aabningen mellem Buskene var snæver og vi gik rask til, varede Synet næppe længer end et Blik med Øjet, men længe nok til at afgøre den forsmaaede Ynglings Skæbne.

Han skudrede — jeg følte et elektrisk Stød paa min Arm — men han sagde intet — jeg turde ikke se paa ham — vi gik videre med større Hurtighed; han drog mig med sig, som om et Spøgelse var efter os. Da vi naaede Gaarden, stod her allerede nogle af vore medrejsende i Færd med at befri den medbragte Bacchus af sit Fængsel. Nielsen drak vist fire eller fem Glas i eet væk. Jeg tror ikke, han selv vidste, hvad han gjorde; thi da den, som skænkede, saaledes flere Gange havde fyldt det Glas, som Nielsen stedse beholdt i Haanden, brast han i Latter, tog det fra ham og sagde: „Stop lidt! der er flere Munde end din Slughals!"

Den tiltalte lo med, aabenbart uden at vide hvorover. Nu var hele Selskabet samlet, og de øvrige Mandfolk omringede Skænkeren, medens Vognene blev forspændt. Jeg mindede Nielsen atter om den tagne Beslutning at skille os fra de andre. Han hørte paa mig uden at forstaa Meningen af mine Ord, og først da jeg havde gentaget dem, begreb han, hvad Talen var om, men erklærede ogsaa, at han nødvendig maatte til Byen — næste Morgen skulde vi bryde op. Jeg fik at lade ham raade, og Hjemrejsen gik for sig i samme Orden som Udrejsen.

Da vi var kommet til Byen, afsondrede sig alle Pigerne; de frøs og længtes efter Søvnen. Mandfolkene derimod blev enige om at drikke en Bolle Punch, da der var et Par Timer endnu til Sengetid.

Nielsen undslog sig ikke for at deltage heri, og ganske anderledes, end jeg formodede, syntes han at tilbagevinde sit muntre Ungdomsmod. Mod Medbejleren viste han sig næsten mere venskabelig end tilforn, og allerede begyndte jeg at tro paa hans Helbredelse fra denne daarlige Lidenskab for en Skabning, der saa letsindig kunde kaste sig i en andens Arme. Dog, det var blot en anden Vending, Sygdommen tog.

Han drak mere end tilbørlig enten for at bedøve sig eller for at genvinde sit sædvanlige glade Lune. Omsider blev han aldeles beruset og maatte i bevidstløs Tilstand ledes hjem til Natteherberget og bringes i Seng.

Vi andre adskiltes straks derefter, uden at nogen synderligt ændsede et Uheld, der ved saadan Lejlighed let kunde indtræffe; langt mindre ymtedes om Aarsagen til Fyrens usædvanlige Drikkelyst. Endog for Maanedsløjtnanten tror jeg den var ganske ubekendt; den raske, ærlige Gut anede vist ikke, at det var ham selv, der traadte forstyrrende mellem Nielsen og dennes langt ældre Rettigheder og hidtil velgrundede Haab..

Ved min Opvaagnen den følgende Morgen var det første, jeg hørte af min Vært, at Kanonbaadene straks efter Midnat var gaaet til Søs for at prøve en Dyst med en fjendtlig Sejler, om hvis Nærværelse Officererne ved deres Ankomst i Kasernen havde faaet Underretning. Betænkende, om der ikke af denne Omstændighed lod sig noget haabe for Ynglingens Hjerteanliggende, gik jeg hen til ham. Han var allerede oppe og traskede hurtigt frem og tilbage i Værelset som en, der vil til at gaa ud og i det samme besinder sig paa noget, han har glemt; han bemærkede slet ikke min Indtrædelse, skønt han var nær ved at løbe mig over Ende. Hans Udseende var mørkt og forvildet, hvilket jeg dog for en Del tilskrev Følgerne af Rusen.

Den Nyhed, jeg medbragte, tændte virkelig atter Haabets Gnist, der tilsyneladende allerede skulde være udslukket, men nu gav et svagt og flygtigt Skær i hans Aasyn.

Han stod stille nogle Øjeblikke og saa ud af Vinduet; derpaa sagde han: „Jeg har endnu e e t lille Ærinde og saa —"

Der laa et besynderligt Eftertryk i dette „saa" — „saa rejser vi vel?" tog jeg op. Han nikkede og gik — lige hen til Laurenza.

Det varede næppe fem Minutter, inden han kom igen. Jeg læste i hans Ansigt — der stod skrevet: „Hun er tabt for mig, men jeg foragter hende."

Vi rejste. Paa Vejen talte han kun lidt, dog uden at vise mindste Aandsfraværelse. Jeg beroligede mig og tænkte, at Romanen var til Ende og vilde mulig endogsaa tjene den viltre Knøs som en nyttig Lærdom for Fremtiden.

Endnu samme Dag forlod jeg Faderens Gaard og skrev den hele Begivenhed i Glemmebogen.

Fire Maaneder derefter faldt min Vej atter igennem Grenaa. Jeg ankom der et Stykke ud paa Aftenen. Det halve af den lille By — det vil sige: den største Gade — var illumineret, og da jeg stod af Vognen, erfarede jeg, at det var Løjtnant J***, som holdt Bryllup med Jomfru Laurenza.

Af Eremitten selv fik jeg først denne Nyhed, og glemte han ikke at gøre mig opmærksom paa, hvorlunde han havde sagt alt dette forud, samt at han havde været derovre og var blevet godt trakteret. Dette kunde jeg virkelig se; Ansigtets Rødme skinnede igennem det hvide Skæg.

Mine Tanker faldt naturligvis paa stakkels Nielsen; jeg

spurgte om ham, og hvorledes Pips Spaadomme paa ham var indtrufne.

„Hæ!" svarede Eremitten, „godt nok! en kæk Sømand har jo snappet hans Kæreste fra ham; og skal han drukne, saa har det vel endnu god Tid."

Med disse Ord begav han sig paa Vejen til sin Hule, nynnende en gammel Sømandsvise om en beget Matros, som fik en rig Købmandsdatter, der havde dødelig forelsket sig i ham.

Det mig bestemte Soveværelse vendte ud til Gaden, og da det var illumineret med alle de andre, kunde jeg ikke komme i Seng før Midnat. Da nu alle Lys var slukket undtagen i Gildehuset tvært over for mig, aabnede jeg et Vindue, og lænende mig paa Karmen lyttede jeg til Dansemusikken, der klang saa muntert i den mørke og stille Nat.

Som jeg atter vil lukke Vinduet og bøjer mig ud for at tage fat paa Krogen, bemærker jeg et Menneske, som staar et Par Favne til Siden med Ryggen op til Naboens Hus. Ved det Skær, som histovrefra belyste ham, kunde jeg ret godt se, men ikke straks kende ham. Det var Nielsen; men hvilken Forandring var i disse fire Maaneder foregaaet med den ungdomskraftige, glade og elegante Yngling! Hans Kinder var blege og indfaldne, Øjnene matte og dybt indsunkne, Skuldrene hang som paa en udmagret Olding eller en, der nys er kommet op af et langvarigt Sygeleje. Dragten svarede til hans Udseende: en gammel blaa Frakke, hvidagtig paa Albuerne og de udstaaende Skulderblade, et gammelt sort Silkeklæde løst bundet om den smalle Hals, en støvet Hat, smudsige Støvler — se! dette var alt, hvad der var blevet tilbage af det ulykkelige unge Menneskes forrige altid højst moderne og pæne Paaklædning. Han mærkede mig ikke og blev endnu længe staaende ganske ubevægelig, stift stirrende over til Brudehuset.

Det skar mig i mit inderste Hjerte, men jeg kunde ikke bringe noget Ord over min Tunge. Sagte lukkede jeg Vinduet. Først mer end en Time efter at jeg var kommet til Sengs, hørte jeg ham gaa bort med langsomme og slæbende Fjed. Jeg kunde ikke sove. Den lystige Strengeleg hisset i Glædens Hus — og her den tidligt udlevede Yngling, for hvem Glæden nu var blevet en fremmed Gæst; hisset Elskovs Middagshøjde — og her dens Midnat — jeg længtes efter Morgenen.

Ved det første svage Skær af Dagen forlod jeg det søvnløse Leje, kastede mig i Klæderne og skyndte mig ud i det fri.

Jeg fulgte Vejen til Havet og satte mig paa Bolværket ved

Aaens Udløb. Solen var endnu ikke staaet op. Luften var klar og mild. En sagte Landvind hvislede i det lange, gule Strandgræs og formaaede først langt ude at kruse det blanke Vandspejl, der bølgede langsomt op og ned og brød sig med uendelig Susen mod den stenige Bred. Jeg tabte mig i Beskuelsen af det vældige Hav, i Tanker, grænseløse som dette, og kom først tilbage til mig selv, da Solen opsteg som fra dets umaadelige Dyb og vakte Sjælen af dens dunkle Drømme.

Mine Øjne faldt paa en mørk Genstand, som Aaens Vande førte ud til Havet, og som i det Skel, hvor begge mødtes, gyngede op og ned uden at komme videre, ret som om den første ikke vilde beholde det og det sidste lige saa lidt modtage det. Endelig fik det salte Vand Overmagt: Genstanden drev til Siden og rulledes af Dønningen frem og tilbage ved Havbredden. Jeg gik derhen — det var Nielsens Lig.

I Aaen tæt ovenfor færdedes nogle Fiskere. Jeg hidkaldte dem, og vi trak Liget op paa Land. De hentede et Sejl, i hvilket de bar det ind til Byen. Hvor sælsomt og rædsomt! For kort siden var den blomstrende Yngling en af mine Bærere i hint Galningeoptog — nu bares han selv — kold og bleg — for aldrig mere at opvaagne til Livet og Glæden.

Jeg sørgede for Lægehjælp; forgæves — Døden havde sikkert Hold paa sit Bytte.

I Skumringen kørte en Arbejdsvogn det afsjælede Legeme ud til Faderens Gaard; hult og tungt rumlede den ned ad Gaden. Ikke saaledes var det et Par Maaneder tilbage, da han i sin Baldragt ved den elskedes Side, med den unge Barm svulmende af Livslyst og Kærlighed, rullede i Kareten den samme Vej.

Hvad der blev af den vægelsindede? Jeg har aldrig bekymret mig om at erfare det; men hendes Mand faldt Aaret efter i en Dyst med en engelsk Orlogsmand.

---

[1] Trykt i „Samlede Noveller", 1833, II. D. — Denne Eremit nævnes ogsaa i „Jyllandsrejse" (P. Hansens Udgave af Digtene, I. S. 159). Han hed Rasmus Andersen; død 1824.

HÆVNEN[1]

EN TILDRAGELSE I BEGYNDELSEN AF DET FJORTENDE AARHUNDREDE

I.

Det var en smuk Sommeraften, at tvende Mænd vandrede langsomt gennem Skoven, som dengang næsten helt omgav det grevelige Slot Segeberg. Den ene var af Middelalder og klædt som Hofnar; kun var hans Dragt meget afslidt og dens forhen glimrende Farver falmede; selv manglede han den højre Haand. Ved den venstre ledte han en stor og stærktbygget Mand — en blind Olding med graaligt Haar og tykke kulsorte Bryn, under hvilke to dybe Hulinger viste, at Øjnene med Vold maatte være ham berøvede. Han var klædt som en Stjernetyder i en lang og sid, mørkbrun Talar og med en lille sort Baret paa Hovedet. Hans Navn var Herman Split; i bedre Dage havde han været en vældig Riddersmand, ejet sin egen Borg med meget Folk og Fæ, som snart skal fortælles. —

Ved en Korsvej standsede Narren og førte sin blinde Følgesvend hen til en Vindfælde, paa hvilken han hjalp ham at sætte sig; selv blev han staaende foran ham med sammenslyngede Arme. Det syntes, som de havde indgaaet Væddemaal om, hvo der længst kunde tie; den blinde sad temmelig urolig, baskende med sin Stav paa Jorden og paa Træbullen, hans haarde Stol; men mest røbede hans Ansigts stærke Muskelbevægelse, at noget gærede i hans inderste, som trængte til Luft.

Narren betragtede ham med ufravendt Blik, som om han forgæves bestræbte sig for at læse de hurtigt vekslende Hieroglyfer paa Oldingens Aasyn; omsider brød han Tavsheden med en Skoggerlatter.

„Hvorover ler du nu igen?" spurgte den gamle ligegyldigt.

„Af det, I sagde," svarede Narren.

„Sagde jeg noget?" spurgte hin.

„Ja vist gjorde I," svarede denne listigt; „I fortalte hele den gamle Historie om Tærskerne fra Ende og til Ende."

Ridderen for i Vejret med en Kraft, som ikke stod i Forhold til hans Alder, og raabte vildt: „Hvem er du?"

Narren svarede roligt: „Og derom spørger I mig først nu! efter at jeg i tre hele Dage har ledet eder! derom skulde I have spurgt mig straks, da I skiftede Vejviser ved Bornhøft. Nu vel! jeg er en blind Mand." —

„Blind?" faldt Gubben heftig ind.

„Blind!" vedblev den anden, „ja! paa Forstanden. Jeg har kun een Gang i mit Liv gjort en klog Gerning; og den var endda kun halvklog. Det var den Gang, da jeg skilte Grev Johan ved hans halve Syn."

„Hvad?" spurgte Ridderen med en Slags glad Forundring; „er du den Henneke, som slog Grevens højre Øje ud?"

„Vel er jeg det," lød Svaret. „Jeg vil fortælle jer Historien; den vil vist more jer. Ser I! der var kommet to danske Grever til Kiel for at besøge os og lære os danske Sæder. Blandt andet gjorde de os bekendt med en vakker Skik: Da nemlig disse to jyske Okser havde gnavet Kødet af deres firbenede Landsmænd, kastede de til Maals efter mig med Knoklerne. Jeg vil altid gerne tude med de Ulve, jeg er iblandt, og derfor stak jeg igen efter dem; men nu vilde Ulykken, at den spidse Ende af et Ben for forbi Maalet og lige ind i Grevens højre Øje. Han blev rigtignok vred, dog fik jeg ingen anden Straf, end at jeg mistede min Haand og mit Embede."

„Du slap virkelig let, min Ven!" sagde Ridderen; „men hvad var det, du snakkede om Tærskerne?"

„Saamænd!" svarede han, „det er en grumme gammel Historie, som alle har glemt, undtagen I og jeg. Det kan nu være en tyve Aar siden, at min gode, naadige Herre, Grev Johan, var paa Jagt i Nærheden af en ærlig Riddersmands Borg — jeg var selv med den samme Gang, derfor ved jeg saa god Besked. Det hændte sig nu, at vi kom i Trang for Havre til vore mange Heste; og derfor sendte vi Bud til Ridderen om at levere os et Par Læs. Han svarede ganske muggen, at han havde intet aftorsken. Da Greven hører det, siger han: „Dertil kan blive Raad; jeg skal spare ham Tærskelønnen." Hvorpaa seks Jægere fik Befaling at gaa hen og tærske Havre i Ridderens Lade. Det tog han ilde op, samlede alle sine Folk og lod dem med deres Plejle saaledes tærske Jægerne, at somme fik Armene knækkede

og andre Benene. Det var vel grovt, og nu blev Greven vred. Men da han ikke var stærk nok til straks at hævne sig, rejste vi hjem og rustede os, kom saa igen og tog Borgen med Storm. Ridderens Frue og hans to unge Sønner blev dræbt, hans eneste Datter forsvandt ganske og aldeles; men paa ham selv rev man begge Øjnene ud. Se det er det hele."

Den gamle, hvis Ansigt kun ved de første af Narrens Ord havde forraadt nogen Forundring, men straks igen antaget sin sædvanlige Rolighed, sagde aldeles koldt: „Jeg ser, du kender mig."

„Det har jeg godt ved," svarede denne; „jeg var just i Besøg, eller rettere i vigtigt Ærinde for en vis Dame hos den vise Stellarius Auratus, dengang da han tog eder til sig. Uden at adspørge Himmeltegnene kan jeg vide, at han maa være død og I selv husvild. Men sig mig, gode Herre! hvad vil I nu paa Segeberg? Tænker I, at Grev Johans Søn vil give Ridder Split Naadsensbrød?"

„Ikke Ridder Split," sagde Oldingen, „men Stjernetyderen Mirandalo; og saaledes maa du bestandig kalde mig. Du maa ganske glemme, ligesom jeg selv, hvem jeg har været! vil du love mig det?"

„Det lover jeg," svarede Henneke, „og sværger dertil ved Sol, Maane, Stjerner, Planeter og Kometer."

„Men du?" spurgte hin, „hvor vil du hen? Haaber du noget godt af Grev Johans Søn?"

„Nej!" svarede Narren, „jeg vil til Rendsborg, til Grev Geert; han er en ung Herre og — som man siger — en Galning og Spilopmager; vi to kan passe godt sammen."

„Det er troligt," sagde Oldingen, idet han rejste sig og strakte Haanden ud efter sin Ledsagers; „men lad os nu komme af Sted, om vi kan naa Segeberg, inden Mørket falder paa. Jeg er træt og længes efter Hvile."

Saaledes endtes Samtalen, og begge gik, saa hurtigt som den gamle Ridders Blindhed tillod, henad Vejen, der førte til Grev Adolphs Slot.

II.

Kun et Par Mil fra Segeberg levede paa disse Tider en rig og tapper Ridder ved Navn Hartvig R..... Hans Slægt gik op til de første Korstoge og havde i flere Led boet i Ditmarsken.

Men da denne rige Landstrækningss djærve Beboere omtrent hundrede Aar tilbage forjog den hele Adel, søgte Hartvigs Oldefader et nyt og sikrere Hjem i det tilgrænsende Holsten.

Hartvig var en Mand paa de halvtredsindstyve, men endnu stærk og uforfærdet som i de tredive. Med sin Hustru, en født R ....., havde han en Søn og en Datter. Ditlev havde opnaaet sit tyvende Aar og Maria sit attende, da begge efter Faderens Bestemmelse skulde drage til Grev Adolphs Hof paa Segeberg, den første som Page hos Greven, den sidste som Selskaberinde eller Hoffrøken hos Grevinde Agnes. Ridder Hartvig ansaa det saa meget mere nødvendigt at forskaffe sin Datter den højeste Grad af Dannelse, som hun var forlovet med den unge Grev Geert af den rendsborgske Linie og følgelig bestemt til engang at vorde regerende Fyrstinde.

Borgen, hvor denne Familie boede, er enten lagt øde, eller og er dens Navn glemt, men i Mangel af et virkeligt kan vi gerne kalde den Ærens Tempel; thi Æren var dens Herres Gud. Han var en god katolsk Kristen: det vil sige, han gjorde Ære af alle de katolske Afguder; men de maatte alle staa tilbage for Æren selv: han var, hvad vi i vore Dage kalder en ustraffelig Mand, fordi saadant var Ærens Bud. Han var redelig, trofast, Slave af sit Ord, fordi Svig og Uordholdenhed vilde vanæret en Adelsmand; han var kysk, fordi Løsagtighed stred imod en Ridders Løfte; og saaledes udsprang alle hans gode Egenskaber af en Kilde, af hvilken Forbrydelser flyder lige saa vel som Dyder.

Vi skal ved denne Histories Ende se, hvilket blodigt Offer Ridder Hartvig bragte sin grusomme Afgud.

Denne Ærens nidkære Præst var i Ordets fuldeste Betydning en Herre i sit Hus: hans Villie var ubøjelig, hans Ord uigenkaldelige; men hvo som viste Lydighed og ubetinget Underkastelse, havde ikke at beklage sig over ham, thi han bød kun Pligt og Orden. Alle hans undergivne skjalv for ham, Hustru og Børn frygtede ham, hvorvel han mod ingen viste nogen Voldsomhed, aldrig mod nogen ytrede et hidsigt, ja sjælden et haardt Ord. Med alt dette var han langt fra at være ufølsom: han elskede virkelig sin Familie, men han turde ikke vise sin Kærlighed for ej at svække sin Anseelse. Kort: han var en Despot mod andre — selv Slave af en usynlig, men langt grummere.

Ridderens Frue var næsten det modsatte af ham: bøjelig,

eftergivende og altid venlig, og derfor elsket af alle. Datteren lignede hende, Sønnen Faderen.

Samme Dag som den blinde Ridder og hans Fører gik til Segeberg, havde Hartvig R. bragt sine Børn dertil efter endnu engang at have indprentet begge Ærens strenge Bud.

„Du, min Søn!" saaledes endte han sin Forelæsning — „er fra nu af i Grevens Tjeneste, men ej hans Tjener, hvorvel han kaldes din Herre. Dit Sværd tjener ham; det skal fægte for ham lige til din sidste Blodsdraabe. Hans Fjende er din Fjende, om det endog var din egen Fader. Dette er din Tjeneste; at øve den med urokkelig Troskab din Ære. For Æren tjener du — ikke for Sold — du tjener Æren som Grev Adolphs Mand." —

„Du, min Datter!" — sagde han til Maria — „drager nu ind paa Segeberg, ej som Terne, men som Grev Gerhards Brud. Tab intet Øjeblik din ophøjede Bestemmelse af Sigte! Og glem aldrig, at en Dames Ære er et Glar, der ej engang tør beaandes af Klafferens Mund. Du skal frygte Lastens Skygge lige saa meget som Lasten selv. Æren er din kostbareste Juvel, din første Dyd, din eneste Beherskerinde."

Bevæbnede med saa strenge Grundsætninger kom de unge Mennesker til et Hof, hvor det gik intet mindre end strengt til. Greven var en Mand i sine fejreste Aar, venlig, godmodig og af et indtagende Væsen; men som ogsaa levede blot for dette Livs Glæder — fornemmelig Bordets. Og da hans unge, dejlige Gemalinde kun koldt besvarede hans i Hvedebrødsdagene brændende Kærlighed, var det ikke at undre over, om den smukke Fyrste snart efter søgte og fandt Erstatning hos varmere Hjerter.

Grevinde Agnes var en af disse farlige Kvinder, som aldeles ikke kender den ædlere Kærlighed, og hos hvem den blot sanselige er fuldkommen underordnet Stolthed, Herskesyge, Had og Hævngerrighed. Gerne saa hun Mændene for sine Fødder, dog ikke som Elskere, men som Slaver — hun var en kold Kokette.

Den eneste, som havde bragt hendes Hjerte, eller bedre, hendes Blod i mer end almindelig Bevægelse, var Grev Gerhard af Rendsborg. Dog var det mere Ridderens stolte Anstand og Herskerens Ærgerrighed, der drog hende til ham, end Mandens Skønhed. Mod sin Gemal havde hun i Ægteskabets Begyndelse blot været ligegyldig, men siden efter foragtede hun ham. Naturligt: hvorledes skulde vel tvende saa helt modstridende Væsener nogen Sinde kunne forenes? Hun var Hoffærdigheden selv, han kunde ej engang omgive sig med Skinnet af den;

hun var af Naturen afholdende i enhver Nydelse, han higede efter alle, og mest efter den, som Kvinderne mindst bære over med — Vinens.

Alle disse mange og flere Herrer og Damer sad endnu ved Aftentaffelet paa Segeberg Slot, da en Riddersvend kom ind og meldte, at tvende underlige Personer befandt sig nede i Borgestuen og bad om at faa Greverne i Tale; den ene en gammel blind Stjernetyder, den anden — efter hans eget Sigende — en Nar.

„Denne er af mine Folk!" raabte den halvt berusede Grev Adolf; „lad dem komme!"

Taffelet hævedes; de to sælsomme Vandrere traadte ind; Henneke med den højre Arm paa Ryggen.

Grev Adolph, der ved Faderens Hof saa ofte havde set ham og derfor, skønt efter flere Aars Mellemrum, straks genkendte ham, tilraabte ham i sit lystige Lune: „Velkommen, gamle Pudsenmager! jeg ser, du har endnu det samme skæve Hoved paa sit rette Sted."

— „Ja vel! naadig Herre!" svarede Narren; „men Haanden, den er langt fra sit; og derfor kan den egentlig takke Hovedet. Ak, gid jeg dog havde min Haand igen i Stedet for mit Hoved!"

Selskabet lo; og Greven raabte: „Det var et Narrebytte."

„Ingenlunde, Herre!" svarede Hennike, „Hænder kan alle bruge, men Hoveder er nu i ingen Pris; eet i et Land er alt, hvad der behøves."

„Skælm!" truede Greven; „dog, dit kan jeg ogsaa bruge — vil du blive her paa Segeberg?"

„Hvor mange Øjne," spurgte Grevinden spottende, „har min Hr. Gemal tilovers?"

„Eet i det mindste," sagde Greven rask, „eet, Agnes! for en stakkels Synder, hvem min Fader i sin opbrusende Vrede behandlede alt for haardt — velan, Henneke! vil du sætte dit Hoved i Tjeneste hos mig, eller har det anden Bestemmelse?"

„Velan, naadige Herre!" svarede hin, „jeg tager imod eders Tilbud; men jeg har et Hoved til."

„Hvor?" spurgte Greven leende.

„Der!" sagde Narren og pegede paa Ridder Herman; „der, Herre! det er graat, men godt, og mangler blot to Øjne."

„Hvem tilhørte det," spurgte Greven igen, „før det blev dit?"

„En Søn af Fru *Justitia*," lød Svaret, „ham kan I bruge til Dommer."

Herman stod endnu bestandig fast, hartad stolt, uden Be-

vægelse, uden mindste Mineforandring i det mørke Aasyn. Han lignede en antik Broncefigur, som ved længere Anskuelse syntes at vorde levende — en Homeros eller en Belisar. —

Ved Narrens sidste Ord traadte Greven hen foran den blinde og spurgte om hans Navn og Herkomst. Svaret lød overensstemmende med, hvad vi ved. Grev Adolph var én Hader af Mørket og dets Gerninger, af Astrologi og alle andre hemmelige Kunster. Hvad enten han nu af denne Grund fattede en Slags Uvillie mod Oldingen, eller og en dunkel Anelse — der stundom uvilkaarlig griber os og først længe efter forklarer sig — syntes at advare ham: nok er det, han tog tvende lange, dog langsomme Trin baglæns og gik saa hen til sin Frænde, Grev Gerhard, der med en fyrstelig Ridders Belevenhed og en Elskers Fyrighed underholdt sin skønne Brud med Fortællingen om sidste Turnering, ved hvilken han, smykket med hendes Farve, havde vundet den højeste Pris.

„Der staar et Menneske," sagde han halvhøjt, „som udgiver sig for Stjernetyder og tilbyder sin Tjeneste. Han er rigtignok blind, men derfor kan han gerne være lige saa klog paa Himmelens Løb og Menneskenes Skæbne, som de seende. Jeg skøtter ikke om slige Ulykkesprofeter; men dersom I, Hr. Fætter! ikke vil give ham Naadsensbrød, saa maa vel jeg."

„Gerne!" svarede Gerhard munter, „gerne tager jeg imod ham; disse lønlige Videnskaber har virkelig noget tiltrækkende, omendskønt man slet ikke tror paa dem."

„Gamle Kaldæer!" tilraabte han Oldingen, idet han gik tæt hen til ham; „vil du tage til Takke hos mig i Rendsborg? — jeg er Grev Gerhard" — Herman nikkede langsomt — man kunde sige stolt. — „Jeg er endnu kun en Kik in die Welt og gad gerne vide noget om min Fremtids Skæbne — du kunde maaske se lidt af den. —"

„— Jeg h a r set den!" faldt Stjernetyderen ind.

Disse Ord, der blev udtalt med hin kolde Bestemthed, der udelukker og afskærer Tvivl og Indvendinger, frembragte en sælsom, blandet Virkning paa alle de tilstedeværende.

Gerhard traadte et Skridt tilbage, trak Øjenbrynene og Overlæben op og smilede, men med paatagen Kækhed.

Adolph vendte sig halvt om mod den blinde Seer og sagde: „Hr. Mirandalo! hvad Spaadomme angaar, da hører jeg til de vantroende."

„Hellere det, Deres Naade!" svarede han, „end at vakle mellem Tro og Vantro; Tvivleren er altid værst faren."

Greven tav, men saa ud, som om han følte sig truffen. Hans Gemalinde stirrede stift og med plirende Øjne ind i Oldingens skumle Aasyn som en, der betragter et Natstykke, der i sig selv mørkt, ved Tidens Paavirkning er vorden endnu utydeligere. De øvriges Ansigter udtrykte mer eller mindre Forundring, Nysgerrighed og Forventning. —

Efter nogle Sekunders Stilhed blinkede Grev Gerhard ad de andre og sagde saa til Spaamanden: „Siden I har forudset min Skæbne, saa fortæl os kun frit ud noget om den! som for Eksempel, om der forestaar mig Krige, og hvordan de vil falde ud!"

„Krig," svarede den tilspurgte, „vil I faa mere af, end eders Fjender ønsker. Mange Laurbær vil I høste; men læg Mærke til, at de vokser bedst for eder paa tør Bund; søg om dem paa Gaderne, men vogt eder for Sumpene!"

„Hører I, Herre!" raabte Narren, „det er et rigtigt Orakelsvar; for jeg vil ogsaa lade min venstre Haand hugge af, om I nu er klogere end før."

Videre kom han ikke; thi i dette Øjeblik fløj Døren op, og en Ridder, aandepusten, svedig og bestøvet, traadte hurtig ind og berettede sin Herre, Grev Gerhard, at Ditmarskerne var trængt over Grænserne og huserede grumt med Plyndren og Mordbrand i de vestlige Sogne af hans Land. I en uheldig Træfning var dets Forsvarere drevet tilbage; men alle hans Vasaller var i Begreb med at samle sig og ventede blot paa hans Komme for at tugte de dumdristige Bønder.

Den unge kamplystne Fyrste for op som en, der pludselig vækkes af en Drøm, tog en hurtig Afsked med sin blegnende Brud og derpaa med de øvrige, afslog høflig, men stoltelig den Bistand, hans Frænde tilbød ham, og ilede af Sted med Jobsbudet.

I Bortgangen tilraabte ham Herman: „Tænk paa Sumpene!" men han hørte det ikke og var inden faa Minutter ude af Slottet og i fuld Galop paa Vejen til sine betrængte Undersaatter.

Vel gjorde denne Begivenhed et Brud paa det høje Selskabs Glæde; men da Værten trøstede sig selv og sine Gæster med den Forsikring, at hans tapre Frænde om faa Dage vilde vende tilbage fra denne Klapjagt, saa indfandt sig snart igen den forrige Lystighed, og Spil og Dans oplivede den korte Sommernat.

Den enhaandede og den blinde blev beværtet og ført til Hvile i et af den vidtløftige Borgs afsides Værelser.

III.

Anledningen til denne korte, men blodige Ditmarskerkrig var, som oftere, en privat Strid med nogle holstenske Grænsebeboere, i hvilken kun de nærmeste Sogne tog Del, ganske paa egen Haand og uden Øvrighedens Bemyndigelse. Da nu derfor Marskbønderne fra Nienkirchen og et Par andre Byer havde udført deres Hævn — der vistnok gik videre, end de egentlig havde besluttet — drog de i Mag hjem igen, ikke anende, at Genhævn fulgte dem i Hælene.

Uden at oppebie alle Forstærkninger ilede Gerhard af Sted med de Krigere, han forefandt paa Samlingsstedet. De var over tre Tusinde; de fleste Ryttere. Disse tog Fodfolket bag paa Hestene, og nu gik det som i Væddeløb hen til Ødelæggelsens Skueplads, der alt for tydeligt betegnede sig selv, om Dagen ved Røg og om Natten ved ildfarvede Skyer. —

Næste Dags Morgen, da Hæren naaede Landenes Grænseskel, fik de Øje paa Fjenderne en Mil foran sig paa Vejen til Wöhrden — dog ikke alle; Nienkircherne havde allerede skilt sig fra de andre og var gangne til deres Hjem.

Da de, som endnu var samlede, opdagede Holstenerne, afskikkede de Ilbud til Heide og flere Sogne i Nordditmarsken — Vejen til hine Medstridere var dem allerede afskaaren. Og derpaa skyndte de sig af al Magt ad Wöhrden til, hvor de haabede at holde Stand, til Understøttelse ankom. Men Forfølgerne var der netop lige saa tidlig som de; og nu begyndte en haardnakket Kamp; paa den ene Side stred Forbitrelse, paa den anden Fortvivlelse.

Men Holstenerne var for mange; de trængte Fjenderne fra en Snævring mellem Husene til en anden; og dertilmed omgik en Del af dem hele Byen. For ej at vorde omringede i de aabne Gader ilede Bønderne op paa Kirkegaarden, fra hvis Mur de endnu nogen Tid gjorde drabelig Modstand. Dog længe kunde de ikke heller her holde sig: de overblevne — næppe to Hundrede i Tallet — tyede da ind i Kirken, hvis Dør de spærrede, og hvor de besluttede at værge sig til sidste Mand.

Holstenerne, som ikke ansaa deres hele Styrke udforderlig til Kirkens Belejring, lod hertil en fem—seks Hundrede Mand tilbage og adspredte sig saa for Resten i større og mindre Hobe til alle Sider for at plyndre. Greven tillod dette og blev selv i Wöhrden for at se Enden paa Kirkestriden. Denne varede ved endnu en Time eller længer uden Fordel og næsten uden Tab

paa nogen af Siderne; thi Kampen førtes alene med blinde Spydkast og Stenkast ud og ind gennem Vinduerne.

Nogle Gange tilbødes de belejrede Livet, naar de vilde nedlægge deres Vaaben derinde og overgive sig; men de kendte for vel deres Fjender og følte alt for godt, til hvilken Højde deres Raseri maatte være steget. Tilmed haabede de og at kunne holde dem ude, indtil den forlangte Hjælp ankom — om ikke før, saa dog til Natten.

Alt dette varede Greven for længe.

„Kan Jernet ikke bide paa dem," raabte han, „saa lad os prøve Ilden!"

Herpaa var ingen Mangel: fra de brændende Huse hentedes antændte Flager og Sparrer; Halmknipper sattes paa Spyd og Forke, og alle disse brændbare Ting slyngedes op paa Kirkens Blytag, saavel som igennem Vinduerne. De, som kom denne Vej, slukkedes let, men ikke saa de andre[2]: snart var Tagets Træværk i Brand paa flere Steder. De nedstyrtede Stumper slog Huller paa Hvælvingerne, og det smeltede Bly dryppede ned i Kirken. Her var ikke længer Sikkerhed eller Frelse. Ditmarskerne sprang derinde hid og did, tumlede, trængte hinanden. Røgen blev stedse utaaleligere, Blyregnen endnu mere; og midt i Larmen og gennem de svednes Skrig hørte de Fjendernes vilde Jubel og Helveds-Haanlatter.

Da lød paa een Gang fra to Hundrede Struber: „ut, ut, ut!"

„Hvad nu?" raabte nogle udenfor, „synger de allerede paa det sidste Vers?"

„Nej, de raaber: ud!" sagde en anden spottende; „de vil snart sværme; der er for hedt i Kuben."

Lignelsen var træffende; thi pludselig for Døren op, og ud vrimlede disse Fortvivlelsens Børn som Bier af Flyvehullet, deres lange Spyd — dræbende Braadde — foran dem.

Da Kirken begyndte at brænde, havde Holstenerne trukket sig helt ud af Kirkegaarden og slaget derudenom en dobbelt Linie. Denne brødes straks lige for Porten, og nu gik det løs til begge Sider. Ophidsede af Vrede og legemlig Smerte lige til Vanvid, nedstødte Bønderne for Fode Folk og Heste; deres Anfald var uimodstaaeligt. Hvo som fik Tid dertil, flygtede om bag Kirken og sluttede sig til de herværende, men i en uordentlig Hob, der nu trængtes fra to Sider; mange dræbtes, og Resten sprængtes.

Greven søgte at samle dem og atter føre dem til Angreb, men en forbavsende lammende Skræk var traadt i Stedet for

deres forrige Mod og daarlige Sikkerhed: som værgeløse og uhævnede sank Mand for Mand, og næsten to Trediedele var dræbt, inden de øvrige ret besindede sig paa Modstand og Forsvar. — For silde! Ditmarskerne begyndte allerede at kæmpe mere for Sejren end for Livet og tilraabte hverandre: „Schlagt de Mann än schont de Pert!" thi i det første blinde Raseri nedstødte de begge i Flæng.

En hurtig og frygtelig Omskiftelse! faa Minutter i Forvejen var Holstenerne saa aldeles visse paa Sejren og Fjendernes fuldkomne Tilintetgørelse, at de under Branden kastede Kaalstokke ind til dem — K a a l æ d e r var Marskbondens Øgenavn — og tilraabte dem spottende, at de havde Ild nok til at koge deres Kaal.

Denne Haan blev nu betalt med blodige Renter; thi „w a r m K o h l!" blev de udsprængendes Krigsraab, der endnu længe efter, vaagen og i Drømme, klang frygtelig i de faa overlevendes Ører.

„Warm Kohl!" forfra, „Warm Kohl!" bagfra; og hvert et Spydsting ledsagedes af et: „do häst Du warm Kohl!"

Greven var kommet midt ind i Trængslen og arbejdede længe forgæves for at udrede sig. Endelig lykkedes det ham: han kom paa en Kant Fjenderne saa nær, at han kunde række deres Spydsodde, af hvilke han og afhug nogle. Een Linie af hans egne Riddere var endnu imellem og havde just begyndt at værge sig mandig og med god Virkning: flere Ditmarskere laa døde eller sprællende under Hestefødderne; men andre traadte i deres Sted.

En af dem opdagede Greven, som han godt kendte, og skreg højt: „Do is he, do is he! gevt 'em wat warm Kohl!"

Da segnede de tvende Riddere, som hidtil havde dækket ham, ned af Hestene. En Bondes Spyd sad endnu fast i den enes Laarskinner; han vilde ikke slippe det og droges saaledes hen til Grevens højre Side.

„Ha! Maria!" raabte han og kløvede Bondens Hoved.

„De Dyvel mit din ole L—," vrælede en anden og stak efter Grevens Bryst; men idet denne begyndte at rive Sværdet i Vejret til Hug, for Spydet igennem Stridshandsken og ind i Armen — Sværdet hang kraftløst ved Haanden. —

Dette Øjeblik maatte afgøre over Liv eller Død.

„Efter os!" skreg Grevens Sidemænd og sporede deres Hingste til de dødelige Spring ind mellem Spydsoddene. Gennemborede styrtede Heste og Ryttere; men Aabningen var gjort, og

over dem fløj Greven, og efter ham alle de, som endnu kunde holde en Tøjle — næppe hundrede Mand — i vildeste Rend ud af den nedbrændte By.

Nogle Hundrede Skridt uden for denne raabte Greven: Holdt! Han følte ikke Smerten af sit Saar, men Harme over Nederlaget og Flugten og brændende Hævntørst.

„Vi maa samle vore adspredte Tropper," bød han, „og hugge de Hunde sammen til sidste Mand."

Man saa sig om til alle Sider for at opdage dem. Da se! Havet, saa ofte Marskens Fjende, men i Dag dens trofaste Hjælper, udsendte sin Guse og lagde den — en Dødens Taage — kold og graa og skummel over Landet. Ikke ti Favne bort var det muligt at skimte nogen Genstand; Luften var tyk som i et Snefog. Hvorhen skulde man vende sig? Tavse, raadvilde saa den ene til den anden. Da hør! Sejrraab og Bulder paa denne Side — og paa denne — fjernt ude i Taagen, og snart paa flere Kanter: ja endogsaa foran paa Hjemvejen.

„Derhen! derhen!" raabte en efter den anden; „vi maa hugge os igennem!"

Her var intet andet for; thi nær bagved hørte de allerede Forfølgerne fra Wöhrden.

Dette var en Rædselsdag, som ikke fik Mage før to Hundrede Aar efter. Ditmarskerne, som fra næsten hele den nordlige Del af Landet var ilede ad Wöhrden til, traf paa de adskilt plyndrende Hobe. Og næsten alle Vegne havde de ikkun tvende Kaar: Død eller Flugt. For mange blev endog den sidste afskaaren, idet de i Tykningen forvildede sig og for lige i Hænderne paa deres blodtørstige Fjender. Og ligesom en Rytter faldt, besteg en Bonde hans Hest; paa denne Maade blev flere Hundrede beredne og gjorde det hartad umuligt for nogen Fodgænger at undslippe.

Kortelig at fortælle: Grev Gerhard slap ud af dette forfærdelige Land, men maatte lade mer end to Trediedele af sin Hær blive tilbage. Der var Sorg over det halve Holsteen og i alle de adelige Slægter for Fædre, Sønner, Mænd og Brødre, hvis Lig laa nedslængte i Marskens Grøfter til Føde for Fugle og vilde Dyr. —

I Wöhrdens Kirker hænger endnu, blandt mange flere, de paa denne Dag erobrede Faner.

IV.

Imidlertid var paa Segeberg, som sædvanlig, Glæde og Lystighed; og mindst tænkte nogen paa at skulle se den nylig bortdragne rige Gæst komme som „fattig Fugl" tilbage.[3]

Da Greven havde med Levningerne af sin Hær naaet det Sted, hvor Segebergvejen løb fra den til Rendsborg, brød han den skumle Tavshed, som hidtil havde hersket blandt de mismodige Flygtninge, idet han ogsaa først her lod Armen efterse og forbinde. Derpaa uddelte han Befalinger til at samle friske Stridsfolk og drog saa med tvende Riddere og en Svend ad Segeberg til, i den Hensigt — sagde han — at hente Hjælpetropper hos sin Frænde; men i Grunden langt mere, fordi han bluedes ved at vise sig saaledes i sin egen Hovedstad.

Ved næste Daggry red han ind i sin Frændes Borg med et harmslaget Sind og med en Saarfeber i sit unge hidsige Blod. Selv bragte han det første Budskab om sin egen Ulykke. Grev Adolph modtog det med uforstilt Deltagelse og lovede ham Understøttelse af Krigsfolk til et nyt Tog, men ytrede ingen Lyst til personlig at hente „L a u r b æ r f r a S u m p e n e".

Dette Udtryk mindede Gerhard om den blindes Spaadom, og saa snart han havde opofret et Par Øjeblikke til Trøst for sin ængstelige og dybt bedrøvede Brud, spurgte han efter hin og forlangte en Samtale med ham i Enrum. Denne maatte dog udsættes et Par Dage formedelst en temmelig heftig Feber, under hvilken Grevinden ofte og Maria næsten bestandig vaagede hos ham.

Endelig blev den syge saa vel, at den heftig forønskede Sammenkomst med Ulykkesprofeten kunde finde Sted.

— Efter nogle Øjeblikkes Tavshed, i hvilken Greven hæftede sit frygtsomme Blik paa Oldingens blege, livløse Ansigt, sagde han: „Du advarede mig for Sumpe, mente du dermed Marsken?"

„Jeg mente intet," var Svaret, „men hvad Stjernerne mente, ser vi nu begge." —

Atter et Ophold. —

„Og hvad saa videre?" begyndte Greven igen mørk og ligesom i andre Tanker.

„I vil tugte Marskbønderne?" sagde Herman.

„Kan vel være," svarede Greven.

„Og atter ud i Sumpene?" vedblev hin; „medens Fjendernes Mod er steget og eders egnes sunket."

Greven, som hidtil havde ligget med Hovedet støttet paa den sunde Haand, rejste sig med eet over Ende og sagde heftig: „Min Ære er dødelig saaret."

„Og nu," tog Herman hurtig Ordet, „vil I lade den fuldkommen dræbe, i Stedet for paa andre Steder og paa andre Maader at læge den."

Greven sank langsomt tilbage og sukkede: „Ja hvor?"

„Paa høje Steder," svarede Herman.

Der opstod igen nogle Øjeblikkes Tavshed, indtil Greven brød den med de Ord: „Du har sagt, at du kendte min Skæbne; saa lad da høre! forkynd mig den helt og nøje!"

„I er jo født i Tyrens Tegn?" spurgte Herman.

„Jeg tror det — saa har man sagt mig," svarede Greven.

„I har et Modermærke paa det venstre Bryst?" spurgte Herman videre.

„Ogsaa det," lød Svaret.

„Vel!" sagde Oldingen nu i en dybere, højtidelig Tone, „saa est du Manden; du est den,

„Som fra Eid'rens Bred
Udstrække skal din ene Arm til Elben,
Din anden op til Skagens krumme Næs —
Der sætte skal sin ene Fod paa Fyen,
Den anden paa de Danskes Kongeø,
Som Konger overvinde skal, men vige
For Bønder. Paa den sorte Hede spire
Hans Laurbær, men i Sumpe visne de."

„Se!" lagde han til i en roligere Tone, „det er, hvad jeg har læst og ved; det er alt, men ogsaa — nok."

Greven sagde intet til dette Orakelsprog, men bortvendte sit Ansigt, bly — kunde man sige — som Møen, der første Gang hører en Kærlighedserklæring.

Skæbnens Præst vedblev: „Hvad tykkes eder, Hr. Greve! om et saadant Rige? Hvad tykkes eder om Kongekronen?"

„Hvorledes skulde alt dette ske?" spurgte han næsten hviskende. —

„Ikke ved Turneringer," svarede hin; „ikke ved Dans og Spil og Kvindeleflen. Til kælne Fløjtetoner har mangen Fyrste danset fra sin Trone. Nej! Sværdeklang, Basuners Lyd og Trommens Bulder — det er Heltens Musik. Ikke paa glatbonet Gulv, hvor Kvindens Vellystsmil forkæler Manden, men paa sorten Hede, hvor Kampens røde Roser blomstrer — der gaar den rette Kongedans."

„Din Tale har mandig Klang," sagde Greven.

„Saa lad den vække jer!" raabte Herman; „vaagn op, unge Helt! og følg Himlens Vink! — Grev Gerhard! du er en af de faa, der bestemtes til at styre Verdens Løb, at give Tidens Hjul forstærket Sving."

Han tav; Greven ligesaa.

„I har maaske hørt," tog hin atter ved, „at Erobreren kaldes en Svøbe for Verden? Den Lignelse er falsk; han er en Tordenbyge, som renser en forpestet Luft. Den frygtsomme Hob gyser under Uvejret; men derefter priser den Velsignelsen, som fremspirer i Orkanens Spor. — I svarer intet? — Har min Tale søvndysset jer, lig en Ammes Eventyr? — Hr. Greve! sover I? — Grev Gerhard!"

„Holla! hvem kalder?" for Greven op.

„Den blinde Stjernetyder," svarede denne, „sov I, Herre?"

„Nej," var Svaret; „men jeg drømte."

Herman smilte; men dette Smil sagde saa meget som: saa er dog mit Frøkorn faldet i god Jord; det har spiret — jeg vil vande det.

— Greven satte sig helt op i Sengen og sagde: „Jeg ser det; hidtil har jeg kun været et Barn, der brugte Lansen som Legetøj; men du har rystet Barnet ud, og Legen er ude — den var endda for lang. Men sig mig, du Larmblæser! Hvo est du? En Profet?"

„Et blindt Redskab kun i Skæbnens Haand," var Svaret.

„Blind er ikke den," vedblev Greven, „der ser bag Fremtidens Slør; med Aandens skarpe Blik øjner du grant der, hvor tusinde Øjne intet ser — blinde Mand! vil du være min Vejleder? — ræk mig din Haand!"

Herman gav ham den og sagde: „Baade Haanden og Hovedet; kan I bruge det, er det eders — mig selv nytter det ikke mere."

Greven drejede sig paa tvært i Sengen, lænede Ryggen til Væggen og sagde: „Du maler mig et skønt Billede; men det er for stort — jeg kan ikke overse det — ikke rumme det. — Hvorledes skulde jeg fra min lille Plet Jord strække mig ud over et mægtigt Rige! Jeg — der er overvundet af Bønder" — med et bittert Smil stødte han Baghovedet mod Væggen.

„Lad disse Bønder fare for det første, Hr. Greve!" sagde Herman; „samler I alt det andet, følger disse til sidst af sig selv."

„Alt det andet!" gentog Greven og virrede vantro med Hovedet.

„Unge Mand!" svarede Profeten, „en kraftig Villie formaar alt, alt, hvad der ligger inden Muligheds Grænser, naar det understøttes af ubøjeligt Mod og ledes af Klogskab. Uden Klogskab er Mod kun blindt Raseri og legemlig Styrke ikke stort bedre end Naturens døde Kræfter. Derom har I allerede gjort en kostbar Erfaring, men som I kan vende eder til uberegnelig Nytte. Kom det blot an paa Mod og Styrke, da var jo Bonden ofte bedre end Adelsmanden og Bjørnen igen bedre end Bonden. Men at forene manges Kræfter, at gøre sig dem og Villierne underdanige, det er Klogskabs Triumf. — Vel er Danmark stort, men ikke mægtigt, fordi det er uenigt med sig selv, fordi dets Kræfter er delte. I blander eder snildelig i Striden og puster hemmelig til Ilden, idet I aabenbart synes at slukke den. I hjælper den svage mod den stærke, saa længe til de begge vorder svage og I alene stærk." —

Greven grundede en Stund og sagde derpaa: „Den svageste i Danmark er dog stærkere end jeg; jeg var ikke i Stand til at sætte een Mand imod ti."

„I glemmer," svarede Herman, „eller har I aldrig vidst det, at Jern ikke er det eneste Metal — ej engang det bedste i Krigen; Sølv og Guld er saa meget ypperligere, som man for dem kan købe Jern. Tro mig, naadige Herre! med Guld i den ene Haand og Staal i den anden, Snildhed i Hovedet og Mod i Brystet, indtager I den halve Verden. Vel at mærke: naar I derhos stadig agter paa Tiden og dens Gang og aldrig forsømmer det belejlige Øjeblik." —

Greven hørte med stedse stigende Beundring og lønligt Velbehag paa den blinde Seer. Tanker og Ønsker, nye, vidtstrakte, forføreriske — opstod og fortrængte hinanden som Drømmebilleder, dem en overlæsset Indbildningskraft ikke mægter at fastholde.

Herman maatte vække ham ved gentaget Tilraab.

„Herre Greve!" for han fort, „det første Trin til eders fremtidige Storhed kan være eder nærmere, end I tror. Dette Slot, hvor I nu ligger syg i en bedrøvet Udlændighedstilstand —"

„— Hvad det?" faldt Gerhard ind —

„Vil snart vorde eders," blev Herman rolig ved.

„Stjernekigger!" raabte Greven, „nu er det dig, der drømmer; eller — vil du spotte mig; — eller —"

„— Intet af alt, hvad I mener," tog Spaamanden atter ved:

„forlængst har jeg stillet dette Herskabs Nativitet: den uudgrundelige Skæbne vil, at han skal dø barnløs, tidlig og paa en voldsom Maade, og at hans Enke skal ægte en Slægtning af ham."

Gerhard drejede sig uvillig om mod Væggen og forblev længe i denne Stilling uden at mæle et Ord. —

Omsider spurgte han i sagte Tone og uden at se sig om: „Ved du noget af, at jeg har forlovet mig med Ridder Hartvigs Datter?"

„Nej — jo dog —" lød Svaret; „jeg tror, jeg har hørt noget derom."

„Hvad siger Stjernerne om hende?" spurgte Greven videre.

„Det er mig ubekendt," sagde Herman; „jeg har ikke vidst af hende at sige, før jeg kom hertil." —

Han vilde sagt noget mere; men i det samme gik Døren: det var Grevinden. Ved Synet af hende rødmede Greven; han tyktes aldrig at have fundet hende saa smuk. —

Efter at hun med venlig Omhyggelighed havde forhørt sig om hans Befindende, ledte hun Talen paa Stjernetyderen og hans Kunst og spurgte ham til sidst i let og spøgefuld Tone, om han intet vidste hende angaaende.

„Min høje Frue!" svarede han; „om jeg ogsaa vidste noget, ved jeg dog mindre, om det var eder enten behageligt eller tjenligt at erfare det. Sorgen kommer stedse tidlig nok, og Glæden er størst, naar den overrasker."

„Deri er jeg ikke enig med eder, Hr. Mirandalo!" sagde Grevinden; „derved just adskiller Mennesket sig fortrinligen fra Dyret, at dets Aand lever mest i Fremtiden. Hvorfor skulde vi ikke turde vide, hvad vi af naturlig Tilskyndelse saa heftig ønsker? Frygt er for Niddingen og Overraskelse for Børn — hvad mener I, min ædle Greve?"

„I har udtalt min Mening," sagde Greven livligt.

„Mig," vedblev hun som begejstret, „mig tykkes ingen Videnskab herligere og højere end den at udforske Skæbnens Raad; at fare frem paa Tankens Vinger — fare foran den hurtigflyvende Tid og udspejde, hvad den bærer i sit dunkle Dyb. Med Glæde bortgav jeg e e t Aar af mit Liv for Kundskab om de øvrige — sikker Kundskab —"

„Sikker Kundskab," faldt Herman ind, „gives ikke her; kun Vink, som sjælden forstaas — endnu sjældnere følges; kun Hentydninger, der som oftest er helt vanskelige at tyde. Har I, ædle Frue! set et Tordenvejr i en bælgmørk Nat? De stærke Glimt

belyser Genstandene, men kun for et Øjeblik. Os skænkes ingen Tid til klart at skelne nogen. Vi ser, men ved ikke tydelig hvad. Vort Øje blændes, og Mørket vorder mørkere end før. —"

Her afbrødes Orakelpræsten, idet Maria og straks efter hende Grev Adolph føjede sig til de forrige og gav Samtalen en anden og muntrere Vending.

V.

Grev Gerhard havde aldrig lidenskabeligt elsket sin Brud. Som Ridder maatte han have sin Dame, og nu var hans Øjne først faldet paa den virkelig meget smukke Maria, der end mere havde tiltrukket ham ved sin jomfruelige Blyhed.

Da derfor den blinde Profet havde vakt Ynglingens slumrende Ærgerrighed, indsaa han vel, at Forbindelsen med en simpel Ridders Datter ikke kunde føre til noget glimrende Maal. Det var en naturlig Følge heraf, at hans Opførsel mod hende blev mærkelig koldere. En saadan Forandring kunde ikke længe blive ubemærket af den elskende Pige, hvorvel hun i Begyndelsen tilskrev den Grevens Modgang i Krigen og hans paafølgende Sygdom. Hun græmmede sig i Stilhed, men hendes Smerte var delt; thi Ridderdatterens Æresfølelse følte sig lige saa dybt krænket som Ungmøens Kærlighed. —

Snarere end hun opdagede Agnes denne Afkøling i Gerhards Elskov og øvede nu med uafladeligt stigende Iver alle Tillokkelsens fineste Kunster for at fange det frigjorte Hjerte. Men ogsaa hos hende havde Ridder Hermans Forudsigelser virket: føjende sig efter hendes gentagne Begæringer, havde han ligeledes forkyndt hende, at Gemalen om føje Tid vilde ende sit Liv paa en frygtelig Maade, og hun derefter vorde forbunden med en værdigere, hvem han vel ikke nøje betegnede, men som dog næppe kunde være nogen anden end Gerhard af Rendsborg.

Imidlertid var denne blevet saa vidt helbredet, at han kunde begive sig til sit eget Land, hvor hans Nærværelse var aldeles nødvendig til Grundlægning af de ærgerrige Planer, der satte alle hans Sjæleevner i Virksomhed. Han vilde gerne taget gamle Herman med sig; men denne forsikrede, at han endnu nogen Tid efter Skæbnens Bestemmelse maatte forblive paa Segeberg, og at han haabede, snart at faa ham der igen at se. —

Han rejste, uden at det mellem ham og Maria var kommet

til egentligt Brud eller med den forføreriske Agnes videre end til Øjekast og et gensidigt Afskedshaandtryk.

Hvad der i hans korte Fraværelse tildrog sig paa Slottet, skal nu fortælles.

Greven, som sidst af alle lagde Mærke til Marias Sørgmodighed, spurgte straks med sædvanlig Godmodighed om Aarsagen dertil; men da han af hendes tavse Taarer ingen Oplysning fik, søgte han denne hos sin Gemalinde, ej heller forgæves. Uden Forbeholdenhed aabenbarede hun ham, ej alene at Gerhards Kærlighed til Maria kendelig var afkølet, men og at hans Tilbøjelighed lige saa kendelig havde vendt sig til — h e n d e s e l v. —

Under denne tilsyneladende Oprigtighed laa en Slange skjult, der skulde spy Tvedragts Gift i begge Grevernes Hjerter, og først i Adolphs. Naar nemlig dennes Skinsyge var vakt, haabede hun, der godt kendte sin letsindige og sanselige Mage, at han til Gengæld vilde lægge sig efter Gerhards forlovede. —

Hendes Beregning holdt Stik. Med dobbelt Iver stræbte han at trøste den skønne forladte, og ikke uden Held. Et Pigehjerte, dannet af saa blødt et Voks som Marias, aabner sig villigt for venlig Deltagelse og agter ikke paa, hvor let Kærlighed smelter sammen med Venskab. Ej heller Adolph tænkte i Begyndelsen synderligt paa, hvortil dette fortrolige Forhold mellem ham og en ung, dejlig Pige kunde lede. Han levede jo bestandig i og for Øjeblikket og saa ikke eller gad ikke se den mulige og rimelige Ende paa Eventyret.

Det hændes stundom i Drømme, at vi læser en Skrift, der tykkes os meget forstaaelig; men idet vi vaagner, forsvinder den pludselig; forgæves stræber vi i Hukommelsen at fastholde den; enkelte utydelige Bogstaver, afbrudte, af al Sammenhæng udrevne Ord, er alt, hvad der bliver tilbage, og selv disse bortsmutter snart som Strimer af Morgentaagen for den opgaaende Sol. Saaledes gik det Maria med hendes første Kærlighed: hun mærkede ikke, at den var udslukt, før den anden allerede havde rodfæstet sig i hendes ubevogtede Hjerte; end ikke Aarsagen dertil kendte hun straks. Svage Forsøg paa at vække den igen blev aldeles frugtesløse; lige forgæves prøvede hun at undskylde Gerhard og at anklage sig selv. Men da den nye Elsker gav — og fik det første Kys, da først faldt Bindet fra hendes Øjne. — Lige for Fødderne saa hun nu den Afgrund, hun før ej engang anede, og i dens Svælg svandt Lyksalighed, Ære og Samvittighedsro. Hun saa den, men for silde til Frelse. Saaledes

staar en vildfarende Vandrer pludselig paa Skrænten af en Klippevæg, der skyder sig lodret ned i det umaalelige Dyb: Svimmelheden griber ham; en usynlig Kraft, lig Magnetismens, trækker dernede fra, lammer hans Muskler, dirrer i alle hans Nerver, han vil tilbage, men kan ikke; han vil vende sig, formaar det ikke; han vil tillukke sine Øjne, men mægter det ikke; han skal se derned, indtil Floder og Skove og Marker og Byer begynder at dreje sig og dreje sig i hurtigere og stedse hurtigere Krese og omsider hensvinder i Taage, der omhyller hans Blik, og han styrter som et villieløst Offer til Svimmelens Dæmon.

Ogsaa Agnes saa alt dette; saa det længe førend den ulykkelige selv og meddelte sin fortrolige, sin Raadgiver, den blinde Herman, Opdagelser, der for dem begge var lige behagelige. Sikre paa Udfaldet overlod de disse letsindige til Strømmen af deres egen Lidenskab, indtil der ikke længer var Tvivl om dens Følger.

Nu var Tiden til at handle. Efter Overlæg med Herman skrev Agnes et Brev til Grev Gerhard, hvori hun i bedrøvelige Udtryk meldte ham den Uret, der nær kunde begaas mod ham og hende selv, og ladende, som om Maria endnu ikke var falden, raadede hun ham, snarest muligt at komme til Segeberg og bringe hans forlovede bort fra et saa farligt Sted.

Da Greven, der siden sin Hjemkomst havde fordybet sig i Finansoperationer og Planer til at fiske i de oprørte danske Vande, læste dette Brev, sattes andre hidtil inddyssede Lidenskaber i heftig Bevægelse. Den første Kærlighed vaktes paa ny og syntes af Skinsygen at erholde forstærket Kraft. Øjeblikkelig løsrev han sig fra alle Statssager og ilede til Segeberg uden egentlig at have bestemt, hvad han vilde der.

Grev Adolph havde, som forhen meldt, for Stjernetyderen straks fattet en Modbydelighed, som siden ikke vilde forlade ham. Han ytrede den ved flere Anledninger baade for sin Gemalinde og for andre. Men da han mærkede, at Agnes yndede den gamle og hans Videnskab, ja endog hemmelig studerede med ham, sagde han engang til hende: „Jeg ved ikke, hvad det blinde Spøgelse skal gaa her og famle efter — hvorfor holder du paa ham? Lad ham længe nok rejse til Fætter i Rendsborg!"

„For mig gerne," svarede hun med sædvanlig Kulde; og endnu samme Dag blev Herman kørt bort, dog ikke længer

end til en Jægerbolig Nord i Skoven, hvor der boede en Enke med sin unge, endnu ugifte Søn.

Vejen til Rendsborg løb tæt forbi Huset. Og her var det, hvor Grev Gerhard paa sin Ilrejse standsedes af Jægersvenden med Hilsen fra Grevinden, at han endelig vilde opholde sig her, indtil han havde underrettet hende om hans Ankomst.

Han steg af med sit lidet Følge. Dette blev anvist et særskilt Værelse; Greven førtes ind til Herman.

„Er det Grev Gerhard?" spurgte denne. —

„Ja!" —

„Er vi ene?" —

„Ja!" —

„Naadige Herre! Hvad har I i Sinde at gøre paa Segeberg?" —

„Du ved altsaa, hvorfor jeg kommer der?" genspurgte Gerhard. —

„Jeg ved det," svarede den gamle; „og ønsker eder til Lykke, at I nu ikke behøver noget Paaskud for at hæve en hensigtsløs Forbindelse."

Greven vilde hertil have sagt nogle hidsige Ord, da Grevinde Agnes i det samme fløj ind og i vel forstilt Sindsoprør kastede sig om hans Hals.

„For silde!" hulkede hun og skjulte det blussende Ansigt ved hans Bryst; „vi er begge ulykkelige — og vanærede," lagde hun til, idet hun slap ham og med et fortvivlet Blik til Himmelen knugede Hænderne mod den halvblottede, af de udslagne Lokker omflagrede Barm.

Een af de tre mægtige Lidenskaber Vrede, Skinsyge, Elskov er allerede nok til at forstyrre et Menneskes Sind: hvorlunde maa det da være fat, naar de alle mødes som stridige Orkaner?

„Paa Liv og Død skal han kæmpe med mig!" var Gerhards første Beslutning.

Men det lykkedes dog snart for begge de andre at vise ham det daarlige heri, da Adolph vistnok ikke modtog Udfordringen, ja let kunde faa Tanker om at besvare den med Fængsling eller endog med Snigmord.

„Skal jeg vende om?" sagde han da, „ruste mig af al min Magt og komme til Æreskænderen med aaben Fejde?"

„Ikke heller," svarede Herman; „dette var endnu alt for tidligt efter eders Ulykke i Marsken; eders bedste Krigere er borte, og de øvrige har endnu ikke genvundet det tabte Mod."

„Og hvad saa?" raabte Greven i utaalmodig Harme; „har I blot hentet mig hid, for at jeg skulde være en ørkesløs Tilskuer ved denne Forsmædelse?"

„Kære Herre!" svarede Herman; „da Grevinden skikkede eder Bud, troede hun, at I skulde være kommet tidlig nok til at forebygge den. Nu, da I engang er her, maa I overveje, hvad der bliver at gøre. Vistnok er Adolphs Forhold nederdrægtigt, og Gengældelsens Ret" —

Her holdt han inde, og Greven kastede et Lueblik paa den yndige Sørgerinde, der havde kastet sig i en Armstol med Haanden paa den blussende Pande —

„Hans Brøde er et Mørkets Værk," vedblev den gamle, „i Løndom bedrev han den, myrdede Dyd, Ære og Venskab — i Løndom burde hans Blod udøses." —

I opbrusende Stolthed afbrød ham Greven: „Vil du gøre Gerhard af Rendsborg til en Lønmorder?" —

„Ingenlunde, naadige Herre!" svarede Herman; „ej engang eders Minde til sligt vilde jeg tilraade eller vente. Men hvis I med Gunst vil høre mit velmente Raad, saa maa I for det første drage til Ridder Hartvig — som endnu intet ved af alt dette — melde ham, at I ikke mere kan tænke paa hans Datter, og rent ud sige ham Aarsagen dertil. Vi faar da at se, hvorledes han vil tage sig Datterens Vanærelse. Har jeg ikke taget fejl af den stolteste blandt hele Ridderskabet, vil han hævne Familiens Skændsel paa hvilken Maade som helst; og I, Hr. Greve! er helt udenfor dette frygtelige Spil."

Hvorvel en dunkel Forestilling om noget uværdigt i saadan middelbar Hævn et Øjeblik gjorde Gerhard tvivlraadig, saa undskyldte han sig dog selv i det næste med Nødvendigheden af dette Skridt. Og da Stjernetyderen rent ud erklærede ham, at Adolphs snare og voldsomme Død var Skæbnens uforanderlige Villie, saavel som at alt, hvad han ejede, skulde komme i Gerhards Vold, vandt Begærligheden sin første Sejr over den hidtil højmodige Yngling, der fra nu af vadede gennem Blod og Aske fra Erobring til Erobring, indtil han omsider fandt sit Maal ved Gudenaaens sumpige Bredder.

VI.

Trende Begærligheder beherskede den, der nu foretog sig at beherske Norden: en efter Hævn, en efter den kielske Linies Lande, og endnu en, for Tiden fuldt saa heftig som de andre, tændt af Skinsyge og opflammet af sanselig Elskov under Kærlighedens Maske. Denne sidste, tillige med en Levning af den bedre Æresfølelse, afholdt Gerhard fra i egen Person at vorde Angiver. Han gjorde derefter Grevinden og Herman det Forslag: om det ikke var bedre, at han sendte Ridder Hartvig Opsigelsen skriftlig og saa i Skovhuset forventede Udfaldet. Begge billigede dette. Henneke valgtes til Brevdrager.

En Ulykke, saa uventet, at den aldrig engang kom i Menneskets Tanker, saa uhyre, at den syntes enten at maatte sprænge Hjertet eller nedsænke det i Fortvivlelsens dødlignende Dvale, frembringer ofte en lige saa utænkelig Forbrydelse. —

Da Ridder Hartvig havde læst dette Brev, hvis Bitterhed blev om muligt endnu bedskere ved Narrens rædsomlystige Forklaringer over dets Indhold; da den stolte Mand nu saa ej alene alle Forhaabninger om Slægtens stigende Hæder paa een Gang tilintetgjorte, men endog dens hidtil uplettede Ære uaftvættelig besudlet: da sammentrængtes alle hans Sjæls Kræfter i en eneste — Hævnens. —

Henneke, som saa Ridderens blege, men rolige Ansigt og ikke vidste, at Vreden ved sit højeste Maal har Skrækkens Kendetegn, kom endnu med et Indfald, hvortil hin ikke svarede, da han alt for beskæftiget indvortes næppe hørte det; i dets Sted bad han denne at besørge et Brev til hans Søn straks og sikkert. Dette blev lovet og uopholdelig udført.

En af Hartvigs Svende, underdanig og blindlydig som de andre, men snu tillige og træsk som en Træl, listede sig i Aftenskumringen ind i det ham nøje bekendte Segeberg Slot. Han henvendte sig til Portneren og foregav, at han havde et Ærinde til Frøken Maria fra hendes Moder; men da han ansaa det for upassende saa silde at gaa til hende og det heller ikke hastede, bad han om og fik Forlov at blive, hvor han var, til næste Morgen.

Natten var mørk med Blæst og Ruskregn. Henimod dens Midte hørtes uden for Borgen tre skarpe Fløjt. Portneren, der sad og snakkede med Svenden, lyttede opmærksom til; men i samme Øjeblik stod dennes Dolk i hans Hjerte; i det næste sank Vindebroen sagtelig ned, og Ridder Hartvig med en Snes-

bevæbnede skred lige saa tyst ind over den; thi Uldsokker over Skoene dæmpede ganske Lyden af deres Fodtrin.

Grev Adolph for op af Søvne ved Larmraab og Staalgny: det var Skildvagten uden for hans Kammerdør. Efter stakket Modstand faldt denne i sit Blod. Døren fløj op. Adolph var sprunget ud af Sengen, havde grebet et kort Sværd og stod med dette i Haanden halvnøgen for de indbrydende. Nu vilde han til fortvivlet Modværge bruge det, men endnu før Hugget saa han ved Kaminildens Skær Ridder Hartvig.

Sværdet blev i sin hævede Stilling, og den vakte Samvittighed bad gennem bævende Læber om Livet. „Bod, Ridder Hartvig! Bod."

„Ikke Bod, men Blod!" tordnede den uforsonlige, „som en Misdæder skal du dø! Ære og Dyd har du lumskelig myrdet; du skal ikke falde i ærlig Kamp."

Og i rasende Anfald fæstede han Greven med sit Spyd til Væggen. Hans Arm sank med Sværdet ned ved hans Side; hans blegnende Ansigt bøjede sig i Døden over det blodige Bryst.

„Dette Spyd er besmittet," raabte Drabsmanden haanligt; „det er ikke værdigt til herefter at berøres af en Ridders Haand."

Han slap det, og den myrdede faldt livløs til Jorden.

„Det er fuldbragt," sagde Hartvig, og vendte sig fra Liget; „og nu af Sted!"

Snart var Kammeret tomt, og alle udenfor i den store Stenhal. Da aabnedes den modstaaende Dør: Ditlev, halvt paaklædt, traadte ind med en Lampe i sin Haand. Ved Synet af deres Herres Søn standsede de forreste; og den indtrædende rykkede sig forfærdet.

Men en af Svendene tiltalte ham opmuntrende: „Kom kun, Junker! alt er vel forbi."

Ved disse Ord trængte Hartvig sig frem, og da han saa sin Søn, udsluktes Vredens Lue i hans Aasyn, og isnende Kulde gennemfor hans bævende Lemmer.

„Du her?" sagde han med halvkvalt Røst; „fik du ikke mit Brev?"

„Jo!" svarede den forfærdede Yngling; „men Greven vilde ikke tillade mig at rejse bort før i Morgen; og I har jo selv befalet mig at lyde ham fremfor eder selv — Fader! hvad er her sket? hvad har I gjort?"

„Holdt Dom over den, der skændede din Søster," sagde Ridderen, „og — Gud være din Sjæl naadig! — du kan ikke over-

leve din Herre og din Ære — Verden m a a tro, at du var Medvider i hans Død — fly eller dø!"

Raadvild, skælvende, kraftesløs lænede den ulykkelige Ryggen mod Dørstolpen; Lampen dirrede i hans Haand.

„Fald an paa ham!" raabte Faderen, vendte sig og gik tilbage mellem sine Folk; men disse stod som forstenede, og Ditlev flygtede endnu ikke.

Da traadte en af dem, hvem Ynglingen engang i opbrusende Hidsighed havde slaget uretfærdigen, til og jog sit Sværd igennem hans Hjerte. Med et Dødsskrig tumlede han til Gulvet, og hele Skaren stormede hen over ham og ud af Borgen.

Endnu samme Nat red Ridder Hartvig alene over Alleren — han saas aldrig i Holsteen mere. —

Om den ulykkelige Datters efterfølgende Skæbne vides lige saa lidet; Sagnet tier om dennes navnløse Elendighed.

Da Solen efter Mordnatten bestraalede Spirene paa det jammerfyldte Segeberg Slot, var Henneke allerede med sit Rædselsbudskab hos de tvende sammensvorne i Skovhuset. —

Agnes modtog det, som vi kunde vente, med forstilt Skræk og Smerte; men Glæden blinkede gennem hendes Taarer. —

Gerhard stak det i Hjertet som en giftig Braad: den Niddingsdaad, han forhen havde ønsket og set helt anderledes gennem vilde Lidenskabers dunkle og bedrageriske Glar, den viste sig nu for ham i sin rette Skikkelse. Hævnens Ild begyndte at ulme og Angerens Orm at røre sig. Men da hans sky og skulende Blik faldt paa den blinde Ophavsmand, fyldte en kvalmende Modbydelighed hans sammenpressede Bryst. —

Herman Split rejste sig fra den Armstol, i hvilken han Natten igennem havde siddet med sammenslyngede Arme. Hans kraftige Skikkelse syntes større og højere end tilforn, og den vildeste Fryd skinnede ud af det forhen saa skumle og hartad livløse Aasyn. Han slog sine knoklede Hænder sammen og raabte: „Priset være du, Hævnens Gud i det høje! at du lod mig opleve denne Dag. — Ja, Johan! nu er Regnskabet sluttet — i tyve lange Aar stod jeg i din Gæld; men nu faar du den med Renter. Ja, Tyran! der har du for min Søn! der har du for min Datter! der har du for mine Øjne — o Himmel! at deres Lys nu maatte vende tilbage! ikkun saa længe, til jeg kunde mætte dem med Synet af ham, naar han skuer sin eneste Søn, sin eneste Arving — myrdet — og myrdet ved mig. Led for Led vilde jeg lade mig sønderslide med alle Legemets grueligste Pinsler kun for at se hans Sjæls — men jeg ser dem

allerede — jeg ser —" her standsede med eet hans Tales rivende Strøm, hæmmet ved Mængden af hævnlystne Forestillinger; men et bredt, bittersødt Smil, lig det, som ofte ses paa ihjelfrosnes Ansigter, spillede nogle Øjeblikke i hans som et dirrende Lyn paa Tordenskyen.

Saa hurtigt som Lynet forsvandt dette vamle Smil: han sønderrev Talaren for sit Bryst, fremtog en Dolk og sagde med en hul og synkende Røst: „Denne var først bestemt for d i t Hjerte, men denne Straf var for let, for hurtig — nu har jeg truffet det bedre — langsomt skal du dø — hvert Øjeblik af dit glædeløse, haabløse Liv skal du dø, indtil Giften Draabe for Draabe har størknet dit Blod — du skal overleve mig og dø uden Hævn."

Dolken stod til Heftet i hans blottede Barm; han sank tilbage i Stolen til den evige Hvile.

---

[1] Trykt i „Samlede Noveller", 1834, IV. D.

[2] Originalen har: De sidste slukkedes let, men ikke saa hine.

[3] Da Ditmarsken i Aaret 1559 omsider maatte bukke under og dens dybt ydmygede Sognefogder bede om Fred, sagde Hertug Adolph efter dens Afslutning i spydig Skæmt: „Gaht nu to Huus än etet wat warm Kohl!" (B.s Note.)

MASKERADEN[1]

Det er Efteraar. Den evindelige Vestenvind! den suser og bruser og tvinger og svinger Trætoppene i min Have. De gustne Blade af mine Linde og mine Lønner fyger som Sneflokke forbi mine Vinduer.

Er det Ungdomsglæderne, Ynglingens Forhaabninger, der henvejres, eller Barnehjertets søde Længsler, dets blomstrende Ønsker, der nu falder visnede til Jorden for der at nedtrædes og sammensmuldre? — Nej, det er mine Ungdomsvenner, der falder af før jeg. Der ligger et Askeblad: det er dig, du ømme, bløde Lorenzo, hvem en Foraarsnattefrost stivnede. Der flyver et Hyldeblad: det er dig, du livsglade Guilielmo, der skyndte dig saa stærkt at nyde — ak! du blev alt for snart færdig. Der danser et Abildblad: det er Therese, Ballernes Dronning, omsværmet, tilbedt og — forglemt. Attenaarig blev du baaret paa Hænderne af de unge Herrer — tolv Aar derefter blev du, en gammel Jomfru, baaret af Ligbærere. Dette Lønblad, det er Giacomo — Stakkel; han var udsprunget fra en sygelig Stamme; til Livet medførte han Spiren til tidlig Død. — Et Rosenblad! Skønne Julia! søde Rosenblomme! saa est du ogsaa falmet! Hvad for en Storm har afrevet dig midt i din favreste Blomstren? eller har en giftig Tand grusomt myrdet dig? —

Hvor de uafladeligt formerer sig, disse gustne Mindebilleder! Naar skal vel mit eget forene sig med dem? Eller skal ogsaa jeg „se alle mine Venners Grave"? Skal jeg til sidst staa ene blandt en yngre Slægt lig en gammel bemosset Eg midt i den frodigt voksende Ungskov?

— Men jeg vil opvække eder, mine elskede! jeg vil fremmane eders Skygger; min Ungdom vil jeg leve om igen og befolke min Erindrings Verden med Væsener, der tilhører d e n, der endnu er tillukket for mit Blik, men ikke for mine Længsler.

— Et Tvillingblad! Ah! kom frem, Johannes med din Maria! *Encore* eders glade Elskovsdrama! *Dacapo* det kærlige Eventyr, i hvilket jeg ikke var en uvirksom Konfidente.

Mon der dog ikke skulde være een levende af alle dem, der var paa Bjørns første Maskerade i Vinteren 1806—7? Jeg mener af mine fordums Venner og Bekendte. Er der en saadan, den vil kanske endnu ikke have forglemt, at man dansede i tre Kvadriller, og at den midterste var uhyre lang, da den rakte fra Parterredøren og næsten lige op til Bagtæppet — jeg forudsætter, at man erindrer sig, at Bjørns Maskerader holdtes paa Hofteatret. —

Nok og vel: jeg var ogsaa kommet med i denne lange Række — jeg husker endnu, vi var 48 Par. Min Meddanserinde var klædt som Amazone og havde en for et Fruentimmer virkelig heroisk Figur og Kræfter i Forhold; thi naar det stak hende, svingede hun mig i Valsen, som om jeg havde været en Papirmand. Ikke at forglemme: Jeg var en Grand d'Espagne; og desaarsag tyktes mig denne vindige Omsvingen at stride mod min Karakters Grandezza; men af Sted maatte jeg, der hjalp ingen „kære Mo'er!" — Da vi havde takket af, bød hun mig sin Heltearm — NB. den højre — og trak af med mig ind i en af Restaurationssalene. Naa! jeg tænkte naturligvis, at hun var blevet tørstig, og at jeg skulde traktere.

„Befaler De Is eller Limonade?" spurgte jeg.

„Nej!" svarede hun, „jeg drikker hellere Punch — to Glas Arrakpunch!" raabte hun til Opvarteren med en Stemme, der erindrede mig om *boæn agathos Menelaos* (efter min gamle Konrektor Lunds Oversættelse: „Menelaus, der kunde brøle som en Tyr").

Jeg blev ordentlig benovet og skottede hemmelig til hende uden at kunne fremføre et Ord.

Punchen kom. Hun puttede den ene Ende af et Elfenbensrør i Munden, stak den anden i Glasset og indsugede i en mærkværdig Hast Størstedelen af dets Indhold.

„Hør!" sagde hun derpaa og snurrede sig om til mig, „jeg tror, Fanden flytte mig! ikke, du kender mig? — eller" — hun rykkede sig lidt — „skulde jeg tage fejl, paa en Maade? Deres Haand, om jeg maa bede."

Jeg rakte hende den, og hun skrev: *S. B.*

— Jeg nikkede.

Hun rakte mig sin med et: „Naa Steen!"

Jeg skrev ganske mekanisk det Bogstav, som i Alfabetet følger efter B., hvorpaa hun trykkede min Haand, saa det snurrede i alle mine Fingerender, og sagde: „Plager dig da den lebendige i Aften? Hvad fejler dig? Er du skudt?"

— „Men skal vi ikke" — jeg vilde sagt „demaskere os;" men Skjoldmøen lod mig ikke fuldføre.

„Hør!" sagde hun, „hvordan finder du min Kostume? Se engang mine Batterier! er de ikke nysselige, paa en Maade? Dersom du var sulten, kunde jeg ligesom Pelikanen give dig Næring af mit eget Bryst, paa en Maade; thi disse hvælvede Elskovshøje er hverken mere eller mindre end Fireskillingsrundebrød —"

„Lad os tage vore —" Videre kom jeg ikke heller denne Gang: hun greb mine Hænder, der skulde taget Masken af, og hviskede:

„Marie kommer her i Aften med sin kære Broder. Jeg ved det bestemt: Klokken ni har vi dem — hun har ladet mig det vide — sællandsk Bondepige — Forældrene maa ikke vide det — Grosserer Smidt, det gamle Gnav, tror —"

Nu rev jeg begge Hænderne til mig og Masken af, idet jeg raabte: „De er i Vildfarelse — jeg vil ikke tage Del i fremmede Hemmeligheder —"

Forskrækket sprang min Virago op og tre Skridt baglæns ud fra mig, stod tavs nogle Øjeblikke, tog derpaa sin Maske af og viste mig et ganske ukendt Ansigt, smukt, men med ganske anstændigt Kindskæg —

„Min Herre!" svarede den forvandlede truende —

„Det er ikke min Skyld," sagde jeg; „allerede flere Gange var jeg paa Vej at vise Dem Deres Fejltagelse; men De forhindrede mig bestandigt." —

Rynkerne glattedes nu fra hans Pande — han slog en hjertelig Skogger op, og da denne Rullade var til Ende, sagde han i en godmodig Tone og med en skælmsk Mine:

„Min dyrebare Ven! og mit unge Hjertes fortrolige, paa en Maade — maa jeg spørge om Deres Navn?"

Nu brast jeg i Latter: „Ih — men De skrev det jo nylig i min Haand —"

— „Jah!" sagde han, „der er saa mange *S. B.*er; den, jeg mente, er Steen Bille; men hvad for en Steen er De?"

Det fortalte jeg ham, saavel som at jeg var Student, læste

til Embedseksamen, og at jeg nylig var blevet bekendt i Grosrer Smidts Hus — „men," sluttede jeg, „enten De nu vil nærmere aabenbare Dem for mig eller ikke, jeg forsikrer Dem, at den halve Hemmelighed, der mod min Villie er mig betroet, er lige saa vel forvaret, som den hele vilde være." —

Han stirrede mig nogle Sekunder skarpt i Øjnene, som om han vilde læse, hvad der stod skrevet, rakte mig derpaa Haanden og sagde:

„Jeg er Løjtnant Johannes C***** ved Kongens Regiment — nu har De h e l e Hemmeligheden."

Han greb sit Glas, stødte til mit og sagde: „Paa nærmere Bekendtskab!"

Han sagde min sin Bopæl, jeg sagde ham min. Han saa paa sit Ur, der hang i en Guldkæde om Halsen og skjult mellem hans spiselige Batterier.

„Klokken er snart ni," sagde han og tog Masken paa.

Jeg gjorde ligesaa; og snart var vi skilt fra hverandre i den mylrende Dansesal.

Jeg havde været til Grosserer Smidts fire eller fem Gange, spillet Whist og spist „Smørrebrød med Variationer"; men Jomfru Marie havde jeg ikke set; thi hun var hos en syg gift Kusine i den anden Ende af Staden. Des oftere havde jeg hørt hende nævne. Grossereren havde et Par Gange — det var den ene Gang efter en lille Slem og den anden lige paa Randen af store Slem — havde han, som for at hidkalde en frelsende Genius, raabt: „Marie! — Naa, det er sandt, hun er der henne."

Madame Smidt havde flere Gange ytret sin Utilfredshed med Kusinens Læge: „Enten haler han Sygdommen ud, eller ogsaa er det hende selv, der gør sig syg — Gud forlade mig! bare for at skille os ved Marie — jeg længes ordentlig efter hende hver evige Dag."

Sønnen i Huset, en fjorten Aars Krabat, sagde en Aften: „Jeg gaar bestemt derhen i Morgen og tager hende med Magt ud fra den evige Kusine."

Og den yngste Datter, en ti Aars forvildet Tøs, erklærede engang rent ud, at naar Marie nu ikke om hjem den Dag eller den Dag, saa vilde hun hen og blive der, til hun fik hende med.

„Er Marie endnu ikke kommet hjem?" spurgte baade de ældre og de yngre Damer, der besøgte Smidts.

„Der er kedeligt nu til Smidts," hørte jeg de unge fremmede Herrer sige til hverandre, naar de var gaaet derfra og

kommet ud paa Gaden. Det var da ikke sært, om jeg ogsaa længtes efter denne Marie, som alle kunde savne.

Nu vidste jeg, hun var paa Maskeraden, og ventede, at min kvindelige Løjtnant nok vilde finde hende: han skulde da være mig en Viser i den talløse Sværm; thi der kunde jo være flere sællandske Bønderpiger; og det var der ogsaa.

Jeg gik Salen et Par Gange rundt; der var ingen Amazone. Nu mønstrede jeg Logerne Rad for Rad — endelig opdagede jeg dem, jeg søgte: de sad ved Siden af hverandre. Jeg hilsede paa Spansk; de bemærkede det ikke; de var tydeligt nok inde i en Materie, over hvilken man let glemmer Grand d'Espagner og alt andet stort i denne vor lille Verden.

I min Ungdom var det en gængs Talemaade om en, der uden synlig Aarsag viste sig tankefuld, forstummende, indesluttet i sig selv: „Han falder i Amdam" (Amdam hed dengang, hvad nu hedder Stivelse). Siden siger man: „Han falder i Staver" og „Han falder hen i de grønne Ærter". Jeg ved ikke, hvilken af disse ikke ganske betydningsløse Figurer jeg skal anvende paa mig selv; men nægte vil jeg ikke, at jeg engang imellem vorder pludselig ligesom tung, ubevægelig, sammenpresset som Stivelse, naar den bundfalder sig, at jeg stundom kan befindes saa legemlig slap, løs og „s t a v r a s s i e d", at jeg tror, man kunde blæse mig over Ende, og at jeg af og til føler mig aandeligvis henslængt i „det grønne".

Nu, denne — somme kalder det Aandsfraværelse; jeg kalder det Aandens Hjemmeværelse — den kom ogsaa over mig paa Bjørns Maskerade, paa Hofteatret, under Musikken af et dobbelt Orkester, mellem tusinde elegante Herrer og Damer. Jeg satte Ryggen til Logen, i hvilken de lykkelige sad, og saa paa Dansen og Kommercen uden at se noget af det alt sammen. Af mine Drømmerier — som ellers slet ikke vedkom denne virkelige Historie — vaktes jeg ved Synet af tvende af Hovedstadens daværende offentlige Personer: den ene „Peter Barduun", den anden „Admiralen" alias „Kongen af Preussen"; thi han lød begge Navne.

Jeg ved ikke, om det kan forsvares for Humanitetens Domstol saaledes at spille en vanvittigs Dobbeltgænger; m i n Følelse saarer det, og det var mig dengang lige saa umuligt at le, som naar jeg trædes paa en Ligtorn. Kongen med Papirsstjernerne paa Brystet og Frederik den Stores trekantede Hat paa Hovedet standsede tæt foran mig; Peter Barduun med sin

rundpullede Hat dybt ned over Øjnene tæt bagved „Majestæten i egen Indbildning".

„*Attendez! à gauche!*" hviskede Barduun, og begge skottede ind i Logen til det elskende Par. Derpaa drejede de sig helt om imod mig, og den sidstnævnte sagde: „Usted, gi'er De noget at ræbe af?"

Jeg rystede paa Hovedet og svarede: „*I don't understand.*"

Den første sagde: „Har De læst den sidste Hamborgs Korrespondent?" —

Jeg virrede igen med Hovedet.

„Da har den medbragt en meget vigtig Nyhed: Trondhjems Klokke er blevet rørt; det vil sige, Knebelen er faldet af den." —

Jeg gentog mine tre engelske Ord, men lagde godt Mærke til, at Barduuns Øjne var uafladeligt inde i Logen; det var altsaa ikke for min egen Skyld, jeg blev tiltalt af disse selvgjorte gale. De maa virkelig have antaget mig for en Englænder; thi medens Frederik den Store opvartede med en af den vanvittige Matroses Talemaader efter den anden, hviskede Følgesvenden paa Tysk til ham: „Det er hende — det er hende — jeg kender Ringen alt for godt paa hendes lille velsignede Finger." —

„Men hvem er den anden?" vedblev han og stillede sig ved Pillen mellem denne og den næste Loge.

Kongen af Preussen rystede paa Hovedet. Men nu begyndte de at tale et mig ganske fremmed Tungemaal, og Barduun især med stor Ivrighed, idet han idelig skottede ind efter Bondepigen. Endelig sagde han paa Fransk: „Hent nu min Vogn! den med blinde Vinduer, du ved. Tag Kloschka med og vær her om to Timer! Men tag nu først nøje Kende paa hende, at I ikke skal bringe mig en af de andre Bondetøser!" —

„Meget vel, Hr. Greve!" lød Svaret, og dermed slentrede de videre.

Vel havde de tvende Herrer talt saa sagte, at de ikke har troet, at nogen anden kunde opfange noget i al denne uendelige Tummel og Spektakel. Men jeg har altid haft en meget skarp Hørelse; og jeg benyttede nu denne Sans saa meget flittigere, som jeg snart mærkede, at min nye Bekendt, Løjtnanten, her maatte have en Medbejler. Og dette „Hr. Greve!" til sidst, denne Plan til Bortførelse, det ubekendte Sprog med de mange y'er og ø'er — saa meget vidste jeg, at disse Vokaler er fremherskende i det Magyariske — alt dette henledte min

Mistanke paa en vis udenlandsk Minister, der allerede dengang begyndte at komme i Folkemunde for sine Elskovseventyr.

Jeg vinkede Løjtnanten hen til mig — et Par Gange forgæves — endelig kom han. „Saa De," sagde jeg, „de to Karaktermasker, som nylig stod her tæt uden for Logen og kiggede saa tidt hen til Dem?" —

„Nej, hvad for Karaktermasker?" —

Jeg nævnede dem. Han havde ingen set og vilde atter tilbage til sin Hyrdinde. Men jeg fortalte ham nu alt, hvad jeg havde hørt, og meddelte ham mine Formodninger. Han udhvirvlede en heftig Forbandelse, kastede et hurtigt Blik om til den elskede Bondepige, grundede nogle Sekunder og sagde: „Vil De gaa omkring paa Gangen herudenfor Logen! saa kommer jeg til Dem."

Vi mødtes der: „Hør!" sagde han hurtigt, „her er Nøglen til mit Værelse; og her er den til mit Chatol. Vil du vise mig den Tjeneste — for jeg kan ikke forlade Marie — at tage en Karet og hente mig to Terzeroler, som ligger ladte inden for Klappen. Masken kan du fly min Tjener her; og kast saa Kappen, han staar med, over dig — ja, jeg siger nu du til dig, og sig saa til mig! for vi to maa ikke „di-es"." —

Jeg gjorde efter hans Forlangende, og inden en halv Time var jeg igen paa samme Plet med Pistolerne. Jeg pikkede, han kom ud, jeg leverede ham disse smaa Lokomotiver, og han forvarede dem i Folderne af sin kvindelige Krigerdragt.

„Hør!" sagde jeg, „du har selv givet mig en Vens Rettigheder — hvad har du i Sinde?" —

„Jeg ved det ikke bestemt," svarede han, „men skal Marie bortføres, vil jeg med. Jeg vil være hendes Duenna paa en Maade." —

„Men betænk!" sagde jeg, „han er Gesandt, han har en stor Ret — tag dig i Agt med Pistolerne!" —

„Vær ikke bange!" svarede han, „dem har jeg blot med for det værste Tilfælde." —

„Men," vedblev jeg, „endnu eet: vil du spille Damerolle, saa tal endelig ikke med saadan grov Mandfolkestemme!" —

„Du har Ret," sagde han med forvendt og temmelig jomfrunalsk Røst; „kom til mig i Morgen Middag! og da skal du faa at vide, hvorledes dette her spænder af — og nu Godnat! God Fornøjelse!"

Hermed gik han igen ind i Logen og jeg ind i Dansesalen.

Det her fortalte var alt saa sælsomt og saa „*par bricole*",

som det hed i Datidens Modesprog, at det gav min hele Tankegang en saadan Retning — en skæv nemlig eller snirkelformig — at selve Maskeraden for mig tabte sin meste Morskab. Mekanisk opbød jeg den første den bedste Dame til Dans, og mekanisk gennemgik jeg Dansen, og meget skoleret, paa det nær, at jeg havde glemt at danse ned, hvis min Meddanserinde ikke havde erindret mig derom.

Da jeg havde takket af, skred jeg hen til den meromtalte Loge; men Parret var der ikke. Lige saa lidt saa jeg mere til Admiralen og Peter Barduun. Nu fik jeg i Sinde at se Bortførelsesscenen, hvis det kunde lykkes. Da det altsaa var henimod den berammede Tid, forlod jeg Ballet, aflagde paa behørigt Sted den spanske Herlighed, og med min Kappe om mig stillede jeg mig i Nærheden af den Portal, hvor Vognene indfandt sig.

Ikke længe, kom ogsaa en rullende. Et Mandfolk sprang fra Portalen hen og spurgte Tjeneren, der stod bag paa: „Graf*****z?" —

„Ganz richtig," lød Svaret.

Balherren for tilbage og førte øjeblikkelig en sællandsk Bondepige til Kareten, ved hvis aabnede Dør Tjeneren stod. Hun hoppede ind, Kavaleren vilde følge efter; men som en *dea ex machina* var Amazonen der, greb Herren i Nakken, kastede ham ind imellem Pillerne, raabte til Tjeneren: „Herauf!" og til Kusken: „Fahr zu in aller Teufels Namen!"

Med den sidste Stavelse var han inde i Kareten, Døren lukket, Tjeneren bag paa, og Hestene i skarp Trav.

Jeg gik nu hen for at se til Fyren, der saa ublideligt var slængt hen i Buegangen. Han var ved at rejse sig, men bandte og gav sig imellem hinanden. Som om jeg slet ikke havde været Vidne til, hvad der var foregaaet, standsede jeg og sagde: „Hvad er det, er De kommet til Skade? Skal jeg hjælpe Dem, min Herre?"

Jeg rakte ham min Haand, som han og modtog, og ved hvis Understøttelse han kom til at staa ret op paa sine Ben. Han slap nu min Haand med et „mange Tak!" og keg og lyttede efter Kareten; men den var hverken at høre eller se.

„Har nogen overfaldet Dem?" spurgte jeg.

„Aa nej," svarede han; „jeg vilde springe tilbage fra en Karet, jeg havde fulgt en Dame ud i, og saa faldt jeg," hermed smuttede han ind; og jeg gik hjem, grundende ogsaa paa dette Optrin.

Saa meget tyktes mig, jeg kunde faa ud, at denne Herre maatte være en af Grevens Haandlangere, der havde faaet det Hverv at levere Marie i hans Hænder, men nu saa uventet havde faaet den forvovne Officer til Suppleant.

Jeg gik hjem og lagde mig; men kunde ikke falde i Søvn før henimod Dag. Da jeg vaagnede, viste mit Ur to efter Middag. Jeg havde da sovet over mig og hastede nu med at indfinde mig hos Løjtnant C*. Paa det af ham angivne Sted stod en Soldat og blankede Støvler.

„Er det ikke her, Løjtnant C*. bor?" spurgte jeg og pikkede i det samme paa Døren.

„Han er ikke hjemme," svarede Soldaten.

„Da sidder jo Nøglen i," indvendte jeg.

„Ja det er m i n Nøgle," sagde han; „men hans egen har han med sig."

„Ved du ikke, hvor han er?" vedblev jeg; „eller naar han kommer hjem?"

„Nej!" lød Svaret, „for jeg har længe ventet ham; men han har ikke været hjemme siden i Aftes, da han kørte paa Maskerade."

Det var en dejlig Forklaring!

Med urolig Nysgerrighed og langtfra ikke uden Deltagelse besluttede jeg at spørge efter den bortrøvede Marie hos hin Kusine, hvorvel jeg slet ikke kendte denne. Jeg opsøgte Bopælen og bankede paa. Et midaldrende Mandfolk aabnede Døren; han havde et Tørklæde bundet om Hovedet. Jeg spurgte, om Jomfru Smidt var hjemme?

„Maa jeg spørge, hvem jeg har den Ære" — sagde han. —

Stemmen var mig bekendt — ganske frisk bekendt. — Jeg nævnede mig og tænkte efter, hvor jeg vel sidst havde hørt denne Krimlen paa R. Efter et Ophold, under hvilket han forskende betragtede mig, sagde han: „Kan jeg ikke udrette det?" —

„Med hvem har j e g den Ære —" spurgte jeg nu noget gnaderig.

„Jensen!" svarede han.

Der er efter Vejviseren over tre Hundrede bosiddende Jensener i København; jeg var altsaa lige klog og spurgte endnu mere knortet: „Er saa Jomfru Smidt hjemme eller ikke?"

„Nej, hun er ikke," svarede han og gjorde et lidet Buk.

Jeg fulgte straks dette Afskedsvink. Og endnu inden jeg havde naaet Gaden, var jeg vis paa, at denne studsige Person

med Turban paa Hovedet var den samme, som havde solgt Marie til Greven og blev af hendes Kæreste kastet saa værgeløst til Gulvet.

Jeg gik til Grossererens. Jeg saa ved første Øjekast, at man her var underrettet om Datterens Forsvinden; thi de to eneste Ansigter i Stuen, Mandens og Konens, viste en læselig Uro og Bekymring og at de var forlegne med mit Besøg; men jeg haabede jo, at det snart vilde blive dem velkomment.

Jeg gik lige til Meningen, sigende: „Jeg kan give Dem nogle Underretninger om Deres Datter, og er de ikke de allerbedste, saa er de dog bedre end slet ingen. Der er ingen Tvivl om, at Jomfru Smidt jo er bortført imod hendes Vidende og Villie af den ..... ske Gesandt og formodentlig til hans Landsted, om han har noget —"

Grossereren tog til at skælve, og hans Kone blegnede — ingen af dem var straks mægtig for at fremføre et eneste Ord.

„Men," vedblev jeg, „der er en vis Jensen, som nok er godt kendt hos Deres Broderdatter, Hr. Smidt! — ved Vestervold; hvem er han?" —

„Han er Kommissionær," svarede Grossereren; „men hvad kommer det min arme Datter ved?" —

Det sagde jeg ham alt sammen; dog fortav jeg af en naturlig Takt, at jeg kendte Amazonen, hendes virkelige Køn og Navn. Jeg ytrede derimod, at hun aabenbarlig ikke var i Forstaaelse med denne Seelenverkoper af en Kommissionær, men maatte være en Veninde af Marie og sikkert vilde tjene hende til Beskyttelse. —

Denne Beretning hjalp lidet eller slet intet til de arme Forældres Beroligelse; thi de var mere tilbøjelige til at anse Kommissionæren for uskyldig end den mystiske Skjoldmø. Efter nogen Betragtning fattede Grossereren den Beslutning at søge den højeste Autoritet om Bistand mod den ved Gesandtskabshelligheden mægtige Udlænding.

Jeg ilede atter hen til min Løjtnants Bopæl. Der mødtes jeg med Regimentsadjutanten, der kom for at forkynde ham Arrest for Udeblivelse fra Tjenesten — endnu var han ikke kommet, men havde ladet sin Uniform afhente af en ubekendt.

Jeg vendte tilbage til Grossererens — han havde ikke kunnet faa Audiens før næste Formiddag. Følgelig: jeg maatte stille min Nysgerrighed i Bero; og, som med fremmede Anliggender gerne er Tilfældet — jeg blev lidt mere ligegyldig ved det hele, end jeg selv syntes mig at burde være.

Jeg gik nu hjem for at studere; men det vilde alligevel ikke glide, hvorfor jeg søgte en Restauration for at læse Bladene. Jeg var paa een, jeg var paa en anden og en tredie, men fik intet læst; thi alle Vegne talte man kun om hin Maskeradenattens vigtigste Begivenhed. Ved min Indtrædelse paa det første Sted var den endnu en Hemmelighed; men straks efter kom en af disse Lediggængere og Nyhedskræmmere, som de større Stæder aldrig mangler, og som sætter deres højeste Nydelse og eneste Ære i at være de første „med grønne Ærter" — som det dengang hed i Modesproget.

Vor „Grønærtemand" var ikke vel kommet ind af Døren, før han stakaandet og ængstelig — nemlig over at en anden kunde være kommet først — spurgte: „Ved De det, mine Herrer! har De endnu ikke hørt det?" —

„Hvad for noget?" lød det fra flere Munde. —

„At" — klemte han paa af alle Kræfter — „at Grev *****z i Nat fra Maskeraden har bortført en Dame. Han var klædt som en Amazone, som Lagertha i Balletten, De ved —"

„— Hvad for en Dame?" raabte man i Munden paa hverandre —

„Det ved man," svarede han, „endnu ikke med afgjort Vished. Imidlertid, saa meget er vist, at det er en Baronesse, hvis Fader har et Stamhus i Fyen. Ja det er en Himmelhund — den *****z! Baronessen og hendes virkelige Kæreste — det skal være en mecklenborgsk Adelsmand — de vil forlade Ballet, kommer ud i Portalen, og Baronessen er allerede inde i Vognen, de havde bestilt, saa kommer Greven og vil ind efter, Mecklenborgeren ta'er ham i Brystet, men Greven trækker en Dolk og giver ham et Puf, og han falder, og Greven ind i Vognen, og den af Sted —"

„— Stak han ham ihjel?" raabte man. —

„Ikke paa Stedet," sagde Fortælleren, „men han kan ikke leve; Winsløv har selv sagt det, han ligger paa Hospitalet —"

„— Men Baronessen?" spurgte en, „gjorde hun ingen Modstand? Skreg hun ikke om Hjælp?" —

„Hun gjorde Fanden, skreg hun," svarede vor „Ardelio" — „det var en Aftale mellem hende og Greven, for hun var blevet charmeret i ham; men hun spiller rigtignok en net Svikkel." —

„Men," spurgtes igen, „hvor mon han førte hendé hen?"

„Ih!" lød Svaret, „til hans Hotel i ..... gaden. Der kan ikke Kongen selv ta'e hende fra ham; han er Gesandt." —

„Men har han ikke sin Gemalinde her hos sig?"

„Pyh! Saadan noget det har hun just sine Løjer af; hun hjælper gerne til med."

Jeg tav og listede hen til det andet offentlige Sted. Her vidste man dog saa meget, at det var en Jomfru Smidt, der var bortført; men derhos, at Faderen havde selv solgt hende til Greven for tyve Tusinde Specier, for han stod paa Nippet at spille Fallit.

Paa det tredie Sted var det Moderen, som havde været med paa Maskeraden og selv leveret hende i Grevens Hænder.

Tidlig den næste Dag førte en Forretning mig igennem den Gade, hvor Grosserer Smidts boede. Ligesom jeg er kommet i Nærheden af hans Hus, kører en brillant Ekvipage frem og holder for Porten; en Tjener i kostbart Liberi hopper af og spørger en, som just kommer derudfra, om det ikke var her, Grosserer Smidt boede?

„Paa anden Sal!" lød Svaret.

Tjeneren gik ind, og jeg videre. Jeg keg ind i Kareten; den var tom. Det var mig paafaldende. Jeg standsede, vendte et Par Skridt tilbage og spurgte Kusken, hvem Ekvipagen tilhørte.

„Kann nicht verstehen," brummede han og virrede med den uhyre Bjørneskindshue.

Jeg spurgte da paa Tysk; men Larmen af en forbikørende Vogn tillod ham ikke at høre mig. Jeg vilde have gentaget mit Spørgsmaal, da Grossereren traadte til Vogndøren, aabnede og steg ind; Tjeneren lukkede efter ham, sprang bagop, og Kareten rullede bort. Jeg blev ganske nysgerrig; men det var en upassende Tid at gaa ind til Grossererens. Medens jeg endnu stod og gabede efter Vognen, kom en Bekendt til mig. Jeg spurgte, og han nævnede den ..... ske Minister som Ejer af denne glimrende Befordring.

„Men hvem var det," spurgte nu han, „som steg op i Vognen? Du stod da lige ved — kendte du ham ikke?" —

Jeg sagde ham, at det var den selv samme, hvis Datter skulde være bortført af Ministeren. Dette var en Efterretning af stor Vigtighed for min Fyr — thi han var ogsaa et Medlem af Nyhedskræmmerlavet — og hurtig forlod han mig for paa behørige Steder at føre disse friske Varer til Torvs.

— Efter at have forrettet mit Ærinde gik jeg hjem, satte mig til at læse, og over Arianer og Eutychianer glemte jeg for en Tid baade Ministre, Grosserere og bortførte Piger.

Et Brev fra mit Hjem af ubehageligt Indhold, hvilket jeg erholdt, da jeg sad ved Kirkemødet i Nicæa, bidrog ikke lidet til at bortdrage mine Tanker fra andres Sager. Først langt hen paa den følgende Dag faldt det mig ind at undersøge den her omhandlede. — Jeg søgte først min Løjtnant — nej! han var endnu væk. Jeg gik til Grosserens — Himmel og Jord! —

Hæderlige Læser! dydsirede Læserinde! tilgiv, om jeg har forskrækket Dem med denne æstetiske Knaldhætte! men dersom De havde set, hvad jeg saa — der kunde gerne være undsluppet en af Dem en gevaltig Trumf og en anden et „Ih!" For, som jeg nu skal beskrive Dem — men — det bliver dog det fornuftigste, at jeg i denne Historie gaar frem i kronologisk Orden. Og vil jeg da saa give mig til at fortælle, hvad Løjtnant C****** nogle Dage efter Slutningsscenen hos Grosserer Smidts fortalte mig.

„Ser du," sagde han, „da jeg, i Stedet for den tyvebrændte Hund, den Jensen, sprang ind til Marie i Vognen, blev hun rigtignok forskrækket, paa en Maade, og raabte: „Gud! hvad har du i Sinde? Det gaar aldrig an, at du følger med til Kusines — og hvor blev Jensen?" — For ikke at gøre hende endnu mere bange, løj jeg for hende og sagde, at det var en Aftale mellem ham og mig, og at jeg ikke skulde følge hende længer end til Gadedøren. — Ikke længe efter standsede Kareten, en Port aabnede sig, vi kørte ind, Porten faldt til igen, og Kareten holdt.

„Hvad er det?" raabte Marie, „har han kørt fejl? —"

Men jeg hviskede til hende: „Kun rolig! nu kan det ikke være anderledes — jeg forlader dig ikke, før alt har klaret sig."

Jeg tog hendes Arm under min og førte hende — hun rystede, Stakkel! — efter en Tjener, som kom os i Møde med et tredobbelt Lys i en massiv Sølvstage og viste os ind i et pragtfuldt Værelse, hvorpaa han forlod os. —

Det var godt nok, paa en Maade; alligevel var jeg ikke ganske rolig, som jeg bildte Marie ind; og fandt jeg derhos, at jeg dog blev nødt til at forberede hende paa, hvad der kunde komme. Jeg ledte hende til Sæde, vi tog Maskerne af, og jeg sagde hende blot saa meget, at Jensen havde ført hende til den urigtige Vogn, og det med Vidende og Villie; og at jeg derfor havde stødt ham til Side for selv at følge med som hendes Beskytter i hvilket som helst Tilfælde.

„Men. min Gud! hvor er vi da?" hviskede hun, næppe dristende sig til at lade Øjnene løbe omkring i Værelset, hvis

rige Udsmykning en Lysekrones Glans fremstillede endnu mere glimrende.

Inden jeg kunde hitte paa Svar, blev min Opmærksomhed henvendt til en Lyd som af knirkende Støvler tæt bag ved os i næste Værelse. Marie trykkede sig ind til mig.

„Kun rolig, min dyrebare Pige!" sagde jeg saa højt, at Lureren bag ved — hvis der var en saadan — skulde høre det; „det hele, tro du mig! er en Fejltagelse, som sikkert snart vil opklares."

„O, Gud ske Lov for dig!" raabte hun og gav mig uanmodet tre, fire Kys, der virkelig var brændende, paa en Maade.

Det knirkede igen derpaa, og straks derinde aabnedes en Dør, og med knirkende Fjed indtraadte Grev *****z, hvis Ansigt var mig vel bekendt. Det udtrykte nu Forundring og godmodigt Skælmeri; og med en let Hilsen nærmede han sig hastig, sigende: „Jeg anser mig for meget lykkelig her saa uventet at se to saa skønne Damer" —

„— Deres Excellence!" faldt jeg ind, „vil naadig undskylde, at vi paa en Maade fornærmer Gesandtskabsretten! men det hele ligger deri, at vi kom i den urigtige Vogn, og — derfor tør vi maaske bede om at føres med samme høje Befordring til vort rette Hjem! —"

„Paa Øjeblikket —" han ringede, „— men saa meget faar jeg dog for Brugen af min Ekvipage, at jeg erfarer, hvem det er, der har saa behageligt overrasket mig."

Med et af disse Hofsmil, der altid kan betyde, hvad det skal være, fløj hans Blik fra den ene til den anden af os og fæstede sig til sidst ved mit Kindskæg. — Jeg havde forklaret ham, hvem min Dame var, og vilde til at gøre det samme for mit eget Vedkommende, da han med et sarkastisk Smil forekom mig, sigende:

„Min dejlige ubekendte! Deres Skønhed har noget vist, som virkelig maa gøre en Tilbeder frygtsom; disse Bakkenbarter imponere mig i det mindste; og jeg maa tilstaa, at jeg aldrig havde forestillet mig de skandinaviske Amazoner saa mandige."

„Hr. Greve!" svarede jeg, „en Æresmand maa ikke miskende mig, fordi jeg er kun Løjtnant C****** ved Kongens Regiment —"

— „Ah!" sagde han smaaleende, „jeg miskender ingen, fordi han har en Amourette —"

„— Om Forladelse, Excellence!" afbrød jeg ham, „min er en Amour; og der staar intet i Vejen for en Mariage uden

Samtykke af min Kærestes Fader; thi endnu ejer jeg ikke farlig meget mere end Løjtnantsepauletterne. —" .

Greven kastede et stjaalent Blik til Marie, et smilende til mig og sagde: „Naar De altsaa havde den forhaabede Svigerfaders Samtykke, saa var jo intet i Vejen —"

„— Jo, Kongens ogsaa," sagde jeg. —

Han kastede et spekulativt Blik til Loftet, gik til Døren og ringede; en Tjener aabnede, og paa Befaling „Forspændt!" lukkede igen.

„Hr. Løjtnant von C******!" siger han, „dersom De og Kæreste ikke skulde kede Dem ved at være en Times Tid alene, saa vil jeg bede Dem at tage til Takke — men Deres Uniform? — Maaske De ønsker Dem hjem — eller vil De have den hentet — saa er ogsaa her et Værelse til Omklædning. —"

„— Jeg ved næppe," svarede jeg, „om jeg tør benytte saa megen Godhed —"

Han ringede atter; Tjeneren kom, og jeg gav ham Besked til min Oppasser. Grevens Vogn kørte for — han tilnikkede os hver et Farvel. — Kaffen kom ind — Marie skænkede — den smagte mig som Nektar, paa en Maade — den kom jo fra min Hebes Haand. Hvad Grevens pludselige Bortkørsel havde at betyde, anede mig dunkelt.

Min Uniform hidkom saa længe før Greven, at min Omklædning var fuldført, da han indtraadte med det overraskende Budskab, at den ene Hindring for vor Forbindelse var hævet, og at de nødvendige Dokumenter inden næste Middag vilde være udfærdigede.

„Den anden Sten," lagde han til, „kan dog vel ikke være vanskeligere at hæve end den første; og De vil vel tillade mig et Forsøg!"

Han gav os ej engang Tid til at ytre vor Taknemmelighed, men vipsede igen til Døren. Med Trykkeren i Haanden vendte han sig og sagde. „Jeg har meldt Dem hos Grevinden — hun vil gøre sig en Fornøjelse af et saa interessant Bekendtskab — *à revoir!*"

Ej heller fik vi Tid til at sværme over den Lyksalighed, der nu ikke længer kunde anses for problematisk; thi en Betjent kom straks for at føre os til Hendes Naade.

Grevinden — en ret smuk Dame af Middelalder — modtog os med et Smil, som jeg kan kalde indholdsrigt; thi forstaar jeg mig ellers noget paa Ansigtets Solskinsvejr, da var dette Grevindens ikke ganske rent, men blandet med en

og anden lille Blaane eller Taageplet. Hvad enhver af dem havde at betyde, var saa meget vanskeligere at bestemme, som de for hurtig over, og hendes Tale stod i slet ingen Forbindelse med dem. Imidlertid tyktes mig, at en var Skinsyge, en krænket Kærlighed, og endnu en gammel Kummer. Men, som sagt, hun talte saa vakkert og med en Finhed uden Tvetydighed, at min Marie fortrylledes af hende, som hun siden fortalte mig. Kun naar Grevinden omtalte sin Mand — hvem hun stedse nævnede Grev *****z — var hendes Hjertesmening ikke ganske klar; og ved saadanne Lejligheder — der jo nødvendig ofte forekom — viste sig Taagepletterne hyppigere end ellers.

„Det er Grevens store Fornøjelse," sagde hun blandt andet, „at bringe Forbindelser i Stand, og han er næsten altid heldig. Denne — det er jeg forud vis paa — kan ikke mislykkes ham, da han først har erholdt allerhøjeste Bifald; endskønt han har væddet med mig paa det modsatte om noget ret betydeligt. Vinder han, da ved jeg og —" her smilte hun hartad fortroligt til min Kæreste — „hvorledes han vil anvende mine Penge, og taber han, behøves ingen Penge til det antydede Øjemed."

Jeg forstod straks, hvad det var for et Øjemed, men lod mig ikke mærke dermed; saa meget mindre, som jeg af flere Grunde vilde modsat mig et saadant.

Det har ofte forundret mig at se de idelig gentagne Besværinger over „Selskabstonen", eller den Slags Konversation, som føres i blandede Samkvem. Man siger, at et saadant Snakkeparti er endnu løsere, lettere, flygtigere end et Spilleparti. Det er det virkeligt; men endog under dette Hensyn alene har Passiar Fortrin for Spil. Thi ligesom man af en slet Bog i det mindste kan lære, hvorledes en god Bog ikke bør være, saaledes giver endog den floveste Samtale noget Udbytte. Men er den livlig, vittig, sindrig, da opvejer en saadan Time en hel Vinters Spilleaftener. Nu, en mig saa behagelig Time var det og, jeg her tilbragte, lige indtil Greven kom med Maries Fader.

„Min Engel!" raabte han til Grevinden, „De har tabt Væddemaalet"; og til Marie og mig: „Jeg gratulerer Dem; i Morgen vil det skønne Baand vorde knyttet. Jeg udbeder mig Tilladelse at overvære Bryllupsceremonien, som vil foregaa hos Hr. Grossererens!"

Min elskede blev saa overrasket, at hun var en Besvimelse

nær. Men da hun var kommet til Rette, og vi ret af Hjertet havde takket den mægtige Befordrer af vor Lykke, ilede vi med min Svigerfader hjem til hans, hvor vi, paa en Maade, svømmede i et Hav af Fryd og Glæde."

Saaledes fortalte den lyksalige nygifte Mand. Og jeg vil alene tilføje, at da jeg, uden at vide dette, traadte ind til Grosserer Smidts, var Vielsen til Ende og Gratulationerne i Gang, og at Greven ledsagede sin med et kostbart Smykke til Bruden.

Nu er min Fortælling ude; og hvorvel den begyndte alvorligt, paa en Maade, saa haaber jeg dog, at den ender paa en Maade, som ikke vil mishage mine Læsere og Læserinder.

---

[1] Trykt i „Kornmodn", 1839.

HANNIBAL[1]

ET HISTORISK MALERI

Første Billede.

Den niaarige Hannibal sværger Romerne Had til Døden.

Vi ser her for os det indvendige af et kartagisk Tempel, hvis Loft og Vægge er sirede med monstrøse Figurer i ophøjet Arbejde og med utydelige Skrifttegn. Midt i Baggrunden viser sig et frygteligt Afgudsbillede — formodentlig den tyriske Herkules — derunder et blodbestænkt Alter. Bag ved dette staar tvende Præster i lange hvide Talarer, og ved begge Enderne de tvende Schofeter i deres purpurrøde Embedsdragt. Foran Alteret ser vi Profilen af en midaldrende Mand, en pønisk Hærfører. Hans venstre Haand er oprakt mod Gudens Billede, og hans højre svæver over Hovedet paa en halvvoksen Dreng, der knæler paa Alterets Fodtrin; da denne vender os Ryggen, kan vi alene tænke os Udtrykket i hans Aasyn af barnlig Ærbødighed for Guderne, dunkel Anelse om tilkommende Storhed, Stolthed over en saadan Udmærkelse i saa ung en Alder at vorde stedet til Eds, en saadan Eds Aflæggelse; og i alle disse Følelser, og over dem alle, Glæden over den forestaaende Rejse, den Vaabenpragt, han nu hver Dag vil have for Øje, tillige med alle de Vidundere, der venter ham i det fabelagtige Hispanien, om hvilket Land, dets himmelhøje Bjerge, uendelige Skove, guldene Strømme, frygtelige Uhyrer, og endnu frygteligere Mennesker hans Amme har fortalt ham saa mange rædsomskønne Historier. Virkelig: det er snildt af Maleren, at han kun viser os Hannibals Nakke; thi slig en Blanding af Følelser bestemmer Penselen endnu svagere end Pennen.

Hvo er Krigeren, der bøjer sig over den knælende? hvem anden end Hamilkar, Hannibals Fader? Men vi opdager i dette barske Aasyn intet Træk af Faderlighed; tværtimod, vredt stir-

rer han ned paa Drengen, som om hans Øje, lig en Lynstraale, vilde fare ud af sin Hule og gennembore ham; af den halvtaabnede Mund synes vi at se Forbandelser udfare? ja! men det er Romerne, han forbander; det er den rædsomme Ed, han foresiger Sønnen; dette lynende Blik gælder hans Fædrelands uforsonlige Fjender. Hvad har Faderkærlighed her at bestille? her, hvor Krigeren indvier Krigerbarnet til den blodige Dont, til alle Krigens Furier; hvor han ved sine Besværgelser uddriver Kærlighed, Menneskelighed, Forsonlighed af det unge Hjerte for at fylde det med denne eneste Følelse — Hævn! Det er den gamle Tiger, dér lærer Ungerne at myrde, sønderrive. — Dog nej! ikke saa haard en Lignelse! thi hvad er det vel, der gør Hamilkar grusom? er det blot instinktmæssig Blodtørst? Ingenlunde! det er derimod en Følelse, som har frembragt de uegennyttigste, mest heroiske Dyder; det er Fædrelandskærlighed, der opofrer Livet, og om der er noget kærere end dette. Den selv samme Følelse, med hvilken Decierne devoverer sig, og Fabius Kunktator gør mere end de — sætter Navn og Rygte, sætter Æren i Vove. — Ak! at saa herlig en Frugt skal opelskes ved Blod! at Had og Kærlighed skal bo tilsammen i de ædleste Hjerter!

Kunde du, o forblindede Fader! kige ind gennem Fremtidens Taage og se, hvorlunde du nu arbejder paa Roms Vælde og undergraver Kartagos; se hvilken Skæbne du bereder din Søn, se ham forjaget fra sit Fædreland, forfulgt af sine Fjender, se ham gammel, nedbøjet af Kummer og Møje, haabløs tømme Giftbægeret — men du gør hvad dig Ret synes — hvad kan Mennesket gøre mere?

Andet Billede.

Saguntum ødelægges.

Saa udspringer de alt -- de blodige Laurbær! — Ynglingen glemmer ikke, hvad Barnet svor. Den lille Hannibal leger ikke længer med Træsabel og udskaarne Soldater; den store Hannibal leger nu med levende, med Ild og med skarpen Sværd: han ødelægger en Stad; han udsletter et Folk af Jorden.

Dette er Forspillet til den anden puniske Krig, den attenaarige Kamp paa Liv og Død — det første Offer til Hamilkars Manes — — Saguntum brænder. —

I Forgrunden bemærker vi en Del af den puniske Belejringshær og Værkerne til Byens Erobring: hist til venstre ser vi Nedgangen til en Mine, der, om Stormen over Jorden skulde glippe, skal bringe Fordærvelsen nedenfra, som om Tartarus selv opspyede sine Furier. Men dette er overflødigt nu; uden for Skakten staar allerede de tilbagekomne Sappører med Hakker og Spader, de støvede, af Sved furede Ansigter henvendte mod Staden; „De griner af svarten Fjæs" — saaledes ler Djævlene, naar en Verden forgaar. — Her ser vi Murbrækkeren med sit hornede Væderhoved af haarden Staal, hængende i Kæder fra det uhyre Mastetræ, en afbarket Eg. Dens Værk er fuldbragt: foran den er nedstyrtet et Stykke af Muren, en Kolonne staar i Begreb med at trænge ind gennem Aabningen. — Til højre fremblinker et Stykke af Ebrofloden, bærende en Række af Krigsskibe, hvis lange spidse Staalnæb alle sigter mod Byen. Over de høje Rælinger fremrager hjelmdækkede Hoveder; i Takkelagen hænger nysgerrige Skibsdrenge. Lad os med dem betragte det frygtelige Skuespil! — Ak! den skønne Stad! se hvor Ilden kappes med Hannibals Soldater om at tilintetgøre dette stolte Minde om græsk Kultur og Vindskibelighed! Fra Vinduer og Døre udvælter Røghvirvlerne, efterfulgte af Vulcani røde Tunger, der graadige slikker op ad Murene. Men hvor er de ulyksalige Indvaanere, Stadens Mure, den tykke Damp skjuler dem for vore Øjne; vi kan blot tænke os de Rædselsscener, der sker inde i dette uhyre Baal. Kun een fremstiller sig som et Tegn paa, hvad der foregaar derinde: fra Randen af et Tempels flade Tag staar en Mand med en ung Kvinde — formodentlig hans Hustru — i den ene Arm og et Barn, som omslynger hans Hals, i den anden; han har allerede hævet Foden for at styrte sig med sin elskede ned i Dybet.

Hvor er Sejrherren? hvor er Hannibal, Ophavsmanden til al denne Jammer? her staar han, omgiven af sine fornemste Officerer. Hans Stilling er saa rolig — een Haand i Barmen, en anden paa Ryggen — hans Blik saa ligegyldigt, som om han var Tilskuer ved et hverdags Skuespil; men han ser jo ej heller paa Sørgespillet i Saguntum; højere, langt hen udover den brændende Stad meder hans Blik: et ædlere Rov har Jægeren i Sigte — den romerske Ørn hist hinsides Havet. Han vækker den nu: Bulderet af Saguntums Fald skal snart genlyde frygteligt mod Capitoliums Volde; de syv Høje vil udsende deres sejrvante Legioner — Hannibal! forvovne Yngling!

Tredje Billede.

Hannibal drømmer.

Et Uhyre, saa grueligt, at kun en drømmendes vilde og tøjløsløse Indbildningskraft formaar at skabe det, ses midt paa et yndigt Landskab. Det har Lighed med de gamle Digteres Chimæra, og med de nyeres Drager: et vidtopspilet Gab, mellem hvis hundrede Krokodiltænder Ildsluer udstrømmer; paa Hovedet har det en Kam eller Krone sammensat af menneskelige Hjerneskaller; dets fire Fødder, som det strækker langt ud til begge Sider, er bevæbnede, i Stedet for Kløer, med Sværd, Spyd, Køller og Stridsøkser; og dets lange Hale ender sig i Murbrækkere *(arietes)*, Ballister og Katapulter. Foran Uhyret er Landet blomstrende, fuldt af Byer og Stæder mellem yndige Lunde, blomstrende Enge og frodige Kornmarker; men bagved er det en Ørken, hvor kun Askedynger og rygende Grushobe udmærker den øde, menneskетomme Egn. Ah! nu ser vi det — vi kan ikke længere tvivle: D e t e r K r i g e n s F u r i e! E r o b r e r e n s G u d i n d e! — Frygtelige Kartager! Romernes Svøbe! hvorfor spørger du om Betydningen af dette Syn? det er jo Opfyldelsen af dit malmhaarde Hjertes eneste Ønske, den eneste Genstand for din stærke Aands hele Virksomhed; det er — som Utysket svarede dig — I t a l i e n s Ø d e l æ g g e l s e.

Fjerde Billede.

Hannibal sætter over Rhone.

Den venstre Strandbred er i en halv Mils Strækning bedækket af Baade, større og mindre; selv udhulede Træstammer maa tjene til Færger. Paa flere Steder ses store Flydebroer, paa hvilke Heste og Elefanter skal føres over. De førstes Ryttere er steget af, men de sidstes op. Fodfolkene fylder alle Mellemrum. Søfolkene er allerede i Baadene uden for Flydebroerne, med hvilke Tove forbinder dem.

Midt bag hele Sværmen holder Hærføreren paa en Forhøjning. Hans Adjudanter farer fra og til for at udrette hans Befalinger om Overfarten. Mon den ogsaa kan lykkes? Kig engang over til den højre og temmelig høje Bred! Der ser du Galler-

nes Hær, lige saa talrig som Hannibals. Med deres Spyd, deres Pile, deres Krumsabler venter de paa Fjendernes Landing for at tilintetgøre dem. Hannibal! Est du blind eller galen? — Ingen af Delene. Kast engang Øjnene højere op paa hin Side Norden for Gallerhæren!

Ikke andet end tre Røgstøtter. — Godt! Hvad mon de betyder? — Ildebrand — men ingen Ildløs, ingen løs Ild: det er Signaler for Hannibal, at hans Broder Hasdrubal, der om Natten er gaaet over Floden to Mile højere oppe med fem og tyve Tusinde Mand, nu er færdig til at falde Gallerne i Flanken. — Ah! det er en Manøvre i Cæsars og Napoleons Stil. Løber! I arme Galler! Adspreder jer hellere først end sidst! Ellers er I fortabte.

Femte Billede.

Hannibal ser Italien.

De østlige Alpers snehvide Aas har faaet en mørk, bevægelig, en levende Kam. Det er Saguntums Ødelæggere, der staar opstillede her og stirrer ned paa det yndige, det rige Italien, ligervis som hungrige Ravne og Krager paa Husmønningen glor ned i Gaarden, hvor der er rigelig Føde for det tamme Kræ.

De er ogsaa graadige, disse Puner og Numider og Hispanier og Galler, og hvad de ellers hedder disse to Verdensdeles sammenhobede Sønner. De opsluger med Øjnene det fede Land, der er gødet med Millioners Blod. Det har frugtet: Kornmarker og Olivenskove afveksler med hverandre, saa vidt som Øjet rækker: Landhuse, Byer, Købstæder, hvidt og rødt pynter det gule og det grønne.

Midt foran Hæren, paa en Fjeldspids, der strækker sig ud over en Afgrund, staar Bejleren til den rige Brud — det yndige Hispanien — Afrikas Løve betragter i Tavshed det Bytte, han nu er i Begreb med at gribe, og — sønderrive. — Saaledes stod Napoleon to Tusinde Aar efter paa den samme Bjergkæde og opslugte med sit umættelige Blik Europas Have, der endnu ikke har fundet sin rette Gartner.

Sjette Billede.

Slaget ved Trasymenus.

Tvende afgørende Sejre har Kartageren allerede vundet. Han har farvet Trebias og Ticinos Vande med Romerblod. Han har faaet et Saar og mistet et Øje; men han har eet tilbage, og det ser han godt med — denne Oldtidens Ziska! — Sine Elefanter har han mistet i Apenninernes Snedriver, i Sumpene neden for dem, mange af sine Heste, mange af sine Folk. Men han er selv alene Erstatning for dette Tab, og for et endnu større. Hannibal alene er en Armé.

Han har betids haft sine Spejdere ved den romerske Lejr. Han har erfaret, at Anføreren er en overmodig, ubetænksom Fusentast, at han den nærmeste Vej, lige hen om Søens Vestende vil gaa løs paa den kartagiske Hær. Nok for Erkegeneralen: han fordeler om Natten sine Tropper paa Bakkerne uden om den rigtig gættede Valplads. — Saa snart Romerne befinder sig paa denne, er de straks omringede, overvundne, ødelagte. — Vejret er blevet Hannibals medforbundne: en tyk Taage har bedækket Romerhæren og skjult den snilde Fjendes Bevægelser. — Nu har Taagen lettet — den svæver som et Liglagen over de mange Tusinde afsjælede Romere. En fem Tusinde Mand har forenet sig og søger at slaa sig igennem et mindre stærkt besat Bjergpas. I Søen viser sig Hoveder af Mennesker og Heste; de første søger i Fortvivlelse at redde sig ved Svømning — forgæves; de sejrende har besat Bredderne og dræber enhver, der kommer Landet nær; de øvrige maa gaa til Bunds derude.

Naar Budskabet om dette Nederlag kommer til Rom, hvor vil da ikke Forfærdelse og Sorg opfylde den store Stad! Hylende Kvinder og Børn, skælvende Oldinge vil ile til Porten for ængstelig at lede om de elskede blandt de faa, der hjemvender fra det tabte Slag.

Syvende Billede.

Hannibal er sin Undergang nær.

Senatet har ikke kunnet dølge Farens Storhed hverken for sig selv eller for Folket: det har derfor udnævnt en Diktator. I Nød maa Styrelsen ikke være delt; Redning maa betros til en eller ingen. — Kollegialbestyrelsen er søvnig, forvirret, uens

med sig selv; men en dygtig Monark lader sig hverken søvndysse eller forvirre; han ved altid, hvad han vil, og han udfører det, naar han kan. — En saadan Enehersker har Romerne lykkelig fundet i Fabius — Kunktator ɔ: Nöleren, som de øgenævnede ham.

Fabius var stor som Romer; han var større som den Kriger, der hverken frygtede Fjender eller Medborgere, hverken Spot eller Vanrygte, naar han kunde tjene sit Fædreland. Senatet og Folket ventede og ventede, at han dog skulde angribe Hannibal og hævne tre Hæres Nederlag; hans Hær knurrede, fordi den ikke maatte komme til at bruge Sværdet; frem og tilbage blev den ført, ikke langt fra Fjenden, men aldrig nær nok ved ham: March og Kontramarch, og intet videre! „Diktatoren er en Nøler, en fej!" Det anfægtede ham ikke: han trak saa længe Dam med den puniske Spiller, til han omsider fik ham lokket i Fælden, i en af de apenninske Alper omsluttet Bjergslette. Fabius omringer denne med sine Legioner, hvis Tørst efter Kartagerblod nu endelig venter at vorde slukket. — Ah! det har lange Udsigter. Saa let fanger I ikke den afrikanske Løve; han er snu, som han er stærk. Næste Morgen vil I finde ham med hele hans Hær ude af Klemmen, neden for Bjergene, i en uangribelig Lejr. „Hvorledes?" — Hannibal lader om Aftenen de to Tusinde Okser, der skulde tjene til Krigsfolkenes Næring, deres Horn lader han ombinde med Halmvisker, og disse tjæres og paa en Gang antændes. Dyrene drives ved Piskeslag, og derpaa endnu heftigere ved Ilden paa Hovedet udad til alle Sider. Det er en Illumination af sit Slags. Romerne ser med Forundring, saa med Forbavselse, saa med Forfærdelse disse mod dem ilende vildt blussende Fakler, hører denne uendelige Hvinen og Tuden af de ængstede Dyr. Disse gruelige Toner har ingen Lighed med Oksebrøl. — Udposterne trækker sig sammen, tilbage; hele Hæren kommer i Forvirring. Inden man er kommet til Vished om Skrækkens Aarsag, er dens snilde Ophavsmand med hele hans Hær undsluppet gennem de dels forladte, dels slet forsvarede Fjeldsnævringer.

Ottende Billede.

Valpladsen ved Cannæ.

„Nølerens" halvaars Befalingstid var udløbet. Tvende Konsuler er valgt: Patricieren Paulus Æmilius og Plebejeren Te-

rentius Varro. Hin er sindig, forvarlig som Fabius. — Denne fremfusende, selvtillidsfuld som Flaminius, der spildte en hel Armé ved Trasymenus.

Overbefalingen afveksler daglig mellem de tvende Konsuler. — Det er Varros Dag — en Ulykkesdag for Rom! — De fjendtlige Hære stod i en Afstand lige mod hverandre paa Bredden af Floden Aufidus. Længe har Kartageren søgt at lokke Romerne til Slag. Men Æmilius har hidtil ej alene holdt sig tilbage paa sin Kommandodag, men og, skønt med sin haarde Nød, tæmmet sin Kollegas Forvovenhed. Han har rigtignok maattet sande „Nølerens" Ord, da denne fratraadte Diktatoratet: „Vogt dig! Æmilius!" sagde han; „du har tvende at kæmpe imod — Hannibal og din egen Kollega. Jeg frygter, at denne vil vorde den farligste af begge. Nøl, som jeg! da skalt du vinde den Sejr, som jeg har forberedt."

Og han nølede, udhalede saa længe, til Hannibal kun havde Levnedsmidler for faa Dage til Rest og allerede saa sig om efter Tilbagetog til Gallien eller Flugt over det adriatiske Hav.

Da er det, Varro stormer frem mod sin Overmand med sin Afdeling af Hæren, og Æmilius maa følge med sin. Romerhæren ødelægges.

Billedet fremstiller os en Slette, overstrøet med fem og fyretyve Tusinde romerske Lig. Mellem dem — over dem ses enkelte og Hobe af de sejrende Plyndrere. De romerske Ridderes Guldringe har første Prioritet i Rovet — to Skæpper af denne sjældne Trofæ sendte Hannibal til Kartago. — Mangfoldige af de døde ligger med Ryggen opad: de har, som haardt saarede søgt at forkorte Dødspinen ved at bore Ansigtet ned i Sandet og saaledes kvæle sig selv. Krigsfuriens Rædsler viser sig i utallige gruopvækkende Skikkelser. Ingen gyseligere end denne: en død Kartager ligger lige oven paa en lemlæstet, men dog endnu levende Romer, der holder ham omfavnet. Med Hænderne har han da intet mere kunnet udrette; men Tænderne har han brugt; med disse har han sønderslidt Overmandens Ansigt i Næse, Kinder, Læber — alt er levret Blod og trævlet Kød. — „S a a l e d e s g i v e r K r i g e n." — Ja saamænd! Velbekomme!

Men vi maa ikke overse eet Parti i denne Slagterscene: Paulus Æmilius sidder paa en Sten, dødelig saaret; Stenen er farvet med Blodet af hans Livssaar. Med den ene friske Arm, med Haanden paa den blodige Sten, venter han Døden. Ved ham er

en flygtende Underanfører, Tribunen Lentulus standset, sprunget af sin Hest og tilbyder Konsulen denne. Han afslaar den unyttige Hjælp, taker for Tribunens gode Villie, men byder ham at ile til Rom, hilse Senatet fra Paulus Æmilius og paalægge det: nu ingenlunde at slutte Fred med Hannibal, men sørge for Roms Befæstning og Forsvar. — Derpaa altsaa — derpaa alene tænker den døende Romer. Saalunde blev Romerne Verdens Herrer.

Men her i Forgrunden tilsides finder vi to Personer, som fortjener at betragtes. Den ene er ham med de rødkantede Øjne — Slagteren fra Kartago, den anden hans Mestersvend Mahorbal. Hvad har de imellem sig? Svenden ser saa arrig ud, Mesteren derimod som en Landmand, der beskuer sin Høst — sine afmejede Agre. Svenden vil overtale Mesteren til at føre sine Slagterhunde ufortøvet mod Rom. Men Mesterslagteren er tvivlraadig; han kan maaske ikke fatte sin Krigslykke. Enten svimler han paa denne Krigshæderens Spids; eller begynder han at vorde mistroisk mod Skæbnen? „Guderne," raaber Mahorbal, „skænker ikke alt til eet Menneske; de har givet dig at sejre, men ej at benytte Sejren." — Han havde Ret: Rom blev staaende, og Kartago faldt — fordi Hannibal b e t æ n k t e s i g.

Niende Billede.

Hannibal for Roms Porte.

Der ligger den mægtige Stad, Verdens Dronning. Over Murene fremhæver sig Kastellerne, og højest Kapitolium. Murene er kransede med bevæbnede. Paa Tempeltinderne staar Kvinder og Børn og strækker bedende, hylende Hænderne mod Himlen. Den forfærdelige Hannibal holder til Hest, med to Tusinde Mand foran den collinske Port, bespejdende sin Arvefjendes, den romerske Ørns Rede. — Bag ved Rytterskaren øjner vi den kartagiske Lejr — Voldene om samme, og disse besatte med alle de forskellige Folkeslags Krigere, som Krigsgeniet fra Kartago har forstaaet at forene og holde til Enighed og Lydighed. Der er de gulbrune Numider — Oldtidens Beduiner — med graa Spidshætter og Slængkapper, — der er Balearer med bredskyggede Hatte, i korte Kofter, og de frygtelige Slynger over Skuldrene — lange smækre Galler, nøgne til Navlen, med deres

Krumsabler — Spanier i hvide Lærredskofter, med purpurne Bræmmer og Frynser, de lange lige Kaarder i Hænderne; det samme Vaaben, med hvilke deres Ætlinge sytten Hundrede Aar efter spiddede, med hvert Stød to Karaiber, og ikke sjældent tre. Der er Kartagere — Hærens Kærne, i Dragt og Rustning ikke ulig Romernes. Der er endelig Jtalienere fra Magna Græcia, dem Hannibal har vidst at vinde for Kamp om den Frihed, de romerske Ørne har røvet.

Hannibal har nu set nok af Rom. Han vil straks vende tilbage til Lejren og bryde op til Nedreitalien, idet han brummer for sig selv: „En Gang har jeg maaske kunnet (ødelægge Rom), men fattedes Villien — nu har jeg Villien, men fattes Evnen." —

Tiende Billede.

Hannibal for Broderens afhuggede Hoved.

Omsider skal da Romerhaderen erholde Understøttelse: Broderen, den paa Pyrenæerhalvøen sejrende Hasdrubal iler i Hannibals Spor over begge Bjergkæder ned i Italien med en Hær større end hins, men ikke saa vel — eller ikke saa heldig anført.

Den ene af Konsulerne, der staar med sin Hær mod Hannibal i Nedreitalien, har ubemærket af Fjenden, om Natten forladt Lejren og er ilet den anden Konsul til Bistand. — Inden Hannibal ved, hvor Broderen med Hjælpehæren befinder sig, er denne allerede ødelagt af de forenede Konsuler. Den sejrende Hær og Efterretningen om Hasdrubals Ulykke indtræffer paa een Gang til Broderen. For at spotte og om muligt opirre denne til et uoverlagt Angreb skikkedes ham hans Hoved. Han blev fanget levende; men Romerne i deres Grumhed og Overmod halshuggede den ulykkelige Hærfører.

Hovedet ligger, som Johannes den Døbers, paa et Fad. Hannibal betragter det kære dødblege Ansigt — vistnok med indvortes Harme og Smerte; men disse Lidenskaber røber sig næsten slet ikke i den afhærdede Krigers Aasyn: det er koldt; men ser man nøjere til, da er der noget i denne Kulde, som bringer Hjertet til at isne. — „Jeg ser Kartagos Skæbne," mumler han, „du har tabt et Slag, men jeg har ikke benyttet en Sejr — dit Blod er over mit Hoved."

Ellevte Billede.

Hannibal begraver Marcellus.

Denne Romer har allerede befriet Sicilien for Kartagere og indtaget det store, stærkt befæstede Syrakus, hvor den store Matematiker og Maskinmester Arkimedes blev dræbt af en romersk Soldat, fordi han ikke kunde taale at forstyrres i sine Studeringer. — Nu skal „Roms Sværd" — dette Hædersnavn har Marcellus fortjent sig — nu skal det ogsaa feje Fjenderne ud af Italien. — To Gange har han allerede sejret — een Gang tabt; men Fjenderne frygter ham — denne Frygt er et Forvarsel. — Hannibal maner Spøgelset: Marcellus og hans Medkonsul Krispinus er uforsigtige nok til at foretage en Rekognoscering med alt for ringe Eskorte; de falder i et Baghold: Krispinus flygter saaret, og Marcellus falder.

Er det af Agtelse for en værdig Modstander, at Sejrherren lader ham saa højtideligt begrave? Eller mon det ikke snarere er for at styrke — forstærke sine Krigeres slappede moralske Kraft?

Det er et anseligt Ligfølge. Først kommer de numidiske Ryttere, der har udført den for Romerne saa sørgelige Bedrift. Efter dem fremskrider Sarkofagen, der gemmer Marcelli afsjælede Legeme, trukket af fangne romerske Heste. Ved den ene Side rider Konsulens Overvinder Hannibal, ved den anden Numideren, hvis Lanse gav ham Dødsstødet. Bag ved Ligkisten gaar de i Rytterkampen fangne Kviriter. Derpaa kommer hele den puniske Hær, hver Nation for sig.

Denne Begravelse er dem alle lystelig som en Bryllupsfest.

Tolvte Billede.

Hannibal græder.

Den puniske Flaade — Krigsskibe og Førselsskibe bedækker Bugten ved Bruttiernes Land. Rorkarlene sidder ved Aarerne; Matroserne staar med Skøderne i Hænderne, andre med Haandspager i Ankerstokkene. Alle venter, og med Utaalmodighed, paa Anførerens Signal til at lette. Men dette er endnu ikke givet. Hannibal nøler. Han kan ikke uden indvortes Kamp rive

sig løs fra dette Italien, hvis Herredømme han i seksten Aar har gjort Romerne stridigt. — Ser I ham? Det er ham, der staar paa Bagstavnen af det sidste Skib — det, som er nærmest ved Italiens Kyst. Alle de øvrige paa Skibet ser ud ad Havet til, hen mod Hjemmet i Afrika. Men Hannibal vender dette Hjem Ryggen til. Han stirrer paa det fjendtlige Land med et Blik, som Vellystningens paa den Kvinde, han baade vil elske og fordærve. — Der er Taarer i hans Øjne — tro mig: ikke Kærlighed, men Had er deres eneste Kilde. Han knytter begge Hænder mod sit stormfulde Bryst, af hvilket Forbandelser rigeligt strømmer: Forbandelser, ikke over Romerne, men over Kartaginienserne, over deres Regeringsmænd, der har unddraget ham baade Soldater og Penge, ladet ham føre Krigen paa egen Haand, den Krig, han førte med mer end romersk Kraft og Udholdenhed: Forbandelser over Guderne, Forbandelser over sig selv, at han ikke havde ført sin sejrende Hær fra Cannæs blodstænkte Valplads lige straks til det forfærdede Roma. Han græder; thi han forlader Italien ikke som et fremmed, et fjendtligt Land, men som et Fædreland, fra hvilket han forvises i evig Landflygtighed.

Trettende Billede.

Hannibal ler.

Her staar vi for Portalen til Kartagos Raadhus. I Hallens Baggrund ser vi de to Sufeter — Kartagos Konsuler. Paa et stort Bord foran dem er Gulddynger opstablede. Nogle Borgere gaar grædende bort med tømte Punge; andre kommer grædende med fyldte. Sufeterne selv græder: det er Skatten til Romerne, de indsamler: det er Statens Blod, der udtappes.

Ved Bordets ene Ende, med Hænderne paa det, staar „Italiens første Svøbe", Blodenglen fra Cannæ, og — ler. Han ler de to Konger op i Øjnene; han ler ad Kræmmerne, der med Suk og Taarer har været tvunget til at plyndre deres egne Kasser. — Alle græder — kun Hannibal ler, — men hans Latter er rædsommere end alle de andres Graad; den er endnu mere dæmonisk end hans Graad ved Apuliens Kyst. Der brænder et lidet Helvede i denne leende Mund. Had til Fjender — Foragt for Medborgere — det er Emaillen paa Heltens Aasyn. Man tror

at høre ham udraabe: „Den Gang da jeg græd, da lo I, og bandt for eders Poser. D e n G a n g skulde I have sendt eders Guld til Italien — nu kommer det der rigtignok; men paa en a n d e n Maade. Nu græder I, — men Moloch og Romerne ler — med Hannibal."

Fjortende Billede.

Hannibal forvises fra sit Fædreland.

Saa dybt er Romas Medbejler ydmyget, fornedret, at en Strimmel Papir fra Kapitolium kan drive Pönernes største — ja nu eneste Mand i Landflygtighed. De stolte Romere frygter mere for denne ene Mand end for hele Kartago — for hele Verden. Og det med Rette. — Da hans Landsmænds Gerrighed og Misundelse trak ham bort fra hans Triumfers Skueplads, da vendte han Fædrelandet Ryggen — det samme gør han nu. Gengæld! — hvad har han mere med Kartago at bestille? Men han er endnu ikke færdig med Rom. Han ser hen mod det forhadte Land, medens Skibet stævner til Syriens Kyst. Derfra vil han bekrige sine Dødsfjender. Den mægtige Ætling af en macedonisk Helt, Antiokus, den Store, den Rige, skal overtales til at føre sine glimrende Vaaben mod Scipios Fædreland. — Han vil lede disse Vaaben, lede dem mod Verdens Tyranner — og da Ve dig Roma!

Femtende Billede.

Hannibal mønstrer Antioki Hær.

Et prægtigt Skue! en Vaabenmagt, med hvilken man burde erobre den hele Verden! Centrum en Falanks paa hundred Tusind Mand, straalende i Staalbrynjer og Skinner, Sølvhjelme, med Spyd saa lange som den trojanske Hektors: paa Fløjene et næsten ligesaa talrigt Kavalleri; med gyldne Hjelme, i hvilke Solen spejler sig. Yderst befinder sig Mellemasiens gulbrune Hestfolk, letbevæbnede, frygtelige — mer endog paa Flugt end i Angreb.

Foran Hæren holder den kongelige General paa sin stolte Stridshingst, omgivet af alle sine General-Adjutanter. De glimrer alle af Staal og Sølv og Guld. — Hvo er den lille Mand paa

en lille Hest — begge uden Rustning — der holder ved Kongens venstre Side? — Det er Oldtidens største Hærfører, det er Hannibal — Kartagos Tordenskjold. Hans venstre Haand hviler med Tøjlen paa Sadelknappen, hans højre hænger løst ned paa Laaret. Hvor er hans Øjne? De er baade her og der; men kun flygtigt der, hvor Asiens Herre ventede dem. Han skotter ned til den lille Afrikaner og spørger med et overmodigt Smil: „Tror du, at d e r er nok til Romerne?" — „Aaja!" svarer Hannibal, idet hans Øjne ligegyldigt overfarer den store, pragtfulde Krigshær, „Aaja! endskønt Romerne er meget begærlige efter Sølv og Guld."

Sekstende Billede.

Hannibal spotter.

Forgæves har han stræbt at formaa den overmodige og selvkloge Antiokus til at angribe Romerne i disses eget Land, i Hjertet af Italien. Han vil først gennem Grækenland, og, som han troede, ødelægge den derværende romerske Hær.

Det var hans egen, der blev ødelagt.

Vi har for os en vid Valplads, overstrøet med døde og saarede, Mennesker, Heste, Elefanter. Den sejrende Romerhær begynder at gøre Bytte: det gaar ud over Guld- og Sølv-Hjelmene, over Sværdfæster, Gehænger og mere af samme Metaller. Jo vel kendte Hannibal Romernes Pengegraadighed, vel vidste han, at Asiaternes rige Rustninger var sød Mading for hine Ætlinge af Romuli Røvere. — Paa en Høj i Forgrunden, fra hvilken Antiokus og Hannibal har været Vidner til Slaget, ser vi dem begge i Begreb med at frelse sig paa den firspændige Vogn, der holder neden for dem. Antiokus har Hastværk, det udviser hans Fagter og forfærdede Aasyn. Puneren derimod staar helt rolig med sammenslyngede Arme. Gennem de kun snævert aabnede Tænder siger han noget. Hvad er det andet end: Spot, Haan, Bebrejdelser. Snærrende synes han at sige: „Hvorfor vilde du ikke tillade mig at anføre denne din nu ødelagte Hær? Nu est du en Flygtning saavel som jeg. Du er ikke sikrere i Asien end jeg i Afrika. Hele Forskellen er, at den ene af os faar Naadestød, og den anden Naadsensbrød. Velbekomme Kong Antiokus, den S i d s t e!"

Syttende Billede.

Hannibal dør.

I et Værelse, udsmykket med asiatisk Pragt, sidder ved et Bord den gamle Romerskræk. Haaret er graat, Ansigtet indfaldent, magert og rynket; Øjnenes røde Garnering alene har tiltaget i Trivelighed. I den slappe Højrehaand holder han noget. Man ser kun ovenud en Told — nedenfor maa være en Flaske. Hvad er der i denne Flaske? Er det Vin? Ja vel! men en Vin, som man kun drikker een Gang i sit Liv — efter hvilken man aldrig tørster mere. Hans venstre Albue paa Bordet understøtter den affældige Krop. — Foran ham paa den anden Side af Bordet staar en smuk, kraftfuld og pragtfuld Mand. Det er Bityniens Behersker, Kong Prusias, Hannibals Vært. Han siger noget, der maa gøre mere Indtryk paa ham selv end paa hans Gæst: de uforsonlige Romere har fordret denne udleveret. Prusias har kun at vælge mellem dette forræderske Brud paa Gæsteretten og Tabet af sit Rige. Han vrider sig lige saa meget ved det første som ved det andet. Dog, der gives endnu en tredje Udvej — en Lønvej, gennem hvilken den forfulgte kan undslippe Fjenderne, der har besat alle Udgange paa Slottet. Prusias foreslaar Hannibal at benytte dette Redningsmiddel; men denne ved et endnu sikrere: han tager Tolden af Giftfiolen[2], siger med et Smil ligt det, man ser paa ihjelfrosnes Ansigter: „Oldingen bryder ikke Drengens Ed, idet han med eet gør Ende paa sit Liv og paa Romernes Frygt."

---

[1] Trykt i „Nye Noveller", 1843.
[2] Fiole, Flaske med snæver Hals.

ERIK HAKONSØN[1]

EN HISTORISK BILLEDRÆKKE

1.

Julefesten.

Der er Jul i Hledre. Det er ikke de Kristnes Jul, men de hedenske Nordboers „Hjul", der varede — som Bonden endnu siger — til Kyndelmisse.

Vi har for os den mægtig store danske Kongehal. Det er den samme, hvor Rolf Krake beværtede sine drabelige Kæmper, hvor han med Bjarke og Hjalte og Viggo og alle de andre trofaste Karle tømte det sidste Horn med den troløse Søstermand. — Den Gang var Gulvet strøet med Hakkelse, nu derimod med Naale og Knopper af de immergrønne Graner. Men de vældige Egeborde staar endnu paa deres Elefantfødder; Ølkrus og Mjødbægere og Saltmadsfade prøver deres Styrke: de staar fast: de overlever een Slægt efter en anden gennem Aarhundreder. Rolf var ikke den første, ej heller Svend Tveskæg den sidste, der beklædte Højsædet for Enden af een og samme Disk. — Loftet med Bjælkerne er sortanstrøgne. — Det er Røgen fra Arnen der midt foran, der har farvet dem.

Væggene har deres almindelige Prydelser — Skjolde, oven over dem Sværdfæster, og under neden Sværdodder. De har været med, disse Skjolde; man ser paa de Ridser og Skurer, hvormed fjendtlige Sværd har tegnet dem. — Hen med Sidebjælkerne hænger Buerne med deres tilhørige Pilekoggere. I Hallens fire Hjørner staar Øksespydene, disse frygtelige Vaaben, lige brugelige til Hug og Stik .

Det var Dekorationen; men lad os nu tage Skuespillerne i Øjesyn!

Ære den, som Ære bør! Kongen først! Han sidder ene til

Højbords. En blank Hat, Hjelm, eller hvad det skal være, skjuler Panden lige til de smalle, rødliggule Øjenbryn, under hvilke plirer et Par smaa grønne, men levende og skælmske Øjne. Et stærkt Mundskæg og et tvedelt Hageskæg lader netop saa meget af Munden fri, at Kongen kan sende sit Juleløfte herligt ud mellem Tænderne. — „Hvad for et Løfte?" — Ikke andet, end at han til Sommer vil indtage England. — „Kan du ikke, saa skal jeg," siger en halvvoksen Knøs, hvis Mælkefjæs netop naar ovenfor Skiven. Det er ellers Kongens Søn, og han holdt sit Ord som Knud den Store. — Svend tømmer et væld igt Bæger og raaber: „Nu falder det I andre til!" —

Ved Kongebordets inderste Side er Jomsvikingernes Anførere bænkede: Der sidder Syvald, Bue Digre, Vagn Aagesøn, Aslak Holmskalle, Havard Hugger og flere, hvis Navne I kan finde i Sagaerne. — „Naa, du Jomsborgmand!" raaber Kongen til Syvald — disse nordiske Barbareskers Formand — „hvad vil du bestille i Sommer?" — Syvald tog Bægeret og sagde: „Jeg vil jage Hakon Jarl ud af Norge." — „Og jeg," sagde Bue, „vil hjælpe til med, eller ogsaa lade mit Liv." — „End du Vagn!" spurgte Kongen den attenaarige gullokkede Bæls. „Jeg," svarede han og tømte sit Bæger, „vil dræbe Torkild Lejre og sove hos hans Datter Ingeborg." Kongen skoggerlo og sagde: „Hvis du kan, min Dreng." — „Kan jeg det ene," svarede Knægten tørt, „kan jeg vel ogsaa det andet." — Derover blev nu en Latter og en Ganten over hele Hallen. — Kun een af Gæsterne blev siddende tavs og ubevægelig, med et Ansigt saa stift, som var det af Marmor. Da Latter og Snak var sagtnet lidt, falder Kongens Øjne paa den stille Ungersvend. Han drejer sig om til ham og siger: „End du! Har du intet at love?" — Med et let Smil svarer han: „De andre har lovet saa meget, at der er kun lidt tilbage for mig at holde. I Aften lover jeg intet; men hvad jeg m e n e r, vil jeg se at holde." — „Hvad m e n e r du, Erik Hakonsøn!" raabte Vagn og lettede sig i Sædet. — „Saamænd!" svarede Hakon Jarls Søn, „jeg mener, at min Fader ikke kan fordrives af Norge med Mjødhorn og Ølkrus." Allé Jomsvikinger, paa Bue nær, sprang op fra Bænkene og skar Tænder mod Nordmanden. Men Bue raabte: „Herned igen! vanærer ikke Gæsteretten og Dankongens Hus! En anden Gang tales vi vel ved paa et Sted, hvor der vanker mere Blod end Øl." — Vikingerne adlød. Men Erik rakte Bue Digre sin Haand over Bordet med de Ord: „I Aften et Vennehaandtag! Mødes vi en Gang siden med noget hvast i

Hænderne, saa er det ikke min Skyld." — Bue greb Haanden og klemte, saa Blodet sprøjtede ud af Fingerenderne. Erik gjorde ikke en sur Mine, men sagde, da han fik Haanden til sig, med et roligt Smil: „Det var intet Pigehaandtryk." "

„Bue! Bue!" sagde Kongen advarende, „det Haandtag faar du vistnok gengældt en Gang." — „Det kan være," svarede den glubske Kæmpe; „jeg skal ikke glemme ved Lejlighed at kræve Betalingen." — „Men vil du være fornøjet," sagde Erik, idet han viskede Blodet af sine Fingre, „om du ikke faar det i samme Mønt?" — „Haa haa!" drønede Bue, vil du betale; Guld, det ser jeg helst; Sølv kan jeg ogsaa bruge; men for den Sag maa du gerne byde mig Staal, det er jeg vant at handle med." —„Fred nu!" raabte Kongen; „at synge er bedre end at skændes: syng op, I Skjalde! Skænker i, I Terner! Lad Resten af denne Aften til Midnat gaa med Lystighed! I Morgen glemmer I, hvad Øl og Mjød har lovet." —

Og Skjaldene sang, og Ternerne skænkede saaledes, at da Midnatten kom, havde de fleste ondt ved at finde deres Senge.

2.

Festen paa Hlade.

Hakon Jarl var en dragelig Helt, ikke stor af Vækst, men stærk af Legeme, modig og listig. Een slem Fejl havde han; og den førte ham og omsider i Fordærvelse — kan jeg tro. Han var rent ud sagt saa urimelig kvindekær, at snart ingen køn Kone eller Jomfru kunde gaa i Ro for ham, saa vidt han færdedes. Alligevel fandtes der een af disse mange Bolskaber, som virkelig elskede ham, og det var Thora paa Rimstad.

Hun var og blev for Hakons Skyld ugift, skønt hun ikke manglede Bejlere — thi hun var ikke alene meget smuk, men ogsaa meget rig og raadede alene for den store Gaard, hun beboede.

Saa finder vi da paa samme Gard i Gæstehallen den rige Hladejarl, hans Sønner, blandt hvilke Erik sidder i Højsædet hos Faderen, og derforuden de mest ansete Høvdinger. Den skønne Værtinde gaar selv for Borde, tillige med sine Terner, at forsørge Gæsterne med Mad og Drikke. — Hakons forlibte Katteøjne forfølger hende, som skal dele hans Seng med ham. Eriks Øjne bryder sig hverken om Terner, Skinker eller Krus;

de ser ikke paa nogen eller noget; man skulde tro, at de saa ind i Fremtiden.

Rigtigt! han advarer Faderen for Jomsborgs Berserker. Faderen smiler tillidsfuld og siger: „Skal Norge frygte for en saadan Røverrede?" — „Ja!" svarer Sønnen, „vi skal frygte dem, fordi de intet frygter. Jeg kender dem; og det vil du og med allerførste lære. Jeg har derfor uden dit Vidende samlet tresindstyve velbemandede Skibe til de tresindstyve, du har liggende her i Hjørringavaag. Det er ikke for mange, kan du tro." — „Du har høje Tanker om disse Jomsvikinger,' sagde Jarlen spotsk; „har Erik Hakonsøn faaet Skræk i Blodet?" — „Derom skal min Fader ikke spørge mig, naar Jomsvikingslaget er forbi," mælede Erik med et roligt og blidt Aasyn. — „Lad det først begynde!" sagde Hakon leende og gav atter Thora forelskede Øjekast.

Som dette var sagt, gik Yderdøren op, og ind tren en ung Mand med den Hilsen: „Hilsæl Hakon Hladejarl og alle I andre! I Morgen vil I faa andet at bestille. I faar graadige Gæster at beværte." — „Hvem?" spurgte Jarlen. — „Jomsvikingere," svarede Manden; „de er ikke langt herfra. Og til et Tegn derpaa, saa ser her!" Med disse Ord fremviste han sin ene Arm; Haanden var borte, og Stumpen omvunden med Skind og Bast. — „Naa, hvor har du faaet den Erindring?" — Han sagde det. — „Og hvoraf ved du, at en Jomsviking gav dig den?" — „Jeg og flere," fortalte han, „sad og holdt os lystige. Det var sent ud paa Aftenen: saa kommer een af Trællene og siger, at en stor Flaade laa ved Kysten, at en stor Hob Mennesker var gaaet i Land og ikke længer fra Gaarden end et Par Pileskud. Vi søgte da vore Vaaben og lavede os til at tage mod fremmede. Og dermed havde vi dem og. Vi keg ud og saa, at der var saa mange, at Modstand vilde være forgæves. Vi besluttede derfor at frelse os — enhver som han bedst kunde. Det lykkedes de allerfleste; men jeg kom lidt for sent; thi een kom mig saa nær i Udfarten, at han tog min Haand fra mig. Jeg blev ved at løbe, men hørte endda een raabe: „Der faldt noget til dig Vagn Aagesøn!" — Det har været min Fingerring, han mente. — I ved nok, Herre Jarl! hvem Vagn Aagesøn er; og saa behøver I ikke at spørge om Jomsvikingerne."

Nu fik Hakon andet at tænke paa end Mjød og Flæsk og Kærlighed: Elskeren maatte vige for Krigeren.

3.

Slaget i Hjørringavaag. — Begyndelsen.

Med en Flaade af tresindstyve Skibe kæmper Jomsborgerne mod det dobbelte Antal; men heldigt; thi deres Skibe er større og hele Besætningen ej alene søvant, men krigsvant, hvorimod mange af Hakons Folk er Begyndere. — Hans Linie er allerede brudt, og det ser ud til, at hele hans Styrke skal opløses, adsplittes og søge Frelse paa Landjorden.

Hvor er han selv — Admiralen? han, som indtil denne Dag ikke har vidst, hvordan det gør: a t t a b e — at tabe i dette store Hasardspil, hvor man pointerer med Jern og vinder Guld.

Se! hist oppe paa Landet i en snæver Klippedal staar en staalklædt Kriger med en næppe halvvoksen Dreng ved den ene Haand, en Dolk i den anden. — Ah! vend Øjnene bort! „Jarl Hakon vil slagte sin Søn; han vil ofre ham til Sejrens Gudinde; han vil udgyde sit Barns Blod som en Anvisning paa Fjendernes. —

Lad os hellere se paa Slaget. Der blinker Sværd mod Sværd — der er Kamp mellem Mand og Mand, ærlige Dødshug, men ingen unaturlig Myrden. De rører sig, de raske Svende, paa gammelnordisk Vis: med Ære, enten Død eller Sejr:

Men se en Gang! Nordmændenes brudte Linie er rettet igen. Hvo har gjort det? Hakon staar inde paa Landet og raser i overtroisk Blindhed mod eget Kød og Blod. — Ja! han har en Søn, som var en bedre Fader værdig. Mens den g a m l e søger Tilflugt hos en Afgudinde, et Indbildningsfoster — et Intet —, har den u n g e fornyet Slaget, og vendt Lykken — bundet den fast til de norske Stavne. Den norske Himmel kommer dens Sønner til Hjælp: en Hagelguse har forbundet sig med de norske Pile og Kastespyd mod Jomsborgerne. — Deres Anfører Syvald har givet Signal til Flugt. To Tredjedelen af Flaaden adlyder, vender Bagstavnene til Fjenden og Uvejret. Resten — tyve Skibe holder Stand. — Da Syvalds skeider ud for det, hvorpaa Vagn befinder sig, kaster denne i sin Harme et Spyd mod den flygtende Forræder. Han dukker sig, Slynglen, og Styrmanden ved hans Side gennembores.

Nu har Erik Sejren i Hænde.

4.

Slaget i Hjørringavaag. — Enden.

De nitten Jomsvikingeskibe, omringede af de norske, er allerede ryddede. Dækkene er bedækkede af døde, saarede og Vaaben. Der er endnu kun eet tilbage; og det er Bue Digres. — Erik har bordet det to Gange, men maattet vige, og ladet sine Entregaster blive livløse tilbage. Nu er han tredie Gang i Færd med det og har rigtig faaet Magten.

Kun tredive Vikinger er endnu kampdygtige, men de trænges stedse snævrere og snævrere ud mod Forstavnen. Aslak Holmskalle ligger imellem, og ovenpaa en Klynge afsjælede Kæmper. Hans Sjæl er ogsaa flygtet; thi i hans Tinding er indboret Spidsenden af en Skibsambolt. Hans skaldede Isse er ridset af Sværdhug; men denne Isse var selv en Ambolt, som intet Sværd kunde bide igennem. Da var det, at en Nordmand havde revet Jernredskabet af sin Træfod og slaaet ham Næbbet ind i den haarde Hjerneskal.

Ved hans Side ligger Havard, lænet mod Masten. Han ser ud, som han var død; men han er det ikke; det er Skælmeri; thi han fejler ikke andet, end at begge hans Ben er knuste. Det forstaar sig: Han kan ikke leve, men han grunder paa et Puds, inden han dør. Det lykkes ham og, som vi snart vil faa at se.

Men her er endnu mere at se. En er ved at slaa en Bagkurv[2] ud over Rælingen ned i Havet; men han vil have noget med sig — hvad er det? et svært jernbundet Skrin. Eja! han har jo ingen Hænder, hvordan tager han saa Skrinet? Meget behændigt: han har stukket Armstumperne ind i Hankene, og naar han voltigerer over Borde, vil Skrinet følge efter — oven paa ham. — Han har været rigtig med — den Fyr: ej alene Hænderne er væk; men Hagen og det halve af Underkæben er gaaet med i Købet. — Hvem er den Karl? — Hvem anden end Bue Digre. — Han, der raabte, da Nedermunden blev hugget fra ham: „Nu vil de bornholmske Piger ikke lystes ved at kysse mig." — Men Skrinet! hvad indeholder det? — Guld og Sølv, Bues Bytte fra saa mangt et Vikingetog — det er Sjælen, som følger sit Legeme til Havsens Bund.

5.

Henrettelsen.

De tredive fangne Jomsvikinger er anstillede i Rad paa en fældet Kæmpegran. De sidder paa Bullen, med Hænderne fri, men med bundne Ben. Nu ser vi dog kun de tolv af dem siddende; thi de atten ligger allerede hovedløse. — Thorkil Lejre — den her fungerende Skarpretter — skal til at ekspedere Nummer Nitten, en stor mandligskøn Yngling med Lokker som Harald Haarfager selv. Thorkils Assistent, en stærkvoksen Træl, har hele Raden hen grebet de dødsdømte i Haaret og trukket deres Hoveder forover, at Bøddelen kunde faa nemt Hug paa Nakken, da en Pil kommer hvinende fra Bues Skib og gennemborer en norsk Høvding, der staar ved Hakon Jarls Side og med ham gotter sig ved at betragte Slagteriet.

Dette foraarsager et Ophold: Hakon befaler en Hob af sine Kæmper at se efter, hvem der havde udskudt den dræbende Pil, og bringe ham levende eller død: selv gaar han afsides hen bag nogle tætstaaende Træer efter at have overdraget Opsynet til sin Søn, Erik.

De norske Kæmper, som entrer Bues Skib, faar da straks Øje paa Havard, der sidder med Ryggen til en Mast og en Bue i Haanden. — Han smiler og raaber dem i Møde: „Saa ramte jeg dog den rige Jarl." — „Ikke ham, men den, der stod hos ham," svarede een af Nordmændene. — „Det var en tynd Lykke," brummede Havard. — „Ulykken var stor nok," raabte Nordmanden; „men det skal være den sidste, du gør," og dermed kløvede han det hærdede og forhærdede danske Hoved.

Vi vender tilbage til Eksekutionen. Rakkeren har nu indsvøbt sine Hænder i hin smukke Danskers gyldne Lokker og drager af al Magt; men den unge Knægt har en stiv Nakke, og den kan ikke bøje sig nok for Thorkils Øksehug. Dette falder; men i rette Øjeblik trækker Delinkventen Hovedet saa langt tilbage, at Øksen netop skiller Trællen ved begge hans Hænder. Han styrter, Thorkil over ham igen, og Øksen flyver fra ham. Man kan dog ikke sige, at den faldt til Jorden, da Vagn, som en tredie Mand. griber den og giver Thorkil Banesaar.

Erik, der hidtil har staaet i nogen Afstand med sammenslyngede Arme, uden nogen synlig Deltagelse for det blodige Skuespil, kommer nu med eet i baade indvortes og udvortes

Bevægelse, lader Hænderne falde ned og træder nogle Skridt nærmere hen mod Vagn, der sidder med den rødfarvede Økse i Hænderne. — „Vil du have Fred, Vagn Aagesøn!" siger Erik. — „Fra hvem kommer Freden?" spørger Vagn. — „Fra den, som kan give den," svarer Erik. — „Det kommer an paa, hvordan Freden er," siger Vagn igen, „kan alle de andre her, som endnu har Hoveder mellem Skuldrene, ogsaa faa Fred; ellers vil jeg ingen have." — „Jo," siger Erik, „for din Skyld skal de have den." — „Tak for det!" siger Vagn; „men der er endnu en Hage ved." — „Løs dem!" siger Erik til sine Folk. — „Nej, stop lidt!" siger Vagn, „kan du huske mit Juleløfte i Hledre?" — „Vel kan jeg det," siger Erik; „den ene Del har du holdt; det bevidner Thorkil Lejres Pandeskal." — „Men det bedste er tilbage," tog Vagn paa, „og kan du ikke forhjælpe mig dertil, saa tag Knappen af mig!" — „Jeg vil se ad!" svarede Erik; „og giv dem nu Benene fri!" bød han de hosstaaende Krigere. — Det skete; men i det samme kom Hakon Jarl til og brummede lidt over Erik Skaansomhed. Dog fandt han sig heri; thi han følte for sin Søn en Ærefrygt, som ellers Søn for Fader.

At Vagn rigtig fik den dejlige Ingeborg til Kone, og af Erik en Skude til at føre hende og de elleve hjem — det siger os de gamle paalidelige Sagn.

6.

Erik besøger Vagn.

Aar er henrundne. Hakon Jarl er dræbt. Olaf Trygvesøn er Konge i Norge. Erik Jarl er en Flygtning, men en kær og højtæret Slægtning hos Danekongen i Hledre. — Han gør en Afstikker til Fyensland for der at se til en Bekendt fra Hjørringavaag.

Fyen er en stor Have, hvis Udhegn er Bølger, hvis Indhegn er frodige Skove, hvis Kvarterer er rigtbærende Kornmarker, og hvis Lysthuse Herreborge. — Hvo der her først har faaet Fod under eget Bord — jeg er tilfreds, om den endog staar i et straatakt Hus — hvorledes skulde den komme i Tanker om at flytte til noget andet Land, end det, som jeg tror, at Fyen repræsenterer her paa Jorden. — Ogsaa i hine gamle Dage var det Nordens Paradis. Vi har her for os en Parcel af samme.

Umiddelbart i Forgrunden løber en Aa — formodentlig den samme, som nu gennemstrømmer Odense — tæt paa den anden Side hæver sig i jævn Skraaning et venligt Landskab: nærmest en Have, prydet med Frugttræer, unge og i fuld Blomstring; og underneden imellem dem Kaal og andre Køkkenurter, adskilte fra hverandre ved Rabatter af hjemlandske, ved Dyrkning forædlede Blomster. I en er de himmelblaa Kærminder, i en anden de gule Roser, Engenes Blomsterdronninger — „Kavelleger" hedder de i Danmark. Der staar Runddele fulde af danske Hyacinter — de lærde kalder dem „Orchiser" — hvide, lyserøde, violette, og flere beslægtede Farveslags. Der — dog, nu faar vi noget langt mere tiltrækkende at se paa. Oppe ved Huset i Baggrunden, der sluttes af lysgrønne Bøgeløvskroner foroven, staar tvende unge Mænd i gammelnordisk Folkedragt: blaa Kofter og vide Broger, med lavpullede Hætter paa Hovederne — gult Haar under den ene Hætte, brunt under den anden. Ser vi nøje til, genkender vi Vagn og Erik. Til den ene Side af dem sidder en dejlig Kvinde — det er Ingeborg Thorkilsdatter — hun har et Pattebarn ved det fyldige Bryst og deler sit kærlige Blik mellem Glutten og dens Fader. — Paa den anden Side bemærker vi to bitte Smaadrenge, der leger Halshugning; det vil sige: de hugger skiftevis Hovederne af Vejbredstængler *(Plantagines)* og er ligesaa ivrige og heftige i denne uskyldige Krig, som voksne Børn er i den, hvor det gælder Menneskehoveder.

Hvad bestiller imidlergodtid de tvende Krigere? en Gang Dødsfjender, blodgerrige Modstandere. De snakker. Saamænd! det er og bedre end at slaas. Men hvorom snakker de? Lad os høre! — Virkelig! det er ikke om Krig og Manddrab; det er om Fredens Glæder, om huslig Lykke. „Hvorledes," siger Erik smilende, „har din Vildkat i saa ung en Alder faaet i Sinde at slaa dig rent fra Verden?" — „Nu har jeg netop slaaet mig t i l Verden," svarer Vagn og skotter til Konen og Børnene. „Den Gang da du skænkede mig Livet, faldt det mig ind, at det kunde bruges til noget bedre end Slagsmaal. Jeg har i min forvildede Ungdom sendt mange Mennesker ud af Verden — jeg maa dog sende nogle ind igen." — „Ja saamænd!" siger Erik; „een ud, en anden ind; een ned, en anden op — det er de usynliges Bestemmelse." — „Hm!" svarer Vagn, hvorfor ikke ligehen, jævnt og roligt? Det er det varme Blod, som koger over, og — spildes. Bliv klog i Tide, Erik! sæt dig ned paa en af mine Gaarde, her! og tag dig en fyensk Pige til Hustru!

Det vil ikke vare mange Aar, inden du har saadanne Rollinger omkring dig, der kører i Kane paa dit Skjold og rider paa dit Spyd." — „Det kunde ikke være saa ueffent," siger Erik og fletter sine Arme; „men jeg har først lidt at bestille. Kan jeg ikke genvinde min Fædrenearv Norge, bør jeg dog se at hævne min Faders Død." — „Hævn!" siger Vagn med stille Hovedrysten, „Hævnen er en Bi, der har baade Honning og Gift; men Giften er i Enden. Sug du nu Livets Honning og hyt dig for Brodden!" — „Brodden har jeg følt." svarede Erik med nedtrukne Bryn; „men til Honningen kender jeg ikke stort. Skulde jeg siden faa Smag paa den, skal jeg se til dig igen, du lykkelige Bimand!" — Med disse Ord giver han Vagn Haanden; men det tegner ikke til, at de mere vil genses.

7.

Olaf Trygvesøns Bejlen.

Der var en mægtig Konge i Sverrig, som ikke hed Erik Sejr for intet. Han havde faaet sig til Dronning Sigrid Storraade — det Øgenavn bar hun heller ikke for intet; thi stolt var hun og havde mer end almindelig Kvindemod i Brystet. Det var rimeligt nok, at hun ikke kunde forliges med Manden, for hun vilde selv være Mand. Blev de endda enige om een Ting, og det var om at skilles ad; og hun fik en ganske køn Aftægt; det var nemlig den største Del af Vestergotland.

Hun var endnu ung og smuk, da en Næssekonge fra Norge og en anden fra Garderige paa een Gang stødte sammen i hendes Borg for at bejle til hende. — Hun tog høfligt imod dem begge, gæstererede prægtig og anviste dem Natteleje i en noget afsides liggende Bygning. Paa det, de kunde have det varmt, lod hun stikke Ild paa alle fire Hjørner af Huset og indebrændte dem med hele deres Følge. — Saadan bar man sig ad i hine Dage. „Jeg skal vænne saadanne Stodderkonger af med at bejle til Erik Sejrs Dronning," sagde hun.

Men saa kom noget efter Olaf Trygvesøn; og det var ingen Stodderkonge, for han regerede over hele Norge. — Han var en stor, smuk Mand og i alle Dele en Helt. Ham havde Sigrid ikke Sind til at indebrænde, ham vilde hun have. — Saa var

de da blevet enige herom, og der var kun en eneste Hindring tilbage; Sigrid var endnu hedensk, og Olaf forlangte, at hun skulde lade sig døbe. Det vilde hun ikke. Olaf, som i sin Omvendelsesiver ikke stod tilbage for Spaniolerne i Vestindien, blev ilsindet og slog Dronningen sin ene Handske i Ansigtet, med Skældsord, af hvilke „hedensk Mær"! ikke var af de værste.

Den Uartighed fik hin kongelige Grobian ærlig betalt siden hen, som snart skal fortælles. Thi Sigrid Storraade giftede sig kort efter med den danske Konge Svend Tveskæg, og er det en rimelig Mening, at hun tog Svend — ikke af Kærlighed til ham, men af H a d til Olaf. Hør kuns! —

Svend Tveskæg havde en Søster ved Navn Thyra, og hun var blevet gift med en vendisk Konge. Men hvordan det var, og hvordan det var ikke: Hun var kun gift i tolv Dage, saa løb hun fra ham, og saa fik Olaf fat paa hende, og der blev et Par af dem, som passede bedre sammen.

Men Thyra havde jo meget til Gode hos sin første Mand; det fik hun Olaf til at indkræve. Saa sejlede han og fra Norge med en mægtig Krigsflaade ad Venden til gennem Øresund. — Da Sigrid spurgte dette, fik hun sin Mand, sin Søn Oluf Skøtkonning i Sverrig og Erik Jarl med de norske Flygtninge til at forene sig og passe Olaf Trygvesøn op, naar han vilde tilbage. — Det gjorde de ogsaa, som I snart vil faa at se. Den Kongehandske — I ved nok — den farvede siden i rødt.

8.

Søslaget ved Svolder. — Begyndelsen.

De halvhundrede norske Orloger ligger i en Linie, tæt sammenkrampede, i Midten Admiralskibet „Ormen Lange", det største, skønneste og med de udvalgteste Stridsmænd besatte. Med Bagstavnen slutter det til de andre; men Forstavnen rager fremud foran dem. Saa er dette Kæmpeskibs Borde ogsaa Favne højere end de hosliggende. Det er en gammel Kæmpeslange med sine halvvoksne Unger om sig. Og den har hvasse Tænder og dræbende Brodde.

Tredobbelt Fjendemagt har bordet de yderste Snækker paa

begge Sider og ryddet de fleste af dem. Svend Tveskæg fører an paa den ene Kant, Erik Jarl paa den anden. Men han maa idelig have Forstærkning af Danske og Svenske; thi hans Nordmænd er faldet, paa ganske faa nær.

Ormen bider drabelig om sig: ud over dens Ræling flyver Pile og Kastespyd, og ikke mange af dem forgæves. Olaf selv kaster med begge Hænder og træffer ligesaa vist og kraftigt med den venstre som med den højre.

Ved ham staar en Bueskytte, og han er endnu sikrere, stærkere end Kongen. Hvem er det? Ingen anden end Ejnar Tambeskælver, som I vel har hørt sige af. Vel er han kun atten Aar; men jeg tror, han har atten Mænds Styrke. Hans Pile er Lynstraaler: hvor de rammer, er Døden hos. — Tre har han afskudt efter Erik Jarl; den ene har kløvet Rorpinden mellem hans Fingre; den anden og tredie er trængt ind i Træværket ved hans Sider. Erik er sluppet; thi Afstanden er for lang. Erik har ogsaa en Mesterskytte hos sig. Da Ejnars sidste Pil farer ind ved hans Ribben, siger han: „Find! skyd den lange Rækel derovre!" — „Nej," svarer Find, „hans Tid er endnu ikke kommet; men jeg vil se at tage Brodden fra ham." I det samme som Ejnar har Buen for Skulderen og har taget et vissere Sigte paa Erik, skyder Find hans Buestræng over. — „Hvad var det, der klang?" siger Olaf. — „Det var Norges Rige, der brast af dine Hænder," svarede Ejnar og smed sin Bue. „Der har du min," siger Olaf. Ejnar spænder; men Strengen gaar langt tilbage over Stillingen. „Den er for veg," siger han, „nu maa jeg bruge Kaarden."

9.

Søslaget ved Svolder. — Enden.

Alle de norske Skibe, paa Ormen Lange nær, driver herreløse omkring; de tre forbundnes har omringet Ormen, men uden at kunne borde den. Vel er alle Besætningens Pile og Spyd bortskudt; men den forsvares drabelig med Sværdene. To Entringer er allerede tilbageslagne.

Dog Erik har fundet paa Raad: han har inde paa Landet ladet fælde en uhyre Gran, bragt den op paa sit Skib, rejst

den paa Toppen og ladet Rodenden falde over Ormens Ræling. Ved Træets Tyngde og ved Hiven i dets Grene kommer det høje Skib til at krænge ned mod Eriks lavere. Han og hans Krigere har saaledes faaet fast Fod paa det fjendtlige Dæk og rydder det, skønt med stort Besvær og Mandefald.

Paa Bakken er endnu kun Olaf, Ejnar og fire eller fem andre tilbage. Erik tilbyder Fred, men i Fangenskab. Tilbudet afvises med Foragt. Olaf kaster Skjoldet paa Ryggen og springer i Havet. Alle de andre følger ham efter. I samme Øjeblik firer Find Skytte en Jolle ned. Hvad vil han med den? Han vil bjærge Ejnar: i Slaget skaanede han ham — nu vil han frelse ham. Det lykkes ogsaa: den unge Kriger fatter igen Lyst til Livet. Han tager mod Haandrækningen, bliver Eriks Mand, og det en trofast, kan I tro.

Men Kongen! hvordan gaar det med ham? — Saamænd! jeg ved det ikke rigtigt. Somme mener, at han gik til Bunds og ligger der endnu. Andre vil have til, at han, som en udmærket Svømmer, har under Vandet naaet Landet; og at det var ham, som nogle Pilegrimme saa som Munk i et Kloster i Syrien. Det være nu som det vil; men Erik Hakonsøn førte som Styrmand Ormen Lange, den danske Konges Skib paa den ene Side, den svenskes paa den anden. — Jarlen var selv en Konge.

10.

Erik Hakonsøn dør.

Dø skal vi alle; her hjælper ingen Snak. Det er alligevel lidt forunderligt: der er kun een Maade at blive levende paa; men der er utallige at dø paa.

Erik Hakonsøn dør paa en Maade, som han vist har ene for sig selv.

Efter Slaget ved Svolder fik han en tredie Del af Norge i Honorar, men som Jarl og Danerkongens Mand. I denne Egenskab følger han Knud den Store paa det Tog, i hvilket han undertvang hele England.

Vi befinder os i London. — Erik er upasselig og sidder under Badskærhaand. Han er hæs, hans Hug er faldet; derfor skal han opereres. Han har Munden vidt aaben; Barberen har sin Kniv derinde.

Bag ved ham staar et Menneske med et Ansigt, som frembringer Kvalme. Han griner — han hvisker noget til Barberen — hvad er det? ikke andet end: „Skær lidt længere ind!" — Han skærer, og den ædle Erik Hakonsøn bløder sig til Døde.

---

[1] Trykt i „Nye Noveller", 1843.

[2] Se Noterne til E Bindstouw, II., S. 60, 5. L. f. n.

KNIPLERINDEN[1]

„Det var i Aaret 1815," fortalte mig en Ven, hvem jeg, efter ti Aars Fraværelse, 1836 besøgte, „at min ældre Broder, min yngre Søster og jeg foretog os en Rejse til Tønder for at besøge vor ældre Søster, som var gift derude.

Som vi er kommet Staden paa en halv Mils Vej nær eller saa, bliver Søster upasselig og beder om at forskaffe sig et Glas koldt Vand. Vi var just lige ud for et lidet Hus tæt ved Vejen. Jeg sprang af og derind og bad et Fruentimmer, det eneste Menneske, jeg saa derinde, om det forlangte. Hun sad ved et lille Bord og kniplede, saa flygtigt op paa mig og hentede i en Hast Vandet. Jeg takkede, bragte det til Søster og, da hun havde drukket, Glasset ind igen. Den, der havde givet mig det, sad som før ved sit Arbejde, det, hun drev med Ivrighed. — Jeg saa nu noget nøjere paa den unge Pige; hun var tarvelig klædt, dog noget nettere end de fleste andre Kniplersker, jeg paa forrige Rejser havde bemærket. Hun var meget smuk, men bleg som hendes Medarbejdersker, og hendes nodet dybtliggende Øjne gav umiskendelige Tegn til jævnlig Graad; hun kastede dem hyppigt hen til en Alkove, i hvilken jeg snart opdagede et gammelagtigt, sovende Fruentimmer. Sengklæder, saa vel som det lidet Bohave, vidnede om knappe Kaar.

Jeg maatte have mer at vide. — Da jeg udenfor havde overtydet mig om, at Søster var bedre, bad jeg dem fuldende Rejsen uden mig: jeg havde endnu lidt at tage Vare derinde, men skulde snart komme bag efter dem til vort Maal. De rullede væk; min Broder med et Blink til mig, det jeg meget vel forstod.

Da jeg kom ind i Huset nu tredie Gang, udtrykte Pigens Aasyn Forundring, ikke ganske uden Uvillie: hun havde jo vist

lagt Mærke til Vognens Bortkørsel og troet, at Vandbæreren var fulgt med.

„Ønsker De endnu noget, eller savner De noget?" spurgte hun koldt og lod Filernaalen hvile.

„Jeg savner intet," svarede jeg, „for mit Vedkommende; men — noget alligevel — med Tilladelse, er det Deres Moder?" —

Hun nikkede.

„Syg maaske?" —

Hun nikkede, og hendes Øjne befugtedes. To smaa Medicinglas og en Pulveræske i Vinduet bekræftede hendes tavse Tilstaaelse.

„Det kan tykkes Dem underligt," tog jeg atter til Orde, „at en Dem ganske ubekendt fremmed i et ham lige saa fremmed Hus søger at gøre sig bekendt med et Forhold, som vækker, sandfærdigen! ikke hans Nysgerrighed, men en Medfølelse, der ingenlunde er fremhyklet."

Intet Svar paafulgte; thi den gamle Kone vaagnede just og gav sig; Datteren fløj hen til hende. Da hun vendte Ryggen til mig, stak jeg hurtigt en Pengepung ind i en halvaaben staaende Skuffe under Bordet foran mig og listede mig bort uden andet „Farvel".

Ankommen i Tønder fik jeg meget andet at tænke paa end smukke, ulykkelige Kniplingspiger. Den fælles Familieglæde ved Gensynet lagde Beslag paa alle vore Tanker og Følelser: Spørgsmaal og Kontraspørgsmaal med behørige Svar blandede med Skæmt og Latter, Ah'ed og Ih'er, fløj i livlig Afveksling fra Munde til Ører. Og alt dette tillige med legemlig Vederkvægelse medtog den første Dag til sent ud paa Aftenen. Min faste Søvn gav intet Spillerum for Drømme. — Næste Formiddag maatte man bese Byen og dens nærmeste Omgivelse og om Eftermiddagen dens ældre Søster Møgeltønder for sin mytiskdunkle Mærkværdigheds Skyld, som og Stedet i Gallehus, hvor de uforklarlige Guldhorn blev fundet, de, der i nyere Tid gav en evig forbandet Tyv herostratisk Ry. — Næste Dag besaas den sælsomme „Gottes Koog" — et Arkipelagus paa Fastland. — Saaledes gjordes med kun et Par Rastdage Udflugter til Leck, Kolonien, ja til Nordfrisernes Landstrøg. — Der var endelig kun tre Dage af de til vort Ophold i Tønder fastsatte fjorten tilbage, og jeg havde saa godt som rent glemt min blege Kniplerske. Da mindedes jeg om hende i en Drøm, af hvilken jeg vaagnede ved det første Dagskær. Da Familien var vant at

sove meget længere om Morgenen, stod jeg ufortøvet op og gik ud til Kniplingshuset, til Mode som naar man foruroliges over en uundskyldelig Forsømmelse.

Da jeg traadte ind, for hun med et næppe hørligt „Ak!" op fra sin Haandgerning; en let Rødme fløj, som i Blæst Skyggen af en Sky over Snemarken, over hendes Lillieansigt og forsvandt i samme Øjeblik. Jeg kiggede hen til Sygesengen, opdagede straks, at den var tom, og ligesaa, at Datteren bar Sørgedragt.

„Deres Moder" — sukkede jeg — „er nu hjembragt til en bedre Verden end denne" —

Hun tog Ordet: „Hendes hentærede Legeme blev overgivet til Jorden i Søndags."

Dette sagde hun med rolig Hengivenhed, uden andre Taarer end et Par af mine. — Om hun saa dem, ved jeg ikke; thi hun var traadt til sin Kommode, det eneste Gemme, jeg bemærkede, og trak en Skuffe lidt ud, men vendte straks Ansigtet halvt om til mig, sigende: „Har De ikke savnet noget, siden De var her forgangen? — Nej, nej! De har ikke v i l l e t savne det. — Se her er Deres Pung, ædelmodige Herre! i samme Tilstand, som jeg fandt den i Bordskuffen." Hun rakte mig Pungen.

Jeg tog den ikke; den faldt i min Haand, fra den til Jorden.

„Jomfru!" sagde jeg, „kunde jeg ikke paa anden og bedre Maade vise mig værdig til den Titulatur, De beærede mig med? Eller vil De i denne Hytte fængsle Dem selv til Kniplebordet, indtil Døden forløser Dem fra et glædeløst Trældomsliv?"

Hun traadte mig et Par Skridt nærmere med en bydende Anstand og en mørk, om ikke skummel Alvorsmine.

„Sælsomme Mand!" talte hun med langsom og dæmpet Røst; „hvilken Forbindelse kan tænkes mellem vore Livsforhold? Jeg er bestemt af Skæbnens Herre til dette ensformige Arbejdsliv, som De paatrykker Trællemærke. Ja, min Herre! jeg har ogsaa trællet, før for to, nu for een. Bedre kan jeg dog friste Livet, da jeg er alene."

„Alene?" gentog jeg, „intet Menneske skal være alene; ikke afsondre sig fra et Samfund, som Gud selv har stiftet. Bedre at komme i Berørelse med den almindelige Blanding af de bedre og de værre. Bedre at faa Bekymring og Modgang blandet med Fornøjelse og Medgang end henslide sin Tid uden enten det ene eller det andet."

„Det maa dog Livsfangen," svarede hun.

„Fordi han tvinges dertil," vedblev jeg; „men af sine Medmennesker."

„Saa ung!" lagde jeg til, „og dog uden Tillid til nogen af dem! saa aandelig dannet, og saa sørgelig klog! De tilhører en bedre Stand end den, hvori De, maaske først af Nødvendighed, men nu af egen fri Villie indestænges. — jeg har baade Evne og Villie til at sprænge dette ensomme Fængsel og give Dem en værdigere, en mere lønnende Virksomhed — kan De Tysk?"

„Aaja," svarede hun, „jeg forstaar ogsaa Fransk."

„Det er ypperligt!" sagde jeg, „min gifte Søster søger netop en Lærerinde til sine to Pigebørn, det ældste syv, det yngste fem Aar. Vil De tage mod denne Plads, skal De erfare, at baade Forældrene og de smaa vil gøre Dem Livet anderledes behageligt, end det hidtil har været. Indvilger De, kan De endnu i denne Dag tiltræde Deres Post; den er ikke længere borte end her i Tønder."

Hun rakte mig sin Haand, og det med et ganske nyt Ansigt, hvis Kolorit smilende Haab havde tegnet. Jeg greb, jeg kyssede den fine Haand, som hun undselig drog tilbage. Hun pegede paa sin Stol — den eneste hun havde — satte sig selv paa Sengestokken; og da jeg havde indtaget det anviste Sæde, hentede hun et langt Suk og talte saaledes:

„Ædle Menneske! De maa ikke forlade denne Sorgens Bolig uden Forvisningen om min ubegrænsede Tiltro. De er berettiget til ganske at kende mig og min Skæbne — De har vel en Time tilovers?"

„Flere, om De behager," svarede jeg; og havde jeg haft flere Ører end de to, de havde tilsammen staaet vidt aabne.

„Min Fader var en fransk Emigrant fra det forrige Bretagne. Han bar, eller maaske havde han til et Minde om sin Fødestavn og sin Skæbne antaget Navnet Goelan — De forstaar vistnok Fransk?"

„Ret vel," svarede jeg; „men Goelan? det ved jeg ikke hvad betyder."

„Det er ogsaa et Provinsialord, der betegner en Strandmaage. Om Sommeren, men mest i Efteraaret, naar Sømændene fra hine Kyster er paa Farten, plejer Koner og Piger ofte at gaa ud paa Strandbredden, naar Vinden bærer paa Land, og da at synge efter de opskræmmede Fugle:

Goelans! Goelans!
Ramenez nous nos maris et nos amants!

De vise finder sagtens heri en from Overtro. Ak! hvilket elskende Hjerte er fri for sligt?

Min Moder var Tysk. Hendes Forældre boede i Itzehoe, hvor de drev en Handel, der netop kunde ernære Familien. I sin Landflygtighed kom min Fader paa Lykke og Fromme til min Fødeby og fandt sit Ophold ved at undervise i hans Modersmaal. Til vort Hus fik han ogsaa Adgang, og mod at nyde Middagsspise informerede han min Moder, den Gang seksten Aar gammel, og en Broder til hende. Det varede ikke mange Tider, inden der opstod en Kærlighedsforstaaelse mellem Goelan og hans kvindelige Elev. Da de gamle mærkede det, frabad de sig hans videre Undervisning tillige med, som Følge deraf, hans Besøg.

Det var allerede kommet saa vidt mellem mine Forældre, at hun erkendte sig frugtsommelig. Ved at aabenbare dette for hendes Moder haabede hun at erholde Forældrenes Minde til en Forbindelse med den elskede Flygtning. Tværtimod: hun blev ligesom han vist Døren og tilmed gjort arveløs. Hvad var nu at gribe til? Min sorgbetyngede Moder kunde ikke udholde at forblive i den By, hvor hendes ubarmhjertige Forældre boede. Hun havde en velhavende Moster her i Tønder, Enke og barnløs. Didhen tyede hun med Fader, og lod de sig undervejs i Friederichsstadt kopulere.

Mosteren tog rigtig nok taalelig godt imod dem, gav dem fri Bolig og Bidrag til deres Underholdning, idet min Fader fortjente paa sin Side, min Moder paa sin ved at forfærdige Fruentimmerpynt. Saaledes gik det uden Næringssorg. Jeg kom til Verden, vokste med Sundhed og i Munterhed, som er Børnealderens Lod. Fader talte og læste kun Fransk med mig, ligesom Moder Tysk; hvoraf De vil kunne dømme om min Færdighed i begge Sprog. — Jeg opnaaede mit tiende Aar. Da døde min Fader og Moders Moster næsten paa een Gang. Af det, hun efterlod sig, kom os kun ganske lidet til gode. For at kunne bjærge Livet flyttede min Moder herud i dette netop ledigt værende Hus, hvor vi stræbte at ernære os ved Knipleri. Ogsaa godt, til min Moder sygnede og hendes Pleje og Ernærelse overlodes til mig alene. Ja min Ven! tillad mig at kalde Dem saa! jeg har ingen anden."

Hun drog her igen et Suk og blev ved: „Rigdom har sine Fristelser, Fattigdom sine; af begge søger slette Mennesker at benytte sig. Ej heller jeg har undgaaet, om jeg end har overvundet mine. En af de Kniplingshandlere, til hvem Arbejder-

inderne befinder sig væsentlig i samme Forhold som de engelske Fabrikanter til Fabrikejerne, modtog en Tidlang vore Kniplinger mod nogenledes billig Betaling; men saa faar han i Sinde at indlemme ogsaa mig i sit vidtløftige Harem. Jeg afviste hans skændige Forslag saaledes, at det ikke blev gentaget. Ved næste Leverance viste han mig Følgerne af min Vægring: han havde et og andet at udsætte paa Varerne og nedsatte Prisen for dem. Ja han misanbefalede mig desforuden hos flere af hans Lavsbrødre, saa at jeg forgæves tilbød en efter en anden mine Frembringelser. To Dage spildte jeg paa mine frugtesløse Bestræbelser, inden jeg traf paa en, som vel modtog min Haandgerning, men dog kun mod den almindelige knappe Betaling. Da min Moder, formedelst Sygdommen, ikke mere var, ej heller blev arbejdsfør, Recepter og Medicin krævede Tillægsudgifter, maatte jeg sælge saa et, saa et andet Stykke, indtil min Moders Begravelse og Huslejen medtog, hvad jeg havde tilbage, paa dette nær, som De her ser."

„O!" endte hun, og med nogen let undskyldelig Bitterhed. „Dersom mangen rig Dame vidste, naar hun smilende betragter i Spejlet sin Kniplingsstads, hvilke beske Taarer, der har dynket[2] disse nydelige Strimler, til Strygejernet borttørrede dem, hun vilde beklage sine arme Pyntersker, mod hvem hendes Hønsepige fører et herligt Liv. Min Velgører!" hun hævede sine foldede Hænder i Vejret, „jeg takker dig, min Gud! som sendte ham."

Herpaa udbredte hun sine Arme, for ind paa mig — kan jeg næsten sige — omfavnede mig, trykkede sit Ansigt mod min Skulder, sprang tilbage, og alt saa hurtigt, at jeg under hele Manøvren næppe kunde talt til tre, langt mindre havde Tid til at gengælde Favnetaget, hvis jeg ellers havde villet.

Overrasket behøvede jeg dobbelt saa lang Tid, inden jeg med Fatning kunde spørge: „Naar er det Dem belejligt at blive hentet til Byen?"

„Jeg er færdig," svarede hun, „hvad Time det skal være; men jeg bad gerne, at det maatte blive en Vogn, der kan føre disse mine faa Ejendele. Selv kan jeg gerne gaa."

„Jeg skal sørge baade for Dem og Tøjet," sagde jeg, „og det, som jeg haaber, inden Middag. Men jeg vil skynde mig."

Jeg ilede ind til min Søsters. Hun med Mand og Børn sad først ved Tebordet, saavel som mine to andre Søskende. Ved min Indtrædelse forlod de deres Sæder, omringede mig og

spurgte alle paa een Gang: „Hvor kommer du fra? Hvor har du været? Hvad har du haft for?" med mere.

„Stop lidt," siger jeg, „højstærede Hr. Svoger og elskelige Fru Søster! om jeg nu har været henne og fæstet en Guvernante til eders Smaapiger?"

„Aa Snak! taabelig Passiar! Pladder!" og andre slige smigrende Tilraab var de første Ducører, der vankede for min ubudne Forretning som Fæstemand.

Ved mit alvorligt bydende „Stille paa Parterret!" fik jeg da Ordet: „I ved jo, kære! at jeg sjælden spøger, allermindst i saa højst vigtig en Anledning, hvor Talen er om saadanne velsignede Væseners forædlende aandelige Vejledning. Min Hovmesterinde er en Pige paa noget over tyve Aar. Hun baade taler og skriver Tysk og Fransk til Fuldkommenhed. Hendes Moralitet er uplettet, og ydermere udmærket, som jeg nærmere skal forklare og I selv vil erfare. Men der maa straks gøres Anstalt til en Vogn, paa hvilken jeg selv skal hente hende, og en anden til at hidføre hendes Kommode og noget andet Bohave. Imidlertid skal jeg gøre eder bekendt med Mademoiselle Goelans sælsomme Skæbne."

„Men hvor er hun da?" spurgte min Svoger, idet han gik til Døren for at besørge Vognene.

„For nærværende Tid," svarede jeg, „er hun i det Hus, hvor jeg hentede Vand til dig, Vilhelmine! Hendes Moder blev syg der og er begravet sidste Mandag."

Min Broder lo og sagde: „Jeg kunde nok tænke mig til, at du havde gjort en Opdagelse, som holdt dig fast derinde, da du lod os køre fra dig — Mamsel Goelan er vistnok en Skønhed?"

„Det kan du selv bedømme," svarede jeg, „naar du ser hende."

Jeg kaldte nu min Svoger og hans Kone ind i et andet Værelse og sagde dem i Korthed om Mamsel Goelan, hvad jeg fandt nødvendigt og passende. Befordringen kom. Jeg steg op medhavende en Fruentimmerkaabe, dermed at indhylle Sørgerinden for nysgerrige Blikke. Denne Forsynlighed var ikke overflødig; hun havde kun en meget gammel, der havde tilhørt den afdøde og, som hun, i mange Aar været ude af Mode.

Indpakningen gik hurtigt for sig; hendes Ejendele var jo faa og smaa: en tynd Sengemadras, et dito Tæppe med Hovedpude, den lille Kommode, der efter hendes Udsagn indeholdt den daglige Dragt, i hvilken jeg første Gang saa hende, hendes

Linned, en Snes franske og tyske Bøger og en Smule Køkkentøj, Bordet, Stolen, en Skammel og et lidet Skrin — et *voilà tout* — Da disse Sager var læssede paa, bød jeg hende Armen. I Døren drejede hun Ansigtet tilbage et Par Øjeblikke, med et næppe hørligt „Adieu!" og nogle Taarer. Hvem denne Afsked gjaldt, trænger ikke til Oplysning.

Min Familie, hvis nysgerrige Forventning var højst spændt, modtog Françaisen artigt, dog ikke uden nogen Forlegenhed, der naturligt opstod ved Synet af hendes Skønhed og Anstand. Men hendes Tiltale, efter at jeg havde forestillet hin for hende, bragte dem alle til med venlige Blik at betragte hende som et Lem af Huset.

„Jeg kommer," sagde hun med et let Smil, „ om just ikke faldende med Døren ind i dette Hus, alligevel saa pludselig, saa uformodet, baade for Dem og mig, at kun denne Herres (hun kastede et Blik til mig) gode Mening om min Duelighed som Lærerinde for Deres Børn vil kunne undskylde mig og berolige dem" — idet hun fæstede et Moderblik paa Smaapigerne — „dem, De betror mig?" Den virkelige Moder bejaede.

Glutterne nærmede sig tillidsfulde, hver tog sin af hendes Hænder, hun omfavnede og kyssede dem. Mellem disse tre var ikke mere noget fremmed.

Børn har — jeg turde kalde det en sjette Sans, der ved første Syn af en ubekendt tiltrækker eller frastøder dem. Hvem de giver et saadant godt Skudsmaal, trænger ikke til noget andet. Denne Sans holder sig næppe Børneaarene ud; den sløves før nogen af de andre fem. De er kun saare faa, som bevarer den under Livets Skolegang, hvor Forstillelsens Indbyrdesundervisning bliver en af de vigtigste Discipliner. — Min Svoger var urokkelig i dette Princip; følgelig var han paa det rene med sin fordelagtige Bedømmelse af Jomfru Goelans Hjertelag. Hans Kone, ikke indviet i Mandens Antropologi, fulgte instinktmæssigt Børnenes Anvisning og omfavnede den saa at sige himmelfaldne Lærerinde. Først nylig ankommen var denne allerede hjemme.

Jeg rejste da tilbage med mine to Søskende og med et Daguerreotypibillede af — den, du nu ved nok, paa Sjælens —"

„— Holdt!" faldt jeg ind, „du elskede hende dog?"

„Det kan være," svarede han med Kulde; „men i saa Fald vidste jeg det ikke, havde ej en Gang tænkt derover. Bevidstheden om at have øvet en god Gerning var en saa overherskende Følelse, at den ikke gav Rum for andre. — Straks efter min

Hjemkomst drog jeg ud paa en langt videre Rejse, den jeg længe havde ønsket at gøre og nu var forberedt til at bogynde."

„Men," spurgte jeg lidt ærgerlig, „hvordan var da din Afsked med hende? Det var dog ikke det kedsommelige, betydningsløse, værdiløse: Jeg ønsker, det maa gaa Dem vel?"

„Det var endnu mindre: et Haandkys fra min Side og en Nejen fra hendes —"

„— Haandkys! Nejen!" brummede jeg, „hvorfor ikke heller Mundkys? Knælen?" —

„Bi lidt!" svarede han smaaleende, „du maa vide noget om min lange Vandring gennem det herlige Frankrig og Italien, hvis Herlighed er en Antikvitet — dog, det er ikke værd at kede dig med en omstændelig Rejsebeskrivelse; af saadanne er du vel for længst blevet mæt. Kun et Par Situationer — ingen Beskrivelser af Naturskønheder, men saadanne særdeles Forhold, i hvilke jeg selv har befundet mig, og som under endnu et Hensyn næppe vil være uden Interesse for dig.

Jeg havde beset Paris med alt det Rageri, som derudi befindes, og havde faaet nok deraf. Nu fik jeg Lyst til at vende mig fra et Panorama, hvor alle Ting, selv Menneskene, er Kunstprodukter, og se mig om i Naturregionerne, de menneskelige med de fysiske. — Jeg drog til Bretagne — Henriette Goelans Fædres Land. Alt var mig her nyt: Folket, dets Dragter, Skikke, Levevis og Tungemaal, hvilket sidste, uden Forberedelse og Undervisning af min Lejetjener, der var fra Bretagne, vilde været mig et Kragemaal. Jeg lod ham paa vore Lystrejser ved Ophold i Stæder, Landsbyer og Fiskerlejer efterforske, om ingen Familie eller enkelt Person af hint Navn maatte være at opspørge. „*Point du tout,*" saa lød bestandig hans Rapport paa mit spørgende „*Eh bien? qu'avez vous fait?*"

Jeg var dog noget heldigere, men ikke mer end noget. Som vi paa Bortrejsen fra dette Landskab Syd efter gjorde Holdt i et af de sidste Fiskerlejer for at forfriske os selv og Hestene, blev jeg i Stuen et oliemalet Portræt var, der straks fængslede min Opmærksomhed: det forestillede en fornemt klædt Yngling, hvis Ansigt havde en paafaldende Lighed med Henriettes. Jeg saa nøjere til og fandt i et af de nederste Hjørner afridset: „*Charles Kolean, age 19 ans*". Jeg spurgte Værten, en ung Mand om, hvor dette Billede forskrev sig fra. Han vidste det ikke og henviste mig til sin gamle Moder, der sad paa en Skammel og bødede et Fiskergarn. Jeg henvendte mig til hende om

den forønskede Oplysning. Hun gav den, vedblivende sit Arbejde, saaledes:

„For en Del Aar siden laa et Stykke heroppe i Landet en Herreborg, hvor der boede en af disse højfornemme Folk, der ikke agtede en Fisker saa meget som en af de Flyndre, han fangede til ham. Nu skete det, at der blev Oprør i Landet, og hver der kunde føre en Baadshage, en Fork eller en Buløkse, drog af Sted mod alle disse store Paladser og jævnede dem med Jorden. Min salig Mand var meget flittig til det Stykke Arbejde; og saa var han ogsaa med, da den Borg herovenfor blev pirret over Ende. De var mange Hundrede om Bestillingen, og ved Delingen af Byttet, blev der kun lidt til hver: min Mand fik et Lommeur, en Haandfuld Sous og dette Billede, som vi nu siden har ladet hænge her."

„Hvorledes mon det gik Slottets Beboere?" spurgte jeg videre.

„Det gik dem hverken værre eller bedre," svarede hun, „end at kun en slap levende derudfra; jeg tror, de kaldte ham Charles; men ham hørte man ikke mere til. Han havde ellers paa Gaarden en Kæreste — saadan en, som de store den Gang kaldte en Mætresse. Hun blev, kort før Slottet blev ødelagt, frugtsommelig ved ham, og Ordet gik, at han vilde lade sig hemmelig vie til hende. Der kom intet ud af, for Fruen skikkede hende saa lumskelig bort — skal dog have forsynet hende ret godt med Penge — og bildte den unge Herre ind, at hun var løbet sin Vej med en anden ældre Kæreste. Barnet, hun kom ned med, skal endnu tjene paa Gæstgivergaarden i nærmeste By. Mere ved jeg ikke."

Jeg sagde hende nu, at den, som Billedet forestillede, upaatvivlelig var kommet til Danmark og havde giftet sig der, og at Portrættet sikkerligt vilde være behageligt for Familien at eje. Jeg betalte en ubetydelig Pris derfor og tog det med mig. — Jeg rejste videre til næste By; paa dens Gæsteherberge kunde jeg efter den gamles Anvisning mulig finde Henriettes Halvsøster. Min Undersøgelse førte ikke til andet Resultat, end at en Pige, som hed Marion, havde tjent der til Fornøjelse i et Par Aar, men var for lige saa lang Tid siden af en gennemrejsende Dame, der syntes vel om hende, med Værtens Tilladelse taget med som Kammerjomfru. Hvor Damen havde hjemme, vidstes ikke — der stod jeg; og derfra drog jeg videre Syd paa.

I temmelig store Mellemrum havde jeg skrevet et Par Breve

til Hjemmet, men frabedt mig Svar, da jeg under min ustadige Omflakken ikke kunde opgive dem nogen sikker Adresse. Først i Lyon, hvor jeg agtede at tøve en seks à otte Uger, kunde jeg vente kære danske Breve. Lige saa længe forud havde jeg fra Rochelle med et Skib, som vilde til Husum, sendt Henriette Faderens Portræt, ilagt nogle hjertelige Linier fra mig selv.

Nogle Dage efter min Ankomst til det fra Borgerkrigen sørgeligt navnkundige Lyon modtog jeg paa een Gang tre Breve: et fra min Svoger og Søster, et fra H. Goelan og et fra min hjemmeværende Broder; det første var ikke af væsentlig Vigtighed; men de to andre skal du læse." Han hentede og lagde dem for mig. Medens jeg gennemløb dem, gik han smaanynnende op og ned ad Gulvet. Jeg udbad mig og fik hans Tilladelse at tage Afskrifter. Her er de:

„Inderlig takket være De for min Faders Billede! Jeg genkender disse Træk, hvor meget end Rædsler, Hjertesorg, Uro og Alder siden forandrede dem ved Rynker og Skygge. Ak! at Kopi er varigere end Original! at en Malers Penselstrøg kan trodse Tiden, men ikke saa den levende, hvem han paa en Stump Lærred foreviger! Morgen og Aften kysser jeg min unge Fader og sukker efter den døde. Tiere endnu sukker jeg efter den Ven, som vanker i fremmede Lande, omringet af Farer, dem jeg haaber min Indbildningskraft kun maa forstørre. Jeg selv lever her saa lykkelig som muligt, paa eet nær, der hverken tør komme fra min Pen eller over mine Læber. Til Døden Deres H. G.."

„Naa da!" raabte jeg, „dersom Slutningen af dette Brev ikke er en forblommet Kærlighedserklæring, saa forstaar jeg mig kun daarligt paa at læse Fruentimmerskrift."

Han smilede og sagde: „Læs først dette her!"

Det lød som følger:

„Hjertebroder! Jeg er forvist — jeg hentyr til dig — aabn dine Arme for en ulykkelig Selvbedrager! Jeg har elsket, jeg elsker endnu — har bejlet — faaet Nej! et saadant Nej, efter hvilket intet Ja lader sig enten vente eller ønske. Lad mig skrifte! maaske det letter. — Kort efter din Bortrejse besøgte jeg dem her i Tønder. Jeg saa Henriette — jeg forlængede mit Besøg — jeg gentog det. Aldrig har saa mange Fuldkommenheder været forenede i een kvindelig Skabning: regelret Skønhed, fortryllende Ynde, dyb og ren Følelse, poetisk Sans og uforstyrrelig Takt for alt, hvad der er ædelt i Ord, Tanke og Gerning. Det var jo umuligt andet, end at Børnene maatte til-

bede hende, deres Forældre elske og højagte hende. — Paa min Anmodning — ikke sjælden efter hendes egen — spadserede vi i det frie uden for Byen. Jeg kunde paa disse Vandringer lære mere Verdensfilosofi end af Knigge og Kolleger, hvis jeg bare kunde husket det. Hun havde haft de udvalgteste tyske og franske Digtere til Læremestre og været sin egen Manuduktrice. Som en dygtig Manuduktør kan sine Professorers Kollegier udenad, saaledes hun sine æstetiske. Og hendes Fremsigelse! Ingen Teaterdeklamation har saaledes — jeg kunde sige: magnetiseret mig som Henriettes. En Dag, som vi stod paa Dæmningen og havde Gottes Koog lige ud for os, fremtonede hun Theklas Sang. Den inderlige Rørelse, med hvilken hun udtalte den sidste Linie: „Ich habe geliebt und gelebet," greb mig saa uimodstaaeligt, at jeg fuld af svulmende Haab tilhviskede hende: „Sei du meine Thekla!" Hun svarede efter et Ophold, i hvilket hendes Aasyn udtrykte Forbavselse: „Bedauern Sie mich! Ich verehre Sie, ich schätze Sie hoch über tausend Männer, aber lieben! ein weibliches Herz liebt nur ein einziges Mal." Hun stak sin Arm hurtigt under min og drog mig hjem. Det svimlede for mig. Sig mig: hvem skulde hun elske? En Kniplingskræmmer? Hun elsker dig, min lykkeligere Broder! Hvem ellers? — Inden tre Uger er til Ende, kan du vente mig. — Din Christoffer. —"

„Min Broder havde skaaret min Sjæls Øjne for Stær: nu først saa jeg klart, at jeg elskede hende. Jeg haabede paa hendes Genkærlighed. Længsel efter hende brændte i min Barm. Og dog skulde jeg her oppebie min Broder. Det gjorde jeg, men paa mit Værelse, uden at bryde mig videre om Lyon og dens højtberømte maleriske Omgivelser. Jeg kedede mig rædsomt. Jeg var nær ved at tage Opium for at bedrage Tiden og glemme mig selv og hende med. Jeg fordømte min bly, tossede Tilbageholdenhed, da hun dog havde givet mig saadanne Tegn, som jeg aldrig burde miskende. Men, faldt mig saa igen ind, i min Svogers gæstfrie Hus kommer mange Besøgere; hvorfor kan ikke en af dem, elskværdigere end jeg, have vundet hendes Hjærte? Om jeg nu kommer hjem og det gaar mig ligesom min Broder? Jeg ravede usikker mellem Tvivl og Haab; det sidste holdt mig paa Benene.

Min Broder kom. Jeg glædede mig over hans livlige Udseende. Dog det var Sol og Vind, der havde tingeret hans Ansigt. Græmmelsens Tinktur kom snart i Stedet for hin paa hans noget indfaldne Kinder.

Efter at Christoffer havde udhvilet og forfrisket sig en Dag over fra Rejsens Besværligheder, siger han til mig: „Jeg maa nu af Sted til Livorno. Som jeg er færdig til Rejsen fra vort Hjem, kommer vor Købmand Wulf farende fra Husum med den, ogsaa for os betænkelige Nyhed, at et Handelshus i Livorno, med hvilket han i flere Aar havde staaet i Forbindelse, til hvilket han nylig havde afsendt en meget værdifuld Ladning, mentes at ville gaa fallit, hvorom han, men først efter sit Skibs Afgang, ved en Korrespondent havde faaet Advarsel. Han havde derhos honoreret en meget stor Veksel, udstedt fra samme Hus. Kort, hans Velfærd stod paa Spil — den Del af vor, som han har til sin Disposition, følgelig med. Da han just havde hørt, at jeg vilde rejse efter dig til Italien, besvor han mig for vor Skyld og sin egen at undersøge Forholdet og virke til fælles Gavn i Livorno. Jeg maa uden Ophold af Sted. Il du hjem, hvor Livets højeste Lykke venter dig."

Jeg tog ikke lang Tid til at fatte den Beslutning at følge med min Broder, hvis Helbredstilstand tyktes mig mislig, saa vel som hans Sindstilstand, hvorved han var mindre skikket til at udføre det vigtige Hverv i Livorno. Dette sagde jeg ham. Han trykkede indvilgende min Haand til det syge Hjerte. Vi rejste, saa fort hans Kræfter tillod det, til Toulon, derfra søvejs til Livorno. — Sagerne hersteds var snart afgjort. Handelshuset havde vel lidt Tab ved et Par pludselige Bankerotter; men det var saa solidt, at det derved ikke kunde rokkes. Husumskipperen laa der, havde udlosset og ladede saa ivrigt, at han om tre til fire Dage kunde være sejlklar. Da der paa denne Aarstid ikke var at frygte for Storme, bestemte vi os til at gaa med ham; derved kunde spares overordentligt saavel af Penge som troligt af Tid.

Som velgørende Indgreb i min Broders Kummer overdrog jeg ham en og anden Bestilling, jeg lige saa godt selv kunde have udført. Saaledes, to Dage før vor Afsejling havde han været ude at opkøbe Proviant til os og bringe den om Bord. Da kommer han styrtende ind til mig som en vanvittig med det Udraab: „Hun er her!"

„Hvem?" spørger jeg, forskrækket til Ængstelighed.

„Henriette — jeg har set hende — jeg ved, hvor hun er — kom med! kom straks! jeg skal vise dig Huset, gennem hvis Port hun kørte ind tilligemed en anden Dame."

„Bi! Bi!" raabte jeg, „i Slobrok og Tøfler kan jeg jo ikke gaa ud."

Medens jeg paaklædte mig under et aandeligt Hurlumhej af Tanker og Følelser, fløj en Tanke pludselig hen til den franske Fiskerpige, min Henriette saa næsten fuldkommen lig, og som jo af en ubekendt Dame var ført bort fra hin Gæstgivergaard og ud i den vide Verden. Ja, det maatte være hende.

Vi gik og naaede snart den Gaard, han betegnede mig. Jeg bad ham gaa hen paa en Restauration der nær ved, medens jeg foretog mine Undersøgelser.

Portneren berettede mig, at i anden Etage boede to franske Damer, hvis Navne han ikke kunde udtale. Han sagde mig Nummeret. (Gaarden var nemlig et Hotel for rejsende.) — Jeg løb derop, pikkede paa Døren, hørte et fjernt „*Entrez!*" og traadte ind. — Tvende Damer, en midaldrende og en ung — Himmel! var det Henriette eller Marion? Hun var elegant klædt — min Tvivl løste hun øjeblikkelig ved den fremmede Mine, hvormed hun hilste. Den anden hilste lige saa goldt og spurgte paa Fransk: Hvem hun havde den Ære at se, og om Hensigten af mit Besøg.

Jeg sagde hende mit Navn og min Hjemstavn. Derefter forklarede jeg, at der i en By, ikke langt fra mit, levede som Guvernante en ung Pige, Datter af en fransk Emigrant; at min Broder, som ogsaa var her i Livorno, og som kendte hin Dame, havde set de herværende og fundet en saa overraskende Lighed mellem hende og den yngre af dem, at jeg, som nu fandt det samme, udbad mig nogle Oplysninger, som rimelig vilde være af højeste Interesse for Demoiselle Goelan.

Aldrig saa snart var dette Navn ude af min Mund, før den ældre blegnede og segnede næsten afmægtig ned paa Stolen, og den yngre blussende sprang hen imod mig med et heftigt „Kolean, siger De?"

„Goelan," rettede jeg; „men det lyder temmelig ens; og jeg tvivler ikke længere paa, at min Emigrant jo har forandret „Kolean" til „Golean", som allegorisk Hentydning paa hans Flugt fra La Manches til Nordsøens Bredder."

Marion — thi det maatte være hende — foldede sine Hænder og lod sine Taarer frit Løb. Den ældre rejste sig og trippede let rystende hen til hins Side.

„Jeg har," vedblev jeg, „for ikke længe siden været ved de sørgelige Ruiner af Slottet Kolean; jeg har været i det nedenfor liggende Fiskerleje, har opstøvet og hjemsendt til Datteren hendes Fader Charles Koleans Portræt og kan ikke betænke

mig paa at hilse Dem, min skønne unge Dame! som Marion Kolean."

Hun tilnikkede mig Bekræftelse, knælede for Tanten og rev hendes Haand til Mund og Barm.

Denne rejste sig og krystede hende i sine Arme og sagde: ,,Denne Mand er sendt os som en venlig Engel fra Skæbnens Styrer. — Min Herre! hvem jeg er, skal De ogsaa erfare — men ikke i dette Øjeblik; vi maa have Ro til at fatte os. — I Morgen, om De behager, ser vi Dem paa samme Tid."

Hun nejede; jeg bukkede og gik til min Broder, der med Utaalmodighed ventede paa mig.

Han hørte min Beretning, men opfattede den ikke klarligt; han vidste ikke, hvorledes han var vendt i det med disse to forunderlige Søstre: Hvem der var Henriette, og hvem der var Marion; om de ikke begge var eet, saavel som Goelan og Kolean. Jeg var ikke uden Frygt for hans gode Forstand.

,,Vær nu bare rolig, hvis du kan!" siger jeg, i Morgen vil jeg indføre dig hos Henriette Nr. 2 og hos hendes Tante, hvis Historie du da faar at høre. Da de, af min Tirade i Dag, allerede ved lidt om dig, vil de vist ingenlunde nægte dig Audiens, især naar jeg endnu i Dag skriftlig beder derom."

Han nikkede, virrede med Hovedet, smilte og slog Rynker i Panden; men Enden paa dette Minespil blev, at han gik ind paa mit Forslag. En glad Anelse blev levende hos mig.

Da vi ved Tjeneren, som nu var til Stede, havde ladet os melde og derefter indføre, tog Tanten ene imod os, lod os byde Forfriskninger, anviste os Sæder, men forblev selv staaende og ligesom grundede en Stund, hvorpaa hun satte sig rask lige for os og begyndte:

,,Disse Ruiner, som De, min Herre! i Gaar omtalte at have set, er de sørgelige Levninger af et Slot, der har tilhørt og været beboet af min Familie gennem mangè Aarhundreder opad lige til Korstogenes Tider. De ser deraf, at min Broderdatter i Danmark er gammel af Adel saavel som jeg. For Resten er Adelskab uden faste Grundejendomme det samme som et Glas uden Fod. Min Fader havde mere udbredte Besiddelser end hans Forfædre. Han besad store Rigdomme, skal have været stolt og haard mod sine undergivne, vi Børn fornam ikke meget hertil. Revolutionen begyndte. En Slægtning af os, som boede i Nærheden af Brest, var Medlem af Notablernes Forsamling. Da denne opløstes og Fætteren paa Hjemvejen besøgte os, fortalte han om den ildevarslende Folkestemning og

sagde, at han vilde realisere alt, hvad han ejede, og nedsætte sig i Amerika. Han tilraadede Fader at gøre ligesaa. — Ak! havde han fulgt dette Raad! Kort efter begyndte Bønderne, i Ledtog med og anførte af alskens Kanailler, at storme og ødelægge de adelige Borge. Endnu var Fader rolig, eller lod saa.

En Morgen kommer en af Domestikkerne, der om Natten havde besøgt sin Kæreste i Fiskerlejet, og siger Fader, at der var uroligt histnede, at nogle ubekendte, lurvede Personer æggede Beboerne til at storme Borgen og udplyndre den og udrydde den hele Ulveyngel, som de behagede at kalde det naadige Herskag. Fader spottede vel denne formentlige Jobspost, men lod dog gøre Anstalter til Forsvar, blandt hvilke var den at forsyne Porten med de udforderlige Stænger og Bolte; Bøsser blev uddelt til det talrige Mandstyende. Aftenen kom; den var mørk og regnfuld. Til Klokken elleve var intet ondt at fornemme. Da begyndte pludselig Bondestormen. Den varede under frygtelige Vræl, med kækt Modværge, over to Timer. Men nu havde den paasatte Ild grebet saaledes om sig, at Forsvarerne maatte ty til Hovedbygningen. Dog snart var den hele Borg fuld af blodgerrige Fjender. Min Fader, mine to yngste Brødre og, som jeg hidtil har troet, den ældste ligesaa, myrdedes, saavel som næsten alle andre Slottet tilhørige. Min Kammerpige havde ved den første Tumult vækket mig, samlet mine Juveler og andre Kostbarheder, anskaffet og iklædt os begge Bondedragter, som hun for et saadant Fald forud havde anskaffet sig.

„Jeg ved," siger hun saa, „en Løngang, hvorigennem vi usete kan naa Skoven, og saa er vi frelste. Men kom med mig straks for Gud i Himmelens Skyld!"

Hun tog mig ved Armen. Jeg stræbte imod: jeg vilde til min Fader og mine Søskende og have dem med.

„Det er forsilde," raabte hun. „Hør! Hør! Morderne er allerede herinde. Vil De tøve her og først skændes og derefter brændes?"

Jeg fulgte hende; men Gud ved med hvor voldsomt oprørt Sind.

Hun kendte den underjordiske Vej. Vi anstrengte os, Larmen lød stedse svagere, tav snart og hørtes først igen, da vi steg op af Jorden og mellem Træernes Grene saa Himmelen rødme af Slottets Brand. Vi gik efter min Piges Raad og Anvisning uden Hinder til Brest. Her havde hendes Broder Beværtning for Søfolk. Han modtog sin i mange Aar ikke sete

Søster med Glæde og Godhed og mig, hvem han paa hendes Udsagn antog for en Bondepige, som søgte Tjeneste, med Trohjertighed.

Næste Morgen, da vi kom sammen til Frokost og jeg tilfældig havde lagt min Haand paa Kanten af Bordpladen, skottede han til den og sagde: „Disse fine Fingre har aldrig rørt ved Malkespand eller Vaskerbalje — Deres stærke Rødme siger mig, at jeg har Ret. Men vær ikke bange! Jeg kan nok vide, at De er af højere Stand, end De lader. De har maattet flygte hjemmefra i disse Uroligheder. Mamsel! jeg er en ærlig Mand, skal ikke forraade Dem, men være til Tjeneste, saa vidt jeg formaar. Tal kun aabenhjærtigt med mig! Hvad har De egentlig i Sinde?"

Jeg fortalte ham da uden Forbeholdenhed hvad De allerede ved; tilstod, at jeg ikke havde nogen anden Plan end den, ved strengt Arbejde at holde Ligevægt mod min strenge Skæbne, skjule min Usselhed for Verden og søge Trøst og Styrke hos Gud.

„Ja ja," sukkede han, „det er den bedste Tilflugt, De kan søge. Gud kan aabne Dem en bedre Fremtid."

Jeg græd; han grundede.

„Har De ingen Slægt eller Ven i Vestindien?" spurgte han. „Her ser det broget ud for os alle."

„Jeg har en Kusine, som er gift med Guvernøren paa Saint Vincent. Men jeg har aldrig en Gang set hende og ved altsaa ej heller, hvordan hun vilde tage imod mig."

„Hør!" raabte han, „jeg venter hvert Øjeblik en god Ven af mig, en Skibskaptajn, som farer Aar ud og Aar ind mellem den Ø, De nævnede, og Brest. Han tager Dem nok med for en billig Betaling. — Har De nogle Penge, for ellers kunde jeg maaske forstrække Dem."

Min Frelserinde Louise svarede for mig: „Saa mange har vi nok, at Fragten kan blive betalt."

Hun viste ham et af mine Smykker: „Se her, Broder! hvor meget kan dette være værd omtrent?"

Han besaa det og raabte: „*Morbleu!* det kan betale for en Rejse til Ostindien og længere. — Der har vi Kaptajnen!"

Denne indtraadte med en anden finklædt Herre efter sig.

„Det er en Planter fra St. Vincent," sagde han i sædvanlig Sømandstone: „Han har været herovre og klaret nogle Pengesager. Nu gaar han med mig hjem. — Giv os noget at leve

af! For naar Vinden bare vil falde et Par Stænger mere vestlig, saa letter jeg."

Værten indbød ham og den anden til at tage Plads ved Bordet, hentede Vin og sagde: „Har Kaptajnen Rum for disse to Passagerer?"

Han viste paa os. Hin tog det fyldte Vinglas fra Munden, besaa os med en Mine, som om han havde faaet Øje paa et Par mistænkelige Sejlere ude paa Havet, og svarede: „Vel har jeg det; men Fragten?"

„Erlægges forud," sagde Værten.

„Alt vel!" raabte Sømanden og stak sit Glas ud. — Hans Medfølger kastede imidlertid et sælsomt Blik efter det andet til mig, men talte ikke et Ord til nogen af os. Da vi rejste os, gik Sømanden; men Planteren kaldte Værten ind i et andet Værelse. Han kom ikke igen til Syne og maatte vel have fjernet sig gennem en anden Udgang.

Louise gjorde med sin Broders Bistand Smykket i Penge, fik Fragten betalt og Fornødenheder paa Rejsen anskaffede, saavel som passende Klæder til os hver især. — Vi sagde Fødelandet Farvel og gik om Bord. Vinden var gunstig. Sejlene drog os med Hurtighed ud paa Oceanet. — Vi to stakkels Fruentimmer blev søsyge. Planteren viste sig særdeles omhyggelig for os; mest for mig, hvilket jeg, uagtet mine legemlige Lidelser, lagde Mærke til — Vi kom lidt efter lidt til Kryltern[3], og blev snart søvante. — Nu stræbte han ikke uden Held, at opmuntre og more os, især med at fortælle og forelæse — begge Dele fortrinligt. Jeg fattede jævnt hen større og større Godhed for ham, som han ogsaa for mig, kan jeg tro; og inden vi havde faaet Vestindien i Sigte, var vi forlovede, og da vi var landsatte, biede vi ikke længe med at lade en Religionens Tjener hellige vore Hjerters Pagt. — Tvende lykkelige eller, hvilket er omtrent det samme, sorgfri Aar henlevede jeg med en Ægtefælle, der anstrengte sig af al Magt for, saa vidt gørligt, at oprette mine store, sørgelige Tab — glemme dem kunde jeg ikke — kan ej heller endnu, saa lidet som det sidste, da han, der havde tillukket mine smertelige Saar, tillukkede sine Øjne i en alt for tidlig Død. Da han havde Forudfølelsen af denne, ordnede han betids sine Affærer saa vel, at han efterlod mig som velhavende Enke, hvorfor jeg fik flere Tilbud, dem jeg alle afslog. Ved min elskede Mands Dødsseng havde jeg frivillig lovet ham, at denne min første, alt for korte Kærlighed skulde vorde den sidste. — Jeg har holdt det. For K v i n d e n er det

ikke vanskeligt. — I Vestindien vilde jeg ikke blive; Menneskene, deres Raahed i Tale og Sæder — rettere: Usæder — alt var mig modbydeligt. Jeg ilede tilbage did, hvorfra en grusom Udaad havde bortslængt mig. — Jeg tænkte at finde Ro for mine øvrige Dage. Ak! mine Herrer! Uro fandt jeg: ikke noget Sted har jeg kunnet stilles: min Fødeegns Rædselsminder bortskræmmede mig; andre Egne var og blev mig helt eller halvt fremmede. — At rejse var Drift hos mig. Hvad Betydning har denne Drift? At se sig om, at se noget nyt. Og naar det er set, er man til Mode, som naar man kører fra Teatret, hvor man har set et nyt Stykke: dette, som hint, er allerede gammelt. — Dog," lagde hun til med heftig Bevægelse, idet hun pressede Marions Haand til sit Bryst, „her har jeg fundet noget gammelt, som er blevet nyt, den eneste levende Erindring fra svundne Tider!" — Hun omklamrede Marion og trykkede et langt Kys paa den hulkendes Pande.

Derefter rejste hun sig rask i Vejret og sagde: „Og nu af Sted til min danske Broderdatter, min dyrebare Marions Søster! Naar, mine brave Riddere! vil I afhente os?"

„I Morgen haaber jeg; og — til en glædeligere Fremtid for eder, ædle Frue! end eders Fortid var."

Da vi var traadt ind i min Bopæl, gik Christoffer hen til et Vindue og keg stift paa Huset overfor og paa Himmelen oven over det. Jeg stoppede min Pibe ved Siden af ham, slog Ild, tændte, pulsede, harkede, hostede, trampede i Gulvet, slæbte Stolene frem og tilbage. Han hørte intet, vistnok ej heller hans egen Fingertrommen paa Ruderne.

Denne Ekstase varede mig for længe. Jeg lagde min Haand paa hans Skulder — han fornam det ikke. Nu, saa gav jeg ham en Dask, han maatte fornemme. Det gjorde han ogsaa, vendte sig imod mig, satte begge Næverne i Siderne, ret som vilde han understøtte sig selv. Da oplod han sin Mund saalunde: „Det er hende — det er ikke hende. Det er mig — det er ikke mig — *Fra mio dolcissimo!* for alle de helliges Skyld! Sig mig, hvem hun var!"

„Du ved det jo," svarede jeg — slet ikke ærgerlig — „Henriettes Halvsøster."

„Eller," tog han langsomt ved, „er Henriette ikke hendes Halvsøster? Hvilket er hvilket?"

„Broder!" formanede jeg, „vær dog fornuftig! og tal saaledes, at jeg kan forstaa dig!"

„Forstaa mig?" udbrummede han, „tænker du, jeg selv for-

staar mig? Der er sket en Metamorfose, enten med mig eller med mit Hjertes Dame — giv mig en Flaske Falerner eller Tokayer, at jeg kan blive plakat fuld og komme til at sove en fjorten, seksten Timer i eet Sæt! Ellers bliver jeg taabelig."

Mit forantydede Haab fik raskere Vinger. Jeg gav Christoffer en halv Flaske primo Portovin, paa hvilket Opiat han sov næsten i tolv Timer. Jeg, med Tjeneren, maatte besørge det videre fornødne. — Saa snart Skipperen havde sendt Bud, at vi inden to Timers Forløb maatte møde ved Bryggen, lod jeg hente en Hyrekaret og i den samme afhente vore Damer. En Baad ventede og førte os alle fire om Bord. — Nu kom Broder snart til sin Forstand igen, men ikke til sit Hjerte. Marion drog det helt og holdent til sig, og saa byttede de, som man siger. Vi var alle sammen velfornøjede med denne Tuskhandel, vor vakre Enke ikke mindre end jeg. Hun spenderede to kostbare Ringe til Lidkøb og derhos nogle meget værdifulde Taarer, da de elskende satte Ringene paa hinandens Fingre. — Det var en Søtur i sit Slags.

Jeg behøvede kun en af de fjorten Dage, den varede, for at opdage, at Fiskerpigen var, under Tantens Vejledning, blevet en elskelig uddannet — ikke overdannet Ungmø. Min Broder var saa lyksalig, som nogen Elsker med Grund kan være. Han var dertil stolt af sin tilbedte, og det ligesaa med gyldig Grund.

Højvande førte os uden Ophold ind af Heverstrømmen til Husum, hvor vi ikke forsinkede os, men efter Opgørelse med Skipperen søgte Tønder saa fage muligt.

Der blev Glæde over al Glæde. De to Søstre var færdige ved at kvæle hverandre, min Søster den livsalige Tante, hendes Mand mig og min Broder. — Nu kan du nok slutte, uden at jeg behøver at sige dig det, at der ikke forløb mange Uger, inden Christoffer og Marion blev Mand og Kone. — Henriette blev endelig ogsaa gift."

„Fa'er! og Mo'er!" skreg en lille, nydelig Dreng, der kom farende ind fra Spisestuen, „kom gesvindt! Maden har staaet et helt Kvarter paa Bordet, siger Jomfruen, og hun skænder, fordi den bliver kold."

„Hilledød!" raabte min Ven, „saa er det paa høje Tid."

Han sprang ind med den lille ved Haanden, sigende til mig: „Vil du ta'e min Kone!"

Suppen var spist; men jeg ved virkelig ikke, hvordan den smagte; thi jeg var i højeste Maade begærlig efter at vide, hvad der kom ud af den platoniske Kærlighed mellem Henriette

og min Ven. „Henriette blev ogsaa gift," havde han henkastet saa ligegyldigt, at jeg maatte næsten tro, hun havde faaet en anden. — Jeg tog mit Glas for at drikke Værtindens Skaal, men, ikke længere Herre over min Nysgerrighed, siger jeg til Vennen: „Du sagde, Henriette blev ogsaa gift; men du sagde mig ikke, med hvem."

„Ih!" sagde han, „kan du ikke begribe det? Med mig. — Hun sidder der ved Siden af dig."

Nær havde jeg tabt Glasset. Hun greb sit, stødte til hans og sagde med et Smil, som jeg ikke er i Stand til at afmale: „Din Sundhed, søde Mand!"

„Og din med, min sødeste Maage!" gentakkede han.

Mit Glas klinkede med de to andre.

---

[1] Trykt i „Min Vinterbestilling i 1842 & 1843" („Samlede Noveller", VII. D.), 1844.

[2] vædet.

[3] blev bedre.

RAVNEN[1]

Jeg beder mine Læsere, at de ikke af Titelen lader sig skrække. Min Ravn var ingen Ulykkesspaamand, langt mindre nogen Menneskeæder. Synet af det Slags Fugle leder vel Tanken hen paa Rettersted og Valplads, hvor flyvende vilde fortsætter de gaaendes Arbejder; men vor Titelfugl var — tam.

Og saaledes til den Begivenhed, i hvilken den spillede en Hovedrolle, men paa ingen Maade tragisk.

I Landsbyen — aa, det kan være det samme, hvad den hed, i Danmark ligger den — der levede endnu i mine Drengeaar en gammel Skolemester, som tilligemed dette Haandværk drev adskillige andre: han gjorde Klokker rene, omskæftede gamle Bøsser, klinkede Porcellæn, naar Katte — eller Piger — ikke havde været alt for slemme ved det. Endelig var han ogsaa Maler, og det ikke af de smaa; thi han malede ej alene Trækister, men Vinduer, Døre, Klokhuse og Lofter ɔ: Platfonds i Kunstsproget. Han udsirede gerne sine Værker med Bibelsprog, Dyr, Fugle — dog uden at vedføje Navne paa dem, hvilket var ilde, eftersom de herinde var ubekendte, endog for naturkyndige. Dog een Fugl kunde man ikke tage fejl af: det var Ravnen. Den var hans Yndling blandt de befjerede Skabninger; denne Tilbøjelighed havde han da tilfælles med salig Odin. Han anbragte dens Billede i det mindste een Gang paa hvert Sted, hvorvel Bønderfolk hellere saa Haner, Duer og andre mere hæderlige Fugle. Gjorde man Indvendinger mod „Aadselhakkeren", berigtigede Kunstneren: „Kan I da ikke se, det er ingen Ravn? Den har nok en Slags Lighed med den; men det er ellers en udenlandsk Fugl, som kaldes den sorte Kakadue."

Nu, vor Skolemesters Kakadue var af ham, fra Unge af, lært at snakke. Vel strakte dens Færdighed sig ikke nær saa

vidt som Skolebørnenes; alligevel anbragte den sine faa Udtryk temmelig passende til sin Sindsstemning, dog med noget fremmed Akcent. Var den mæt eller raktes den Æde, hed det „rare Ven! Sukkermand!" med flere søde Ord; men i det modsatte Lune skreg den: „Gavtyv! Skurk og Æsel!" Undertiden tog Mesteren den med i sit lærde Værksted, hvor den frygtedes som et Orakel; thi den kunde genkende og udskælde dem, der en Gang havde drillet den; og beviste da hin baade med Haand og Mund, at han forstod sit Haandværk. Ikke længe varede det derfor, inden den sorte Sandsiger kunde gaa umolesteret, hvor det behagede ham; ja fik af og til Lækkerbidskener af „rare Venner".

Dette kan være foreløbig nok snakket om Skolemesterens „Hugin", hvem han ellers selv kaldte Claus, som vi og fremdeles vil benævne ham.

Vor selvlærte Polytekniker havde været tidlig gift og tidlig Enkemand. Han ejede en eneste Datter, lige gammel med Claus; men Martha stod højest anskreven hos ham; og saaledes stod hun hos alle, der kendte dem begge.

Kvinden har en medfødt Evanatur, en elskelig, og vorder denne ikke forvansket ved slemme udvortes Indvirkninger, da holder den sig under Vadmel og Blaarlærred som under Silke og Purpur.

Martha klædte sig i Hvergarn og Hørlærred, selvspundet og selvvævet begge Dele; og alt klædte hende smukt, som en net Ramme om et skønt Billede. Men Martha var et l e v e n d e Billede; det oplivedes af noget, som ingen Pensel kan fremtrylle.

Den Mand, der kan spørge „hvad for noget?" skøtter jeg ikke om at svare.

Hvad man kalder Dannelse i god Betragtning, er dog egentlig ren harmonisk Udvikling af Naturgaver, rigtig Anvendelse af Storemoders rige Udstyr. Saadan Dannelse havde Skolemesterdatteren — „men hvorledes? hvorfra?" — Det vil jeg sige os.

I Nærheden af Landsbyen var et Slot, og i Slottet var en Enkebaronesse, dettes og Godsets Besidderinde. Hendes Mand havde tidligt forladt hende; alligevel var hun ikke forladt. Hun havde tilbage fire Børn, og hun havde sig selv. — Hendes eneste Søn r a a d e d e sig selv; ikke til det allerbedste. — Moderen havde forkælet ham; alligevel vilde hun have, at han skulde lære noget — ikke f o r meget. Den unge Herre havde faaet en

anden Anskuelse af Herrelivet. Han hadede det døde Bogstav; men desto mere elskede han levende Skønhed. Da han var en smuk Person, red godt, dansede godt, snakkede godt, var han meget heldig i sine kærlige Bestræbelser, fornemmelig i Hovedstaden, hvor han havde Hovedkvarter, fra hvilket han et Par Gange om Aaret gjorde korte Strejftog til sit Fødehjem.

Den ældste af Søstrene blev meget ung gift; de to yngre var endnu i Frøkenstand flere Aar efter. Om de siden gik over i Ægtestand, ved jeg lige saa lidt som Læseren.

Traf det sig saa, at disse to vakre Piger en køn Sommereftermiddag vandrede gennem forberørte Landsby. Paa en Træstol uden for Skolen sidder den elleveaarige Husets Datter, strikkende paa en Strømpe, med en opslagen Bog paa Skødet. Barnets dobbelte Flittighed og dets indtagende Ansigt trak Frøkenerne fra Vejen hen til det. Martha rejste sig, nejede og lagde Bogen paa Stolen. Efter at hun havde uden Forlegenhed besvaret de unge, pæne Damers Spørgsmaal: hvem hun var, hvor gammel, og flere, siger den ene:

„Hvad er det, du der læser? Det ligner hverken Katekismus eller Forklaring — *Mon dieu!* det er jo Fransk! Forstaar du Fransk?"

„Er det Fransk?" sagde den lille forundret; „Faer siger, det er Latin. Han har købt den paa en Auktion, og jeg har Fornøjelse af at se paa de kønne Billeder, som er deri."

„Kunde du have Lyst til at faa at vide, hvad de betyder, saa kan du jo lære Fransk og læse dig til det."

Pigen smilede, og bøjende det gullokkede Hoved sagde hun næsten i en haabløs Længsels Tone: „Ak! hvorledes skulde det gaa til?" —

Damerne saa paa hverandre, vekslede nogle Ord i hint Datids fornemme Sprog, hvorpaa den ene spurgte, om Fader var hjemme. Det var han, blev udkaldt, og efter et dybt Buk spurgte, hvad de naadige havde at befale.

„Intet at befale," lød Svaret; „men alene noget at foreslaa. Hans lille Datter der synes at have Lyst til at lære noget. Hun maa meget gerne komme op til os paa Gaarden et Par Gange eller tre om Ugen, saa skal vor gamle Mamsel undervise hende i Nettiteter. Det kunde dog være hende til Nytte i Fremtiden."

„Det er alt for stor en Naade," svarede Skolemanden. „Jeg takker ydmygst for Deres Godhed. Hvad siger du dertil, Martha? — Bare Tøsen ikke skal faa Indbildninger og glemme, at hun er af simpel Stand."

„Vi skal ikke sætte hende Nykker i Hovedet, gode Skolemester!"

„Gud bevar's! det har jeg ikke ment, men saadan nogen kan komme af sig selv. Naar for Eksempel en saadan Sletogret fik pænere Klæder, kunde hun let bilde sig selv noget ind. Jeg beder derfor, De ville være saa naadige, at lade hende gaa klædt, som hun der staar; det er simpelt, men ordentligt og renligt. — Ydmyg i Sind som i Skind, mit kære Barn!"

Martha kyssede den faderlige Haand og derpaa den ene Frøkens, som og den andens, spørgende lidt frygtsomt: „Naar maa jeg begynde?"

„Straks i Dag!" hed det, „følg kun med os! Og tag din Bog og Strikketøjet med!"

Saa gjorde hun.

Det vilde nok ikke more synderlig mange, hvis jeg omstændeligt gennemgik Marthas fem Læreaar i den højere Klasse. Jeg vil blot kortelig berette, at hun ej alene fik Færdighed i de finere Fruentimmerarbejder, men ogsaa i Tysk og Fransk, saaledes at hun var nær ved at gaa de gode Frøkener paa — om hun ellers ikke gjorde det. Men hvad mere sælsomt var: hun havde ikke tabt det allermindste af sin Ydmyghed, ihvor meget hun end havde vundet i Kundskaber og Elskelighed, saavel som i Skønhed. Dette sidste saa alle Mandfolk ved første Øjekast, og næsten alle Fruentimmer erkendte det: der maatte følgelig være noget om. Men aldrig kunde man mærke, at hun selv vidste det; hvilket jo gør Skønheden fuldendt. Hvad der ogsaa bidrog til at gøre denne mere pikant: hun havde stedse bibeholdt sin Bondedragt, saa hendes Væsen og Tale bragte flere ved første Sammenkomst til at tro, hun maatte være en forklædt Standsdame, der havde det Lune at ombytte højhælede Sko med fladbundede, Sæt med Hue og Snørliv med Livstykke. Der gaves virkelig mange af begge Køn, som ønskede, at Marthas Paaklædning havde været Mode.

Som hun havde fyldt sit sekstende Aar, hjemkom den unge Hr. Baron efter en treaarig Udenlandsrejse. Han kom — han saa; men Cæsars „*vici*" (jeg vandt) fulgte ikke saa hurtigt, som han havde ventet; fulgte slet ikke. — Han, Damers Yndling, som sjælden havde fundet alvorlig Modstand, fandt den hos en Landsbypige. — Overrumpling mislykkedes — der maatte skrides til en ordentlig Belejring. Den begyndte, dog under de første Approcher trak den belejrede sig ud af Fæstningen — jeg mener her Slottet — og tog sin Retræte til Skolevaa-

ningen under det Paaskud, at Faderen nu ikke kunde undvære hende nogen Dag. — Baronen kunde heller ikke undvære hende. —

Allerede næste Dag, efter at Søstrene havde alvorlig moraliseret for ham, og han med bodfærdig Syndermine havde hørt paa deres kønne Præken, besøgte han Skolemesteren. Denne modtog ham med tilbørlig Ydmyghed og underviste ham efter Begæring med megen Selvtilfredshed i den Kunst at fange Fugle. Men den Fugl, som h a n vilde fange, lod sig slet ikke se; og da Skoletiden var for Haanden, maatte han fjerne sig uden at udstille sine Snarer. Dagen efter var han lige saa uheldig. Dog fik han opdaget, at Martha paa visse Tider gik ud i den hosliggende Toft for at malke deres Køer. Saa kom han da til at tale med hende — det vil sige: han talte, og hun tav. Deraf kom ikke noget ud. Dog sluttede den erfarne Skælmsmester just af denne strenge Tilbageholdenhed, at han ikke var hende ligegyldig, og at hun var bange for sig selv. Dette gjorde ham dristig; men Modet betæmmedes af Snedighed.

Uset af nogen sniger han sig over i Toften og lægger paa Malkestolen et Brev, hvis Indhold var saa honningsødt, som nogen smægtende Elsker kunde udarbejde det. Den tilbedte finder det, læser det og — besvarer det; svarer skriftligt, som forhen mundtligt, og lægger Svaret paa det samme Posthus. Snart henter han det, bryder, læser, synker ned paa Stolen, lægger den ene Haand paa Hjertet, den anden over Øjnene, farer op og ud af Haven — ikke uset af den lønligt lurende kolde Hyrdinde. Kolde? ikke saa ganske og aldeles; som sagt. Baronen var smuk, indsmigrende, Martha sekstenaars blomstrende Mø. Hendes Hjerte blev ikke uden Bevægelse, men hendes Forstandighed beherskede det.

Nok et Brev. Ubesvaret.

Endnu et. Ubrækket.

Det var tungt for den lette Kavaler. Han indsaa nu, at hvis han ikke skulde ophæve Belejringen, maatte han lægge en Mine, hvis Virkning — efter hans egen Forestilling — vilde blive afgørende.

Han havde bragt til Kundskab, at den gamle Skolemand sov Middagssøvn paa samme Tid som Datteren malkede. Medens hun var i Færd hermed, overrasker han hende og fremsiger i ærbødig Afstand med alvorlige Miner og i dyb Tone sin velindstuderede Tale:

„Jomfru! De skyr mig, De mistror mig — langtfra at dadle

Dem derfor, agter jeg Dem saa meget højere. Min Højagtelse forbinder sig med min inderlige Kærlighed om at tilbyde Dem Haanden tilligemed Hjertet. De ved dog, at jeg er eneste Arving til vort Baroni? Jeg er saa lykkelig at være yndet af Majestæten, jeg faar let hans Minde til at ægte Dem som Baronesse og se Dem ophøjet i Adelstanden, den Stand, til hvilken De ved Deres Dyder, Deres fine Dannelse, viser Dem født og baaren. — Nu i Øjeblikket intet Svar! De maa overveje mit Tilbud! I Morgen ved samme Tid beder jeg om at maatte erfare Deres Beslutning, der enten vil gøre mig til den lyksaligste Mand eller jage mig ud i Verden, der herefter da vil være mig en Ørken. — I Morgen venter jeg min Dom."

Han lagde Hænderne korsvis over Brystet, saa dybtsukkende til Himmelen, vendte sig og gik langsomt bort.

Martha havde under dette rørende Hjertesandrag holdt op at malke og til sidst tabt Spanden og spildt Mælken, et Stykke før hun selv mærkede det. Faderen havde allerede endt sin *Siesta*, da Datteren indtraadte med Supplementmælken.

Fra først til sidst af dette sælsomme Elskovseventyr berettede hun nu, ventende hans Bestemmelse. Den faldt, efter mangt et „Hm hm!" „Se se!" og Hovedrystelse, saaledes: „Mit kære Barn! Du kan tro mig, den fine Herre vil narre dig. Naar han har faaet sin Villie med dig, saa vender han dig Ryggen. Martha! du er min eneste Alderdomstrøst. Kom du noget til, saa kunde der snart sendes Bud efter Snedkeren. Lad ham ikke bilde dig ind, at han vil gøre dig til Frue! Ulykkelig vil han gøre dig, det kan du være vis paa."

Men Martha var dog ikke ganske vis derpaa.

Følgende Dag blev den gamle hentet til en Nabopræst, egentlig til hans Stueur. Den unge Pige var altsaa ene hjemme i Huset, da Baronen traadte ind. Han standsede inden for Døren med bedrøvet Aasyn og i ydmyg Stilling. Han syntes saa ængstelig mellem Frygt og Haab, at han ikke mægtede at tale, at spørge. Hans Mund fremførte ingen Bøn, men hans Øjne en desto inderligere. Der er en farlig Kraft i et sligt maskeret Angreb; Martha følte den, men var sig det næppe bevidst. Hun havde rejst sig, men blev staaende ligesom han. Endelig strakte hun Hænderne ud imod ham, ikke som til Omfavnelse, men som til Frastødelse. Han lagde sin ene Haand paa Panden, den anden paa Hjertet og sagde: Har jeg naaet ikkun en liden Grad af Yndest hos Dem og maaske en noget større Grad af Tiltro, da vil De dog ikke høre mig med Uvillie: Jeg

fattes endnu et Par Maaneder over Aar, indtil jeg opnaar Myndighedsalder og ikke behøver at spørge min Moder om, hvem hun vil tillade mig at ægte. Hendes Tilladelse til at forbinde mig med Dem, faar jeg ikke, saa længe hun er den regerende; dertil kender jeg alt for godt hendes ubøjelige Adelsstolthed. Mit Forslag er derfor, at vi lader os hemmelig vie. Jeg kender en brav Præst ikke meget langt herfra; han vil forbinde os efter Guds og Kongens Lov og tie, indtil jeg tør tale. — Tal nu, elskede Martha!"

„Det være saa!" svarede hun med en Røst saa dyb, at det kunde høres, den var hentet langt inden for Tænderne.

„*Ça suffit!*" raabte han henrykt, „nu til Præsten! i Morgen ved denne Tid venter jeg dig her med Forkyndelse af vor Bryllupsdag — men ikke et Ord derom til noget Menneske, ihvem det saa er! à revoir!"

Uden at forlange saa meget som et Kys i Fæstensgave for han bort.

„Ah!" udbrydes der, „det er ypperligt! Han er omvendt! Hendes faste Dyd har omvendt ham, efter at hendes Skønhed har besejret ham — Bravo!"

„Hys! klap ikke endnu! Bi, til Stykket er ude! — Jeg skal forud oplyse Dem: det var rigtignok Baronens Plan, at Vielsen skulde forrettes af en virkelig Præst, men som derhos var en virkelig Nidding, til Fals for Penge. Degnen dersteds, naar det d r y p p e d e paa ham, havde heller ingen Betænkeligheder. Begge var faste i den Tro, at Samvittigheden havde sit Sæde i Mellemgulvet, og at dens Bevægelser var Følger af slet Fordøjelse. Vielsesakten skulde ikke indføres i Kirkebogen og i Tilfælde af Paaberaabelse af Bruden stadigt benægtes. — Dette Fiskergarn var godt spundet og bundet, dog ikke stærkere, end at en Fugl jo sønderrev det.

Ved de to elskendes næste Sammenkomst var han ikke nær saa kold — hun ikke heller. At han ikke var saa tilbageholden, hun ikke saa modstridende som forrige Gang, det laa i Temperaturen, som vel og bevirkede, at hun kom til at sidde paa hans Skød, medens han udmalede for den yndige Tilhørerinde den paradisiske Fremtid. — At hun modtog saa et Kys og saa nok et, at hun betalte i samme Mønt, det kan ikke forundre nogen, der har udstedt eller accepteret slige Veksler *à vista*. Mere kunde det undre, om ikke Enden paa denne ømme Korrespondance var blevet —

„Du Skurk! Du Gavtyv!" hvæsede og skrattede det ind gennem Dørsprækken.

Elskeren skudrede, løftede Martha ned, sprang op og rev Skodden, han selv havde skudt for, fra Døren. Alt dette medtog saa megen Tid, at den sandsigende Ravn forstak sig, inden Baronen kom ud i Forstuen. Han, som anede en Medbejler, søgte udenfor og ser en standsmæssig klædt ung Herre gaa som i Retning fra Gadedøren raskfodet bort. Han antager ham naturligvis for Udskælderen, der saa ubetimeligt havde afkortet Hyrdetimen, og raaber: „Holdt!"

Den anraabte vender sig og staar.

Baronen træder til og spørger forbitret: „Hvem er De?"

Den anden siger roligt: „Jeg er hverken Tyv eller Desertør. Men hvem er De? Er De Politiembedsmand eller Politispion?"

„Nok en Uforskammethed!" fnyste Baronen. „Jeg er den og den; men De!"

„Jeg er Kaptajn Müller, nu nylig tiltraadt Ejer af . . . . Gaard og til Deres Tjeneste baade paa Sabel og Pistol."

Baronen fornam sin Fejltagelse, fortalte Anledningen dertil og bad om Undskyldning. Den paafulgte straks, tillige med det i spøgefuld Tone henkastede Ønske, at se den fortryllende Skolemesterdatter.

Denne var ved Baronens Udfart tyet ind i sit Sovekammer, som hun aflaasede og hvor hun slængte sig paa en Stol, hældede Hovedet tilbage og hengav sig med tillukkede Øjne til Betragtninger, der var intet mindre end rolige.

Idet begge de saa hastigt forligte Herrer gik tilbage ad Skolen, siger Baronen: „De kunde jo gaa alene derind og foregive, at De ønskede at vide Vejen derhen eller derhen. Naar hun hører en ganske fremmed Stemme, kommer hun vist frem, om hun ellers skulde være usynlig for mig — Pst! der sidder hun inden for dette Vindue — hun sover, tror jeg."

Kaptajnen keg — „Den hellige Cæcilia op ad Dage!" hviskede han og vilde stirret længere, men Baronen drog ham hurtigt til Side med et: „Hun rører sig!"

Efter at have gaaet nogle Skridt spurgte Baronen om, hvorhen Kaptajnen agtede sig, og da han erfarede, at dennes Vandring faldt tæt forbi hans Slot, bød han ham derind for at „redressere sin Fremfusenhed". Imidlertid brød begge forgæves Hovederne med Gisninger om, hvo vel den grove Skændegæst kunde være, og hvor han i saadan Fart var blevet af. Ende-

slutningen herpaa blev, at det maatte have været en underjordisk.

„Om af de gode eller de onde," lagde Kaptajnen skælmsk til, „det kan De selv bedst afgøre."

Med utvungen Latter optog hin denne Ytring, i hvilken en bedre end han skulde fundet en hvas Snært.

Kaptajn Müller, nu en Mand paa henved de fyrretyve, havde en Friskhed i Udseende og Bevægelser, som var han først henved de tredive. I dobbelt Forhold som Officer og Selskabsmand var han blevet verdenskyndig uden derfor at vorde Verdensmand i en vis Betydning. Han havde været med, som det hedder, men aldrig tabt sig selv, han forblev selvstændig uden at staa andre for nær, han traadte sikkert paa sine egne Ben uden at træde nogen anden paa Tæerne.

I det heltadelige Hus blev den halvtadelige Herremand modtaget med saadan Artighed, at man endog overtalte ham til at blive Natten over. Hvorledes han sov, kan nu være os det samme, men at han drømte om sovende Cæcilier, derfor behøves ikke hans egen Tilstaaelse.

Ved Morgentebordet forraadte han, hvor hans Sjæl havde haft at bestille. Da han nemlig blev adspurgt — efter almindelig Skik — hvorledes han havde sovet, og hvad han havde drømt — thi det vilde jo gaa i Opfyldelse — takkede han for det første, og til det sidste Spørgsmaal gav Svar saalydende:

„Hvad jeg har drømt, mine naadige Damer! vilde ved min Opvaagnen have sat mig selv i Forbavselse, hvis jeg ikke havde vidst, at paa gamle Herregaarde gives Antikviteter, som meget sjælden viser sig ved Dagens Lys. Jeg har med mine tillukkede Øjne set en Turnering med sine vaabenfærdige Riddere, med sine elskefærdige Damer. Jeg har set en utro Frue blive levende indmuret, og det sælsomste herved var, at hun paa et Haar lignede Degnens Datter hernede i Byen, hvem jeg i Gaar første Gang flygtig i Forbigaaende har set."

„Saa De har allerede set den vakre Pige? Hun er virkelig ej alene smuk, men god og forstandig" — sagde den ældste Baronesse.

„Vi to Søstre glæder os ved at have bidraget til hendes Dannelse. Dog fra et andet Synspunkt er vi tvivlraadige om, hvorvidt vi herved har gjort vel imod hende. Det er næppe tænkeligt, at hun skulde gøre et godt Parti over hendes Stand — jeg mener et saadant, hvor Manden skattede hendes Værd; og det kunde han kun, naar han var hende værdig — til Bondekone

dur hun nu ikke, hun vilde være som en Hyacint i en Kartoffelager."

Intet af denne Lovtale gik tabt for Kaptajnen; over den borteværende skønne var han nær ved at glemme de nærværende. Dette mærkede han og ilede med at tage Afsked.

Efter Hjemkomsten saa han til Haandværksfolkene, til Gaardsfolkene, til Hestene med mere; men alle Vegne saa han den sovende Venus. Han spurgte saa en, saa en anden — ikke om hende, men om Faderen: hvad han var for en Mand, hvorledes han stod sig. Svarene berettede ham, hvad Læserne allerede kender, og endte alle ved — Datteren. Da han hørte, at Degnen ogsaa var Klokkerestauratør, faldt det ham pludselig ind, at hans Stueur trængte til Hjælp. Og endnu samme Eftermiddag gik han selv — for ej at undvære noget Tyende fra sin Bestilling— tilbage til Skolen. — Meget heldigt traf han — vor Mester, sagde ham sit Navn og Ærinde.

„De har tre Klokker," svaredes, „som ikke vil følge ad? Det er da snavs! Jeg skal se, om jeg kan bringe dem til Rimelighed; i Morgen skal jeg komme og ta'e dem i Skole."

I det samme traadte Martha ind med Melmaden til den gamle. Hun nejede for den fremmede, der gengældte Hilsningen og med dæmpet Stemme udbrød „*belle à merveille!*" Den skønne rødmede lidt med et flygtigt Smil.

Kaptajnen bemærkede det og sagde: „Forstaar De Fransk?"

„Lidt, min Herre," svarede hun atter rødmende.

„Undskyld, Jomfru! Jeg har den Vane, undertiden at sige højt, hvad jeg mener; men, som mine Venner først har gjort mig opmærksom paa, altid i et fremmed Sprog; saavel som at, hvad jeg saadan siger, det mener jeg oprigtigt."

„Hvad unge Herrer siger til unge Piger," henkastede hun paa Fransk, „er vel ikke altid oprigtig ment."

Efter det sidste Ord var hun ude af den ene Dør og Hr. Kaptajnen af den anden.

Paa Hjemvejen snakkede han af og til højt med sig selv, saa paa Fransk og saa paa Tysk. Da jeg har grumme lange Ører, opfangede jeg følgende Stumper, som jeg gengiver i Dansk: „Kaptajn von Müller — har du faaet en Raptus — Fanden heller! er man blevet alvorlig forlibt — da var det første Gang — hmm! sidste Gang — Hmm — gammel en Gang — ingen Kone — ingen Børn — alene — tilovers — ret jer paa Kommando! — Geværet i Armen! — En Engel i Armen! — Skal jeg? — vil hun? — Man maa dog overveje — hvor længe — Fremad!

March! —" Mere opfangede jeg ikke; thi han marcherede mig alt for stærkt.

Baronen havde ingenlunde over Ravnegaldret opgivet sit afskyelige Haab; Marthas Ømhed ved sidste Samværen maatte ydermere befæste det. Han tilstillede hende en *billet doux* — jeg betitler saaledes det „søde Brev"; thi det var paa Fransk — saa kunde jo Skolemesteren heller ikke forstaa det, ifald det skulde komme ham for Øjne. Han bad hende deri at indfinde sig paa en vis Tid der og der i Lystskoven ved Slottet for at gøre nøjagtig Aftale om den hemmelige Vielse, og hvorledes man videre havde at forholde sig. Dette over Marthas Skæbne afgørende Stævnemøde fandt ikke Sted.

Dagen før var Kaptajnens Livtjener Gæst ved et Bondebryllup i ommeldte nedrige Præsts Pastorat. Hans Degn var med og drak sig som altid ved slige Lejligheder halvfuld. „*Veritas in vino*" ɔ: af drukken Mand faar man Sandhed ud: Degnen sad efter Bordet ved en ligestemt Bonde, for hvem han roste Beværtningen, men trak paa Skuldrene ved at melde om det tarvelige Offer.

„Nej," blev han ved, „Solen kommer ikke til at putte sig mere end een Gang, før her bliver et ganske anderledes Brylup; men der kommer du ikke til."

„Sludder!" svarede Bonden, „her er jo ikke lyst for nogen; nu snakker Flasken."

„Gør den det? Da se her!"

Han aabnede en Tegnebog —

„Kan du læse disse Blade?" (tre Tidalersedler) —

„Det var ikke godt andet," sagde Bonden; „men hvad kommer disse tre Lapper Brylluppet ved?"

Degnen grinte: „Jo de gør, for det er Offeret, som jeg har faaet forud."

„Hvem er det da for en Ulykke, der gi'er saa mange Penge for et Amen?"

„Ja det var det! Det siger jeg dig ikke, om du saa rykkede mig Tungen ud af Halsen, for den ene af disse Klude har jeg faaet for at brøle mit Amen og de andre for at tie stille. Kan du begribe det?"

„Nej jeg kan ikke og vil heller ikke bryde mit Hoved med det — lad os faa en Taar endnu!"

Til denne Samtale var Tjeneren uset Vidne. Han brød sig ikke saa synderlig om den, før han saa de attesterende T i e r e. Da faldt det ham ind, at dette Lønbryllup rimeligvis maatte væ-

re et stort Skælmstykke og mulig vedrøre hans Herre, skønt han ikke kunde udrede hvorledes. Han forlod derfor straks Gildet, ilede hjem og berettede, hvad han havde hørt.

Kaptajnen summede sig en Stund paa dette hersens og fattede halvt om halvt Mistanke til Baronen; og snart anede han, at det maatte være Martha, der skulde bedrages; hvordan kunde han ikke blive enig med sig selv om. Dog uden lang Betænkning lod han sadle op til sig og Tjeneren, at denne kunde holde hans Hest, medens han selv var inde til Skolemesterens.

Han fandt alene hjemme den, han søgte.

„Jomfru!" sagde han hastig, „jeg kommer for Deres Skyld. Jeg tror at være kommet paa Spor efter en skændig Plan til at gøre Dem ulykkelig."

Hun blegnede, men tav —

„Tror De, at Baronen vil gøre Dem til sin Kone, saa bedrager De Dem selv. Han vil forføre Dem ved en Komedie, men som for Dem bliver til en Tragedie. Degnen i Hurleby er bestukket, det ved jeg med Vished, og Præsten formodentlig ligeledes. Saa vidt jeg kan forstaa, bliver De viet Brud, men ikke Kone — jeg har advaret Dem."

Han bøjede langsomt Hovedet. —

„Rare Mand!" skrattede det ind gennem den paa Klem staaende Dør.

Han vendte sig hurtigt om mod den, aabnede og saa — vor Ravn, der med flaksende Vinger raabte ham sit „Sukkermand!" i Møde.

„Ahah!" raabte han, „var det maaske dig, der udskældte Hr. Baronen?"

Han drejede sig atter om mod Martha, som, aftørrende sine Taarer, svarede for Ravnen: „Det var den — og altsaa min første Advarer — Dem — min anden" — hun nejede dybt med nedslagne Øjne — „skylder jeg Ære og Velfærd — det er en Gæld, som aldrig kan dækkes."

„Maaske!" lød Svaret, og den forvirrede Pige var ene.

Var det Baronens Nederdrægtighed eller Kaptajnens Bravhed eller begge tilsammen: nok er det, den i Kvindehjertet opvakte Følelse for hin kvaltes ganske og gav Rum for Taknemmelighed — et stort Rum, hvor ogsaa Kærlighed kunde faa Plads. Dette var noget, som den sidste Elsker — jeg kan gerne kalde ham saa — ikke endnu kunde forestille sig. Vel haabede han at have drevet den første Elsker ud, men om han selv vilde trænge ind, det var for ham uvist og langt borte.

Martha skrev et kort og koldt Brev til Baronen, hvori hun erklærede ham sin uforanderlige Beslutning, ikke videre at ville indlade sig med ham, hvisaarsag hun frabad sig saavel hans Breve som hans Besøg. Denne Skrivelse lod hun en Nabopige aflevere paa det til hendes Undergang udsete Sted. — Samme Dag afrejste den skuffede Forfører.

At Kaptajnen baade den Dag og den næste snakkede tiere og højere med sig selv end sædvanligvis, behøver ingen Forklaring.

Degnens Bestilling hos ham var endt, han selv rundelig betalt og i Begreb med at søge sit Hjem, da Herren kaldte ham afsides og talte saalunde:

„De har en Datter, og jeg mangler en Kone; det kunde hun blive, om hun ellers kan fatte Godhed for mig. Endnu i Dag vil jeg med Deres Tilladelse aabenbare hende mit Hjertes Ønske. Opfylder hun det, saa beder jeg Dem afstaa Deres Kald, der jo maa falde Dem mere og mere besværligt, at drage ind til mig og her henleve rolige og blide Alderdomsdage."

„Den gamles Øjne vædedes, hans Hænder foldedes, og et bævende: „Gud velsigne Dem og hende!" var hans hele Svar.

Kaptajnen lod spænde for en Kabriolet, tog Degnen op med sig og befalede Kusken at køre hen til Skolen. Undervejs blev ikke talt et Ord, for begge havde nok i at tænke.

„Jomfru!" talte han til den udkaarede: „Jeg bejler til Deres Haand nu og siden til Deres Hjerte. Her staar Deres værdige Fader som min Forlover."

Mindre overrasket end ømt bevæget traadte den herlige Pige hen mod Frieren og sagde:

„Jeg har læst og hørt en Del om Kærlighed uden selv at kende den, men saa meget kender jeg til mig selv, at jeg vil vorde Dem en kærlig Hustru. Her er min Haand, Hjertet følger med."

Hun rakte ham den. Han greb den, trykkede den til sit Bryst og saa til sine Læber og disse til hendes og, med en Omfavnelse, til Faderens. — Det kan man kalde en hurtig, men godtvarslende Forlovelse. Derfor slutter jeg ikke her, men byder Læsere og Læserinder til Bryllup.

Dette berammedes til ottende Dagen.

Endnu inden Fæstemanden tog hjem, mindede tilkommende Svigerfader om sin kære Ravn og udbad sig Tilladelse at maatte medhave den i det nye Opholdssted.

„Derom kan ej en Gang være Spørgsmaal!" udraabte Kaptajnen; „jeg kan takke Claus for min Lykke. Han skal faa saa

meget Kød, han kan hulke ned i sin Kro, hver Dag han lever. Jeg skal selv aftegne ham i Legemsstørrelse og Maleriet høre til Gaardens bestandige Inventarium."

„Ogsaa jeg har nu straks en Begæring," tog Fæstensmøen til Orde: „Maa mine to højtelskede Lærerinder, som jeg takker mest for m i n Lykke, overvære vor Foreningsfest?"

„Herom kan endnu mindre være Spørgsmaal," lød Svaret, „jeg vil selv paa Hjemvejen indbyde dem."

Saa gjorde han, og blev Indbydelsen med Glæde modtaget.

Et Par Dage før Brylluppet fik Kaptajnen Besøg af to københavnske Venner. Disse tillige med de tvende Baronesser og Brudens Fader var de eneste Vidner ved Bordet.

Hvad d e r vankede, ved jeg virkelig ikke. De af mig indbudne (til Beskrivelsen af Gildet nemlig) faar altsaa tage til Takke med deres egne Forestillingsevner, ligesom Tilhørerne ved visse Folks offentlige Foredrag.

---

[1] Trykt i „Min Vinterbestilling i 1842 & 1843", 1844.

DEN HULE EG[1]

Paa Østkysten af Jylland strækker sig et Næs ud for Mundingen af en Fjord. Det er en stor Landtunge, for et Par Menneskealdre siden næsten helt og endnu for det meste bevokset med Egeurskov. Jordbunden er flad og sumpig, saa den kun i tørre Somre og meget strenge Vintre er til at befare. Desformedelst og fordi Grundejerne havde nærmere vidtstrakte, herlige Skove Norden for, fornam Næsset snart aldrig andre Økser end Skovtyvenes og bevarede saaledes sin gamle Beskaffenhed og Udseende, indtil en Skotte først i dette Aarhundrede købte det. — Nu fik de store Ege — at sige de, der duede noget — en Ufærd og Udfart til det skovfattige Storbritannien. Ud mod Fjorden blev tillige ryddet og opdyrket i en vid Strækning, og hvor der før stod et lidet Skovhus, brammer nu en Herregaard.

Ikke ret langt fra denne stod i min Ungdom — staar maaske endnu i min Alderdom — et Alderdomstræ, efter hvilket denne Fortælling er opkaldt. Jeg har flere Gange været inde i dette Træhus, som ej er opført af Menneskehænder, een Gang selvottende. Men det holder ogsaa faa Alen op fra Roden 46 Fod i Omkres. Det er ogsaa et Skydehus — hvilket mangen en Ræv har faaet at føle — og det saa bekvemt, at Skytten kan efter Behag hvile paa en med Mos udstoppet Madras.

Nu hjem til Gaarden! — Den ligger saa belejligt for Smughandel, som tænkes kan. Jeg har flere Gange været der i lystigt Kompagni baade med Landkrabber og Søpadder og Amfibier af forskellige Folkeslag, lige til Portugisere og udlændiske Jøder. — Engelsk var Hovedsproget, og saa var Levemaaden. Da jeg kunde det første og kunde finde mig i den sidste, da jeg for det tredie var en dygtig *Sportsman*, fandt jeg stedse god Modtagelse i Noahs Ark. — Ejeren, som ellers opholdt sig største Delen af Aaret paa sine andre, fjerne Besiddelser, havde her ansat en bestandigt blivende, midaldrende Husbestyrerinde.

Miss B . . . . . s forstod ikke noget andet Sprog end sit engelske Modersmaal; og da jeg kunde tale det temmelig flydende med hende, da jeg kunde drikke Genevergrog med hende, blev vi snart godt bekendte — i god Forstand. — Hun kunde været Moder til mig. Det kunde hendes Søsterdatter ikke været: Miss P . . . . e gik dog mellem seksten og sytten og var saa smuk, som nogen Pige kan taale at være, uagtet hendes Hudfarve var sydspansk eller rettere nordamerikansk. den som nemlig tilhører „de røde Ansigter". — Jeg fik kun sjældne og flygtige Blik af hende; thi hun opholdt sig for det meste i sit eget Værelse. Uden for dette kom hun mig til Syne aleneste, naar jeg var den første af det indbudne Jagtselskab; og det endda kun naar jeg gik ind ad Husets Gavlende gennem Stald og Køkken, hvor hun stundom syslede. Mit „*Good morning, Miss!*" blev gengældet med et Kniks; og mine Spørgsmaal med „*yes, Sir!*" eller „*No, Sir!*" og intet videre.

En Gang under Mosterens Upasselighed fungerede hun efter en Jagtdag som Værtinde ved Aftensbordet. — Hvilken veldædig Magt ligger der dog i et ædelt Kvindeaasyn! Ej en Gang Skønhed, ej heller Ungdom udfordres for at paabyde vort Køn Beskedenhed, Finhed i Tale og Opførsel. Saaledes her ved denne Jægersmaus. For Miss B . . . . . s generede man sig ikke saa synderligt; men Miss P . . . . s Ører blev ganske forskaanet for Tvetydigheder og næsten ogsaa for Banden; thi faldt en og anden Ed, da kom den ud i svagere Tone end ellers. Selv fra det Plattyske, som hos nogle afvekslede med Engelsk, og som man ikke kunde antage, at den unge Skotlænderinde forstod, var „de Dyvel" relegeret lige til efter Spisningen, da Punchebollen introducerede ham igen ved vor Dames Bortfjernelse efter britisk Skik.

Det mandlige Personale var en Gang blevet forøget med fire, af mig ikke hidtil sete Individer. Det ene af dem, W . . . . . g, var en rigtig Gentleman, dertil velvoksen og mandigskøn af Ansigt; men et vist, ofte genkommende Træk ved Mundvigene, og et vist, noget sjældnere Blink med Øjnene tilkendegav, at han ikke var at spase med. Til Overflod hang ham daglig en lang Dyrendal i en blanksort Læderrem over en borgerlig Overkjole. Han var langtfra ingen „*Buck*", langt mindre en „*Stag*"; hvorfor jeg ogsaa under Charivarikonversationen holdt mig mest til ham. Han var i Førstningen tilbageholdende, høfligkold. Dog, da jeg allerede havde lært saa meget af engelsk Levemaade: ej at gøre Spørgsmaal, kom han mig snart nærmere.

Uadspurgt fortalte han mig da — efter at Remperne ved Munden var udjævnede og Øjenlaagene højere og stadigere optrukne: Han var næstældste Søn af en faa Aar tilbage bortdød Godsejer i Wiltshire; da hans ældre Broder blev Lensbesidder, havde han anvendt det ham ret rundelig tillagte paa at bese noget mere af Verden; havde nu senest efter Forslag af sin ogsaa her tilstedeværende Ven Mr. B... fra Hamborg af gennemrejst vor Halvø og nu paa ubestemt Tid opslaget sit Hovedkvarter i dette danske „*Yucatan*" — mest for Jagtens Skyld.

Næste Formiddag, efter at have nydt en ordentlig Frokost, drog vi ud i den vildtrige Skovørken. Hen over Middag tog det ved at sne saa stærkt, at en efter den anden af os opgav den nu unyttige Jagt og gik hjemad. W.....g sluttede sig til mig.

Vor Vej faldt just nær om ved den store Eg. Dette mærkelige Naturprodukt forbavsede ham: standsende i en lille Frastand betragtede han den med Forundring og udraabte med den velbekendte engelske Formulared: „C a r l S t u a r t s E g!"

„Der løber han selv!" lagde han derpaa straks til; et Mandfolk for nemlig fra Træets modsatte Side ind i Skoven.

Et Par Øjeblikke efter løb et Kvindfolk efter hin. „Jeg vil være fordømt!" lo han, „hvis det ikke er et Stævnemøde."

Jeg lo ligesaa og fortalte ham, at Egen var hul og ret bekvem indrettet for Hyrdetimer.

Da vi kom derhen og derind, fandt han det samme. Hans lystige Latter gik over til Alvorlighed; han satte sig paa en i selve Stammen udhugget Bænk og drog mig ned ved Siden af sig. Efter et Øjeblik siger han: „Miss P...e, hvem er hun egentlig?" Jeg svarede, at jeg ikke vidste mere om hende, end at Miss B.....s udgav hende for en Søsterdatter. Jeg tilføjede, at Rygtet — blandt Gaardens Folk — tillagde hende samme Stilling til den unge ...th, som Miss B.....s skulde have til den gamle ...th; men at man sikkert heri tog ganske fejl.

„Den smalbenede Rad!" udstødte han, sprang op og ud af det danske Bagno.

Vi gik et Stød i Tavshed, men inden vi kom helt hjem, sagde han: „De staar paa en god Fod med Miss B.....s, det har jeg mærket; kunde De ikke af hende faa noget mere at vide om denne sælsomme Person! Hun vækker en Slags fysiognomisk Interesse."

Jeg sagde ja og fik endnu samme Aften Lejlighed at tilfredsstille min egen Nysgerrighed og hans fysiologiske Trang.

Miss B.....s var endnu for upasselig til at præsidere ved Aftensbordet, hvilket hendes Kammerpige paa min Forespørgsel sagde mig. Jeg bad hende melde mig til et Besøg og blev indladt.

Efter Erkyndigelser om hendes Helbredstilstand og de derom givne Underretninger ledte jeg Talen hen paa Genstanden for min Sendelse og fik stykkevis den Underretning, som jeg gengav W.....g helt og nu ligesaa fremlægger for Læserne.

„Jeg har haft to ældre Søstre, som nu begge for adskillige Aar siden er døde. Den ældste af dem, Lucy, var gift med en Skibsfører Preene, der bosatte sig med hende som Planter paa Jamaica og overlevede hende kun stakket Tid. Harriet, den næstældste, besøgte Lucy efter hendes gentagne skriftlige Anmodninger og afsejlede fra Liverpool lige til Vestindien. Nu traf det sig saa, at Overstyrmanden paa dette Skib var en Broder til Lucys Mand. Og gik det dernæst ikke anderledes, end at Søster Harriet og Styrmand Preene blev gode Venner paa Rejsen og kom som forlovede til den gifte Broder og Søster. Her fik Harriets Kæreste straks et Skib at føre, hvormed han skulde gaa til New Orleans. Og saa snart han kom tilbage, var deres Bryllup berammet — deraf blev intet.

Harriet syntes ikke, hun kunde være saa længe fra Kæresten, og da hun jo allerede paa Overrejsen var blevet søstærk, tog Kaptajn Preene hende med om Bord; dog først efter nogen Modsigelse. Han foreholdt hende, at de havde at besejle et Farvand, der vel, hvad Udstrækningen angaar, var kun en Fjord at regne mod Atlanterhavet, men hvor Kysterne paa flere Steder bestod af lodrette Klipper og paa andre udstrakte tæt under Havfladen endnu farligere Sandrevler; tilmed gik i disse Havsnævringer ofte rivende Strømme, og pludselige Orkaner var ingen Sjældenheder. Forgæves: hun blev ved at bede — han tilstod.

De havde næppe sejlet en halv Dag, før de tvende mægtige Elementer Luft og Vand forenede sig til deres Undergang og rev dem med uimodstaaelig Vælde hen over mod den nordamerikanske Kyst. Skibet hug mod Grunden: dets snare Undergang var uundgaaelig. Der var intet andet tilbage for Mandskabet end Anstrengelse for i Baadene at bjærge Livet, Fødemidler, Vaaben og noget Skibsinventarium, deraf især Sejl til Telte. Med alle disse Sager naaede de og tørt Land — ak! hellere maatte de lade Livet derude.

Et stort Telt, under hvilket de alle kunde have Skygge og

Læ, fik de rigtignok istandbragt. Men under dette Arbejde saa de hist og her i Skovhegnet nogle røde Ansigter pippe frem og hurtigt forsvinde; de stolede paa deres Vaaben og hærdede Mod og lagde sig efter indtagen Forfriskning til Hvile med to udstillede Skildvagter. Disse kunde, udasede som de var, ikke modstaa Søvnens overvældende Kraft. De dræbtes af de ved Midnat sig hidsnigende vilde uden at vide deraf. Alene min Søster skaanedes. Anføreren havde ved første Anskuelse fattet Ynde for — eller Lyst til hende. Han førte hende med til Whiuwham og gjorde hende til sin Kone. Modstand var umulig.

Da den ulykkelige Preene i to Maaneder forgæves var ventet tilbage, udrustede Broderen et endnu større Skib, bemandede det stærkt og udskikkede det for at lede efter de forsvundne. Denne Undersøgelse førte længe ikke til nogen Opdagelse: de søgte alle Vegne mellem Jamaica og Bermudas, men fandt intet. Omsider, da de havde opgivet alt Haab, førte hin Elementarmagt Skibet ind til de „rødes Land", dog uden at de led Skibbrud; Ankeret holdt.

Man gik i Land for at skaffe sig Vand og Brændsel. Det sidste var nemt at bjærge; det første ikke saa: de maatte op i Landet, langt gennem Skoven, før de naaede et Kildevæld — der stod et hvidt Fruentimmer, fyldende sine Vandkar.

Da hun saa de ligefarvede Mænd, slap hun Karrene og fløj hen imellem dem med det Udraab: „Red mig! red mig!"

De bragte hende uden Hindring om Bord, hvor hun meddelte dem de skumle Oplysninger, som de, til da uden Held, havde søgt. — Hun blev da ført til Familien, men i en Sindstilstand, som ikke stod til at formilde. — Da hendes Tid var kommet, fødte hun det Pigebarn, som De her ser. Gud ved om Datteren skal have en blidere Skæbne end Moderen: hendes Livslys udsluktes i det samme, Fosterets tændtes."

Nu var jeg i Stand til at give W.....g de attraaede Opklaringer, dem han med Begærlighed modtog i den hule Eg.

Idet vi rejste os for at gaa ud i fri Luft, standsede han i Udgangen, drejede sig om til mig og hviskede: „Har De Tanker til Miss P..... og maaske Fordring paa hende?"

„Ingen af Delene," svarede jeg.

„Meget vel!" sagde han, „gør mig saa den Tjeneste at faa udforsket, om hun synes noget om mig!"

Det kan nu være det samme, hvordan jeg bar mig ad; men det var ved Miss B.....s Medhjælp, at jeg bragte W.....g den trøstelige Besked, at Harriet yndede ham; og fra Yndest

til Kærlighed er ikke nær saa langt som fra Jylland til Wiltshire.

Han besluttede at forkorte Vejen. Skaf mig en hemmelig Samtale med hende!" hviskede han hemmelig; „og hold imidlertid den gamle med Selskab!" —

„Det skal ske!" lovede jeg.

„Bi lidt!" tog han ved og krammede mig om Armen, saa jeg kunde mærke det, „fordøm min Sjæl!" brølte han, „jeg er ikke bange for noget Menneske under Jorden."

„Jeg ikke heller," faldt jeg ind.

„Jaja!" fortfor han, „jeg mente oven paa Jorden; men hun tykkes mig som en Gæst fra en ubekendt Verden — paa min Sjæl! hun forknytter mig. — Jeg kunde tabe Mælet, naar jeg faar det allermest behov."

„Skriv da til hende," sagde jeg.

„Helvede og Fordømmelse!" brummede han, „hvad skal jeg skrive?"

„Naar De hverken kan tale eller skrive, saa er der jo ikke andet tilbage for Dem end at tie stille og gumle paa den gamle Digter Sucklings Ode, „til en fortvivlende Elsker" og drøvtygge det Vers:

Prithee why so mute?
When speaking well can't move her?
Will saying nothing do it?"[2]

„Meget godt!" siger han; „men naar jeg nu ser hendes Engleansigt?"

„Kan De ikke taale det," siger jeg, „saa se paa hendes Fødder!"

„Det er lige saa galt," tordnede han, „for hun har de nysseligste Fødder, og — hør! De er jo ikke forelsket i hende, De kan udholde at se paa hende, at tale med hende uden Forbløffelse — vil De være min Merkur?"

„Meget gerne! dog tror jeg, det vilde gaa bedre, naar Jupiter i egen Person fremstillede sig, og — hvad om det skete i hans eget Træ? der er det ikke for lyst."

Han sprang i Vejret saa let som nogen Franskmand, men da han igen var kommen til at staa paa Fødderne, rynkede han Panden og murrede: „Hvorledes var hun til at bringe derud, hun som næsten aldrig forlader sin Celle?"

„Har hun Godhed for Dem," svarede jeg, „saa skal jeg nok faa hende trukket ind i Jupiters Celle — nu hjem til Feslottet."

Paa samme Slot forefandt vi den unge ....th nysankommen. Man hilsedes høfligkoldt; men de tvende Briter skottede nu og da mistænkeligt til hverandre, talede politisk, men dissentierende: den ene holdt paa Pitt, den anden paa Fox. De tav stille med, at de begge holdt paa Miss P.

Denne lod sig slet ikke se den Aften; den ældre Miss befandt sig saa vel, at hun kunde overtage Værtindebestillingen. ...th spurgte en Gang i en let henkastet Tone om den yngre og fik den Besked, at hun havde „Hovedpine".

Denne Hovedpine holdt ved næste Dag. Det gik ud over Raadyr og Ræve. ....th kendte ogsaa den hule Eg. Didhen førte han os noget før Aften og styrkede os og sig selv med et Par i Tasken medtagne vestindiske Cakes til en kraftig og sød Usqvebaugh — en Slurk, og nok en: det varmede. Det varmede Kroppen, fornemmelig den øverste Del.

Da de sidste Mundfulde Cakes var afgnaskede, siger ....th til Landsmanden: „Apropos: hvad synes De om vor unge Miss?" —

„Ret vel!" lød Svaret.

„Jeg ligesaa; heri stemmer vi altsaa overens — Apropos: hvor længe har vi Æren af Deres Nærværelse her paa Gaarden?"

„Min Afrejse er endnu ikke bestemt," svarede den tiltalte, „Hm! ja! saa længe maaske, til det Skib indtræffer, der skal føre mig videre; og det er hver Dag i Vente — jeg skulde dog ikke være til Ulejlighed?" —

„Hm!"

„Hvad," spurgte W. lidt hidsigt, „betyder denne tvetydige Lyd paa godt Engelsk?"

„De kan tyde den efter eget Behag."

„Saa tyder jeg den som en Udfordring," raaber W. endnu hidsigere.

„Den Udtydning er ganske urigtig," sagde den anden.

„Ja saa!" svarede W....g, „det var heller ikke smukt, hverken af Dem eller mig, at gøre sligt Brud paa Gæsteretten."

„Mine Herrer!" faldt jeg nu ind, „lad os bryde op og dyrke Gæstfrihedens Guddom i et venligt Asyl!"

Saa gjorde vi og tilbragte Aftenen uden alle Bitterheder. Derefter gik jeg hjem.

Det var blevet Tø; inden den følgende Aften var Sneen næsten borte. Men saa gav det sig igen til at fryse, og det alvorligt. Derpaa faldt atter tæt Sne en Nat; dog blev det tre Ti-

mer før Dag oventørt. Jeg tog Bøsse og Tilbehør og naaede Næsset endnu i Dæmringen. Jeg gik straks op til W.....g og fandt ham ivrig sysselsat med Skrivning. Uden „Godmorgen" sang jeg:

The field is white,
The hare is brown.
Awake each drowsy hunter
And come down
To chace![3]

Han drejede sig tavs smilende om imod mig. „Det er fortræffelig Sporsne i Dag," raabte jeg, „gør Dem færdig!"

„Jeg er allerede paa Spor," svarer han i en ualmindelig dyb Tone; „men Missen har gjort Afspring, som jeg ikke kan rede ud — Fanden ta'e Smalben!"

„Hvad han?"

„Jeg er sikker paa, at han holder hende under Laas og Lukke og bruger den gamle Kat som Skodde for Døren — skyd den fra, Master Bläker!"

Det grundede jeg paa. „Hør!" siger jeg, „tag nu Bøssen! derude faar jeg bedre Ideer."

Vi gik. Jeg skød og fik. Han skød ogsaa, men ramte ikke. Længere end et Par Timer gad han ikke bomre. Han tog mig om Armen, just hvor vi paa et nyt Spor var kommet til Harens Lykker. „Naa?" spurgte han og saa mig tæt ind i Øjnene. I det samme sprang Morten op og uskadt væk — jeg kunde ikke skyde med een Arm.

„Fordømt være baade De og den!" snærrede jeg.

Uden at bryde sig hverken om Haren eller sin Fordømmelse, spurgte han med mild Fortrolighed: „Har De faaet Ideer?"

„Vel har jeg det; og jeg haaber, de er ret gode."

Jeg forelagde ham min Plan. Han rystede paa Hovedet, men gik alligevel ind i den; hvorvel han tvivlede paa heldig Udførelse. Dog, jo længere vi gik, jo bedre Haab fattede han og jo bedre skød han. Vi fik saa meget Vildt, at vi ikke kunde rumme det i vore Tasker. Da jeg i en Frastand hørte saves, ledte vi Skærerne op og formaaede dem til at slæbe Fangsten ind i vor hule Eg, hvor vi siden kunde lade Gaardens Folk hente det hele.

Det var nær ved Fuldmaane. Dette store himmelske Blaalys indbød til Kanekørsel. Jeg foreslog Miss B. en saadan, paa hvilken vi kunde paa Hjemvejen hente Jagtens Udbytte. Dette blev velvillig antaget. Hun indbød W. til at følges med. „Men

han befandt sig ikke ganske vel og vilde ikke bie ret længe, før han søgte Sengen." ....th mødte vi ved Udgangen: min Dame hviskede i en Hast noget til ham, som maa have smagt ham godt; thi han blev ved at smaasmile, ligetil han nikkede sit Farvel ud af Døren.

Vi andre to for hen og hjem. Medens Fangsten blev aflæsset og min Miss afført sin Vinterbeklædning, fik jeg det saaledes lavet, at jeg fik den unge Dame med mig til nok en Tur. Under den første havde ....th bortfjernet sig. — Ingen vidste hvorhen.

Jeg tror næsten, at Diana blev misundelig over Harriets Dejlighed; thi hun lod sit Slør falde ned over sit kyske Ansigt. Det brød vi os da heller ikke om: Halvmørke er en Ven af Kærlighed.

Som jeg videre skal give mig den Frihed at berette: just som vi kom tæt uden for den Eg, De nu ved nok, min elskelige, fandt jeg noget i Urede af Seletøjet; og da det formentlig kunde vare noget, inden jeg fik det istandsat, anmodede jeg Jomfruen om at søge Ly i det hule Træ. Saa gjorde hun og.

Et let Angstskrig undslap hende, da W.....g traadte hende i Møde; men hun lod sig dog villig føre ind i det sælsomme Kærlighedsasyl. Det varede mig temmelig længe, inden de tvende fik deres Mellemværende opgjort; og da jeg mellem Træstammerne opdagede to bevægelige Figurer, der fremskred i Retningen mod Asylet, mindede jeg dem om at indrømme et andet Par Pladsen.

De for ud, tog Sæde Side om Side i Kanen, jeg vendte og satte den i hurtigt Glid. Men dette medtog alligevel saa megen Tid, at de nye Asylister kom os paa et tredive Skridt nær, hvor de standsede og Kavaleren keg efter os. Han var ingen anden end den unge Hr. ....th og hans Dulcinea en køn ung Bondepige, der tjente hos en af de Næsset nærmeste Udflyttere — hvilket han ved Lejlighed aabenbarede mig.

Da .....th en liden Stund efter kom hjem, indledede han et hyppigt afbrudt Forhør over mig; thi han mistænkte mig for at have haft Rolle i Stykket. Dog havde han ikke set mig i Kanen, da jeg sad skjult af de elskende. Hvo disse var, havde han stærk Formodning om; men da man berettede ham, at W. havde holdt Sengen hele Dagen og holdt den endnu, kom han i Vilderede.

Næste Dag indfandt W. sig til Morgenteen. Den blev drukket i god Ro, lige til ....th mod Enden af Frokosten spurgte

Miss B., om der endnu ikke var landet nogen fra den nysankomne Brig derude i Renden, hvilket hun benægtede. „Det er formodentlig en af vore," lagde han til, „som jeg venter fra Altona. Men Skovfogden hernede siger, at der ligger en anden nogle Kabellængder agter ude."

„Saa er det maaske mit," siger W., „og kommer mig da ret belejligt; jeg morer mig just ikke her saa synderligt — jeg vil se efter."

. . . . th skottede efter ham: „Saa han keder sig hos os? Han savner vel noget eller nogen, kan jeg tro. — Vilde De ikke," henvendte han sig til mig, „undersøge, hvad min kære Landsmand ta'er sig for?"

Jeg nikkede og gik, naaede snart denne, og begge ilede vi hen ad Stranden til og derefter til Sydostpynten af Næsset, tæt uden for hvilket den engelske Brig laa for Anker. Fra den Altonaer kunde man næppe være blevet opmærksom paa os, da vi gik i Skjul af de Træer, der befandt sig langs med Kysten; tilmed var Mandskabet i Arbejde med at hive Fade og Pakker ned i tvende paa Siden liggende Barkasser; en Mand roede en Jolle ilsomt hen ind mod Næsset, naturligvis for at melde vedkommende Smugleriets Begyndelse.

Ankomne til vort bestemte Punkt, afhug W. med Sablen en lang smækker Gren, paa hvis Topende han bandt sit Lommetørklæde og signaliserede. Det varede ikke længe, inden der blev svaret med et lignende Signal i Vantet, Hækjollen firet ned, besat med to Søfolk og styret lige paa os. Den Tid, som alt dette medtog, benyttede jeg til at meddele W. en Formodning, der under Gangen var faldet mig ind. „Ved De noget!" siger jeg, „mon ikke Altonaeren skal baade indsmugle og udsmugle?"

„Det er rimeligt."

„Ja, men hvad om Deres tilbedte Harriet var ogsaa en Udførselsartikel!"

„*Zounds!* har De mærket noget?"

„Intet videre, end at jeg forleden Dag, da jeg gik bort fra Miss B., hørte, idet jeg lukkede Døren, at hun udstødte et lydeligt Suk og disse Ord: „Og saa skal jeg da miste dig, min dyrebare Harriet! det er Malurt!" Ser De nu, Hr. W.! da den unge Dame slet ikke var syg, kunde Tanten jo ikke mene, at det var Døden, der vilde skille dem ad, og hvem andre end . . . . th?"

„Der er Mening i den Tale," drønede W., „vi maa komme ham i Forkøbet. Endnu i denne Aften bør jeg have hende om Bord."

Sømændene var landede og traadte hen til os. „Er De Sir W.?" spurgte den ene.

„Ja."

„Jeg er sendt til Dem af vor Kaptajn, Master Simmons, for at erfare, om De er færdig til Afrejsen. Vinden er ret gunstig, den Smule der er, for at naa rum Sø."

„Hils den gode Simmons," lød Svaret, „at han vilde skikke sin Storbaad herhid i Skumringen! jeg har noget mere at indskibe end mig selv."

Gutterne nikkede, sprang i Jollen og roede tilbage til Skibet. Vi andre tog Vejen tvært gennem Skoven for at kunne indtræde paa Gaarden fra den Søsiden modsatte Kant. Der herskede Travlhed med at føre de fra Landingsstedet hentede Varer i Forvaring og at bortføre andre indpakkede Sager, som man kunde antage for Sengklæder og andet Husgeraad.

Vi søgte hans Værelse. Han kastede sig paa en Stol, grundede nogle faa Minutter, sprang saa op og sagde: „De kender vel en af de nærmeste Bønder, som De kunde hyre til at befordre os ud til Næsset i Aften?"

„Jo, jeg kender flere, blandt hvilke en paalidelig, klog og bestemt Mand, med hvem jeg fra Jagtture af er i meget god Forstaaelse; ham skal jeg nok faa til det. Men jeg vil tilraade Dem ikke at opsætte Bortførelsen til Aftenen; thi da kunde lettelig et Sammenstød finde Sted, hvis Udfald maatte vorde misligt baade for Dem og Miss P.... ....th har alle Gaardens Karle til sin Raadighed, og har disse end ingen Sabler eller Pistoler, saa har de dog Plejle og Økser."

„Men hvad saa?" spurgte han.

„Mit Forslag," svarede jeg „er dette: De skriver paa en lille Stump Papir til hende, hvad ...th har i Sinde, beder hende samle blot det nødvendigste af hendes Klædemon i en Pakke, saa liden som mulig, og med denne vente Dem ved hendes Vindue, der jo vender ud til Husets Bagside, om tre Timer, naar man dernede sidder ved Bordet. De iler da med hende — er hun ikke stærk nok til at gaa, saa har De Kræfter nok til at bære hende — ud til den hule Eg. Der skal jeg saa være med Befordringen. Den er rask; jeg kender Hestene: inden tyve Minutter er De ved Bestemmelsesstedet og giver Signal til Kaptajn Simmons. Men vift heftigt med Flaget, paa det han kan forstaa, at det har Hastværk."

Han rakte mig Haanden med det Udraab: „De er en Skælm

— saa skal det være! Jeg skriver straks — men hvordan faar vi Billetten til Harriet?"

„Lad mig sørge for det! Jeg gaar ned til min gamle Miss, snakker lidt op ad Stolper og ned ad Vægge, nærmer mig baglæns Døren ind til Harriets Værelse, putter Seddelen enten sammenrullet ind af Nøglehullet eller fladtrykt gennem Dørsprækken eller i manglende Fald stikker den ind under Døren og dertil nynner af en engelsk Romance:

„In the door or on the floor, seek well! you shall find."[4]

Kort nu at fortælle: alt gik, som det skulde. I den hule Eg tog jeg en hastig Afsked med de elskende, saavel som med Arken dernede, den jeg af let begribelige Aarsager ikke mere fandt Drift til at borde. Af ham fik jeg et varmt Haandtryk med et: „De skal høre fra mig," og af det blegrøde Ansigt — efter Kærestens Opfordring — et Kys, der uden Tvivl farvede mit højrødt.

Jeg har aldrig hørt fra dem siden, ved altsaa intet videre om deres derpaa følgende Fremtid end den hule Eg.

---

[1] Trykt i „Fem Noveller og to jydske Sange", 1844. — Nedenstaaende Vedføjelser skyldes B.

[2]
Kære! Hvi saa stum?
Kan det at tale vel ei røre?
Hvortil skal Tavshed føre?

[3]
Marken er hvid,
Og Haren er graa.
Vaagn op hver søvnig Jæger!
Kom ud paa Spor at gaa!
(Engelsk Jægersang.)

[4]
I Døren eller paa Gulvet led!
Der finder du Lise for Kærlighed.

LE PETIT-MAÎTRE D'ÉCOLE[1]

Der var en smuk Egn blandt saa mange flere her i Jylland, hvor jeg i mine yngre Dage en Tid lang færdedes. — Jeg var den Gang, som jeg er endnu, meget for at røre mig og se mig om; saa paa Herregaarde, saa i Bøndergaarde; snakke med baade paa Jysk og paa Tysk, baade paa Dansk og paa Fransk; og var jeg end ingen fuldkommen Parlør, saa parlerede jeg alligevel frisk væk.

I den By, hvor jeg havde mit Hovedkvarter, boede en Degn. Det er nu det samme, hvad han hedder; jeg benævner ham blot ved hans Embeds-„Karaktør", som Bonden siger. Denne Degn besad foruden hans Embedsdygtighed ogsaa udmærket Færdighed som Klejnsmed og Bøssemager, hvilken sidste Profession han drev med saa meget større Forkærlighed, som han var Jæger med Liv og Sjæl. Da jeg var ligesaa, øvede vi denne Profession i Kompagni jævnlig efter Tid og Lejlighed. Og gaves disse Vilkaar saa meget lettere, som han holdt en Skolefuldmægtig, just den, efter hvilken Fortællingen er betitlet.

„*Petit*", uden Substantivet, passer egentlig ikke paa ham, eftersom han var en Karl paa sine tolv Kvarter; men han havde den Skavank, at naar han stod paa det venstre Ben, maalte han kun elleve Kvarter. Dette havde en saadan Indvirkning paa hans Gang og Retning, at han ikke blev Musketer, men i det Sted Riset betroet. At vor Skolemester dansede ret godt i Kraft af det gamle Ordsprog, det kræver intet videre Bevis, end at han ved saadan Lystighed næsten aldrig var af Gulvet. — At han var en udmærket Sanger, mente han selv; men Tilhørerne delte ikke denne hans Mening, lige saa lidt som den, at han skulde være det smukkeste Mandfolk i hele Sognet. Derimod var man ganske enig i, at han var det nysgerrigste. Man tog fejl; thi han var alene videlysten; og denne Lyst omfattede al menneskelig Vildskab. Her blot et Eksempel.

Hans Principal og jeg kom en Foraarsaften hjem fra Træk med nogle Vildænder. Han besaa og fornøjede sig over Fangsten. „Jeg gad dog vide, om jeg ikke ogsaa kunde smække saadanne Fugle!" siger han. „Du kan jo prøve det!" svarede Degnen. „Du maa faa min anden Bøsse i Morgen Aften. Jeg skal selv lade den til dig." Det blev meget gunstigt optaget.

Det var i Sidstningen af en Tøvinter, da vi tre drabelige Jægere uddrog til et godt Trækkested og afsatte os i passende Afstand med Ryggen til et Gærde, Vandet foran os. Det var just paa den Aarstid, at Ræven „roller" og af og til udtejler sine skingrende Serenader. Ved en saadan Elskers første Rullade raabte vor Skolefuldmægtig: „Jøsses! hvad var det?"

„Tys! hold Kæft!" svarede Principalen.

Nok en Trille og, efter Pauser, flere. Ved enhver af dem rykkede den vordende Skolemester nærmere hen til Degnen. Han blev ærgerlig over denne Forstyrrelse af Jagten og brød op til Hjemgang. Paa denne lod Mikkel videre sin behagelige Stemme høre, og den ujagtkyndige spurgte bestandig i Forbavselse: „Ih! hvem er da det?"

„Aah!" fik han endelig til Svar, „det er den afdøde Landinspektør, som har uretfærdigt udskiftet Markerne. Han føres en vis Nat op af Helvede og herud af en eller anden Djævel. Hver Gang de nu kommer over et Markskel, kniber Djævlen ham med en gloende Tang: derfor er det, han skriger."

Under Gangen hørte vi gentaget det modbydelige Skrig; og hver Gang hviskede Substituten: „Nu kommer de igen over et Markskel."

Saa meget til foreløbig Antydning af den tolv Kvarters Ludimagisters indvortes Beskaffenhed.

Det var selv samme Foraar, at Bonaparte stødte Kærnen af den spanske Hær herop i Danmark og rejste et fransk Gærde bag ved dem og satte Bernadotte til Gærdevogter.

I Sognet, der havde temmelig Udstrækning og Folkemængde, blev indlagt et Kompagni af Zamora-Regimentet med sin Kaptajn og tvende Løjtnanter. Den første, en stærktbygget, bredskuldret Mand, havde et Ansigt, der ikke behøvede Skrammer for at vise den prøvede, hærdede Kriger — jeg forestillede mig at se Cortez. Premierløjtnanten mindede om Pizarro; og siden, naar jeg i Aviserne læste om de fra hint Tidspunkt og lige til nu udøvede Grueligheder i Spanien, maatte jeg uvilkaarlig erindres om Morillo i Jylland, der tyktes mig at fungere som Bøddel i hans elendige Fædreland. — Sekondløjtnanten, en lil-

le, næsten spinkel Fyr af et godmodigt Udseende, søgte især Omgang med mig, og da vi begge kunde taaleligt Fransk, han dertil lidt Dansk, og jeg lidt Spansk, saa sladrede vi vakkert sammen. Med Latinen, den han troede skulde knytte Traaden, naar den brast i de andre Tvindinger, gik det sjokkende og bomrende. Ikke enhver Rektor skulde forstaa, at „*Ospeso domum*", betød „Værten i Huset" og „*Filius regem*" „en Kronprins". Nok om denne Babylonisme.

Bataillons-Kommandøren var indkvarteret paa en Herregaard, hvor jeg ofte kom. Han var yngre, meget smukkere og meget galantere end baade omtalte hans Kaptajn og Premierløjtnant. Han talte temmelig færdig Fransk og havde dertil af sin Oppasser Asinjo lært en Slump danske Ord og Talemaader, allermest henhørende til det Kapitel om Kærlighed, saasom: søte Mund, dejlige *Ojos* (Øjne), en Marmorbryst, o. s. v., hvormed han tiltalte de smukkeste Individer af det kvindelige Tyende. — Blandt dette befandt sig paa Gaarden en ualmindelig skøn Stuepige, til hvis Bestilling ogsaa hørte at gøre rent i Kommandørens Værelse, hvorfra hun efter et Par Dages Forløb hos sin Frue, Gaardens Besidderinde, indstændig bad sig befriet. Bevilget. Da denne hendes Dydighed snart blev bekendt dersteds, vandt hun naturligvis i hæderligt Omdømme. — Dog, hvad der mislykkedes Spaniolen, var en Franskmand forbeholdt.

En Dag var jeg i en nærliggende Søstad. Da kom agende paa en Bondevogn en fransk Ingeniørofficer med en Sapør bag. Hin var civil klædt uden mindste militært Kendemærke. Denne havde derimod baade Uniform og saa ultratyrkisk et Skæg, at man af hans Ansigt næppe saa den øverste Halvdel. En Æreslegionsorden og en masiv Guldkæde prydede hans Vest, og nedenfor dinglede ditto Urkæder og Signet-Trofæer, maaske fra hans underjordiske Ekspeditioner; eller og fra overjordiske; han var reglementeret i Skabning, Holdning og Bevægelser, og hans levende Øjne lod ane søde Hemmeligheder.

Jeg glemte at fortælle, hvorledes den yndige Stuepige straks efter hine ubehagelige Sovekammeroptrin var i Mindelighed blevet sin Tjeneste paa Gaarden ledig og havde givet sig i en anden, og det var netop der, hvor disse Franskmænd tog ind.

Begge disse, hun, vor Skolesvend og jeg traf sammen i Forstuen. Sapøren smilte til hende, saa hans Moustacher skred en Fingersbred højere op om Næsen; og hun rødmede, saa Blodet gled hende ud over hele Ansigtet. „Aha!" sagde Kaptajnen til

sin Landsmand, paa Fransk nemlig, ,,du har smukke Bekendtskaber ogsaa her, som jeg ser."

,,Dem har jeg alle Vegne," fik han til muntert Svar. Han nikkede fortroligt til Pigen og fjernede sig med sin *Officier du genie*. Lige saa hurtigt forsvandt hun, skønt Skolesubjektet vilde standse hende.

Han og jeg var altsaa under fire Øjne. ,,Hvad," siger jeg, ,,har du med hende at bestille?".

,,Intet videre," svarede han, ,,end at jeg syntes ret godt om hende, og derfor hover jeg ikke, at denne laadne Franzos gaar og smutter efter hende."

,,Har han smuttet før?" spurgte jeg. —

,,Af og til i en fjorten Dags Tid," sagde han; ,,jeg har hørt, at disse her paa Kejser Napoleons Befaling efterser alle Fjordene Øster paa Landet for ved Indløbene at anlægge Batterier til at holde Engelskmændene ude."

,,Godt! end du? anlægger du ogsaa Batterier her?"

,,Jeg er blevet Hovmester hos mit Søskendebarn, Skipper Møller nede ved Aaen, — men hvad var det, de to Franzoser sagde?"

Jeg fortalte ham det.

,,Aah! ved De hvad," tog han ved, ,,vilde De ikke lære mig en Mundfuld Fransk?"

,,Det bliver heller ikke mere end en lille Mundsmag," svarede jeg. ,,Naar du møder en af dem, saa siger du *bon jour!* Goddag! Og saa vil de nok spørge dig, hvem du er; og det hedder paa Fransk: *Je suis petit-maître d'école.*"

Ikke uden Vanskelighed fik jeg ham dette indprentet. Da disse Messieurs just igen viste sig, biede han ikke for længe med at gøre sin Sprogfærdighed gældende. Herrerne lo, og Sapøren sagde: ,,*voilà un petit-maître danois!*" Leende gik de bort.

,,Det hovede de," sagde min Lærling ret tilfreds, skultrende sig med et Smil, der kunde sat Diana i Fristelse. ,,Alligevel," lagde han med en ganske anden Mine til, ,,jeg saa gerne, at de snart vilde skruppe af, for denne laadne Bjørn kunde maaske sætte Susanne Skruer i Hovedet."

,,Det var vel ikke muligt," bifaldt jeg; ,,men saadan en køn Karl som du kan vel nok stikke Bjørnen ud."

,,Det kunde hænde sig," svarede han smiskende, ,,vi kunde sætte en Prøve."

,,God Lykke! *adieu, mon petit-maître d'école.*"

En otte Dags Tid derefter var jeg atter i Byen. Jeg saa hverken de franske Helte eller den kyske Susanne. Jeg spurgte om dem. „Fanden har taget dem alle tre," svarede mig Værten, „det gør mig ellers lidt ondt for Susse; det var saadan en flink og skikkelig Pige og holdt de næsvise til Side, lige til han med Guldurene fik hende forlokket. Hun bad sig rigtignok Forlov til at besøge en Søster, hun har i Vejle; men Franzoserne rejste samme Vej og samme Formiddag, som hun gik om Morgenen. Hun lovede at være her tilbage i Overgaars; men hun bliver borte."

Imidlertid kom vor *petit-maître* og fortalte os, at han nu var blevet virkelig Skolemester. Han var altsaa avanceret til *grand-maître d'école*. Derpaa spurgte han om Susanne. Jeg gentog Værtens Forklaring; jeg vidste vel, at han ikke vilde besvime derover og lige saa lidt ved Selvmord foraarsage en saa hurtig Vakance i sit nys opnaaede Stormesterdømme. Det eneste Kendemærke paa en lidt mer end dagligdags Sindstilstand var, at han rettede sig paa det ene lange Ben, medens det korte svingede saa smaat frem og tilbage, hvorved han sagde: „Jeg vilde dog gerne gjort hende lykkelig — og nu k u n d e jeg — men i det Sted vil hun da hellere rende omkring med en udenlandsk Landstryger. Hun kunde have haft det en bitte Korn bedre hos mig. Ja — hvad skal vi sige? Det har nu været hende saaledes beskikket. — Jeg kan sagtens faa en Kone, hende foruden. — Gid Fanden — Gud forlade mig — havde taget den franske Abekat længe før!"

Jeg overlod den uheldige Elsker til hans videre Betragtninger, og nogle Dage derefter fik jeg at bestille i Kolding. Paa Hjemrejsen derfra, da jeg er kommet ovenud af den lange Banke Norden for Vejle og gør Holdt for at lade Hestene trække Vejret, faar jeg slumpevis Øje paa noget hvidt og rødt henne mellem de grønne Buske kun faa Favne fra Vejen. Jeg staar af Vognen, nærmer mig forsigtigt og — ser gennem Løvhanget et Fruentimmer siddende ved en Træstamme, bøjet forover, begge Albuer paa Knæerne, begge Hænderne under Kinderne, hvorved det halve Ansigt skjultes. Jeg stod selv som en Træstamme og stirrede. Med et rettede hun Overkroppen og Hovedet, slog Hænderne sammen og strakte dem op over det; hendes Blik tog samme Retning.

Ak! det var Susanne — og det var dog i k k e hende. Det havde en Gang været den yndige Pige; nu var den ungdomslivlige Farvetone rent borte, som paa et af Tid og Skødesløs-

hed ilde medtaget Maleri, før det bliver restaureret. — Ak! for hende var ingen Restauration at haabe: en maaneklar Nathimmel pludselig understrøget med døsig Rimtaage.

Jeg havde mine Betragtninger — i dem var intet af Maaneskin, men meget af Tusmørke. Jeg traadte hen til hende. Hun for op med Vildhed og raabte: „Hvem er De? Hvad vil De?" (Hun kendte mig ikke.)

„Jeg er en rejsende," sagde jeg, „og saa Dem sidde her saa ensomt. — Jeg rejser Nord paa — vil De med, har jeg Plads paa Vognen."

„Hvad behager?" stammede hun. Jeg gentog mit Tilbud.

„Nej, jeg takker — jo, jeg takker!" Hun rejste sig hurtigt og fulgte mig.

Da vi var kommet til at køre, indledte jeg en Samtale — som langt hen var egentlig to Enetaler.

„Kender du mig ikke?" begyndte jeg.

„Nej — jo — jeg synes det."

„Det er dog ikke saa længe siden, vi saas hos Gæstgiverens i . . . ."

„Der kommer saa mange paa saadant et Sted, man glemmer den ene for den anden." Hun trak efter Vejret som den uvante Svømmer, naar han stikker Hovedet op efter at have haft det vel længe under Vandet.

Jeg gik en Gang paa Toldboden og hen til Flydebroen. Derindenfor svømmede flere Smaadrenge. Blandt disse var en Novice, en lille Knort paa en seks—syv Aar, saa han ud til. Han pjaskede af alle Kræfter, men sank mer og mer, indtil blot Issen var over Vandet. De andre brød sig fejl om ham. Jeg sprang ned, stak Hænderne under hans Kæft og hivede ham op paa Flaaddet. Han gylpede noget Vand op, og herud igen. Det gik ligesaadan. „Hvem hører du til?" siger jeg. — „Moer bor i Enhjørningsgaden," svarer han og vil atter ud. Jeg holdt ham tilbage. „Du Ulkeunge!" raabte jeg, „bliv fra Vandet, til du lærer at svømme!" — „Hvordan skal jeg saa lære det?" snærrede han og sprang i Dybet tredie Gang. En langt større og allerede veløvet Svømmer kom til og tog sig af ham, og jeg gik op igen.

Det Optrin — eller Nedtrin — randt mig i Sinde; Susanne havde ogsaa blindt hen kastet sig i Lidenskabernes rivende Strøm uden Kraft til at bjærge sig: hun var ved at synke. Hvorledes kunde hun frelses? Det Element, der truede Matrosdren-

gen, er ikke nær saa farligt som det, mod hvilket den allerede afmægtige Kvinde kæmpede uden Haab om Redning.

„Vil du til Gæstgiverens igen?" tog jeg ligegyldigt ved.

„Dersom de ellers vilde tage imod mig — jeg har været alt for længe borte — jeg ved ikke hvor længe — det er vel en hel Maaned."

„Det er jo knap nok en Uge," siger jeg; „og du kan jo straks underrette dem om, at du har været syg — man kan se det paa dig. Jeg vil gerne bekræfte det."

Dette havde jeg talt halvt bortvendt fra hende, der sad bag ved paa Fodersækken; min højre hvilede paa Bagslaget af min Stol. Pludselig blev den berørt — trykket. Jeg drejede mig derom. — Hun skjulte den med sit Ansigt — hendes Taarer vædede den. Jeg trak den ikke bort; jeg vilde ikke standse det nu aabnede Afløb for hendes Smerte.

Endelig hævede hun det graadfurede Aasyn, fæstede de mattindrende Øjne paa mig og hulkede: „Saa der gives da et Menneske, der ikke forskyder mig, ikke foragter mig."

„Vor Frelser," svarede jeg, „forskød ikke den, som alle andre fordømte; gak bort! sagde han trøstende, advarende, gak bort og synd ikke mere!" Hun greb atter min Haand, kyssede den og stammede:

„Gud lønne Dem for denne Time! Jeg skal aldrig glemme den."

Gæstgiveren saa surt til hende; hans Kone bittersødt, hvorhos hun snærrede og stiklede ganske forstaaeligt — ogsaa paa mig unge Fyr, hvem hun betragtede som en ny Tilbeder af den „ledigblevne" Susanne. Imidlertid beholdt de hende.

Der løb herefter omtrent syv Aar hen, i hvilket Tidsrum jeg havde haft meget andet at tænke paa.

Paa en Rejse faldt nu min Vej igennem den By, hvor min *grand-maître* havde sagt mig at han var blevet ansat for at „understøtte Præsten i hans aandelige Virksomhed". — Jeg opspurgte snart dennes „Kollegas" Bopæl og traadte ind i Stuen, hvor jeg kun forefandt tvende legende Børn: en Dreng paa mellem seks og syv og en ditto et Par Aar yngre; hvorom den ældste paa Tilspørgsel underrettede mig. — Den ældste havde mørkebrune Øjne og Haar, den anden lyseblaa Øjne og hvidgult Haar; hin mindede mig om den franske Sapør.

Jeg spurgte om Forældrene og fik den Besked, at Faer var i Skolen og Moer i Bryggerset: „Men jeg skal kalde paa dem," sagde den ældste og sprang ud. „Pas paa!" lagde han til i

Døren, ,,at bitte Johan ikke tager min Kyrasser derhenne!" (en Kæphest i Krogen).

Drengen bragte snart vor Pædagog. Han genkendte og hilsede mig med saa megen Varme, som hans kølige Natur tilstedede. Efter at have gjort nogle almindelige Spørgsmaal om min nærværende Stilling og Befindende og faaet disse Kvæstioner besvarede, førte vi Talen tilbage paa det forbigangne.

Det forekom mig synderligt, at naar jeg ledede Snakken hen paa Franskmanden med Stuepigen, drejede han af og for Eksempel hen til Andekæret eller Landinspektørens Spøgeri ved Markskellene. I Sammenhæng med disse Materier lagde han følgende til:

,,Enten det nu er den samme Jordsmager, som har udskiftet i min forrige Egn, eller en anden, saa har jeg her omkring hørt det samme Helvedesvræl, naar jeg tidlig paa Aaret har siddet efter Ænder."

,,Saa De gaar paa Jagt endnu?" afbrød jeg.

,,Jeg s i d d e r paa Jagt," rettede han, ,,saa efter Ænder, saa efter Ræve i Aadsel, og saa efter Harer i Kaalhaver."

,,Giver det noget af sig?"

,,Saamænd! ligesom det træffer. Jeg gør ikke saa meget sjælden min Kone fornøjet, naar jeg medbringer hende et Stykke Vildt eller fler."

,,Men naar De nu kommer tomhændet hjem, hvad siger hun saa?"

,,Hun siger, at jeg gaar og slider Klæder og Støvler, og at jeg dog i det mindste skulde tage Træsko og mine gamleste Dagligklæder paa; det var alt godt nok."

,,Hvem er Deres Kone?" spurgte jeg, ,,kan man ikke have den Fornøjelse at hilse paa hende?"

,,Der er hun selv," svarede han hurtigt og sagtmælet. Døren gik op, hun selv traadte ind.

Iha! det var Susanne! — Hun gjorde et lille Kniks for mig med et flygtigt Overblik, hvorpaa hun gik hen til Manden og hviskede — dog ikke saa sagte, at jeg jo kunde forstaa det — ,,gaa dog ind i din Skole! Børnene er færdige at vælte hele Huset — hvem er den fremmede?"

Han sagde det og humpede ud med lange og ulige Trin.

Nu vendte hun sig til mig og nejede. Et mat Smil, et svagt Lysglimt, ikke uligt det sidste blege Skær af et hendøende Nordlys, oplivede for et Øjeblik hendes — jeg kunde gerne sige: halvdøde Aasyn. Hun spurgte, hvorledes jeg befandt mig, hvor jeg

nu opholdt mig, og, ret ligesom det hændelsesvis faldt hende ind, takkede for udvist Godhed i den forgangne Tid. — Jeg sagde da, at det fornøjede mig at se hende vel forsørget med en skikkelig Mand. — „Ja saamænd!" svarede hun, drejede Mundvigene lidt nedad og sendte et Suk opad. Jeg behøvede ingen andre Kendemærker paa hendes huslige Lyksalighed.

„Maa jeg være saa fri at spørge," fortsatte jeg, „hvorledes De og Deres Mand er truffet sammen paa Livets Vej?"

„Aah! det gik meget ordentligt til," genmælede hun; „han saa mig nogle Gange hos Gæstgiverens, De ved, og fattede Godhed for mig, sagde det ogsaa til mig. Det var jeg ikke saa straks betænkt paa, for jeg skal sige Dem, han var ikke den eneste, der havde et godt Øje til mig. Naa! da jeg saa senere var kommet tilbage fra et Familiebesøg — De husker maaske, De var saa artig at befordre mig et Stykke af Vejen — se, saa kom han igen og slog paa den samme Streng, og Meningen blev da, at vi kom sammen. — Hvad maa jeg byde?"

„Ingenting," svarede jeg, „ellers mange Tak!" sagde far vel og gik fra et Hus, hvor jeg heller ikke har været siden.

Kan et Menneske ældes, før det begynder at blive gammelt? Ja! naar Aanden taber Herredømmet over Legemet og dets Drifter og ydermere slutter Forbund med disse. Hvad saaledes gælder om Menneskekønnet i det hele, gælder end yderligere om den svagere Halvdel af samme. „*C'est le premier pas qui coûte!*" siger Fransken, men lige saa vel om hæderligt Værk som om første Skridt ned i Lastens Hulvej. Ja vel koster dette alleroftest Kvinden hendes dyrebareste Klenodier, hendes glade Barndoms uskyldige Glæder. Enhver ung Pige skulde bære paa sit Bryst, i sit Bryst, denne Talisman mod Sanselighedens Kogleri: „Det er det første Skridt, som koster!"

---

[1] Trykt i „Fem Noveller og to jydske Sange", 1844.

SKINSYGE[1]

EN VIRKELIG BEGIVENHED

Soud ick al bewenen,
dat hier to bewenen waer,
so had ick wel al de daghen were,
die daer comen in het jaer.[2]

(Skulde mine Taarer trille
For hver en Jammer paa Jord,
Da havde jeg nok at bestille
Hver Dag i det hele Aar.)

Jeg blev født, om end ikke midt i Lyngen, den saa dog saa nær, at jeg paa tre Sider havde de brune Gulvtæpper for Øjne.

Hvilken Forandring for mig nittenaarige Lyngmand, da jeg som Hovmester kom til det yndige Falster![3] Disse Marker med ægyptisk Kornrigdom, disse herlige Skove, saa frodige, som om de var indført fra Australien — jeg spurgte mig selv: er du virkelig i Danmark? Og saa de dejlige Piger — nu er de gamle eller døde — det undrede mig næsten at høre danske Ord fra deres svulmende Læber; jeg havde ventet Græsk eller Otahejtisk. — Men jeg kommer for langt fra Teksten: det er ingen Geografi, men en Kærlighedshistorie.

Paa Nordkanten af den yndige Ø ligger Landsbyen Gunslev. Præsten i samme By hed Blicher ligesom jeg, og han var Broder til min Oldefader.[4] Han var da af Blodet, og der var godt Blod i ham. — Jeg ved ikke andet imod ham, end at der aldrig maatte lægges i Kakkelovnene førend den første December. Følgen deraf var, at man i Gunslev Præstegaard frøs af og til i November — som jeg selv har gjort — og at hans Døtre, hvilket jeg ofte har set, gik med Uldvanter i Køkken, Spisekammer og Fadebur. Da de alle fire endnu er levende, kan de sige, om jeg lyver.

Men det var ellers ikke det, jeg vilde fortælle. — Fra mine

Tanter — som jeg kaldte dem, hvorvel de var baade unge og smukke den Gang — vil jeg lede Opmærksomheden hen til en lille halvvoksen Hønsepige dersteds, hvem jeg for Resten ikke skænkede saa stor Opmærksomhed som nu.

Jeg forlod Falster i Efteraaret 1803, tog til København og fik der andet at tænke paa end halvvoksne Hønsepiger. Men i et af de følgende Krigsaar blev jeg ej alene sørgeligt, men frygteligt mindet om hende. Jeg skal fortælle, hvad der er mig fortalt.

Gunslev havde i et af hine Danmarks mørke Aar faaet Artillerister i Indkvartering. Blandt disse var en Konstabel, hollandsk af Fødsel, en flink Karl, der var agtet og yndet af alle og enhver i Batteriet, baade Officerer og simple. Der var ikke andet at sige ham paa, end at han var noget stolt og trodsig, dersom man prøvede paa at forurette ham; men dette skete da heller ikke for tidt. Af Person var han velvoksen, havde et ærligt, men stedse alvorligt Aasyn. Smaatalende var han, og ikke mange flere end Kommando-Ordene hørtes af hans Mund. — Hvad hans Opførsel uden for Tjenesten angik, da var den aldeles dadelfri; han brød sig hverken om Fruentimmer eller Flasker.

Men af det første Slags maatte dog en vorde hans Fordærvelse — og han hendes.

Cornelis — saaledes kalder jeg ham — blev ulykkeligvis indkvarteret i den dejlige Hønsepiges Fødegaard. Nu var hun ikke længer Hønsepige, men fuldvoksen, dejlig Mø, Arving til Gaarden. — Den stolte Kriger saa paa hende en Dag og en anden Dag, og snart maatte han bøje sig for Kvindeskønheds Magt. Hans barske Krigerfjæs antog et mildt og blidt Skær, saa snart denne Gunslevs Sol — eller, om man saa vil, Maane — bestraalede ham. Kort sagt: han blev forelsket i Pigen — hun ikke i ham.

Der var en ung Karl i Gunslev, lad ham nu hedde Jens. Denne Jens havde Bodild allerede allerede i nogen Tid haft et godt Øje til, saavel som han til hende. Men det var længe ikke kommet videre med dem end til Øjnene. Hvor de kom sammen, saa de altsaa lidt paa hverandre, smilte maaske lidt ad hverandre, snakkede om baade det ene og det andet; kun ikke om Kærlighed.

Da var det, at Cornelis kom i Kvarter hos Bodilds Forældre og saa ligeledes paa hende en Dag og en anden, indtil han omsider blev saa forelsket, som nogen kan blive.

Men han ikke blot saa paa hende; han sagde hende ogsaa, hvorledes han havde det. Han sagde det een Gang og to Gange og flere Gange, men han fik kun undvigende Spøg i Svar. Havde han før været alvorlig, saa blev han nu mørk og stundom skummel. Naar han ikke var i Tjenesten, sad han eller gik frem og tilbage i sit Kammer. Han sukkede mere end han sov, som forelskede plejer. En Dag, da han var ude, gik Bodild som bestandig i hans Fraværelse ind i hans Værelse for at gøre rent der. Hun saa da indvendig paa Døren skrevet med Kridt efterstaaende Vers, hvis Mening hun naturligvis umuligt kunde fatte:

Dat alle berghen goude waren
en alle waters wijn,
so had ick jou noch veel liever
moj meisje, waerje mijn.

(Af en gammel hollandsk Elskovssang, der kan oversættes saaledes:

Hvis alle Bjerge var Guld
Og alle Vande Vin,
Jeg heller vilde, du var mig huld,
O Allerkæreste min).

Før Bodild forlod Værelset, kastede hun endnu en Gang Øjnene paa den sælsomme Skrift. Den forekom hende som en Hekseformular, og en mørk Anelse bespændte det jomfruelige Bryst.

Opfyldelsen tog snart sin Begyndelse.

I Forstuen kom hende den frygtelige Elsker i Møde. Han greb begge hendes Hænder — de skælvede i hans. En Haabets Straale belyste hans Aasyn; det var et Solglimt paa en Tordensky. —

„Vil du være min?" sagde han og bøjede sin høje Skikkelse ned imod hende.

„Om jeg tør," svarede hun i sin ængstelige Forvirring. „Mine Forældre raader for mig," lagde hun med nogen Besindelse til; det faldt hende pludselig ind, at disse vilde nægte deres Minde til en Forbindelse med en Krigsmand, som dertil var en Udlænding.

„Er der ikke andet i Vejen," raabte han glad, „saa er vi snart Mand og Kone." Dermed omfavnede han hende, trykkede et Kys paa hendes blegnende Læber og ilede ind til Forældrene.

Han fremførte for disse sit inderlige Ønske. I Førstningen

tyktes de gamle just ikke ret godt om at bortgifte Datteren til en Krigsmand og dertil en Udlænding. ,,Hvad skulde det blive til?" sagde Faderen, ,,i Dag her og i Morgen der; og hvor bliver saa Bodild af. Og kan Han ogsaa føde hende? Han har vel ikke mere end til sig selv."

,,Jo, ikke saa lidt mere," svarede Cornelis med sit daglige Alvorsansigt. ,,Min Fader er en velhavende Mand, har en stor Ejendom i Holland. Han er gammel, og jeg er hans eneste Barn og Arving."

,,Men," faldt den betænksomme Bonde ind, ,,hvorfor er I saa kommet herind i fremmed Land? Hvordan er det gaaet til?"

Krigerens Aasyn blev mørkere end sædvanligt; der glinsede Taarer i hans Øjne; han lukkede Øjenlaagene over dem, vendte sig halvt omkring og svarede i dyb og rystende Tone: ,,Fader og jeg blev uens over en Pige, som han vilde gifte mig med. Jeg kunde ikke fordrage hende, og saa gik jeg ud i den vide Verden. Jeg har sørget bitterlig over det; men der var ikke andet for."

,,Hm!" sagde Bonden, ,,da har han haft en lang Vej og mange Omstændigheder for at komme her og bejle til vor Datter."

,,Jeg bejler hverken som Stodder eller Keltring," raabte Hollænderen, ,,og maa jeg faa eders Datter, da er jeg i Stand til at købe hvilken Gaard det skal være til os her paa Landet. Vi skal ikke blive jer til Byrde." Med disse Ord fremtog han en Pung, tung af hollandske Dukater. ,,Se her!" blev han ved, idet han lod de gule Ryttere sprede sig paa Bordet, ,,det er min Mødrenearv. Der er ikke en af disse Karle deserteret, siden jeg fik dem i Kvarter; og jeg tænker, de kan indløse hvilken Gaard i Gunslev det skulde være."

Bondens og Bondekonens Ansigter fik straks et Genskær af det straalende Metal. Hun bøjede sig ømt smilende over den sjældne Skat, rørte med Fingerenderne i venlig Ydmyghed ved en og anden af disse kraftige Amuletter, nikkede og vrikkede med Hovedet i tavs Henrykkelse og Beundring.

Manden betragtede, men mere Tilbageholdenhed, denne glimrende Herlighed. ,,Ja, hvad synes du, Moer?" sagde han smiskende; ,,kan Bodild komme meget bedre af Sted?"

,,Nej, ikke det," svarede hun; ,,men," lagde hun til med moderlig Rørelse, ,,skulde hun komme fra os saa langt hen, at vi aldrig mere kan høre eller spørge til hende" — hun løftede Forklædeflippen til Øjnene.

,,Hun skal blive her!" raabte Hollænderen, ,,og jeg vil blive

her og købe det første Sted, jeg kan faa. Kan jeg faa Bodild, skal jeg aldrig forlade dette Land. Jeg vil faa det langt bedre her, end jeg har haft det i mit eget."

Bonden nikkede til sin Hustru og sagde: „Hent hende saa herind!"

Hun gik, men kom snart tilbage med den Beretning, at Bodild ikke var hjemme.

„Saa kommer hun nok," sagde Cornelis muntert, gemte sine Dukater og saa paa sit Ur. Saa satte han Chakoten paa, og sagde, idet han gik: „Tjenesten kalder mig, om fire Timer er jeg her igen — hils Bodild."

Hurtigt ilede han ud af Gaarden hen til Eksercerpladsen gladeligt syngende:

Uw schoonheid is mij dit wel waard,
mijn lief, mijn uitverkoren!
niets is er op de gansche aard
zoo schoon als gij geboren.[5]

Den arme Hollænder! hans Glæde var kort, og den var falsk: det yndige Blændværk skulde snart tilintetgøres.

Imellem Gunslev og Holgershaab, hvor jeg var som Huslærer (i Aarene 1801—1803), ligger en stor Mose, som paa den Tid var næsten opskaaren i særskilte Tørvegrave. Men paa Balkerne mellem disse kunde man dog gaa og skyde en ikke ubetydelig Genvej. Jeg havde flere Gange paa Bekkasinjagt i denne Mose med den kongelige Skovfoged, i hvis Jagtenemærker den laa. En Gang sad vi paa en Mosebænk og fik os „ein Schlürfchen aus der Flasche", da han med et bliver alvorlig og siger til mig: „Ja ja! om Dagen kan man nok sidde her; men om Natten vil jeg helst være udenfor." — „Hvorfor?" siger jeg. — Han rystede paa Hovedet og svarede: „Det er ikke rigtigt her. For nogle Aar siden havde vi Klapjagt paa denne Kant — for om Efteraaret er her godt med Ræve og Harer; der var ogsaa to Bønder med, som skød ret godt. De var Gaardmænd begge to og Naboer derhenne i Byen. Den ene var lidt til Aars og gift; den anden var ung og ugift. Nu havde der i nogen Tid været Snak om, at den unge Mand besøgte den ældres Kone, naar hendes Mand ikke var hjemme, og at det havde saadan sine Aarsager. Naa, saa er vi da — som jeg siger — paa Klapjagt; og da vi har denne Saat, falder det saaledes ved Afsætningen,

at begge disse Bønder blev Sidemænd — de stod der histhenne mellem Rugagrene og Mosen. Der faldt dygtigt Vildt den Dag, for der blev skudt godt og Klapperne gik jo ogsaa meget godt. Saa kommer der blandt andre en Ræv frem mellem de to Bønder. Den gamle skød et godt Stykke før Mikkel kom i Linien; men han skød forbi. Den unge lod ham trække frem, til han var kommet lige i Linien. Saa skød han, traf ikke Ræven, men sin Sidemand, saa at han døde paa Stedet. Dermed var Jagten sluttet, som De nok kan tænke. — Den unge blev staaende saa stiv som en Ledstolpe og saa bleg som en kalket Væg, til vi andre Skytter og Klapperne kom løbende hen for at se til ham, der var skudt. Da slængte han Bøssen fra sig og sig selv paa Jorden, tudede og vred sine Hænder. — Kort at fortælle. det blev betragtet som en Vaadesgerning. Men et halvt Aar efter giftede Drabsmanden sig med den andens Enke. De lever ordentligt og godt med hverandre og har et Barn sammen, en lille Pige paa en syv—otte Aar. — Gud alene kender Sandheden; men jeg har mange Gange set Lygtemanden danse her om Natten, og det huer mig ikke. Somme mener, at det ikke er Gengangeri, men Varsel for en eller anden Ulykke eller Misgerning her i Nærheden. — Der staar Død og Pine Jeunesse, — vil De skyde først?"

De her omfortalte Ægtefolk var den skønne Bodilds Forældre. Og er de blevet forenet ved en Forbrydelse, som jeg dog nødig vilde tro, da er her opfyldt, hvad Profeten siger: „Forældrene spiste sure Æbler, derfor er Børnenes Tænder ømme."

Ovenstaaende Fortælling kunde nærved have forskaffet mig et koldt og sumpigt Bad. Thi da jeg en Aften silde samme Efteraar gik alene til mit Hjem fra Gunslev og som sædvanlig over den berygtede Mose, ser jeg pludselig foran mig bemeldte Lygtemand voltigere tværs over den. Straks faldt mig hin ulykkelige Jagtbegivenhed ind. Jeg standsede uvilkaarlig, keg efter Spøgelset og drejede mig i sælsom Sindsstemning efter det, indtil det omsider forsvandt, og jeg næsten var blevet vilds fra min i Mørket temmelig slibrige Sti.

Jeg forlod det dejlige Falsterland, ombyttende det med Hovedstadens snævre Gader og haarde Brostene. Tiden løb i sin gamle Takt, det ene Aar efter det andet. Jeg var allerede bosiddende Mand her i Jylland, da en hjemvendende Nationalartillerist fortalte mig Slutningen af Hollænderens Eventyr med den yndige Bondepige. — Da jeg hørte, hvor han havde sidst været indkvarteret, kom jeg i Tanker om en sørgelig Historie,

der efter de offentlige Blade skulde Aaret forud have tildraget sig paa Falster. „Kender du noget dertil?" siger jeg; „hvordan hang det sammen?"

„Ja, rigtignok ved jeg god Besked derom," — svarede han — „for jeg laa justement i den samme Gaard, hvor Pigens rette Kæreste var. Han hed Jens og var en net Karl i alle Maader; men han havde kun et sølle Held med det Kæresteri; og hun havde et værre, kan jeg tro. — Jeg havde længe set, at den her Tysker, eller hvad han var, gik og skottede efter Bodild. Men jeg havde ogsaa set et Par Gange, hvordan Jens og hun slikkede hverandre. Og det var da de gamles Mening i begge Gaardene, at de to unge skulde have hverandre. Hm! der blev ikke noget af; for hør kuns nu! — Denne her Fyrværker — Cornelis, som de kaldte ham — han havde altid godt kunnet lide mig fremfor de andre, og han vilde gerne, naar vi ikke havde andet at tage Vare, snakke med mig saa om det og saa om det. Han fortalte mig ogsaa, hvor han var fra. Hvad Byen hed, har jeg glemt; men „*dam*" var der ved det. — En Gang siger han til mig: „Jennum!" siger han — for naar vi er inde ved Folkene, kalder de os altid ved vort Bynavn — „kender du Datteren derinde — Bodild? Hvad synes du om hende?" „Ikke andet end godt," siger jeg. — „Hør!" — siger han saa igen — „jeg tænker, at jeg snart skal holde Bryllup med hende, og saa vilde jeg nok have dig til at være Fører — eller hvad det er I kalder det. Du har været en brav Karl og en trofast Kammerat al den Tid, vi har været sammen i Tjenesten — vil du saa vise mig det Venskab?" — „Vel vil jeg det," siger jeg, „og takke Ham til, for det Han har saa godt et Sind til mig. — Naar skal det være?" — „Der vil gaa en kort Tid hen," siger han, „for i Morgen søger jeg først om min Afsked; og inden jeg faar den, gifter jeg mig ikke. Men husk nu paa, hvad du har lovet mig!" — „Jeg skal ikke glemme det," svarede jeg; „men hvad mon de plejer at ofre her til Lands ved saadan Lejlighed?" — „Aah!" sagde han, „det skal du aldrig bryde dig om, for Offeret skal jeg lægge til. Du skal ingen Udgifter have, men alene Indtægter — af Mad og Drikke!" — Det er jeg ikke ked af," — svarede jeg — for de lavede yndig Mad der paa Falster — „tal mig kun til, naar Han har Lunten tændt." — Det var nu alt sammen godt nok for saa vidt; men jeg fik hverken Suppe, Steg eller Flæsk. Det gik paa en anden Led. Nu skal De høre! men det er ellers ikke til at grine ad. Se! saa var jeg en Dag paa Vagt med mange andre. Og som vi sidder i Vagtstuen og

snakker og synger og slog Tiden hen, som vi kunde bedst, saa kommer Cornelis ind til os. Han holdt hans Hænder paa Ryggen og stod og gloede paa os — en efter en anden; og han saa fæl ud, og det krøb i mig; for jeg tænkte, som sandt var, at der var noget i Stykker. Vi ser paa ham, men siger ingen Ting. Saa med eet smider han en Kniv paa Bordet. Det var en Foldekniv, og den var blodig baade paa Bladet og paa Skaftet. Jeg rejser mig op og siger: „Hvad har det at betyde?" — „Det betyder," svarede han, „at jeg har stukket en ihjel. Kald paa Kaptajnen! jeg vil arresteres og stilles for en Krigsret." — I det samme kommer Kaptajnen farende ind og raaber til ham: „Cornelis! hvad har du gjort?" — „En Misgerning," svarede han med en Stemme, som kom den ud af en Tønde — „Jeg har ikke andet at bede om, end at jeg snart maa komme af med Livet, og at Jennum maa være med at skyde mig; han vil nok gøre mig den sidste Tjeneste ærligt og godt."

Der var ingen, som svarede ham noget hertil, for vi var alle sammen saadan lidt sære i Sindet. Men saa siger da endelig Kaptajnen, da han havde summet sig: „Det gør mig ondt for dig, meget ondt, Cornelis! du har været saa brav og ordentlig Karl som nogen — hvad er der gaaet af dig?" — „Døden og Djævelen," mumlede han; „jeg har dræbt min Kæreste, fordi hun bedrog mig og lagde sig efter en anden. Det er hele Sagen. Men jeg vilde ogsaa gerne bede om at komme til at ligge hos hende i Graven." — „Kan jeg gøre noget dertil," sagde Kaptajnen, „saa skal begge dine Begæringer blive opfyldt; men du vil nok blive stillet for den verdslige Ret, og der har vi intet at sige." — „Hm!" gryntede han; „lad mig saa faa Lænkerne om!" — „Nej!" sagde Kaptajnen; „du er jo kommet af dig selv; hvorfor skulde vi saa lænkebinde dig?" — Jeg for min Del tror, at Kaptajnen vilde give ham Lejlighed til at flygte; men det kunde nu ikke hjælpe ham, for han vilde dø. — Det er sandt: jeg har endnu ikke fortalt, hvordan det kom sig, at Cornelis blev saa urimelig ond paa den sølle Pige. Se kuns! det var samme Dag, han havde bejlet — til Forældrene at forstaa, thi hun var jo ikke hjemme den Gang. Men hvor var hun saa? Ingen andre Steder end hos Jens, hendes rigtige Kæreste. Og som hun nu beklager sig for ham over Hollænderen og han satte Mod i hende, saa kællingede de for hinanden og kystes og som De vel ved at unge Folk kan bære sig ad. Det var nu i hans Fa'ers Port, at de var samlede, og Porten var lukket. Saa skal det træffe sig saa slemt, at Cornelis i det samme kom-

mer forbi paa Gaden og hører, hvad de to snakker derinde, og ser igennem en Sprække, hvad de tager sig for. Saa bli'er han malisjøsk, løber hjem i sit Kvarter der ved Siden af, ta'er sin Kniv og om igen i Porten. Jens var der ikke; og det var hans Lykke. Men Bodild vilde til at gaa og havde faaet Portdøren halvt op, da Cornelis møder hende og jager Kniven ind under hendes venstre Bryst. Han har ramt lige i Hjertet, for hun segnede ned og var i det samme Øjeblik saa død som en Sild. Ja! det var en Ynk. Han blev dømt til at halshugges; men han fik ikke Lov at komme i Graven til hende derinde paa Gunslev Kirkegaard. De kastede et Hul til ham tæt uden for Kirkegaardsdiget, og der smed de ham ned."

Hermed var min Landsmands Fortælling ude. Jeg trøstede mig med Slutningsverset af den gammelhollandske Salme:

Nu laet ons gaen en frolic ganc
in ganser warer minne,
die doer ende die is op ghedoen,
hi wil ons laten inne.

(Nu lad os gaa en lystig Gang
I Hjertens Kærlighed!
Døren sig op paa Hængslen svang:
Vej er for os bered).

---

[1] Trykt i Gæa, æstetisk Aarbog, 1845, udg. af P. L. Møller.

[2] Af en gammel hollandsk Vise. (B.s Note.)

[3] Om B.s Huslærertjeneste 1801—03 paa Herregaarden Holgershaab i Nordfalster oplyser Foss i Personalhist. Tidsskrift III.

[4] Provst Didrik B., Gunslev, var en Brodersøn af Steen B.s Oldefader. Den ene af hans fire Døtre, Margrethe, blev gift med N. F. S. Grundtvig.

[5] Din Skønhed er mig det vel værd,
Du min udkaarne Pige!
Ej findes den, paa Jorden her
I Skønhed er din Lige.
(B.s Note.)

TULIPANEN[1]

O blaw ye westlin Winds!
Blaw soft among the leafy trees!
Wi' gentle gale fra' muir and dale
Bring hame the laden bees!

Burns.

Det er ikke mere, end at jeg kan huske ham, den snurrige Kromand i Anns; thi det er henved et halvt Hundrede Aar siden han døde. — Jeg vil beskrive ham, saa godt som jeg kan; det fortjener han.

Jeg begynder ved Klæderne, eftersom det er disse, man altid ser først efter. — Jeg saa ham aldrig hjemme i anden Dragt end en vid og sid Damaskesslaabrok, heltover mørkegrøn, saa nær som under Ærmerne, hvor Farven faldt i det bleggrønne, hvilket vistnok kom deraf, at han, siddende, bestandig hvilte sig lige saa meget paa Armene som paa en vis anden Legemsdel. — Om Halsen havde han et hvidt Klæde efter Datids brugelige Haandklædeform, men dobbelt saa langt, hvis to befryndsede Ender hang ud over Brystet, den ene et godt Stykke længere end den anden. Hovedet var bedækket med en blaa- og hvidstribet Bomuldshue og Fødderne med et Par store, grove Sko. Om Vest og Bukser har jeg intet at melde, det hed, at han ingen brugte. — Hans Ansigt var stort, fyldigt, og Øjnene i bestandig Aktivitet.

Han vilde gerne se Gæster hos sig, ikke for Fordel, men af Drift til Selskabelighed; og dreven af samme Orm, havde han to bestemte Aftener om Ugen Spise- og Spilleparti med visse Egnens Præster og Forvaltere, ligeledes hjemme. Da beværtede han frit med Føde- og Drikkevarer, saavel som med egne snurrige Indfald og lige saa snurrige Rim. Han skal have spillet

Polskpas meget godt og meget rask, saa at han tabte tiere, end han vandt. Da jeg af og til var paa Besøg hos en nærboende Præst, som havde et Par Drenge af min Alder, tog han mig nogle Gange med til Kroen de ovennævnte Klubaftener, hvor jeg havde den Morskab at se paa Kortspillet og høre paa Kromandens løjerlige Vers og Spilterminologi. Klørknægt kaldte han nemlig stedse „Hamselv", Sparknægt „Forvalteren", Hjerterknægt „Slikmund" og Ruderknægt „Klatæbag"; og saa videre.

„Hvad han hed?" Han hed Tulipán. Jeg har ikke kendt ham under noget andet Navn, og dette havde man sagtens tillagt ham, fordi det efter hans Talebrug var ligetydigt med Bet. Han lydde det. — „Hvor han var fra?" Det vidste ingen: for en hel Slump Aar siden var han kommet drattende ned i Kroen, som da ved Dødsfald var bleven fæsteledig. Ejeren, Arnold de Fischer til Allinggaard, maa alligevel have kendt noget mere til ham i Forvejen; thi han besøgte ham ikke saa sjældent, lige til Tulipanen var visnet, og Herren opbyggede i Anns den nye og stadselige Gæstegaard, til hvilken ikke fandtes Mage i hele Landet.

Blandt Tulipans Synderligheder var ogsaa den, at han e e n Dag om Aaret — ikke oftere — drak sig overstadig fuld. Han blev da liggende i Sengen og nød jævnlig af de aandelige Gaver, med hvilke Bordet uden for ham var tilstrækkelig forsynet. — Kom en Bekendt ind til ham, foregivende, at en just nylig havde fortalt, at han var blevet pludselig syg, svarede han, at den Sygdom ikke vilde vare længere end til næste Dag. Men den, der var nærmere bekendt med Sygdommens Beskaffenhed og Aarsag besøgte ham om Formiddagen — thi siden hen blev han alt daarligere og daarligere — og hilsede ham med et „jeg kondolerer!" hvorfor han takkede ganske mut. Vilde man derimod gratulere ham, svarede han intet, men snoede sig om til Væggen. „Hvordan dette hang sammen?" Jeg skal lade det være usagt.

Almindeligvis antog man, at denne paa de tre Hundrede og fire og tresindstyve Dage af Aaret ordentlige og afholdende Mand paa en saa ualmindelig Maade festligholdt sin Fødselsdag, fordi han nu var kommet Graven et Aar nærmere. Fischer derimod hørte jeg en Gang sige til min Fader, at hin Raptus slet ikke kom over ham paa hans e g e n Fødselsdag, men paa en andens — eller og paa dennes Dødsdag. „Men," lagde han med dybt nedtrukne Øjenbryn til, „det er, som saa meget andet,

glemt langt førend om hundrede Aar." — Det kan dog være muligt, at han spaaede galt. I det mindste har jeg af hans højtbetroede Tjener Thomas faaet saa meget at vide, det jeg giver, som jeg har taget det.

Jeg var vokset til Student og svippede i en Sommerferie over til Jylland, hvor jeg besøgte Slægt og Venner. — I Grønbæk Præstegaard træffer jeg paa Fischers Thomas, som var der i et Ærinde for sin Herre. Da han var færdig at gaa tilbage, fulgte jeg med ham, lysten efter at gense det mig i yngre Drengeaar saa kære Allinggaard. Jeg spurgte ved Udgangen af Grønbæk først efter hans Herre, og derpaa om dennes pudsige Kroholder i Anns. Den Underretning, begge under eet Vedkommende, jeg modtog af den vakkersnilde Tjener, gengiver jeg sammenhængende og udelader mine egne Spørgsmaal med hans Svar, Udraab og flere psykologiske Anmærkninger; hvilket alt ellers vilde nødvendig afbryde og udstykke Fortællingen.

„Førend jeg kom hertil, var jeg næppe voksen, blevet Tjener paa Silkeborg. I denne Stilling gik jeg ofte Ærinder; men intet Steds oftere end til Præsten Lunds, der stod højt anskreven hos mit Herskab. Paa samme Tider var der i Præstegaargaarden et ungt Menneske paa min Alder. Hans Fader, der skal have været velhavende og boede i en Købstad — jeg ved ikke hvilken — holdt ham der for at lære Latin; dertil havde han ikke alt for stor en Lyst; men en desto større fik han til Præstens Datter — hun ikke til ham. Alligevel var hun høflig og venlig mod ham, som hun var imod alle, kan jeg tro; men hendes Hu stod til en anden — det kan nu være det samme hvem.

Den anden var ikkun faa Aar ældre end Latineren — som vi kaldte ham — og kunde ret godt spændes med den yngre; for denne var altid i godt Humør og kunde finde paa saa mange Smaapudserier — ingen til at gøre skikkelige Folk Fortræd;

det var Synd at sige andet. Men den anden — Arnold, saaledes var han døbt — han spillede saa en Gang Latineren igen et Puds. — Baade Jomfruen og Arnold holdt begge to grumme meget af Blomster, og han havde foræret hende en og anden smuk og sjælden Plante i nydelige Potter. Latineren vidste ikke, hvorfra de kom, han tænkte vel, at Jomfruen havde selv anskaffet sig dem. Saa faldt det ham da ind, at han ret kunde gøre sine Hoser grønne hos hende, om han forærede hende en rar en til hendes Fødselsdag. Hvem skulde han hellere henvende sig til end til Arnold? Siger han saa til ham, om han ikke vilde give ham en retten pæn Blomst, og fortæller ham rent ud, hvad den skulde til.

„Med Fornøjelse!" svarer ham Arnold, „jeg har justement faaet nogle kostelige Hyacintløg fra Holland, som aldrig endnu har været set i hele Dannemarkes Rige. Blandt disse er en, som Gartnerne histovre kalder: den første Kærlighed — for de har aparte Navne til enhver — den overlader jeg dig, og denne Potte til at sætte Løget i. Naar den saa sættes paa et varmt Sted, saa kommer den op og springer ud akkurat fjortende Dagen. I Potten kan du oprejse to Pinde, hænge et fint Klæde derover, fæste ovenpaa en Seddel med de Ord: „At aftage den 24de Marts."

Denne hersens Blomstervase var langt smukkere og dyrere end Løget — som De nok siden vil sande. Den var af fint Porcellæn, lysgrøn og med et dejligt Skilderi paa hver af de to Sider: det ene forestillede et sovende Kvindfolk og over hende en flyvende Engel med en Flitsbue i Haanden, det andet to Turtelduer, som næbbedes. Det var en Skam, at den blev slaaet i Stykker. — Latineren blev saa glad, at han for af Sted med den og nær havde glemt at takke — ja ja, Takken kunde han ogsaa gerne have sparet.

Naa, da han saa hjemme havde fyldt Vasen med Jord og puttet Løget ned, bærer han den straks ind til Jomfruen — han var bange, han skulde forbie sig — og formanede hende, at hun endelig ikke maatte tage Klædet af før den bestemte Dag.

Vel, den 24de gaar han ind til hende, saa snart hun var kommet i Klæderne. Han bukker og gratulerer; hun smiler polisk og siger: „Godmorgen, Hr. Tulipan! Vær saa god og tag Deres Foræring med Dem!"—

Han hed jo ikke Tulipan; men hun kaldte ham saa af Skæmt,

fordi der af Vasen var fremblomstret en Tulipan i Stedet for en Hyacint. Og paa den Maade kom han da til at faa det Øgenavn, han beholder, saa længe han lever, og som han, da den første Grædmmelse havde lagt sig, sidenefter vedkendte sig. Men Vasen, han uden for hendes Dør slog i Stykker, kunde han ikke faa hel igen, og det har ærgret ham og ærgrer ham endnu. — Det Skælmsstykke havde Hr. Arnold alligevel ingen Glæde af, for Jomfru Lund maatte pludselig gøre en Rejse til København, og der kom hun ogsaa til at slaa en Potte i Stykker — men det kommer nu ikke den Tobak ved.

Den omdøbte Tulipan tog sig den Historie saa nær, at han ikke var langt fra at blive tummelumsk — om han ikke blev det. Hans Fader døde i samme Godlav, og han blev derved Ejer af en anselig Pengebunke. Den fik Fødder at gaa paa. Vel havde han Formynder, men han kunde ikke regere den unge Fyr, som fløj af Sted til Hovedstaden og holdt et slemt Hus med sin Arvepart. Det spurgtes da ogsaa her til Egnen; og Hr. Arnold sagde flere end een Gang ganske bedrøvet til mig: „Thomas! Det er min Skyld; jeg har styrtet ham i Fordærvelse. — Jeg vil aldrig mere se en Tulipan i min Have!" Det har han heller ikke lige til denne Dag. —

Det var nu mer om Tulipanen. Da han havde været en Tid borte, faar Hr. Arnold Brev fra ham — for jeg har selv set Brevet og kan endnu ret godt huske det. Det hang slet ikke rigtigt sammen, var hverken hugget eller stukket. Han fortæller deri, at han haabede at faa sig en ny Kæreste; at det aldrig kunde fejle, saa snart han blot sagde et Ord, saa vilde hun slaa til med begge Hænder; at hun vel ikke var slet saa køn som Tulipanmamsellen, men at hun var langt bedre af Gemyt og havde mer Levemaade. Han føjede til, at han rigtignok havde sat vel mange Penge til, men at han maatte have nok igen for at købe og besætte en stor Avlsgaard, og saa vilde han straks holde Bryllup og sætte sig ned. — Det var jo alt sammen saa meget prægtigt; men den Herlighed røg i Lyset. — I hans næste Skrivelse — Gud forbarme sig for alt det Pjank, han der havde pludret op! Han havde friet; men den nye Kæreste, han var saa vis paa at faa Kløer i, hun havde ligesom den første grint ad ham og svaret, at hun om nogle Dage skulde holde Bryllup med en anden, og derfor fik han have hende undskyldt, fordi hun ikke kunde gøre Brug af hans gode Hjerte. „Nu foragter jeg det hele Køn," — saadan slutter han Skrivelsen — „det duer intet, undtagen til

at frembringe Mandfolk. Jeg vil nu herefter bedaare, forføre og fordærve saa mange som muligt. Mit Hjerte skal ingen af dem lure! Alle mine Venner — de er alle ærlige og oprigtige og holder grumme meget af mig — de roser dette mit Forsæt, som vi har beseglet med ti til tolv Boller Punch — Hurra for fulde Flasker og føjelige Fruentimmer!" — Han var paa gode Veje, led ikke heller Mangel paa Vejvisere — at sige: saa længe han kunde give gode D r i k k e p e n g e.

„Han er fortabt," sagde Herren, som han vilde staa paa Vognen for at rejse til København — ikke just saa meget for at frelse ham, hvis det var muligt, som for — han havde derovre en for ham selv langt vigtigere Bestilling. Denne sidste fik han ingen Nytte af — Hm! min unge Herre! det er godt at samle Erfaring; men ikke just paa enhver Maade. — Hør saa videre.

Som Herrens Vogn holder ved Vesterport for at undersøges af Betjentene, falder hans Øjne paa den nærmeste Skildvagt — det var Tulipan. Herren af Vognen og ind i Vagtstuen — for til en Skildvagt maa ingen tale — der hører han, at denne her nylig havde ladet sig hverve. Og fik han paa videre Forespørgsel Underretning om, at han kunde blive udløst for saa og saa meget, det jeg ikke ved, fordi jeg aldrig har faaet det at vide. Nok er det: Herren købte ham fri og sendte ham hjem her til Gaarden, hvor han blev, til Hamselv kom, og det varede længe. — Imidlertid blev hans forrige Kammertjener Lars borte derovre — ingen ved, hvordan eller hvorhen — og saa fæstede Provsten mig i hans Sted.

Saaledes kom jeg i hans Tjeneste, hvor jeg vel bliver, til en højere Herre kalder en af os to. — Naada: Tulipanen satte han ind der, hvor han endnu sidder. Og hvad enten denne her havde noget lidt af Fædrearven i Behold eller slet intet — hvilket jeg snarest tror — saa sidder han nu fast ved m i n Herres Godhed."

Jeg gik og grublede paa dette her; men noget blev mig jo længere, jo mere dunkelt. For at faa noget Lys, gjorde jeg et andet Spørgsmaal, men som enten slet ikke besvaredes, eller kun saaledes, at min Nysgerrighed pirredes endnu heftigere. — En Del Aar efter opfriskedes den paa ny, men ikke for at stilles før efter atter et Tidsrum.

Der gik underlige Rygter om Herrens Dødsfald. Det indtraf uventet. Ingen fik Liget at se, undtagen Præsten; og det endda kun i Frastand — i Døren til Værelset, hvor den døde laa paa Lodbænk i den modsatte Ende. Den Nat han døde, blev en Ridehest borte af Stalden og fandtes aldrig igen. Kisten, hvori

han blev kørt til Graven, var saa tung (man mente af Sten), at fire Heste maatte spændes for op ad Bakken fra Gaarden. Dagen efter Begravelsen savnedes atter en Hest saavel som Thomas; og han kom heller aldrig igen til Syne.

Her staar vi og kommer ikke videre.

---

[1] Trykt i „Min Vinterbestilling i 1844 og 1845", 1845. — Den i Novellen skildrede Kromand nævnes af Niels B. i hans Beskrivelse af Vium Sogn S. 142. — Ved Novellens Slutning er tilføjet: Behag at kaste et Tilbageblik paa „Fruentimmerhaderen".

HALV SPANSK HALV DANSK[1]

1.

KÆRLIGHED I GALOP

Citius aut serius omnes properamus eodem.
En snart, en anden senere, vi naar det samme Maal.

At forelske sig, imens man læser til Eksamen, det finder jeg meget uhensigtsmæssigt. Det er virkelig et aandeligt — om man hellere vil, et hjerteligt *salto mortale* over Eksamensbordet med Professorer for og et Kollegium bag, eller for at tale som en studeret Person: det er at gøre et *hysteron* til et *proteron*.[2] Alligevel begaas dette følgerige Fejlgreb af flere, end man skulde tænke.

Saadan falder mig just ind, bar salig Jørgensen sig ad — om Forladelse! jeg skulde først sagt Dem, hvad for en Jørgensen; for der er saa mange Jørgensener — ham jeg mener — aa det kan saamænd være det samme, for nu er han jo død og borte. Han var endda slet ikke saa gammel; men nu var hans Tid kommet, kan jeg tro, eller maaske rigtigere: hans salig Kones Tid; for da hun døde, begyndte han ogsaa at dø, og det varede heller ikke længer end et Par Maaneder, før han indstillede sig til samme store Eksamen. Jeg ved det ikke, men jeg haaber det, at de begge har erholdt i det mindste et knebent *Laud. inprimis* for den ikke ganske almindelige Enighed, i hvilken de har sammenlevet i hen imod halvtredsindstyve Aar. (Guldbryllup kom de ikke til at celebrere her — desværre for mig og min Guldbryllupssang!). De havde i det lange Ægteskab ikkun to Børn, en Dreng og en Pige, to velsignede Glutter, der tegnede overmaade godt. Desværre oplevede ingen af dem Konfirmationsalderen, og dette tvang Forældrene til end yderligere, jeg mener inderligere, at koncentrere deres ømme Følelser — om

Forladelse, at jeg begynder ved Bagenden, men nu kommer jeg forfra.

Jeg kan ikke saa lige huske Aaret; men enten var det 1788 eller 89, at Københavnerne første Gang efter den ulykkelige Caroline Mathildes Ridt med Struensee saa en Dame til Hest. Men denne red i Fruentimmersadel; og det havde hun lært i Paris, hvor hendes Broder havde været Attaché hos den spanske Gesandt. Samme Post fik han derefter hos vort Hof. Nu vel: Donna Perilla, hans smukke, ridderlige Halvsøster, havde frivillig, mere af Lyst til at se Verden end just af Godhed for Broderen, ansat sig som Attaché hos ham, lige fra han første Gang gik udenlands.

Rider hun saa en Sommerdag med en Tjener ligesaa til Hest sin sædvanlige Tur gennem en af Forstæderne, da hendes *Cavallo* imod Sædvane bliver sky for et eller andet og tager Magten fra den fine Kvindehaand; den strækker ud, Rideknægten efter paa sin ikke nær saa hurtige. Maalet for hende var blevet Død eller Lemlæstelse, hvis ej en mødende Herre modig havde kastet sig ind paa Hesten og grebet den i Tøjlen. Vel maatte han lade sig slæbe et Stykke; men da han besad ualmindelige Kræfter, fik han snart igen Fodfæste, Hesten standsede og Damen af den. At hun nu ufrivillig faldt i hans stærke Arme, var selvfølgeligt; at hun siden frivillig kastede sig i dem, blev virkelig Følge af denne Ridderdaad.

El Cavallero var ingen andre end benævnte Hr. Jørgensen, der justement læste til juridisk Attestats. Egentlig kunde han vel være fritaget for at dyrke et Brødstudium; thi Faderen havde et Levebrød, som allerede havde givet et Overskud af en Tønde Guld eller mer; men han mente, at Kapitaler stod sikrest i Forening med et Embede; og hans Søn var af samme Mening — Spanierindens Skønhed bevirkede, at han suspenderede sin Mening.

Naar en Spanierinde elsker, da er det ikke for Spøg, men ramme Alvor. Og hun forelsker sig i en Fart og paa een Gang saa heftigt som muligt. Saa gjorde denne. —

Hendes Frelser tilbød sig at ledsage hende hjem til Fods, hvis hun følte sig rask nok til at gaa; hvis ikke skulde han hente en Vogn. Hun valgte Fodrejsen, jeg tror for at faa med det gode den ene af de Arme, hun før lidt fremfusende bemægtigede sig. — At han kunde tiltale hende paa Spansk (hvilket Sprog han havde lært alene for at kunne læse Ridderen af Manchas Be-

drifter i Originalen), dette virkede ogsaa elektromagnetisk paa Dulcineas Landsmandinde.

Jørgensen kendte endnu mere til Spaniens skønne Litteratur, saa han var som halv hjemme i dette forunderlige Land. Thi blev de tvendes Samtale snart saa livlig, at den vakte flere forbigaaendes Opmærksomhed, ej alene formedelst det ubekendte Sprog og Damens ualmindelige Ridedragt; men og fordi hun ledsagedes af en lyshaaret, blaaøjet Herre, der saa aldeles dansk ud. Nogle, som kendte ham, og andre, der kendte baade ham og hende (som den skønne spanske *Cavallera)*, fik i flere Dage mange flere Kvæstioner, end de var i Stand til at besvare; thi Eventyret var inden Aften almenbekendt og behageligt Stof for Samtale i dannede Cirkler.

Da Ridder Jørgen havde ledsaget sin Dame til hendes Hotel og slap den bløde, lette Arm, drejede hun sig rask imod ham, satte sine sorte Stjerner i Rapport med hans de blaa og siger: „De maa ogsaa modtage en Broders Tak; han er ikke hjemme i Dag, men i Morgen. Til da gemmer De Deres Navn; men saa v i l jeg vide det!" Jeg har sat Streg under dette „Vil"; jeg vilde ønske, De havde hørt Betoningen af disse tre Bogstaver: det var en herskende Dronnings „Vil", paa hvilket den tiltalte ikke har det sagteste „Om" at ytre: det var et Kongebud mildalvorligt, men uigenkaldeligt. For vor St. Georg var det et kært Bud: han modtog det i tavs Underdanighed, bukkede sig dybt, opløftede sit Ansigt og — hun var allerede forsvundet. Han stod — han gik, langsommere end han kom — hvorhen? Det ved jeg ikke, for han vidste det ikke selv.

2.

BELLE ALLIANCE

L'uomo è fuoco, la donna è stoppa,
Vien poi'l diavolo, e gli accocca.
Manden er Tønder og Kvinden er Blaar,
Fanden Ild i dem begge slaar.

Vor danske Ridder lod sig melde og indlodes. Alene Donnaen modtog ham, med en formel spansk Hilsen, der slet ikke harmonerede med Øjnenes.

„Sennor!" sagde hun, „behag at tage Plads! Min Broder er

uventet kaldet til Gesandten; men en anden Dag — og nu! hvem er De?" Spørgsmaalet ledsagedes af et saadant Blik, et næsten inkvisitorisk, at han var nær ved at føle sig i samme Stemning som den, der har en Forbrydelse at bekende.

„Sennora!" svarede en svag, vaklende Stemme, „jeg er Student og hedder Jørgensen, eneste Søn af Etatsraad Jørgensen i —"

„Af Adel altsaa?" faldt hun levende ind.

„Baade nej og ja; min Fader er af borgerlig Herkomst, min Moder af adelig —"

„*Buen, buen!*" afbrød hun, „jeg har nok — jeg skylder Gengæld — hvis De ønsker det" — lagde hun langsomt til i neddæmpet Tone og med halvt tillukkede Øjne.

„Det gør jeg," svarede han kækt og bekræftede det paa ægte Katolsk med et „*por todos los santos*[3]*!*"

„Endnu et!" spurgte hun sagtere med helt tillukkede Øjne og halvt bortvendt Ansigt, „De er gift? eller dog maaske —"

„— Ingen af Delene," lød Svaret.

Han fattede jo nok, hvilket Ord der skulde, men ikke saa lige turde følge paa det tøvende „maaske".

Et Solglimt fløj over det dejlige Aasyn; men hun rejste sig hurtigt, gik ligesaa hurtigt hen foran et Spejl, der hang paa Sidevæggen — ikke for at se sig selv, men et Miniaturbillede, der hang underneden. Men han saa i Spejlet — hun vendte Ryggen til ham — saa hendes Hænder foldede under en stærkt bevæget Barm, hendes Blik hæftet spørgende, bedende paa Moderen — thi hendes Billede var det — Datteren bønfaldt den forklarede Aand.

Det bønligydmyge i den ridderlige Dames Mine og Stilling gav Ynglingen Mod til at nærme sig med de Ord: „Sennora! denne Helgeninde?"

„Min Moder i Himlen — jeg bad — fik intet Svar — dog, det er ogsaa et Svar — Sennor!" — hun havde straks sin forrige Holdning — „hvad mener De om spanske Piger?" —

Det for igennem ham: „Jeg har ikke set andre end" — hans dybe, langsomme Bøjning gav Stikordet.

„De var ikke i mit Fødeland?" tog hun ved igen, „taler dog min Moders Maal" — hun drejede sig til Billedet og sagde med Heftighed — vel en dæmpet, men dog saa lydeligt, uforbeholdent, som om ingen anden havde været til Stede: „Moder min! hidførte du ham? eller" — hun bortsvævede nogle Fjed — standsede — stod som grundende — snoede sig om igen, med et helt

forandret, et skælmsk Aasyn, og talte i snakkende Tone: „Saa De har ikke været gift? ikke forlovet? maaske ikke en Gang forelsket?"

— „Ikke heller det — før" —

Han standsede — hun gentog, men med kunstlet Ligegyldighed: „før?" —

„Før i Gaar," svarede han med tiltvungen Kulde, sænkende sit Blik med sit blegnende Ansigt (formodentlig var Blodet sunket længere ned). — Hendes Blod steg — hun rakte ham sin højre — han greb den med begge sine, kyssede den, ikke i et Svip, og — det knirkede inde ved Siden af — han slap Haanden —

„I Morgen!" hviskede hun og gik hen til Sidedøren, han til Udgangsdøren og — ud i det frie.

Hvad foretog han sig der?

Ingen Ting.

3.

GALE JAKOB.

Montes veen,
Paredes oyen.[4]

Havde vore spanskforelskede set de ovenstaaende Ord prentede for sig — som nu Læseren — de vilde været lidt varsommere med Hjerteudgydelser. Sennor Perilla havde beluret dem. At hun har fortalt ham Rideeventyret med saadan Ild, at han har fattet Mistanke om Begyndelsen til en Elskovshistorie, dette har jo foranlediget hans foregivne Afhentelse til Ministeren, lønlige Atterkomst og Luren. — Det vil vise sig, hvilke Forholdsregler han tog for at slukke Kærlighedsgnisten, inden den blev Lue.

Sanct Georg — lyder det ikke smukkere end Jørgensen? — *Santo Georgo* mødte da paa bestemt Tid ved det fortryllede Slot; Portneren sagde ham, at Sennor og Sennora var paa Landet.

Næste Dag som den forrige.

Den tredie lød de samme Ord fra hans Mund; men fra hans Haand gled et lille Brev ind i Georgs. Han kunde ikke ret længe lade det ulæst, men smuttede ind i nærmeste aabne Porte, udfoldede og læste:

„Jeg er Spanierinde — ingen fransk Kokette — jeg elsker

Dem. Jeg paanøder mig ikke; jeg tror i Deres beskedne, bly Øjekast at have læst den samme Tilstaaelse. Har jeg læst fejl, saa — bevar min Hemmelighed! — Nej, det er saa: min Moders Aand har aabenbaret det for mig; de saliges Aander lyver ikke. Hør! Min Broder har beluret os — han bevogter mig. Men vor gamle Portner er mig tro og tavs. I Morgen Aften Kl. 11 lukker han mig ud. Vær da i Nærheden! Anden Gang kaster jeg mig i de Arme, der har frelst mig fra Døden — bring mig i Sikkerhed i et uudforskeligt Skjul! Bliver De borte, saa — Din Carlota."

„Der ligger et Skib paa Reden; med det skal jeg føres til Spanien for enten at ægte Dom Rino eller tage Sløret. C....."

„Saa —". Dette „saa" havde Georg hverken Rum eller Tid til at gruble over; han havde selv et Saa! der fyldte hans hele Væsen med den sødeste Henrykkelse. Men lige derovenpaa kom et „Hvorledes"? Det var ikke lige straks besvaret.

Han sparkede af Sted uden at vide hvor eller hvorhen; da løber han henad ved Langebro uforvarendes en Mand paa Ærmet. „Hvad godt?" siger denne og tager ham — ikke just ublidt — om Armen; „har De saadan en Hast med at drukne Dem?"

Georg standser, ser stift paa den anden og siger med glad Ivrighed: „Jakob! du kommer som min gode Engel — bi lidt!" —

„Saa De har nu betænkt Dem? Men faar De en anden Gang i Sinde at fange Rejer her ude, er det ikke sagt, at De just skal møde Gale Jakob — saa De kender mig?"

„Det er jo ikke længe siden du førte mig og en Del andre over til Saltholm, hvor vi skød Harer, og du reddede os fra Gammel Erik —"

„Og nu vilde De springe lige i Gabet paa ham den onde Gammel Erik?"

— Fanden med dem begge to! Jeg har et andet Spring for, i Brudeseng, Gale Jakob! Der har hverken Skytten paa Amager eller Djævelen noget at bestille — Hør! følg med ind paa nærmeste Vinkælder! Jeg har noget allerhøjst vigtigt at tale med dig om."

Ankomne der, siger Georg: „Jeg har hørt af mange, at du er en snild og en ærlig Skælm —"

„Jeg takker — paa god Forbedring!"

— Georg klinkede med og hvisker: „Ved du et Smuthul, hvor

jeg kan gemme en lille Pige saa vel, at ingen Snushaner skal faa Spor paa hende?"

Jakob grundede, virrede med Hovedet og svarede: „Ikke saa vel — her i Staden — men maaskesig hist ovre paa den anden Side Sundet — kunde det være Dem tjenligt?"

— „Vel det! og saa meget des bedre — men kender du ogsaa dine Folk?"

— „Den Mand er Fisker ligesom jeg, smugler vel ogsaa en Smule; men har De en Haandfuld Mønter til ham og lidt til Konen — fler er de ikke i Huset — saa lover jeg for dem — naar skulde det gaa for sig?"

„I Morgen ved Midnat."

„Hilledød! da maa jeg over i denne Dag for at gøre Aftale, at alt kan være klart, til vi kommer. Vi har en staaende Sønden-vind; og forandrer den sig, skal jeg nok komme tilbage igen; kan jeg ikke sejle, saa kan jeg ro."

„Saalangt? tre—fire Mil; og du alene!"

„Det har jeg gjort før; jeg har ret gode Kræfter."

„Godt! du skal blive honnet betalt — her er noget at begynde med — altsaa venter du os her nede mellem 12 og 2 i Morgen Nat."

„Nej, nej, ikke her! Paa den Tid kommer der jo ingen gen-nem Stakaterne. Udenfor vil jeg ligge med Baaden, tænde Blus imellem; gaa efter det! saa skal jeg gære dem begge ud." — Saa blev Aftalen.

Hvis højstærede ønsker det, vil jeg gerne fortælle Dem den Smule mere, jeg ved om Gale Jakob — som De har hørt, lyder han selv godt dette Udmærkelsesnavn. — Saa vidt mindes, er han kommet af samme Stand, fra samme By, til Hovedstaden i samme Ekvipage, (Træsko nemlig), som en verdensbekendt Konferensraad[5]. Jakob steg ikke nær saa højt, nemlig kun til Vægter. Dog sad han ikke længer end et Par Aar i dette Embede; thi Autoriteterne fandt hans Nidkærhed alt for overdreven — han havde slaaet en og anden Nattesværmer halv fordærvet — og gav ham derfor Afsked i Naade uden Pension. Dog var han straks saa heldig at blive ansat som Pedel paa en Dansebod. Der kunde han ikke saa let slaa for haardt; i en saadan vanskelig Stilling er det misligt at være maadeholden. Ogsaa Dansebodsautoriteterne begyndte dog at generes af hans Nidkærhed

eller Embedsiver, hvilket ikke altid er Tilfældet med andre Autoriteter. Men vil De ogsaa se hvilken en Kolos! næsten lige saa bred og tyk igennem som lang — ja ja, han maaler kun en Tomme over ti Kvarter. Og saa disse herkuliske Ben! man synes ikke, han nogen Sinde kan slide dem op. Hans Arme — jeg svær Dem til, at han bærer en fuldvægtig Spækhøker paa hver af dem lige fra Nyhavn til Nørrevold; ikke at regne to Flæskesider desforuden over Nakken.

En Smugleranfører havde lagt Mærke til den firskaarne Dansebodhelt med det godtmarkerede Stereotypansigt. De mødes, som denne har forladt sin Tjeneste, og hin faar ham let overtalt til at følge sig paa den farlige Fart mellem England og Frankrig, mellem Toldbetjente og Toldkrydsere. Her fik han vel Indsigt i og Greb paa Smuglekunsten; men Fortjenesten syntes ham for ringe i Forhold til Risikoen. Forlod han da ogsaa denne Vej til Galgen; dog med saa meget i Lommerne, at han i København kunde anskaffe sig en god Sejlbaad og tarveligt besætte en Kælderstue med det nødvendigste Bohave. Baaden brugte han om Dagen til at hente Havsand og sejle ud med badende; men om Natten nu og da gjorde han længere og langt mere indbringende Rejser, saa han snart var i Stand til at gifte sig. Om ham og Familie ved jeg intet videre at berette, uden hvad hernæst følger; og det er grumme lidt.

4.

LØST ÆGTESKAB, FAST KÆRLIGHED

Hvad gagnar då att man på ödet klagar?
Skall man af det väl tigga glädjens dager?

Maa jeg være saa fri at spørge: Hvad siger De om dette Landskabsmaleri? Er dette ikke en nysselig Sandklit? ret et Yndlingssted for Strandmaager og Sælhunde — som De ser. Det har noget idyllisk ved sig, som Huset deroppe særdeles fremhæver. Kan De forestille Dem nogen Hytte mere kunstløs, mere fordringsløs? Een Dør, eet Vindue, ingen Skorsten, gule Vægge, grønt Tag — er det ikke indbydende? — men De skulde bare vide, hvem der er indenfor: der er da først Grundbesidderen Jøns Pehrsson og hans Frue og Gale Jakob, alle tre enige om

at lette paa en dampende Kaffekedel. — Det smager dem fortræffeligt oven paa en søvnløs Nat. —

„Hvad har de da haft at bestille, naar andre Folk sover?"

De har haft meget at bestille: de har indsmuglet, Jøns Kaffe, og Jakob Kærlighed. I næste Værelse — Huset har ikke flere end to, der er værd at tale om — sidder nemlig Sanct Georg paa en Vidiestol og Santa Perilla paa hans Skød — det er ogsaa idyllisk.

„Saadan kan de da ikke blive siddende til evig Tid."

Aa nej! Han gaar ud ret straks, render fra en Præst til en anden for at blive ordentlig kopuleret til hans allerkæreste. Jeg vil ikke spaa ham ilde; men han vil komme lige saa klog tilbage, som han gik ud: de svenske Præster er saa skrupuløse. —

„Hvad skal der saa blive af?" —

Det skal jeg snart sige Dem: naar han nu kommer til hende igen med en lang Næse, saa er han i snavs Humør, naturligt, lægger sit Ansigt i hendes Skød og flæber.

„Og hun?" —

Hun græder ikke, men siger ligefrem til ham: „Jørgen!" si'r hun, „du skal ikke græde for det! Jeg er din Kone alligevel til Trods for alle jeres Præster" — (det er smukt sagt). Og saa ta'r hun ham om Halsen og kysser ham af Hjertens Grund, og saa græder han ikke længere, men siger — om han kan komme til for at kysse og klappe og ta'e i Favn — „himmelske Engel!" (det er stærkt sagt) „Kærlighedens Gud har viet os; intet Menneske kan adskille os." — Deri har han fuldkommen Ret. — Ser De saa, derved bli'er det; de rejser til Stockholm og sætter sig ned der og deler kønt med hverandre baade det ene og det andet; hun faar et Barn efter det andet; saadan noget morer dem; men saa dør det ene og saa det andet — det er ubehageligt; men hvad skal man sige dertil! — Om Forladelse! det har jeg nok een Gang fortalt. — Naa, saa dør da hendes Hr. Broder; og saa ta'er de til København og lever siden der meget behageligt — København er et behageligt Levested. Vel faar de en Gang Tanker om at flytte til Spanien; men der kommer noget i Vejen, og saa bli'er de her. Det er ogsaa det rigtigste: for naar de bliver henad Aarene, hvad skal de saa flakke og fare efter? Det er ikke værd at gøre Rejser, førend man nødes til at begive sig paa den sidste, De ved nok. Aldrende Folk gør bedst i at holde sig hjemme, ta'e sig det mageligt og se sig selv til Gode.

„Hm!" vil vel nogen sige, „at leve saadan hen ugifte!!" — Det haster ikke; de skal nok blive gift; lad dem nu leve saa længe som muligt i den søde Forlovelsesstand! Der er somme, der holder mer af den end af Ægtestand — hver sin Smag. Ak! hvor mange gifte vil ikke lønlig misunde disse ugifte deres bestandige Trolovelsesstand! Aa ja! de indgik en Pagt paa „tro" og „love", med Kærlighed til Kautionist og Selvskyldner — den Pagt vorder aldrig opsagt.

---

[1] Trykt i „Gæa", 1846. — Vedføjelserne er B.s.
[2] Et „Siden" til et „Før".
[3] Ved alle de hellige.
[4] Bjerge har Øjne, Vægge har Ører.
[5] Grosserer Ryberg.

LELLA ZOHRA OG LELLA HRADUDJA[1]

(EFTER MUNDTLIG BERETNING AF EN DANSK)

Vi nærmede os — fortalte mig Sønnen af en Ungdomsven paa en Hidrejse fra Sverrig, hvor han er bosiddende — Barbareskernes Hovedstad, i Aarhundreder en maurisk Røverrede, nu en fransk Ørnerede. Det Indtryk, som Synet af samme gjorde paa mig, skal jeg saa meget mindre trætte Dem med, som det snart blev saa godt som udslettet af andre endnu mere gribende og ret egentlig levende.

Vi udskibedes og indkvarteredes. Chefen for det Regiment, ved hvilket jeg stod et Par Trin højere end simpel Soldat, foranstaltede, at jeg fik Logis hos en Landsmand, der i en lang Aarrække havde levet her som en Slags offentlig Embedsmand. At Modtagelsen var hjertelig og Omgangen siden ligesaa, var ikke mer, end ventes kunde. — Men hvad ikke kunde ventes, ej en Gang anes, var, at han gjorde mig bekendt, foruden med kristelige Familier, ogsaa med en mahomedansk, hvor noget helt eventyrligt vederfores mig — et Kærlighedseventyr — uden Ende — Fortællingen af dette foranlediger mig til at berøre mine Krigseventyr. For den franske Kriger er „Krig og Kærlighed" Parolen i Livets Ronde.

Næste Morgen, efter at jeg ved en kvægende Søvn havde rattet mig ovenpaa en urolig Sørejse, siger han til mig:

„Jeg ved fra sikker Haand, at Deres Regiment forbliver her roligt i flere Dage. Dem skal jeg se at gøre Dem saa morsomme som muligt. De kan altid tidligt nok komme til at tumle Dem i Sandørkenen med de numidiske Horder. Munter, min Ven fra i Gaar! De skal til Bryllup i Aften, et Bryllup i sit Slags. De skal kigge de yndigste Houris i deres pilebevæbnede Øjne; disse tiltaler langt anderledes end de yataganbevæbnede Beduiners."

Dertil sagde jeg ikke nej.

Han førte mig ind hos en midaldrende Enke, hvis Mand havde været Bej i Tlemcen. Der var fire Døtre, den ældste, Zohra, omved tyve Aar, den næstældste, Hradudja, tre Aar yngre, de to andre halvvoksne.

Han modtoges som gammel Ven af Huset og forestillede mig som en beslægtet Landsmand. Zohra (Blomst) skænkede mig kun et koldt og flygtigt Blik; den næstældste et skarpt og længere.

Køligt er selv et kærligt Blik fra nordiske Kvindeøjne mod dette ildsprudende af Sydboerindens. Faar De et saadant fra den smalle ubeslørede Strimmel af Ansigtet mellem det til højt over Næsen og foroven til Brynene bedækkede — saaledes viser de sig stedse uden for Huset — da maatte De være en Origenes for ikke at føle Virkning. Den følte jeg.

Hradudja sagde hurtigt et Par Ord til Søsteren — jeg forstod dem jo ikke; men siden efter udtolkede min Landsmand dem: de betog mig ikke Modet.

Moderen bød os Sæde — efter Skik paa Gulvpuder — og opvartede med Kaffe.

Da den var nydt, indtraadte Bruden, ret smuk — af en Negerinde at være. Hun blev pyntet, det vil sige: ethvert Haar paa hendes Legeme neden for Øjelaagene blev afnippet og Pande, Kinder, Bryst og Arme beklæbet med Sole, Halvmaaner og Stjerner af Guldpapir; hvilke Skønpletter tog sig glimrende ud paa den sorte Grund.

Nu ledsagedes hun ind i Brudekammeret. Døren dertil lukkedes.

Min Cicerone og jeg blev ene tilbage: men han udtog en Trætold i Mellemvæggen; og gennem denne Aabning lod han mig være Tilskuer af Ceremonierne.

Den første bestod i en Dans, hel forskellig fra Europæernes deri, at Fødder og Hoved forbliver ubevægelige, men den mellemværende Del af Legemet udfører forskellige sælsomme Bevægelser: Drejninger, Bøjninger, Rystelser, som alle tilsammen har Betydning. Dansemusikken lyder langtfra behageligt. Jeg kan ikke bibringe Dem noget tydeligere Begreb om samme, end naar De vil tænke Dem en Kvartet af en Lires skrattende Tone — ikke T o n e r — Bjældeklang, Klapren med Trætallerkener og en Skarnagerskralde.

Da Koncerten var forbi, indtren den lyksalige Negerbrudgom; og nu først gik den egentlige Vielse for sig saaledes: En af Ternerne præsenterede en Vandskaal for de tvende, der havde vendt sig lige mod hverandre. Den ene holdt sine hule Hæn-

der samlede lidt ovenover den andens i samme Stilling, Vand hældtes i de øverste, og hvad der dryppede igennem i de underste, blev hældet i den tilhørende Mund — nu var de Mand og Kone.

Ikke heller denne Ritus finder jeg uden Betydning, men overlader til andre at lægge den deri, som enhver bedst tykkes.

Nu forlod alle paa to nær Kammeret. Men en Times Tid derefter blev det igen besøgt; og foretoges den sidste Ceremoni, om hvilken jeg ikke siger videre, end at den samme fandt Sted ved Jødebryllupper i det gamle Testamentes Tider.

Vi tog nu Afsked, ved hvilken Zohra og hendes Moder indbød os til gentagne Besøg. Datterens Øjne gav min Landsmand et glødende Godnat; men Vulkanen i Hradudjas lod til at være slukket; hun løftede dem ikke højere end til mine Fødder.

Der henslæbte sig nogle Dage, før min Ven kunde faa Stunder til en ny Aftenunderholdning i de rettroendes Hus.

Han sagde til mig, — at hvis han ikke afhentede mig, kunde jeg gerne gaa ene did paa egen Haand ved den og den Tid; var han der ikke, vilde han dog snart komme. I første Fald kunde jeg opfordre Zohra til et Spil Skak. — Han lærte mig, hvad det hed paa Landets Sprog, saavel som Hilsener og nogle flere jævnligt forekommende Udtryk og Talemaader.

Jeg ankom med mit „*Asslema!*" (arab: „*Salem*", hebr. „*schalom*": „Fred!"), som Zohra besvarede med sit „*waschalek!*" (omtrent som Arabernes „*aleikum!*": „med eder!")

Hradudja hilste mig med et tyst Nik og satte sig ved Vinduet, stirrende ud i det fri.

Det klemte mig om Hjertet. Jeg maatte have Luft og foreslog „Blomsten" et Spil Skak. Hendes Svar var at fremsætte et Bord, Bræt med Brikker derovenpaa. Hun satte sig, gav mig Tegn at gøre ligesaa. Hun tog de sorte med røde Faner paa Taarnene; jeg havde røde med hvide Faner. Mine kaldte hun „Franker" og sine „Tyrker"; hun var nationalstolt, Fjende af Erobrerne som saadanne. Nu drog hun til Felts mod dem, men tabte det første Slag.

Hun sprang op fra Stolen, satte sig haardt ned igen og den derangerede Hær paa ny i Orden. Atter tabt.

Hun knyttede de smaa Hænder og hvinede gennem strammede Læber et „*Sebb!*" hvilket Ord har en vis en af det spanske „*Carajos*" og det italiske „*Codas*" Betydninger.

„En Gang endnu!" snærrede hun — tredie Gang mat!

Da greb hun arrig Brættet og kastede mig Brikkerne i Hovedet.

Hradudja drejede Ansigtet om til os og smilede; jeg opsamlede Brikkerne.

Landsmanden kom. Zohra sprang ham i Møde. Gestikulerende og leende imellem udgød hun en Strøm af Ord; jeg forstod det mindste deraf; men hendes Pegen paa mig og Søsteren behøvede ingen Oversættelse. Denne vendte sig helt om til Vinduet i sødtforvirret Bevægelse; jeg stillede mig mod det næste.

Aftenen forløb for de to af os i Tavshed; de andre to sladrede des mere. Zohras Luner vekslede tidt og hurtigt mellem Overgivenhed, Ømhed, Arrighed og Kælenhed. — Hun var en kvindelig Proteus.

Hjemme, endnu kun halvt afklædt til Sengen, fik jeg Ordre til øjeblikkeligt Møde paa Alarmpladsen. Der var noget ganske andet end Elskov at tage Vare. — De kender vel saa meget af Aviserne til Krigen mod de ubetvingelige Ørkensønner, at jeg ikke derom kan fortælle Dem stort nyt, undtagen maaske, at vi led mere af Hede, Kuld og Strabads end af Fjendens Kugler og Sværd; thi deres Angreb og Flugt var i gammelpartisk Maner. Lazareterne fandt ti Gange saa mange franske Lig som Valpladserne.

Vi havde tumlet os omkring et Par Maaneder, da mine Folk en Dag siger til mig, at under min Fraværelse havde der været en Tyrk og spurgte efter mig ved Navn. Jeg kendte ingen Tyrk, kunde ikke begribe, hvorledes dette monne hænge sammen.

Næste Dag kom han igen, vises hen til mig og siger paa godt Dansk: „De kender mig nok ikke, Hr. Thorsen! i denne hersens Uniform; men jeg er ellers Moses fra Pilestræde."

„Ja, det var ganske rigtig min københavnske Jøde.

Hvorlunde han nu var kommet herhid og blevet Zouav — saaledes hedder det den Gang nylig oprettede tyrkiskklædte Korps — det kommer ikke videre min egen Historie ved.

Mousche flyede mig et lille Stykke Papir, hvorpaa ikke fandtes andet end en maurisk Rytter til Hest, maadelig tegnet.

„Førend vi forlod Algier," meddelte han, „gik jeg igennem en vis Gade, hvor et besløret Fruentimmer traadte frem i en Dør, vinkede ad mig og sagde noget, jeg ikke forstod, undtagen saa meget, at hun vilde vide om jeg var Franker.

„Dertil sagde jeg „Eh!" (Ja), saa meget Malebarisk har jeg da lært. Derpaa gav hun mig dette, to Gange fremsigende De-

res Navn. Jeg nikkede igen og bringer Dem her dette snurrige Elskovsbrev, som jeg antager det at være."

Et Par Timer efter kom to unge Tyrker ridende gennem Teltrækkerne. Da de kom hen imod mit, genkendte jeg let de tvende Søstre.

De standsede; den ene saa nogle Sekunder ømt til mig og læspede: „Jeg er din baade Nat og Dag." Jeg lagde Haanden paa mit Hjerte, bøjede mit Hoved, og borte var de.

Der forløb endnu en Maaned med Razziaer, hele Dages Hunger og Tørst, Bivouakeren og Frysen om Natten — kort, alt det, som kan dæmpe Entusiasme for Krig i saadant Land. — Endelig fandt man det nødvendigt at skænke os nogen Hvile og Forfriskelse; for de fleste blev videre Omsorg overflødig.

Jeg opsøgte min Hr. Ven. Vi begge søgte det tiltrækkende Hus. Undervejs lærte han mig nogle Elskovsord og kælne Talemaader, lykønskede mig til min skønne Erobring.

Zohra skænkede sin Elsker et let fortroligt Smil; Søsteren kom mig blussende halvt i Møde.

Efter nogle faa Minutters Forløb randt det pludselig min Ven i Hu, at han havde forglemt noget vigtigt; han forlod os. Zohra smilede til vi andres Minespil, satte Skakbordet frem og udfordrede mig.

Langt hen i Spillet havde hun Overmagten; thi mine Tanker var delte og mindst ved Spillet. Men hun, vis paa Sejren, gjorde et galt Træk og gav mig den i Hænde. For ej at faa Brikkerne igen i Gefjæset rejste jeg mig op, pegede blot paa den dræbende og sprang ud af Stuen.

Jeg hørte hende udstøde en Forbandelse og derpaa en Skoggerlatter. Vennen kom tilbage, jeg fulgte ham ud igen efter først at have givet ham et Vink, som han og benyttede til at drage sin Kæreste med i den ene Ende af det lange, smalle Værelse og derfra ud paa Kjosken (Altanen).

Jeg begyndte mine Operationer, det bedste jeg havde lært; men de var ikke nær saa lette at udføre, som jeg havde indbildt mig. Hun virrede langsomt med et Cæciliehoved — stivede den ranke Krop og udhvislede hurtigt et Par mig uforstaaelige Ord — afbrød sig selv — hentede Zohras Tilbeder, sagde noget til ham, som, jeg tror paa hendes Begæring, han udtolkede for mig, og hvoraf Meningen var denne, at jeg skulde skaffe mig større Færdighed i hendes Tungemaal, før vi talte nærmere sammen.

Dette gjorde jeg og lod mig saa hver Aften eksaminere paa mit Pensum af den dejlige Professorinde.

Aldrig havde jeg i noget Kundskabsfag været saa lærvillig, og følgelig gjorde jeg rivende Fremskridt.

Men hendes Korallæber vægrede sig endnu længe ved at attestere Gazelleøjnenes Udsagn og gentage hendes Kærlighedserklæring. „Til Hest i Morgen," hed det om Aftenen; men den Morgen var endnu ikke kommet, før vi atter fik Ordre til Opbrud.

Atter Sjoven i Sand og Blod; men intet afgørende. — Vi førtes atter til den mig saa kære Stad. Jeg for til min Hr. Mortensen.

Jeg traf ham med Haand under Kind; det var første og sidste Gang, jeg saa ham i denne betænksomme Stilling. Han forandrede den straks og pegede paa en ledig Stol. Efter at han et Par Minutter havde set tavs hen for sig — ikke paa mig — rettede han sig, purrede i Haaret, lænede sig tilbage mod Stoleryggen og sagde:

„For Landsmandsskabets Skyld vil jeg give Dem nogle Vink om Forholdene her; thi De er endnu vildfremmed og ikke i Stand til at orientere Dem. — De kender saa meget til Franskmændene og deres Færd i og uden Vaaben, at De vel kan mærke, man aldrig vil kunne slutte sig til de indfødte, om end ikke Korset og Halvmaanen stod fjendtligt imod hinanden; thi Nationalkaraktererne er hinanden lige saa diametralsk modsatte som Zenith og Nadir — som Mandkøn og Kvindekøn hersteds.

„De første afsondrer sig til Basarer, Kaffehuse, hvor hele Underholdningen bestaar i Tobaksrygen, Indslubren af Mokkasaften, korte Ytringer med lange Pauser, lakonisk Konversation. — Kvinderne samler sig hjemme saa hos den og saa hos den, hvor de opretter, hvad Mændene forsømmer: de sladrer uophørligt, og det i Regelen ikke om Kærlighed, men om fysisk Elskov, og det saa uforbeholdent, at jeg, første Gang uset Ørevidne til slige Samtaler, havde ondt ved at tro mine egne Sanser.

„Nu, det er en Gang saa og bliver aldrig anderledes. Man maa tage vor Kvindeverden, som den er."

Forstemt spurgte jeg ham, om Hradudja var ligesaadan.

„Ikke ganske," svarede han; „maaske kan hun være en Undtagelse; men hellere tror jeg, hun paatager sig denne Dydsmaske for desto sikrere at holde Dem fast. Er hun først sikker paa Dem, saa kommer nok Tyrkinden for en Dag.

„Zohra er vistnok et Væsen helt antipodisk til Søsteren i hele hendes Adfærd: hun kan i eet Øjeblik stige til kogende

Vands Varme og i det næste synke ned til Frysepunktet; i Aften tryllende, henrivende; i Morgen — en Furie. Jeg er ingen Sinde sikker paa hende, kan ikke forud beregne hendes lynsnare Forvandlinger: saa er hun min Slavinde, saa min Tyran. Det er en uafladelig Rollegytning: en Dag Mand og Kone og en anden Kone og Mand. Og i Realiteten er vi rigtige Ægtefolk, men uden Ceremonier, endog uden Baandets Mysterium. — For tre Aar siden saas vi første Gang; og i selv samme Øjeblik oprandt vor Elskovssol; men der forløb et helt Døgn, inden den kulminerede — hør til, De Kronjyde!"

Intet mere fik jeg denne Gang at høre; et Besøg afbrød det interesante Foredrag. Den indtrædende var en stor og fyldig Tyrk:

Sidi Hadji, Bumazray, Bukabas, Benibrahim,
(Hr. Pilegrim, Lansefader, Pistolfader, Abrahamsøn,)
Benmussa, Bendavid, Bensoliman, Banaissa, Benturki,
(Mosessøn, Davidssøn, Salomonssøn, Jesusøn, Tyrkesøn.)

Hr. Hadji slængte sig uden Omstændigheder paa Sofaen og forlangte Tobak og „Shrab" (Vin). Vin! det slog mig — jeg skottede til ham med et vantro Smil.

„D i n Vin," sagde han med kold Rolighed, „den kender jeg, og derfor drikker jeg den; saa faar det bero med den i det andet Liv, som jeg ikke kender."

Han tog en lang Slurk, dampede, tog nok en, og tom var Flasken.

Han tømte seks efter hinanden, og det til kun to Piber Tobak.

„Du maa nu ogsaa en Gang smage vor danske Shrab," sagde Værten og iskænkede ham et stort Glas Akvavit.

Vor Bacchus holdt det mod Lyset, smilede og mumlede: „Elma!" (Vand).

Paa yderligere Opfordring hældte han noget paa Tungen, smagede, smaskede, nikkede og raabte: „meleh!" (godt), hvorpaa han stak ud og udtalte et endnu stærkere „besæf!" (ypperligt) og forlangte en hel Flaske.

Dennes Udtømmelse fordrede blot lidt længere Tid end en Vinflaskes; og saa nok en Karaffel dansk Elma.

Vor Bacchus ejede en saa mærkværdig Styrke i at taale Spirituosa, at han alene blev en Grad mere livlig og snaksom; men han vidste, hvad han sagde, og da han forlod os, gik han alene og med en Akrobats Sikkerhed.

„Gæstfrihed!" sagde han ved Bortgangen, „har du dog lært

iblandt os, fremmede! Du har gjort mig til gode i denne velsignede Aften. — Hør! har du mere af den himmelske Vin! Jeg vil betale den som en Padischa."

„Du skal ha'e en Snes Flasker for slet intet."

„Lululu! (Nej, nej!) du skal ta'e imod Betaling!"

„Ikke i Penge! Men du kan tjene min Landsmand i en vis Sag, og det vil være os begge kærere end Penge."

„Naa da?"

„Din Søsterdatter, Hradudja, hænger sig, dersom hun ikke snart bliver første Houri i hans tomme Harem. Vi vil hverken bruge Vold eller List —"

„— Behøves ikke heller," svarede han. „Naar vil I ha'e hende?"

„Det kan vi ikke straks bestemme, vi maa tale med hende først?"

„Eh, lala! (Hm, jaja!) Som I selv vil. Du der er mig ellers lidt naragtig — er der ikke Kvindfolk nok her i Staden, hende foruden? Tusinde for een: de er alle lige gode; jeg er ellers ked af dem til Hobe. Dersom det ikke var for at frembringe Mandfolk, saa maatte vi hellere undvære det Kram. Har Profeten dem ikke en hel Del bedre og heller ingen dansk Vin, saa vil jeg kede mig afskyeligt i hans Paradis."

Denne formastelige Tale morede os, og vi havde udspundet den endnu længere, hvis ikke den tyrkiske Fritænker havde længtes efter Nattero.

I Døren vendte han sig og sagde: „Ikke flere end tre Flasker paa Gangen, ellers faar jeg for snart Ende paa dem."

Nu Slutningen af Vennens kælne Eventyr.

„Om Aftenen aabner Zohra besløret Døren til mit Adyton. Hun afriver Ansigtets Bedækning, kaster sig op til mig, kryster mig ind til sig — sætter Lueild i mig — jeg — Hun løsriver sig, sætter de flade Hænder for mit Bryst, støder mig fra sig.

„Du er en vantro!" udstøder, fremhulker hun. „Aldrig bliver jeg din, før du lover mig, at du vil blive en af vore — og — holder du det ikke — da —"

Min Landsmand pauserede, hældede Hovedet, betragtede sine Fødder og Gulvet omkring dem — ikke længe.

„Jeg blev en af hendes," brummede han. „Jeg er Renegat! — I øvrigt er Mahomed mig ikke vigtigere end nogen som helst anden Sværmer. — Jeg sværmede for Zohra. Hun var en Virkelighed, ingen idealsk Boble — endelig — ah!"

„Men Enden?"

„Den bliver aldrig Begyndelsen lig — naa! gid De snart maa begynde som jeg uden at bryde Dem om Enden."

Jeg sværmede i to Nætter og tre Dage. Da kom Zohras Elsker og afhentede mig. Vi gik did. Jeg blev ene med min elskede.

Jeg kastede mig for hendes Fødder. Hun rejste sig og sagde med stille, men fast næsten bydende Stemme: „Hør til! og afbryd mig ikke! Jeg elsker dig, kristne Mand! ikke som min Søster elsker din Frænde — nej! langt anderledes. Jeg siger dig det, for jeg føler det. Jeg ved det. Du vorder min sidste Kærlighed, saa vist som du er den første. Tør du ikke trøste dig til at give mig samme Forsikring, saa forlad mig. Nu! det kan ikke falde dig tungt; men skynd dig saa bort og overlad mig til min Skæbne. Stille! Er din Elskov mer end Tidsfordriv, da før mig, hvorhen du vil! Har jeg dig, dig alene, da er hele den øvrige Verden mig et intet. Din Kæreste eller din Hustru, det er mig eet. Du min Ven — jeg din Veninde. Zohra vilde ikke opfylde din Vens Ønske, hvis han ikke antog hendes Tro. Jeg kan for din Skyld afsværge min; jeg vil vorde Kristinde, hvis du forlanger det; — thi nu har jeg ingen anden Tro end Kærlighed. Bestem nu for mig og dig! Vælg! men snart!"

Hun forsvandt. Jeg havde valgt, — endnu før hun traadte frem i Mellemdøren, hvor hun standsede og stod ubevægelig lig en Synderinde, der venter sin Dom.

„Min," udtalte jeg, uden at nærme mig. „Min Sjæls Veninde!" sagde jeg, „mig forskyde den evige Barmhjertighed i Livet og efter Døden, hvis jeg vilde skuffe din Tillid til den fremmede Mand, til hvis Hjerte du knytter dit og din Skæbne. Min Bestemmelse er saa: snarest muligt fører jeg dig fra dette Land; ej en Gang til mit eget, men til et, hvor vi begge er lige fremmede — os selv alene nok. — — Jeg gaar til Chefen — vent mig i Morgen."

Jeg greb begge hendes rækkende Hænder og trykkede et Kys paa hver af dem — hun græd, men Glædestaarer.

Vort Regiment var opløst; næppe Hundrede Mand var tilbage i brugbar Stand. Disse blev stukket ind under Zouaverne: jeg tog min Afsked.

Sidi Hadji havde stemt min elskedes Moder efter vort Ønske, hvorfor jeg begavede ham med et Par Ankere dansk Elma.

Hradudja rev sig løs fra Familien, om ej med Letsind saa dog med Lethed ,og fulgte mig til dette nordiske Broderland, hvor jeg nu paa tiende Aar lever i huslig Ro som lykkelig Mand og Fader.

De maa — saaledes sluttede Fortælleren — efter Deres Vane gerne lave en Fortælling af disse Beretninger om den skønneste Del af mit Liv og Levned.

---

[1] Trykt i P. L. Møllers Udgave af B.s Noveller, 1. B. 1846. — Til Titelen er vedføjet: Det mauriske „Lella" er vort „Jomfru".

VAAGEKONEN[1]

EN HOSPITALSKONVERSATION

Første Nat.

I Stedet for at faa Jenny Lind at høre fik jeg noget andet at føle: hvorledes nemlig det smager at faa en Arm af Led. Det forvoldte Karrighed. Jeg vilde spare nogle Daler i Sjovergebyr, jeg vilde selv være Sjover.

Det bekom mig ilde; i Trængselen forvredes min venstre Arm i „Aauselen", som den hedder paa Jysk. Med den højre brød jeg mig en Sidevej og retirerede til Hospitalet.

Min Arm fik sin smertelige Tilrettevisning og hele Personen anvist en Hjørneseng.

Jeg havde nu Anledning til at anstille Betragtninger over Kontrasten mellem Tonerne af en Koncert og dem, der høres i en Sygestue. Vel er Kontrasterne iørefaldende; dog har begge, rigtignok fjerne, Ligheder, f. Eks. den utaalmodige Patients Klynken minder om en Adagio i b mol, den knarvorne Rekonvalescents Murren og Snærren om visse bizarre Strøg paa Violinen og den sovendes taktmæssige Snorken om Sangerindens Triller.

Pinen i min Skulder tog saa smaat til at dulme, saa mine Øjne de finge en Hvile et Par Timer. Ingen dansende Ellepiger aabnede dem; men en gammel Vaagemo'er, som havde afløst Gangkonen, var traadt hen til Sengen for at bedække mig med det afglidte Tæppe. Hun havde Rynker i Panden og om Munden, magre, fremstaaende Kindbakker, indfaldne Læber og en fremhøjet, krummet Overkrop. Hænderne var mig paafaldende; de havde intet af Almuekvinders Teglstensrødhed, men derimod en Hudfinhed, som antydede en bedre Herkomst — bedre Dage end disse. Derhos bar hun en bred Guldring paa Kærestefingeren.

„Har Herren noget at befale?" spurgte hun med denne Klasses kolde Høflighed.

„Har jeg frisk Vand?" genspurgte jeg.

„Der staar."

„Naar kommer Doktoren og ser til min Arm?"

„Han har været her, men da sov De. Han sagde, at jeg skulde bade Skulderen, naar De vaagnede; tillader De? Her har jeg Flasken."

„Behag, Madam, naar De synes."

„Hun udførte Saarlægeværket med en Sikkerhed og Lethed, der var saadanne Hænder værdig. Jeg drejede Hovedet for at se paa dem og sagde: „De gør det godt, Madam!"

„Jeg er hverken Madam eller Frue."

„Enke maaske?"

„Ikke heller."

„Altsaa endnu Jomfru!"

„Aaja."

„Men De har dog været forlovet, ser jeg."

„De maa ikke tale for meget, min Herre! det har De ikke godt af. Armen er færdig, læg Dem nu kønt igen til Ro!"

„Tak, tak! min go'e! — Nabosengen er tom?"

„Det bli'er den ikke længe; vi venter en Patient endnu i Aften; han er anmeldt. Naar han kommer, vil der gøres Dem Uro; derfor mindede jeg Dem om, straks at ta'e Dem en Lur forlods ud — sov vel!"

Dermed gik hun hen til en anden Patient; og jeg lurede. — Ikke længe.

Jeg vaagnede uden at være vækket, keg over til Nabosengen; den var tom endnu. For Enden af min stod den gamle Kone.

„Hvad er Klokken, Mo'er?"

„Tre Kvarter paa elleve — ønsker De noget?"

„Aanej! — dog kunde jeg ha'e Lyst til at kende denne Rings Historie."

„Hvad kunde det interessere saadan en gammel Herre? Det er en gammel Historie, der vilde kede Dem, som den længe har kedet mig. — Nu kommer de med Patienten."

Hun trippede hen til Døren i den anden Ende af Stuen.

Ind førtes en gammelagtig Mand, i Skjorteærmer, højre Arm i Bind. Døren var ikke lukket efter ham, før han med øvet Tungefærdighed tog saaledes paa:

„Naa da! saa det blev Codaen til den Satans Koncert — nysselig sang hun, det skal jeg aldrig nægte; men min Finale!

— hvorfor tog jeg ikke Vogn? saa var jeg ikke blevet paakørt og havde heller ikke faaet Armen knækket — og saa skulde det endelig være den højre! Gid hun aldrig havde set København, den svenske Kanariefugl! saa var den Ulykke ikke sket — er det her, jeg skal ligge?"

„Javel," svarede Vaagekonen, „vil De behage at sætte Dem, at jeg kan hjælpe Dem af Deres Underklæder!"

Det gjorde hun, medens han i Stødemaal bandede Jenny Lind, Koncert og Kuske. Han blev endnu ved med Monologer i Sengen indtil over Midnat; saa gav han da sig selv og mig Ro.

Anden Nat.

Det kom mig for, at jeg en Gang tilforn skulde have hørt dette Mæle. Dagen efter, som vi snakkede sammen om Jenny Lind, for hvem jeg havde ladet min Arm klemme af Led, uden at have hørt hende, og han sin brække, efter at han havde hørt hende — da tyktes hans Stemme mig endnu mere gammelkendt. Endogsaa Ansigtet var mig ikke ubekendt.

Efter at Lægen om Aftenen havde forladt os, siger jeg til ham: „Siden vi er blevet Naboer her, og begge for een og samme Dames Skyld, ta'er jeg mig den Frihed at spørge, om Deres Navn ikke er Neldeblad?"

„Jo, det skal jeg aldrig nægte! og Deres?"

Jeg sagde ham det.

„Mindes jeg dog ikke," vedblev han, „at jeg har set Dem før."

„Det vil jeg gerne tro," svarede jeg, „for det er over fyrretyve Aar siden vi dansede Molinasko i det venskabelige Selskab."

„Død og Pine! var De ogsaa Medlem! ja det var et Mahogniselskab det! sikke Baller! sikke Damer!"

„Hm! kan det endnu more Dem at tænke saa langt tilbage."

„Hm! det er virkelig længe siden, jeg tænkte paa den Kommers — men — naar man bliver sengeliggende, saa gider man ikke tænke paa det nærværende, langt mindre paa det tilkommende, og saa maa man jo holde sig til det forbigangne."

„For somme er det endnu det allerværste."

„Hvorledes det?"

„Fordi alle Mennesker der har mer eller mindre, de helst

vilde glemme; havde man en Lethe, hvori saadan noget sank til Bunds og alt det glædelige svømmede ovenpaa — det var en anden Sag."

„Jeg skal aldrig nægte, det vilde falde mere bekvemt; imidlertid kan man dog chassere rask forbi det grimme og balancere langsomt foran det smukke."

„Som De paa Klubballerne balancerede foran den smukke Jomfru Nielsen."

„Kan De huske hende?"

„Jo — hvad blev der af hende? Deres Kone maaske?"

„Nej! det havde maaske været godt for mig; thi siden har jeg ingen faaet — det er maaske bedre. Har De Lyst at høre, skal jeg fortælle Dem, hvorledes det gik til."

„Marie Nielsen var meget smuk, det skal jeg aldrig nægte. Der var i hendes barnlige Ansigt, i hendes Tale, i hendes hele Væsen noget saa naivt, at jeg blev sterbens forlibt. Det blev hun ogsaa, for jeg var en ret net Karl, og flere end een nysselig Dame har været den første til at give Signalet, og saa — De forstaar mig nok. Med Marie og mig gik det rigtignok ikke videre end til Kyssen og Klappen — hemmelige Møder satte hun sig alvorlig imod. Naa, jeg satte hende Ringen paa Fingeren; hun gengældte Gaven; men hun blev lige saa knibsk som før. Jeg snakkede om Ægteskab; det lyttede hun villig til; men inden en Mand i sort Sløjkjole og med hvid Krans om Halsen havde lagt sin Haand paa vores, vilde hun ikke gi'e sig."

„Det var ubegribeligt!"

„Det var det ogsaa; og denne Pænhed begyndte at ennuyere mig. Det kom mig for, som om hun ikke var skabt for Kærlighed. — Imidlergodtid traf det sig, at en lige saa glimrende Stjerne fremskinnede paa den „venskabelige" Himmel — har De kendt Frøken Süsmilch?"

„Jeg saa hende der; intet videre."

„Hun var ej alene dejlig, hun var fortryllende; hun var vittig, sindrig, hun var en Fedronning — hun forheksede mig; min frugtesløse Kærlighed til Maria udslukkede hun indtil den sidste Gnist. Da jeg ikke længer elskede den stakkels Tøs, vilde jeg ikke bedrage hende med hyklet Kærlighed, trak mig derfor i Stilhed tilbage og kurede til den skønne Morgana. Ak! hun hævnede Marie. — Frøkenen koketterede med mig; intet videre. Hun fjernede sig i samme Maal, som jeg nærmede mig. Nu begyndte jeg ligeledes at kokettere, lod, som jeg vilde trække mig tilbage. Saa drog hun frem: vi byttede Roller. Alt dette gav intet Re-

sultat. Nu tog jeg Bladet fra Munden, erklærede min inderlige Kærlighed og bad om hendes Haand. Hun sænkede Øjenlaagene, derefter hele Hovedet og sagde med en Stemme, der indgød mig det bedste Haab: „Min Herre! der er kun een Hindring i Vejen — at bortrydde den — overlad mig til mig selv i tre Dage — og — vær nu vakker — forlad mig.". Hun snoede sig hurtigt om og f o r l o d mig. — Jeg var vis paa min Salighed."

Her afbrødes han ved Vaagekonens Nærmelse. Hun hviskede lydt: „De taler saa højt, at De vækker de andre Patienter eller holder dem vaagne paa en Tid, da hvem der kan, skal sove. — Gem heller Fortsættelsen af Deres Historie til i Morgen! det er ogsaa bedst for Dem selv."

Og saa gjorde han.

Tredie Nat.

Paafølgende Aften, da der var blevet roligt paa Stuen, tog min Sidemand ved igen saaledes:

„Med min Salighed var det inte ret bevendt. Jeg bildte mig ind, at jeg svævede i den sjette Himmel tæt op mod syvende; men jeg mærkede pludselig, at jeg krøb plat nede paa Jorden. Jeg fandt, at det var en Formastelse mod min Engel, hvis jeg uden hendes Tilladelse løste Kongebrev, ellers havde jeg gjort det uden Ophold. Jeg ilede til hende for at modtage et bestemt „Ja". I de tre Dages Mellemrum havde hun forandret sig næsten til Ukendelighed. Det stjerneklare Aasyn var nu overtrukket med et gennemsigtigt Slør eller det var i Skygge. Øjnene var blevet mindre og mattere, Læberne smallere, tilknebne, Morgenskæret var borte fra Kinderne, hele Figuren sunken nogle Fingersbred. Hvad kunde være Aarsagen hertil uden Længselssmerter — efter mig? Det kunde jo ikke være andet. Jeg angreb hende med stormende Veltalenhed, med Elskovs ømmeste Hjertesprog. Hun gav sig ikke, hun veg ikke. Hun bad om fire og tyve Timers Stilstand. Indrømmet. Jeg sov ikke et Øjeblik i alle disse fire og tyve Timer —"

„Drømte De ikke heller?"

„Hvor kunde jeg drømme, naar jeg ikke sov?" —

„Paa en Maade; jeg mente om De ikke drømte om, at hun vilde blot holde Dem for Nar?"

„Det gjorde hun ikke, som De straks vil høre — mig holder

man ikke for Nar. — Jeg forbiede mig ikke, jeg fløj til hende — ah! hun var igen den sædvanlige glædestraalende, tillokkende — Sirene. Jeg greb efter hendes Haand — hun lagde dem begge paa Ryggen og sagde: „Hverken den højre eller den venstre! de tilhører nu begge en Mand, som vel ikke er saa smuk som De" — sagde hun skælmsk — „alligevel har han forstaaet i en Fart at vinde mit Hjerte, og i den samme Fart skal vi giftes — undskyld derfor!" — Hun nejede, vendte sig og hoppede væk. Der stod jeg. Jeg overvejede, hvilken Dødsmaade kunde være baade den hurtigste og den pæneste: Drukning — det er hundsk, Hængning — den bruger man til Tyve, Skydning er saa voldsom, Gift pinagtig: jeg kunde ikke blive enig med mig selv, og derfor bestemte jeg mig ikke til nogen af dem, men gik hjem og lagde mig til Sengs. Da jeg vaagnede, fandt jeg det forunderligt, at jeg havde kunnet sove, og begyndte at ræsonnere over min Stilling. Jeg skal aldrig nægte, den var ubehagelig. At slaa op med min Kæreste for at bejle til en anden og faa nej, to for een og ingen af to, det var overraskende. Besluttede jeg da efter otte Dages Overvejelse at gøre Marie lykkelig. Med dette Forsæt nærmede jeg mig hendes Bopæl, gik ind og hørte, at Familien var rejst fra Byen for bestandig, man vidste ikke hvorhen; fik det heller aldrig at vide."

Vaagekonen havde mod Slutningen af hans Beretning nærmet sig Foden af hans Seng, hvor hun med sammenlagte Arme saa ham stift i Ansigtet. Da han holdt op, lagde hun sine Hænder paa Hjørnestolperne og sagde:

„Har De Lyst at vide, hvorledes det siden er gaaet hende, da kan jeg godt sige Dem det, for jeg har kendt hende meget nøje, saavel som hendes hele Skæbne lige til nu."

Her maatte hun standse, da en urolig, meget lidende Patient raabte paa hende og hun længe maatte pusle ved ham og straks derefter ved en anden.

Fjerde Nat.

Paa bestemt Tid nedlod sig vor Vaagemo'er paa en Stol mellem begge vore Senge og talte, som følger:

„Marie var et godt Barn, men havde ikke meget af det, man kalder fin Opdragelse: hun kunde synge, men ikke spille, hun forstod ingen fremmede Sprog, havde ingen Snakkefærdighed;

langt mindre Gaver til at skose eller skære enten nærværende eller fraværende. Men hun havde almindelig sund Forstand, et ømt og trofast Hjerte. Med et saadant Hjerte hang hun ved den troløse, der alene havde til Hensigt at betjene sig af hendes uskyldige Godtroenhed til at bedrage hende, naar hun havde føjet hans vilde Begærligheder. Da han fornam, at det vilde falde ham saare vanskeligt at opnaa sin slette Hensigt, forlod han hende for at prøve sin Lykke hos Frøken Morgana.

„Da Marie erfarede dette, blev hendes Sorg til Græmmelse; og hun havde allerede givet Afkald paa Livets og Kærlighedens Glæder, da han efter sit Uheld hos Frøkenen vendte tilbage til den forkastede Jomfru. Men borte var hun, og borte blev hun. Det var gaaet tilbage med Faderens Formuesomstændigheder. For Levningerne købte han en lille Gaard paa en Udkant af Sjælland, hvor han i de første Aar slog sig nogenledes igennem.

„Marie fik flere end een Bejler; men hun havde afsvoret Ægteskab saavel som Kærlighed. Havde hendes Hjerte før været varmt, saa var det nu blevet saa koldt, at det aldrig mer kunde optøes.

„Faderen kom i Gæld, sank stedse dybere og dybere og græmmede sig til Døde. Med det lidet, der kunde reddes, tyede Moder og Datter ind til København, indlejede sig simpelt og ernærede sig taaleligt ved kvindelig Haandgerning. Saaledes hengik nogle Aar. Da blev Moderen nedlagt paa et langvarigt Sygeleje, fra hvilket hun aldrig mere opstod. Datteren maatte arbejde for begge, og da Moderen var begravet, havde Marie af fordums Velstand ikke mere igen, end hvad der kunde rummes i en liden Kiste.

„En menneskekærlig Læge, der havde behandlet den gamle i hendes Sygdom, set den nu i de Fyrre gaaende Maries Omhyggelighed og begges tiltagende Nødlidenhed, tilbød denne en Ansættelse som Vaagekone paa et Hospital."

Dette sidste slog os begge paa een Gang, vi stirrede med sælsom Forventning paa den tandløse Kælling.

„Der er hun endnu, og her sidder hun."

Min Nabos Ansigt fortrak sig, Overdynen skælvede konvulsivisk. Hun traadte til og lettede den, idet hun sagde: „Hvor er Ringen, jeg gav dig?"

Hun saa flygtigt paa Fingrene af den spjælkede Arm —

„Naa, den er borte, du har vel givet den til en af de mange, du efter mig har forraadt; men se! her er min, paa samme Sted,

hvor du satte den. Der skal den blive siddende, naar jeg kommer ned i Omklædningsværelset — jeg mener Graven — for en Gang at vidne mod dig, naar de døde opkaldes til Dommen."

Hun svævede hen til sin sædvanlige Plads, lig en Skygge fra de dødes Land — d e r var i samme Øjeblik den troløses bortflygtede Sjæl.

---

[1] Trykt i P. L. Møllers Udg. af B.s Noveller, II. B. 1846.

Denne Udgave af Blichers Noveller og Skitser indeholder det samme som P. Hansens med Undtagelse af »Lenore«, der kun er en Oversættelse af et Afsnit af Bakers Inkvisitionshistorie, ikke som Blicher giver at forstaa, en Bearbejdelse.

I omtrent samme Forhold staar han maaske til endnu et og andet af det, som hidtil har passeret for originale Arbejder, saaledes »Maria de Carmo« og »Falddøren« (se III S. 293 og 309).

Af hidtil ikke optrykte Arbejder er i nærværende Udgave tilkommet »Den barnløse Kone«, der har Interesse ved sit specielt Blicherske Emne, »Færgeborg«, hvis ejendommelige Stil minder ikke lidt om »De tre Helligaftener«, desuden »Hannibal« og »Erik Hakonsøn«, i hvilket sidste Arbejde Blicher giver sin Prøve paa den nordiske Kraftstil, og endelig »Peer Spillemand« (der dog findes i P. Hansens Trebindsudgave (1871), men mangler i alle tidligere og senere Udgaver).

Udgavens Præg er bestemt af Fordringen om, at den skulde indeholde alle Forfatterens Prosafortællinger og Skitser. En Mængde af dem er saa ubetydelige, at en streng filologisk-kritisk Behandling ikke vilde lønne Umagen. P. Hansens sidste Udgave, der er lagt til Grund for nærværende, er dog overalt sammenholdt med de første Tryk. Det har der været saa meget mere Anledning til, som dennes sidste Udgaver beror paa hans tidligere, der igen hviler paa P. L. Møllers Udgave 1846—47 eller paa Blichers Udgave 1833—36, men ikke paa Originaltrykkene (i Tidsskrifter og lignende). Den Lempelse af Bøjningsendelser og den Normalisering af Retskrivning, som P. Hansen begyndte, er her ført videre. Naar Forfatteren i Flæng bruger Former som »Redet« og »Reden«, »Kroet« og »Kroen«, »Lipper« og »Læber«, »Varene« og »Varerne«, naar han nogle faa Gange har »lagt« for »ligget« (som i »Røverstuen«: »Har I ikke lagt paa Taarnkammeret?«), naar han skriver snart »en Bekjender«, snart »en Bekjendt«, snart »dandste«, snart »dansede«, naar han viser den største Inkonsekvens med Hensyn til Tillægsmaaden, idet han meget ofte bruger Intetkønsformen, ogsaa hvor Tillægsmaaden er rent Tillægsord (som i »Himmelbjerget«: »Kaffekedlen stod allerede paa Skiven, omgivet af kinesiske Kopper«) — vover man her, hvor Talen er om en

Folkeudgave, der skal rumme selv de ubetydeligste Skitser, at føre Normaliseringen videre end P. Hansen har gjort.

Ordningen af Novellernes brogede Flok har altid voldt Vanskeligheder. P. L. Møller har »søgt at tilvejebringe den Afveksling i Stof og Karakter, som ved mindre Fortællinger synes at være saa vel i Læserens som Forfatterens Interesse.» Grupperingen i nærværende Udgave er valgt i Mangel af nogen bedre.

Som naturligt er, er det navnlig de betydeligste jyske Noveller, hvortil der er knyttet Oplysninger. Nogle mere omfangsrige Noter (som til »Marie«, »Fjorten Dage i Jylland« og enkelte andre Noveller) er hidsat ordret fra Forfatterens ikke digteriske Arbejder, ikke alene fordi de ofte interessant supplerer Skildringen, men ogsaa fordi de er hentet fra Blicherske Skrifter, der nu er vanskelig tilgængelige (Beskrivelsen af Viborg Amt, »Vestlig Profil af den cimbriske Halvø«, »Min Tidsalder«). Iøvrigt er Resultatet af de senere Aars Blicherforskning benyttet, og Kilden er nævnet. Dog har Udgiveren ikke henvist til sine egne Arbejder (Studier over S. S. B., 1898, og Blichers Barndom og Ungdom, 1902), men ofte vil videre Besked og nærmere Begrundelse kunne søges her.

De af Forfatterens Fodnoter, der ganske løst er knyttede til Teksten, henkaster en Bemærkning, i Regelen af liden Interesse, eller en Oversættelse af fremmede Ord, er rykket hen bag Novellens Slutning. Hvor Fodnoterne slutter sig nærmere til Teksten (som i Peer Spillemandshistorierne) har de beholdt deres oprindelige Plads.

Oversættelsen af »E Bindstouw« er udeladt som formentlig overflødig, naar Kommentaren er saa særdeles fyldig.

Udgiveren retter en ærbødig, venlig Tak til dem, der har været ham behjælpelige med Arbejdet.

INDHOLD
DE ØVRIGE NOVELLER

	Side
Fruentimmerhaderen	7
Kærlighed i Syden	34
Krybskytten	69
Urtepotten	86
Stakkels Louis!	107
Den sachsiske Bondekrig	131
Sildig Opvaagnen	179
Rodiserinden	200
Fiore og Fioretta	218
Den døve Mand og den blinde Kone	232
Den svenske Major	251
Fire Perioder	262
Maria de Carmo	279
Falddøren	294
Telse	310
Letacq	369
Den prøvende	416
Eremitten ved Grenaa	428
Hævnen	441
Maskeraden	467
Hannibal	484
Erik Hakonsøn	499
Kniplerinden	513
Ravnen	534
Den hule Eg	548
Le petit-maître d'école	560
Skinsyge	569
Tulipanen	578
Halv Spansk, halv Dansk	585
Lella Zohra og Lella Hradudja	595
Vaagekonen	605

GYLDENDALSKE BOGHANDEL · NORDISK FORLAG

JOHS. V. JENSEN

DIGTE. 2 Kr.
KONGENS FALD. 6 Kr. 50 Øre.
HIMMERLANDSHISTORIER. 4 Kr. 50 Øre.
INTERMEZZO. 2 Kr.
SKOVENE. 3 Kr.
MYTER OG JAGTER. 3 Kr.
MADAME D'ORA. 4 Kr. 75 Øre.
HJULET. 5 Kr. 50 Øre.
DEN GOTISKE RENAISSANCE. 3 Kr.
DEN NY VERDEN. 4 Kr. 50 Øre.
SINGAPORE-NOVELLER. 2 Kr. 50 Øre.
NYE MYTER. 1 Kr. 75 Øre.

FR. BAGGES KGL. HOF-BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

